

ΘΕΟΛΟΓΙΑ



THEYER u. J. SCHMID Fec.











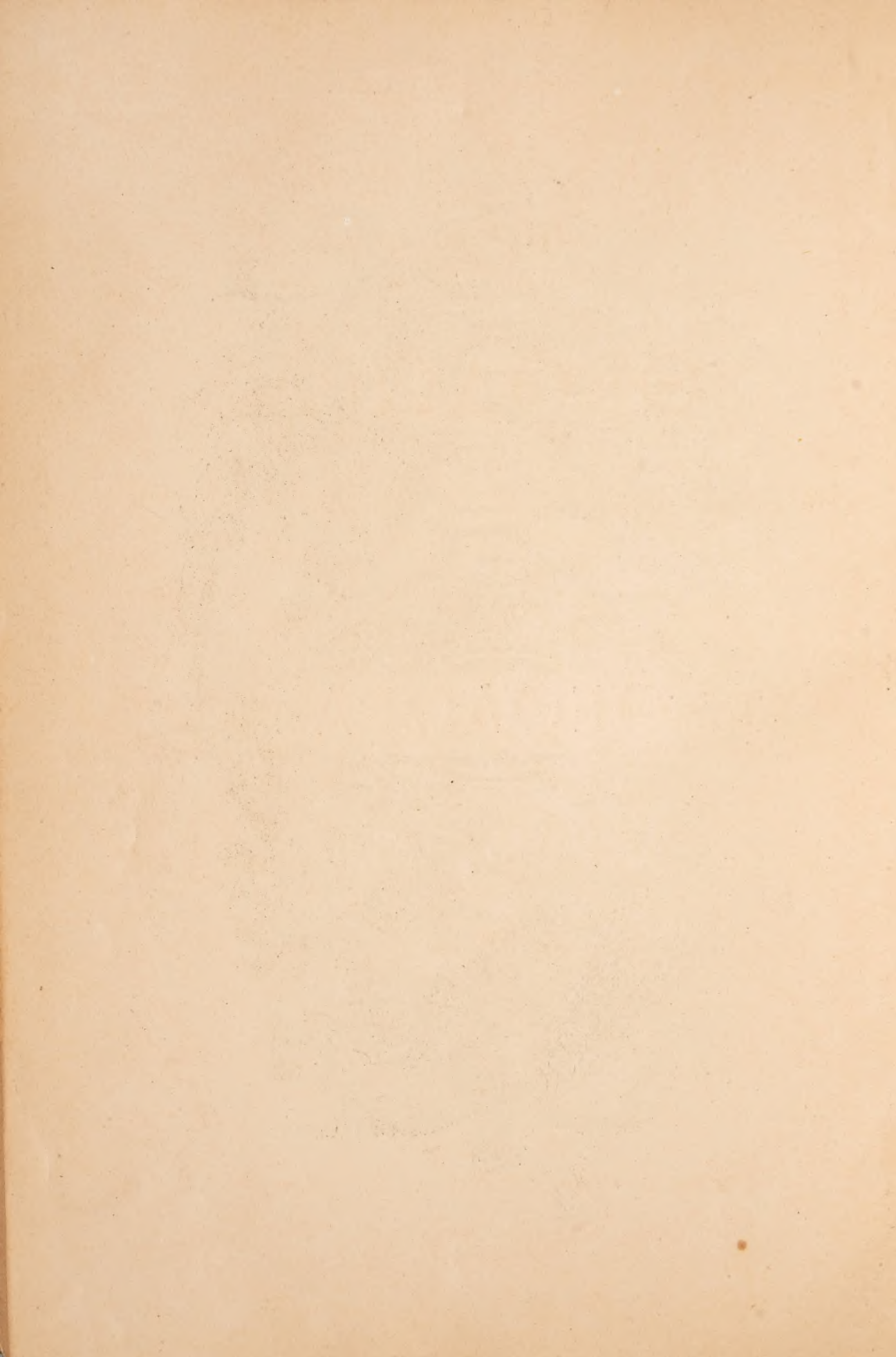














ΚΛΕΩΝ ΡΑΓΚΑΒΗΣ.



# ΘΕΟΔΩΡΑ

ΠΟΙΗΜΑ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΝ ΕΙΣ ΜΕΡΗ ΠΕΝΤΕ

ΜΕΤΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ.

Εἴ τις μαρμαρυγὴν δύναται Φαεθοντίδα γράψαι  
μαρμαρυγὴν γράφει καὶ Θεοδοριάδος.

(ΠΑΥΛΟΣ Ο ΣΙΛΕΝΤΙΑΡΙΟΣ.)



ΕΝ ΛΕΙΨΙΑ,

ΕΚ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Γ. ΔΡΟΥΓΟΥΛΙΝΟΥ

1884.









Ο ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Καί μοι μεγίστων πραγμάτων ὑμνουμένων  
Εὐρεῖν γένοιτο καὶ λόγους ἐπηρμένους.

(ΑΓΑΘΙΑΣ.)



ΠΑΜΑΤΙΚΟΝ ποίημα, καὶ οὐχὶ δράμα, ἐκλήθη καὶ τὸ ἔργον  
τοῦτο, διότι ἐν τῇ παρούσῃ αὐτοῦ μορφῇ προώρισται μᾶλλον εἰς  
ἀνάγνωσιν, ἢ εἰς σκηνικὴν παράστασιν. Ἐν τοῖς στενοτάτοις  
ὁρίοις τοῦ κυρίως δράματος ἀπέθαιναν ἀνέφικτος ἡ ἐπίτευξις τοῦ  
σκοποῦ ὃν προεθέμεθα, τῆς πιστῆς δηλονότι σκιαγραφήσεως, ἐὰν  
μὴ ἀπεικονίσεως, τῆς περικλεοῦς τοῦ Ἰουστινιανοῦ βασιλείας.

Ἡ λαμπρὰ αὕτη σελὶς τοῦ μεσαιωνικοῦ ἡμῶν βίου πολλάκις παρεβλήθη  
πρὸς τὴν ἐποχὴν τοῦ ΙΔ'. Λουδοβίκου. Καὶ πράγματι, ἐν ᾧ ἀφ' ἑνὸς διέχυσαν



ἀμφοτέραι ἐπὶ τῶν μετ' αὐτὰς ζοφερῶν αἰώνων αἴγλην, ἥς αἱ μαρμαρυγαὶ εἰσέτι θαμβοῦσιν ἡμᾶς, εἶχον ἀφ' ἐτέρου οἱ δύο Μονάρχαι τὰς αὐτὰς περίπου ἀρετὰς καὶ τ' αὐτὰ ἐλαττώματα, ἐπιδιώξαντες δὲ διὰ πάσης θυσίας τῶν ὑπηκόων τὴν ἐπιτέλειαν τῶν ἰδίων μεγαλεπιβόλων βουλευμάτων, ἐπέτυχον μὲν εἰς τοῦτο θαυμασίως, ἀλλ' ἐπέσπευσαν εἴτα τὴν καταστροφὴν. Καὶ τοῦτο διότι, ἐξαντληθειςὼν ἀφειδῶς ἐντὸς ὀλίγων ἐνιαυτῶν πασῶν τῶν ζωτικῶν τοῦ Κράτους δυνάμεων, ἐπετετέλεσθησαν μὲν πράγματα μεγάλα καὶ διεξήχθησαν ἀγῶνες ἔνδοξοι, ἀλλὰ συνάμα ἐπετάθη ὁ ἐπακολουθήσας μαρasmus. Ἐτέρα ὁμοίότης ἐστὶν ὅτι καὶ ὁ Βασιλεὺς-ἥλιος καὶ ὁ Βυζαντινὸς Αὐτοκράτωρ ἠυδοκίμησαν ἰδίως περὶ τὴν εὑρεσιν λειτουργῶν δαιμονίων, δι' ὧν τὰ πάντα διέπραξαν. Ὅπως ἐν Γαλλίᾳ ἡ ἀνεύρεσις τοῦ Τυρέννου, τοῦ Βωθάν, τοῦ Λυξεμβούργου, τοῦ Λουδοᾶ, τοῦ Κολθέρτου, ὀφείλεται εἰς τὸ ὀξυδερκὲς ὄμμα τοῦ ΙΔ'. Λουδοβίκου, οὕτως ἐν Βυζαντίῳ ἀνέδειξεν ὁ Ἰουστινιανὸς τὸν Βελισάριον, τὸν Ναρσῆν, τὸν Τριβωνιανόν, Ἰωάννην τὸν Καππαδόκην, Ἀνθέμιον τὸν Τραλλιανόν, Ἰσιδωρον τὸν Μιλήσιον, Προκόπιον τὸν Καισαρέα, καὶ πάντας τοὺς ἄλλους ἐπιφανεῖς ἄνδρας, οἵτινες ὑπῆρξαν, οὕτως εἶπεῖν, αἱ ἀκτῖνες τοῦ Βυζαντινοῦ ἐκείνου Φοίβου.

Ἄλλ' ἐνταῦθα καταπαύει πλέον ἢ προσέγγισις καὶ ἀναδείκνυται ἡ Ἑλληνικὴ εἰκὼν ἀσυγκρίτως μεγαλοπρεπεστέρα τῆς Γαλατικῆς. Αἱ νίκαι τοῦ Τυρέννου καὶ τοῦ Βωθάν ἐπιτόπιον μόνον ἔσχον σημασίαν, ἐν ᾧ τὰ κλεινὰ τρόπαια τοῦ Βελισαρίου καὶ τοῦ Ναρσοῦ καθυπέταξαν καὶ αὖθις εἰς τὴν Βυζαντινὴν πορφύραν πᾶσαν τὴν τότε γνωστὴν οἰκουμένην. Τῆς δεξιότητος τοῦ Κολθέρτου οὐδὲν παρέμεινε λείψανον τοῖς μεταγενεστέροις, ἐνῶ σεβαστὴ διατηρεῖται εἰσέτι ἡ θέμις τοῦ Τριβωνιανοῦ, καὶ περικαλλὲς ἴσταται μετὰ τόσας καταστροφὰς ὁ θαυμάσιος τοῦ Ἀνθεμίου Ναός. Τὸ δὲ σπουδαιότερον, ἐν ᾧ παρὰ τὸν Βασιλέα-ἥλιον διάπτουσι ποικίλαι μορφαὶ γυναικῶν, τὴν μνήμην μόνον καταλιποῦσαι ἐφημέρου σκανδάλου, ἐπὶ πάσης τῆς μακρᾶς τοῦ Ἰουστινιανοῦ βασιλείας ἐκτείνει τὰς πτέρυγας εὐρείας τὸ μέγα φάσμα τῆς Θεοδώρας, ἥτις ὑπῆρξεν ἡ ψυχὴ πάσης τῆς συγχρόνου αὐτῆς ἱστορίας.

Πιστεύοντες ἐπομένως ὅτι τὸ προκείμενον ἔργον, οὐχὶ ὡς ἐκ τῆς ἐνδεχομένης αὐτοῦ μικρᾶς ἀξίας, ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ θέματος ὃ πραγματεύεται, κέκτηται σημασίαν τινὰ ἐθνικὴν, οὐδενὸς ἐφείσθημεν μόχθου ὅπως ἐξάρωμεν τὸν χαρακτῆρα τοῦτον, καὶ δὴ ἐπιμόνως ἐγκύψαντες εἰς τοὺς συγχρόνους συγγραφεῖς, ἐνεφορήθημεν τοῦ πρωτοτύπου ἐκείνου πνεύματος τοῦ μεγάλου Βυζαντινοῦ κόσμου, \*οὗ ἡ κατάληψις καὶ πιστὴ ἀντανάκλασις μόνον τῷ ἑλληνιστὶ γράφοντι ἀποδαίνει δυνατὴ. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον καὶ πολλὰς ἐκφράσεις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διετηρήσαμεν, καὶ πᾶσαν κατεβάλομεν προσπάθειαν ὅπως μείνωμεν πιστοὶ τῇ ἀληθείᾳ, ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς



τοπογραφίας, ἐν τῇ ἀφηγήσει τῶν ἱστορικῶν γεγονότων, καὶ κατὰ τὴν παράστασιν τῶν μεγαλοπρεπῶν τελετῶν τῆς Βυζαντινῆς αὐλῆς, ἐν αἷς πρωτίστως διαφαίνεται ἡ ἰδιάζουσα φύσις τοῦ μεσαιωνικοῦ ἡμῶν βίου.

Ἐν τούτοις οὐδόλως ἐκ τούτου ἔπεται ὅτι ἐσεθάσθημεν ἀπαρεγκλίτως τὴν ἱστορικὴν παράδοσιν. Πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Πρῶτον μέλημα ἔσχομεν τὴν δραματικὴν πλοκὴν, μετὰ τῆς διαφορᾶς ὅτι, μὴ περιορισθέντες εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἀπλοῦ δράματος, προσεπαθήσαμεν ὅπως ἡ ὑπ' αὐτῆς διαπλαττομένη ἱστορικὴ ὕλη ἀποβῇ ὅσον οἶόν τε ἀκριβοῦς καὶ πλουσία, πρὸς ἀπαρτισμὸν τελείας εἰκόνης. Ἀπόδειξις δὲ τούτου ὅτι ἐπωφελήθημεν πλέον ἢ ἅπαξ τῆς εἰς τὰ ἔργα τῆς φαντασίας ἐπιτρεπομένης ἐλευθερίας, ἰδίως καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν χρονολογίαν. Λαβόντες ὡς ἀφετηρίαν τὸ ἔτος 521, καθ' ὃ τὸ πρῶτον συνηντήθησαν ὁ Ἰουστινιανὸς καὶ ἡ Θεοδώρα, καὶ ὡς νύσσαν τὸν θάνατον τῆς Αὐτοκρατείας, παρεισήξαμεν οὐχ ἥττον γεγονότα τινὰ μεταγενέστερα, οἷα τὰ ἐν Ἰταλίᾳ τρόπαια τοῦ Ναρσοῦ, καὶ τὸ τελευταῖον τοῦ Βελισσαρίου ἀνδραγάθημα, ἅτινα ἐφάνησαν ἡμῖν ἀναγκαῖα πρὸς παράστασιν τῆς ὅλης ἐποχῆς. Ἀλλὰ περὶ τῶν ἐν τῇ οἰκονομίᾳ τοῦ δράματος ἀναγκαίων τούτων παραλλαγῶν, ἃς εὐχερῶς διακρίνει ὁ τῆς πραγματικῆς ἱστορίας εἰδῆμων, πλείοτερα ἐν ταῖς σημειώσεσι.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔπεται ὅτι τὸ δοκίμιον ἡμῶν ἔχει τι τὸ πρωτοφανές, καθόσον ἐπεχείρησαν μὲν τινες τὴν διαγραφὴν πιστῶν εἰκόνων τῆς κλασικῆς ἐποχῆς, ἀλλ' οὐδεὶς ἀκόμη, καθ' ἃ γνωρίζομεν, τὴν σκιαγράφειν Βυζαντινῆς μεγαλογραφίας, καίτοι οἱ μέσοι ἐκεῖνοι καὶ μεγαλοπρεπεῖς αἰῶνες ἀποτελοῦσι μέρος ἀναπόσπαστον τῆς ἡμετέρας ἱστορίας, ὅσον καὶ ἡ ἐποχὴ τοῦ Περικλέους.

Περὶ τῆς γλώσσης ἦν μετεχειρίσθημεν μίαν μόνην λέξιν ὧδε, καθόσον ἱκανά ἐλέχθησαν ἀλλαχοῦ. Ἐλπίζομεν ὅτι εὐρεθήσεται αὕτη ρέουσα, καὶ ὅμως . . . οὐδ' ἐν ὑπάρχει ἀπαρέμφατον, οὐδ' ἐν νά, θά, ἡ δὲ ἐν ταῖς τετρακοσίαις σελίδι τοῦ ἡμετέρου βιβλίου. Ἐν ἐτέρῳ ἡμῶν συγγράμματι, ἀποφεύγοντες τὰ μόρια ταῦτα δι' ὧν χυδαίως ἀναλύονται οἱ ἐν ἀχρηστία χρόνοι τοῦ ἀρχαίου ῥήματος, μετεχειρίσθημεν ἐνιαχοῦ τὸ ἀπαρέμφατον. Ἀλλ' ἀναγνωρίζοντες ὅτι ἡ συνηθεστέρα χρῆσις αὐτοῦ, καὶ ἡ σχετικὴ τῆς φράσεως διάπλασις, ἀποβαίνει ὀχληρὰ εἰς τὸ ἀσύνηθες ἡμῶν οὖς, ἐπεδιώξαμεν τὴν ἀποφυγὴν καὶ τῆς Σκύλλας καὶ τῆς Χάρυδδews δι' ἁλλοίας ἐν ἐκάστη περιπτώσει διαπλάσεως τοῦ λόγου. Καὶ καλῶς μὲν ἐννοοῦμεν ὅτι τὰ τεχνικὰ ταῦτα μέσα εἰσὶν ἐφήμερα, καὶ ὅλως ἀνεπαρκῆ διὰ τὰς γενικὰς τῆς γλώσσης ἀνάγκας, ἀλλ' οὐδεμία ἐτέρα φαίνεται ἡμῖν δυνατὴ, πρὸς τὸ παρὸν τοῦλάχιστον, λύσις τοῦ διλήμματος.



Μή τις δ' ἐκ τούτων νομίση ὅτι ἔχομεν ἀπαίτησιν θαθείας γλωσσομαθείας. Καθημερινῶς ὀρώμεν ἐκείνους, οἵτινες περὶ τὴν γλωσσολογίαν κατέτριψαν ὀλόκληρον αὐτῶν τὸν βίον, καὶ πολύτιμον ἐπὶ τῶν ὥμων φέρουσι τοιαύτης σοφίας φόρτον, ὀγκώδη συντάττοντας συγγράμματα ὅπως ἀποδείξωσιν ἀμοιβαίως ὅτι ἐλάχιστα κατώρθωσαν. Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, τί δυνάμεθα ἡμεῖς οἱ παροδικῶς μόνον εἰς τὸ θέμα τοῦτο ἐγκύψαντες, καὶ περὶ τοσαῦτα ἄλλα περισπασθέντες; Ναί, οἶμοι, ἡ γλῶσσα τῶν Θεῶν, ἡ διαμορφοῦσα τὰ χεῖλη εἰς αὐθόρμητον μειδιάμα, διατελεῖ εἰσέτι εἰς κατάστασιν χαώδη, θνησιγενῇ δὲ τυγχάνουσιν ὡς ἐκ τούτου τὰ ἔργα ἡμῶν. Ῥιπτόμενοι εἰς τὸ πέλαγος ἐκείνο τῶν ποικίλων γλωσσικῶν συντριμμάτων, ἢ φερόμεθα εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε, καθ' ἃ ποιοῦσιν οἱ πλεῖστοι, ἢ χαράττομεν ἕκαστος ἰδίαν αὔλακα. Τοιαύτην τινὰ ἐποιήσαμεν καὶ ἡμεῖς προσπάθειαν, ἐπιδιώκοντες ἰδίως μετὰ τῆς δυνατῆς καλλιπεείας τὴν ὁμαλότητα, καὶ φεύγοντες τὸ ὕφος ἐκείνο τοῦλάχιστον, ἐν ᾧ οἱ ἀρχαῖοι καὶ οἱ χυδαῖοι συγκρούονται ἐν ἐκάστη φράσει, ἢ, ὡς ἀλλαχοῦ ἐλέγομεν, ἀδελφικῶς συμπεριπατοῦσιν ὁ Περικλῆς καὶ ὁ βραχῆς, ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι εἰσὶν ἀμφοτέρω Ἕλληνες.

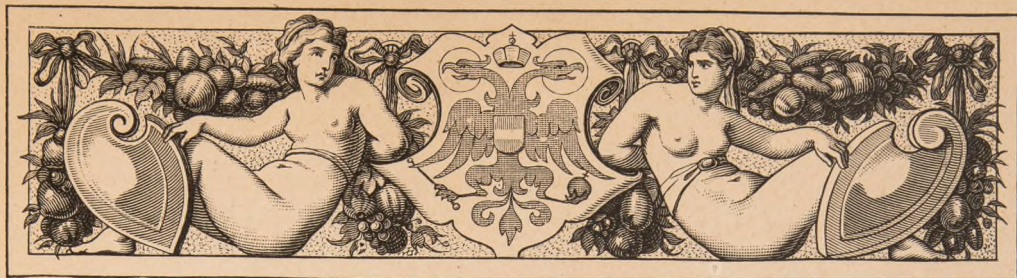
Ἐν τέλει τῶν σημειώσεων εὔρηται πίναξ τῶν ἀφαιρετέων χωρίων, ἀπὸ τῆς σκηνῆς διδασκομένου τοῦ δράματος.

ΣΟΦΙΑ, κατὰ Μάρτιον 1884.

ΚΛΕΩΝ ΡΑΓΚΑΒΗΣ.







## ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, διάδοχος τοῦ θρόνου, καὶ ἀργό-  
τερον Αὐτοκράτωρ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, Ἐπαρχὸς τῆς  
Αὔλης.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ, δικηγόρος, ἀργότερον Κοιαίστωρ.

ΠΡΙΣΚΟΣ Ο ΠΑΦΛΑΓΩΝ, Πρωτασηκρήτης.

ΛΕΩΝ Ο ΚΙΛΙΞ, ἀργότερον Ῥεφερενδάριος.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ, Φοιδεράτος, εἶτα Σπαθάριος τῶν  
Σχολαρίων.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ, νέος βάρβαρος, ἀργότερον ταμίας  
τῆς Αὐτοκρατείας.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ, ὑπασπιστὴς τοῦ Ἰουστινιανοῦ, καὶ  
εἶτα Στρατηλάτης.

ΝΑΡΣΗΣ, εὐνοῦχος, Κουβικουλάριος, καὶ εἶτα  
Στρατηλάτης καὶ Δοῦξ τῆς Ῥαβέννης.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ, Διοικητὴς τῆς κατὰ τὴν Ἀφρικὴν  
Πενταπόλεως, εἶτα παλαιστής, καὶ τέλος Δή-  
μαρχος τῶν Πρασίνων.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ, Δήμαρχος τῶν Βενέτων.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ Ο ΤΡΑΛΛΙΑΝΟΣ, ἀρχιτέκτων.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ Ο ΜΙΛΗΣΙΟΣ, βοηθὸς αὐτοῦ.

ΠΑΥΛΟΣ, νέος ποιητὴς, ἀργότερον Σιλεντιάριος.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ, ῥήτωρ, ἀργότερον Σύμβουλος τοῦ  
Βελισαρίου.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ } Συγκλητικοί.  
ΣΟΛΟΜΩΝ }

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ }  
ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ } Πράσινοι.  
ΑΜΑΝΤΙΟΣ }

ΑΝΤΩΝΙΝΑ, σύζυγος τοῦ Βελισαρίου. Ζωστή.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, θυγάτηρ αὐτῶν.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, φίλη τῆς Θεοδώρας.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ }  
ΙΝΔΑΡΩ } Ἐταίραι.  
ΚΟΜΙΤΩ }

ΨΟΗΣ, εὐνοῦχος, οἰκέτης τῆς Χρυσομαλλοῦς.

Ο ΜΑΝΔΑΤΩΡ.

ΚΡΑΚΤΑΙ τῶν Βενέτων, Πρασίνων, Λευκῶν, καὶ  
Ῥουσίων.

Ὁ Πατριάρχης Ἐπιφάνιος καὶ Κλήρος. Συγκλητικοί, Πατρίκιοι, Μάγιστροι, Πρωτοσπαθάριοι, Στράτορες, Κόμητες τῶν Σχολῶν, Κανδιδάτοι τοῦ Καβαλαρικοῦ, Σκρίβωνες, Δομέστικοι, Ἀσηκρήτις, Βεστήτορες, Σιλεντιάριοι, Κόμητες τοῦ Ἀριθμοῦ τῶν Ἰκανάτων, Τριβούνοι τοῦ πλοῖμου, Σπαθάριοι τῶν Νουμέρων, Παιδόπουλα, Κοιτωνόρια, Ἐξκουβίτῳρες, Σχολάριοι, Στρατός, Ἀβραι, Εὐνοῦχοι, Λαός, Αὐλητρίδες, Ὀρχηστρίδες, Μίμοι, Γελωτοποιοί, Παλαισταί, κτλ.

Ἡ Σκηνὴ ὑπόκειται ἐν Βυζαντίῳ ἀπὸ τοῦ 521 μέχρι τοῦ 548 ἔτους. Ἡ Δ'. Σκηνὴ τοῦ Δ'. Μέρους ἐν Γράσση, παραδείσῳ τῶν Βανδήλων Βασιλέων, παρὰ τὴν Καρχηδόνα, ἡ δὲ Η'. Σκηνὴ τοῦ αὐτοῦ Μέρους ἐν Ῥαβέννῃ, πρωτεύουσῃ τῶν Ὀστρογόθων.











Η ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

## ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

### ΣΚΗΝΗ Α'.

Πολυτελής μαρμαρίνος αἶθουσα ἐν τῷ μεγάρῳ τῆς Χρυσομαλλοῦς, κατὰ τὴν ἀγυιὰν τοῦ Πελαργοῦ, ἐν Βυζαντίῳ. Ἀνθοστόλιστοι κίονες καὶ ἀγάλματα. Ἐκατέρωθεν τῆς σκηνῆς κατάκεινται ἐπὶ ἀνακλίντρων ἡ ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ, ἡ ΙΝΔΑΡΩ, καὶ ἡ ΚΟΜΙΤΩ, παρ' αἷς κάθηνται ὁ ΠΡΟΚΟΠΤΙΟΣ, ὁ ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ, ὁ ΠΡΙΣΚΟΣ, ὁ ΛΕΩΝ, ὁ ΕΥΔΑΙΜΩΝ, καὶ ὁ ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ. Ὁ ΠΑΥΛΟΣ εἰς τοὺς πόδας τῆς Χρυσομαλλοῦς. Ὁ ΙΣΙΔΩΡΟΣ ὀλίγον ἀπωτέρω σκεπτικός. Εἰς τὰ ἔμπρὸς συνομιλοῦσιν ΙΩΑΝΝΗΣ Ὁ ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ καὶ ὁ ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ. Ὑπηρετοῦσιν ὁ ΨΟΗΣ μετ' ἄλλων εὐνούχων καὶ Ἀβραι.

#### ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τί πάλιν μηχανᾶσαι, ὦ δαιμόνιε;  
Οὐδέποτε ὁ νοῦς σου ἀναπαύεται,  
καὶ ὡς τὸ χάος τὸ ἀρχέγονον ὄργᾳ  
εἰς κόσμων νέων διαπλάσεις; Ἄλλ' εἰπέ,  
εἰς τῶν πυκνῶν σου λογισμῶν τὴν ἄβυσσον,  
ὡς ἔδει, πνεῦμα ἐπιφέρεται Θεοῦ,  
ἢ μὴ ὁ ἄδης...

#### ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ὅπισθέν μου Σατανᾶ.  
Τῆς Χαλκηδόνης λησμονεῖς τὴν Σύνοδον,  
καὶ τὰς πνευματεμόρους διδαχὰς αὐτῆς;  
Ἐνόσω βασιλεῦε εἰς Βυζάντιον  
ὁ Ἰουστίνος, ἡγεμὼν θεοσεβῆς,  
ἐν Δαρδανίᾳ διδαχθεὶς παρὰ Σκυθῶν  
τὰς ἀσαλεύτους βάσεις τοῦ θρησκευματος





καὶ ὄσπρια ἐσθίων τὴν Παρασκευήν,  
ὁ Καππαδόκης, φεύγων, θείᾳ χάριτι,  
τὰς τρίβους ὅπου φύονται οἱ τρίβολοι,  
καὶ ἡ ἀγχόνη τὸν αὐθάδη τράχηλον  
ἐγείρει, πάντα τὰ σοφὰ διδάγματα,  
τὰ σήμερον κρατοῦντα, παραδέχεται.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἐν παραδείσῳ ὁ μισθός σου ἄξιος.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τῶν «Κεφαλαίων τῶν τριῶν» ὑπέρμαχον,  
ἢ καὶ τεσσάρων ἔτι, ἀδιάφορος  
ὁ ἀριθμός, προσβλέψας γνῶθι ἐν ἐμοί,  
καί, χάριν τῆς ψυχῆς σου καὶ τοῦ σώματος,  
τὰ βήματά μου ἀκολούθησον πιστῶς  
ἐν τῇ εὐθείᾳ, ἥτις καταυγάζεται  
ὑπὸ ἀπλέτου αἴγλης οὐρανοφανοῦς,  
καὶ τῆς ἐτέρας, ἣν ἐκχέει ἄφθονον  
τοῦ Ἐνακτος ἡ ὄψις ἡ προσνεύουσα,  
καὶ τοῦ ταμείου ὁ χρυσὸς ὁ αἶθων.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

ᾠ

μετ' εὐμενείας δέχθητι τὰ σέβη μου,  
καὶ τὴν εὐχὴν σου δός μοι, ὀσιώτατε·  
πλὴν, ἀνεγείρων πρόσεξον τὸ ράσσον σου,  
μὴ τὸ ὥτίον δείξης τῆς ἀλώπεκος.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ὅταν γηράση ἡ ἀλώπηξ, βέλτιστε,  
αὐτὴ παγίδας εἰς τοὺς ἄλλους τείνουσα,  
οὐδὲ τῶν λύκων καὶ θωῶν καὶ υἰανῶν  
φοβεῖται τὴν ἀγέλην τὴν θρασύδειλον,  
οὐδὲ τὴν ῥώμην τὴν τυφλὴν τοῦ λέοντος.  
Αὐτὴ τὰ πάντα φέρουσα καὶ ἄγουσα,  
πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον καὶ τὸ ἴδιον,  
μετριοφρόνως κατὰ μέρος ἴσθαι,  
καὶ πρὸ χρυσῶν ξοάνων ὑποκλίνεται,  
ἀλλ' εἰς τὴν χεῖρα τὴν νωδῶς θωπεύουσαν  
κρατεῖ τὸ σκῆπτρον κρύφα τὸ πανίσχυρον.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Πολύμητις ἐπλάσθης, καὶ ἀείποτε  
τοῦ θαυμασμοῦ τὸν φόρον σοὶ ἀπένειμα,

ἀλλ' αἱ ἀρχαί μου διαφέρουσι τῶν σῶν·  
ἐν τῇ ἀπλότητί μου τὴν συνειδήσιν  
ὡς ἀναγκαῖον παραδέχομαι κακόν.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Σχολῆς ἀρχαίας ἔωλα διδάγματα.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ὡς σὺ νομίζεις. Πλὴν, εἰπέ μοι, πράγματι  
παρέσυρας τοῦ θρόνου τὸν περίβλεπτον  
συμμέτοχον, τοῦ σκῆπτρου τὸν διάδοχον,  
εἰς εἰλαπίνας καὶ φαιδρὰ συμπόσια;  
Ὁ νέος Πρίγκηψ, ὁ λιτὸς καὶ σοβαρὸς,  
τοῦ ἱερέως Θεοφίλου μαθητής,  
ὁ κατατρίβων χθὲς ἀκόμη τὰς μακρὰς  
νυκτίας ὥρας εἰς ἀκάματον σπουδὴν  
καὶ εἰς τῶν δημοσίων τὴν διοίκησιν,  
νῦν διαιτᾶται μετὰ σοῦ, τοῦ τρυφηλοῦ  
θαμῶνος τῶν ὀργίων, καί, ὡς ἤκουσα,  
ἐνταῦθα μετ' ὀλίγον ἀναμένεται;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Γυμνὴ τοῦ στόματός σου ἡ ἀλήθεια  
ἐξέρχεται. Ὁ Πρίγκηψ τῆς Χρυσομαλλοῦς  
τιμᾷ τὸ δεῖπνον τὸ θυμῆρες σήμερον.  
Ὡς συνοδὸν τὸν νέον Βελισάριον  
προσάγει μόνον, καὶ ὡς Κόμης τις ἀπλοῦς  
παρίσταται.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ὁ Πρίσκος, ὁ Προκόπιος,  
καὶ ὁ Εὐδαίμων, οἱ γνωρίζοντες αὐτόν,  
τὰς ἀναγκαίας ἔλαβον διαταγάς;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Βεβαίως. Εἰς τοὺς ἄλλους πάντας ἄγνωστος  
τυγχάνει.

ΚΟΜΙΤΩ πρὸς τοὺς ἀνωτέρω.

Τί καὶ πάλιν ψιθυρίζετε,  
στηρίγματα τοῦ θρόνου περινούστατα,  
καὶ τί ῥαδιουργίας ἐξυφαίνετε;

ΙΝΔΑΡΩ.

Εἰς ἄλλας ὥρας τὰς φρόντιδας ἄφετε.





ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Εἰς Ζήτημα σπουδαῖον ἡσυχολούμεθα.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τῶν κυανῶν ὀμμάτων καὶ τῶν μελανῶν  
ποῖα εἰσὶ τὰ μᾶλλον ἐπικίνδυνα.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Τῆς Κομιτοῦς τὸ χρῶμα τὸ οὐράνιον  
ἀντανακλῶσι, πλὴν τοῦ ἄδου τὰ πυρὰ  
καὶ τὰς βασάνους πάσας περιέχουσι.

ΛΕΩΝ τῷ Εὐδαίμονι.

Σύ, τῶν Βενέτων Δήμαρχος, εἰς τοὺς γλαυκοὺς  
κατὰ καθήκον θύεις.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ τῷ Λέοντι.

Ναί, καὶ καίομαι  
εἰς τοῦ βωμοῦ τὰς φλόγας δίκην θύματος.  
Σύ, ὁ τοὺς νόμους μελετῶν, ὡς δίκαιον,  
εἰπέ μοι, τοῦτο θεωρεῖς;

ΛΕΩΝ.

Τίς πταίει σοι;

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Τῆς Ἰνδαροῦς τὸ σκότος κατοπτρίζουσι  
τὸ στύγιον, καὶ ὅμως τὸν παράδεισον,  
ἡρέμα μειδιώντα, διανοίρουσι.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Καὶ διὰ τοῦτο, ὅπως ὅ,τι κάλλιον  
τὰς διαφοροὺς φάσεις τοῦ Ζητήματος  
σπουδάσητε, ἀπαύστως μεταβάλλετε  
καὶ ὀφθαλμοὺς καὶ χρῶμα.

ΠΑΥΛΟΣ.

Τοῦτο δι' ἐμέ  
μὴ λέγε, ὦ θεότης ἐπαφρόδιτε.  
Πιστῶς ἐγὼ πρὸ χρόνου σὲ ἠγάπησα,  
καὶ ἤδη τόμους ὅλους ἐστιχοῦργησα  
τὰ θέλγητρά σου ἄδων τ' ἀνεκλάλητα.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Τοιαύτη πίστις ποθητὴν καθίστησι  
τὴν ἀπιστίαν ἴσως.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ τῷ Καππαδόκῃ,  
ὃν παρασύρει αὖθις εἰς τὰ ἔμπρὸς τῆς σκηνῆς.

Πλὴν τὸν μύχιον  
σκοπὸν σου μάτην βασανίζομαι ζητῶν,  
καὶ ὅμως μόνον τὸ συμφέρον σὲ κινεῖ.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἡ γνώμη αὕτη μὲ τιμᾶ καὶ ἀμοιβῆς  
ἐστὶν ἀξία. Μάτην βασανίζεσαι;  
Τὴν εὐσπλαγχνον ψυχὴν μου συνεκίνησας,  
καὶ τῆς ἀμηχανίας ἀπαλλάξω σε.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Εὐγνώμων ἔσομαί σοι, ὀσιώτατε.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐνόσω μόνος τῶν κοινῶν προΐστατο  
ὁ Ἰουστίνος, ἄξεστος Ἰλλυρίος,  
τῇ κνίσῃ τῆς πολίχνης Βεδεριανῆς  
τῶν στρατοπέδων τὴν λιγνὺν ἐπιπροσθεῖς,  
καὶ γέρων πλέον, τίς ἐκράτει ἀντ' αὐτοῦ  
τοῦ Κράτους τὰς ἡνίας;

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τῆς ἀλῶπεκος  
τῆς παμπονήρου οἱ νευρώδεις δάκτυλοι.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τίς τὴν ξυλίνην μήτραν ἐπενόησε,  
τὴν μιμουμένην τὴν σεπτὴν ὑπογραφὴν  
τοῦ ἀγραμμάτου Βασιλέως;

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Αἱ πυκναὶ  
καὶ δολοπλόκοι φρένες τῆς ἀλῶπεκος.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Καὶ τίς τὴν χεῖρα καθωδήγει τρέμουσαν  
τοῦ γηραιοῦ Μονάρχου ὅταν ἔγραφε;

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ὁ στιβαρὸς βραχίων τῆς ἀλῶπεκος.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ὡς ἐρασμία νύμφη πάλαι ἡ Ἥχώ,  
τῶν Ὀρεάδων μία, ἐρωτοπληγὴς  
τοὺς γόους τοῦ Ναρκίσσου ἀνταπέδιδε,



μοὶ ἀπαντᾷς, Πλὴν ἔστω, ἔτι λέγε μοι,  
ὁ Ἰουστίνος ὅτε ὡς συνάρχοντα  
ἐδέχθη, καὶ τοὶ ἄκων, τὸν ἀνεψιόν,  
τὰ πράγματα ὅποιαν ἔλαβον τροπὴν;

ΚΟΜΙΤΩ τῷ Τριβωνιανῷ.

Πολλὰ τῇ ἀληθείᾳ παραπτώματα  
τὸ συνειδὸς σου, φαίνεται, βαρύνουσι,  
ταλαίπωρέ μου φίλε Τριβωνιανέ,  
καὶ εἰς φλυαροῦ ὄνυχας πνευματικοῦ  
ἐνέπεσας.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Σὲ ταῦτα σκανδαλίζουσιν,  
εἰς ἣν τὰς βαρυτέρας τῶν ἁμαρτιῶν  
ὀφείλω, ὅσαι τῆς Ἑδὲμ μ' ἐστέρησαν;

ΙΝΔΑΡΩ.

Ἐπὶ τῆς γῆς εἰς δόσεις κατηγάλωσας  
σὺ τὴν μερίδα τῆς μακαριότητος,  
ἦν παρ' ἀξίαν ὅλως καὶ χαριστικῶς  
ἡ εἰμαρμένη σοὶ ἐφύλαττε.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Καλῶς,

οὐδὲ παραπονοῦμαι, ἂν ἀπέμειναν  
μερίδες ἔτι ἱκαναί.

ΚΟΜΙΤΩ.

Τὸ Ζήτημα  
κατ' ἄλλην ὥραν τοῦτο ἐξετάσωμεν.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ, ὡς ἄνω τῷ Καππαδόκῃ.

Τὰ πράγματα ὅποιαν ἔλαβον τροπὴν  
ἀπὸ τῆς συναρχίας μὲ ἠρώτησας.  
Τροπὴν ἀρίστην. Ὁ Ἰουστινιανός,  
μεγάλας ἀναδείξας ἤδη ἀρετάς,  
τῆς ὅλης ἐπελήφθη διοικήσεως,  
καὶ τὸν ἀπηυδηκότα θεῖον ἐν παντὶ  
ἀναπληρῶν, τοῦ Κράτους τὰς παντοειδεῖς  
πληγὰς ταχέως θεραπεύων ἤρχισε.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐπλάσθης βλέπω αὐλικός, καὶ ρέουσιν  
οἱ ἔπαινοι ὡς μέλι τῶν χειλέων σου.

Ἄλλ' ἐν τοιαύτῃ συγκυρίᾳ, λέγε μοι,  
ἡ παντοδυναμία τῆς ἀλώπεκος  
ποῦ ἀπομένει;

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἦρχισα κατανοῶν.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τοὺς μεριστάνας αἱ πολλαὶ βαρύνουσι  
φροντίδες, καὶ καθῆκον ἔχομεν ἡμεῖς  
οἱ ἀφωσιωμένοι ὁπαδοὶ αὐτῶν,  
ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν ιδίων αἶροντες  
τὸ ἐπαχθὲς φορτίον ...

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Αὐταπάρνησις

καθ' ὅλα θαυμασία.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ὁ διάδοχος  
τριακοντούτης μόλις μὲ κατέθλιβεν  
εἰς ὑποθέσεις αὐχμηρὰς τηκόμενος,  
καὶ κατατρίβων τῆς γοργῆς νεότητος  
τὰς ὥρας μάτην.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Καὶ προθύμως ὤθησας  
αὐτὸν εἰς τὴν σπατάλῃν καὶ τὰ ὄργια.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Διασκεδάσεις αὗται φυσικώταται  
εἰς τοὺς ἐφήβους.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἀπατάσαι, φίλτατε,  
ἂν τῆς προθέσεώς σου τὴν ἐπίτευξιν  
νομίζης τόσον εὐχερῇ.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Καὶ διατί;

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τοῦ διαδόχου σοβαρὸς ὁ χαρακτήρ  
καὶ ἡ φιλοδοξία δυσκατάβλητος.  
Ὀλίγον ἴσως παρεσύρθη τῆς ὁδοῦ,  
ἀλλ' ἔσται ἡ χαρὰ σου βραχυχρόνιος.



ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Καὶ διὰ τοῦτο σύμμαχον ἐζήτησα  
πανίσχυρον.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Εἰς γρίφους ἀσμενίζεσαι.  
Ὁ σύμμαχος τίς οὗτος;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τίς τοῦ σύμπαντος  
ὁ κυριάρχης, ἡ λανθάνουσα πηγὴ  
τῶν φαινομένων, ἡ μυχία δύναμις,  
δι' ἧς ὁ Πλάστις τὸν σωρὸν τὸν ἄπειρον  
τῶν φωτοβόλων κόσμων ἐκ τοῦ μηδενὸς  
παρήγαγε;

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἐκεῖνος οἶδε. Ἐγραψε  
τὰ περὶ τούτου ὁ προφήτης Μωϋσῆς.  
Ὡς θεολόγον μ' ἐκλαμβάνεις;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Νήπιε,  
σοὶ περιγράφω εὐφραδῶς τὸν ἔρωτα,  
καὶ σὺ μὲ παραπέμπεις εἰς τὴν Γένεσιν.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τὸν ἔρωτα; Τί λέγεις;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ὡφελούμενος  
τῆς θαυμασίας ταύτης ἐφευρέσεως  
τοῦ πλάστου, ἀρωγὸν μου ἀπροσμάχητον  
προσέλαβον τὸ φύλον τὸ ἐπέραστον  
ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἦδη ἐννοῶ.  
Εἰς παννυχίους κώμους κυλιόμενος,  
τοῦ Βυζαντίου διὰ τοῦτο τοὺς ἀστοὺς  
τοὺς φιλησύχους σκανδαλίζεις.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Διορᾷ  
τὰ βάθη τῆς καρδίας ἀσφαλέστατα  
τὸ λύγκεϊόν σου ὄμμα.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τὸ ἐγχείρημα  
ἀμφίβολον νομίζω. Ὁ διάδοχος  
ἐν Βυζαντίῳ ἀνετράφη, καὶ καλῶς  
γνωρίζει τὰς πλεκτάνας καὶ τὰ θέλητρά  
τῆς πρωτευούσης.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Συμφωνῶ πληρέστατα.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ὁραίους ἔχει ὤμους ἡ Χρυσομαλλῷ,  
πλὴν δι' ἰχθὺν τοιοῦτον κᾶπως ἀσθενὲς  
τὸ ἄγκυστρον δοκεῖ μοι.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐχεις δίκαιον,  
καὶ διὰ τοῦτο εὖρον ἰσχυρώτερον.  
Τὴν Θεοδώραν ἐνθυμῆσαι;

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τὴν καλὴν  
ἐκείνην κορασίδα, δι' ἣν ἄλλοτε  
ὀλόκληρος ἡ πόλις παρεφρόνησε,  
καὶ ἥτις πάντα τῆς γεέννης τὰ πυρὰ  
ἐνέκλειεν εἰς σῶμα οὐρανότευκτον;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Αὐτὴν ἐκείνην.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἐνθυμοῦμαι κάλλιστα.  
Οὐδέποτε τὸ κάλλος τὸ θεσπέσιον  
ιδῶν ἐκεῖνο λησμονεῖ τις.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἄριστα.  
Καὶ τὴν ἡμέραν ἐνθυμῆσαι τὴν παιδράν,  
καθ' ἣν ἡμεῖς οἱ δύο, τὸν διάδοχον  
ἀκολουθοῦντες εἰς τὸ ἵπποδρόμιον,  
τῆς Θεοδώρας ἐθαυμάσαμεν ὁμοῦ  
εἰς τὰς ἀσέμνους παραστάσεις τῆς σκηνῆς  
ἀστράπτοντα τὰ κάλλη τὰ θανάσιμα;

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Βεβαίως· βαθυτάτην ἐνεποίησεν  
ἐπὶ τοῦ νέου διαδόχου αἴσθησιν





ἡ Θεοδώρα, καὶ πολλάκις ἔκτοτε  
περὶ αὐτῆς ἠρώτα. Πλὴν ἐγένετο  
άνάρπαστος ἐκείνη, εἰς Πεντάπολιν  
τῆς Ἀφρικῆς, νομίζω, δραπετεύσασα  
μετὰ τοῦ Ἐκηβόλου, ὡς Διοικητοῦ  
πεμφθέντος.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Οὕτως ἔχει, ὦ θαυμάσιε,  
ἀλλ' ἐπανεῦρον τὴν δραπέτιδα ἐγώ.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τὴν Θεοδώραν ἐπανεῦρες;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Μάλιστα.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ χωρῶν πρὸς αὐτοὺς.

Περὶ τῆς Θεοδώρας τίς ὠμίλησε;  
Ἡ μὴ τὸ οὖς μου μὲ ἠπάτησε;

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ποσῶς.

Τὴν Θεοδώραν ἐπανεῦρε τὴν καλὴν  
ὁ Καππαδόκης.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Τί ἀκούω;

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ τῷ Προκοπίῳ.

Ἀρεστήν

εἰς σέ βεβαίως εἶδῃσιν, ὦ βέλτιστε.  
Ἄν ἐνθυμῶμαι ἀκριβῶς, δι' ἔρωτος  
καὶ σὺ ἐτίμας τοῦ κοινοῦ τὸ εἶδωλον  
ἀκατασχέτου.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Πλὴν, οὐαί, καὶ ἀτυχούς.

Τοῦ ρήτορος οἱ λόγοι διαπρύσιοι,  
ἀλλ' ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἄκαρπος  
ὑπῆρξεν ἡ τερθρεία.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ τῷ Πρίσκῳ.

Πρᾶγμα σύνηθες

εἰς σέ βεβαίως τοῦτο, γέρον Νάρκισσε.

ΛΕΩΝ τῷ Καππαδόκῃ.

Καὶ ποῦ τὸν μαργαρίτην τὸν κρυπτόμενον  
ἐξέθαπας;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐνταῦθα εἰς Βυζάντιον.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ τῷ Καππαδόκῃ.

Ἡ Θεοδώρα εἰς Βυζάντιον. Ἀπλοὺς  
ἡμᾶς νομίζεις, Ἐπαρχε.

ΠΡΙΣΚΟΣ τῷ Προκοπίῳ.

Παράδοξον

σοὶ φαίνεται, διότι ἀναζήτησας  
αὐτὴν εἰς μάτην σὺ· πλὴν σὲ ἀπέφευγε  
βεβαίως.

ΛΕΩΝ τῷ αὐτῷ.

Σοὺ ὑπῆρξεν εὐτυχέστερος  
ὁ Καππαδόκης, ὡς ὀρᾷς.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἀδύνατον.

Ἡ Θεοδώρα εἰς Βυζάντιον. Πλὴν ποῦ  
οἱ ὄχλοι οἱ φρενήρεις, γόνυ κλίνοντες  
καὶ τὴν ὑψίστην ἐξυμνοῦντες καλλονήν;  
Αὐτὴν τίς εἶδεν ἐξ ὑμῶν ἐλαύνουσιν,  
ὡς ἐν θριάμβῳ, καὶ τὸ ἄρμα τὸ χρυσοῦν  
ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἐξάλλων θαυμαστῶν  
συρόμενον; Τῶν ῥόδων τίς τὰ κάνιστρα  
καὶ ὑακίνθων εἶδε τὰ χεόμενα  
ἐκ τῶν παιδρῶν ἀνδῆρων, καὶ τίς ἤκουσε  
πρὸ τοῦ εἰδῶλου πάντα τοῦ λαοφιλοῦς  
ἀνευφημοῦντα, ἔνθουν τὸν ἵππόδρομον;

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Οὐδεὶς βεβαίως, πλὴν ἰδὲ πῶς μειδιᾷ  
ὁ Καππαδόκης ὁ παμπόνηρος.

ΛΕΩΝ.

Ἰδὲ

τὸν μύστακα πῶς δάκνει.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Προετίμησε

βεβαίως οὗτος, γνώστης ἐπιτήδειος  
τῶν νόμων τῆς Παφίας, εἰς ἀθόρυβον  
γωνίαν κεκρυμμένην τὴν ἐκμύζησιν  
τῆς νέας ταύτης κατακτήσεως.



ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ τῷ Προκοπίῳ.

Βαβαί,

δεινὸν τὸ πρᾶγμα φαίνεται μοι.

ΠΡΙΣΚΟΣ τῷ αὐτῷ.

Πᾶσάν μου

τὴν λύπην σοὶ ἐκφράζω, ῥήτορ δύστηνε.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ τῷ Ἀρεοβίνδῳ.

Τὰς τρίχας μέτρα, βρέφος, τοῦ γενείου σου·  
τῆς Κύπριδος τοὺς νόμους σὺ ἐξ ἀκοῆς  
γνωρίζεις μόνον.

(τῷ Πρίσκῳ.)

Καὶ πρὸ χρόνου παρὰ σοὶ  
ἐξέλιπε βεβαίως ἡ ἀνάμνησις.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ὑπὲρ τὸ δέον, φίλοι, μ' ἐτιμήσατε,  
οὐδ' ἄλλοτρίων ἔχει ὁ ταῶς πτερῶν  
ἀνάγκην.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Λέγε.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ἐξηγήσου.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐντελῶς

ἡ Θεοδώρα μετεβλήθη. Ἄλλοτε  
δαιτωμένη εἰς ἀνάκτορα, καὶ πᾶν  
τοῦ Βυζαντίου τὸ χρυσίον ὡς αὕτῃ  
ἀνήκον θεωροῦσα, ἤδη πενιχρὰν  
μισθώσασα οἰκίαν εἰς τὸ Ἐμβολον,  
τὰ πρὸς τὸ ζῆν κερδίζει μόλις νήθουσα,  
καὶ τοὺς ἄβρους δακτύλους εἰς τὰ ἔρια  
προστρίβουσα.

ΛΕΩΝ.

Τί λέγεις, ὦ θαυμάσιε;

Ὁ μῦθος ὄντως νόστιμος.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἀλήθεια

ὁ μῦθος, φίλοι, ἀκραιφνὴς ἀλήθεια.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Καὶ τίνα ἔχει τῆς μονήρους σύντροφον  
ζωῆς ἡ ἐρημίτις;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Φίλην ἀληθῆ

καὶ ἀφωσιωμένην, ἣν συνήνησεν  
ἐπανιοῦσα, εἰς τὴν Ἀντιόχειαν.  
Μακεδονία ὀνομάζεται.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Αὐτὴν

καὶ μόνην;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Μόνην μάλιστα. Παράδοξον  
σοὶ φαίνεται;

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

ᾧ πλέον ἢ παράδοξον.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Προείδον τοῦτο καὶ προσάγω πρόχειρον  
ἀπόδειξιν. Ὀλίγον ὑπομείνατε.

ΚΟΜΙΤΩ.

Τί ἐννοεῖς;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Μαντεύσας ποῖον τρέφετε  
τῆς φίλης τῆς ἀρχαίας πόθον, πᾶσάν μου  
μετεχειρίσθην τὴν πειθῶ, καὶ παρ' αὐτῆς  
ἐπέτυχον ἐν τέλει τὴν ὑπόσχεσιν,  
ἣν ἐπεθύμουν. Μετ' ὀλίγον ἔσεται  
ἡ Θεοδώρα ὧδε. Προσεκάλεσα  
ἐκ μέρους πάντων εἰς τὸ δεῖπνον καὶ αὐτὴν  
καὶ τὴν Μακεδονίαν.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Τί ἐποίησας;

Ἡ Θεοδώρα ὧδε;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Βεβαίότατα.

Ὁ μορφασμός σου τῆς χαρᾶς σου ἔνδειξις  
ἐστὶν ἀρκούσα.

ΙΝΔΑΡΩ.

Τὴν μετάνοιαν κακῶς  
ἐποίησας ταράττων τῆς ἀμαρτωλῆς.





ΚΟΜΙΤΩ.

Ἀσχολουμένη ἴσως εἰς τὰ ἔρια  
ἐτέρπετο ἐκείνη.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Εἰς τὸν πειρασμὸν  
αὐτὴν καὶ πάλιν σύρεις.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἄ! Ἐνόησα.

Φοβεῖσθε μὴ φανείσα ἡ πανσέληνος  
ἐπισκιάσῃ τοὺς ἀστέρας τοὺς λοιπούς.  
Πλὴν ἡρεμεῖτε. Μόνον κατ' ἐξαίρεσιν  
ἡ Θεοδώρα σήμερον προσέρχεται.  
Μετὰ μερίστης δυσχερείας τὴν θερμὴν  
παράκλησίν μου ἀπεδέχθη.

ΨΟΗΣ, προβαίνων, τῇ Χρυσομαλλοῖ.

Δέσποινα,

ὁ ἄρχων ἀναβαίνει Βελισάριος,  
καὶ ἄλλος ἔτι εὐπατρίδης μετ' αὐτοῦ.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Καλῶς. Αὐτοὺς ἐνταῦθα ὀδηγήσατε.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ ἰδίᾳ τῷ Καππαδόκῃ.

Τὸν θαυμασμόν μου λάβε νῦν ἀμέριστον·  
τοῦ Σατανᾶ ἐπλάσθης πονηρότερος.

(Εἰσέρχονται ὁ Βελισάριος καὶ ὁ Ἰουστινιανός, φέ-  
ροντες στολὰς, ὁ μὲν ὑπάσιστοῦ, ὁ δὲ ἀπλοῦ  
Κόμητος.)

## ΣΚΗΝΗ Β΄.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ οἱ παρεισελθόντες.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Συγγνώμην, φίλοι, ἐὰν ἤργησα μικρόν,  
καὶ σὺ πρὸ πάντων, ἔρασμία Δέσποινα,  
ἀλλ' ἐκ τῆς Ἀπαμείας μόλις σήμερον  
ὁ φίλος μου ἀφίχθη Κόμης Μάξιμος,  
ὃν παρ' ὑμῖν εἰσάγω.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ἀγαλλόμεθα

αὐτὸν ὀρῶντες, καὶ φιλίαν τείνομεν  
τὴν χεῖρα.

(Τείνει τὴν χεῖρα τῷ Ἰουστινιανῷ, ὅστις ἀσπάζεται  
αὐτήν.)

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Φόρον ἐπ' αὐτῆς προσδέχθητι  
τοῦ θαυμασμοῦ μου.

ΚΟΜΙΤΩ.

Ἀνθοσμίου στέφαντες  
τὰ κύπελλα, φωνοῦμεν — «εὐ παρέστητε». —  
(Προσάγονται ὑπὸ τῶν ἄβρων κύπελλα καὶ πάντες  
πίνουσι.)

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Τῶν στρατοπέδων τὴν τραχεῖαν δίαitan  
καταλιπὼν ὁ Κόμης μόλις πρὸ μικροῦ,

ἀναψυχὴν βραχείαν καὶ ἀνάπαυλαν  
εἰς τοῦ Βοσπόρου τὰς παιδράς ἀκτὰς ζητεῖ,  
καὶ κατὰ πρῶτον βλέπει τὴν πρωτεύουσαν.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἡ μαθητεία ἔσται λίαν εὐχερής.

ΙΝΔΑΡΩ.

Προθύμως συντελοῦμεν εἰς τὴν μύησιν.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Καὶ ὅπως μὴ τὸν χρόνον κατατρίβωμεν  
ματαιῶς, εἰς τὸ δεῖπνον ἤδη ἅπαντες  
προσέλθετε.

(Εἰς ἐν αὐτῆς νεῦμα εἰσκομίζονται ἀνθοστεφεῖς  
μικραὶ τράπεζαι, καὶ τίθενται πρὸ τῶν κατακεκλι-  
μένων δαιτυμόνων. Ἐκάστην αὐτῶν ἐπισκιάζει  
πλατύφυλλον φορητὸν δένδρον. Ὑπηρετοῦσιν αἱ  
ἄβραι, αἵτινες καθ' ἅπασαν τὴν ἐπίλοιπον σκηνὴν  
οἰνοχοοῦσιν, ἐν ᾗ οἱ εὐνοῦχοι εἰσκομίζουσι τὰ  
ἐδώδια.)

Ἀστράπτει εἰς τὰ κρύσταλλα  
ὁ φλογερὸς Φαλέρνης, καὶ τὸ κύπελλον  
τὸ πρῶτον ἐκκενοῦμεν εἰς τὸν ἔρωτα.



ΠΑΝΤΕΣ, πίνοντες.

Τὸ κύπελλον τὸ πρῶτον εἰς τὸν ἔρωτα.

ΚΟΜΙΤΩ τῷ Ἰουστινιανῷ.

Τοῦ Βυζαντίου αἱ θυμῆρεις χαρμοναὶ  
εἰσὶ βεβαίως διπλασίως ἀσπασταὶ  
τῷ ἔθισθέντι εἰς τὴν ἄτακτον ζωὴν  
τοῦ στρατιώτου.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Καὶ ἡμεῖς γνωρίζομεν  
τὰς μάχας καὶ τὰς νίκας, πλὴν τοξεύομεν,  
ἀντὶ τοῦ βέλους, θυμηδὲς μειδίαμα.

ΙΝΔΑΡΩ.

Τοὺς τροπαιοῦχους παρ' ἡμῖν ἀμείβουσιν,  
ἀντὶ θριάμβων καὶ δαφνῶν αἵματηρῶν,  
φαιδρῶν χειλέων ψυχοπλάνος ἀσπασμός.

ΚΟΜΙΤΩ.

Καὶ διὰ ῥόδων καὶ ἰάσμων εὐθαλῶν  
τῶν αἰχμαλώτων τὰς ἀλύσεις πλέκομεν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἀνθίσταται τις εἰς τοιοῦτο πρόγραμμα;  
Τοῦ πρώτου βέλους ἤδη τὴν ἐπήρεια  
ἤσθάνθη. Τὰς ἀλύσεις ἐτοιμάσατε.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Καὶ εἰς ὁποίαν ἄξενον ἐσχατιὰν  
τοῦ κράτους διητάσο;

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Εἰς τὸ Σίρμιον  
ἐν Ἰλλυρίᾳ.

ΙΝΔΑΡΩ.

Κύριε ἰλάσθητι!

ΛΕΩΝ.

Καὶ τῶν Βενέτων πολυθρύλλητοι ἐκεῖ  
εἰσὶν αἱ νίκαι;

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Τακτικῶς ἐμάνθανες  
τοῦ ἵπποδρόμου τοὺς θριάμβους;

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἀμυδρῶς  
τὰ περὶ τούτου καὶ σπανίως ἤκουον.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Τί λέγεις;

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἀψηχόλει διασκέδασις  
ἡμᾶς ἑτέρα, καὶ οὐχ ἦττον εὐγενής.  
Ὀλίγοι ὄντες μόλις κατεστέλλομεν  
τὸν πανταχόθεν ἐφορμῶντα χείμαρρον  
παντοειδῶν βαρβάρων. Ἄνται, Γήπαιδες  
καὶ Οὐννοι τὰς δειλαίας περιτρέχουσιν  
ἐκείνας ἐπαρχίας, καὶ εἰς ἔρημον  
τὴν Σκυθικὴν ταχέως μεταβάλλουσι.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Τίς περὶ τούτων μεριμνᾷ; Ἰππόδρομος  
εἰς τὴν Θεσσαλονίκην πρὸ καιροῦ ἀνθεῖ  
περίπυστος.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἐκείνον ἐπεσκέφθης κᾶν;

ΚΟΜΙΤΩ.

Κυριαρχοῦσιν ἐν αὐτῷ οἱ Βένετοι;

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Εἰς τοὺς Πρασίνους ἄλλοτε ὑπέκειτο,  
ἀλλ' ἐπὶ τέλους οὗτοι κατεβλήθησαν.  
Μακρὸς ὑπῆρξεν ὁ ἀγών.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Τρισχίλιοι,  
ὥς ἤκουσα, ἐν τούτῳ ἀπωλέσθησαν.

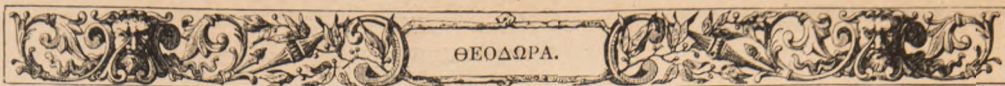
ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἀμφότεροι οἱ δῆμοι ὑπεβλήθησαν  
εἰς οὐ μικρὰς θυσίας, ἀλλ' ἀνώτεροι  
πολὺ αἱ τῶν Πρασίνων.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ἀφηγῆθῃ μοι  
τὰ περὶ τούτου κηδεστής μου πέρυσιν  
ἐκεῖ διαχειμάσας. Ἦν ἀμφίρροπος  
ἐπὶ μακρὸν ἡ νίκη, καὶ κατέπιπτον





πολλοὶ τῶν πρωτευόντων καθημερινῶς  
εἰς δημοσίας ῥήξεις, ἢ τυπτόμενοι  
λαθραίως· πλὴν ἐν τέλει ἐνεπρήσθησαν  
τῶν ἡγετῶν οἱ οἴκοι, καὶ ὁ Δήμαρχος  
ἐπλήγη θανασίμως ἐν τῇ ἀγορᾷ  
τοῦ δήμου τῶν Πρασίνων. Οὕτω δ' ἡ ἰσχὺς  
ἐκραταιώθη τῶν Βενέτων ἔκτοτε.

ΙΝΔΑΡΩ.

Λαμπρὰ ἡ νίκη.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Εὖγε εἰς τοὺς ἥρωας!

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Διὰ θριάμβου ὄντως μεγαλοπρεποῦς  
οἱ Βένετοι τὸ κλέος ἐπεσφράγισαν  
τῆς περιδόξου ταύτης κατισχύσεως.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ὀλίγας ὥρας ἐν τῇ πόλει ἔμεινα  
ἐκείνη· σπεύδων εἰς Συρίαν. Δήωσις,  
ληηλασία πανταχοῦ, καὶ ὄλεθρος  
ἀπλounται, ὡς πανώλης καταστρεπτική·  
οἱ Σκλαβηνοὶ ἐκ νέου καὶ Μαυρούσιοι  
ἐπιδρομὰς συγχρόνως ἐπεχείρησαν.

ΛΕΩΝ.

Εἰς τὴν φαιδρὰν πλὴν τότε Ἀντιόχειαν  
παρέμεινας βεβαίως.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Τί παράδεισος!

Καλῶς αὐτὴν γνωρίζω.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Εἰς τὰ θέατρα  
καὶ εἰς τοὺς ἵπποδρόμους διαιτώμενος,  
διάγει βίον χαροπὸν καὶ ἄφροντιν  
ὁ ὄχλος ἅπας, ὡς μοι διηγήθησαν.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Φοβοῦμαι ἀπαισίαν τὴν ἀφύπνισιν.

ΨΟΗΣ τῇ Χρυσομαλλοῖ.

Ἀρτίως ἀφίχθεῖσαι δύο Δέσποιναι  
ἐν τῷ Θερμῶνι ἀναμένουσι.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Πρὸς τί;

ΨΟΗΣ.

Ἐπιχαρίτως μειδιῶσα εἶπέ μοι,  
Μακεδονία ὅτι ὀνομάζεται  
ἡ μία, ἀλλ' ἡ ἄλλη οὐδ' ἀπήντησε,  
τὰ νῶτα στρέψασά μοι.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ἀδιάφορον.

Αὐτὰς ἐνταῦθα παρευθὺς ὁδήγησον.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Εἰσὶν ἐκεῖναι.

(Πολλοὶ ἐγείρονται).

ΛΕΩΝ.

Ὅλος περιέργεια

εἰμί.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ τῷ Καππαδόκῃ κατ' ἰδίαν.

Βιαίως πάλλει ἡ καρδιά μου.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἀτάραχος, ὦ Καῖσαρ, τίς ἡτένισέ  
ποτε τὴν Θεοδώραν;

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἦδη θλίβομαι

σχεδὸν διότι τὴν ἀθῶαν παιδιὰν  
ἐπέτρεψά σοι ταύτην.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἰλλουστρίσσιμε,

Ἰδοὺ ἐκείνη.

(Ἐπιφαίνεται εἰς τὴν θύραν ἡ Θεοδώρα, ὑπὸ τῆς  
Μακεδονίας ἀκολοθουμένη).

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Οὐρανία καλλονή!





Η ΝΕΟΤΗΣ ΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΣ







ΣΚΗΝΗ Γ'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ αἱ παρεισελθοῦσαι.

ΠΟΛΛΟΙ.

Ἡ Θεοδώρα!

ΙΝΔΑΡΩ.

Ὅνειρον μοι φαίνεται.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἐξήνθησε τὸ κάλλος τὸ θεσπέσιον  
διὰ τῶν χρόνων.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ἴδετε παράστημα.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ὑπερηφάνως τὴν ὡραίαν κεφαλὴν  
ὡς Ἄνασσα ἐγείρει.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ, βαίνουσα πρὸς τὴν Θεοδώραν.

Τύχη ἀγαθῇ,

ὦ Θεοδώρα! Τέλος τὸ Βυζάντιον  
καὶ τὰς ἀρχαίας φίλας ἐνθυμείσαι;

(Ἀσπάζεται αὐτὴν, ἐν ψ οἱ λοιποὶ περικυκλοῦσι καὶ  
δεξιοῦνται.)

ΚΟΜΙΤΩ, ἀσπαζομένη αὐτὴν ἐπίσης.

Ποῦ

τοσοῦτον χρόνον διητᾶσο;

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἄπαντες

μετὰ χαρᾶς ἀφάτου τὴν χαρμόσυνον  
ἡμέραν χαιρετῶμεν ταύτην.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ἄπαντες

ἐν σοὶ ὑμνοῦμεν τὴν ὑψίστην καλλονήν.

ΚΑΤΤΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἡ ὀρφανία, φίλοι, τέλος ἔληξε,  
καὶ ἀπεδόθη εἰς τὴν πόλιν τὴν παιδρὰν  
ἐκείνη, ἐφ' ἣ μάλλον ἐσεμνύνετο.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εὐγνωμονῶ, ἑταῖροι. Συναισθάνομαι  
ὀρώσα πάντας αὖθις εὐχαρίστησιν  
ἐνδύμυχον, πλὴν ἔσται βραχυχρόνιος,  
ἐσχάτη αὕτη ἢ συνάντησις ἡμῶν.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Τί λέγεις, φίλη;

ΛΕΩΝ.

Τεθλιμμένη φαίνεται.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Διὰ παντὸς τὸν κόσμον ἐγκατέλιπον  
τῶν πρώην εὐφροσύνων διαχύσεων,  
καὶ μετὰ ταύτης τῆς πιστῆς συντρόφου μου,  
ἦν συνιστῶ τοῖς πᾶσι, κατοικήσασα  
πρὸ χρόνων ἤδη πέραν εἰς τὸ Ἑμβολον,  
μακρὰν τῆς τύρβης καὶ τοῦ σάλου, ἤρεμον  
ζωὴν διάγω, καὶ θρηνῶ μονάζουσα.

ΙΝΔΑΡΩ.

Ἡ Θεοδώρα λέγει ταῦτα;

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Πᾶσάν μου

τὴν εὐγλωττίαν μάτην ἐξαντλήσασα  
ἐφ' ὅλας ἐβδομάδας, μόλις τὴν μικρὰν  
ἐπέτυχον ἐν τέλει παραχώρησιν  
τῆς μόνης ταύτης ἐξαιρέσεως.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὑμᾶς

ἐπόθουν ἵνα ἐπανίδω ἅπαντας,  
καὶ ἡ Μακεδονία παρεκάλει με.  
Εἰς ἐρημίαν, ζωηρὸν αὐτὴ πτηνόν,  
κατεδικάσθη, χάριν μου, ἀπόλυτον,  
καὶ τὰς ἀνθούσας παρειὰς ἐμάραιεν  
ὁ βίος ὁ μονήρης καὶ μονότονος.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἐγὼ ἰδίως χάριν σοῦ ἀνάπαυλαν  
μικρὰν ἐπόθουν. Κρύφα ἢ κατήφεια  
ἢ διαρκὴς σου αὕτη με κατέτηκε.



ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐπείσθην οὕτω, καὶ νῦν πρῶτον σήμερον  
μεθ' ὅλα ἔτη τὸ ἀπλοῦν κατέλιπον  
καὶ προσφιλές μοι καταφύγιον.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Πολὺ

ὁ φίλος Καππαδόκης μ' ἐβοήθησεν,  
ἀνακαλύψας πρὸ μικροῦ τὸ ἄσυλον  
ἡμῶν, καὶ μόνος εἰς αὐτὸ συχναίων.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ναί,

ἡ ὤθησις ἐκείνου ἢ ἐπίμονος  
παρέσυρέ με ὄντως.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἀπεκδέχομαι  
τὴν ἐπὶ τούτῳ γενικὴν ἐκτίμησιν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τοὺς φίλους τοὺς ἀρχαίους περιέγραφε,  
καὶ τὰς εὐθύμους ὁμηγύρεις. Πρὸ πολλοῦ  
εἰς ταῦτα ξένη, μίαν ἀπεφάσισα  
πρὸς τὸ θρῆναι παρελθὼν ἐπάνοδον,  
μεθ' ἣν τὸν κόσμον πλέον ἀποτάσσομαι  
ὀριστικῶς.

ΤΡΙΣΚΟΣ.

Μὴ λέγῃς τοῦτο, γόησα.

ΛΕΩΝ.

Ἐπὶ τῇ ἀνευρέσει ἀγαλλόμεθα,  
καὶ δεινότεραν ἀπειλεῖς ἀπώλειαν.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Τοὺς φίλους πάντας τοὺς πιστοὺς λυπήθητι.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τῶν θαυμαστῶν τὸ πλῆθος τὸ ἀμέτρητον.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Οὐδέποτε ὁ δῆμος εἰς τὴν στέρησιν  
συγκατανεύσει ταύτην.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ὁ ἵππόδρομος,  
τὸ ἄνθος ἀνακτήσας τὸ ἡδύτατον  
τὸ εἰς τοὺς κόλπους τοὺς ἄβρους αὐτοῦ φυέν,  
ἀποκηρύττει τὴν σκληρὰν ἀπόφασιν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Καὶ ὅμως, φίλοι, ἀμετάβλητός ἐστι.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐὰν ματαίως ἱκετεύωμεν ἡμεῖς,  
ὧν ἤδη ἐξηντλήθη ἡ ἐπιρροή,  
ὑπάρχει ὥδε ξένος, κατὰ πρῶτόν σε  
θαυμάζων, ὁ γενναῖος Κόμης Μάξιμος·  
ἐκείνος ἔσται ἴσως εὐτυχέστερος.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἐκ φήμης ἤδη, Θεοδώρα, πρὸ πολλοῦ  
σ' ἐγνώριζον. Πολλάκις πέριξ τῆς πυρᾶς  
τοῦ στρατοπέδου, μετὰ μάχας καὶ δεινοὺς  
κινδύνους, ἀνεπόλουν οἱ συνέταιροι  
τοῦ Βυζαντίου τὰ φαιδρὰ ἡλύσια,  
καὶ τότε τ' ὄνομά σου ἐπανήρχετο  
ἐν τῇ συνομιλίᾳ συνεχέστατα.  
Τὸν μαργαρίτην πάντες ἀνεκήρυττον  
ἐνθουσιῶντες σὲ τὸν τιμαλφέστερον  
τοῦ περιδόξου στέμματος τῆς καλλονῆς,  
ὃ φέρει φιληδόνως ἢ πρωτεύουσα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Βεβαίως, Κόμη, ἢ τῶν ὅπλων δίατα,  
καὶ τοῦ προτέρου βίου ἢ ἀνάμνησις,  
ὑπὲρ τὸ δέον εὐμενῶς διέθετε  
τοὺς ὁμιλοῦντας.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Οὐδαμῶς, ὡς πείθομαι,  
ὁρῶν σε ἤδη. Καλλοναὶ ὑπάρχουσιν,  
ὧ Θεοδώρα, ὧν ἀδύνατός ἐστιν  
ἢ διὰ λόγων ἀμυδρὰ παράστασις.  
Τοῦ παραδείσου αὗται ἀντανάκλασις,  
καὶ εἰς τὸ θεῖον οἱ τοῦ δώρου κάτοχοι  
ὀφείλουσιν εὐθύναι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἄν φιλόφρονες  
οἱ λόγοι οὗτοι ὧσι μᾶλλον ἢ δριμύεις  
οὐδ' ἐξετάζω. Ἐχεις δικαιοτάτον,  
καὶ φίλης χεῖρα τείνω σοι εἰλικρινούς.  
(Τείνει αὐτῇ τὴν χεῖρα.)

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, ἀσπαζόμενος αὐτήν.  
Προσδέχομαι τὸν λόγον τὸν ἀσπασίον,  
καὶ τὴν σφραγίδα ἐπιθέτω τοῦ δεσμοῦ.



ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ τῷ Ψόῃ.

Τὰς αὐλητρίδας πρὸς μικρὸν καλέσατε.

(Εἰσάγονται αὐλητρίδες καὶ ὀρχηστρίδες, καὶ τοποθετοῦνται αἱ μὲν ἐκατέρωθεν τῆς σκηνῆς, αἱ δὲ εἰς τὸ μέσον.)

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ τῇ Θεοδώρα, ἣν λαμβάνει ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ κατὰ μέρος.

Εἰπέ μοι, Θεοδώρα, μ' ἐνθυμείσαι;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τί

σημαίνει αὕτη, φίλε, ἡ ἐρώτησις;

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Σημαίνει ὅτι ἀτενίζεις ἐν ἐμοὶ ἐκείνον, ὅστις, ἐμμανῶς φιλήσας σε, ὀλόκληρον τὸν βίον σ' ἐθυσίασεν, ἐκείνον, ὅστις εἰς τ' ὠραῖον στήθός σου ἀντὶ καρδίας εὔρε τὴν ἀνάλητον ψυχρότητα τοῦ πάγου.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πλὴν, Προκόπιε.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

ὦ ἄφες, ἄφες. Ἐπὶ χρόνους ἐν ἐμοὶ συμπιεσθὲν τὸ ἄλγος, ἤδη ῥήγνυται καὶ βράζει. Παραφόρως σέ ἡγάπησα ἐν ἡλικίᾳ ὅτε μείδιᾶ ἡμῖν χρυσοῦν τὸ μέλλον, καὶ ἡ ἄδολος ψυχὴ εἰς ζέον φίλτρον πᾶσα μεταβάλλεται. Τὸ ὄναρ μου τὸ πρῶτον σὺ ὑπῆρξας, σὺ ἡ μόνη μου λατρεία καὶ ἀένναος. Ἄλλ', οἴμοι, πάντα ταῦτα πῶς ἀπέδωκας;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πιστὴν φιλίαν διὰ σέ ἀείποτε ἠσθάνθη.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Εἰρωνεῖαν ἀντὶ ἔρωτος προσφέρουσά μοι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εἰρωνεῖαν, διατί;

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ψυχρὰν φιλίαν εἰς ἐμὲ προέτεινες, καὶ ὅμως πᾶς ἐτρύφα ὁ ἵππόδρομος τὰ κάλλη σου θαυμάζων τὰ ἐξαίσια.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εἰς ἀναμνήσεις τέρπεσαι ὀδυνηράς.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Πρὸ χρόνου τὴν ὀδύνην ἔχω σύντροφον, ὦ Θεοδώρα. Ὅτε τὸ Βυζάντιον κατέλιπες, μετ' ἄλλου δραπετεύσασα, ἡ φύσις πᾶσα μοι ἐφάνη εἰς στυγρὸν μετατραπείσα χάος. Ἄν ἐπέζησα, ἢ ἀνάνδρος ἐλπίς τῆς ἐπανόδου σου αἰτία τούτου μόνη. Ὁ ἀκοίμητος ἰδοὺ πλὴν τέλος πόθος ἐπηλήθευσε, καὶ ὅπως μὲ ἀφήκας, οὕτω θνήσκοντα μ' ἐπανευρίσκεις ἐξ ἀφάτου ἔρωτος.

ΘΕΟΔΩΡΑ, δυσφοροῦσα.

Ἴδου τὸ ᾄσμα ἤρχισε, προσέξωμεν.

(Αἱ αὐλητρίδες ᾄδουσι πρὸς τὸν ἦχον βαρβίτων τοὺς ἐξῆς στίχους, ἐν ᾧ ὀρχοῦνται αἱ ὀρχηστρίδες.)

Ἐπ' ἀκτῶν διανθῶν φιληδόνως

Ἐν τῷ μέσῳ εὐχρόου ῥοδῶνος

Τῶν ἁσμάτων ἡ πόλις κωμάζει.

Ἡ παιδρότης ἐκεῖ βασιλεύει,

καὶ τὸ φῶς τῆς νυκτὸς τὰ ἐρέβη  
χαρμοσύνων πυρσῶν καταυγάζει.

Ὁ Φαλέρνης πληροὶ τοὺς κρατήρας,

καὶ ὁ φθόγγος ἐνοῦται τῆς λύρας

πρὸς θερμὰς διαχύσεις ἐρώτων.

Ὅφθαλμοὶ μειδιῶσιν αἰμύλοι,

καὶ τὰ ῥόδινα σπεύδουσι χεῖλη

ἄσπασμόν ἀπαιτοῦντα τὸν πρῶτον.

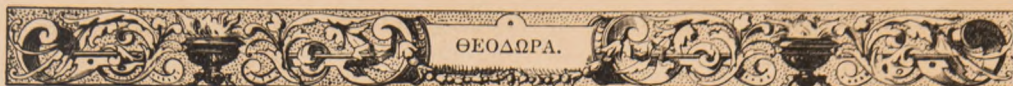
ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ, πλησιάζων καὶ αὖθις τὴν Θεοδώραν.

Μὲ ἀποφεύγεις μάτην. Τέλος εὖσπλαγχνος φανοῦ. Εἰπέ μοι μίαν λέξιν προσηνῇ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐὰν μ' ἐκάλεις πρὸ καιροῦ ἀναίσθητον, πᾶν ἵχνος ἤδη ἐν ἐμοί, Προκόπιε, καρδίας ἠφανίσθη.





ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἐσο ἴλεως.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τοῦ νεαροῦ μου στήθους εἰς τὰ δάκρυα  
ἢ φλόξ ἐσβέσθη.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἐπὶ τέλους κάμφθητι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ματαίως ὅλως ἐπιμένεις.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Πρόσεξον,  
μὲ ἄγεις ἐπὶ τέλους εἰς ἀπόγνωσιν.  
Λαθῶν ὁ ἔρως τ' οὐρανοῦ τὴν κέλευθον  
πολλάκις πρὸς τὸν Ἄδην κατευθύνεται.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Λυποῦμαι θλίβουσά σε, πλήν. . .

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ, ἀπειλητικῶς.

ᾧ δύστηνε!

(Ἐξακολουθεῖ τὸ ἄσμα καὶ ἡ ὄρχησις ὡς ἀνωτέρω,  
ὁ Προκόπιος ἀποσύρεται εἰς γωνίαν καὶ μένει σιγῶν  
κατὰ τὸ ἐπίλοιπον τῆς σκηνῆς.)

Ἀφειδῶς ἢ φιλάρεσκος φύσις  
τῆς τοῦ κόσμου λαμπρᾶς βασιλίσσης  
τὴν ἐπέραστον ὄψιν καλλύνει.  
Σοὶ ἀνήκουσι, Κύπρις ἡδεῖα,  
τὰ ἡλύσια ταῦτα πεδία,  
ὅπου τέρψις τὸ πᾶν καὶ γαλήνη.

Σοῦ βωμός, ἢ ἀφρώδης ἀγκάλη,  
σοῦ ἱέρειαι, θάλλοντα κάλλη  
ἀσπαστόν σοι προσάγομεν φόρον.  
Συνδαυλίζει τὸ πῦρ τῆς ἐστίας  
ὁ κνισμὸς διαρκοῦς ἀπιστίας  
καὶ παθῶν τρυφηλῶς παραφόρων.

(Πολλοὶ λαμβάνοντες ἐκ τῶν κανίστρων ἄνθη ρίπ-  
τουσιν εἰς τὰς ὄρχηστρίδας, αἵτινες ἀποσύρονται  
εὐχαριστοῦσαι.)

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἐν κύπελλον, ὦ φίλοι, εἰς τὴν μουσικὴν  
κενώσωμεν, τὴν γλῶσσαν ταύτην τῶν Θεῶν.

Ἡ ἁρμονία τὴν ψυχὴν μετάρσιον  
εἰς οὐρανίους κόσμους παραφέρουσα,  
τὰς πέδας λύει τὰς γηϊνοὺς πρὸς μικρὸν,  
καὶ εἰς τῶν ἀθανάτων τὴν ἀκήρατον  
ἡμᾶς εἰσάγει σφαῖραν.

ΠΑΝΤΕΣ, πίνοντες.

Πλήρες κύπελλον  
εἰς τῶν Θεῶν τὴν γλῶσσαν τὴν τερψίθυμον.

ΠΑΥΛΟΣ.

Καὶ ἀνθοσμίου ἄλλο εἰς τὴν ποίησιν,  
τῆς θείας διανοίας ἀντανάκλασιν,  
τὴν αἰθερίους κόσμους διαπλάττουσαν,  
καὶ τὰς αὐλοὺς πτέρυγας ἰθύνουσαν  
τῆς φαντασίας πρὸς τὴν ἀφθαρτον πηγὴν  
τοῦ ἰδεώδους, καὶ μεγάλου, καὶ καλοῦ.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Καὶ ἀνθοσμίου ἄλλο εἰς τὴν ποίησιν,  
τῇ ἔξαιρέσει, ἐννοεῖται, πάντοτε  
τῆς τοῦ καλοῦ ἐταίρου Παύλου.

(Γέλως. Πίνουσι.)

ΠΑΥΛΟΣ.

Ἀτυχεῖς

τῆς Κασταλίας αἱ παρθένοι αἱ σεμναί,  
ἂν σοὺ ὁμοίους εἶχον πάντας τοὺς κριτάς.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Τὴν τέχνην λησμονοῦμεν, φίλοι, τὴν σεπτὴν,  
τὴν γονιμοποιούσαν καὶ παράγουσαν,  
τὴν ἐμφυσῶσαν εἰς τὴν ἄργιλλον ζωὴν,  
καὶ τήκουσαν τὴν ὕλην εἰς τὴν κάμινον  
τῆς μεγαλοφυΐας τὴν αἰδίων.

ΠΟΛΛΟΙ.

Ἡ τέχνη Ζήτω.

ΑΛΛΟΙ.

Ζήτω ὁ Ἰσίδωρος,  
ὁ τοῦ Ἰκτίνου μύστης καὶ διάδοχος.  
(Πίνουσι.)

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Τὴν εἰρωνεῖαν πνίγω εἰς τοὺς ἀμφορεῖς.  
(Πίνει.)



ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Καὶ αὖθις τοὺς κρατῆρας στεφανώσατε.  
Προπίνω εἰς τὸ κάλλος τὸ οὐράνιον,  
τὸ κάλλος τῶν ἀγγέλων τὸ ἀνέκφραστον,  
οὗ ἀμυδρὰ ὀρώμεν ἀπαυγάσματα  
ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ οὕτω τὴν πασιφαῖ  
μαντεύομεν ἐστίαν, τὴν λαμπρύνουσαν  
τοῦ σύμπαντος τὴν ὄψιν τὴν ἐπέραστον.

ΠΑΝΤΕΣ, πίνοντες.

Κενοῦμεν εἰς τὸ κάλλος τὸ οὐράνιον  
τὸ πλήρες τοῦτο καὶ ἀφρώδες κύπελλον.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐγὼ ἀνθρωπολάτρης καὶ χαμαῖζηλος  
προπίνω εἰς τὸ κάλλος τὸ ἐπίγειον.  
Εἰς τοὺς ἡδέως φωσφοροῦντας ὀφθαλμούς,  
τὰ οἰδαλέα χεῖλη, τὰ κοράλλινα,  
εἰς τὰς δασείας κόμας καὶ τὰς εὐκαμπεῖς  
ὠλένας, εἰς τὰς χεῖρας τὰς λεπτοφυεῖς,  
εἰς τοὺς εὐτόρνους ὤμους καὶ τοὺς παιδικοὺς  
ποδίσκους, εἰς τὸ στήθος τὸ μαρμάρινον,  
εἰς τὰς γυναῖκας, ἃς φθονεῖ ὁ οὐρανὸς  
τῇ γῇ, ἀγγέλους ἔχων μόνον. Πίωμεν,  
ὦ φίλοι, εἰς τὸ πλάσμα τὸ ἡδύτερον  
τὸ ἐπὶ γῆς βιώσαν. Πλήρες κύπελλον  
εἰς σέ, ὦ Θεοδώρα.

ΠΑΝΤΕΣ, πλὴν τοῦ Προκοπίου, ἐνθουσιωδῶς εὐφη-  
μοῦντες.

Πλήρες κύπελλον  
εἰς σέ, ὦ Θεοδώρα, πλήρες κύπελλον.

ΘΕΟΔΩΡΑ, μελαγχολικῶς.

Ὑπὲρ τὸ δέον μὲ τιμᾶτε, φίλοι μου·  
τὸ ἄλγος ἀφυπνίζει ἢ χαρμόσυνος  
ἀφροντισία αὕτη καὶ διάχυσις.

ΠΑΥΛΟΣ.

Ψυχρῶς ἀμείβεις τὴν φλογώδη ἔκφρασιν  
ἀκατασχέτου θαυμασμοῦ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ναί, σύγγνωτε,  
καὶ ἤδη ἐκ καρδίας μεταμέλωμαι  
ἐπὶ τῷ ἐλαφρῷ μου διαβήματι.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Οἱ λόγοι οὗτοι, Θεοδώρα...

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Θλίβομαι  
τῆς εὐωχίας τὴν χαρὰν ταράττουσα,  
ἀλλὰ τοσαῦτα εἶδον δυστυχήματα  
εἰς τὰς πλανήσεις τὰς μακράς μου, ἔψαυσα  
πληγὰς τοσαύτας, καὶ τοσοῦτους ἤκουσα  
λυγμοὺς ἀπελπισίας, ὥστε ἄκουσα  
βαρυθυμῶ ὁσάκις εἰς τὰ ὠτά μου  
ἤχῃ γελώτων καὶ ἁσμάτων θόρυβος.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

ᾠ! τοῦτο ἀποβαίνει ὄντως νόστιμον·  
διότι ἄλλοι εἰς λυγμοὺς ἀρέσκονται  
τὸ πένθος θέλει γενικόν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀρέσκονται!

Οὐδ' ἐλαχίστην, οἶμοι! γινώσιν ἔχετε  
ὕμεις οἱ ἐντρυφῶντες εἰς Βυζάντιον  
τῆς θλιβεράς τοῦ Κράτους καταστάσεως.  
Ἀπώλοντο αἱ πλείσται τῶν ἐπαρχιῶν  
ἐπὶ ματαίῳ ἀρωγῇ ζητήσασαι  
παρὰ τῆς ἀνισχύρου Κυβερνήσεως,  
καὶ ῥάκος ἤδη κείται σκωληκόβρωτον  
ἢ ἄλουργις τῆς Ῥώμης ἢ περίπυστος.

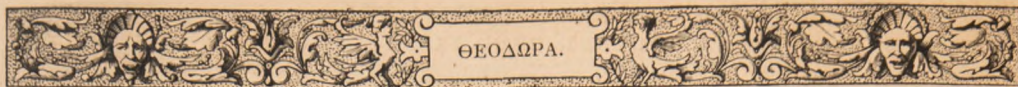
ΤΡΙΣΚΟΣ.

Ὑπὲρ τὸ δέον μελανή μοι φαίνεται,  
ώραία πατριώτις, ἡ περιγραφή.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Καὶ ὅμως δεινότερα ἢ ἀλήθεια.  
Ἡ Ἰταλία πρὸ καιροῦ ὑπέκυψε·  
τῆς Ἰβηρίας πάσης καὶ τῆς Ἀφρικῆς,  
τῆς Γαλατίας, καὶ τῶν ἄλλων κτήσεων  
τῶν ἀπωτέρων, οὐδ' ἡ μνήμη σώζεται.  
Δεσπάζει ὁ Χοσρόης ἀνενόχλητος  
εἰς τὰς πρὸς ἑω χώρας, καὶ κατέστρεψε  
τὴν Παλαιστίνην πᾶσαν καὶ τὴν Λαζικήν,  
ἐν ᾧ τὴν Δαρδανίαν, τὴν ταλαίπωρον  
Καππαδοκίαν, καὶ τὴν ἀστυγέιτονα,  
εὐημεροῦσαν Θράκην, ἐπερχόμενα





κατ' ἔτος, ὡς ἀκρίδες πολυάριθμα,  
βαρβάρων στίφη, Γότθοι, Οὐννοι, Αἴρουλοι,  
Βανδήλοι, καὶ Γεπίδαι, διαφθείρουσι.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ τῷ Καππαδόκῃ καὶ Πρίσκῳ.  
Τί λέγετε εἰς ταῦτα οἱ ἰθύνοντες  
τοὺς οἴακας τοῦ Κράτους;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Συστελλόμενα  
θαυμάζομεν τὰ χεῖλη τὰ ῥοδόεντα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀνθούσας εἶδον πόλεις, ὅπου κάτοικος  
οὐδ' εἰς ἐπὶ τῆς τέφρας ἔμεινε, θρηνῶν  
ὡς ὁ ἐν Καρχηδόνι τότε Μάριος.  
Εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν ἀπαγόμενα  
τῶν γυναικῶν τὰ πλήθη εἶδον καὶ βρεφῶν,  
ἐν ᾧ οἱ ἄνδρες ἀνευ ἀντιστάσεως  
ὑπὸ τὸ ξίφος τῶν βαρβάρων ἐπιπτον.  
Τὰς φλόγας εἶδον πανταχοῦ τὴν φοβερὰν  
μανίαν συμπληρούσας τῆς δηώσεως,  
καὶ κατὰ χιλιάδας ὅλας ἄταφα  
βορὰν ὀρνέων κείμενα τὰ πτώματα  
εἰς τοὺς ἀγρούς, οὓς τέως ἐξωραΐζον  
τῆς Δήμητρος τὰ δῶρα τὰ πολύτιμα.

ΙΝΔΑΡΩ, εἰρωνικῶς.

Φρικώδη εἶδες ἀληθῶς θεάματα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὡς λέγεις, ναί, φρικώδη, καὶ ἡ εὐθυμος  
τοῦ Βυζαντίου διὰ τοῦτο δίατα,  
ἡ ἄφροντις ῥαστώνη καὶ ἀνάλητος  
μὲ παροργίζει καὶ εἰς οἶκτον μὲ κινεῖ.

ΛΕΩΝ.

Δεινά, ὦ φίλη, ταῦτα τὰ παθήματα,  
πλὴν οὐδαμῶς, νομίζω, πταίομεν ἡμεῖς.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Βεβαίως, καὶ σπουδαῖον τὸ εὐτύχημα  
ὁ Αὐτοκράτωρ ὅτι Ἀναστάσιος  
τὸ μέγα τείχος ὑποδόμησεν. Ἐν ᾧ  
ἐκτὸς αὐτοῦ ἡ φρίκη καὶ ὁ ὀλεθρος

λυμαίνονται τὰ πάντα, τὸν ἀμέριμνον  
φρουρεῖ ἐκείνο βίον καὶ τὰ ὄργια  
ἡμῶν. Τὸ Κράτος ἐὰν καταστρέφεται,  
οὐδ' ἐρωτᾷτε. Μένει τὸ Βυζάντιον,  
καὶ τῶν βαρβίτων αἱ μολπαὶ καλύπτουσι  
τὸν ῥόγχον τῶν θνησκόντων καὶ τὰς οἰμωγὰς  
τοῦ ἀνεστίου καὶ ἀπέλpidος λαοῦ.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Πικροὺς προφέρεις λόγους.

ΚΟΜΙΤΩ.

Διετάρaxας

τὴν εὐθυμίαν πάσαν.

ΙΝΔΑΡΩ.

Τίς μαθήματα

ἐζήτησέ σοι;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πλὴν προσέξατε καλῶς·

οἱ βάρβαροι μέγaalως ἐθρασύνθησαν,  
καὶ ἂν ποτε τὸ τείχος διαρρήξωσιν,  
ἡ εὐθυμία ἡ ἀνάλητος ὑμῶν  
μεγάλον διατρέχει ὄντως κίνδυνον.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ἐπὶ ἐχίδνης σήμερον ἐπάτησας;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τοῦ ἵπποδρόμου τότε οἱ ἡνίοχοι,  
καὶ τῶν Βενέτων καὶ Πρασίνων οἱ στρατοί,  
οἱ χέοντες τὸ αἶμα τὸ ἀδελφικόν,  
καὶ εἰς τοὺς δρόμους ἀλληλοσφαζόμενοι,  
ὀλίγον, ὡς φοβοῦμαι, συντελέσουσιν  
εἰς τὴν σωτηρίαν τῶν κοινῶν.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ἀρκεῖ, ἀρκεῖ·

ἀκούετε, ὑβρίζει τὸν ἵπποδρομον.

ΙΝΔΑΡΩ.

Ἡ γεννηθεῖσα ἐν αὐτῷ.

ΚΟΜΙΤΩ.

Ἡ ἅπασαν

αὐτῷ τὴν δόξαν καὶ τιμὴν ὀφείλουσα.



ΘΕΟΔΩΡΑ, μετ' ἑξάψεως.

Τιμὴ καὶ δόξα, ἥτις τὸ ἐρύθημα  
εἰς τὰς ὠχράς μου ἐπιχέει παρειάς,  
καὶ τῆς αἰσχύνῃς τὰ φλογώδη δάκρυα  
τῶν ὀφθαλμῶν μου ἀποσπᾷ.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ἦκούσατε

τί λέγει;

ΙΝΔΑΡΩ.

Τοῦτο πλέον ἀνυπόφορον.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Τίς ὑπομένει οὕτω λοιδορούμενος;

(Τινὲς ἐγείρονται· ψιθυρισμοί.)

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Καὶ ὅμως, φίλοι, ἔχει δικαιοῦτατον.  
Τὰς μυχαϊτάτας ἵνας τῆς καρδίας μου  
οἱ λόγοι οὗτοι ἔθιζαν οἱ εὐγενεῖς,  
καὶ τὸ σεπτὸν καθήκον διδασκόμενον  
ὑπὸ χειλέων τρυφερῶν, ἐξήγειρεν  
ὑπνοῦντα τέως ἐν ἐμοὶ αἰσθήματα.  
Αἰσχύνῃ ὄντως εἰς ἡμᾶς καὶ ὄνειδος  
ἀρμόζει. Ἄνδρες, παρορῶντες τῶν κοινῶν  
τὸν ὀλεθρον, τρυφῶμεν καὶ ἀνίσταται  
ἐκ τοῦ ληθάργου ἀφυπνίζουσα ἡμᾶς,  
γυνὴ ὠραία μόνη καὶ μεγάλθυμος.

ΛΕΩΝ.

Πλὴν τοῦ ὀλέθρου μὴ ἡμεῖς οἱ αἴτιοι;

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Μὴ τοὺς βαρβάρους ἐκαλέσαμεν ἡμεῖς;

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Τὰς ἐορτὰς ἀφέντες καὶ τὴν κύλικα,  
τὸ ξίφος τῶν γενναίων ἂν ἐδράττομεν,  
καὶ τῆς πατρίδος ἄρωγοὶ ἐσπεύδομεν,  
προτάττοντες τὸ στήθος εἰς τὸν βάρβαρον,  
ἐλπίς ὑπῆρχεν ἔτι διασώσεως.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Φεῦ, τίς τοιαῦτα ἐνθυμεῖται σήμερον;

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Τῶν εὐκλεῶν προγόνων ἡ παράδοσις  
ποῦ ἀπομένει ἤδη; Ἀναθρώσκοντα  
οὐδεὶς τῆς Σπάρτης τὸν καπνὸν πολέμιος  
ἠτένισε, καὶ μόνα χαρακώματα  
ἐκείνη τὰς ἀσπίδας εἶχε τῶν υἱῶν.  
Αἰσχύνῃ ὄντως! Ἕλληνες ἐσμέν ἡμεῖς  
οἱ τὴν κουρὰν τῶν Οὐννων πιθηκίζοντες,  
καὶ ὥς οἱ Μασσαγέται ἐνδυόμενοι,  
ἢ τῶν Σκυθῶν καὶ Μήδων ἀποκύημα;

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Τὸ Κράτος ἀπ' αἰῶνος ἐπλημύρησαν  
οἱ βάρβαροι.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ματαία ἢ ἀντίστασις.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἡμεῖς οἱ Φοιδεράτοι εἰς τὸν χεῖμαρρον  
ἐπὶ πολὺ τὰ στήθη προετάξαμεν,  
καὶ πανταχοῦ γενναίως ἠγωνίσθημεν,  
ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐντελὼς ἐθραύσθημεν.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Τοὺς ἄρχοντας εὐθύνει αὕτη ἡ φροντίς.

ΛΕΩΝ.

Οἱ ἰδιῶται τί δυνάμεθα ἡμεῖς;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εἰς τοῦτο ἔχεις ὄντως μέγα δίκαιον.  
Οἱ ἄνω χορηγοῦσι τὸ παράδειγμα.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τί λέγεις, Θεοδώρα;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τὴν ἀλήθειαν·  
ἐν ὅσῳ εἰς τὸν θρόνον ἐτοιμοθανὲς  
τοῦ Κωνσταντίνου κάθηται γερόντιον...

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τί λόγους ἐκστομίζεις;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Σίγα, πρὸς Θεοῦ.



ΠΡΙΣΚΟΣ.

Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ πανσέπτου Ἀνακτος!

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἐὰν ἡ ἡλικία πῶς κατέβαλε  
τὸν Ἰουστίνον, ἔλαβε συνάρχοντα  
σφριγῶντα καὶ ἀκμαῖον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Διαιτῶμενον

εἰς εὐχίας καὶ εἰς κύμους διαρκεῖς,  
ἐν ᾧ τὸ Κράτος ἄρδην ἀφανίζεται.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ω! βλασφημία!

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Παῦσον, ἀπερίσκεπτε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τοὺς καταδότας καὶ ὠτακουστάς ἐγὼ  
περιφρονῶ.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Βαρεῖαν τὴν ὥραίαν σου  
ἐπὶ τῶν ὤμων κεφαλὴν αἰσθάνεσαι,  
ὡς φαίνεται, πτωχή μου φίλη.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ἀκρατος

ὑπῆρξεν ὁ Φαλέρνης.

ΠΑΥΛΟΣ.

Ἄλλ' οὐδ' ἤγγισε  
τὸ κύπελλον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὀλίγον τὴν ζωὴν φιλῶ,  
ἀλλὰ σφαδάζει ἐν ἐμοὶ ἀκάθεκτον  
τὸ ἄλγος, καὶ οἱ λόγοι εἰς τὰ χεῖλη μου  
φλογώδεις αὐθορμήτως συσσωρεύονται.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

ὦ Θεοδώρα, πρὸς Θεοῦ, πρᾶνθητι.

ΘΕΟΔΩΡΑ, παραφώρως.

Ἀρὰ καὶ αἰσχος ἔστω εἰς τοὺς ἄρχοντας,  
ποιμένας τούτους ἐστεμμένους τῶν λαῶν,  
εἰς τὸ σφαγεῖον φέροντας τὸ ποῖμνιον,  
ἀρὰ καὶ αἰσχος. . .

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Σίγησον, ὦ τάλαινα.  
(Συγκίνησις. Πολλοὶ ἐγείρονται.)

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὑμεῖς τὰ ὦτα μᾶλλον ἀποβύσατε.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, δεικνύων τὸν Ἰουστινιανόν.

Τοῦ θρόνου προσπεσόντες τὸν διάδοχον  
τιμήσατε.

ΠΟΛΛΟΙ.

Τοῦ θρόνου τὸν διάδοχον.

(Πάντες κλίνουνσιν ἐδαφιαίως. Οἱ εὐνοῦχοι πίπτουσι  
πρηνεῖς. Αἱ ἄβραι ἔρχονται καὶ ἀσπάζονται τὰ  
κράσπεδα τῆς στολῆς τοῦ Ἰουστινιανοῦ.)

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Τιμὴ ὑψίστη δι' ἐμὲ καὶ ἀελπτος.

ΠΟΛΛΟΙ.

Ὁ ὑψιστος φυλλάτοι τὸν συνάρχοντα.

ΑΛΛΟΙ.

Ὁ Καῖσαρ Ζήτη!

ΑΛΛΟΙ.

Ζήτησαν οἱ Βασιλεῖς.

ΙΝΔΑΡΩ.

Τιμωρηθήτω ἡ προπέτις φλύαρος.

ΚΟΜΙΤΩ.

Ἀμέσως συλληφθήτω.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἦσυχάσατε,

καὶ τὴν ὥραίαν ἄφετε διδάσκαλον  
τοῦ ἀνωτάτου, ἱεροῦ καθήκοντος.

(τῇ Θεοδώρα.)

Πικραί, ὦ Θεοδώρα, αἱ ἐκφράσεις σου,  
ἀλλ' ἀκριβεῖς. Ναί, φίλοι, ἀκριβέσταται.  
Ἐπουλωθείσας ἐν ἐμοὶ ἀνέξεσας  
πληγὰς, καὶ κόσμον ὅλον ἀνεξήλιξας  
χρυσῶν ὀνείρων καὶ ἀγώνων εὐκλεῶν  
πρὸ τῶν ἐξάλλων ὀφθαλμῶν μου. Ἄλλοτε  
ἐνθέου Ζήλου πλήρης, δόξης ἐπλάττον  
χιμαίρας, καὶ πρὸς ὥραν πρὸ ἐμοῦ εὐρὺ



τὸ στάδιον διείδον ἀνοιγόμενον.

Ἐγὼ τῆς μοίρας ὁ κλητός, ὁ φάσανον  
κραδαίνων δαφνηφόρον, καὶ τὸν βάρβαρον  
διώκων μέχρι τῶν στυγνῶν αὐτοῦ τρωγλῶν,  
ἐγὼ ὁ σώζων τέλος τὸ Βασίλειον,  
καὶ ὑποδούλους ἄγων αὖθις τοὺς λαοὺς  
τῆς ὑψηλίου εἰς τὸ Καπιτώλιον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Καρδίαν ἔχεις εὐγενή, ὦ ἄναξ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Φεῦ,

αἱ χίμαιραι ταχέως διελύθησαν.

Τὰς ἀσθενεῖς ἡσθάνθην ἐκλειπούσας με  
δυνάμεις μου, καὶ πλήρης ἀπογνώσεως,  
τὴν τρίβον τὴν συνήθη ἠκολούθησα,  
ἀναζητήσας τὴν λήθην εἰς τὰ ὄργια.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Στιγμὰς καμάτου ἔχουσι τὰ πνεύματα  
συνήθως τὰ μεγάλα. Θάρρος, Βασιλεῦ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, λαμβάνων αὐτὴν εἰς τὰ ἔμπροσ της  
οκηγῆς, ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι συνδιαλέγονται καθ' ὁμίλους.

Σὲ εἶδον, Θεοδώρα, πρὸ ἐτῶν ποτε  
ἐν ᾧ τὸ πλήθος ἐθεᾶτο ἄπληστον  
τὰ νεαρά σου κάλλη, καὶ παράφορος  
στεφάνους σοι ἀνήρτα ὁ ἵππόδρομος.  
Ἐνεκολάφθη τότε εἰς τὰ μύχια  
ἡ θεία καλλονή σου τῆς καρδίας μου,  
κ' ἐμεσουράνουν πανταχοῦ θεσπέσιοι  
οἱ ὀφθαλμοί σου πρὸ ἐμοῦ. Σ' ἐζήτησα,  
πλὴν ὡς ἀστήρ διάπτων καταυγάσασα  
σὺ τὴν ψυχὴν μου πάσαν, αἴφνης ἄφαντος  
ἐγένεσο.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἡ μοῖρά με παρέφερεν  
ἢ ἀποφράς μου.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ζωηρὰ παρέμεινεν

οὐχ ἥττον ἢ ἡδεῖα ἐν ἐμοὶ εἰκῶν,  
καὶ κοινωνὸς τῶν πόθων καὶ ὀνείρων μου  
ἐγένετο. Ἐκείνη μοι ἐνέπνεε

φιλοδοξίαν εὐγενή, ἀκάθεκτον.

Ἐφανταζόμεν ὅτι διὰ στιβαρᾶς  
χειρὸς τὸ σκήπτρον αἴρων, ἀπροσμάχητος  
καὶ τροπαιοῦχος πανταχοῦ προσέτρεχον.  
Ἐφανταζόμεν ὅτι τοὺς θριάμβους μου  
ἀκολουθῶν, τὰς χώρας ὅσας ἄλλοτε  
τῆς Ῥώμης ἢ πορφύρα περιέβαλλε,  
καὶ αὖθις εἰς τὸν θρόνον καθυπέτασσον.  
Ὁ κραταῖος Χοσρόης κατεβάλλετο,  
ἢ Ἰταλία ἀνεκτάτο ἅπασα,  
καὶ τῶν Βανδήλων τὸ λαμπρὸν Βασίλειον  
τὴν ἀλαζόνα τέλος κάραν ἔκυπτε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Γενναῖα ὄντως καὶ μεγάλα ὄνειρα.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἐφανταζόμεν, ὅτι εἰς τὰ πέρατα  
τῆς οἰκουμένης στήσας τρόπαια κλεινά,  
τῶν ὑπηκόων εἶτα τὴν εὐμάρειαν  
προῆγον ἐν εἰρήνῃ, καὶ τ' ἀσπασία  
ἐξήπλουν δῶρα ἀκραιφνοὺς πολιτισμοῦ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Σὲ μεγεθύνει πρὸ ἐμοῦ πᾶς λόγος σου,  
καὶ κατὰ πρῶτον, Βασιλεῦ, παρίστασαι,  
οἷος ἐπλάσθης, μεγαλόνοτος, ἀγαθός.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Αἱ πόλεις κατ' ὀλίγον ἀνεκτίζοντο,  
τὰ λήϊα ἐχρύσουν αὖθις τοὺς ἀγρούς,  
ἐκ τῆς σποδοῦ ἀκμαία, ὑπερήφανος  
ἡ κοσμοκρατορία ἐξανίστατο  
τῆς Ῥώμης, καὶ τῶν Τίτων ἐπανήρχοντο  
οἱ χρόνοι καθιστῶντες τὸ Βυζάντιον  
τῆς ὑψηλίου εὐκλεᾶ πρωτεύουσαν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Αἱ φράσεις σου βομβοῦσιν ὡς ἀπήχησις  
τῶν διαλογισμῶν μου τῶν ἐνδελεχῶν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Οὐδὲ μ' ἐκπλήττει τοῦτο, πνεῦμα σπάνιον.  
Εἰς τοὺς μακροὺς μου καὶ φιλάτους ρεμ-  
βασμοὺς





ὥς ὀπτασία ἐπεφοίτα πάντοτε,  
ἐμπνέουσά με ἅμα καὶ θαρρύνουσα,  
ἢ φωτοβόλος καὶ ἡδεῖά σου μορφή.  
Σὺ ἦσο παραδόξως τὸ δαιμόνιον,  
εἰς οὗ ὑπήκον εὐπειθῶς τὰ νεύματα,  
σὺ πρὸ ἐμοῦ τὸν δρόμον μοι ἐδείκνυες  
τὸν ὀδηγοῦντα εἰς τὸ κλέος, τοὺς εὐρεῖς  
σὺ τῇ ψυχῇ μου ἡνοίγες ὀρίζοντας.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τί λέγεις, ᾽Αναξ!

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Σοὶ ἀνοίγω ἅπασαν,  
καὶ σοι δεικνύω τὴν καρδίαν μου γυμνὴν.  
Μ' ἐφόβει κατὰ πρῶτον καὶ μ' ἐξέπληττεν  
ἢ ἀπιστεύτως ἰσχυρὰ ἐντύπωσις,  
ἦν ἢ τυχαία μοι ἀφῆκε θεά σου·  
ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐθισθεῖς κατέπαυσα  
εἰς τὴν κρυφίαν ταύτην ἀνθιστάμενος  
ἐπιρροήν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὅρᾳς με πλήρη, Βασιλεῦ,  
ἐκπλήξεως. Οἱ λόγοι οὗτοι. . .

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

᾽Ηδιστα

τὰ ἔτη μου ἐκεῖνα. Πᾶσαν τὸ χρυσοῦν  
ἐπλήρου τὴν ζωὴν μου τότε ἱνδαλμα,  
καὶ λησμονῶν τὸν κόσμον τὸν πραγματικόν,  
εἰς σφαῖραν ἔζων αἰθερίαν, εὐγενῇ,  
τῶν χιμαιρῶν τὴν σφαῖραν καὶ τῶν πόθων μου.  
Πλὴν ὁ καιρὸς ἐπέτα, πᾶσαι μάταιαι  
αἱ ἔρευναί μου, ὅπως μάθω περὶ σοῦ,  
καὶ δυσθυμία τέλος με κατέλαβεν  
ἀνέκφραστος καὶ πλήρης ἀποθάρρυνσις.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τὰ ὥτά μου πιστεύω μόλις.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Εἰς φαιδρὸς  
ὀμίλους τότε ἀνεμίγην, ἀλλ' ἐκεῖ  
ἀντ' ἄλλου εὖρον τὴν ἀπογοήτευσιν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τῆς λύπης χείρων ἢ ἐπίπλαστος χαρά.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Καὶ ὅτε ἀπαυδήσας πλέον, ἤγγιζον  
εἰς τὴν ἀπελπισίαν, αἴφνης φίλος μου  
πιστός σε ἀνευρίσκει, συναντῶμεθα  
ἐν κύκλῳ εὐτραπέλῳ καὶ ἀφρόντιδι,  
καὶ ἄπορος ἀκούω τῶν χειλέων σου  
τῶν ἐρυθρῶν τοὺς λόγους ἀπορρέοντας,  
οὓς πάλαι ἐν ὀνείροις μοι ἀπηύθυνε  
τὸ ἱνδαλμά σου, λόγους ὄντως ὑψηλοῦς,  
πνευματεμφόρους.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Σύμπτωσις ἀλλόκοτος.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

᾽Ω! πλέον, φίλη, ἢ ἀπλή τις σύμπτωσις.  
Τῆς εἰμαρμένης τίς γνωρίζει τὰς βουλὰς;  
Ἡ μουσικὴ τίς αὕτη καὶ παράδοξος  
ἐπήρειά σου ἐπ' ἐμέ; Τί μελετᾷ  
ἐκ νέου ἤδη πρὸς με ἀγαγοῦσά σε;

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ τῇ Ψῳ.

Εἰσάξατε τοὺς μίμους καὶ τοὺς παλαιστάς.  
(Εἰσάγονται μῖμοι καὶ γελωτοποιοὶ καὶ προβαίνουσιν  
εἰς διάφορα γυμνάσματα.)

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πρὸς τοὺς λοιπούς, ᾽Αναξ, ἐπιστρέψωμεν.  
Μετὰ περιεργείας τὴν μακρὰν ἡμῶν  
συνομιλίαν θεωροῦσι.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

᾽Εστω, πλὴν  
εἰπέ μοι πότε αὐθις συναντήσω σε;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οὐδέποτε, ᾽Αναξ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

᾽Αστειεύεσαι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τοῦ κόσμου ἀπεσύρθη ἤδη πρὸ ἐτῶν,  
καὶ ζῶ μεμονωμένη εἰς τὸ ᾽Εμβολον.



ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἐκεῖ ἀνάμεινόν με τότε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

᾽Ω, ποτέ!

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Καλῶς γνωρίζεις ἤδη τὴν καρδίαν μου,  
σ' ἐπανευρίσκω τέλος, καὶ σπουδάζουσα  
μοὶ ὁμιλεῖς καὶ αὖθις περὶ χωρισμοῦ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πλήν, ᾽Αναξ, τοῦτο. . .

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

᾽Εσο, φίλη, λογική.

Ἐκ θαύματος τῆς μοίρας συναντώμεθα,  
καὶ σὺ τὸ θεῖον παρακούεις κέλευσμα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πλήν, Βασιλεῦ, πρὸ χρόνου πάντα ἔταμον  
μετὰ τῆς κοινωνίας πλέον σύνδεσμον,  
καὶ ὁ οἰκίσκος, ἔνθα μένω, ἀφελῆς  
ἐστὶ καλύβη.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τοῦτο καταθέλγει με.

Ἐπὶ βραχὺ τὸν φόρτον ἀποθέμενος  
τῆς ἀλουργίδος, καὶ τὸ στέμμα παραιτῶν  
τῆς κοσμοκρατορίας τὸ ἀκάνθινον,  
ὥς ιδιώτης ἄγνωστος τοὺς διανθεῖς  
τοῦ Βυζαντίου λόφους διαβήσομαι,  
καὶ παρὰ σοὶ ζητήσω, πλέον ἔμψυχον,  
τὸ ἴνδαλμα ἐκεῖνο τὸ παμπόθητον.  
Αἱ κάλλιστοί μου ὦραι αὐται.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Παρ' ἐμοὶ

ὁ κραταῖος συνάρχων;

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ

Μὴ ἐπίμενε,

καὶ τοῦτο ἄφες, ποθητὴ μου, εἰς ἐμέ.  
Ὁ ἄγγελός μου ἔση σὺ ὁ ἀγαθός,  
καὶ παρὰ σοῦ τὸ θάρρος καὶ τὴν δύναμιν  
ἀντλῶν, μεγάλα ὄντως ἐπιτεύξομαι.  
Ἀπὸ τῆς ὥρας ταύτης μεταβάλλομαι.  
Ὁ νεανίας ὁ συνήθης καὶ νωθρός  
διὰ παντὸς ἐκλείπει, καὶ παρίσταται  
ὁ τῶν Αὐγούστων ἐμβριθῆς διάδοχος.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Προφέρεις λόγους ἀληθῶς βασιλικούς.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Εἰσὶν ἡ πρώτη οὗτοι ἀντανάκασις  
τῆς ἐπ' ἐμοῦ ἡδέας ἐνεργείας σου.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τῆς ἀληθοῦς σου, λέγε, μᾶλλον φύσεως  
ἀφύπνισις.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἐγγύς σου συναισθάνομαι  
μεγαλοπράγμων ὄντως ὅτι ἔσομαι.  
Στενὸν ὁ κόσμος στάδιον μοὶ φαίνεται  
μελλούσης δόξης, καὶ τὸ κλέος διορῶ  
τοῦ Καίσαρος μακρόθεν τὸ παγκόσμιον.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ, πρὸς τοὺς μίμους καὶ γελωτοποιούς,  
οἵτινες ἀπεπεράτωσαν τὰ γυμνάσματα αὐτῶν.

Ἰδιαζόντως πάντες διεκρίθητε.

Ἡ ἀμοιβὴ τῆς τέχνης ἴση ἔσεται.

(Πρὸς τοὺς δαιτυμόνας.)

Ἡ πάλῃ ἤδη ἄρχεται, προσέξατε.

(Οἱ μῆμοι ἀποσύρονται ἐκατέρωθεν, καὶ εἰσαρμῶντες  
ὁ Ἐκμβόλος μετὰ τριῶν ἄλλων παλαιστῶν συμ-  
πλέκονται ἀνὰ δύο. Ἡ Θεοδώρα ἐξαπλοῦται ἐπὶ  
ἀνακλίντρου, καὶ ὁ Ἰουστινιανὸς κάθηται παρὰ τοὺς  
πόδας αὐτῆς.)



ΣΚΗΝΗ Δ΄.

Οἱ ἄνωτέρω καὶ ὁ ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

ΙΝΔΑΡΩ.

Στοιχηματίζει μετ' ἐμοῦ τις;

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Πρόθυμος

ἐγώ.

ΙΝΔΑΡΩ.

Προλέγω νικητὴν τὸν παλαιστὴν  
τὸν εὖσαρνον ἐκείνον·

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Καὶ τὸ τίμημα;

ΙΝΔΑΡΩ.

Τὸ τέθριππὸν σου τὸ λευκὸν ἂν ἡττηθῇς,  
καὶ ἂν νικήσης φλογερός μου ἄσπασμός.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ἐντὶ τοιοῦτου δώρου τὸ ἀντίδωρον  
μοι φαίνεται ὀλίγον. Πρίσκε, σε φθονῶ.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Τὴν συμφωνίαν εὐχαρίστως δέχομαι.

ΚΟΜΙΤΩ, δεικνύουσα τὸν Ἐκηβόλον.

Ἐγὼ τὸν βαθυχαίτην καὶ ἀγριωπὸν  
ἐκλέγω τοῦτον. Τίμημα ὁ πέπλος μου  
ἀντὶ περιδεραίου ἐκ μαργαριτῶν.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ἐμὸν τὸ γέρας· δέχομαι τὴν πρότασιν.

ΠΑΥΛΟΣ.

Σὺ τί στοιχηματίζεις, ὦ Χρυσομαλλῷ;  
Ἄν ἡττηθῶ συντάττω πρὸς ἐξύμνησιν  
τῆς καλλονῆς σου ἔπος εἰς δακτυλικούς.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Εὐχαριστῶ. Τὰς Μούσας μὴ ταραττωμεν,  
παρὰ τὴν Ἱπποκρήνην ἀναπαύονται.

ΠΑΥΛΟΣ.

Παραγνωρίζεις πάθος διαπρύσιον.

(Μετὰ τὴν πρώτην πάλην μένουσι νικηταὶ ὁ Ἐκη-  
βόλος καὶ ὁ ἀντίπαλος τοῦ ὑπὸ τῆς Ἰνδαροῦς ἐκλε-  
γέντος. Αἱ ἄβραι φέρουσι τοῖς παλαισταῖς κύπελλα  
οἴνου.)

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ἐμὴ ἡ νίκη. Ἰνδαρώ, τὸν ἄσπασμόν  
ὀφείλεις.

ΙΝΔΑΡΩ.

Φεῦ, ὑπήρξα ριποκίνδυνος.

ΚΟΜΙΤΩ τῷ Εὐδαίμονι.

Τοὺς μαργαρίτας αὖριον κομίζοντα  
σὲ ἀναμένω.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Σπεύδων προσελεύσομαι.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Τῶν δύο ἤδη νικητῶν ἐπικείται  
ἡ πάλη.

ΠΑΥΛΟΣ.

Αὕτη ἀληθῶς περίεργος,  
προσέξωμεν.

(Ἀρχεται ἡ πάλη καὶ μένει ἐπὶ πολὺ ἀμφίρροπος.)

ΚΟΜΙΤΩ.

Καὶ αὖθις φαίνεται νικῶν  
ὁ βαθυχαίτης.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Μᾶλλον ἐπιτήδειος  
μοι φαίνεται ὁ ἄλλος.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἀκατάβλητος  
αὐτοῦ ἡ ῥώμη.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Εὖστροφος ὡς αἰλουρος  
ἐκείνος.



ΚΑΤΤΠΑΔΟΚΗΣ.

Καταπίπτει.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Υπεξέφυγε.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Ὅποια τέχνη!

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἡρακλῆς ὁ ἕτερος.

ΠΟΛΛΟΙ.

Εἰς ἀμφοτέρους εὐγε!

ΑΛΛΟΙ.

Οἶον θέαμα!

(Τέλος πίπτει ὁ ἀντίπαλος τοῦ Ἐκηβόλου. Πάντες ἀνευφημοῦσι.)

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἐὰν ὑπῆρξεν ὁ ἀγῶν ἐπίμονος,  
ἐπίζηλος τυγχάνει καὶ ὁ θρίαμβος.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Τῷ νικητῇ ἀρμόζει ὄντως στέφανος.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, λαμβάνων καὶ δίδων τῇ Θεοδώρα  
στέφανον ἐκ ῥόδων.

Τὸ κάλλος στέφον τὴν ἀνδρείαν ἴδωμεν.  
(Ὁ Ἐκηβόλος κλίνει τὸ γόνυ πρὸ τῆς Θεοδώρας,  
ἥτις τίθησι τὸν στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ.)

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ὑπὲρ ἀξίαν μὲ τιμᾶτε, ἄρχοντες.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Οὐχὶ ὑπὲρ ἀξίαν, πλὴν βασιλικῶς.  
Ἀξίζει στέμμα στέφανος διδόμενος  
ὑπὸ τῆς Θεοδώρας.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ, ἀναπηδῶν.

Οἶον ὄνομα!

(Θεωρεῖ καὶ ἀναγνωρίζει τὴν Θεοδώραν.)

Ἀρὰ καὶ φρίκη! Τέλος ἀνευρίσκω σε  
τυνὴ κατηραμένη!

ΘΕΟΔΩΡΑ.

ὦ πανάγαθε

Θεέ, ὁ Ἐκηβόλος!

ΠΟΛΛΟΙ.

Οἷα σύμπτωσις.

ΑΛΛΟΙ.

Ὁ Ἐκηβόλος!

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ, πλησιάζων ἐσπευσμένως, κατ' ἰδίαν.

Ἦδη ἀκατάδεκτε,  
ἐγγὺς ἡ ὥρα τῆς ἀνταποδόσεως.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Καλῶς, ὡς βλέπω, ἐτι ἐνθυμείσαι με.  
ἐν τῷ θηρίῳ, ὅπερ ἴσταται πρὸ σοῦ,  
ἀναγνωρίζεις τὸν ποτὲ φιλήσαντα  
μέχρι λατρείας σὲ τὴν ἀλιτήριον.  
Ὡς ἄλλη Κίρκη πῶς μετέβαλες ὁρᾶς  
τὸν διανοῦντα νέον, ὅστις ἔνθερμον  
καρδίαν αὐθορμήτως σοι προσήνεγκε,  
καὶ οὐ σὺ πᾶσαν τὴν ζωὴν μετέτρεψας  
εἰς ἀπαισίαν καὶ Ζοφώδῃ ἔρημον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Θεέ μου, οἶον ἀλγεινὸν μαρτύριον.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Τὴν οἰκουμένην δέκα ἔτη ἐρευνῶ,  
ἀναζητῶν σε πανταχοῦ παράφορος,  
εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀφρικὴν  
πλανῶμαι, καὶ σ' εὐρίσκω τέλος ἥσυχον  
ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἔδρᾳ τῶν θριάμβων σου,  
ἐν μέσῳ φιληδόνων ὁμηγύρων  
εὐθύμως τερπομένην, καὶ τοῦ κάλλους σου  
ἀσκοῦσαν τὴν μαγεῖαν τὴν θανάσιμον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πλανᾶσαι ταῦτα λέγων.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Σίγα, τάλαινα.

Εἰς τὰς Ζοφώδεις κρύπτας διαιτῶμενος  
τοῦ ἵπποδρόμου, καὶ ἀρπάζων τὴν τροφὴν  
ἐκ τῶν ὀνύχων αἰμοβόρων τίτρεων,  
διάγω βίον χάριν σοῦ ἀβίωτον,  
καὶ σὺ κωμάζεις, καὶ προσφέρεις στέφανον  
τῷ ἐν τῇ κόνει συρομένῳ εἴλωτι.

(Ἀφαιρῶν παραφόρως, διασπᾷ τὸν στέφανον καὶ  
ρίπτει τὰ τεμάχια τῇ Θεοδώρα.)

Μακρὰν ἐμοῦ τὰ ῥόδα τ' ἀποφύλια!

Ἀρὰ ἐπὶ τοῦ οἴκου τούτου τοῦ λαμπροῦ,



ὄν κηλιδοῖ ὁ ἔρως ὁ ἐπίπλαστος.  
 Ἄρὰ τῷ κάλλει τῷ ὠνίῳ, εἰς ὑμᾶς  
 ἀρὰ τοὺς ἐν ὀργίοις κατατρίβοντας  
 ἐκχαυνωθείσαν ἥβην, καὶ εἰς σὲ ἄρά,  
 ἑταίρα, ἥς τὸ κάλλος τὸ θεσπέσιον,  
 ἀπαύγασμα τοῦ ἄδου καταχθόνιον,  
 γεννᾷ τὴν δυστυχίαν καὶ ἀπόγνωσιν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

ὦ! ἀποθνήσκω.

(Πίπτει λιπόθυμος. Αἱ γυναῖκες σπεύδουσι πρὸς αὐ-  
 τήν. Μεγάλη συγκίνησις.)

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τὸν αὐθάδη παρευθὺς  
 συλλάβετε.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Τοὺς γρόνθους ἔχω στιβαρούς,  
 οὐδὲ φοβοῦμαι θηλυδρίας ὡς ὑμᾶς.  
 (Ὁ Βελισάριος καὶ ὁ Καλοπόδιος ρίπτονται κατ'  
 αὐτοῦ, οἱ λοιποὶ διστάζουσι.)

ΚΑΤΠΑΔΟΚΗΣ, σπεύδων πρὸς τὴν θύραν.

Ἐμπρὸς οἱ δορυφόροι!

(Εἰσορμῶσιν οἱ δορυφόροι, αἱ γυναῖκες φεύγουσι  
 περίτρομοι. Ὁ Ἐκηβόλος δραπετεύει.)

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ, τοῖς δορυφόροις.

Φεύγει. Ἄπαντες  
 αὐτοῦ κατόπιν. Συλληφθήτω. Σπεύσατε.  
 (Ἐν ᾧ ἐξέρχονται οἱ δορυφόροι καὶ ἄλλοι πίπτει  
 τὸ διασκήνιον.)

## ΣΚΗΝΗ Ε΄.

Υπόγειος αἴθουσα ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ ἀμυδρῶς ὑπὸ φανοῦ φωτιζομένη. Πέριξ αὐτῆς φαίνονται αἱ κιγκλίδες  
 τεχνητῶν ἀντρων, ἐν οἷς διακρίνονται διάφορα θηρία. Μετ' ὀλίγον εἰσορμᾷ ὁ ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ἐκ τῶν ὀνύχων τέλος διεξέφυγον  
 τῶν μισθοφόρων. Κατὰ πόδας εἶποντο,  
 ἀλλὰ τοῦ ἵπποδρόμου τὸν λαβύρινθον  
 καλῶς γνωρίζων, εὐχερῶς ἐπλάνησα  
 τοὺς μυσταροὺς διώκτας.

(Μετὰ μικρόν.)

Ἀσφαλὴς εἰμὶ  
 ἐν τῇ καταχθονίᾳ ταύτῃ κρύπτῃ μου,  
 ἐν μέσῳ τῶν λεόντων καὶ τῶν τίγρεων.  
 Οἱ ἄνθρωποι ἐκείνων ἀγριώτεροι.  
 Ὑπὸ τῆς πείνης μόνον ἐξωθούμενος  
 ὀρμᾷ ὁ λέων, καὶ ἀνίσχυρον ἐχθρὸν  
 περιφρονεῖ. Τὴν φύσιν ἔχει ὁδηγὸν  
 ὁ θῆρ, ὁ εἰς τὰς λόχμας διαιτῶμενος,  
 οὐδὲ γνωρίζει τὴν τυφλὴν σκληρότητα,  
 καὶ τὴν μνησικακίαν, τὸν ἐγωῖσμόν,  
 τὸ ψεῦδος, τὴν ἀπάτην, τὴν διαφθοράν,  
 καὶ πᾶσαν τὴν χορείαν τὴν δυσώνυμον

τῶν Ἑριννύων, ὅσαι κατασκέλλουσι  
 τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν.

(Εἰς τῶν λεόντων ὠρύεται. Ὁ Ἐκηβόλος πλησιάζει  
 καὶ θωπεύει αὐτὸν διὰ τῶν θυρίδων.)

Πρὸ πολλοῦ  
 μέχρι τρυγὸς κενώσας τὸ ποτήριον  
 ἐγὼ τῆς δυστυχίας, πάντα ἔταμον  
 μετὰ τοῦ ἐπιλοΐπου κόσμου σύνδεσμον,  
 καὶ φεύγων ὡς πανώλην τοὺς ὁμοίους μου,  
 συντρόφους μόνους ἔχω ἐν τῷ σκότει μου  
 τοὺς αἰμοβόρους τούτους θῆρας πέριξ μου.  
 Εἰσὶ καὶ οὗτοι, ὡς ἐγώ, δυσδαίμονες,  
 καὶ τῶν ἀνθρώπων ἔφθασε μέχρις αὐτῶν  
 ἡ ἀσπλαχνία. Εἰς στενοὺς ὠρύονται  
 κλωβοὺς καὶ τὰς κιγκλίδας διακναίουσι,  
 τὰ δάση τὰ παρθένα ἐνθυμούμενοι  
 καὶ τὰς χαράδρας, ὅπου ἐγεννήθησαν.  
 Διψᾷ ὁ ὄχλος αἶμα ὁ ἀμείλικτος,  
 καὶ πρὸ αὐτοῦ ἀνάνδρως κρεουργούμενα





διασκεδάζει τὰ ταλαίπωρα ὀρῶν  
θηρία ταῦτα, ὧν ἡ θέα πανικὸν  
ἐνσπείρει καὶ μεθ' ὅλας τὰς ἀλύσεις.

(Ὁ λέων λείχει τὴν χεῖρα αὐτοῦ.)

Φεῦ,

μετὰ δακρύων ἀπαρόμενα ὀρῶ  
αὐτὰ καὶ δίψαν συνεχῶς αἰσθάνομαι  
ἀκόρεστον ἀσπόνδου ἐκδικήσεως,  
ἐν τῷ ἀγῶνι μετ' αὐτῶν ταττόμενος  
καὶ πελιδνὰ τὰ πλήθη τρέπων πρὸ ἔμοῦ  
τῶν ἀπηνῶν σφαγέων.

(Μικρὰ παύσις.)

Καὶ τί ἕτερον  
εἰμὶ ἐγὼ τῶν ζώων τούτων; Ἄθυρμα  
καθωρισμένον εἰς τὴν τέρψιν τοῦ λαοῦ,  
μορφάζων εἴλως, εὐτυχῆς ἂν μοι ριφθῇ  
ψυχίον ἄρτου. Ταῦτα ἔχω ἀδελφούς,  
καὶ τοὺς ἀνθρώπους πάντας ἀπεχθάνομαι.

(Μένει ἐπὶ τινὰ καιρὸν σύννους.)

Τίς ἤμην καὶ ταχέως ποῦ κατέπεσα;  
Τὸ βάραθρον ὅποιον, ὅπερ ὥρυξε  
πρὸ τῶν ποδῶν μου ἡ γυνὴ ἡ ἀποφράς,  
ἡ πάντα μου τὸν βίον καταστρέψασα!  
Πλὴν ἐπανεῖδον πράγματι αὐτὴν, ἢ μὴ  
σκληρὰς ὑπῆρξα ὀπτασίας παίγνιον;  
Ἡ κεφαλὴ μου ῥήγνυται καὶ μὲ τυφλοῖ  
τὸ αἷμά μου κοχλάζον εἰς τὰς φλέβας μου.  
•Καὶ ἄλλοτε ἀπαύστως μοι παρίστατο,  
τὴν πέριξ μου σκοτίαν καταυγάζουσα,  
ἡ ἀπαισίως πολυθέλητρος μορφὴ·  
μὴ εἰς ὁμοίαν πλάνην περιέπεσα;

(Μετὰ μικρόν.)

Ἄλλ' ἀντηχοῦσιν ἔτι εἰς τὰ ὦτά μου  
οἱ τόνοι, οὓς πρὸ χρόνων ἐπουράνιον  
ἐκάλουν μελῳδίαν. Ἦν ἐκεῖνη. Ἦν

ἡ Θεοδώρα, μόλις παραλλάξασα,  
καὶ εἰς τοῦ κάλλους τὴν ὑπάτην ἔκφρασιν  
διὰ τῶν χρόνων μᾶλλον ἐξανθήσασα.

(Κάθεται ἐπὶ πενιχροῦ κραβάτου εὐρισκομένου ἐν  
γωνίᾳ.)

Θεέ μου, πῶς σφαδάζει ἡ καρδιά μου·  
ἐκ τῆς σποδοῦ πῶς αὖθις ἐξανίσταται.  
Ὁ ἔρως ὁ ἀρχαῖος καὶ παράφορος  
εἰς μῖσος μετετράπη ἄπας. Διὰ  
τὸ μῖσος ἤδη αὖθις μεταβάλλεται;  
Τί ἐν ἐμοὶ συμβαίνει; Τρισταλαίπωρε,  
πρὸς τί ματαιῶς κρύπτεις τὴν ἀλήθειαν;  
Ἐν βλέμμα μόνον ἤρκεσε τῶν ὀφθαλμῶν  
αὐτῆς τῶν θεσπεσίων, καὶ ῥηγνύμενον  
τὸ πῦρ τὸ ἀδηφάγον, ὅπερ ὑπνωττεν  
ὑπὸ τὴν τέφραν, μαίνεται καὶ σύμπαντα  
ὥς ἄλλοτε σὲ τήκει καὶ σὲ πλημμυρεῖ.  
Παραφροσύνη αὕτη, πλὴν τί μένει μοι  
ἐπὶ τῆς γῆς πλὴν τούτου τοῦ αἰσθήματος;  
Ὁ χρόνος τὰς ἀρχαίας ἤμβλυνε πληγὰς,  
ἐπνίγη ἡ ζηλεία εἰς τὰ δάκρυα,  
καὶ φλογερὸν τὸ πάθος μόνον ἔμεινε.

(Μικρὰ παύσις.)

Ἄν μ' ἐσυγχώρει. Ἄν εἰσέτι δυνατὴ  
στιγμὴ εὐδίας δι' ἐμὲ ὑπέφωσκε;

(Μένει σύννους.)

Ὁ Τάλας! οἶα πλάττω φροῦδα ὄνειρα!  
Ἄλλ' ἀνευρέθη, — Ζῆ εἰς τὸ Βυζάντιον,  
ἐγγὺς μου ἴσως.

(Μετὰ μικρόν.)

Ἄν καὶ αὖθις φύγῃ με;  
Ἄν δραπετεύσῃ; ὦ Θεέ, πολύτιμος  
ἐκάστη ὥρα. Εἰς τὴν ἔρευναν εὐθύς·  
οὐδένα πλέον κίνδυνον φοβοῦμαι. Ποῦ,  
ὦ Θεοδώρα, χάρμα μου, ποῦ κρύπτεσαι;  
(Ἐξέρχεται δρομαῖος· πίπτει τὸ διασκήνιον.)





## ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

Ἀναδενδράς παρὰ τὸν ἔσοχικὸν τῆς Θεοδώρας οἰκίσκον εἰς τὸ Ἔμβολον. Δεξιόθεν τῆς σκηνῆς ἡ οἰκία.  
Ἐπὶ τοῦ μετασκηνίου φαίνεται ὁ Βόσπορος καὶ ἐν ἀποστάσει ἡ Ἀσιατικὴ ὄχθη. Ἡ ΘΕΟΔΩΡΑ καὶ ἡ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ  
κάθηνται ὑπὸ μεγάλῃ φιλύρᾳ καὶ νήθουσιν ἔρια.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Βαθέως οὕτω σκυθρωπὴν ὀρώσά σε  
λυποῦμαι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οὐδὲν νέον τοῦτο διὰ σέ.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ναί, πλὴν ἐκείνη τὸ κακὸν ἢ ἀποφρὰς  
ἐδείνωσεν ἑσπέρα. Πρὸ καιροῦ τινος  
ἡσυχωτέρα ἦσο καὶ μειδιάμα  
διείδον ὑποφώσκον εἰς τὸ χεῖλός σου  
ἐνίστε. Ἄλλ' οἷμοι, πᾶσα ἔκτοτε  
ἀπώλετο καὶ αὖθις ἡ βελτίωσις,  
καὶ τὰς ἡμέρας μ' ἐνθυμίζεις τὰς πικράς,  
καθ' ὅς ἀπηλπισμένην καὶ ἀλλόφρονα  
σὲ εἶδον κατὰ πρῶτον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἔχεις δίκαιον.

Ἐγγύς σου κατ' ὀλίγον ἐπουλούμενα  
τὰ τραύματά μου ἤρχισαν τὰ μύχια.  
Ἡ ἀγαθότης πᾶσα, αἱ φροντίδες σου,  
ὁ εὐθυμὸς σου γέλως, τοῦ μετώπου μου  
τὰς μελανὰς νεφέλας ἀπεδίωκον.  
Ἄλλ' ἀπευκταία ὥρα μία ἤρκεσε,  
καὶ αὖθις ἐκρημνίσθην εἰς τὸ βάραθρον.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἀδιακρίτους ἐρωτήσεις, φίλη μου,  
οὐδέποτε, ὡς οἶδας, σοὶ ἀπηύθυνα,  
ἀλλ' ἔλασσον τὸ ἄλγος ἐκχεόμενον  
εἰς ἀδελφὴν καρδίαν. Ἐμπιστεύητι  
εἰς τὸ πιστόν μου φίλτρον. Ἡ συνάντησις  
ἐκείνη. . . .

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Περὶ τούτου μὴ ἐρώτα με.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἀπ' ἐναντίας μετ' ἐμοῦ μερίσθητι  
τὴν θλίψιν πᾶσαν, ἥτις κατατήκει σε.  
Ἄν μοι ὀφείλῃς ἀνταπόδοσιν τινα,  
ὡς χάριν τοῦτο σοὶ ζητῶ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Κακῶς ποιεῖς

βιάζουσά με.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

λέγε μόνον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀκουσον

τὰ πάντα τότε, καὶ τοὺς θρήνους ἔνωσον  
πρὸς τοὺς ἑμούς. Ἐκ Κύπρου καταγόμεθα  
τοῦ δήμου τῶν Πρασίνων ἀρκτοτρόφος ἦν  
ὁ δεῖλαιος πατήρ μου, ἀλλ' ἀπέθανεν  
ἀφείς ἐμὲ καὶ δύο ἄλλας ἀδελφάς  
παιδιά ἔτι. Ὁρχηστρίς ἡ Κομιτώ,  
ἡ πρεσβυτέρα, καταστάσα ἔπειτα,  
διὰ τῆς βίας μετ' αὐτῆς μ' ἐλάμβανεν  
ὁσάκις ἐκαλεῖτο εἰς τὸ θέατρον.  
Χειριδωτὸν χιτῶνα τότε φέρουσα,  
ἐμπρέποντα εἰς δοῦλον παῖδα, τοῦ κοινοῦ  
τὴν θυμηδίαν προεκάλουν, κόρδακα  
ἀσέμνως ὀρχουμένη, καὶ μορφάζουσα.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Δειλαία φίλη.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πρὶν γνωρίσω τὴν ζωὴν,  
πρὶν διακρίνω ἀγαθὸν καὶ πονηρόν,  
εἰς ἀπωλείας ἐκρημνίσθην βάραθρον,  
καὶ μόλις διανθούντα κάλλη πάνδημον  
τῆς φαύλης κτηνωδίας παρανάλωμα  
ὑπῆρξαν μίμων καὶ θαμνῶνων τῆς σκηνῆς.





ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Τοιαύτη πλείστων ἐξ ἡμῶν ἡ μοῖρα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Φεῦ,

τὸ κάλλος, ὅπερ, δῶρον περιζήτητον,  
ἡ ἐντρυφή τῶν ἄλλων καὶ τὸ σέμνωμα  
τυγχάνει, πάσης δι' ἐμὲ τῆς συμφορᾶς  
τὸ αἴτιον ὑπῆρξεν. Ἀνεπτύχθησαν  
μετὰ τῆς ἡλικίας καὶ τὰ θέλητρά,  
ἃ ἡ προδότις μοῖρα μοι ἐχάρισε,  
καὶ μετ' ὀλίγον εἶδον τὸν ἱππόδρομον  
φρενητιῶντα πρὸ ἐμοῦ, καὶ καίοντα  
εἰς τὸν βωμόν μου θαυμασμοῦ θυμίαμα.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Τὰ περὶ τούτου καὶ παρ' ἄλλων ἤκουσα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἡ πόλις πᾶσα ἐξεμάνη. Ἔρρεον  
πρὸ τῶν ποδῶν μου θησαυροὶ ἀμύθητοι,  
τὸ εἶδωλον τοῦ ὄχλου τὸ παμπόθητον  
ἀπέβην, καὶ στρωννύον τὸ Βυζάντιον  
τὸν δρόμον μου δι' ἔων ἐξεδήλου μοι  
τῶν παραφόρων αἰσθημάτων τὴν ἰσχύν,  
ὅφ' ὦν τὸ πλήθος δι' ἐμὲ κατείχετο.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Δι' ἄλλας τοῦτο φθονητὸν τὸ κλέος σου.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἄλλ' οἴμοι, ὅσον ἀνυψούμεν ἀφ' ἐνός,  
τοσοῦτον ἀφ' ἐτέρου καὶ κατέπιπτον.  
Ὁ ὄχλος θέλει χάριν ἀντὶ χάριτος,  
καὶ τῶν ἀσέμνων κώμων καὶ θριάμβων μου  
τὸ σκάνδαλον εἰς ὅλην τὴν πρωτεύουσαν  
ταχέως διεδόθη. Ἄν παρέσυρον  
τοὺς ἄνδρας, αἱ γυναῖκες ἀπετάσσοντο  
τὴν θέαν μου, αἱ κόραι συναγνῶσαί με  
μετέβαλλον τὸν δρόμον.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἐννοῶ καλῶς  
ἡ εὐγενῆς σου φύσις πῶς ὑπέφερε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οἱ ὀφθαλμοὶ μου τότε διηνοίγησαν  
καὶ κατὰ πρῶτον ἔργων τὴν στυγνότητα  
τῆς σκοτεινῆς ἀβύσσου, ἣν μοι ἔδωκεν  
ἡ μοῖρα ὡς κοιτίδα. Φρίκης ἔμπλεως  
ἐπὶ τῷ παρελθόντι, ὅπερ πρὸ ἐμοῦ  
ὡς ἐφιάλτης ἀπεχθὴς παρίστατο,  
ἐπεκαλούμην λυτρωτὴν τὸν θάνατον,  
καὶ σοβαρῶς ἐν τέλει ἀσθενήσασα,  
ἐσώθην μόλις.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Φιλὴ μου ταλαίπωρε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀναλαβοῦσα τέλος ἐδραπέτευσα  
μετὰ τῆς τότε ζωῆς γρᾶίας μου μητρὸς  
εἰς τὸν Ἀνάπλου. Ἡ ἀπέρिटτος ζωὴ,  
οἱ μυρεμφόροι τοῦ Βοσπόρου Ζέφυροι  
καὶ οἱ φαιδροὶ ἀνθρώπινους με κατέθελγον.  
Εἰς τὴν βαρεῖαν ἀτμοσφαῖραν τῆς σκηνῆς  
καὶ τὰς αἰθούσας εἰθισμένη, πένιξ μου  
ἀποκαλυπτομένην πᾶσαν ἔβλεπον  
τὴν φύσιν κατὰ πρῶτον τὴν ἐπέραστον,  
καὶ ὡς εἰς νέαν ἐγεννώμην ὑπαρξιν.  
Τὸ παρελθὸν ὡς ὄναρ ἀποφώλιον  
ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐσκεδάnnυτο,  
τῶν παρειῶν μου τῶν ὠχρῶν τὰ χρώματα  
ἐξήνθησαν, καλοῦντα τὸ μειδίαμα  
εἰς τὰ προῶρως μαρνανθέντα χεῖλη μου.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Εὐτυχεστέρα σοῦ ὑπῆρξα. Πᾶσάν μου  
τὴν πρώτην ἡλικίαν εἰς τὴν ἐξοχὴν  
ἐβίωσα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Βραχεῖα ἡ ἀνάπαυλα·  
ἐκ τοῦ φαιδρουῦ λιμένος με παρέσυρε  
ταχέως αὖθις ἡ μοιραία θύελλα.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Πλὴν τοῦτο πῶς συνέβη;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οὐ μακρὰν ἡμῶν  
κατῴκει νέος εὐπατρίδης, πρὸ μικροῦ  
διακριθεὶς μεγάλως εἰς τὸν πόλεμον



πρὸς τὸν Καβάδην, Βασιλέα τῶν Περσῶν.  
 Ὁ Αὐτοκράτωρ τότε Ἀναστάσιος  
 ἐν Βυζαντίῳ ἔτι ἐβασίλευε,  
 καὶ οὗτος τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν σύνεσιν  
 τοῦ Ἐκηβόλου ἐκτιμήσας, εἰς πολλὴν...

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Τοῦ Ἐκηβόλου λέγεις;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὁ ταλαίπωρος  
 ἐκείνος ἦν, ὃν εἶδες. Πῶς κατέθραυσεν  
 αὐτὸν ἡ δυστυχία! Τότε ζωηρός,  
 ὠραῖος νεανίας, τὴν συμπάθειαν  
 παντὸς τοῦ ἐντυχόντος προσεκτάτο. Φεῦ,  
 ἐκ πείρας τοῦτο ἔγνω. Συνηγήθημεν,  
 καὶ ὡς ἀθῶαν κόρην ἐκλαμβάνων με,  
 τὸ παρθENAΓWΓΕΙΟΝ μόλις πρὸ μικροῦ  
 καταλιποῦσαν, ἔρωτα παράφορον  
 ἡσθάνθη αἴφνης ἐν αὐτῷ γεννώμενον.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Τοῦ Θεοκρίτου τρυφερὸν εἰδύλλιον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τὸν Βόσπορον ἐχρύσου ἡ πανσέληνος,  
 καὶ ἡρεμος ἡ φύσις πᾶσα ὑπνωττεν,  
 ὅποτε καθ' ἑσπέραν μαγικὴν τινα  
 τοῦ Ἀπριλίου, εἰς τοὺς πόδας μου ῥιφθεῖς,  
 μοὶ εἶπεν ὅτι τρυφερῶς μ' ἐλάτρευε.  
 Γυνὴ ἐπλάσθη, ἐννοεῖς τὴν θέσιν μου.  
 Ἐγὼ τῆς Ἀφροδίτης ἡ ἱέρεια  
 ἢ πάνδημος, τὸ μῦρον ἤδη τὸ ἡδὺ  
 ὁσφραινομένη κατὰ πρῶτον ἔρωτος  
 ἀθῶου καὶ ἀδόλου, ὅλως ἄγνωστα  
 διέγνων αἴφνης ἐν ἐμοὶ αἰσθήματα,  
 καὶ κατελήφθη ὑπὸ μέθης ἀληθοῦς  
 καὶ ἡδυτάτης.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Φεῦ, ἐγὼ οὐδέποτε  
 αὐτὴν ἡσθάνθη.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Κατὰ μόνας ἔκλαιον  
 εἰς τὴν ιδέαν ὅτι ἀπατῶ αὐτόν,  
 καὶ χιλιάκις ἦλθεν εἰς τὸ στόμα μου

τῆς ἀληθείας ἡ ἐξομολόγησις,  
 ἀλλ' εἰς τὸ χεῖλος ἔστην ἐτοιμοθανῆς  
 τοῦ πρὸ ἐμοῦ ταρτάρου.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Φίλη μου πτωχή,  
 σκληρὸν ὑπέστης ἀληθῶς μαρτύριον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εἰς λόγος ἥρκει καὶ τὸ ὄναρ τὸ χρυσοῦν  
 πρὸ τοῦ στυγίου σκότους διελύετο. —  
 τὴν ὅασιν καὶ αὖθις, ὅπου ἴλεως  
 ἢ εἰμαρμένη πρὸς μικρὸν μ' ἐπλάνησεν,  
 ἢ ἔρημος ἢ πρῶν διεδέχετο.  
 Ἐν ᾧ ἐκείνος τρυφερῶς ἐφίλει με,  
 ἐν ᾧ ἀπῆντα ἡ ψυχὴ μου συμπαθῶς  
 εἰς τὸ ἡδὺ καὶ νέον τοῦτο αἶσθημα,  
 εἰς λόγος ἥρκει καὶ ἡ κόρη ἡ ἀβρά,  
 ἢ διανθοῦσα μόλις, μετεβάλλετο  
 εἰς τὴν Λαῖδα, ἣτις ἐξεγείρασα  
 ἐνέπλησεν αἰσχύνης τὸ Βυζάντιον.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Κατανοῶ τὴν θέσιν τὴν ὀδυνηράν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τὴν ἐκπληξιν, τὴν θλίψιν τὴν παράφορον  
 φανταζομένη τοῦ δειλαίου φίλου μου  
 εἰς τὴν φρικώδη ταύτην ἀνακάλυσιν,  
 ἐσίγων, καὶ ἀπαύστως τῆς ἀπάτης μου  
 βαρύτερον καθίστων τὸ φορτίον. Τρεῖς  
 παρήλθον οὕτω χρόνοι, κράμα σπάνιον  
 κρυφίου ἄλγους καὶ ὑπάτης ἡδονῆς.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Καὶ ποῦ διήγες;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐκρυπτόμην πάντοτε  
 εἰς τὸν Ἀνάπλου. Κατ' ἀρχὰς ἐντύπωσιν  
 ἢ αἰφνηδία αὕτη ἐξαφάνισις  
 ἐποίησε μεγάλην, πλὴν κατὰ μικρὸν  
 ἐλησμονήθη.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Πάντοτε ἀψίκορος  
 ὁ ὄχλος.



ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τὴν κρυφίαν ταύτην ἔνωσιν  
ὁ οὐρανός, ἢ εὖνους ἢ μνησικάκος,  
ἠυλόγησε καὶ μήτηρ ἐγενόμην.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Πῶς;

Σὺ μήτηρ;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οἷμοι, ναί, ἀπέκτησα υἱὸν  
καὶ τοῦτο τὰς προώρους τοῦ μετώπου μου  
σοὶ ἐξηγεί ρυτίδας.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἔχεις δίκαιον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὁ Ἐκhebόλος ἐπεθύμει τοῦ δεσμοῦ  
ἡμῶν τὴν ὑπερτάτην ἐπικύρωσιν  
ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας· — ἀλλ' ἐνέδωκε,  
τὴν πείσμονά μου σεβασθεῖς ἀντίστασιν,  
ἦν οὐδαμῶς ἐνόει.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ποία διὰ σέ

ὀδύνη τοῦτο!

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τέλος εἰς Πεντάπολιν  
τῆς Ἀφρικῆς ἐστάλη ὡς Διοικητής.  
Εἰς τὴν Κυρήνην τότε ἐγκατέστημεν  
βιοῦντες εὐδαιμόνως. Μακρυνθεῖσά πως  
τοῦ Βυζαντίου, εἶδον αἰθριούμενον  
περὶ ἐμὲ βραδέως τὸν ὀρίζοντα·  
ἐπίστευσα πρὸς ὥραν ὅτι εὖσπλαγχνος  
ἡ μοῖρα πλέον τὴν ἀγρίαν δίωξιν  
κατέπαυσεν, ἥς θῦμα ἐγενόμην.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Φεῦ,

ἡ εἰμαρμένη, ἅπαξ δυστροπήσασα,  
δυσκόλως ἡμεροῦται.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἡ ταλαίπωρος,  
εἰς ποίαν λέγεις τοῦτο; Ὁ ἵππόδρομος  
ὑπῆρξεν αὐθις θέατρον τοῦ αἵσχους μου.

Ἐκ Βυζαντίου τότε Πράσινοί τινες,  
διαρπαγὰς καὶ φόνους διαπράξαντες,  
εἰς τὴν Κυρήνην ἦλθον· πλὴν διέταξεν  
ὁ Ἐκhebόλος τὴν ἐκδίωξιν αὐτῶν,  
ἐφ' ᾧ ἐκείνοι ἐκμανέντες ὤμοσαν  
ἐκδίκησιν.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Μαντεύω τὰ ἐπίλοιπα.

Οἱ ἄθλιοι!

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἡμέραν ἐορτάσιμον  
τινά, καθ' ἣν τελοῦνται δρόμοι ἔκτακτοι,  
ἐπλήρου ὄχλου πλήθος τὸν ἵππόδρομον,  
ὅπότ' ἐξαίφνης ἐγερθεῖς ὁ εἰς αὐτῶν  
καὶ πρὸς τὸ θεωρεῖον τὸν βραχίονα  
ἐκτείνων, ὅπου εὐρισκόμην, ἔκραξεν·  
— «ὦ ἄνδρες Κυρηναῖοι, πῶς ὑφίστασθε  
Διοικητὴν συζῶντα καὶ κωμάζοντα  
μετὰ τοιαύτης Φρύνης!» — Ὁ ἀπαίσιος  
ἀμέσως συνελήφθη, καὶ λιπόθυμος  
ἐγὼ ἀπήχθην εἰς τὸν οἶκον.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Φοβερά

στιγμὴ τῷ ὄντι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Διεδέχθη πυρετὸς  
σφοδρὸς τὴν πρώτην ταύτην κρίσιν, ἱκανὰς  
ἡμέρας διαρκέσας, καὶ ὅποτε, φεῦ,  
συνῆλθον τέλος, τί νομίζεις ἤκουσα;  
Ὁ Ἐκhebόλος ἀνακρίνας αὐστηρῶς  
τὸν ἄθλιον ἐκείνον, καὶ ἀδήρητον,  
ἀνακαλύψας πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν,  
τὰς φρένας ὅλως κατ' ἀρχὰς ἀπώλεσε,  
καὶ μετ' ὀλίγον πάντα τὰ ὑπάρχοντα  
αὐτοῦ ἀφείς, καὶ μόνον μετ' αὐτοῦ λαβὼν  
τὸ τέκνον μου, κρυφίως ἐδραπέτευσεν.

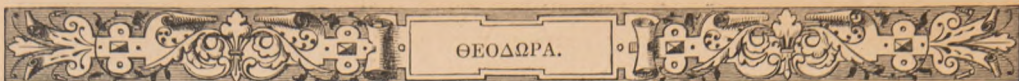
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

ὦ, τί ἀκούω;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐμείνα ἡμιθανὴς  
ἐν ὅλον ἔτος ἐν Κυρήνῃ ἔπειτα,





ἐλπίζουσα ματαίως τὴν ἐπάνοδον  
αὐτοῦ, καὶ πάντα κόπον καταβάλλουσα  
τὰ ἴχνη ὅπως εὔρω τοῦ δραπετοῦ, πλὴν  
ἐψεύσθησαν καὶ πόθοι καὶ προσπάθειαι.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἀπίστευτον τῷ ὄντι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὅλως ἄπελπισ  
ἄφηκα ἐπὶ τέλους τὴν Πεντάπολιν,  
φυγοῦσα πρῶτον εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν,  
καὶ εἶτα ἐν ἀπάσῃ τῇ Ἀνατολῇ  
ματαίως πλανηθεῖσα.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἄνευ ἀρωγῆς  
πῶς ἠδυνήθης;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Μετὰ χρόνους ἔλεως  
ώδήγησέ με ἡ θεότης παρὰ σέ.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Εὐγνωμονῶ τῇ μοίρᾳ, ἣτις μ' ἔθηκεν  
εἰς τὴν ὁδόν σου.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τὰ λοιπὰ γνωρίζεις. Σὺ  
παραλαβοῦσα καὶ παρηγορήσασα,  
τὸν βίον αὖτις φορητὸν κατέστησας  
διὰ τὴν πρὸ τῆς ὥρας ἐξαντλήσασαν  
τῆς δυστυχίας τὴν μανίαν ἅπασαν.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Πλὴν ἔτη ὅλα ἔκτοτε παρήλθον. Τί  
περὶ τοῦ Ἐκηβόλου ἐξιχνίασας  
ἀργότερον;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Υἱήρξαν ὅλως μάταιαι  
αἱ ἔρευνάι μου, ὅτε εἶδον πρὸ ἐμοῦ  
αὐτὸν ἐκείνην τὴν ἐσπέραν.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἀληθῶς  
παράδοξον. Τὸ τέκνον πλὴν ποῦ ἔμεινεν,  
ὃ ἥρπασέ σοι;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἄγνοῶ καὶ ρέουσιν  
εἰς τὴν ιδέαν ταύτην δάκρυα πικρὰ  
τῶν ὀφθαλμῶν μου.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἐὰν ζῇ, φαντάσθητι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Σπαράσσει ἀπ' ἐκείνης τὴν καρδίαν μου  
τῆς φοβεράς ἐσπέρας ὑποφώσκουσα  
ἐλπίς, ἀλλ' οἴμοι, εἶδες ποῦ κατέρριψε  
τὸν Ἐκηβόλον τῆς ὁδύνης ἡ ὁρμή.  
Μακρὰν βεβαίως αὖτις ἐδραπέτευσε.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Τὸ πάντων ἴσως τοῦτο προτιμότερον.  
Ἄλλ' αἰθριάζει τέλος ὁ ὀρίζων σου.  
Παρηγορίαν ἔχεις καὶ χρυσοφαεῖς  
ἐλπίδες αὖτις πτερυγίζουσι πρὸ σοῦ.  
Ὁ νέος Πρίγκηψ ἀγαπῶν σε φαίνεται  
δι' ἔρωτος ἀδόλου καὶ περιπαθοῦς.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

ὦ, νέας τοῦτο συμφορᾶς προμήνυμα,  
εἰς ἀπορίαν ἀλγεινὴν ἐμβάλλον με.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Εἰς τοῦτο ἔχεις, Θεοδώρα, ἄδικον.  
Μὴ οὕτω πάντα μελανὰ φαντάζησαι.  
Τιμὴ μεγάλη αἴσθημα εἰλικρινές  
τοιούτον. Αὐτοκράτωρ, φίλη, ἔσεται  
ταχέως ὁ συνάρχων.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀδιάφορον  
καθ' ὅλα τοῦτο. Τὴν βαρεῖαν ἄλυσιν  
τοῦ παρελθόντος φέρω εἰς τοὺς πόδας μου  
προσδεδεμένην ὡς κατάδικος ἐγώ.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Τοῦ παρελθόντος τὰ δεινὰ λησμόνησον  
καὶ τὴν παρούσαν εὐφροσύνην γέυθητι.  
Οὐδόλως συγκινεῖ σε ἡ διακαὴς  
τοῦ νέου Ἡγεμόνος ἀφοσίωσις;



ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀπ' ἐναντίας, οὐδὲ κρύπτομαι πρὸ σοῦ,  
καὶ τοῦτό με φοβίζει μάλλον. Ἡ πίστις,  
ἡ εὐγενὴς ἀγάπη, ἦν δεικνύει μοι,  
ὁ σεβασμὸς βαθέως με τaráττουσι.  
Τὰ ἔξοχα θαυμάζω προτερήματα,  
δι' ὧν κοσμεῖται, καὶ βιαίως πάλλουσιν  
αἰσθάνομαι πολλάκις τὴν καρδίαν μου,  
ἦν ἀποτεφρωθεῖσαν ἐθεώρουν.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Τί

πλὴν τότε θέλεις τούτου περισσότερον;  
Εὐροῦσα τέλος αἴσθημα περιπαθὲς  
καὶ ἄξιόν σου ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν,  
εἰς τὸ μοιραῖον ρεῦμα παραδόθητι  
καὶ εἰς λιμένα οὕτω πλεῦσον ἀσφαλῇ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀπατηλά, ὦ φίλη, φροῦδα ὄνειρα·  
μόλις ἐγείρω πρὸς μικρὸν τὴν κεφαλὴν  
καὶ ἀναπνεύσω τὸν εὐώδη ζέφυρον

ὑπάρξεως ἡσύχου, μόλις ἡ ἐλπίς  
μακρόθεν ἀνατείλῃ, καὶ ἀνηλεῶς  
τοῦ παρελθόντος ἡ ἀμείλικτος ἀρὰ  
μὲ παρασύρει αὐθις πρὸς τὸ βάραθρον.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Τὰς Ζοφεράς ἰδέας ἀποδίωξον,  
ὀλίγον θάρρος τέλος ἀναζητήσον.  
Ἐπὶ τῆς γῆς τὰ πάντα μεταβάλλονται.  
Πλὴν ἱκανὰς ἡμέρας ἤδη ἔλειπεν  
ὁ νεαρὸς συνάρχων. Τὴν Κυριακὴν  
νομίζω ἦλθε. Τί συμβαίνει;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀγνοῶ.

Αἱ ὑποθέσεις ἴσως ἀπησχόλησαν  
αὐτὸν τοῦ Κράτους.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Τοῦτο πιθανώτατον.

(Ὁ Ἰουστινιανὸς ἐπιφαίνεται παρακάμπτων συστάδα  
τινά.)

## ΣΚΗΝΗ Ζ΄.

Αἱ ἀνωτέρω καὶ ὁ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, ὅστις ἀσπάζεται τὴν χεῖρα τῆς Θεοδώρας καὶ προσνεύει τῇ Μακεδονίᾳ,  
ἥτις ὑποκλίνεται ἐδαφιαίως.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

«Αἱ ὑποθέσεις ἴσως ἀπησχόλησαν  
αὐτὸν τοῦ Κράτους» — Ἔχεις δικαιοτάτον,  
ἀγαπητὴ μου Θεοδώρα. Πράγματι  
σπουδαῖαι ὑποθέσεις καὶ κατάρτοι,  
στερήσασαί με τῆς ὑπάτης μου χαρᾶς,  
τῆς προσφιλοῦς σου θέας.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πρῶτον μέλημα

ὁ ἄρχων ἔχει τὸ συμφέρον τῶν λαῶν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Καί, ὡς ὀρᾷς, ὑπέικω εἰς τὰς συμβουλὰς,  
ὡς μοι παρέχει ἡ μεγάλη σου ψυχὴ.

Νυχθημερὸν τοῦ Κράτους τὴν ἀνόρθωσιν  
ἐπιδιώκων, κοπιῶ καὶ μεριμνῶ.

Ἀλλὰ καὶ ἀμοιβὴ τις μοι ὀφείλεται.

Μειδιάμά σου χάρισόν μοι χαροπὸν,  
καὶ πρόσθεες ὅτι συμπαθεῖς καὶ σὺ μικρὸν  
εἰς τὸν ἔξ ὅλης τῆς ψυχῆς φιλοῦντά σε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Καὶ περὶ τούτου ἀμφιβάλλεις;

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Οὐδαμῶς.

Ἀρίστην ἔχω σήμερον διάθεσιν,  
κατανοῶν τὸ ἔργον τῶν ὠτακουστῶν,  
οὓς ἐμιμήθην ἄκων. Μ' ἐνθυμείσθῃ πως,  
ὡς βλέπω, καὶ ἀπόντα.





ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Βεβαιότατα,  
καὶ μετὰ λύπης ἐμετρῶμεν τὰς στιγμὰς  
τῆς ἀπουσίας ταύτης.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Σοὶ εὐγνωμονῶ  
διὰ τοὺς λόγους τούτους, Ζηρὸν πτηγόν.  
Πλὴν ἄράγε τὴν γνῶμην συμερίζεται  
ἡ Θεοδώρα;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πάντοτε μετὰ χαρᾶς  
ὁρῶ σε, ὡς γνωρίζεις.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἰλλουστρίσσιμε,  
ἐμὲ ἐρώτα πρὸ μικροῦ τί ἔλεγε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Μακεδονία.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Μάτην σκυθρωπάζουσα  
μὲ θεωρεῖς.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Εἰπέ μοι, τί, τί ἔλεγε;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Μακεδονία, μόνους ἄφησον ἡμᾶς.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Πλὴν τυραννία τοῦτο. Ἐρεθίζετε  
τὴν περιέργειάν μου εἰς τὸ ἔπακρον.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Εἰμι ἀθώα, καὶ λαλήσω ἄλλοτε,  
ἐὰν ἐκείνη δυστροπήσῃ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὑπαγε·

τὴν χάριν ταύτην ποίησόν μοι.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, χαριεντιζομένη.

Χαίρετε·

εἰς τὸ σκληρόν σου ὑπακούω θέλημα.  
Ἐκδίκησόν με σύ, ὦ Ἰλλουστρίσσιμε.

(Ἐξέρχεται γελῶσα.)

## ΣΚΗΝΗ Η΄.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ καὶ ΘΕΟΔΩΡΑ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τὸ αἶνιγμα σὺ λύσον, τρισφιλτάτη. Σὺ  
εἰπέ μοι ἐὰν φρούδη ὅλως ἡ ἐλπίς  
ἢ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου μειδιάσασα.  
Γνωρίζεις πᾶσαν τὴν ὁρμὴν τοῦ πάθους μου,  
γνωρίζεις ὅτι σὺ κατέστης ἐν βραχεὶ  
τοῦ βίου μου τὸ χάρμα καὶ τὸ ὄνειρον.  
Εἰπέ μοι ἂν ὁ ἔρως ὁ περιπαθής,  
ἡ αἰωνία καὶ θερμὴ λατρεία μου,  
ἐμάλαξε τὸν πάγον τῆς καρδίας σου,  
εἰπέ μοι τέλος πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.  
Μὴ οὕτως ἐπὶ πλέον βασανίζης με.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Σοὶ συγχωρῶ τοὺς λόγους τούτους, καίτοι σὺ  
βαθέως πόσον μὲ πληγοῦσιν ἀγνοεῖς.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τί λέγεις, Θεοδώρα;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐχεις δίκαιον.

Τῆς κοινωνίας ἡ πτωχὴ ἀπόκληρος  
ὅποιον πλέον κέκτηται δικαίωμα;  
Συντετριμμένη καὶ πενθοῦσα ἔφυγε,  
μακρὰν τοῦ κόσμου τὴν αἰσχύνην κρύπτουσα,  
καὶ μόνην χάριν ἐλιπάρισεν ἐκεῖ  
παρὰ τῆς μοίρας θέσιν εἰς τὸν ἥλιον,  
τὴν ὑπαρξιν ἐκείνην, ἥς ἀμέριμνος  
καὶ ἡ ἐσχάτη ἀπολαύει χωρική.  
Ἄλλ' ἔχει πλέον τὰ κοινὰ αἰσθήματα,  
καρδίαν ἔχει ἡ ἀπόβλητος; Φεῦ, τί,  
τί ἔπταισεν ἡ τλήμων τὸ ἐπάρατον



λαβούσα δῶρον ἀβροπλάστου σώματος;  
Οὐδὲν βεβαίως, ἀλλ' οὐχ ἦττον εἰς σκληρὰν  
δουλείαν καθωρίσθη, καὶ τὸ ἔμψυχον  
τοῦ πλάστου καὶ σφαδάζον δημιούργημα  
ὡς ἔρμαιον ἐρρίφθη τοῦ τυχόντος.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Πῶς;

Οἱ λόγοι οὗτοι, φίλη, τί σημαίνουνσι;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐζήτησάς μοι πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν,  
καὶ τέλος διερράγη ἡ καρδιά μου,  
τὸ ἄλλος ἀναδοῦσα τὸ κρυπτόμενον  
ἐντὸς αὐτῆς πρὸ χρόνου. Τὸ παράπονον  
αὐθόρμητον ἐκφεύγει τῶν χειλέων μου,  
διότι πᾶσα ἡ λεπτὴ εὐγένεια  
καὶ ἡ τοσαύτη πρὸς με ἀραθότης σου  
τῆς θέσεώς μου ἐπιλήσμονα μικρὸν  
ἐποίησάν με.

(Μετ' ἄκρας πικρίας.)

Ἄλλ' ἰδοὺ ἀνένησα,  
καὶ κατ' ἄξιαν τὴν τιμὴν κατανοῶ,  
ἦν μοι ποιεῖ τοῦ θρόνου ὁ διάδοχος  
ἐπὶ μικρὸν τὸ βλέμμα στρέφων εὐμενές  
πρὸς τὴν Λαΐδα, ταπεινὴν θεραπείαν  
τοῦ ἐφημέρου πόθου.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, σοβαρῶς.

ὦ, μὲ ἀδικεῖς

πλειότερον ἀφ' ὅτι σὺ φαντάζεσαι.  
Ὑπῆρξας, οἴμοι, δυστυχῆς, φιλτάτη μου,  
ἀλλ' ἔγκλημα τῆς μοίρας τοῦτο τῆς σκληρᾶς.  
Ἐγὼ διέγνων τὴν ψυχὴν τὴν εὐγενή,  
εἰς ἣν τὸ σῶμα τοῦτο ἐνδιαίτημα  
ἐπέραστον ἐδόθη, ὅπερ θλίβει σε,  
καὶ δι' ἐκείνην μᾶλλον σε ἠγάπησα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Σύγγνωμην, βλέπω ὅτι παρεγνώρισα  
τὸ ὕψος τῶν σπανίων αἰσθημάτων σου.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἄν τρυφερὸς ὁ ἔρως, ὅστις μὲ πληροῖ,  
πλὴν φίλη, ἀφ' ἐτέρου ἄξιος ἐμοῦ  
καὶ σοῦ αὐτῆς.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐξ ὅλης, Ἄναξ, τῆς ψυχῆς  
εὐγνωμονῶ σοι. Ἄλλ' ὅποιον λησμονεῖς  
χωρίζει χάος τῶν Καισάρων τὸν βλαστὸν  
ἀπὸ τῆς κόρης τῆς ἀπλῆς.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τὸ πάθος μου

οὐδὲν γνωρίζει χάος ἀγεφύρωτον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀφ' οὗ ἡ πρὸς με ἄκρα σου εὐγένεια  
ιδέας ἀποκρούει, τὸ ἐρύθημα  
εἰς τὰς ὠχράς μου ἀναπτούσας παρειάς,  
ὑπάρχει ἔτι ἡ φιλία, καθαρὰ  
καὶ ὡς ἀδάμας, ἀρραγής. Πλὴν φρόνιμον  
νομίζω ἀφ' ἐτέρου τὴν κατάπαυσιν  
τῶν συνεχῶν σου τούτων ἐπισκέψεων,  
ὧν τοὺς κινδύνους διαβλέπεις ἅπαντας  
καὶ σὺ βεβαίως.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ὅμιλεῖς σπουδάζουσα;

Τὸν χωρισμὸν καὶ αὐθις μοι προτείνεις. Φεῦ,  
ἡ ἀγνοεῖς τί ἔστιν ἔρως ἀληθής,  
ἡ ἀπιστεῖς εἰς ὅσα λέγω. Τρυφερῶς  
σὲ ἀγαπῶ. Ὁ βίος ἀκατάληπτος  
μοὶ ἀποβαίνει ἄνευ σοῦ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πλὴν ἐννοεῖς

αἱ σχέσεις ὅτι αὐταὶ δυσχερέσταται  
καθίστανται.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Πῶς τοῦτο;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Διαφέρουσιν

οἱ Ἡγεμόνες τῶν ἀπλῶν ιδιωτῶν.  
Τῶν πολιτῶν ὁ βίος ἀνεξέλεγκτος,  
ἀλλὰ πᾶν βῆμα τοῦ Μονάρχου κέκτηται  
μεγάλην σημασίαν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἐξηγήθητι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τὴν προσοχὴν τοῦ πλήθους ἂν διέλαθον  
αἱ σχέσεις αὐταὶ ἄχρι τοῦδε, δυσχερὲς



ἡ περαιτέρω τήρησις τοῦ μυστικοῦ.  
Τὰ βήματά σου πόσοι κατοπτεύουσι  
πολέμιοι καὶ φίλοι ἐνθυμήθητι.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Εἰς τοῦτο ἔχεις κατὰ πάντα δίκαιον· —  
πλὴν ἂν αἱ σχέσεις δυσχερεῖς σοι φαίνονται  
αἱ κεκρυμμέναι, καταστήσωμεν αὐτάς  
γνωστὰς τοῖς πᾶσι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πῶς γνωστάς; Τί ἐννοεῖς;

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Εἰπὼν σοι, Θεοδώρα, ὅτι ἅπας μου  
ὁ βίος σοι ἀνήκει, ὅτι τρυφερῶς  
καὶ παραφύρως σε φιλῶ, σοὶ ἔδωκα  
πιστεύω πληρεστάτην τὴν ἀπόδειξιν  
ἁξίαν ὅτι ἔρωτος νομίζω σε  
τοιούτου, ὅτι, λησμονῶν τὸ παρελθόν,  
σὲ θεωρῶ πλασθεῖσαν ἀπὸ τῆς στιγμῆς,  
καθ' ἣν ἐγὼ τὸ πρῶτον σὲ ἠγάπησα,  
καὶ ὅτι ἂν ἡ μοῖρα προορίζῃ με  
διὰ τὸν θρόνον ὄντως, σοῦ τὸ ἥμισυ  
τοῦ θρόνου ἔσται, ὡς καὶ ἤδη κέκτησαι  
τοῦ πνεύματός μου, τῆς ψυχῆς τὸ ἥμισυ.

ΘΕΟΔΩΡΑ, βιαίως ἐχειρομένη.

ὦ, τί ἀκούω; Οἷος παραλογισμός!  
Τοιοῦτοι λόγοι, Ἄναξ, ἢ περίγελως  
εἰσίν, ἢ ἄκρα ἐλαφρότης.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Αὐστηρὰ

ἡ κρίσις σου, ἀλλ' ὅχι καὶ ἀλάνθαστος.  
Οὐδ' ἐννοῶ τὴν τόσῃ ταύτῃ ἐκπληξιν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Σὲ παρασύρει στιγμιαία ἔξαψις.

(Συνομιλοῦσι περιπατοῦντες ὑπὸ τὰ δένδρα.)

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Οὐχί, ὦ Θεοδώρα. Τὸ διάδημα  
οὐδόλως μεταβάλλει τὴν καρδίαν. Σὺ  
ὁ πρῶτός μου ὑπῆρξας ἔρως. Μετὰ σοῦ

μοὶ προσγελῶσι χαροπὰ ἡλύσια,  
καὶ ἄνευ σοῦ ὁ βίος ἄδης μισητός.  
Γνωρίζω ἐπομένως τὸ συμφέρον μου  
καὶ ἀναλόγως πράττω.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ναί, πλὴν λησμονεῖς  
τῶν Βασιλέων ποῖα τὰ καθήκοντα.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Βασιλικὴν σὺ ἔχεις τὴν διάνοιαν  
καὶ τὴν μορφήν ἀγγέλου.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὁ γεννώμενος  
παρὰ τοῦ θρόνου τὰς βαθμίδας κέκτηται  
ὑποχρεώσεις αὐστηράς. Κατάπτωσις  
μέχρις ἀπλῆς τοῦ ὅχλου κόρης κρίνεται  
ὡς σφάλμα τῶν Ἀνάκτων ἀσυγχώρητον.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τίς ὁμιλεῖ σοι περὶ καταπτώσεως;  
Ἄπ' ἐναντίας πρὸς με ἀνυψώσω σε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ναί, πλὴν εἰς ὅσον ὕψος αἰωρεῖσαι σὺ  
ὑπὲρ τοὺς ἄλλους, τόσον, οἶμοι, ἔπεσα  
ἐγὼ τῶν ἄλλων γυναικῶν κατώτερον.  
Ἡμᾶς χωρίζει διπλασία ἄβυσσος.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Αἱ δυσκολίαι τρέφουσι τὸν ἔρωτα.  
Ὅρῳ σε ἤδη καθημένην παρ' ἐμὲ  
καὶ πρὸ τοῦ θρόνου ἐν τῇ κόνει κλίνοντας  
τῆς ὑψηλίου εὐσεβάστως τοὺς λαούς.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πλὴν τοῦ σκανδάλου σκέφθητι τὸ μέγεθος,  
τῶν συγγενῶν σου πάντων τὴν ἀντίστασιν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἐγὼ φροντίζω περὶ τούτων.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐντελῶς  
ἀπαγορεύει, ὡς γνωρίζεις, ἄλλως τε  
ὁ νόμος γάμον γυναικὸς θεατρικῆς  
καὶ Πατρικίου.



ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἄλλοιοῦσιν εὐχερῶς  
τὴν ἔννοιαν τῶν νόμων οἱ συντάξαντες.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πιστεύεις ὅτι διὰ σέ εἰλικρινῇ  
φιλίαν τρέφω καὶ συναίνεσιν ζητεῖς  
εἰς σχέδιον τοιοῦτο παρ' ἐμοῦ; Ποτέ·

Εὐγνωμοσύνην σοὶ ὀφείλω καὶ ποθεῖς  
ἐμὲ ὡς συνεργάτην τοῦ ὀλέθρου σου;  
Ἄφ' οὗ τυφλώττης οὕτω, κατὰ σοῦ αὐτοῦ  
ἀσπίσω σε.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Μὲ σώζεις ἀγαπῶσά με.  
(Ἐξέρχονται δεξιόθεν.)

## ΣΚΗΝΗ Θ'.

(Ὁ ΕΚΗΒΟΛΟΣ φαίνεται χωρῶν προσεκτικῶς ἀπὸ δένδρου εἰς δένδρον, καὶ περιέρχεται εἰς τὰ ἔμπρὸς τῆς σκηνῆς.)

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Νομίζω ὅτι τέλος εἰς τὸ τέρμα μου  
ἀφίχθην. Ἡ νεᾶνις, ἡ προκύψασα  
τοῦ παραθύρου πρὸ μικροῦ, συνώδευεν  
αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἐσπέραν. Κρύπτεται  
ἐν τῷ οἰκίσκῳ τούτῳ πιθανώτατα.  
Τὸ στήθός μου πῶς τύπτει ἡ καρδία μου.  
Ὅποια ὥρα φοβερά! Τὸν θάνατον

ἢ τὴν ζωὴν ἐγκλείει; Τοῦ διακαοῦς  
τοσοῦτων χρόνων πόθου ἡ ἐκπλήρωσις  
ἰδοῦ ἐγγίζει. Ὁνειρόν μοι φαίνεται.  
Πῶς ὁμιλήσω; Τί ποιήσω; Ἔσεται  
ἐμῇ, ἢ ἄλλως φρίκη καὶ ἀπόγνωσις!  
Πλὴν θόρυβον ἀκούω· πλησιάζει τις.

(Κρύπτεται ὀπισθεν τῆς φιλῶρας. Ὁ Ἰουστινιανὸς  
καὶ ἡ Θεοδώρα ἐπιστρέφουσιν ἀριστερόθεν.)

## ΣΚΗΝΗ Ι'.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ καὶ ΘΕΟΔΩΡΑ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ὁμολογῶ σοι, ὅτι μ' ἐβασάνιζεν  
ἡ σκέψις αὕτη. Σοὶ ὀφείλω χάριτας,  
διότι αὐθορμήτως μοι ὠμίλησας.  
Φιλύποπτος ὀδύνη με κατέτηκεν,  
ἀλλ' ἐφοβούμην μὴ λυπήσω σε λαλῶν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Καλῶς διέγνων τὰ ἐν σοὶ συμβαίνοντα.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Καὶ λέγεις ἐπομένως ὅτι πᾶς δεσμός,  
καὶ ἂν τοιοῦτός σε συνδέσεε ποτε,  
τῷ δυστυχεῖ ἐκείνῳ . . .

ΘΕΟΔΩΡΑ.

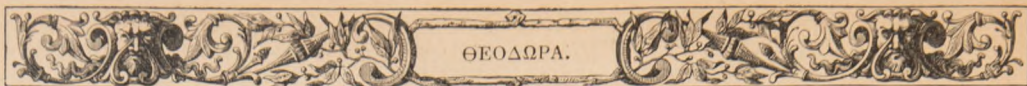
Ἦδη πρὸ πολλοῦ  
τυγχάνει ὅλως ξένος δι' ἐμέ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Καλῶς.

Κατανοεῖς, φιλάτη, ὅτι οὐδαμῶς  
τὸ παρελθόν σου ἐρευνῶ. Ὑφίσταμαι  
τὸ θέσπισμα τῆς μοίρας, καίτοι ἔδιδον  
προθύμως καὶ πορφύραν καὶ διάδημα  
τάς μελανὰς ἐκείνας ἐκ τοῦ βίου σου  
σελίδας ὅπως ἀπαλείψω. Διαρκῆς  
πηγὴ ὀδύνης ὅτι ἡ ἀνάμνησις  
ἐστὶν ἐκείνη δι' ἐμὲ ἡ φοβερά





οὐδόλως σοι ἄρνούμαι. Πλὴν τί πταίεις σύ;  
Τῆς παρὰ σέ ἀφάτου εὐτυχίας μου  
τὸ τίμημα τοιοῦτον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οἶμοι, διατί  
εἰς τὴν ὁδὸν σου μὲ συνήντησας ποτέ;  
Εἰς ποίας δυσχερείας παρασύρω σε,  
καὶ ποῖον προξενῶ σοι ἄλγος ἄκουσα.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Μὴ λέγῃς τοῦτο, ποθητή μου. Πρώτη σὺ  
ἀπ' ἐναντίας τοὺς χρυσοὺς ὀρίζοντας  
ὑψίστης εὐφροσύνης μοι διήνοιξας.  
Τὰς σκέψεις ἄφες ἤδη πάσας τὰς πικρὰς  
καὶ τὴν ἡδεῖαν δός μοι βεβαιότητα  
ἐν τῷ παρόντι ὅτι καὶ τῷ μέλλοντι  
ἐμοὶ ἀνήκεις πᾶσα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τῆς ἀγάπης μου  
γνωρίζεις καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν ἔκτασιν.  
Ἐν πληρεστάτῃ ἀσφαλείᾳ ἐπ' αὐτῆς  
βασίσθητι. Ὁ κόσμος ὁ ἐπίλοιπος  
οὐδὲ ὑπάρχει δι' ἐμέ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, θλίβων καὶ ἀσπαζόμενος τὰς χεῖρας  
αὐτῆς.

ὦ, δέχθητι  
εὐχαριστίας ἐγκαρδίους.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τοῦτο πλὴν  
μοὶ ἐπιβάλλει μέριμναν προσεκτικὴν  
τῶν τιμαλφῶν σου συμφερόντων.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἄφες νῦν  
τὰ περὶ τούτου.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οὐδαμῶς. Ὁρκίσθητι  
ἐκείνο ὅτι ἐντελῶς τὸ σχέδιον  
ἐγκαταλείπεις.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἐκ ψυχῆς ὀρκίζομαι  
πρὸς σέ θερμὴν λατρείαν καὶ ἀτέρμονα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Σὲ ἱκετεύω, ἔσο φρονιμώτερος.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Σὲ ἱκετεύω, ἔρωτα ἀντ' ἔρωτος  
ἀπόδος τόσου.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εἰς δεινὴν ἐμβάλλεις με  
ἀμηχανίαν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Αὔριον τὸ ζήτημα  
ἐτάζομεν ἐκ νέου.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Καταλείπεις με;

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἴδὲ ὁ Φοῖβος κλίνει καὶ ἀστράπτουσι  
τῆς πόλεως οἱ θόλοι οἱ κατάχρυσοι.  
Ἀνάγκη ὅπως ἐπιστρέψω τάχιστα.  
Εἰς σύσκεψιν ἀπόψε συνεκλήθησαν  
τὰ μέλη τῆς Συγκλήτου.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐκτακτον συμβὰν  
ὑπάρχει τι;

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Φρικώδεις ἀνηγγέλθησαν  
εἰδήσεις ἐκ Περσίας. Ἀπεφάσισε  
τῶν Μανιχαίων κρύφα τὴν καταστροφὴν  
ὁ δόλιος Καβάδης καί, προσποιηθεὶς  
φιλόφρονας προθέσεις, συνεκάλεσε  
συνέλευσιν μεγάλην. Εἰς τὸν ἔργονον  
αὐτοῦ τὸν Φθασουάρσαν, τὰς ἀρχὰς αὐτῶν  
προσφάτως ἀσπασθέντα, τὴν βασιλικὴν  
ὑπέσχετο πορφύραν, καὶ ἀνύποπτοι  
συνήλθον οὕτω πάντες οἱ Χριστιανοὶ  
σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις. Πλὴν τὸ σύνθημα  
ἐδόθη τότε, καὶ οἰκτρῶς ἐσφάγησαν  
ἐνώπιον τῶν Μάγων καὶ πυρολατρῶν  
οἱ προσελθόντες, πρώτου ὑποκύψαντος  
τοῦ Ἐπισκόπου Ἰνδαζάρου.



ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εἶδεχθῆς

βαρβαρική σκληρότης.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Αὕτη ἡ ἀρχὴ

ὑπῆρξε μόνον ἀμειλίκτου διωγμοῦ.

Τῶν ἀτυχῶν ἐκείνων, ὅσοι ἔμειναν  
εἰς ἕτερα τοῦ Κράτους μέρη, ἅπαντες  
ἐκάησαν καὶ πᾶσαι ἐδημεύθησαν  
αὐτῶν αἱ κτήσεις.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὅντως ἀποτρόπαιον.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Προβλέπων ἤδη ἐπὶ τούτῳ τὴν ὀργὴν  
τοῦ Ἰουστίνου, ὁ Καβάδης ἔπεμψε  
πρεσβείαν, ἄλλοκότους ὑποβάλλουσιν  
προτάσεις. Τοῦ Χοσρόου υἱοθέτησιν,  
υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ νέας φιλικὰς σπονδὰς  
ἐρειδομένας ἐπὶ ταύτης.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πονηρὸς

ὁ Πέρσης οὗτος.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Δυσχερὲς τὸ Ζήτημα,

καὶ ἄλλοι ἄλλως σκέπτονται περὶ αὐτοῦ.

Πολλὰ βεβαίως τῆς εἰρήνης τ' ἀγαθὰ,  
ἀλλ' ἀφ' ἐτέρου φαίνεται παράδοξος  
ἡ πρὸς τοὺς Πέρσας συμμαχία. Τί φρονεῖς  
σύ, σύμβουλέ μου πρῶτε;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀπορρίψατε

ἀνενδοιάστως τὴν δολίαν πρότασιν.

Ἐχθρὸς ὁ Πέρσης φυσικὸς, πανάρχαιος,  
οὐδὲ ὑπάρχει συμφωνία δυνατὴ  
πρὸς τοὺς βαρβάρους. Ὀλεθρία, φίλε μου,  
πᾶσα τοιαύτη ἀσαφὴς πολιτικὴ,  
τῶν πολιτῶν στρεβλοῦσα τὰ αἰσθήματα,  
καὶ φθείρουσα τὸ πνεῦμα τὸ ἀρήϊον.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Νομίζω ὅτι ἔχεις δικαιοτάτον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τοῖς πᾶσι φίλη ἡ εἰρήνη, πλὴν σαθραὶ  
αὐτῆς αἱ βάσεις, ὅταν ἐπερείδῃται  
εἰς τὴν παραλυσίαν καὶ ταπείνωσιν.  
Ὁ ἰσχυρὸς τυγχάνει μόνον ἀσφαλῆς.  
Κατεσπευσμένως μᾶλλον ἐτοιμάσατε  
τὰ πρὸς στρατεῖαν, καὶ τὴν ὄντως μυσαρὰν  
κολάζοντες ἐκείνην πρᾶξιν, ἐπαρκῶς  
τὰ πρὸς τὴν ἑω σύνορα κρατύνετε.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Εἰς σῶμα θεῖον ἀνδρική διάνοια,  
φιλτάτη, σοὶ ἐδόθη. Τὴν ἀρίστην σου  
ἀσπάζομαι καθ' ὅλα ταύτην συμβουλήν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἄν οὕτως ἔχη, χαῖρε.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, ἀσπαζόμενος τὰς χεῖρας αὐτῆς.

Πλὴν ἐς αὖριον.

(Ἀπέρχεται.)

## ΣΚΗΝΗ ΙΑ΄.

Ἡ ΘΕΟΔΩΡΑ, ἐπὶ μακρόν θεωρήσασα αὐτὸν ἀπερχόμενον, κάθηται καὶ βυθίζεται εἰς διαλογισμούς. Μετὰ μικρόν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀπῆλθεν, ἀλλ' εἰσέτι εἰς τὰ ὦτά μου  
οἱ τρυφεροὶ ἤχοῦσι λόγοι. Παίγνιον  
εἰμὶ χιμαίρας, ἢ καὶ αἰθῆς ἡ σκληρὰ  
μὲ παραφέρει πρὸς ἀβύσσους Λάχεις,  
εἰς ἄνθη κρυπτομένας; Πόσον με φιλεῖ.

Ὁ ἔρως πόσον εὐγενὴς καὶ ἄδολος,  
ὄν μοι ὁμνυεῖ. Ἄνευ ἀποδόσεως  
αἰσθήματα τοιαῦτα μένουσί ποτε;  
Οὐχί, μοὶ λέγει τοῦτο ἡ καρδία μου,  
ἢ εἰς ἡδέα ἐντρυφῶσα ὄνειρα.  
Ὅποια τύχη πρὸ ἐμοῦ ἀνοίγεται.





Μὲ ἀναμένει, Ἀνασσαν τρισέβαστον,  
ὁ θρόνος τῶν Αὐγούστων ὁ περίπυστος.  
Τὸ μέτωπον, ὃ ρόδα καὶ ὑάκινθοι  
ἐκόσμουν μόνον, φέρον τὸ διάδημα  
ἐκθύμως χαιρετίζει ἡ ὑφήλιος,  
καὶ μέχρι τῶν χειλέων ἀφικνούμενοι  
οἱ ἀσπασμοὶ τοῦ πλήθους τέως, ἔξουσιν  
ὡς τέρμα ἤδη ἱερὸν καὶ ὕπατον  
τὰ πέδιλά μου τὰ χρυσᾶ.

(Μένει σύννους· Ὁ Ἐκηβόλος προβαίνει τῆς φιλύ-  
ρας ἀπαρατήρητος, καὶ διασταυρῶν τοὺς βραχίονας,  
θεωρεῖ αὐτὴν ἀσκαρδαμυκτεῖ.)

Παράλογοι,  
παιδαριώδεις ὄντως διαλογισμοί.  
Πλὴν διατί; Ἡ μοῖρα μὲ κατέρριπεν,  
ἀθῶαν ὅλως, εἰς τὸν ἔσχατον βυθὸν  
τῆς ἀπωλείας. Ἰσως ὡς ἀντίρροπον  
τὴν ὑπερτάτην ταύτην μοι ἐφύλαττεν  
ἀνάρρησιν. Τίς οἶδε; Μυστικὴ φωνὴ  
μοὶ ἔλεγεν ἀπαύστως ὅτι ὕπαρξίς  
μὲ ἀναμένει πολυκύμαντος. Σφοδρὸν  
προαίσθημα οὐδ' ὥραν μὲ κατέλιπεν,  
ὁ βίος ὅτι τῶν κοινῶν διάφορος  
μοὶ κλῶθεται, μεγάλα ἐτοιμάζων μοι.  
Πῶς ἐξηγεῖται ἄλλως ἢ ἀκάθεκτος

ῥοπὴ τοῦ πνεύματός μου; Τίς μ' ἐτάραττε  
μεγαλοπράγμων πυρετός, καὶ διατί  
φιλοπατρία ζωηρὰ αἰέποτε  
μ' ἐπλήρου πάσαν;

(Μετὰ μικρόν.)

Ἀσθενὴς ὁ χαρακτήρ  
τοῦ διαδόχου. Χρεῖαν ἔχει ὁδηγοῦ,  
ἐπιρρωννύντος, ἐμψυχούντος διαρκῶς  
τὰς ταλαντευομένας, καίτοι ἀγαθὰς,  
αὐτοῦ προθέσεις. Εἰς αὐτόν, εἰς ἅπασαν  
τὴν οἰκουμένην οὕτω ἀνεκτίμητος  
ἡ σύμπραξις μου. Σοῦ ἡ δόξα ἅπασα,  
Ἑλλάς μου, τότε· Ἑλληνίς Βασίλισσα,  
τὸν θρόνον τῶν Ῥωμαίων ὠραΐζουσα,  
τὸ Κράτος αὐθις ἀναστήσει, τοὺς χυμοὺς  
τοὺς ἀκηράτους ἀκραιφνοὺς Ἑλληνισμοῦ  
εἰς τὰς φθινούσας φλέβας διαχέουσα.

(Μικρὰ παύσις.)

Ὅποια θεσπεσία ὄντως χίμαιρα!  
Ἀλλὰ μακρὰν μου, ναί, μακρὰν ὁ πειρασμός·  
εἰς τὴν ιδέαν τοῦ σκανδάλου ἄτολμος  
ὁ νοῦς μου, ἐνδοιάζων ὀπισθοδρομεῖ.

(Βυθίζεται εἰς σκέψεις.)

## ΣΚΗΝΗ IB'.

ΘΕΟΔΩΡΑ καὶ ΕΚΗΒΟΛΟΣ

ΕΚΗΒΟΛΟΣ, προχωρῶν καὶ κλίνων εἰρωνικῶς πρὸ  
τῆς Θεοδώρας.

Τιμὴ καὶ δόξα τῇ Ἀνάσσει τῇ Σεπτῇ.

ΘΕΟΔΩΡΑ, ὡσεὶ ἀφυπνιζομένη.

Οἱ λόγοι οὗτοι· τίς ὠμίλησεν;

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ἐγὼ

ὁ ἄθλιος ἐπαίτης πᾶσαν εὐχομαι  
εὐημερίαν εἰς τὴν Αὐτοκράτειραν.

ΘΕΟΔΩΡΑ, ὀρῶσα αὐτὸν καὶ ἀναπηδῶσα.

Σύ, Ἐκηβόλε, καὶ δριμύειαν πάντοτε  
τὴν εἰρηνείαν εἰς τὸ χεῖλος φέρων;

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Φεῦ,

τὰς τρυφεράς ἐκφράσεις ἀποκρούουσι  
τὰ ῥάκη ταῦτα. Ἦδη σὺ συνείθισας  
εἰς ἐραστὰς πορφύραν καὶ διάδημα  
πρὸ τῶν λευκῶν ποδῶν σου καταθέτοντας.



ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εἰς λοιδορίας καὶ πικρὰ παράπονα  
σύ ἐντρυφᾷς, καὶ ὅμως χαίρουσα ἐγὼ  
ὀρῶ σε καὶ φιλίαν, ἐὰν ἤθελες,  
τὴν χεῖρα τείνω εἰς τὸν πρῶτον σύντροφον.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Φιλίαν χεῖρα. Κίρκη ἀδυσώπητε  
καὶ αὖθις μὲ πειράζεις;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἡ συνάντησις  
ἡ φοβερὰ ἐκείνη μὲ συνέτριψε.  
Ἡ θεὰ τοῦ ὀλέθρου, ὃν εἰργάσατο  
ἐν σοὶ τὸ ἄλγος, πάσας κατεσπάραξε  
τὰς मुखαιτάτας ἵνας τῆς καρδίας μου,  
ἐξήντηλσα τὰς κρήνας τῶν ὀμμάτων μου  
νυχθημερὸν θρηνοῦσα. . .

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Παρασύρουν  
ὡς ὄσματα Σειρήνος αἱ θωπεῖαί σου·  
πλὴν σὲ γνωρίζω· ἐπ' ἐμοῦ ἀπόλλυνται.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἡ ἐμμανὴς ὀργή σου εἰς τὴν θεάν μου  
ἐλπίδα πᾶσαν μοὶ ἀφήρει, καὶ μακρὰν  
ἐφρόνουν ὅτι αὖθις ἐδραπέτευσας.  
Καὶ ὅμως ἐπεθύμουν, ναί, διακαῶς  
ἐπόθουν νέαν μετὰ σοῦ συνέντευξιν.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

ὦ, ἀληθῶς; Ἰδοῦσα ὅτι τήκομαι  
εἰσέτι ἐν τῷ κόσμῳ, τὴν συμπλήρωσιν  
τοῦ ἔργου τῆς ἀπάτης ἀπεφάσισας  
καὶ τῆς φθορᾶς.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀσπλάγχχνως μὲ συκοφαντεῖς·  
τὰ χεῖλη σου ὀδύνης ἀντὶ λέξεων  
λυγμοὺς ἀρθροῦσιν.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ἐκτιμᾷς τὸ ἔργον σου.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Φεῦ, ναί, ὑπῆρξα λίαν ἔνοχος πρὸς σέ,  
καὶ κρύψασά σοι τὴν πικρὰν ἀλήθειαν

τῆς ἀνηκέστου ἐγενόμενῃ αἰτίας  
πανωλεθρίας ταύτης. Ἄλλ' ἡγάπων σε  
καὶ με ἡγάπας· ληληθότως περὶ μου  
τὴν τρυφερὰν πλεκτάνην περιέδεσας,  
μ' ἐμέθυε τὸ μύρον τὸ ἡδύτατον  
αἰσθήματος ἀδόλου καὶ περιπαθοῦς,  
καὶ ὅτε τέλος ἀφυπνίσθην ἔντρομος  
ἐκ τοῦ χρυσοῦ ὀνείρου, ἐκτιμήσασα  
τὴν φρίκην πᾶσαν τῆς ψευδοῦς μου θέσεως,  
ἦν πλέον, οἶμοι, τὸ κακὸν ἀνίατον.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Μὲ ἀπατᾷς καὶ αὖθις, ἡ σπουδάζουσα  
μοὶ ὁμιλεῖς;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Φεῦ, πλέον ἢ σπουδάζουσα.  
Τὴν ἀγωνίαν τὴν σκληρὰν οὐδέποτε  
ἐμάντευσας σύ τότε, ἥτις μ' ἔτηκεν·  
εὐθύμως μειδιῶσα, σοὶ προσένευον  
καὶ τὰς ἡμέρας ἐνετρύφων παρὰ σοί,  
πλὴν τὰς νυκτίας ὥρας εἰς ἀτέρμονα  
κατέτριβον ὀδύνην.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Τί ἀκούω;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ναί,

τὸ βάραθρον ἐώρων, εἰς ὃ ἄκουσα  
παρέσυρόν σε, καὶ πλειστάκις φέρουσα  
ὁμολογίαν πλήρη σ' ἐπλησίασα,  
πλὴν ἐδειλίων τότε καὶ τὰ χεῖλη μου  
ἀνάρθρους λέξεις μόνον ὑπετραύλιζον.

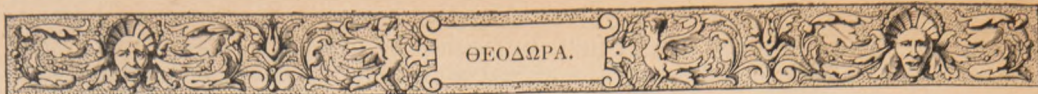
ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Πολλάκις σ' ἐνθυμοῦμαι ὄντως πάσχουσαν,  
τεταραγμένην.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀπασαν τὴν θλιψίν σου  
καὶ τὴν ὀρμὴν σου εἰς τὴν ἀποκάλυψιν  
ἐφανταζόμην τρέμουσα. Τὸν χαροπὸν  
ὀρίζοντα ἐξαίφνης σκοτιζόμενον  
τῶν τρυφερῶν ἐρώτων, καὶ τοῦ κλύδωνος  
ἡμᾶς τὸ πνεῦμα διαρκῶς χωρίζον.





ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Φεῦ,

τὸ μέλλον προησθάνθης·

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἔχεις δίκαιον.

Ἦ εἵμαρμένη τέλος τὸν ἐνδοιασμόν  
ὀρώσα τοῦτον, μόνη εἰς τὸ εἰδεχθῆς  
προέβη ἔργον, καὶ ὑπῆρξε φοβερὰ  
ἡ τιμωρία ὄντως. Αὕτη, φίλε μου,  
ἡ μόνη ἐνοχή μου.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ὅτι δυστυχῆς  
ὑπῆρξας μᾶλλον, βλέπω.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ναί, τριστάλαινα,  
καὶ ἡ φρικώδης ἔκρηξις τοῦ ἄλγους σου,  
ἡ ἐγκατάλειψίς σου καὶ τὰ σκοτεινὰ  
τοῦ πένθους ἔτη, ἃ διάγω ἔκτοτε,  
τοῦ σφάλματος ὑπῆρξαν κἂν ἐφάμιλλα.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Δειλαία φίλη.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Σὲ ἀνέμεινα μακρὸν  
εἰς τὴν Κυρήνην, ἐπλανήθην ἔπειτα  
ἐφ' ὅλους χρόνους τῶν ἰχνῶν σου ὀπισθεν,  
καὶ τέλος, ἡ παντλήμων, ἀπολέσασα  
καὶ δύναμιν καὶ θάρρος, εἰς τὸ ἄγνωστον  
ἐκρύβην τοῦτο καταφύγιον.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Σκληρὰ  
τῆς μοίρας ὄντως ἡ τυφλὴ καταφορά.  
Ἐν ᾧ μὲ ἀνεζήτεις σύ, παράφορος  
τὴν Αὐτοκρατορίαν περιέτρεχον  
ἐγὼ ὁ τάλας, ὅπως ἐπανεύρω σε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Παράδοξον.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Εἰς Τύρον, τὴν πατρίδα μου,  
κατέφυγον ἐν πρώτοις καὶ διέμεινα  
πενθῶν ἐν ἔτος, ἀλλ' ἐν τέλει ἄφατος  
κατέλαβέ με αὖθις πόθος διὰ σέ,

καὶ εἰς Κυρήνην ἐπανεκάμψα. Μικρὸν  
πρὸ τούτου σὺ ἀφῆκας τὴν Πεντάπολιν,  
ὥς ἔμαθον, καὶ μᾶλλον μὲ ἠρέθισεν  
ἡ πρώτη αὕτη ἀτυχῆς ἀπόπειρα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τίς οἶδε ποία τῶν πραγμάτων ἡ τροπή,  
ἐὰν ὀλίγον ἔτι σὲ ἀνέμενον.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Δρομαῖος ἦλθον τότε εἰς Βυζάντιον,  
ἀλλὰ καὶ ὥδε πανταχοῦ ζητήσας σε,  
εἰς ἀληθῆ μανίαν περιέπεσα.  
Τὰ μέσα ἐξαντλήσας τὰ ὀλίγα μου  
καὶ εἰς ἐσχάτην ἔνδειαν περιελθὼν,  
τοῦ παλαιστοῦ ἡσπάρσθην τὸ ἐπάγγελμα,  
καὶ οὕτω τῆς Ἀσίας περιέτρεξα  
τοὺς ἵπποδρόμους πάντας, ὑποπτεύων μὴ  
καὶ σὺ τυχὸν ἐκ νέου εἰς τὸ θέατρον  
ἀφιερώθης.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Φίλε μου ταλαίπωρε.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ἄλλ' ἅπασά μου φρουρὴ ἡ προσπάθεια.  
Ἐγὼ σε ἀνεζήτουν εἰς Βυζάντιον,  
ἐν ᾧ εἰς τὴν Ἀσίαν διητάσο σύ,  
καὶ ὅτε πάλιν μυστικὴ τις ἔμπνευσις  
ἐκεῖ ὠδήγησέ με, εἰς τὸ Ἐμβολον  
ἐκρύπτεσο σὺ ἤδη.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οὕτως ἔχουσι  
τὰ ἐπὶ γῆς πολλάκις. Ἦ χαίρεκακος  
διέπει τύχη ἀπηνῶς τ' ἀνθρώπινα.  
Πλὴν ἤδη, φίλε, λῦσον τέλος, λῦσόν μοι  
τὴν ἀπορίαν, ἣτις κατατῆκε με.  
Τὸ τέκνον μου ὑπάρχει; Ὁ υἱὸς μου ζῇ;

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Φεῦ, ἄγνοῶ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τί λέγεις;

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Γραῖαν μάμμην μου  
ἐν Τύρῳ εἶχον, καὶ αὕτῃ ἀναχωρῶν  
ἐνεπιστεύθην τὸ παιδίον· ἀλλ', οὐαί,



ὁπότε μετὰ χρόνους ἐπανεκάμψα,  
ἐν παραδείσῳ διητάτο πρὸ καιροῦ  
ἢ γραῖα, καὶ εἰς γείτων διηγήθη μοι  
ἐκ Τύρου ὅτι ξένος διερχόμενος  
τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ, καὶ ἀνέστιον  
εὐρῶν τὸν παῖδα, συμπαρέλαβεν αὐτόν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

ὦ ἀσπλαγχνε. Οὐδόλως ἢ συνείδησις  
σὲ τύπτει;

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ἦμην τότε παρανάλωμα  
τοῦ πάθους μου, καὶ πάντα τ' ἄλλα ἐν ἐμοὶ  
αἰσθήματα ἐσίγῳ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Καὶ ἀργότερον  
οὐδὲν περὶ τῆς τύχης ἀνεκάλυσας  
τοῦ ἀτυχοῦς παιδίου;

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ὅλως μάταιαι  
αἱ διαρκεῖς μου ἔρουναι ἀπέβησαν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οὐδὲν σημεῖον εἶχε διακριτικόν;

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Τὴν ἄλυσιν ἐκείνην, ἣν μοι ἔδωκας  
ποτέ, πλεχθεῖσαν ἐξ ἑνὸς τῶν εὐωδῶν  
βοστρύχων σου, ἀφῆκα εἰς τὸν τράχηλον  
τοῦ μείρακος.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Βεβαίως πλὴν ἀπώλετο  
ἐκείνη, καὶ συνάμα ἐσκεδάσθη, φεῦ,  
καὶ ἡ ἐσχάτη τῆς καρδίας μου ἐλπίς.  
Ἐνόσω αὐτὴ ἐμειδία, καὶ μακρὰν  
τοῦ τέκνου μου τὸ φάσμα μοι προσένευεν,  
ἢ εὐτυχία δυνατὴ ἐδόκει μοι.  
Ἐκεῖνο ἐπὶ τέλους ἀνευρίσκουσα,  
καὶ εἰς ἀγκάλας θλίβουσα περιπαθεῖς,  
μετεβαλλόμεν εἰς μητέρα, ὄνομα  
ἐξαγιάζον καὶ καθαῖρον ἅπαντα  
τὸν παρελθόντα ρύπον. Πλὴν τετέλεσται,  
καὶ πληρεστάτῃ ἤδη ἡ ἀπόγνωσις.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Μὴ λέγῃς τοῦτο, Θεοδώρα· εὐελπι  
ἠθρίασε καὶ αὖθις τὸ στερέωμα.  
Μετὰ τοσούτους χρόνους ἐπανεῦρόν σε,  
αἱ πλάναι αἱ ἀρχαῖαι διελύθησαν,  
καὶ ἀναθρώσκει ἐκ τῆς τέφρας ζωηρὰ  
ἢ φλὸξ ἐκ νέου τοῦ προτέρου ἔρωτος.  
Τὰ δέκα ταῦτα ἔτη ἀποφύλιος  
ὑπῆρξαν ἐφιάλτης, πλὴν ἀπέπτυσαν.  
Εἰς τὴν ἡμέραν αὖθις ἐπανελθόμεν  
τοῦ χωρισμοῦ, καὶ πλέον εἰς ἀκύμαντον  
εἰσπλεύσωμεν λιμένα φίλτρου τρυφεροῦ,  
τὴν παρελθοῦσαν λησμονοῦντες θύελλαν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀδύνατον, ὦ φίλε· ἀνεπιστρεπτὶ  
τὸ παρελθὸν παρήλθεν. Ἐξηγήθημεν,  
καὶ δι' ἐμὲ ὑπῆρξεν ἡ συνέντευξις  
πολύτιμος εἰς ἄκρον αὐτῇ, πλὴν οὐδεὶς  
ὑπάρχει πλέον μεταξὺ ἡμῶν δεσμός.  
Τὴν χεῖρα δός μοι καὶ ὡς φίλοι εἴπωμεν  
τὸ τελευταῖον «χαῖρε».

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ἀστεῖζεσαι,  
ἢ τῆς Ἐδὲμ τὴν θύραν μοι διήνοιξας,  
τὸ σκότος ὅπως ἔτι ἀπεχθέστερον  
φανῇ μοι τῶν ταρτάρων;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐὰν δυνατὴ  
τυγχάνῃ μοι κατὰ τι ἢ βελτίωσις  
τῆς θέσεώς σου, λέγε· σοὶ τὸ ἥμισυ  
ἀνήκει πάσης τῆς μικρᾶς οὐσίας μου.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Εὐχαριστῶ. Τὸν ἄρτον ὁ βραχίων μου  
ἀρκούντως μοι παρέχει.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τότε ὑπαγε,  
καὶ τὰς εὐχάς μου λάβε πάσας μετὰ σοῦ.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Δεινῶς πλανᾶσαι, Θεοδώρα, ἂν φρονῇς  
ὁ ναυαγὸς εὐκόλως ὅτι παραιτεῖ  
τῆς σωτηρίας τὴν σανίδα. Ἐμεινεν



ὁ ἔρως μου δι' ὅλων ἀναλλοίωτος  
τῶν παθημάτων, καὶ ἀφ' ὅτου εἰδόν σε  
μὲ διαφλέγει πάντα ὅπως ἄλλοτε.  
Ἔμοι ἀνήκεις καὶ οὐδεὶς ἀρπάσει σε  
ἐκ τῶν χειρῶν μου πλέον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Μὴ ἐπίμενε.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Τοὺς διαλογισμούς σου ἐννοῶ καλῶς.  
Σὺ εὗρες ἤδη ἐραστὴν ὑπέροχον,  
βασιλικὴν πορφύραν ὀνειρεύεσαι,  
καὶ φαίνεται σοι ταπεινὸς ὁ παλαιστὴς  
πρὸ τοῦ Μονάρχου. Πλὴν ἐκεῖνος τίμημα  
τοῦ ἔρωτός σου καὶ τὸν βίον ἔδωκε  
καὶ τὴν ἐλπίδα παραδείσου μέλλοντος.  
Σὲ μόνον ἔχει ἐπὶ γῆς ὁ δαίαιος,  
σὲ μόνον πλοῦτον, μόνον χάρμα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Μάταιοι

οἱ λόγοι οὗτοι ἤδη.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ὁ διάδοχος

τῆς γῆς δεσπόζει πάσης, καὶ προσνεύουσιν  
αὐτῷ αἱ κόραι πανταχοῦ αἱ κάλλισται.  
Εὐγλώττους ἔχει βοηθοὺς τ' ἀμύθητα  
τῶν ἀδαμάντων πλήθη καὶ μαργαριτῶν,  
οὐδὲ τοῦ μόνου θησαυροῦ τοῦ ἀτυχοῦς  
ἀλήτου δεῖται.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οὐδὲ πρόκειται ποσῶς

περὶ αὐτοῦ.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ἡ αἵγλη, ᾧ ταλαίπωρε,  
τῆς ἀλουργίδος ἐντελῶς σ' ἐθάμβωσεν.  
Ὁ Καῖσαρ στιγμιαίαν παρὰ σοὶ ζητεῖ  
τερψιθυμίαν, καὶ ὡς ἄνθος μαρανθὲν  
ὑπὸ τοὺς πόδας εἶτα καταθραύσει σε.

ΘΕΟΔΩΡΑ, ὑπερηφάνως.

Ἡ περὶ τούτου εἰς ἐμὲ ἀπόκειται  
φροντίς.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ, ἀγρίως.

Οὐδόλως· καὶ ἀφ' οὗ ἀρνέισαί μοι  
τὸν ἔρωτά σου, οὐδὲ ἄλλος τις ποτὲ  
τὰ κάλλη σου τρυφήσει τὰ θανάσιμα.  
Ὅρκίζομαί σοι τοῦτο.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Παραφέρεσαι.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Σὲ σύρει αὖθις πρὸς αὐτὴν ἡ ἄβυσσος,  
ἐγὼ πλὴν εἰς τὸ χεῖλος σταματήσω σε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀκαταλήπτως ὁμιλεῖς.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Τοὺς λόγους μου

ταχέως ἐννοήσεις.

(Πίπτων πρὸ αὐτῆς γονυκλινής.)

Ἄλλ' εἰσάκουσον

τὴν τελευταίαν καὶ θερμὴν μου δέησιν.  
Τὴν προσφορὰν μου δέξαι· ἐπανάκαμψον  
παρὰ τῷ παραφόρως ἀγαπῶντί σε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀδύνατον.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Δακρύων ἰκετεύω σε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀδύνατον, σοὶ λέγω· μὴ ἐπίμενε.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Τὸ πάθος, βλέπω, ἐντελῶς κατέχει σε  
τὸ νέον.

ΘΕΟΔΩΡΑ, ἀγερῶχος.

Λόγον οὐδαμῶς ὀφείλω σοι.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ, ἀναπηδῶν παράφορος.

Αἱ Ἐριννύες τότε πᾶσαι μετ' ἐμοῦ,  
καὶ σύ, δειλαία, παῦσον πλέον περὶ σέ  
τὸν ὀλεθρον ἀπλοῦσα καὶ τὸ ἔγκλημα!  
(Ἀνασπῶν ἐγχειρίδιον, ἐπιτίθεται κατὰ τῆς Θεο-  
δώρας, ἣν ῥίπτει πρὸ αὐτοῦ κατὰ γῆς.)

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Παράφρον, στήθι.



ΕΚΗΒΟΛΟΣ, ταλαντευόμενος.

Τὰς ἡδεῖς ἀπόστρεψον  
προδοτικούς σου ὀφθαλμούς. Τὸ θάρρος μου  
μοὶ ἀφαιροῦσι. Τέλος παραδέχεσαι;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οὐδέποτε.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Κατὰρα τότε!

(Ὑποὶ τὸν βραχίσινα ὅπως φονεύσῃ αὐτήν, ἀλλὰ  
κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην εἰσορμᾷ ὁ Καππαδόκης  
μεθ' ὁμάδος Ἑξκουβίτων, οἵτινες ἀναχαιτίζουσιν  
αὐτόν.)

## ΣΚΗΝΗ ΙΓ'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ ὁ ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ τῷ Ἑκβόλῳ.

Ἄθλιε,

τί πράττεις;

(Ὁ Ἑκβόλος ἀποσείει τοὺς κρατοῦντας αὐτὸν  
στρατιώτας.)

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ὅστις ἐβαρύνθη τὴν Ζωὴν  
ἐγγὺς ἐλθέτω.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ πρὸς τοὺς Ἑξκουβίτῳρας.

Ἀφοπλίσατε αὐτόν.

(Οὗτοι ἀνασπῶσι τὰ ἔιφη, ὅπως ἐπιτεθῶσιν, ἀλλ'  
ἀναχαιτίζονται ὑπὸ νεύματος τῆς Θεοδώρας.)

ΘΕΟΔΩΡΑ τῷ Καππαδόκῃ.

ὦ ἄρχον, στήτε· ὅλως ἀνενόχλητος  
ὁ τάλας ἀφεθήτω.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἀνενόχλητος,  
τί λέγεις, φίλη; Συλληφθήτω παρευθὺς  
ἀπ' ἐναντίας ὁ κακοῦργος.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Σοὶ ζητῶ

ὡς χάριν τοῦτο.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐχεις ἄδικον πολὺ  
ὑπὲρ τοῦ δολοφόνου μεσιτεύουσα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἦγνόει τί ἐποίει· εἰς τὴν ἔξαψιν  
τοῦ πάθους διετέλει.

(τῷ Ἑκβόλῳ.)

Φίλε, ὕπαγε.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ἐὰν νομίζῃς ὅτι διασώζουσα  
τὸν ἄθλιόν μου βίον, ὃν κατέστησας  
πικρότερον θανάτου, ἀφοπλίζεις με,  
μεγάλως ἀπατάσαι. Ἀσπονδὸν ἐχθρὸν  
ἀπὸ τὰς ὥρας ταύτης ἔχεις ἐν ἐμοί,  
καὶ σὺ καὶ ὁ σκηπτοῦχος ἐρωμένος σου.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τί λέγει ὁ αὐθάδης;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἦσυχάσατε.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ἀφ' οὗ ἡ μοῖρα ἔρριψε τὸν λέοντα  
εἰς τὴν παγίδα, κόψατε τοὺς ὄνυχας  
αὐτοῦ ἀνάνδρως. Τὴν ἀγχόνην στήσατε,  
τὰς σκοτεινὰς βασάνους ἐτοιμάσατε,  
καὶ τὰς ἀλύσεις ἀσφαλῶς προσδέσατε,  
διότι, ἐὰν φύγῃ, μεταβάλλεται  
εἰς ὄλεθρον ὁ λέων καὶ εἰς νέμεσιν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τὴν χάριν τοῦ ὑψίστου καὶ τὸ ἔλεος  
ἐπικαλοῦμαι ὑπὲρ σοῦ.





ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Τοὺς δαίμονας  
συμμάχους μου λαμβάνω τῆς κολάσεως.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ τῇ Θεοδώρα.

Πῶς ὑπομένεις;

ΘΕΟΔΩΡΑ τῷ Ἐκηβόλῳ.

Ἐν εἰρήνῃ ἀπελθε.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ, ἀπειλητικῶς.

Δρομαία προσπελάζει ἡ ἐκδίκησις.

(Φεύγει· ὁ Καππαδόκης νεύει εἰς τοὺς Ἐξκουβίτωρας,  
οἵτινες ἀποσύρονται.)

## ΣΚΗΝΗ ΙΔ'.

ΘΕΟΔΩΡΑ καὶ ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Θερμὰς εὐχαριστίας, ἄρχον, δέχθητι.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Εἰμὶ ἀπ' ἐναντίας εὐτυχέστατος,  
ἐγκαίρως καταφθάσας.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Μὲ διέσωσας  
δεινοῦ κινδύνου. Πλὴν, εἶπέ, πῶς ἔτυχες  
ἐντεῦθεν διαβαίων;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Προφυλάττομεν,  
μακρόθεν ἐφορῶντες, τὸν διάδοχον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Μακρόθεν, πλὴν πῶς τότε; . . .

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Πλησιέστερον  
ἐγὼ χωρῶ πολλάκις.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πλησιέστερον;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Καὶ μέχρι τῆς φιλύρας. Οἱ τοὺς οἴακας  
τοῦ Κράτους διοικοῦντες χρεῖαν ἔχουσι  
τῆς ἀκριβοῦς καὶ πλήρους ἐπιγνώσεως  
τῶν συμβαινόντων.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐννοοῦσα ἤρχισα.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τοῦ ἡγεμόνος πᾶσα πράξις σοβαρὰν  
καὶ πᾶσα λέξις σημασίαν κέκτηται.  
Διὸ καὶ δραστηρίως ἐργαζόμενοι  
ὑπὲρ τῶν δημοσίων, τείνομεν τὸ οὖς,  
καὶ ὅ,τι πλείστας ἐξ αὐτῶν συνάγομεν.

ΘΕΟΔΩΡΑ, εἰρωνικῶς.

Ὁ ζῆλος οὗτος λίαν ἀξιέπαινος.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τοῦ διαδόχου, ὡς γνωρίζεις, εἰς ἐμὲ  
ὀφείλεις τὴν φιλίαν, καὶ ἀγάλλομαι  
ὁρῶν ὁ σπόρος, ὃν προθύμως ἔσπειρα,  
εὐχύμους πόσον τοὺς καρποὺς παρήγαγε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Αἱ πρὸς με διαθέσεις εὐμενεῖς εἰσι  
τοῦ διαδόχου.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Λέγε μᾶλλον, ἐμμανῶς  
ἐρῶν, τὸ στέμμα ὅτι σοὶ προσήνεγκε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Γνωρίζεις τοῦτο;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Καὶ πλὴν τούτου ἅπαντα  
τὰ σημασίαν κεκτημένα δι' ἐμέ·  
τοῦ θαυμασμοῦ μου τὰς ἐκφράσεις δέχθητι.  
Μετ' εὐστοχίας προσηνέχθης ἀληθῶς  
ἀνυπερβλήτου.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τί αἰνίττεσαι; Τυχὸν  
μὴ ὑποθέτης;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἄφες ταῦτα, φίλη μου,  
καὶ τὸν πιστόν σου ἐν ἐμοὶ ὑπήκοον  
ιδέ, τὸν πρῶτον, ἐκ ψυχῆς κραυγάζοντα  
«Ὁ Ὑψιστος φυλάττει τὴν Βασιλίσσαν».

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Συγγνώμην· πλὴν οὐδόλως μοι ἀρέσκουσιν  
ἀστεῖσμοὶ τοιοῦτοι.



ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Μίαν δέχθητι  
καλὴν ἐν τούτοις συμβουλήν καὶ παρ' ἐμοῦ.  
Ἐπὶ τοῦ θρόνου καθεσθεῖσα τοῦ λαμπροῦ,  
τὴν συμμαχίαν τήρησον εἰλικρινῶς  
πρὸς τὸν ἀρχαῖον φίλον, ὅστις ἔθηκεν  
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου τὸ διάδημα.  
Ὁ πάροχος τοιούτων ὑπηρεσιῶν  
δυσάρεστος τυγχάνει ὡς ἀντίπαλος.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Περὶ ἐτέρων, ἄρχον, ὁμιλήσωμεν.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ὡς σοι ἀρέσκει· ἀλλὰ στάθμισον καλῶς  
τοὺς λόγους μου.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τὸ ἔργον παρημέλησα,  
καὶ ἡ Μακεδονία περιμένει με.  
Παραγγελίαν ἔχομεν ἐπείγουσαν  
ποσοῦ τινος ἐρίων. Μόλις νήθουσαι  
τὰ πρὸς τὸ ζῆν χρειώδη ποριζόμεθα,  
ὡς ἀκριβῶς γνωρίζεις.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Καταλείπω σε,  
ἂν ἔχη οὕτως, ἀνακράζων πάντοτε  
«Ὁ Ὑψιστος φυλάττει τὴν Βασιλισσαν.»  
(Ἐν ᾧ ἐξέρχεται καταπετάννυται ἡ αὐλαία.)



Ἡ ΘΕΟΔΩΡΑ ΜΟΝΑΖΟΥΣΑ ΕΙΣ ΤΟ ΕΜΒΟΛΟΝ.





Η ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

## ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

### ΣΚΗΝΗ Α΄.

Τὸ Αὐγούσταϊον, ἀγορὰ περίστυλος πρὸ τῶν Ἀνακτόρων, ἑορτασίμῳ διὰ δαφνῶν καὶ μυρσινῶν ἡντρεπισμένη. Δεξιόθεν προκύπτει τὸ Βουλευτήριον, οὗ τὴν πρόσοψιν ἀποτελεῖ ἑξάστηλος μαρμαρίνη στοά, ὑποστηρίζουσα θόλον, καὶ διὰ πλήθους ἀγαλμάτων κεκοσμημένη. Ἀριστερόθεν τὰ Βασίλεια, ὧν φαίνονται ἡ κυρία εἴσοδος καὶ τὸ προτεμένισμα, τὸ καλούμενον Χαλκῆ, ἀποτελούμενον ὑπὸ τοίχων ὑψηλοτάτων, καὶ στεφόμενον δι' ὀκτῶ ἀψίδων καὶ θόλων. Εἰς τὸ βάθος κίων φέρων ἔφιππον ἀνδριάντα τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἐν περιβολῇ Ἀχιλλέως, κρατοῦντος διὰ τῆς ἀριστερᾶς σφαῖραν μετὰ σταυροῦ, καὶ προτείνοντος τὴν δεξιὰν πρὸς τὸν ἀνίσχοντα ἥλιον, ὥσει πρὸς ἀναχαίτισιν τῶν Περσῶν. Λαὸς ἐν τῇ πλατείᾳ. Περὶ τὸ μέσον τῆς σκηνῆς συνομιλοῦσιν ὁ ΕΚΗΒΟΛΟΣ, ὁ ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ, ὁ ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ, ὁ ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ, ὁ ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ, ὁ ΑΜΑΝΤΙΟΣ, ὁ ΣΟΛΟΜΩΝ, ὁ ΠΑΥΛΟΣ, ἡ ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ, ἡ ΚΟΜΙΤΩ, ἡ ΙΝΔΑΡΩ, καὶ ὁ ΨΟΗΣ.

#### ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ἄργουσι πολὺ. Παρήλθον δύο σχεδὸν ὥραι, ἀφ' ὅτου διέβη ἡ συνοδεία.

#### ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Βαδίζει βραδέως, διότι πᾶσαι αἱ ὁδοὶ τῆς πόλεως εἰσὶ πλήρεις ἐνθουσιῶντος λαοῦ.



ΠΑΥΛΟΣ.

Μόνη ἡ τελετὴ τῆς στέψεως διαρκεῖ ὑπὲρ τὴν ὥραν.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ποία μεγαλοπρεπὴς παράταξις.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ὅντως ἀνταξία τοῦ κρατοῦντος τῆς ὑψηλίου.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ὁ Ἰουστινιανὸς ἐφαίνετο περιχαρής.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ἐχαιρέτα τὰ πλήθη εὐμενῶς προσνεύων.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ἐχει δίκαιον. Ἀφίκετο εἰς τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς δόξης καὶ τῆς ἰσχύος.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Καὶ ὅμως ὀλίγη δι' αὐτὸν ἡ διαφορά. Καὶ ζῶντος τοῦ τυμβογέροντος Ἰουστίνου, ὡς συνάρχων, αὐτὸς ἦν ὁ ἀληθὴς Αὐτοκράτωρ.

ΠΑΥΛΟΣ.

Ναί, πλὴν ἤδη ἔθηκεν ἐπισήμως ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τῶν Αὐγούστων τὸ στέμμα.

ΠΡΟΚΟΠΤΙΟΣ.

Ὅτε ὁ Ἰουστίνος, ἀπλοῦς χωρικὸς τῆς Βεδεριανῆς, κατηθύνετο πεζὸς πρὸς τὸ Βυζάντιον, σισύρας φέρων ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ ὀλίγα δίπυρα εἰς τὸ θυλάκιον, ὀλίγον βεβαίως ἐμάντευε τὴν τύχην ταύτην.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Βασιλεύοντος ἤδη τοῦ ἀνεψιοῦ καθίσταται ἀληθὴς ἀρχηγὸς δυναστείας.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Λέγουσιν ὅτι εἶχε καὶ δύο ἄλλους συνοδοιπόρους, τὸν Τίμαρχον καὶ Διτύβιστον. Ἐκεῖνοι ἄρα γε τί ἐγένοντο;

ΠΡΟΚΟΠΤΙΟΣ.

Συγκατετάγησαν καὶ οὗτοι μεταξὺ τῶν Ἐξκουβιτῶρων, ἕνεκα τοῦ ἀναστήματος καὶ

τοῦ κάλλους αὐτῶν, ἀλλ' ἐν ᾧ ὁ Ἰουστίνος ἀνεδείχθη, ἐκεῖνοι ἠφανίσθησαν, φονευθέντες ἴσως τότε εἰς τὸν κατὰ τῶν Ἰσαύρων πόλεμον.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ἦκουσα ὅτι καὶ ὁ Ἰουστίνος διέτρεξε σπουδαῖον κίνδυνον.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Διηγοῦνται ὅτι, κατεδικασθεὶς εἰς θάνατον ὑπὸ τοῦ Στρατηγοῦ Ἰωάννου τοῦ Κυρτοῦ, ἐσώθη δι' ὀνείρου τινός.

ΚΟΜΙΤΩ.

Δι' ὀνείρου; Πῶς τοῦτο;

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Εἶδεν ὁ Κυρτὸς τρεῖς κατὰ συνέχειαν νύκτας ἄνθρωπον παμμεγέθη, ὅστις ἐπέταξεν ἀπειλητικῶς τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ καταδίκου, καὶ προεῖπε τὰς μελλούσας αὐτοῦ τύχας.

ΙΝΔΑΡΩ.

Παράδοξον τῷ ὄντι. Ἐγὼ πάντοτε ἐπίστευσα εἰς τὰ ὄνειρα.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ἰσως εἶδες καὶ σύ ποτε καθ' ὕπνον ἀνθρώπους παμμεγέθεις.

ΙΝΔΑΡΩ.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει οὐδέποτε εἶδον σέ. (Γέλως.)

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ἀφετε τὸν Ἰουστίνον. Τί ἄλλο ἦν αὐτὸς ὁ Ἰουστινιανὸς ἢ ἀπλοῦς γεωργός. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἰστόκ καὶ ἡ ἀδελφὴ τοῦ Ἰουστίνου Βιγλενίτζα, ὅτε ἀπέκτησαν ἐν Ταυρησίῳ τὸν μικρὸν Οὐπράβδαν, οὐδόλως ἐφαντάζοντο τὴν ἐπιφυλασσομένην αὐτοῖς μεταμόρφωσιν.

ΠΑΥΛΟΣ.

Βασιλικὴ πορφύρα καὶ Δαρδανικὰ ὀνόματα οὐδόλως συμφωνοῦσι.



ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Καὶ διὰ τοῦτο ἐγένετο ὁ Ἰστόκῃ Σαββάτιος,  
ἡ Βιγλενίτζα Βιγιλαντία, καὶ ὁ Οὐπράβδας  
Ἰουστινιανός.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ναί, πλὴν ἐκείνος μικρὸς ἔτι ἐκλήθη ὑπὸ  
τοῦ θεοῦ αὐτοῦ εἰς Βυζάντιον, ὅπου ἀνε-  
τράφη.

ΚΟΜΙΤΩ.

Καὶ ἀργότερον ἐστάλη ὡς ὁμηρος πρὸς  
τὸν μέγαν Θεοδόριχον εἰς τὴν λαμπρὰν αὐ-  
λὴν τῆς Ῥαυέννης.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Οὕτω δ' ἐκ τοῦ κράματος τούτου τῶν  
βαρβάρων Ἰλλυριῶν καὶ τῶν ἡμιβαρβάρων  
Γότθων ἀνεδείχθη ὁ γνήσιος τῆς Ῥώμης  
Αὐτοκράτωρ. (Πολλοὶ γελῶσι.)

ΠΑΥΛΟΣ.

Τί λέγει ὁ ἀνὴρ οὗτος; Ἀσεβεῖ κατὰ τοῦ  
Ἀνακτος.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Σπανίως ἐκλείσει τὸν θρόνον ἡγεμῶν ἐν-  
δοξότερος.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Εἰς σὲ ἀρέσει βεβαίως ὡς συμπατριώτης.  
(Γέλως.)

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Πάντα τὸν μὴ Ἑλληνα καλεῖτε ὑμεῖς βάρ-  
βαρον. Καὶ ὅμως σήμερον αὐτοὶ βασιλεύ-  
ουσι καὶ εἰς αὐτοὺς ὀφείλεται τοὺς Κράτους  
ἡ σωτηρία. Παρήλθον, ὦ βέλτιστε, οἱ Μα-  
ραθωνομάχοι καὶ τῆς Σαλαμῖνος οἱ ἥρωες.  
Τὰ σύνορα φυλάττουσι σήμερον οἱ Φοιδε-  
ράτοι καὶ τὴν πρωτεύουσαν οἱ Ἰσαυροί.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ὅπερ ἴσως ἐξηγεῖ τὰς ἀδιακόπους ἐπι-  
δρομὰς. (Γέλως.)

ΙΝΔΑΡΩ.

Τὸ νοστιμώτερον ἦν ἡ Θεοδώρα. Ἐγὼ  
ἐπ' αὐτῆς εἶχον ἐστηριγμένα τὰ βλέμματα.

ΚΟΜΙΤΩ.

Εἶδετε βάδισμα, εἶδετε μεγαλοπρέπειαν!

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ἐφερε τὸ σκῆπτρον καὶ τὴν ἀλουργίδα  
ὡσεὶ ἐγεννήθη παρὰ τὰς βαθμίδας τοῦ  
θρόνου.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Πόσον ἐξαισίως ἐκόσμηε τὴν μελανὴν  
αὐτῆς κόμην τὸ σαπφείρινον στέμμα!

ΙΝΔΑΡΩ.

Εἰς ἐμὲ ἐφάνη ὡχρὰ καὶ καταβεβλημένη.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Εἰπέ μᾶλλον μεμαραμένη. Τὰ ῥόδα φθί-  
νουσι μετὰ τοῦ ἔαρος, καὶ τὸ ἔαρ τῆς Θεο-  
δώρας παρήλθε πρὸ πολλοῦ.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ἡ μεγαλοφυΐα καὶ ἡ ἀγαθότης ἐξήστρα-  
πτον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς αὐτῆς.

ΙΝΔΑΡΩ.

Εἶχε τι τὸ προπετές.

ΚΟΜΙΤΩ.

Ἐγὼ εὗρον ὅτι ἐθεώρει τὸ ἀνευφημοῦν  
πλήθος μετὰ περιφρονήσεως.

ΙΝΔΑΡΩ.

Μὲ ἀνεγνώρισε παρευθὺς καὶ σαρκαστι-  
κῶς ἐμειδίασε.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ἐμοῦ ἀπέφυγε τὰ βλέμματα καὶ οὐδόλως  
τοῦτο μ' ἐξέπληξεν. Εἰς τὸν οἶκόν μου  
εἶδε κατὰ πρῶτον τὸν χρυσοῦν ἰχθύν, ὃν  
τοσοῦτον ἐπιτυχῶς συνέλαβε.

ΨΟΗΣ.

Ἐνθυμοῦμαι κάλλιστα πρὸ ἐξ περίπου  
ἐτῶν. Ἐκτοτε προσεποιεῖτο τὴν Αὐτοκρά-  
τειραν. Μοὶ ἔστρεψε τὰ νῦτα, οὐδὲ προσ-  
έξασα εἰς ἐμέ.





ΚΟΜΙΤΩ.

Ἀληθὲς ἀτύχημα τοῦτο, Ψόη. Ἄλλως ἴσως ἤρᾱτο σοῦ, καὶ ἡμεῖς ἐλυτρούμεθα τοιαύτης Βασιλίσσης.

ΨΟΗΣ.

Οὐδόλως ἀπίθανον. (Γέλως.)

ΙΝΔΑΡΩ.

Ἔχει δίκαιον γαυριῶσα. Κόρη τοῦ ἀρκοτρόφου Ἀκακίου ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν Ῥωμαίων· θέαμα ὄντως πρωτοφανές.

ΚΟΜΙΤΩ.

Ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἄλλοτε ἐγυμνάσθη φέρουσα χάρτινα διαδήματα.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Καλῶς ἐβοήθησεν ἡ συμπατριῶτις αὐτῆς Κύπρις, θεὰ παντοδύναμος.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Καὶ ὅμως δι' ὑμᾶς οὐδὲν εἰσέτι ἐποίησε, τὰς πιστὰς αὐτῆς ἱερείας.

ΙΝΔΑΡΩ.

Ὑπομονή! Τὸ μέλλον ἀόρατον.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἐὰν ἀμείβῃ τὸν φθόνον, πολλὰ βεβαίως καὶ εἰς ὑμᾶς ὀφείλει. Ἡ Θεοδώρα ὑπῆρξε θρέμμα τῶν Βενέτων καὶ ἀπέμεινεν εἰς ἡμᾶς πιστή. Ἔχει τὴν ἀπόλυτον ἡμῶν ἀφοσίωσιν.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ναί, ὑπὲρ αὐτῆς εἰς πῦρ καὶ εἰς θάνατον.

ΠΟΛΛΟΙ.

Ζήτω ἡ Θεοδώρα, τοῦ θρόνου τὸ ἀγλάϊσμα!

ΑΛΛΟΙ.

Ζήτω ἡ μεγαλοφυῆς Ἀνασσα, τῆς Ἑλλάδος τὸ κλέος!

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ζήτω ὁ Ἰουστινιανός, ὁ διαγνοὺς τὸν ἀδάμαντα!

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Εὐχομαι τὰ βέλτιστα, ἀλλὰ τοιοῦτοι γάμοι σπανίως ἐπιτυγχάνουσι.

ΠΑΥΛΟΣ.

Καὶ ὅμως ὁ Αὐτοκράτωρ ἀπὸ ἑξ ἤδη ἐτῶν μένει πιστὸς εἰς τὴν Θεοδώραν, καὶ ἀπὸ τριετίας κατέστησεν αὐτὴν νόμιμον σύζυγον.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Μηδένα πρὸ τοῦ τέλους μακάριζε.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Σὺ ὑπῆρξας ἀείποτε μάντις κακῶν.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Σήμερον ἄρχεται ἡ ἀληθῆς τῶν Βενέτων βασιλεία.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Λησμονεῖς ὅτι πᾶν νόμισμα ἔχει δύο ὄψεις, καὶ ὅτι ἀπέναντι τῶν Βενέτων ἴστανται οἱ Πράσινοι.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἰστανται λέγεις, ἀλλ' ὅχι πλέον ἐπὶ πολὺ.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Κακῶς ποιεῖς μετὰ Χριστὸν προφητεύων.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Τοὺς Βενέτους ὑβρίζεις σὺ.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Καὶ σὺ εὐχεσαι τὸν ὀλεθρον τῶν Πρασίνων.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Θάνατος εἰς τοὺς Πρασίνους.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Πάντες οἱ φίλοι περὶ ἐμέ.

(Ἀνασπῶντες τὰ ἐγχειρίδια ἐπιτίθενται κατ' ἀλλήλων. Συμπλέκονται πολλοὶ Βένετοι καὶ Πράσινοι. Μεγάλη σύγχυσις.)

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Φύγετε, φύγετε.

(Δραπετεύουσιν αἱ γυναῖκες καὶ πολλοὶ ἄλλοι.)

ΤΙΝΕΣ.

Καλέσατε τοὺς Σχολαρίους.





ΑΛΛΟΙ.

Είδοποιήσατε τοὺς Ἐξκουβίτῳρας.

(Ἀντηχοῦσι μακρόθεν ἀλαλαγμοὶ καὶ χαρμόσυνοι παιᾶνες).

ΤΙΝΕΣ.

Ὁ Αὐτοκράτωρ! ὁ Αὐτοκράτωρ!

ΑΛΛΟΙ.

Ἡ πομπὴ ἐξῆλθε τῆς Ἐκκλησίας.

ΠΟΛΛΟΙ.

Ἦσυχάσατε! ἤσυχάσατε!

(Βαθυδὸν ἀποκαθίσθαι ἡ τάξις, οἱ ἐρίζοντες ἀπόσφρονται ἐκατέρωθεν, καὶ μένουσιν ἐπὶ τῆς σκηνῆς νεκροὶ τινες καὶ τετραυματισμένοι.)

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἀποκομίσате ταχέως τὰ πτώματα. Ἡ πομπὴ πλησιάζει.

(Πράσινοι καὶ Βένετοι ἀποκομίζουν ἕκαστοι τοὺς ἰδίους νεκρούς, καὶ βοηθοῦσι τοὺς τραυματίας. Οἱ ἀπομακρυνθέντες προσέρχονται αὐθις, καὶ τὰ πάντα ἡρεμοῦσιν, ἐν ᾧ οἱ ἀλαλαγμοὶ ἀντηχοῦσιν ὁλονὲν ἐγγύτερον. Τέλος δ' ἐκ τοῦ βάθους τῆς σκηνῆς προκύπτει ἡ λαμπρὰ αὐτοκρατορικὴ συνοδεία. Προπορεύονται ὁ Βελισάριος ἄγων τοὺς Ἐξκουβίτῳρας μετὰ τῆς μουσικῆς, καὶ ὁ Καλοπόδιος ἄγων τοὺς Σχολαρίους. Τούτους ἀκολουθεῖ ὁ κληρὸς μετὰ τῶν ἱερῶν σημάτων, ἡγουμένου τοῦ Πατριάρχου Ἐπιφανίου, καὶ πάντων τῶν ἱερῶν κρατούντων

ἀνημμένα κηρία. Εἴτα ἔρχονται Παιδόπουλα καὶ Κοιτωνάρια, αἶροντα κλάδους μυρσίνης, καὶ ἀκολουθούμενα ὑπὸ νεανίδων, φερουσῶν κάνιστρα πλήρη ἀνθῶν. Ἔπονται οἱ Συγκλητικοὶ λευχέιμονες, καὶ οἱ Πατρίκιοι, καὶ τέλος ἐπιφαίνονται οἱ ΒΑΣΙΛΕΙΣ, λαμπρῶς ἡμφιεσμένοι, καὶ βαδίζοντες ὑπὸ χρυσότευκτον οὐρανόν, βασταζόμενον ὑπὸ ἐφήβων. Ἀκολουθοῦσι δὲ αἱ Δέσποιναί τῆς αὐλῆς, ἥτοι αἱ Ζωσταί, αἱ Πατρίκιαι, αἱ Πρωτοσπαθάρια καὶ Σπαθάρια, αἱ Ὑπάτισσαι, αἱ Στρατώρισαι, αἱ Κομήτισσαι καὶ Κανδιδάτισσαι, αἱ Σκριβάνισσαι καὶ Δομεστίκισσαι, αἱ Σιλεντιάρισσαι, αἱ Βασιλικαὶ Μανδατόρισαι, αἱ Κομήτισσαι τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἱκανάτων, αἱ Τριβούνισσαι τῶν Πλοῦμων, καὶ τέλος αἱ Πρωτικτόρισαι καὶ Κεντάρχισσαι, ἐν αἷς διακρίνονται ἡ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ἡ ΑΝΤΩΝΙΝΑ, καὶ ἡ ΙΩΑΝΝΙΝΑ, μέθ' ἃς οἱ διάφοροι ἄρχοντες καὶ μεριστάνες, ἥτοι οἱ Μάγιστροι καὶ Στρατηγοί, οἱ Πρωτοσπαθάρια, οἱ Στράτορες, οἱ Κόμητες τῶν Σχολῶν, οἱ Κανδιδάτοι τοῦ Καβαλαρικοῦ, οἱ Σκρίβωνες καὶ Δομέστικοι, οἱ Ἀσηκρήτις, Βεσθήτορες καὶ Σιλεντιάρια, οἱ Βασιλικοὶ Μανδάτορες καὶ πεζοὶ Κανδιδάτοι, οἱ Κόμητες τῶν ἱκανάτων, οἱ Τριβῦνοι τοῦ πλοῦμου, καὶ οἱ Σπαθάρια τῶν Ἐξκουβίτων καὶ τῶν Νουμέρων, ἐν οἷς, ἐν τῇ οἰκείᾳ αὐτῶν θέσει, ὁ ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, ὁ ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ, ὁ ΝΑΡΣΗΣ, ὁ ΠΗΓΑΣΙΟΣ, ὁ ΣΟΛΟΜΩΝ, ὁ ΠΡΙΣΚΟΣ, ὁ ΛΕΩΝ, ὁ ΑΝΘΕΜΙΟΣ, ὁ ΙΣΙΔΩΡΟΣ, ὁ ΜΑΝΔΑΤΩΡ καὶ οἱ ΚΡΑΚΤΑΙ. Μετὰ τούτους οἱ δήμοι τῶν Βενέτων, τῶν Πρασίνων, τῶν Λευκῶν καὶ τῶν Ῥουσίων, ὑπὸ τῶν Δημάρχων αὐτῶν ἀγόμενοι, καὶ τέλος στρατὸς καὶ λαός. Οἱ Βασιλεῖς καὶ ὁ Πατριάρχης ἴστανται ἐπὶ τῶν βαθμίδων τῶν Ἀνακτόρων. Οἱ λοιποὶ ἱεράρχαι καὶ μεριστάνες τοποθετοῦνται ἀμφοτέρωθεν.)

## ΣΚΗΝΗ Β'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ οἱ παρεισελθόντες.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Δεσπότης ἐχρίσθη Ῥωμαίων Ἰουστινιανός! Ἀτάλλου γῆ καὶ εὐφράνθητι οὐρανέ!

ΛΑΟΣ.

Φιλικήσιμε! φιλικήσιμε! φιλικήσιμε!

ΚΡΑΚΤΗΣ ΒΕΝΕΤΩΝ.

Ὁ Αὐτοκράτωρ Ζήτη!

ΚΡΑΚΤΗΣ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Θεοπρόβλητος ἡ βασιλεία τοῦ ἐνδόξου Ἀνακτος.

(Παρατεταμένα ἀνευφημίαι καὶ συγκρούσεις ἀσπίδων.)

ΜΑΝΔΑΤΩΡ.

Εἰς πολλὰ ἔτη ὀρίζει ὁ αὐθέντης ἡμῶν ὁ Βασιλεὺς.





Η ΘΕΟΔΩΡΑ ΚΑΙ Ο ΕΚΗΒΟΛΟΣ ΕΝ ΚΥΡΗΝΗΙ.









ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Αὐτοῦστα ἐχρίσθη Ῥωμαίων ἡ Θεοδώρα.  
Δόξα τῷ δημιουργῷ τῶν ὄλων!

ΛΑΟΣ.

Εὐτυχῶς! εὐτυχῶς! εὐτυχῶς!

ΚΡΑΚΤΗΣ ΒΕΝΕΤΩΝ.

Ἡ Θεοδώρα Ζήτη!

ΚΡΑΚΤΗΣ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Τὸ ἀγλαῖσμα

τῆς οἰκουμένης Ζήτη!

ΚΡΑΚΤΗΣ ΛΕΥΚΩΝ.

Λαοφίλητοι

οἱ Βασιλεῖς.

ΚΡΑΚΤΗΣ ΡΟΥΣΙΩΝ.

Εἰρήνην, κλέος καὶ χαρὰν

ὁ ὕψιστος χαρίσῃ τοῖς δεσπόζουσι.

ΜΑΝΔΑΤΩΡ.

Εἰς πολλὰ ἔτη ὀρίζει ἡ Δέσποινα ἡμῶν  
ἡ Βασίλισσα.

(Οἱ τὸ Κουβούκλειον ἀποτελοῦντες μεριστᾶνες προ-  
σάγουσι τὴν πορφύραν χλαμύδα τοῦ Βασιλέως, ἣν  
σφραγίζει τρίς ὁ Πατριάρχης, μεθ' ὃ ἐνδύουσιν  
αὐτὴν τῷ Ἀνακτι.)

ΛΑΟΣ.

Ἅγιος! ἅγιος! ἅγιος! Δόξα ἐν ὑψίστοις  
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη!

(Εἶτα κομίζεται τὸ στέμμα, ὅπερ σφραγίσας τρίς  
ὁ Πατριάρχης ἐπιτίθησιν εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ  
Ἀνακτος.)

ΛΑΟΣ.

Ἰουστινιανοῦ, μεγάλου Βασιλέως καὶ Αὐτο-  
κράτορος, πολλὰ τὰ ἔτη!

ΚΡΑΚΤΗΣ ΒΕΝΕΤΩΝ.

Αὕτη ἡ ἡμέρα τῆς ζωῆς τῶν Ῥωμαίων.

ΒΕΝΕΤΟΙ.

Ἀμήν!

ΚΡΑΚΤΗΣ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Αὕτη ἡ ἡμέρα Κυρίου ἡ μεγάλη.

ΠΡΑΣΙΝΟΙ.

Ἀμήν!

ΚΡΑΚΤΗΣ ΛΕΥΚΩΝ.

Αὕτη ἡ χαρὰ καὶ ἡ δόξα τοῦ κόσμου,  
(οἱ λευκοὶ ἐπαναλαμβάνουσι) ἐν ἣ τὸ στέφος  
τῆς βασιλείας (ὁμοίως), τὴν κορυφαίαν ἀξίαν  
περιετέθη (ὁμοίως).

ΚΡΑΚΤΗΣ ΒΕΝΕΤΩΝ.

Δόξα Θεῷ τῷ δεσπότῃ πάντων.

ΒΕΝΕΤΟΙ.

Ἀμήν!

ΚΡΑΚΤΗΣ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Δόξα Θεῷ τῷ στέψαντι τὴν κορυφὴν σου.

ΠΡΑΣΙΝΟΙ.

Ἀμήν!

ΚΡΑΚΤΗΣ ΡΟΥΣΙΩΝ.

Ἄλλ' ὁ στέψας σε Βασιλέα αὐτοχείρως  
(οἱ Ῥούσιοι ἐπαναλαμβάνουσι) φυλάξοι σε εἰς  
πλήθη χρόνων ἐν τῇ πορφύρᾳ (ὁμοίως) σὺν  
ταῖς Αὐτοῦσταῖς καὶ τοῖς Πορφυρογεννήτοις  
(ὁμοίως).

ΚΡΑΚΤΗΣ ΒΕΝΕΤΩΝ.

Εἰσακούσῃ ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ ἡμῶν.

ΛΑΟΣ.

Γένοιτο! γένοιτο! γένοιτο!

ΚΡΑΚΤΗΣ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι οἱ θεράποντες τοῦ  
Κυρίου.

ΛΑΟΣ.

Πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι!

ΚΡΑΚΤΗΣ ΛΕΥΚΩΝ.

Πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι τῶν σκῆπτρων ἡ  
εὐτυχία.

ΛΑΟΣ.

Πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι!



ΚΡΑΚΤΗΣ ΡΟΥΣΙΩΝ.

Ἄλλ' ὁ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης  
(ὁ λαὸς ἐπαναλαμβάνει) ὁ στέψας ὑμᾶς τῇ  
αὐτοῦ παλάμῃ (ὁμοίως) τοὺς χρόνους ὑμῶν  
πληθύνει σὺν ταῖς Αὐγούσταις καὶ τοῖς  
Πορφυρογεννήτοις (ὁμοίως).

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Χαρμόσυνος ἡμέρα αὕτη δι' ἐμέ,  
ὁ οὐρανὸς τὸ στέμμα περιβάλλει μοι,  
καὶ ἡ ἀγάπη ἐκδηλοῦται πανταχοῦ  
τῶν ὑπηκόων, ὅπου ἐμφανίζομαι.  
Αὕτη ἡ φύσις τὴν στολὴν ἐνδύεται  
τοῦ Ἀπριλίου, ἀναρτῶσα πανταχοῦ  
στεφάνους ῥόδων καὶ ἰάσμων εὐθαλῶν.  
Ὑπὸ αἰσίοις οἰωνοῦς τοὺς οἶακας  
τοῦ Κράτους δράττω, καὶ προβαίνω πεποιθῶς  
εἰς τοῦ Ὑψίστου τὴν ἀντίληψιν. Εἰμι  
προσηλωμένος καὶ ψυχῇ καὶ σώματι  
εἰς τὸ καθήκον, μόνον ἔχων μέλημα  
τὴν σωτηρίαν τῶν λαῶν μου τῶν πιστῶν,  
καὶ τῶν κακῶς ἐχόντων τὴν ἀνόρθωσιν.

(Σύγκρουσις ἀσπίδων καὶ ἀνευφημίας.)

Πολύτιμον εὐνοίας μοὶ ἐδώρησε  
τεκμήριον ἡ μοῖρα, παρασχοῦσά μοι  
συναρωγὸν τοῦ ἔργου τοῦ περικλεοῦς  
ἐν πᾶσιν ἀνταξίαν. Ἡ λαοφιλὴς  
ὑμῶν Αὐγούστα καὶ τῆς Ῥώμης Ἀνασσα,  
ἀνδρὸς τὰς φρένας κεκτημένη καὶ ψυχὴν  
ἀγγέλου, τὸ φορτίον τὸ δυσβάστακτον  
τῆς ἀλουργίδος ἐλαφρόν μοι καθιστᾷ.  
Ὡς σύμβουλός μου ὑπερτάτη οὐ μικρὰς  
παρέσχεν ἤδη ἐκδουλεύσεις, ἐν ᾧ ἦν  
τῶν ὀρφανῶν ἡ μήτηρ καὶ τῶν ἐνδεῶν  
ἡ πρόνοια.

(Εὐφημία ὡς ἄνω.)

Τὸ Κράτος ἅπαν μεθ' ἡμῶν  
συνευφρανθήτω. Πανταχοῦ διέταξα  
λαμπροὺς ἀγῶνας, ἐορτὰς δημοτελεῖς.  
Εἰς τοὺς ἀπόρους χορηγίαι δαφιλεῖς  
δοθήσονται, καὶ πᾶσα ἡ ὑφήλιος

κατανοήσῃ ὅτι νέος ἤρχισεν  
αἰὼν εὐημερίας λαοπόθητος.

(Ἀλαλαγμοὶ παρατεταμένοι. Οἱ Βασιλεῖς νεύουσιν  
εὐχαριστοῦντες, καὶ εἰσέρχονται εἰς τ' Ἀνάκτορα  
ὑπὸ τῆς συνοδείας αὐτῶν ἀκολουθούμενοι. Τὸ  
πλῆθος συνωθεῖται περὶ τὴν εἴσοδον σεῖον κλάδους  
μυρσίνης. Ὁ Ἐκθόλος ἀποχωρεῖ πρὸς τὸ μέσον  
τῆς πλατείας καὶ ἀνακράζει αἰφνης.)

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Τῷ τὴν λαΐδα γημαμένῳ ὄνειδος.  
(Πολλοὶ στρέφονται πρὸς αὐτὸν ἐκπληκτοί. Σύγ-  
χυσις.)

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Τοὺς Βασιλεῖς ὑβρίζει.

ΠΑΥΛΟΣ.

Ἐβλασφήμησε.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ἀμέσως συλληφθήτω.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Μετ' ἐμοῦ τινες!

(Πολλοὶ ἐπιτίθενται κατὰ τοῦ Ἐκθόλου, ὅστις,  
ὁρμῶν, ἀναβαίνει ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ κίονος τοῦ  
φέροντος τὸ ἄγαλμα τοῦ Βασιλέως, καὶ ἀνακράζει  
αὐθις.)

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ἀρὰ τῷ ἐπιθέντι τὸ διάδημα  
εἰς μέτωπον ἐταίρας!

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ἰερόσυλε!

ΠΑΥΛΟΣ.

Εἰς τὴν ἀρχόνην.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Τῷ προδότῃ θάνατος.

(Περιβάλλουσι τὸν κίονα. Ὁ Ἐκθόλος ἀνασπᾷ  
ἐγχειρίδιον.)

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ἀνοίξατε τὸν δρόμον, ὦ νευρόσπαστα,  
αὐλοκολάκων καὶ εἰλώτων συρφετέ.  
(Καταπηδᾷ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ διασχίζων τὸ πλῆθος,  
φεύγει. Πίπτει τὸ διασκήνιον.)



ΣΚΗΝΗ Γ'.

Αἰθουσα ἐν τοῖς Ἀνακτόροις. Ὁ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ κἀθηται δεξιόθεν ἐγγὺς τραπέζης, ἔχων παρ' ἑαυτῷ τὸν ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΝ, τὸν ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΝ, τὸν ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΝ, τὸν ΝΑΡΣΗΝ, τὸν ΛΕΟΝΤΑ, τὸν ΠΗΓΑΣΙΟΝ, τὸν ΣΟΛΟΜΩΝΑ, τὸν ΠΡΙΣΚΟΝ, τὸν ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΝ, τὸν ΠΡΟΚΟΠΙΟΝ, καὶ τὸν ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΝ, ὧν οἱ μὲν κἀθηνται, οἱ δὲ τρεῖς τελευταῖοι ἴσανται. Ἀριστερόθεν ἡ ΘΕΟΔΩΡΑ, ἡ ΑΝΤΩΝΙΝΑ, ἡ ΙΩΑΝΝΙΝΑ, καὶ ἡ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ἐτάζουσι σχεδιαγραφήματα, ἅτινα δεικνύει αὐταῖς ὁ ΑΝΘΕΜΙΟΣ, λαμβάνων αὐτὰ παρὰ τοῦ ΙΣΙΔΩΡΟΥ καὶ τοῦ ΠΑΥΛΟΥ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Καὶ ἤδη, φίλοι, εἰς τὸ ἔργον παρευθὺς. Τοῦ Κράτους αἱ ἀνάγκαι κατεπείγουσαι, καὶ ἀπαιτοῦσι σύντονον ἐνέργειαν. Ἡ κατὰ τῶν βαρβάρων ἐξασφάλισις τὸ πρῶτιστον καθήκον. Πλὴν ἐπέρχονται ἄθρόοι πανταχόθεν, καὶ ἀδύνατος αὐτῶν συνάμα πάντων ἡ ἀπόκρουσις. Σκεφθῶμεν ἄρα πόθεν καταρξόμεθα.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ

Τοῦ Βασιλέως τὴν σεπτὴν ἀκούσωμεν ἰδέαν πρώτην.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἡ καρδία μου ἄλγεί καὶ βράζει πᾶσα ἐξ ἀγανακτήσεως, ὅσακις ἐνθυμοῦμαι ποῦ ἐφθάσαμεν, καὶ πόσον ἤδη φθίνομεν. Κατέχουσι τὴν Ἰταλίαν ὅλην οἱ Ὀστρόγοτθοι, τὴν Δαλματίαν, καὶ τὴν χώραν σύμπασαν πρὸς ἔω τοῦ Ἀδρία, τὴν εὐλίμενον, ἀπὸ Σιρμίου ἕως εἰς Δυρράχιον, ἐν ᾧ τὴν Σικελίαν, καὶ τὴν Ἀφρικὴν μέχρι Κυρήνης, οἱ Βανδῆλοι νέμονται.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τὴν Γαλατίαν Φράγκοι ἐμερίσθησαν, Βουργούνδιοι, καὶ ἄλλοι.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Οὐσίγοτθοι τὴν Ἰβηρίαν, Σοηβοί, καὶ Ἀλανοί.

ΝΑΡΣΗΣ.

Τὰς πεδιάδας πρὸς βορρᾶν τῶν Ἀλπεων τῶν Σλαύων ἔθνη καὶ ἀγρίων Γερμανῶν.

ΛΕΩΝ.

Ἡ εὐφορος Δακία, ἣν κατέκτησαν ὀλίγοι λεγεῶνες τοῦ Τραϊανοῦ, ἐγκατελείφθη, καὶ μυθώδη λέγονται περὶ τῆς Βρετανίας, ἣν ἐδώρησαν τῇ Ῥώμῃ ὁ Σεβήρος καὶ Ἀδριανός.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ὑπὸ φασμάτων, ὡς κοινῶς πιστεύεται, οἰκείται ἤδη, καὶ τὰ πνεύματα ἐκεῖ ἐκ τῆς ἡπείρου τῶν νεκρῶν κομίζονται, ἐν ᾧ τῆς Ἰβερνίας καὶ τὸ ὄνομα ἐλησμονήθη.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἡ γραμμὴ τοῦ Τίγρητος ἐπίσης ἀφωπλίσθη, καὶ ἀπώλετο τῶν πέραν τῆς Κασπίας καὶ τῆς Περσικῆς χωρῶν αὐτὴ ἡ μνήμη.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Τὰ παράλια, ἃ βρέχει τῆς Ἰνδίας ὁ ὠκεανός, καὶ ὅπου πόλεις ἤκμασαν Ἑλληνικαί, τοῦ ἐμπορίου κέντρα πλουσιώτατα, ὁλοσχερῶς καὶ ταῦτα ἡρημώθησαν.

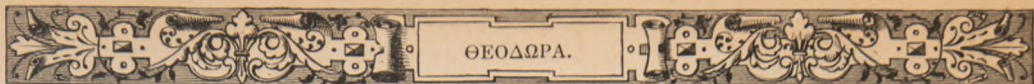
ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Δεινότερον τὸ πρᾶγμα ἔτι πρὸς βορρᾶν, καὶ φοβερός ὁ κλύδων ὁ βαρβαρικός, ὃν ἡ Μαιῶτις λίμνη καὶ ὁ Καύκασος πρὸς τὰς νοτίους χώρας ἐξερεύεται.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἐφ' ὅλους χρόνους ὑπῆρέτησα ἐκεῖ. Ἀλαμανοὶ καὶ Ἄνται, Γέται, Ἀλανοί, Λογκόβαρδοι, καὶ Οὐννοι οἱ Κοτρίγουροι





μετὰ τῶν Οὐτιγούρων, καὶ οἱ Γήπαιδες,<sup>1</sup>  
οἱ Βούλγαροι, οἱ Φράγκοι, καὶ οἱ Αἴρουλοι,  
καὶ ἄλλοι πλείστοι ἀπηνῶς ἐδήωσαν  
τὴν Θράκην, τὴν Μοισίαν, τὴν Ἰλλυρικὴν.

#### ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Τοὺς πόρους μάτην ἐξηντλήσαμεν ἡμῶν,  
μισθοδοτοῦντες καὶ κερδίζοντες αὐτούς.

#### ΛΕΩΝ.

Μετὰ τῶν δύρων αὖξει καὶ ἡ ὄρεξις.

#### ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Καὶ μέχρι τέλους ἔτι ἀσπονδότεροι  
καθίστανται.

#### ΠΡΙΣΚΟΣ.

Μυθῶδη ὄντως τὰ ποσά,  
ἂ Πέρσαι, Οὐννοὶ, Γότθοι, ἄνται καὶ λοιποὶ  
ἐφ' ὅλα ἤδη ἔτη κατεβρόχθισαν.

#### ΝΑΡΣΗΣ.

Καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἀκόμη τρέφομεν ἡμῶν.  
Ὁ ἄπιστος μονάρχης τῶν Σαρακηνῶν,  
καὶ σύμμαχος τοῦ Πέρσου, Ἀλαμούνδαρος  
μισθοδοτεῖται τακτικῶς.

#### ΣΟΛΟΜΩΝ.

Γνωρίζετε

ὁποίαν χορηγίαν ἀποτίομεν  
εἰς τοὺς Μισιμιάνας, ὅλως ἄσημον  
φυλὴν τῶν Καυκασίων; Κέρματα χρυσᾶ  
τρισμύρια κατ' ἔτος.

#### ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Οἱ Αἰθίοπες

οἱ Αὐξουμίται μόνοι ἔτι ἄμισθοι.

(Ἐξακολουθοῦσιν ὁμιλοῦντες ταπεινῇ τῇ φωνῇ.)

ΘΕΟΔΩΡΑ τῷ Ἀνθεμίῳ.

Θαυμάσια ἐν πᾶσιν, ὦ Ἀνθέμιε,  
τὰ σχέδιά σου ταῦτα. Ὡς ἀπαύγασμα  
παρίστανταί μοι τοῦ χρυσοῦ ἰνδάλματος,  
ὃ κατ' ὄνειρους συνεχῶς πλανώμενον  
πρὸ τῶν ἐκθάμβων ὀφθαλμῶν μου ἔβλεπον.

#### ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἐὰν ἐκείνου δυνατὴ ἀπέβαινε  
τοῦ θεσπεσίου τοῦ νοός σου πλάσματος,  
ὦ Τρισαυγούστα, ἡ πραγματοποιήσις  
διὰ μαρμάρων, ἀλαβάστρου, καὶ χρυσοῦ,  
ἀπέκτα ἡ θεότης ὄντως ἄξιον  
τοῦ παναχράντου μεγαλείου τέμενος.

#### ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οὐδὲν τῇ διανοίᾳ τῇ ἐξόχῳ σου  
ἀδύνατον νομίζω.

#### ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Ἐχεις δίκαιον  
φρονούσα οὕτως, Ἀνασσα. Τὸ μέτωπον  
τοῦ νεανίου ἡ θεότης εὐμενῶς  
ἡσπᾶσθη τούτου, καὶ ἡ φλόξ ἀνέλαμψε  
τῆς μεγαλοφυΐας.

#### ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Σὺ ὁ ἄριστος  
κριτής, καὶ σοῦ ἡ γνώμη εὐαγγέλιον.

#### ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Πρὸ τοῦ παιδίου τούτου πάντες, ὦ Ζωστή,  
τὴν κεφαλὴν κυρτοῦμεν. Μόλις ἔφηβος  
τοὺς διασημότερους ὑπερέβαλε  
τῆς τέχνης μύστας.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ τῷ Ἰσιδώρῳ.

Εὐμενῇ σε καθιστᾷ  
τὸ πρὸς με φίλτρον.

#### ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Οὐδαμῶς, Ἀνθέμιε.

Ἄν ὡς υἷόν μου σὲ φιλῶ, προέκυψε  
τὸ αἶσθημά μου τοῦτο ἐκ τοῦ θαυμασμοῦ,  
ὃν ὁ δαιμόνιός σου νοὺς μ' ἐνέπνευσε.

#### ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἐπίζηλοι οἱ οὕτω ἐκτιμώμενοι  
θνητοί.

#### ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Τοιαύτην ὅταν ἐπιδείξωσιν  
εὐμένειαν ὑπάτην οἱ Ὀλύμπιοι,  
οἱ ἄνθρωποι τί πλέον ἔτι δύνανται;



ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Καὶ ὅμως, φεῦ, πολλάκις ἐν μειδίαμα  
ἀβρῶν χειλέων, Δεσποινίς, καθίσταται  
τῶν θείων δύρων πάντων τιμιώτερον.  
(Ἡ Ἰωαννίνα ἐρυθρίᾳ καὶ ταράττεται.)

ΠΑΥΛΟΣ.

Ὠραία ὄντως ἡ ἰδέα. Ἄλλοτε  
δι' ἀναπαίστων καὶ τροχέων ἀναμιῶ  
ἀνέπτυξα τὸ θέμα.  
(Ἐξακολουθοῦσι συνομιλοῦντες ταπεινῇ τῇ φωνῇ.)

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Τὴν πρωτεύουσαν  
οἰκοῦσι μόνην, ἀληθῶς ἀπίστευτον,  
ἐπτὰ βαρβάρων μυριάδες, ἀφειδῶς  
μουζῶσαι τὸ ταμεῖον.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Καταστρεπτικὴ  
ὑπῆρξεν αὕτη, ἄνανδρος πολιτικὴ  
καὶ θλιβεραὶ καθ' ὅλα αἱ συνέπειαι.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ὁ κύκλος βαθμιαίως ἐλαττούμενος  
τοῦ Κράτους καὶ τοῦ κόσμου ὅλου τοῦ  
γνωστοῦ  
προέβη.

ΛΕΩΝ.

Ζόφος πανταχοῦ καὶ ἄγνοια  
ἠπλώθη.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τὰ σχολεῖα ἡρημώθησαν,  
καὶ φεύγοντα τὸν βίον τὸν ἀβίωτον,  
ἀφήκαν καὶ τὸ ξίφος καὶ τὸ ἄροτρον  
τὰ δεκασθέντα πλήθη, καὶ συνέστησαν  
τὰ πανταχοῦ λοχῶντα μοναστήρια.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ἡρωϊκῶν φαρμάκων χρεῖαν ἔχομεν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Γνωρίζετε ὃ τρέφω μέγα ὄνειρον,  
τῆς Αὐτοκρατορίας τὴν ἀνάστασιν,  
ὡς εἶχεν ὅτε πᾶσα ἡ ὑφήλιος

ἀνῆκεν εἰς τὴν Ῥώμην. Προεφύλαξεν  
ὁ Ζήνων ἴσως τότε τὴν ἀνατολήν,  
τὸν Γότθον ἐξωθήσας Θεοδόριχον  
ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν· πλὴν τὸ ἡμῖς  
τοῦ Κράτους οὕτως ἐθυσίασε.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Σκληρᾷ

ὑπέκυψεν ἀνάγκη.

ΝΑΡΣΗΣ.

Τὸν Ὀστρόγοτθον  
ἐν Βυζαντίῳ μάτην ἐξηλλήνισεν,  
ἐπιμελῶς παιδεύσας. Ὑπατον αὐτὸν  
ἀνέδειξεν εἰς μάτην καὶ Πατρίκιον,  
υἱὸν αὐτοῦ εἰς μάτην ἀπεκάλεσε,  
καὶ ἀνδριάντα ἔφιππον ἀνήγειρε.  
Οὐδόλως ἡμερώθη τὸ ἀτίθασσον  
θηρίον, καὶ τὰ θρέπτρα ἀνταπέδωκε,  
κατὰ τοῦ Κράτους διαρκῶς συνωμοτῶν,  
καὶ εἰσβολὰς ἀπαύστως μηχανώμενος.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἐνέμετο ὁ Οὐννος Ὀδοάκερος  
τὴν Ἰταλίαν τότε, καὶ ἀσήμαντος  
ἀπώλεια ὑπῆρξεν ἡ κατάκτησις  
τῶν Γότθων. Ἐν ᾧ πᾶσαν ἂν κατέκλυζεν  
ἀπὸ τοῦ Ἰστροῦ ἕως εἰς τὸ Ταίναρον  
τὴν χώραν, ποῖαι αἱ φρικταὶ συνέπειαι,  
αἱ τύχαι τότε ποῖαι τοῦ Ἑλληνισμοῦ;

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ὡς λέγεις ἔχει. Ἄλλως τε ἀνέδειξεν  
ἐν Ἰταλίᾳ διανοίας μέγεθος,  
ιδρύσας τῆς Ῥαυέννης τὸ βασίλειον.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἐκεῖ ὁ σπόρος ὁ καλὸς ἐβλάστησε,  
καὶ ἀληθῶς ὡς Ἕλλην καὶ Χριστιανὸς  
ἐπολιτεύθη, ὀργανίσας ἄριστα  
καὶ διοικήσας τὴν κατάκτησιν αὐτοῦ.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἄλλ' ἤδη ὁ μεγάλος ἐτελεύτησεν  
ἀνὴρ ἐκεῖνος, καὶ διάδοχος αὐτοῦ





ἀπέμεινεν ὁ μεῖραξ Ἀταλάριχος,  
καὶ ἡ Ἀμαλασοῦνθα ὡς ἐπίτροπος,  
θυγάτηρ αὕτη οὔσα τοῦ κατακτητοῦ.

#### ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Εἰς γυναικὸς τὰς χεῖρας καὶ ἀνήλικος  
κλονίζεται τὸ σκήπτρον, καὶ κατάλληλος  
ἡ εὐκαιρία φαίνεται. Τί λέγετε;  
Ἐάν, ἑὼντες ἔτι τὰ ἐπίλοιπα,  
ἐπεχειροῦμεν πρῶτον τὸ καὶ κράτιστον,  
τῆς Ἰταλίας πάσης τὴν ἀνάκτησιν;

#### ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Παρήλθε μόλις πλήρης ἡμισυς αἰών,  
ἀφ' οὔτου ἀνετράπη τελειωτικῶς  
ὁ θρόνος τῶν Καισάρων ὁ πανάρχαιος.

#### ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Πλανᾶται ἔτι ἡ σεπτὴ ἐκεῖ σκιὰ  
τοῦ παρελθόντος, καὶ πολλοὶ δακρύοντες  
τοῦ Αὐγουστύλου τ' ὄνομα προφέρουσι,  
τοῦ τελευταίου τούτου Αὐτοκράτορος.

#### ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἡμᾶς προθύμως οἱ λαοὶ δεχθήσονται,  
οὐδέ μοι λείπει εὐλογὸς τις ἀφορμή.  
Ἐσχάτως ἔτι ἀρωγὴν ἐζήτησεν  
ὁ Πατριάρχης Ῥώμης Λέων.

#### ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

##### Εὐγενὲς

τὸ σχέδιον βεβαίως, πλὴν ἀντίκειται  
εἰς τοὺς κανόνας τοῦ δικαίου τῶν ἐθνῶν.  
Ἐπὶ ἐξόχῳ καλλονῇ φημίζεται  
καὶ περινοία ἡ τῶν Γόθων Ἀνασσα,  
φιλίας σχέσεις πρὸς ἡμᾶς διατηρεῖ,  
καὶ μέγα ἔργον ἀληθῶς ἀνέλαβε,  
τῶν Γόθων καὶ Λατίνων τὴν συγχώνευσιν,  
διὰ τῆς εἰς τοὺς πρῶτους διαδόσεως  
τῶν πολυτίμων δώρων τοῦ πολιτισμοῦ.  
Δι' ὃ καὶ φαίνεται μοι ἀκατάλληλος  
ἡ ὥρα πρὸς τοιαύτην ἐπιχείρησιν.

#### ΣΟΛΟΜΩΝ.

Τὴν γνώμην ταύτην συμμερίζομαι.

#### ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Αὐτὴν

ἀσπάζομαι καθ' ὅλα.

ΛΕΩΝ, συνεννοηθεὶς ἰδιαιτέρως μετὰ τῶν λοιπῶν.

Σύμφωνοι ἐσμέν,  
ὦ Αὐτοκράτορ, καὶ οἱ ἄλλοι ἅπαντες.

#### ΝΑΡΣΗΣ.

Ἐν Ἀφρικῇ μεγάλως τὸ βασιλεῖον  
ἀπλοῦται τῶν Βανδήλων. Ὅπως ἄλλοτε  
ἡ Καρχηδὼν ὑπῆρξεν ὁ δεινότερος  
πολέμιος τῆς Ῥώμης, ἐπικείμενον  
τὸν κίνδυνον ἐκείθεν αὖθις θεωρῶ.

#### ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Πλὴν τούτου τυραννείται ἡ ὀρθόδοξος  
ἐκεῖ θρησκεία ὑπὸ τῶν Ἀρειανῶν.

#### ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Τὴν Ἀφρικὴν ἂν πρῶτον ἀνακτήσωμεν,  
εὐχερεστέρα ἔσται ἡ ἐπίθεσις  
κατὰ τῆς Ἰταλίας.

#### ΠΡΙΣΚΟΣ.

Τὸ ἐγχείρημα  
ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις συμφερώτατον.

#### ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ὑπὲρ αὐτοῦ ψηφίζω.

#### ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ὁ Ἰλδέριχος,

τοῦ Γεζερίχου ἑγγονος, κατακτητοῦ  
τῆς Ἀφρικῆς, ἀνάσσει τῶν Βανδήλων νῦν.  
Ἐπικῆς τυγχάνει οὗτος Ἡγεμὼν,  
καὶ πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους προσηnéστατος.  
Φιλίας σχέσεις ἄλλως τε συνέδεσα,  
τοῦ Ἰουστίνου Ζῳγτος ἔτι, μετ' αὐτοῦ,  
καὶ οὐδεμίαν ἔχω πρὸς ἐπίθεσιν  
αἰτίαν ἤδη.

#### ΛΕΩΝ.

Τότε τί ποιήσωμεν.

#### ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Σὺ ποίαν ἔχεις γνώμην, ὦ Βασίλισσα;



ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πρὶν νέας ἐκστρατείας σχεδιάσωμεν  
καὶ πρὸς τὴν Δύσιν στρέψωμεν τὰ ὄμματα,  
ἀνυπερθέτως ἐπιβάλλεται ἡμῖν  
ἢ τῆς ἐώας ἐξασφάλις. Ἐκεῖ  
τοὺς πατροπαράδοτους ἔχομεν ἐχθρούς,  
ἐκεῖθεν ἢ πλημμύρα ἢ βαρβαρική  
τὴν αὐτοκρατορίαν πᾶσαν ἀπειλεῖ,  
καὶ εἰς ἡμᾶς ἀνήκει ἢ περίπυστος  
φροντὶς τῆς ἐρρωμένης προασπίσεως.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Σοφοὶ οἱ λόγοι τῆς Ἀνάσσης.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἐμβριθὴς

ἢ συμβουλή.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τὰ ὅπλα ἐὰν φέρωμεν  
εἰς ἄλλας χώρας, τὰ πρὸς ἑω σύνορα  
ἐξασθενούμεν, καὶ εἰς μέγαν κίνδυνον  
ἐμβάλλομεν, οὐ μόνον τὴν ἀνατολήν,  
ἀλλὰ καὶ ὅ,τι ἄλλο κατακτήσωμεν.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Καταφανὲς τὸ πρᾶγμα.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ἀναντίρρητον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐκεῖ συντόνως ἄρα πᾶσαν στρέψωμεν  
τὴν προσοχήν, καὶ τέλος ταπεινώσωμεν  
τῶν ἀμειλίκτων πολεμίων τὴν ὄφρυν.

ΝΑΡΣΗΣ.

Ὑπὲρ τὸ δέον, οἴμοι, ἐβραδύναμεν,  
καὶ ἤδη ἐξηπλώθη ἡ ἰσχὺς αὐτῶν.  
Τὴν Ἰβηρίαν πᾶσαν κατακτήσαντες,  
καὶ Ἀλβανίαν τὴν παρὰ τὸν Καυκάσον,  
ἐκεῖθεν τὴν Κολχίδα καὶ τὴν Λαζικήν  
ἀπαύστως ἀπειλοῦσι.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Καθυπέταξαν

τὴν Μεσοποταμίαν, καὶ τὴν Νίσιβιν,  
καὶ τὴν Βαβυλωνίαν.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Εἰσεχώρησαν

καὶ εἰς τῆς Ἀρμενίας τὰ ἐνδότερα,  
καὶ μέχρι τοῦ Εὐφράτου.

ΛΕΩΝ.

Ἦδη κέκτηνται

τοῦ Τίγρητος τὸ ρεῦμα μέχρι τῶν πηγῶν,  
πλησίον τῆς Ἀμίδας.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Οὔτοι οἱ καρποὶ

τοῦ ὑπερμέτρου τῆς εἰρήνης ἔρωτος.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Μικρὸν ἀκόμη καὶ οἰκτρῶς κατέρρει  
τὸ ἐν Ἀσίᾳ Κράτος.

ΝΑΡΣΗΣ.

Λίαν ἄλλως τε

καὶ ἡ εἰρήνη ἐπ' ἐσχάτων ἀσταθής.  
Ἀφ' οὗτου τοῦ Χοσρόου ἀπερρίψαμεν  
τὴν προταθεῖσαν τότε υἱοθέτησιν  
κρυφίως πνέει ὁ Καβάδης μένεα.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλ' ἡγγέλθη πρὸ μικροῦ  
συντόνως ὅτι αὖθις ἐξοπλίζεται,  
κατὰ τῆς Δάρας μελετῶν ἐπίθεσιν.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ὁφειλομένη εἰς τὸν Ἀναστάσιον,  
ἐκείνη μόνη ἀσινῆς ἀπέμεινε.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἐρρίφθω κύβος. Παρευθὺς ἀρξόμεθα  
τῶν ἀναγκαίων ὑλικῶν παρασκευῶν,  
ἀλλὰ τὸ πάντων σπουδαιότατόν ἐστι  
τοῦ καταλλήλου Στρατηγοῦ ἢ εὗρεσις  
διὰ τὸ μέγα καὶ δεινὸν ἐγχείρημα.  
Ἡ μοῖρα ὑπὸ ταύτην εὐνους δείκνυται  
τὴν ἔποψιν, καὶ ᾧδε παρακάθηται  
ἀνὴρ, οὗ ἔγνων τὰς ἐξόχους ἀρετάς,  
καὶ ᾧ θαρρύντως πάσας ἐμπιστεύομαι  
τοῦ σκήπτρου μου τὰς τύχας. Βελισάριε,  
σὺ Στρατηλάτης ἔσο. Σὺ τὸ τρόπαιον  
τὸ πρῶτον στήσον. Στάδιον περικλέες,  
ὡς σὺ γνωρίζεις, σπεύσας ἐγκαινιάσον.



ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἡ χάρις αὕτη, Ἄναξ, καταπλήττει με·  
εὐγνωμοσύνης πλήρης, ἀλλ' ἀγύμναστος  
περὶ τὸ λέγειν, προσεχῶς δι' ἔργων μου  
ἐλπίζω ὅτι τοῦτο ἀποδείξω σοι.

ΘΕΟΔΩΡΑ, τῷ Βελισαρίῳ.

Ἡ θεία χάρις, ὦ Στρατάρχα, μετὰ σοῦ.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ, τῇ Θεοδώρα.

Εὐχαριστίας βαθυτάτας δέχθητι.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ὁξυδερκῶς ὁ Ἄναξ, Βελισάριε,  
ἐξέλεξε τὸν πάντων ἱκανώτατον.  
Τὰς συγχαρητηρίους σοὶ ἐκφράζομεν  
εὐχὰς ἡμῶν.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἀσμένως ἀποδέχομαι  
αὐτάς.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Καὶ ἤδη βοηθὸς ἐφάμιλλος  
τοῦ ἔργου ἀπαιτεῖται, Ἀρχιστράτηγε.  
Πρὸς τοῦτο λάβε μετὰ σοῦ πολύπειρον  
καὶ ἱκανὸν ἐπίσης ἄνδρα, τὸν Ναρσῆν.  
Ὑπηρετήσας ἐν Περσίᾳ ἄλλοτε  
τὰς ἀναγκαίας πάσας γνώσεις κέκτηται.

ΝΑΡΣΗΣ.

Τοὺς πόθους μου, ὦ Ἄναξ, τοὺς διακαεῖς  
ἐμάντευσας.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐπίσης παραλάβετε,  
ὡς σύμβουλον δεύνουν, τὸν πολύμητιν  
Προκόπιον. Ἐκεῖνος τὴν ἀφήγησιν  
τῆς ἐκστρατείας συγγραψάτω.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Προσφιλὴς  
ἡ ἐντολή· ἐξ ὅλης ἀποδέχομαι  
αὐτὴν καρδίας.

(Κατ' ἰδίαν.)

Σ' ἐννοῶ, ἀρτίπλαστε  
Μεγαλειότης. Σ' ἐνοχλεῖ ἡ θέα μου  
καὶ μὲ διώκεις. Πράττεις ὄντως ἄριστα.

Ἡ σὴ πρὸ χρόνου μοὶ κατέστη βάσανος.  
Ὁ ἔρως καὶ τὸ μῖσος μὲ σπαράττουσιν  
ὡς λυσσαλέοι δαίμονες, ἀμφίρροπον  
ἀπὸ πολλοῦ ἀγῶνα διεξάγοντες  
ἐν τῇ ταλαίνῃ μου καρδίᾳ. Πλὴν νικᾷ  
τὸ μῖσος ἐπ' ἐσχάτων, βοηθούμενον  
ὑπὸ συμμάχου κραταιᾶς καὶ ἀπηνοῦς,  
τῆς φθονερᾶς Ζηλείας. Πρόσεξον καλῶς  
ὁπότεν ἐπιστρέψω, ὦ Βασίλισσα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐν τούτοις μέριμνά τις ἐπιβάλλεται  
καὶ πρὸς τὸν Ἰστρον. Τῶν δεινῶν ἐπιδρομῶν,  
ἃς πρὸ δεκαετίας ἐπεχείρησαν  
οἱ Βούλγαροι, τὰ ἴχνη ἔτι σώζονται.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Τὴν Θεσσαλίαν πᾶσαν, καὶ τὴν Ἡπειρον,  
καὶ τὴν Μακεδονίαν ἐληΐσθησαν.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ὁ Αὐτοκράτωρ τότε Ἀναστάσιος  
χιλίας ὅλας λίτρας ἔδωκε χρυσοῦ,  
τῶν αἰχμαλώτων πλῆθος ἐξωνούμενος.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ὁ Ἰουστίνος ἀνδρικώτερον πολὺ  
ἐπολιτεύθη, τὰ πρὸς ἄρκτον σύνορα  
δεόντως ὀχυρώσας, καὶ τὸν χεῖμαρρον  
ἀναχαιτίσας τὸν βράδαιον πρὸς μικρόν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ναί, πλὴν λαιμάργως ἤδη προσεγγίζουσιν  
οἱ Ἄνται αὐθις.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἀληθῶς ἀγγέλλεται  
στιφῶν πολλῶν ἀτάκτων ἢ ἐμφάνις.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Πρὶν διαβῶσι, σπεύσωμεν, τὰ σύνορα,  
ἀλλέως καὶ νικῶντες ἐπισύρομεν  
εἰς τοὺς ἀγρότας ἀνηκέστους συμφοράς.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ὁ Στρατηγὸς τῆς Θράκης Πρίγκηψ Γερμανός,  
υἱὸς τοῦ ἀδελφοῦ μου, πάσας κέκτηται



τὰς ἀναγκαίαις ἀρετάς· ἀλλ' ἰσχυρὰν  
ἐπικουρίαν πέμψω. Καλοπόδιε,  
τῶν Φοιδεράτων μοῖραν λάβε ἱκανὴν  
καὶ σπεύσον σὺ ἐκεῖσε.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Θεοφρούρητος  
ὁ θρόνος σου δικαίως καὶ λαοφιλῆς  
τυγχάνει, ὦ Ἀναξ.

ΘΕΟΔΩΡΑ, ἀνεγειρομένη καὶ πλησιάζουσα πρὸς τὸν  
Ἰουστινιανόν.

Ἐξαιτοῦμαι πρὸς στιγμήν  
τὴν προσοχὴν σου πᾶσαν. Ὁ σεπτὸς Νάος,  
ὃν τῇ σοφίᾳ τῇ ὑψίστῃ τοῦ Θεοῦ  
ὁ μέγας Κωνσταντῖνος ᾤκοδόμησε,  
μετὰ τῆς τύχης συνεδέθη ἔκτοτε  
στενῶς τοῦ Κράτους, καὶ κατέστη ὁμφαλός,  
ψυχὴ καὶ θεῖον κέντρον τοῦ Ἑλληνισμοῦ.  
Ἐκεῖ τὰ πλεῖστα διεδραματίσθησαν  
τῶν συμβαμάτων, ὅσα συνεκίνησαν  
τῶν συμπατριωτῶν μου τὰ μυχαίτατα  
αἰσθήματα.

ΛΕΩΝ.

Ἄφ' οὗτο εὐπρεπέστερον  
ὁ Κῶνστας αὐθις διεσκεύασεν αὐτόν,  
τῆς πρωτευούσης καὶ τοῦ Κράτους σύμπαντος  
μητρόπολις ὑπῆρξε.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ἐθριάμβευσεν  
ἐκεῖ, τὴν πίστιν σώζων τὴν ὀρθόδοξον,  
καὶ πολεμῶν τὸ σχίσμα τῶν Ἀρειανῶν,  
ἐπὶ Θεοδοσίου ὁ Γρηγόριος.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Καὶ ὅτε θῦμα ἔπεσε περικλεῆς  
τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ἧς ἀγλαΐσμα  
ὑπῆρξε, λόγον συντακτήριον ἐκεῖ,  
τὸν θρόνον καταλείπων, ἔξεφώνησε.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ἐκεῖ τοῦ Χρυσοστόμου ἡ θεόπνευστος  
ἠκούσθη εὐγλωττία, καὶ διέσωσε,

καταφυγόντα εἰς τὴν θείαν τράπεζαν,  
ὡς ἐνθυμείσθε πάντες, τὸν Εὐτρόπιον.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἐκεῖ τὴν φύσιν τοῦ Σωτῆρος διαίρων  
εἰς δύο ἀποτόμως ὁ Νεστόριος,  
θεοστυγὲς καὶ αὐθις σχίσμα ἵδρυσε.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου ἐν αὐτῷ στεφθεῖς  
ὁ Λέων, πρῶτος τῶν Ἀνάκτων ἐπὶ γῆς  
τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ ἀνήγαγε.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ὁ ἐξ Ἰσαύρων Ζήνων τὸ Ἐνωτικὸν  
ἐκεῖ κηρύξας, πρὸς μικρὸν ἐδώρησεν  
εἰρήνην εἰς τὸ Κράτος καὶ τὸ θρήσκευμα.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ὁ Πατριάρχης ἐν αὐτῷ Ἀκάκιος,  
ἐκ τῶν διπτύχων ἀφαιρέσας τῶν σεπτῶν  
τοῦ ἱεράρχου Ῥώμης τὸ ἐπώνυμον,  
τῶν δύο θρόνων πρῶτος συνετέλεσε  
τὸν χωρισμόν.

ΝΑΡΣΗΣ.

Καὶ τέλος αὐθις ἐν αὐτῷ  
τὰς ἐκκλησίας εἰς φιλίαν ἤγαγεν  
ὁ Ἰουστίνος.

ΚΑΤΠΤΑΔΟΚΗΣ.

Ναί, πλήν, φεῦ, ἐπὶ βραχύ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τοῦ Χρυσοστόμου διωχθέντος, ὁ λαὸς  
τοῦ Βυζαντίου τὸν ναὸν ἐνέπρησε,  
τὴν ὑπαρξίν ματαίαν θεωρῶν αὐτοῦ,  
ὁ χρυσορρήμων λόγος ἅμα ἔπαυσε  
τοῦ προσφιλοῦς ποιμένος. Καὶ ὁ δεύτερος  
ἀνήγειρε μὲν αὐθις Θεοδόσιος  
τὸ τέμενος, ἀλλ' οἷον νῦν ὑφίσταται  
ἀνάρμοστον τῇ φήμῃ καὶ περιωπῇ  
αὐτοῦ.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Τυχάνει ὄντως ἐτοιμόρροπον.



ΘΕΟΔΩΡΑ.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἀπεφάσισα,  
τῇ ἐπινεύσει τῇ σεπτῇ σου, Βασιλεῦ,  
τὴν ἐκ θεμέθλων ἀνακαίνισιν αὐτοῦ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τὴν ἄρωγὴν μου πᾶσαν σοὶ ὑπόσχομαι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τὸ ἔργον ἤδη τὸ κλεινὸν ἀνέθηκα  
τῷ Ἀνθεμίῳ, ὅστις συμπαρέλαβεν  
ὡς συνεργάτην τὸν πιστὸν Ἰσίδωρον.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Εἰσὶν οἱ πάντων οὗτοι δοκιμῶτατοι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τὸν Παρθενῶνα εἶχεν ὁ Ἑλληνισμός,  
καὶ τὴν ὑπάτην φρόνησιν ἐλάτρευεν  
ἐκεῖ τοῦ θείου, ἣν ἐκάλει Ἀθηνᾶν.  
Ἄλλ' ἔκτοτε ἡ πίστις ἡ ἀλάνθαστος  
τὸ δόγμα ἐν ἀπάσῃ ἀπεκάλυπεν  
αὐτοῦ τῇ διαυγείᾳ, καὶ ἡ ἄμετρος  
σοφία τοῦ Ὑψίστου πάσης τυπικῆς  
μορφῆς ἀπεγυμνώθη. Ἐτεροθαλῆς  
τοῦ Παρθενῶνος ἄρα ἀδελφὸς ἐστὶν  
ἡ ἐκκλησία αὕτη, καὶ ποιήσομεν  
αὐτὴν ἐκείνου ἐπαξίαν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἀφειδῶς

διάθες τ' ἀναγκαῖα. Ἡ ὑφήλιος  
συνθεῖσθω ὅ,τι ἔχει τιμαλφέστερον.  
Τὰ μάρμαρα ἡ Πάρος τὰ μαρμαίροντα,  
τὴν χιονώδη λίθον ἡ Προκόννησος,  
ἡ Λακωνία πορφυρίτην φλογερὸν,  
καὶ ἡ Ἀσία πελιδνὸν ἀλάβαστρον.  
Ἡ γῆ σμαράγδους, ὅσους ἂν ἐλόχευσεν  
ἀρίστους, καὶ σαπφείρους, καὶ ἀδάμαντας,  
αἱ φλέβες τῆς Κολχίδος ἄφθιτον χρυσόν,  
καὶ ὠχρίωντα τὸ Παγγαῖον ἄργυρον.  
Πρὸς δέ, τὸ πάντων τοῦτο σπουδαιότερον,  
τὰ λείψανα τῆς τέχνης τὰ περίπυστα  
ἐκ τῆς Ἐφέσου καὶ Ἠλίουπόλεως,  
καὶ πανταχόθεν, ὅπου μένει τι καλόν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εὐχαριστῶ σοι, Βασιλεῦ. Ὁ Περικλῆς  
σὺ τοῦ ἐννάτου τούτου ἔση θαύματος,  
καὶ τοῦ Φειδίου καὶ Ἰκτίνου μιμηταί  
οἱ καλλιτέχναι οὗτοι, οὓς ἐμόρφωσας.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Τοιούτων ὀνομάτων ἡ ἀνάμνησις  
ἐμπνέει θάρρος καὶ γενναίαν ἄμιλλαν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Καρδία εἰς τὸ μέλλον τοῦτο ἔσεται  
τὸ ἱερὸν τοῦ κόσμου τοῦ Ἑλληνικοῦ.  
Ἐν ὥραις ἀνεκφράστου ἀπογνώσεως  
τὸ λάβαρον τὸ θεῖον τοῦτο, ἔσαι  
τὸν οὐρανὸν δεικνύον καὶ παρηγοροῦν,  
καὶ τοῦτο τῆς ἐνδόξου βασιλείας σου  
τὸ κλέος τὸ πρωτεύον.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ὅπερ, φίλη μου,  
εἰς σέ ὀφείλω αὖθις.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἦδη σχέδια

ὑπέβαλέ μοι ὁ Ἀνθέμιος τινά.  
Ἴδου αὐτά.

(Ἡ Ἀντωνίνα, ἡ Ἰωαννίνα, καὶ ἡ Μακεδονία φέρουσι  
τὰ σχέδια, ἅτινα θεωροῦσιν ὁ Βασιλεὺς καὶ οἱ  
λοιποί.)

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἀφάτως μεγαλοπρεπῆς  
ἡ ὅλη αὕτη σύνθεσις πραγματικῶς.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ὁ θόλος οὗτος φαίνεται κρεμάμενος  
ἐξ οὐρανοῦ.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ, λαμβάνουσα μίαν τῶν εἰκόνων.

Τὸ δάσος τοῦτο τὸ πυκνὸν  
τῶν εὐκαμπῶν κιόνων θεωρήσατε.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, δεικνύουσα ἐτέραν.

Ἴδου ὁ νάρθηξ.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Αἱ ἀψίδες φαίνονται  
ὡς ἐπὶ τοῦ ἀέρος στηριζόμεναι.



ΠΑΥΛΟΣ.

Ἄμα τεθῇ ὁ λίθος ὁ θεμέλιος,  
ἐγὼ συγγράφων αὐθωρεὶ κατάρξομαι,  
διὰ σπονδείων καὶ ἰάμβων ἀναμίξ,  
τοῦ ἔργου τοῦ μεγάλου τὸ ἐγκώμιον.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ, σκωπτικῶς.

Τῷ Ἀνθεμίῳ ποία ἄλλη ἀμοιβή  
τιμιωτέρα τούτου.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἦδη, ἄγωμεν.

Πρὸς εὑρεσιν τῆς ὕλης σύ, ὦ Ἐπαρχε,  
μερίμνησον ἐγκαίρως.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ὅτι τάχιον

τὸ σεβαστόν σου ἐκτελέσω θέλημα.  
(Ἐξέρχονται πάντες πλὴν τοῦ Καππαδόκου καὶ τοῦ  
Τριβωνιανοῦ.)

## ΣΚΗΝΗ Δ΄.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ καὶ ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τὰ ταπεινά μου σέβη, ἄρχον Ἐπαρχε.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Καὶ σύ, Κοιαιστορ, τὰ ἐμὰ προσδέχθητι.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τί λέγει ἡ ἀλώπηξ ἡ παμπόνηρος;  
Μοὶ φαίνεται πως σύννου; Μὴ ἀπώλεσε  
τυχὸν καὶ αὕτη τὴν οὐράν, εἰς δόκανον  
περιπλακείσα, ὃ δι' ἄλλους ἔστησε;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἀτρέμας ἔχε, καὶ γνωρίζει πάντοτε  
ἐκείνη τῶν κοράκων πῶς ἀνοίγεται  
τὸ ράμφος, καὶ πῶς πίπτει ὁ τυρός.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Παντὸς

εἰς τοῦτο ὑπερέχεις ἄλλου· σύμφημι.  
Ἄλλ' ἦσσον φαίνεται μοι τὸ προφητικὸν  
ἐν σοὶ ἀνεπτυγμένον πνεῦμα.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Διὰ τί;

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Διότι μετὰ κόπου σπóρον ἔσπειρας,  
οὐ ἀτελῶς ἐν τούτοις ἔγνωσ τοὺς καρπούς.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐν μέρει ἔχεις δίκαιον· πλὴν ἦν ποτε  
ἡ προφητεία δυνατὴ τοῦ ἔρωτος,  
εἰς ὃν ἐρρίφθη ὁ Ἰουστινιανός,  
ὡς εἰς τὸ χάσμα ὁ Ῥωμαῖος Κούρτιος.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Εὐτράπελον τὸ τέκνον τῆς Παφίας.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Φεῦ,

εἰς ποῖον λέγεις τοῦτο; Τὸ σκαλάθυρμα  
ἀνούσιον πλὴν εὖρον. Ἦθελον ἐγὼ  
συνήθῃ σχέσιν, ἀποσύρουσαν τὸν νοῦν  
τοῦ διαδόχου τῶν κοινῶν, καὶ φλογερὸν  
ἐκεῖνο πάθος πέμψαν, εἰς Βασίλισσαν  
τοῦ ἀρκτοτρόφου θυγατέρα ἔστεψε.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Εἰς ταῦτα πρόσθες τὸ καὶ πάντων χεῖριστον·  
Ἡ παῖς τοῦ ἀρκτοτρόφου, νοῦν δαιμόνιον,  
ὡς φαίνεται μοι, κεκτημένη, δι' ἄβρας  
χειρὸς τὸ σκῆπτρον ἐρρωμένως ἔδραξε.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τὸ πνεῦμά μου ματαίως ἐτυράνησα,  
καὶ πάντα λίθον δυνατὸν ἐκίνησα  
πρὸς κώλυσιν τοῦ γάμου.





ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Πονηρότερον  
τῆς Κύπριδος τὸ τέκνον τῆς ἀλώπεκος.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τοῦ διαδόχου τὴν μητέρα κατ' αὐτοῦ  
ἠρέθισα ἐν πρώτοις, ἀλλ' ἀπέθανεν  
ἐκ θλίψεως ἐκείνη, ὡς μοι λέγουσι,  
πιστεύσασα εἰς ὅσας προεμάντευσά  
τοῦ γάμου τούτου συνεπείας φοβεράς.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ, εἰρωνικῶς.

Ἡ πράξις αὕτη ἀληθῶς φιλάνθρωπος.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τὴν γραῖαν εὗρον τότε Αὐτοκράτειραν,  
τὴν Εὐφημίαν, πρόθυμόν μου ὄργανον.  
Ἀπλὴ ἐκείνη ἐστεμμένη χωρική,  
εἰς μόνην τὴν ιδέαν πᾶσα ἔφριπτεν  
ἀνεπιᾶς τοιαύτης. Ἀλλ' ἀπέθανε  
καὶ αὕτη ἐπὶ τέλους.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Κατατρέχει σε  
ὁ χάρων.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Πρὸς τὸν νόμον τότε σεβασμὸν  
τῷ Ἰουστίνῳ κραταῖον ἐνέπνευσα,  
ἀλλ' ἐπὶ τέλους, καταστάς πανίσχυρος,  
κατήργησε τὸν νόμον ὁ διάδοχος.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Καὶ τότε σύ;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἀπῆλθον εἰς τὸ Ἐμβολον  
καὶ ἀποδείξεις πειστικὰς ὑπέβαλον  
τῇ Θεοδώρα ὅτι ἔργον ἦν ἐμὸν  
ὁ γάμος, ὃν ἐπόθει.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

᾽Ω, θαυμάσια.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐπίσθη ἤδη, καὶ τὰ πάντα βαίνουσιν,  
ὡς ἐπεθύμουν· ἀλλ' ἂν παύσῃ πρὸς στιγμὴν  
εὐγνωμονοῦσα, καὶ τρανὰ τεκμήρια  
παρέχουσά μοι ὅτι ἐξετίμησε  
τὰς πολυτίμους πάσας ἐκδουλεύσεις μου,  
τρωθείσα ἢ ἀλώπηξ ἔχει ὄνυχας.  
(Ἐξέρχονται συνομιλοῦντες. Πίπτει τὸ διασκήνιον.)

## ΣΚΗΝΗ Ε΄.

Αἰθουσα ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Βελισαρίου. ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ καὶ ΙΩΑΝΝΙΝΑ, κλαίουσα.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἰωαννίνα, παῦσον, σὲ παρακαλῶ.  
Μὴ θραύῃς τὴν καρδίαν.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Πάτερ φίλτατε,  
οὐδὲ μαντεύεις ποῖον χάος πρὸ ἐμοῦ  
ὁ χωρισμὸς ἀνοίγει οὗτος.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Μένει σοι  
ἡ μήτηρ.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ναί, βεβαίως, πλὴν μὲ εἵθισας  
εἰς ὑπερβάλλον φίλτρον· εὗρισκον ἐν σοί,  
οὐ μόνον τὸν πατέρα τὸν παμπόθητον,  
ἀλλὰ καὶ φίλον ἀληθὴ καὶ σύμβουλον.  
Εἰς σὲ ἀνενδοιάστως ἡ καρδία μου  
ἠνοίγετο, σὺ πάντα μοι ἀπέμαζας  
τὰ παιδικά μου δάκρυα, καὶ οὐρανὸς  
τὸ πρόσωπόν σου, ὅθεν ἐμειδία μοι  
εὐφρόσυνον τὸ σέλας τῆς ἀγάπης σου.  
Τὰ πάντα ἤδη δι' ἐμὲ σκοτίζονται,  
καὶ μένω μόνη καὶ ἀνυπεράσπιστος.  
(Κλαίει.)



ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Φιλτάτη κόρη, σὺ γνωρίζεις ἀκριβῶς  
ἢ ἔντασις ὅποια τῆς λατρείας μου.  
Ἐν σοὶ ἡ οἰκουμένη συνοφίζεται.  
Τὰ ὄνειρα παρήλθον τὰ χρυσόπτερα  
τῶν πρώτων χρόνων, διελύθη ὡς ἀτμός  
τῶν χιμαιρῶν ὁ κόσμος ὁ ἀπατηλός,  
καὶ ἡ ξανθὴ σου μόνη μοὶ ἀπέμεινεν  
ἐκ πάντων τούτων κεφαλὴ.

(Θωπεύων αὐτήν.)

Τὸν ἄχαριν

ἐὰν εἰσέτι τῆς ζωῆς ὑφίσταμαι  
ἀγῶνα, οὗτοι οἱ χρυσοὶ σου πλόκαμοι  
αἰτία μόνη. Χάριν σοῦ ἐργάζομαι.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Πεφιλημένε πάτερ!

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Θλιβερώτατος

καὶ δι' ἐμέ ὁ πρῶτος οὗτος χωρισμός,  
ἀλλ' ἔσται, ὡς ἐλπίζω, βραχυχρόνιος.  
Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐντολὴν μοὶ ἔδωκε  
σπουδαιοτάτην, τὸ καθήκον μὲ καλεῖ,  
οὐδ' ἐπιτρέπεται μοὶ ὁ ἐνδοιασμός.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ναί, πλὴν ἐκ φόβου τρέμω καὶ ἀπόλλυμαι  
εἰς τὴν ἰδέαν τῶν κινδύνων. Ἔρημοι  
αἱ χώραι τῆς Ἀσίας, καὶ ἀμείλικτοι  
οἱ Πέρσαι ἐν πολέμῳ.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Καθισύχασον·

καὶ ἄλλοτε πρὸς ἔω ὑπηρέτησα,  
ἀλλ' ὡς ἀπλοῦς τις Κόμης. Ἦδη στρατιᾶς  
ἡγοῦμαι πανισχύρου καὶ πως εὖνους μοὶ  
ἡ τύχη ἂν ὑπάρξῃ, μέγα στάδιον  
ἀνοίγεται μοι. Ἔσῃ τότε, φίλη μου,  
ἡ πρώτη νύμφη σὺ τῆς μητροπόλεως.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

᾽Ω πάτερ, τοῦτο μὴ μοι λέγῃς.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Διὰ τί;

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Εἰμὶ τοσοῦτον εὐτυχὴς ἐγγὺς ὑμῶν,  
τί θέλω ἄλλο;

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Πρὸ μικροῦ μοὶ ἔλεγες  
ἀνενδοιάστως ὅτι ἡ καρδιά σου  
ἀνοίγεται μοι, καὶ ἰδοὺ μοὶ κρύπτεις τι.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Σοὶ κρύπτω;

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ναί, πλὴν ἴσως ἐρευνήσαντες  
ἀνακαλύψωμέν τι. Τὸ μυστήριον  
ἐν τῇ καρδίᾳ μήπως κρύπτεται αὐτῇ,  
καὶ διὰ τοῦτο αἵφνης ἀπεκλείσθη μοι;

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

᾽Ω πάτερ, τί ἰδέα!...

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ὁμολόγησον.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Σὲ βεβαίῳ...

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Μὴ μάτην ὑποκρίνησαι,  
τὸ πᾶν γνωρίζω, ἀλλ' ἐν τούτοις μείζονα  
τοῦ δέοντος εὐρίσκω τὴν διαφορὰν  
τῆς ἡλικίας.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Μείζονα· πλὴν εἴκοσιν  
ἐκεῖνος ἔτη ἀριθμεῖ καὶ δεκαῆξ  
ἐγώ.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

᾽Ω, τότε σφάλλω· πλὴν συνέλαβον  
εἰς τὴν παγίδα τὴν μικρὰν κρυψίνοα.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

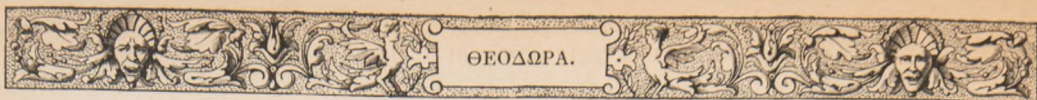
Τί ἔπραξα; ᾽Ω πάτερ!

(Ρίπτεται εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ.)

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Τῆς στρατηγικῆς  
ἡ πανουργία βοηθὸς πολῦτιμος,  
καὶ ὡς ὁρᾷς, δικαίως ἀνετέθη μοι





ἡ ἀνωτάτη ἀρχηγία τοῦ στρατοῦ.  
Ἄλλ' ἤδη, ὅτε ἀφωπλίσθης, παρ' ἐμὲ  
καθέσθῃτι καὶ δός μοι περὶ τοῦ ἐχθροῦ.  
λεπτομερεῖς εἰδήσεις.  
(Κάθεται ἐπὶ ἀνακλίντρου καὶ ἡ Ἰωαννίνα ἐπὶ σκίμ-  
ποδος εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ.)

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Σὺ ἐρώτα με.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Εἰκοσαέτης εἶπας. Νέος μεριστὰν  
ἐστὶ βεβαίως.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ὅχι, πάτερ.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Τῆς αὐλῆς

πλὴν τότε ἄρχων.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Οὔτε τοῦτο.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἐννοῶ

εἰς στρατιώτην τὴν καρδίαν ἔδωκας.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Καὶ πάλιν ἀπατᾶσαι.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Πλὴν ἐκπλήττεις με·

τί μένει ἄλλο;

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Μένει, πάτερ φίλτατε,  
ἡ θεσπεσία τέχνη.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Πῶς, τί λέγεις; Σὺ  
ἀσήμου, φίλη, καλλιτέχνου νύμφη; Σὺ,  
ἦν οἱ τὰ πρῶτα φέροντες μνηστεύονται  
ἐν Βυζαντίῳ!

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Πλὴν οὐδόλως ἄσημος  
ἐκεῖνος, πάτερ. Καίτοι νέος, ἔνδοξος  
κατέστη ἤδη, καὶ λαμπρὸς ἀνοίγεται  
ὁ πρὸ αὐτοῦ δόριζων.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ὁ Ἀνθέμιος.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

ὦ, τίς σοὶ εἶπε;

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Δῶρον ἔχω μαντικῆς.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Τὰς μυχαιτάτας σκέψεις ἀνιχνεύεις.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ναί,

καὶ πράττεις ἐπομένως φρονιμώτατα  
τὰ πᾶν ὁμολογοῦσα. Τὸν Ἀνθέμιον  
φιλεῖ ὁ Αὐτοκράτωρ, καὶ μοὶ φαίνεται  
νοῦν κεκτημένος πράγματι δαιμόνιον.  
Ἀλλὰ τῶν Ἡγεμόνων εὐμετάβλητος  
ἡ εὐνοία, φιλότατη. Εἰς δυσμένειαν  
ὑποπεσὼν τεχνίτης μένει ἄγνωστος,  
ἐν ᾧ σὺ ἔχεις πρὸ ποδῶν σου κλίνοντας  
τοὺς Πατρικίους πάντας καὶ τοὺς ἄρχοντας.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Καὶ Πατρικίων καὶ ἀρχόντων, πάτερ μου,  
ἀνώτερος ἐκεῖνος.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Τρυφερῶς φιλεῖς

αὐτόν, ὡς βλέπω.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ἐξ ἀπάσης τῆς ψυχῆς.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἐκεῖνος δὲ τί λέγει;

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ὅτι κρέματα  
αὐτοῦ ὁ βίος ἅπας ἐκ τοῦ φίλτρου μου.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Καλῶς τὰ πάντα ἤδη διηυθέτησας.  
Καὶ εἰς τὸν σύμβουλόν σου τὸν πιστὸν οὐδὲν  
ἐκ τούτων εἶπας;



ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ὁ καιρὸς μοι ἔλλειψε.  
Πρὶν ἐννοήσω ἀκριβῶς τί ἔπραττον,  
ἐκείνος μὲ ἠγάπα.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Καὶ διέγνωνς σὺ  
τὸ αἶσθημα;

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Βεβαίως.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Καὶ ἀπέδωκας  
τὰ ἴσα;

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

ὦ ἀμέσως.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ὁραιοτάτα.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Συγχώρησόν με, πάτερ μου ἀγαπητέ,  
τὴν συνδρομὴν σου πᾶσαν ὑποσχέθητι·  
εἰπέ μοι ὅτι...

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

ὦ, ἀνάμεινον μικρόν·  
μοὶ ἐπετέθης βλέπω σὺ πανατρατιᾷ,  
πλὴν ἀπαιτοῦσι σκέψιν καὶ ὑπομονὴν  
τοιαῦται ἀποφάσεις.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Μὴ συνοφρυᾷς,  
εἰπέ μοι κἄν...

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Καὶ αὖθις συσχεπτόμεθα  
ἐκ τῆς στρατείας ὅταν ταύτης, σὺν Θεῷ,  
ἐπανακάμψω.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ναί, πλὴν πάτερ φίλτατε,  
φιλόδοξος ἡ μήτηρ. Σοῦ ἐλλείποντος,  
ἐκείνη ἴσως δυστροπήσῃ.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἐννοῶ  
ἡ ἀναχώρησίς μου ἤδη διὰ τὸ  
σ' ἐλύπει τόσον.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

ὦ, γνωρίζεις κάλλιστα  
καὶ ἄνευ τούτου ὅτι...

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Καθυσύχασον,  
ἐγὼ τὰ πάντα ἐξηγήσω τῇ μητρί.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ἐκ τῆς ψυχῆς μου ὅλης σοὶ εὐγνωμονῶ.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Πλὴν ἀσπασμὸν ζητῶ σοὶ ὡς ἀντίτιμον.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ἀντὶ ἐνὸς χιλίου δέχθητι.  
(Ῥίπτεται εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ. Φαίνεται ἐκ τοῦ  
βάθους προσερχομένη ἡ Ἀντωνίνα μετὰ τοῦ Καπ-  
παδόκου.)

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἰδοὺ  
ἡ μήτηρ σου νομίζω.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Φεύγω τότε. Σὺ  
διάθες καταλλήλως τὰ πρὸς ἔφοδον.  
(Ἐξέρχεται.)



## ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ, ΑΝΤΩΝΙΝΑ καὶ ΚΑΤΠΠΑΔΟΚΗΣ.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Ὁ Ἐπαρχος ζητεῖ σε, Βελισάριε.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ὡς εὖ παρέστης, ἄρχον, ἐν τῷ οἴκῳ μου.

ΚΑΤΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἡρχόμεν, ὦ Στρατάρχα, φέρων σοι θερμὰ  
καὶ κατ' ἰδίαν τὰ συγχαρητήρια.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Εὐγνωμονῶ σοι ἐκ καρδίας.

ΚΑΤΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἀληθῶς

ὁ Βασιλεὺς ὑπῆρξεν εὐτυχέστατος  
ἐκλέξας σὲ τὸν πάντων ἄριστον.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Σεπταί

τοῦ Ἀνακτος αἱ πράξεις.

ΚΑΤΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Βεβαιότατα,

πλὴν τῆς αὐλῆς γνωρίζεις τὰ ζιζάνια  
καὶ τὰς ῥαδιουργίας. Σὺ μακρύνεσαι  
οὐδένα καταλείπων ἀντιπρόσωπον,  
καὶ ὁμως ἐξαρτᾶται τὸ ἐγχείρημα  
κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς Κυβερνήσεως.  
Τί δύναται Στρατάρχης ἀπροσμάχητος,  
κατακτητὴς ῥαγδαῖος, ἀφιέμενος  
ἐν τῇ κρισίμῳ ὥρᾳ ἄνευ ἀρωγῆς,  
ἢ ὑπὸ τῶν ἰδίων προδιδόμενος  
συλλειτουργῶν;

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Εἰς τοῦτο ἔχεις δίκαιον.

ΚΑΤΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ὁ κίνδυνος σπουδαῖος οὗτος, πίστευσον,  
καὶ διὰ τοῦτο ἔρχομαι προτείνων σοι  
τὴν ἀρωγὴν μου πᾶσαν καὶ ἀντίληψιν.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

ὦ ἄρχον, ποῖα εὐγενῆ αἰσθήματα!

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Εὐχαριστίας δέχθητι· πλὴν πῶς ἐγὼ  
τοιαύτην ἀποδώσω χάριν;

ΚΑΤΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἀχαρις

ἡ χάρις ἀποβαίνει ἢ ἀντάλλαγμα  
ζητοῦσα. Μόνον μὲ κινεῖ τὸ αἶσθημα  
τῆς διὰ σὲ φιλίας, καὶ προτείνω σοι  
τῆς συμμαχίας ταύτης τὴν κρηπίδωσιν  
ἐπὶ δεσμῶν ἀρρήκτων·

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἐξηγήθητι.

ΚΑΤΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τὴν ταραχὴν ἐβαρύνθη ὑπαρξίν,  
καὶ πρὶν παρέλθῃ ὁ καιρὸς, τὰς ἡδονὰς  
ἡσυχωτέρου βίου ἤρχισα ποθῶν.  
Ὡραίαν ἔχεις θυγατέρα. . .

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἐπαρχε,

τί λέγεις;

ΚΑΤΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Σοὶ προτείνω γάμον μετ' αὐτῆς.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Σπουδάζεις, ἄρχον;

ΚΑΤΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Διὰ τί ἐκπλήττεσαι;

Παρήλθον ἤδη δι' ἐμὲ τοῦ ἔαρος  
τὰ πρῶτα ῥόδα. Νάρκισσος ἢ Ἀδωνις  
οὐδ' ἤμην ἴσως οὐδ' εἰμί, πλὴν κέκτημαι,  
ὥς οἶδας, θέσιν ἀληθῶς περιβλεπτον,  
καὶ πρώτη ἔσται μετὰ τὴν Βασιλίσσαν  
ἡ σύζυγός μου.



ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Τοῦτο ἀναντίρρητον.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Οἱ νεανίαι εἰς τὰ χεῖλη ἔχουσι  
 ῥοδόμελι ἀπαύστως καὶ ἀνθόνερον,  
 ἀγάπην αἰωνίαν ἐπομνύουσι,  
 καὶ τοὺς ἀστέρας μάρτυρας λαμβάνουσι·  
 πλὴν ἐπὶ τούτων οὐδαμῶς βασίζεται  
 ἡ εὐτυχία.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Ὅμιλεῖ σοφώτατα.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Αἱ χίμαιραι ταχέως διαλύονται,  
 καὶ μένει μόνη ἡ ἀπογοήτευσις.  
 Ἐν ᾧ ὁ γάμος, ὃν ἐγὼ προτείνω σοι,  
 εἰς ἀμφοτέρους ἔσται χρησιμώτατος.  
 Ἐσόμεθα οἱ δύο τὰ στηρίγματα  
 τοῦ θρόνου, ἂν σὺ θέλῃς, τὰ πανίσχυρα,  
 καὶ τὸ συμφέρον καταστήσωμεν κοινόν.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Εἰσέτι ἐνδοιάζεις, Βελισάριε;

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἡ πρότασίς σου, ἄρχον, μὲ τιμᾷ πολύ,  
 καὶ σοὶ ὀφείλω χάριτας, πλὴν δυστυχῶς  
 τυγχάνει ὅλως ἀπραγματοποίητος.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Τι λέγεις;

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Τὰς λευκάς σου τρίχας, Ἐπαρχε,  
 ὑπερηφάνως φέρων ἔχεις δίκαιον.  
 Τὰς πρὸς τὸ Κράτος τόσας σ' ἐνθυμίζουσιν  
 ὑπηρεσίας. Χαίρεις ὑπολήψεως  
 πανδήμου, ἀλλ' ὁ ἔρως ἀσμενίζεται  
 εἰς ἄλλα. Θέλει ῥοδοχρόους παρειάς,  
 χρυσοὺς πλοκάμους. . .

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Βλέπω ὅτι ποιητὴν  
 ὁ θώραξ σου καλύπτει ὁ χαλύβδινος.  
 Ἐλάττωμα νομίζω τοῦτο, φίλε μου,  
 δι' ἄνθρωπον τῶν ὄπλων. Πρακτικώτερος  
 ὀλίγον ἔσο.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Ἄφες τοῦτο εἰς ἐμέ.

Ἀναλαμβάνω τὴν ὑπόθεσιν ἐγώ.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἀδύνατον τὸ πρᾶγμα καὶ ἂν ἔλλειπον  
 οἱ ἄλλοι λόγοι.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Διὰ τί, παρακαλῶ;

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Διότι ἤδη τὴν καρδίαν ἔδωκεν  
 ἐκείνη, ἣν αἰτεῖς μοι.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

ὦ θαυμάσια!

Καὶ σὺ γνωρίζων τοῦτο, ἐνεθάρρυνες  
 τὴν ἄφρονα ἐκείνην, ἐν ᾧ ἔμενεν  
 ἡ μήτηρ ἐν τῷ σκότει.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Μόλις πρὸ μικροῦ  
 τὸ πρᾶγμα, φίλη, ἐξιχνίασα.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Καὶ τίς  
 ὁ νέος οὗτος θιασώτης;

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἄλλοτε  
 σοὶ λέγω τοῦτο.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἀποβαίνει περιττὴ  
 ἡ περαιτέρω ᾧδε παρουσία μου.  
 Ἐν πάσῃ περιπτώσει, Βελισάριε,  
 θεώρει με ὡς φίλον, καὶ τὴν πρότασιν  
 ἀφ' οὗ καλῶς σταθμίσης, ἀποφάσισον.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Προθύμως τὴν φιλίαν ἀποδέχομαι  
 καὶ ἀποδίδω. Ἄλλο τι μὴ μοι αἰτῆς.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Ἐγὼ συνυπογράφω τὸ συμβόλαιον,  
 ᾧ ἄρχον, ἀπὸ τοῦδε.





ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Συμβιβάσθητε,  
καὶ ἄλλοτε τὸν λόγον συνεχίζομεν.  
Εἰρήνη, ὦ Στρατάρχα, εἰς τὸν οἶκόν σου!

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Τὸν ὕπνον, ἄρχον, εὐχομαί σοι ἐλαφρόν.  
(Ὁ Καππαδόκης ἀπέρχεται προπεμπόμενος.)

## ΣΚΗΝΗ Ζ'.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ καὶ ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Καὶ ἤδη, ὡς ἐλπίζω, καταστήσεις με  
τῆς τρυφερᾶς πλεκτάνης ταύτης κοινωνόν.  
Ὁ εὐπατρίδης ποῖος, ὁ νεάνιδας  
εἰς ἀθεμίτους παρασύρων ἔρωτας,  
ἀκόντων τῶν γονέων;

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Αὐστηρῶς πολὺ  
ἐκφράζεσαι. Ὁ ἔρως, ἄνθος τρυφερόν,  
εἰς τὰς καρδίας αὐθορμήτως φύεται  
τὰς νεαράς. Ἡ φύσις οὕτως ὥρισε.  
Καθήκον τῶν γονέων καὶ δικαίωμα  
ἡ ἐποπτεία, ἐκ τῆς πείρας δύναμιν  
ἀρυσμένη πρὸς τῶν τέκνων τὸ καλόν,  
ἀλλ' ὄχι καὶ ἡ βία, ἐπιβάλλουσα  
θελήσεις ἄλλοτρίας.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Ἀξιέπαινοι  
βεβαίως θεωρίαι, τὰ θεμέλια  
τῆς ἐξουσίας σείουσai τῆς πατρικῆς.  
Ἄλλ' ἄφες ταῦτα καὶ εἰπέ μοι ὁ γαμβρὸς  
τίς ἄρα ὁ τοσοῦτον καταθέλξας σε;

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Οὐδόλως ἔτι περὶ τούτου πρόκειται.  
Σοὶ εἶπον μόνον ὅτι αἴσθημα βαθὺ  
ἡ Νίνα τρέφει, ὅπερ ἀνεκάλυψα.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Καὶ τίς ὁ νέος Πάρις;

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ὁ Ἀνθέμιος.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

ᾧ, τοῦτο ἀποβαίνει ὄντως νόστιμον·  
εἰς εὐτελὲς τεχνίτης, ἐν παιδάριον.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἐν ἡλικίᾳ θαλερᾷ διάσημος  
ἀπ' ἐναντίας ἦδη ὁ Ἀνθέμιος.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Εἰς ἀγοραῖος.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Πάντων τιμαλφέστερον  
τῆς μεγαλοφυΐας τὸ διάδημα.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Τὴν πείναν ἔχον ὡς συνήθη σύντροφον.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Τοῦ Ἀνθεμίου ἀσφαλὲς τὸ στάδιον.  
Ὑπὸ τῶν Βασιλέων ἀγαπώμενος  
μεγάλα ἔργα διεξάγει.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Ἄγνωστος  
καὶ τὴν πατρίδα καὶ τὴν οἰκογένειαν.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Εἰς Τράλλεις ἐγεννήθη, ἔχων ἀδελφοὺς  
ἀναδειχθέντας πάντας, τὸν Ὀλύμπιον,  
νομομαθὴ σπουδαῖον, τὸν Μητροδώρον,  
γραμματικόν, καὶ δύο ἔτι ἰατρούς,  
Ἀλέξανδρον, νομίζω, καὶ Δίοσκορον.



ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Ἀμφιβολίας περὶ τούτων ἤκουσα.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἀμφιβολίας λέγεις; Ἐξηγήθητι.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Θρυλλοῦσιν ὅτι, βρέφος ἐγκαταλειφθεὶς,  
ὑπὸ τοῦ Ὀλυμπίου, διαβαίνοντος  
τυχαίως, διεσώθη.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἀνυπόστατοι  
γυναιῶν μῦθοι.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Ἴσως ἀνυπόστατοι,  
ἀλλ' εἰς τοιοῦτον γάμον συγκατάθεσιν  
μὴ ἀναμένης παρ' ἐμοῦ.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Σοὶ φαίνεται  
τοῦ Ἀνθεμίου μᾶλλον ἀξιέραστος  
ὁ τυμβογέρων Ἐπαρχος;

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Τὴν ὥριμον  
προκρίνω ἡλικίαν. Ἀναμφίβολος  
τοῦ Καππαδόκου ἡ ἰσχὺς. Ὡς συγγενὴς  
ἐξασφαλίζει ἐντελῶς τὴν τύχην σου,  
ἐν ᾧ ἂν ἦδη ὀργισθῇ πῶς καθ' ἡμῶν  
μεγάλης βλάβης πρόξενος γενήσεται.  
Τὸν χαρακτήρα τοῦ ἀνδρὸς καὶ σὺ καλῶς  
γνωρίζεις.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Τοῦτο ἀκριβῶς μὲ ὥθησεν  
εἰς ἄρνησιν βεβαίαν καὶ ἀπόλυτον.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Τὰς συνεπείας πάσας ἀναμέτρησον.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Οὐδ' ἐξετάζω περὶ τούτου. Μισητὴ  
ἢ λαμπροτέρα τύχη, ἂν ἀντίτιμον  
τοῦ τέκνου μου ἀπῆται τὴν ἀπώλειαν.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Δραματικῶς τὸ πρᾶγμα μὴ ἐξέταζε.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Τὴν Νίναν μόνην ἐν τῷ κόσμῳ ἔχομεν,  
ὁ πλοῦτος αὕτη καὶ τὸ καύχημα ἡμῶν,  
καὶ τῆς εὐδαιμονίας προτιμᾶς αὐτῆς  
συμφέροντα χυδαῖα καὶ ἀμφίβολα;

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Ἐκείνη πρώτη πᾶσαν τὴν ὠφέλειαν  
ἐκ τῆς ὑψώσεώς σου ἀρυσθήσεται.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ὑπολογίζει ἴσως οὕτω νοῦς ψυχρὸς,  
ἀλλ' ἄλλη τῆς καρδίας ἡ διάγνωσις.  
Ματαίως τὰς ἐσχάτας ταύτας ὥρας μου  
πικραίνεις. Ἐχῶ πρὸ τῆς ἀπελεύσεως  
πολλὰς ἐτοιμασίας. Ἀναβάλωμεν  
τὴν περαιτέρω σκέψιν.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Ἀναβάλωμεν.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἄν ἐπιστρέψω, σὺν Θεῷ, προβαίνομεν.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Εἰσάκουσον ἐν τούτοις καὶ τὴν γνώμην μου.  
Ἐκ τῆς παρουσίας ἐκστρατείας ἤρτηται  
τὸ στάδιόν σου ἅπαν. Τὸ ἐγχείρημα  
ἂν ἐπιτύχη, εὐκλεὲς καθίστασαι,  
ἀλλ' ἀφ' ἐτέρου ἄρδην καταστρέφουσαι,  
ἂν ναυαγήσῃ.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Τοῦτο ἀναντίρρητον.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Συμφέρον ἔχεις ἄρα ζωτικὸν εἰς πᾶν  
τὸ συντελοῦν ἀμέσως εἰς τὴν ἔκβασιν,  
καὶ ὡς τοιοῦτον ἐκ τῶν πρώτων θεωρῶ  
τοῦ Καππαδόκου τὴν φιλίαν. Ἄν ῥητὴν  
ὑπόσχεσιν ἡρνήθης, ἄφες κἂν αὐτῷ  
ἀκμαίαν τὴν ἐλπίδα.



ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἀπεχθάνομαι  
τὰ μέσα ταῦτα. Μοὶ ἀρκεῖ τὸ ξίφος μου  
ὡς μόνον ὄπλον. Μυστικὰ τεχνάσματα  
καὶ ῥαδιούργους συμφωνίας ἀγνοεῖ  
ὁ στρατιώτης.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Εἰς ἐμὲ ἡ μέριμνα  
ἢ περὶ τούτου τότε.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Πράξον ὡς φρονεῖς.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Τὸν Λεωνίδα μ' ἐνθυμίζεις, φίλε μου,  
καὶ εἰς τὸν Μαραθῶνα τὸν Κυναίγειρον·  
πλὴν ἔκτοτε τὰ πάντα μετεβλήθησαν,  
καὶ ἄλλα μέσα ἄλλοι θέλουσι καιροί.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Καὶ σὺ τὸν Σταγειρίτην, τὸν φιλόσοφον  
μοὶ ἐνθυμίζεις τῆς πραγματικῆς σχολῆς.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει εὐχαρίστησον  
τὴν μοῖραν ὅτι ἀρωγὸν σοι ἔδωκε,  
τὰς περιστάσεις ἐκτιμῶσαν ἀκριβῶς,  
καὶ συναρμολογοῦσαν πρὸς συμφέρον σου.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Συνέρχονται ἀπόψε εἰς συμβούλιον  
οἱ Δοῦκες τῶν σωματῶν καὶ οἱ Κόμητες  
τῶν ὑπ' ἐμὲ ταχθέντων. Σπεύδω πρὸς αὐτούς.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Τὸ δεῖπνον πάλιν καταλείπεις.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἀὔριον  
ἐλεύθερος ἐλπίζω ὅτι ἔσομαι.  
(Ἐν ᾧ ἐξέρχεται πίπτει τὸ διασκήνιον.)

## ΣΚΗΝΗ Η'.

Κήπος πλήρης ἀνθέων παρὰ τὸν οἶκον τοῦ Βελισαρίου. Πρασινὰ καὶ ἀγάλματα. Ἡ ΙΩΑΝΝΙΝΑ κάθηται  
παρὰ σύμπλεγμα, παριστῶν τὴν Ψυχὴν καὶ τὸν Ἑρωτα. Πανσέληνος.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Τὸν βίον μου πῶς ὅλον ἀνεστάτωσε  
τὸ πάθος τοῦτο. Μόνην εἶχον μέριμναν  
ἐσχάτως ἔτι τ' ἄνθη μου τὰ φίλτατα,  
καὶ διεύρων χαροπὸν παράδεισον  
τὴν οἰκουμένην, κοινωνὸν καλοῦσάν με  
τῆς θυμηδίας καὶ τῶν τέρψεων αὐτῆς.  
Πολύτιμόν τι ῥόδον, μαραινόμενον,  
ἀθῶον δάκρυ μοι ἀπέσπα κάποτε,  
οὐδὲ μειζόνων συμφορῶν ὑπώπτευον  
τὴν ὑπαρξιν. Ἄλλ' αἴφνης φλὸξ ἀκοίμητος  
ἐχύθη πυρπολοῦσα εἰς τὰς φλέβας μου,  
καὶ ὡς διὰ μαγείας μὲ μετέβαλε.  
Ἀκαταπαύστως ἓνα ἤδη λογισμὸν  
καὶ μόνον ἔχω, πρὸς αὐτὸν μὲ φέρουσιν

αἱ σκέψεις πᾶσαι καὶ οἱ πόθοι οἱ λοιποί,  
ὡς πανταχόθεν ρέουσιν οἱ ποταμοὶ  
πρὸς τὸ Ζοφῶδες χάος τοῦ ὤκεανου.  
Αὐτὸς τὸ κέντρον πάσης τῆς οὐσίας μου,  
αὐτὸς ἀσπλάγχυνς, διαρκῶς μὲ τυραννεῖ,  
ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἀφάτους ἡδονὰς  
παρέχει μοι. Ἐντὸς μου ἡ καρδία μου,  
μεταβληθεῖσα εἰς πηγὴν ἀπύθμενον,  
κρουνοὺς ἐκχέει παραφόρου ἔρωτος.  
Ἡ φύσις μετεβλήθη καὶ φαιδρότερα  
μοὶ φαίνονται τὰ πάντα. Τοὺς ὁμοίους μου,  
τὸν κόσμον ὅλον ἀγαπῶ. Παράδοξον  
τῷ ὄντι ἄλγος, πυρετὸς τοῦ αἵματος  
διπλασιάζων τὴν γοργότητα. Δεσμοὶ  
ψυχὴν καὶ σῶμα συνενούσιν ἄρρηκτοι,



καὶ κατασκέλλει τοῦ ἐνὸς ἢ πάθησις  
τὸ ἕτερον ἀμέσως.

(Θεωρεῖ τὸ σύμπλεγμα.)

Ἦδη σ' ἐννοῶ

παράστασις φιλάτη. Μόλις ἔστρεφον  
πρὸς σέ τὸ βλέμμα, ἡσθανόμην ἄλλοτε  
τὰς παρειάς μου φλεγόμενας, ἔτυπτε  
τὸ παιδικόν μου στήθος ἡ καρδία μου.  
Συγκίνησιν καὶ φόβον μοι ἐνέπνεες,  
ἐφ' ὅλα ἔτη ἱερὸν σ' ἐνόμιζον  
ἀγνώστου μυστηρίου σύμβολον. Μακρὰς  
πολλάκις ὥρας σ' ἐθεώρουν ἐν σιγῇ,  
καὶ ἂν προσήρχετό τις ὅλη ἔτρεμον,  
ὥσει ἐπ' αὐτοφώρῳ συλληφθεῖσα. Φεῦ,  
προαίσθημα ὑπῆρξαν ταῦτα, καὶ ὥς σὺ  
Ψυχὴ ἐρώσα ἦδη, πᾶσα τήκομαι,  
καὶ θνήσκω ἢ δειλαία καὶ ἀπόλλυμαι.

(Ἐγείρεται καὶ περιεργάζεται τὸ σύμπλεγμα.)

Παράδοξος τῷ ὄντι ἡ ἐπήρεια,  
ἦν ἡ ὡραία αὕτη ἔσχε σύνθεσις  
εἰς πάντα μου τὸν βίον. Τοῦ αἰνίγματος  
ἀνέλαμψεν ἡ λύσις ἤδη φαεινῇ.  
Πληγείσα ἅπαξ ὅλη παραδίδοται  
ἡ ἐρωμένη καὶ πρὸς τ' ἄνω στρέφουσα  
τοὺς ὀφθαλμούς, ὥς μόνον ἔχει ἥλιον  
τὸ πρόσωπον ἐκείνου. Εἰς τὰς τρυφερὰς  
ἀγκάλας φέρει τὴν φιλάτην ὁ Θεός,

ἐκ τῆς ἀφάτου ἡδονῆς ἡμιθανῇ,  
καὶ θεραπεύει τὴν ἡδεῖαν βάσανον,  
αὐτῆς διπλασιάζων τὴν σφοδρότητα.

(Μετὰ μικρόν.)

Τὸ ἄγαλμα πῶς τοῦτο τὸν Ἀνθέμιον  
μοὶ ἐνθυμίζει. Ἡ ἡδύτης ἡ αὐτὴ  
τοῦ βλέμματος, ἡ στάσις ἡ ἐπέραστος.  
Ἄν πτερωτὸν ἐκείνο, φέρει πτέρυγας  
τῆς μεγαλοφυΐας ὁ ἐμὸς θεός.

(Μικρὰ παύσις.)

Πρὸς τὴν Ψυχὴν ὀλίγην ὁμοιότητα  
ὀρῶ ἐπίσης ἐν ἐμοί. Ὀλόκληρος  
τῷ ἔρωτι ἀνήκω. Σὺ προστάτις μου,  
θεὰ φιλάτη, ἔσο· σὺ ἐλέησον,  
εὐλόγησον τοὺς πόθους τοὺς διακαεῖς.

(Μικρὰ παύσις. Ὁ Ἀνθέμιος ἀναφαίνεται ἐπὶ τοῦ  
περιβάλλοντος τὸν κήπον τοίχου μεταξὺ τῶν ἀν-  
θέων.)

Ὅποια νῦν ἡδεῖα. Ἡ πανσέληνος  
τὰ πάντα λούει εἰς χρυσὰς μαρμαρυγὰς.  
Ἡ φύσις ὅλη ὠχρίᾳ ἐξ ἔρωτος,  
καὶ μυστικὰ τὰ ρόδα φίλτρα τήκουσι.  
Ἀνθέμιέ μου, ποθητέ μου, χάρμα μου,  
μακρὰν μου σὺ ποῦ μένεις; Πᾶσα, πᾶσά μου  
εἰς σέ ἀνήκει ἡ καρδία. Σὲ φιλῶ,  
ναί, σὲ λατρεύω παραφόρως καὶ πιστῶς.  
(Ὁ Ἀνθέμιος καταπηδᾷ ἐν τῷ κήπῳ καὶ σπεύδει  
πρὸς τὴν Ἰωαννίνα, ἥτις ἀνεγείρεται περίτρομος.)

## ΣΚΗΝΗ Θ'.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ καὶ ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ὁ κρότος οὗτος, Παναγία Δέσποινα!

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἰωαννίνα!

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, ἀναγνωρίζουσα αὐτόν.

Σύ, Ἀνθέμιε, σύ, σύ!

ΑΝΘΕΜΙΟΣ, λαμβάνων τὰς χεῖρας αὐτῆς.

Λατρεία μου φιλάτη.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Σὺ Ἀνθέμιε!

(Θεωροῦνται ἐπὶ μικρὸν ὡς ἐν ἐκστάσει. Ἡ Ἰωαννίνα  
ἀποσπᾶται τέλος.)

Θεέ μου! πλὴν τί πράττεις; Φύγε. Ὡδε πῶς  
εὐρέθης; Σπεῦσον φύγε. Πάντα λέγε μοι.  
Ἄν ἔλθῃ τις; Πῶς τρέμω πᾶσα σύσσωμος.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἰωαννίνα, προσφιλεῖς ἀγάπη μου.



ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Πλὴν πῶς εἰσῆλθες εἰς τὸν κήπον;

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Σὲ φιλῶ

ἐξ ὅλης μου καρδίας.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Μὲ διέκρινας

ἐντὸς τοῦ σκότους;

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Σὲ λατρεύω. Βάσανος

ὁποία, ὦ φιλτάτη, ἐὰν εἴξωρες  
στιγμὴ μακράν σου πᾶσα.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ἐχεις δίκαιον.

Ἐφ' ὅλην ἑβδομάδα ἐστερήθην σε.

Ἡ μήτηρ ἅπαξ μόνον εἰς τ' Ἀνάκτορα  
παρέλαβέ με, ἦλθον εἰς τὴν αἴθουσαν,  
πλὴν ἐν τῷ πλήθει τὰ δειλά μου βλέμματα  
σ' ἐζήτησαν ματαίως.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Εἰς τὸν θάλαμον

τοῦ Βασιλέως ἐργαζόμην.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ἐχυσά

τὴν νύκτα πᾶσαν δάκρυα πικρότατα.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Φιλτάτη κόρη, πᾶν σου δάκρυ δι' ἐμὲ  
πηγὴ ἀπείρου, ἀνεκφράστου ἡδονῆς,  
τοῦ ἔρωτός σου τοῦ πιστοῦ μαρτύριον.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Φεῦ, τοῦτο ἤδη ἐπαρκῶς γνωρίζεις· πλὴν  
καὶ σὺ ἐπίσης τρυφερῶς μὲ ἀγαπᾷς,  
εἰς τῆς αὐλῆς τοὺς κύκλους διαιτώμενος;  
Ὡραίας τόσας ἄλλας βλέπεις περίξ σου,  
καὶ μετ' ἐκείνων διαρκῶς συνομιλεῖς.  
Ἐγὼ οὐδὲν ἐκ τούτων πάντων ἐννοῶ,  
ἀλλ' αἱ γυναῖκες ὅλαι σὲ λατρεύουσιν  
ἐκείναι, καὶ ὁσάκις σοὶ προσνεύουσι  
θανάτου σκότος διαχεῖται περίξ μου.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

ᾯ, ἔχεις ὅλως ὡς πρὸς τοῦτο ἄδικον.  
Σὺ, καὶ παρούσα καὶ ἀπούσα, μόνη σὺ  
ὁ λογισμὸς μου ὁ ἡδὺς καὶ διαρκής.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Εἰμὶ ἀκόμη ἄπειρος, ἀλλ' ἤκουσα  
περὶ κινδύνων ὁμιλούσας τῆς αὐλῆς  
γυναῖκας ἄλλας. Ἄν ποτε ὁ ἔρως σου  
μοὶ λείψῃ, ὦ θεέ μου.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Καθησύχασον,

φιλτάτη κόρη. Ἡ Ζωὴ μου ἅπασα  
εἰς σὲ ἀνήκει. Ἄδης ἀποφώλιος  
ὁ κόσμος οὗτος ἀνευ σοῦ.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Οἱ λόγοι σου

ὡς μουσικὴ ἡδεῖα μὲ πραῦνουσι,  
πλὴν ἐκ ζηλείας θνήσκω. Μῖσος ἄσπονδον  
πρὸς τὰς λοιπὰς γυναῖκας συναισθάνομαι.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Τὸ μῖσος τοῦτο εἰς στοργὴν μετὰτρεψιν,  
καὶ πρόσθετος εἰς ἐκείνην, ἦν μοι ὤμοσας.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ἀρκεῖ ἐκείνη. Πλὴν τί πράττετε; ᾯ, Χριστέ,  
ἀκόμη μένεις; Πῶς μὲ ἀνεκάλυψας.

(Ὁ Ἀνθέμιος φέρει τὴν Ἰωαννίνα πρὸς τὸ κάθισμα,  
ἐφ' οὗ κάθηται αὕτη. Ἐκεῖνος δὲ γονυκλινεῖ, καὶ  
μετ' ὀλίγον κάθηται εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς.)

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Σπανίως μόνον βλέπων σε εἰς τὴν αὐλήν,  
ἀφάτως ἐτηκόμην, καὶ ὁ ἔρως μου,  
ἀκατασχέτως σύρων με, τοῦ οἴκου σου  
ἐγγὺς τὴν νύκτα μὲ ὠδήγει. Ἐμενον  
μακρὰς πολλάκις ὥρας τοῦ θαλάμου σου  
μακρόθεν ἀτενίζων τὰ παράθυρα,  
καὶ ἀνεκφράστως εὐτυχὴς ἂν ἔβλεπον  
τυχαίως τὴν σκίαν σου διαβαίνουσαν.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Φεῦ, καὶ ἡγνόουν τοῦτο ὅπως ὀπισθεν  
τῶν παραπετασμάτων διακρίνω σε.





ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Τὸ φῶς σου ἐπὶ τέλους ἀπесβέννυτο,  
καὶ εἰς τὴν παιδικὴν σου κλίνην ἔξαλλος  
σ' ἐφανταζόμην θελκτικῶς ὑπνώττουσαν.  
Κλειστὰ τὰ βλέφαρά σου τὰ κηρόπλαστα,  
καὶ τοὺς πλοκάμους τοὺς χρυσοὺς σου εἰς  
φωτὸς  
τὴν κεφαλὴν σου αἶγλην περιβάλλοντα.  
Πρὸ τῆς ψυχῆς σου ὄνειροι χαρμόσυνοι  
ἐπέρων τότε, καὶ ἠπόρουν ἂν ἐκεῖ  
τινὰ κατεῖχον θέσιν.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Πάντα σὺ πληροῖς  
τὰ ὄνειρά μου.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Οὕτω κατοπεύοντα  
συνήθως εὗρισκέ με τὸ μεῖδιμα  
τὸ πρῶτον τῆς πρωΐας. Πλὴν ἀπὸ τίνος  
ὀλίγον ἐγενόμην τολμηρότερος,  
καὶ τοῦ φωτὸς τῆς Φοίβης ὠφελούμενος,  
τὰ ἐν τῷ κήπῳ ἐπεσκόπουν μυστικῶς.  
Ἐν μέσῳ τῶν ἀνθέων διαβαίνουσιν,  
καὶ εἰς τὴν ἔδραν καθημένῃν ταύτην σου  
ἐφ' ὥρας ἤδη ἀφανῆς σ' ἐθαύμαζον·  
ἀλλ' ἐπὶ τέλους τ' ὄνομά μου ἤκουσα  
τῶν φίλων σου χειλῶν ἐξερχόμενον,  
καὶ λησμονῶν τὰ πάντα ἐπλησίασα.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ὅποια ἀφροσύνη.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἦν ἀντήμειπε  
βασιλικῶς ἡ μοῖρα. Μόνην σήμερον  
ὀρῶν σε κατὰ πρῶτον, ἀνενόχλητος  
τοῦ ἔρωτός μου σοὶ ἐκφράζω τὴν ὁρμήν.  
Ἀκούω τὴν φωνὴν σου ψιθυρίζουσαν  
ἡδέας λέξεις εἰς τὸ οὖς μου, τὰς ἀβρὰς  
ἐγγίζω χεῖρας. ὦ, ἀφράστως εὐτυχῆς  
εἰμί, φιλότατη, πλὴν φοβοῦμαι ἀκριβῶς  
τῆς εὐτυχίας ταύτης τὴν ἐπίτασιν,  
καὶ τρέμω, ὥς τις ἂν ἠπείλει συμφορά.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Μὴ λέγῃς τοῦτο. Εἰς τὰς φλέβας πήγνυται  
τὸ αἷμά μου εἰς μόνην τὴν ιδέαν.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Φεῦ,

ὅσakis ἐνθυμοῦμαι ποῖον βάραθρον,  
ἡμᾶς χωρίζει τρέμω. Σὺ πολύκληρος  
Στρατάρχου κόρη, καλλιτέχνης ἄγνωστος  
ἐγώ.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Τί λέγεις καλλιτέχνης ἄγνωστος;  
Πρὸ σοῦ ὀρίζων εὐκλείης ἀνοίγεται,  
καὶ ἤδη πάντες μέγαν σε κηρύττουσιν·  
ὁ Ἄναξ πρῶτος.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ὅνειρα, φιλότατη μου,  
καὶ φροῦδοι πόθοι. Ἐν ἐμοὶ αἰσθάνομαι  
τὸ πῦρ τὸ θεῖον ἀληθῶς, ἡ ἔμπνευσις  
πικρὰ πολλάκις δάκρυα μοὶ ἀποσπᾷ,  
καὶ μένω ἐπὶ νύκτας ὅλας ἄυπνος,  
πρὸ τῶν ἐκθάμβων ὀφθαλμῶν μου μέλαθρα  
θαυμάζων ιδεώδη. ὦ ἂν ὑπαρξῇν  
ἐλάβανον ἐκεῖνα, τότε πράγματι  
ἐμὸν τὸ μέλλον, ἀλλ' ὅσakis ἄπληστον  
ἐκτείνω χεῖρα, τὰ χρυσὰ ἰνδάλματα  
ὥς ἐλαφραὶ ἀτμίδες διαλύονται,  
καὶ εἰς ἐσχάτην πίπτω ἀποθάρρυνσιν.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Δοκιμασίαι αὐται, ὧς ὑφίσταται  
ἡ εὐφυΐα. Ἦδη ἔχεις ἀγλαοὺς  
τῆς ἀκαμάτου ἐργασίας σου καρπούς·  
τὰ σχέδιά σου συμπληροῦνται βαθμηδόν.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ναί, συνετέθη τὸ κοινὸν διάγραμμα,  
πλὴν λείπουσιν εἰσέτι τὰ ἐπίλοιπα,  
καὶ μόλις εἰς τὸ χάος ἔδωκα μορφήν.  
Τὸ ἔργον τοῦτο καὶ ὁ ἔρως μου πρὸς σὲ  
τὸν βίον μου πληροῦσι. Τὸ ἐγχείρημα  
θαυμάσιον, καὶ πάσας τὰς δυνάμεις μου  
εἰς τοῦτο συγκεντρῶσας, συναισθάνομαι  
ἀρρήκτως ὅτι μετ' αὐτοῦ συνδέομαι.





Μεγαλοπράγμων ἀληθῶς Βασίλισσα  
τὰς μυχαιτάτας τοῦ νοός μου ἔθιξε  
χορδὰς, καὶ εἶδον ἐν ἐμοὶ ὑψούμενον  
τὸ τέμενος τὸ μέγα καὶ θεσπέσιον.  
Τοῦ Βυζαντίου τὸ γλαυκὸν στερέωμα  
ἂν κατοπτρίσῃ εἰς τοὺς θόλους τοὺς χρυσοῦς  
αὐτοῦ ποτὲ τὸ θεῖον καὶ δακρύβρεκτον  
τῆς τολμηρᾶς ψυχῆς μου ἐπινόημα,  
νομίζω ὅτι ἄξιός σου ἔσομαι.  
Πλὴν φεῦ, μεμακρυσμένη αὕτη ἡ ἐλπίς,  
ἂν ὄχι ὅλως ἀνυπόστατος.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ἐν σοὶ

ἐδραΐαν ἔχω, φίλε μου, πεποιθήσιν.  
Οὐδὲν βιάζει. Ἀσφαλῶς τὴν ἐποχὴν  
τὴν εὐτυχὴ ἐκείνην ἀναμείνωμεν.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἄλλ' οἱ γονεῖς σου;

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ὁ πατήρ μου μὲ φιλεῖ  
περιπαθῶς, προστάτην ἔχομεν αὐτὸν  
πολύτιμον.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἐκεῖνος πλὴν ἀπέρχεται  
ταχέως εἰς Ἀσίαν.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ὡμολόγησα  
αὐτῷ τὰ πάντα σήμερον.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ, ἀναπηδῶν.

Τί; Ἀληθῶς;

Ἐνεπιστεύθης εἰς αὐτὸν τὸ μυστικόν;  
Ἀπώλετο πλὴν τότε δι' ἐμὲ τὸ πᾶν.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Πῶς τοῦτο;

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ὁ πατήρ σου, ἐπιπλήξας σε  
βεβαίως, πᾶσαν σχέσιν ἀπηγόρευσε  
διὰ τὸ μέλλον.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ἀπατάσαι, φίλε μου.

Ὡς σοὶ ἀρμόζει ὁ πατήρ μου σὲ τιμᾶ,  
καὶ εἰσακούσας τὰς θερμὰς δέησεις μου,  
μοὶ ὑπεσχέθη πᾶσαν ὑποστήριξιν,  
ἂν δυστροποῦσαν τὴν μητέρα εὗρωμεν.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

ὦ, τί μοι λέγεις; Προσφιλῆς λατρεία μου.  
Ἀφράστου πάντα εὐφροσύνης με πληροῖς.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Οὐδεὶς ἐν πάσῃ περιπτώσει κίνδυνος,  
ἀπόντος τοῦ πατρός μου, ἀπειλεῖ ἡμᾶς.  
Μοὶ ὑπεσχέθη τοῦτο.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Τότε ἄριστα.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Τὸν ἀναγκαῖον βλέπεις ὅτι ἔχομεν  
καιρὸν. Ἐκθύμως ἄρα εἰς τὸ ἔργον σου,  
καὶ μετὰ νέου θάρρους ἐπιδόθητι.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Οἱ λόγοι οὗτοι οἰωνός μου αἴσιος,  
τὴν δύναμίν μου πολλαπλασιάζοντες.  
Εὐχερεστέρα ἤδη ἡ συντέλεις  
μοὶ φαίνεται τοῦ ἔργου, ἂν αἰέποτε  
καὶ τρυφερῶς σὺ μόνον μὲ φιλήῃς.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, δεικνύουσα τὸ σύμπλεγμα.

Ἰδὲ

τὸ σύμπλεγμα ἐκεῖνο. Ὅσον ἡ Ψυχὴ  
τὸν Ἑρωτα ἠγάπα, τόσον ἔσεται  
διακαῆς τὸ φίλτρον, ὃ σοὶ ὤμοσα.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Μὴ λέγεις τοῦτο.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Διὰ τί;

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Δυσοίωνος

μοὶ φαίνεται τοιαύτη παρομοίωσις.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Δυσοίωνος;





ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Τὸν μῦθον ἴσως ἀγνοεῖς  
τῶν ἑραστῶν ἐκείνων τὸν δακρύβρεκτον.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ναὶ ὅλως· σὺ τὸ πρᾶγμα διηγήθητι.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Τρεῖς εἶχε θυγατέρας Βασιλεὺς ποτὲ  
τῆς Κύπρου, ὧν αἱ δύο ἐνυμφεύθησαν,  
ἀλλ' ἡ Ψυχὴ, ἡ τρίτη, διεκρίνετο  
ἐπὶ ἐξόχως θαυμασίᾳ καλλονῇ,  
δι' ὃ καὶ πάντες εὐλαβῶς λατρεύοντες  
αὐτὴν ἐτίμων, θύοντες ὡς εἰς θεάν.  
Ἡ Ἀφροδίτη Ζηλοτύπως βλέπουσα  
θνητὴν τῷ κάλλει πρὸς αὐτὴν ἐφάμιλλον,  
τὸν Ἔρωτα ἐκπέμπει τιμωρὸν αὐτῆς,  
ἀλλὰ καὶ οὗτος, μόλις τὴν ἐπέραστον  
ὁρᾷ παρθένον, ὅλος διαφλέγεται  
καὶ ὑπὸ πάθους ἀκαθέκτου τήκεται.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Οὐδὲν ὁ μῦθος ἄχρι τοῦδε κέκτηται  
τὸ θλιβερόν.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Πλὴν ἤδη τοῦτο ἄρχεται.  
Τρωθεῖσα ἐκ δευτέρου ἡ Κυθήρεια  
κατὰ τῆς Κύπρου μαίνεται, καὶ φοβερὸς  
λοιμὸς ἐνσκήπτει εἰς τὴν νῆσον τὴν φαιδράν.  
Μαραίνονται τὰ ῥόδα μόλις θάλλοντα,  
οἱ γέλωτες σιγῶσι, καὶ εἰς τ' ἄσματα  
οἱ θρῆνοι τῶν θνησκόντων ἀναμίγνυνται.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ζοφερωτέρα ἡ εἰκὼν καθίσταται.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Περιδεῖς ὁ Ἄναξ τοῦ Ἀπόλλωνος  
τὸ ἱερὸν μαντεῖον συμβουλευέται,  
καί, τῷ χρησμῷ συμφώνως, ἀμφιέννυται  
λαμπρῶς ἡ βασιλόπαις ἡ περικαλλής,  
καὶ εἰς τοὺς βράχους ἐκθετος ἀφίεται,  
μοιραία νύμφη θαλασσίου τέρατος.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

ὦ τὴν δειλαίαν.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἐλαφρῶς ὁ Ζέφυρος,  
τῷ Ἐρῳτι ἐν τούτοις χαριζόμενος,  
αὐτὴν ἀρπάζει, καὶ εἰς μέλαθρον χρυσοῦν  
ἐγκλείει, ὅπου ἐπαφρόδιτον τὸ πᾶν,  
καὶ νύμφαι διηκόνουν ἀερόπλαστοι.  
Ἐν τῷ μελάθρῳ τούτῳ τέρας ἄγνωστον  
κατῴκει, ὅπερ τὴν Ψυχὴν νυμφεύεται,  
ἀλλ' ἐπιμόνως ἀπ' αὐτῆς κρυπτόμενον,  
πρὶν ἔτι μειδιάσῃ ἡ ὠχρὰ ἡὺς  
ἀφίπτατο τῆς κοίτης τῆς συζυγικῆς.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ὁ μῦθος ὄντως οὗτος χαριέστατος.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἐκ τοῦ μονήρους τούτου βίου πάσχουσα,  
εἰς τοῦ ἐρῶντος ἀπειθεῖ τὸ κέλευσμα,  
καὶ τοῦ Ζεφύρου ὑπουργοῦντος, παρ' αὐτῇ  
καλεῖ τὰς δύο ἀδελφάς, ἃς ἤκουεν  
ἐπὶ τοῦ βράχου τὴν ἀπώλειαν αὐτῆς  
θρηνοῦσας. Ἄλλ' ἐπέστη, οἴμοι, τάχιστα  
ἡ τιμωρία. Τὰ χρυσᾶ Βασιλεια  
ὀρῶσαι, ὑπὸ φθόνου κατατρύχονται  
αἱ ἀδελφαί, καὶ τέλος συμβουλευούσι  
τοῦ τέρατος καθ' ὕπνον τὴν ἀναίρεσιν.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

ὦ, ποία μοχθηρία ἀποτρόπαιος.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Λαμβάνει λύχνον ἡ Ψυχὴ καὶ μάχαιραν,  
καὶ πλησιάζει, ἀλλ' ἀμέσως ἐκθαμβος  
παρὰ τὴν κλίνην ἀπομένει, βλέπουσα  
ἀντὶ ἀγνώστου τὸν ὠραίον Ἔρωτα,  
ἐν οὐρανίᾳ αἴγλῃ διαλάμποντα.  
Ἡ μάχαιρα ἐκφεύγει τῆς χειρὸς αὐτῆς  
καὶ εἰς τὸν ὦμον τοῦ θεοῦ θερμὴ σταγὼν  
ἐλαίου πίπτει. Οὗτος ἀφυπνίζεται,  
δικαίως ἐπιπλήσσει τὴν ἐπίβουλον,  
καὶ διανοίγει τὰς αὐλοὺς πτέρυγας,  
πρὸς τοῦ Ὀλύμπου ἐπιστρέφων τὰς μονάς.



ΙΩΑΝΝΙΝΑ, ὠχρῶσα.

Καὶ ἡ Ψυχὴ τί πράττει τότε;

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Τοῦ ποδὸς  
αὐτὸν λαμβάνει, αἰρομένη μετ' αὐτοῦ  
εἰς τοὺς αἰθέρας, ἀλλ' ἐν τέλει ἀπελπισ  
ἐπὶ τῆς γῆς καὶ αὖθις σφενδονίζεται,  
καὶ ὑπὸ τοῦ ἐρῶντος καταλείπεται.  
(Ἡ Ἰωαννίνα πιέζει τὴν καρδίαν αὐτῆς διὰ τῶν  
χειρῶν βαθέως στένουσα.)

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Θεέ μου, ἀποθνήσκω. ὦ Ἀνθέμιε!  
(Πίπτει λιπόθυμος.)

ΑΝΘΕΜΙΟΣ, λίαν τεταραγμένος.

Τί τρέχει, φίλη; Τί συνέβη; ὦ θεοί!  
Βοήθειαν καλέσω. Ἀλλὰ πῶς; Ψυχραὶ  
αὐτῆς αἱ χεῖρες. Ἄγγελε, λατρεία μου.  
(Ἡ Ἰωαννίνα διανοίγει τοὺς ὀφθαλμούς.)  
Συνέρχεται, ὦ! τέλος. Οἶα βάσανος.  
Ἰωαννίνα, προσφιλὴς ἀγάπη μου,  
τί σοί συνέβη;

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, βαθμηδὸν ἀνακύπτουσα.

Φοβερὸν προαίσθημα,  
ἐν ᾧ ὡμίλεις, αἴφνης με κατέλαβε.  
Ἐφαίνεσό μοι τὴν μορφήν τοῦ Ἑρωτος  
λαβὼν σύ, καὶ μακράν μου ἀφιπτάμενος,  
ἐν ᾧ κρημνιζομένη, αἱματόφυρτος  
ἐγὼ ἐκείμην, καὶ τὸν ἔσχατον λυγμόν,  
καλοῦσά σε, ματαίως σοὶ ἀπηύθυνα.  
ὦ, τρέμω ἔτι. Οἶον, οἶον ὄραμα·  
τὸ ῥίγος τοῦ θανάτου μὲ κατέψυξε,  
τὸ αἷμά μου ἐπάγη εἰς τὰς φλέβας μου,  
καὶ τὰς αἰσθήσεις πρὸς στιγμὴν ἀπώλεσα.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Πτωχὴ μου φίλη. Πόσον μεταμέλλομαι  
διηγηθεῖς τὸν μῦθον.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Σοὶ ἐζήτησα  
αὐτὸν ἐγώ.

(Ὁρῶσα τὸ σύμπλεγμα.)

Θεέ μου, ἤδη μισητὸν  
τὸ προσφιλές μου μοι ἀπέβη σύμπλεγμα,  
καὶ φρίσσω εἰς τὴν θέαν.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Καθησύχασον,  
πιστὴ μου φίλη. Δίωξον τὰς μελανὰς  
ιδέας ταύτας. Τρυφερῶς σὲ ἀγαπῶ,  
καὶ χαροπὸν τὸ μέλλον ἐπιφαίνεται.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Μὲ ἀγαπᾷς. ὦ τοῦτο, τοῦτο λέγε μοι.  
Οἱ λόγοι οὗτοι πάντα θεραπεύουσι  
τὰ ἔλκη τῆς ψυχῆς μου.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ναί, φιλτάτη μου,  
ἐκ μέσης τῆς καρδίας, τρυφερώτατα  
σὲ ἀγαπῶ.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Τὸ θάρρος ἐπανήλθέ μοι.

(Ἀκούονται βήματα ἐν τῇ κήπῳ.)

Πλὴν τί ἀκούω; Ἐρχεταιί τις, ὦ θεέ!  
Ἡ μήτηρ ἴσως. Σπεῦσον, σπεῦσον. Ὑπαγε!  
(Τείνει αὐτῷ τὰς χεῖρας, ὥς θλίβει ἐκεῖνος σιγῶν  
ἐπὶ τοῦ στήθους, καὶ εἴτα φεύγει δρομαία. Πίπτει  
τὸ διασκήνιον.)



ΣΚΗΝΗ Ι΄.

Ἡ γνωστὴ ὑπόγειος αἴθουσα ἐν τῇ ἵπποδρόμῳ. Ὁ ΕΚΗΒΟΛΟΣ, ὁ ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ, ὁ ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ, ὁ ΑΜΑΝΤΙΟΣ, ὁ ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ, ἡ ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ, ἡ ΚΟΜΙΤΩ, ἡ ΙΝΔΑΡΩ καὶ ἄλλοι Πράσινοι κάθονται καὶ ἴστανται περὶ σεσαθρωμένης τραπέζης. Ὁ ΨΟΗΣ παρὰ τὴν θύραν. Ἐπὶ βάθρων καίουσιν δάδες κατατεθεῖσαι ὑπὸ τῶν προσελθόντων.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Εἰς τὸ στυγνὸν μου τοῦτο ἐνδιαίτημα φιλοξενῶ προθύμως πάντας. Ζοφερὸν τυγχάνει καὶ οἰκεῖται ὑπὸ τίγρεων, ἀλλὰ τὸ Κράτος ὅλον Ζοφερώτερον ἀκόμη ἀποβαίνει, καὶ τυραννικῶς ὑπὸ ἀνθρωπομόρφων διοικούμενον θηρίων, σπεύδει πρὸς τὴν ἀποσύνθεσιν.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ὡς λέγεις ἔχει, καὶ πῶς ἄλλως δυνατόν ὁπότε εἰς τὸν θρόνον τὸν περίπυστον τοῦ Βυζαντίου ὁ Οὐπράβδας κάθεται;

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Τῆς Δαρδανίας θρέμμα.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ἐξελληνισθεῖς Βουλγάρων γόνος χωρικῶν.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Τὸ χερίστον

εἰπέ, ὁπότε κωμψδὸς φιλάρεσκος κωμάζει εἰς τὴν θέσιν, ἣν ἡγίασεν ἡ ἱερὰ Ἑλένη, ἡ τὸ τίμιον εὐρούσα ξύλον.

ΚΟΜΙΤΩ.

Ἀληθῶς φαντάζεται τὸ σκήπτρον οὐρανόθεν ὅτι ἔλαβε.

ΙΝΔΑΡΩ.

Τὴν συνοδείαν εἶδετε τὴν ἑзоχον ὁσάκις ὀχουμένη ἐμφανίζεται;

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Τοὺς πρώτους ἐν τῇ Κράτει ὡς ἀνδράποδα μεταχειριζομένη ἐναβρύνεται.

ΨΟΗΣ.

Ἄφ' οὗ τὰ νῶτα ἔστρεψε καὶ εἰς ἐμέ.

ΚΟΜΙΤΩ.

Δουλοπρεπῶς πληροῦσι τὸν προθάλαμον οἱ μεριστᾶνες, ἐπὶ ἄκρων μένοντες δακτύλων, ὅπως οἱ εὐνοῦχοι ἴδωσιν αὐτούς.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Καὶ μεθ' ἡμέρας προσκαλούμενοι, τῆς Βασιλίσσης τοὺς ταρσοὺς ἀσπάζονται δι' εὐλαβῶν χειλέων, ὑπερήφανοι τοὺς πόδας ὅτι ἡγγισαν τοὺς ἱερούς.

ΙΝΔΑΡΩ.

Οὐδ' αἴτησις ἢ λόγος ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς προσερχομένους ἄνευ τῆς ῥητῆς ἀδείας τῆς Ἀνάσης.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ἐξητέλισε

καὶ τὴν Βουλὴν ἀκόμη. Οἱ Πατρίκιοι τὸν Βασιλέα προσεκύουν ἄλλοτε τὴν κάραν μέχρι τοῦ μαστοῦ τοῦ δεξιοῦ λорδοῦντες, ἐν ᾧ οὗτος κατησπάζετο αὐτοὺς ἀποχωροῦντας. Οἱ ἐπίλοιποι Συγκλητικοὶ τὸ γόνυ ἔκλινον ἀπλῶς, οὐδὲ μετεῖχεν ἡ Βασιλίσσα ποτὲ τιμῶν τοιούτων.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ἦδη μετεβλήθησαν τὰ πάντα. Μεριστᾶνες καὶ Ἰλλούστριοι





πρηνεῖς ἀμέσως ἐν τῇ κόνει πίπτουσι,  
τοὺς πόδας τῶν Ἀνάκτων ἀσπαζόμενοι,  
τοὺς ἄλλοτε πατοῦντας τὰ συβόσια  
τῆς Δαρδανίας, καὶ εἰς τὸν ἵππόδρομον  
τοὺς κεκηνότας Συβαρίτας τέρποντας.

#### ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Καὶ εἰς τοὺς πρέσβεις ἔτι ταύτην τῶν Περσῶν  
ἐπέβαλε τὴν ἄκραν ἐξευτέλισιν  
ἡ Θεοδώρα, ἀφ' ἐτέρου χρήματα  
αὐτοῖς ἀφθόνως χορηγοῦσα.

#### ΙΝΔΑΡΩ.

Τέρπεται  
τοῦ κόσμου καλουμένη Αὐτοκράτειρα.

#### ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Τῆς Βασιλίσσης εὐτελῇ εὐρίσκουσα  
τὸν τίτλον τὸν ἀρχαῖον, ἥδη Δέσποινα  
καλεῖται καὶ Δεσπότην μετωνόμασε  
τὸν εὐπειθῆ Οὐράβδαν.

#### ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ἐκτιμήσασα  
ἐκείνου πᾶσαν τὴν ἀνικανότητα,  
τὴν ἐξουσίαν ὅλην συνεκέντρωσεν  
εἰς τὰς ἰδίας χεῖρας.

#### ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Πρυτανεύουσα  
ἐν πᾶσιν, αὕτη τὰς ἀρχὰς χειροτονεῖ  
καὶ τὰς ἱερωσύνας.

#### ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Εἰς τ' Ἀνάκτορα  
ὀλίγοι τέως οἱ φοιτῶντες. Αἱ ἀρχαὶ  
κανονικῶς ἐκάστη τὴν ἀρμόζουσαν  
ἐτέλουν λειτουργίαν. Ἦδη ἔρημοι  
καὶ τῶν δικαστηρίων οἱ περίβολοι,  
καὶ Λεύκωμα καὶ πάντα τὰ ἐπίλοιπα  
γραφεῖα, πλήρης ὄχλου δὲ ἀείποτε  
τοῦ Βασιλέως ἡ αὐλὴ καὶ ὕβρεως.

#### ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Κακὴν κακῶς ἀμέσως ἀποβάλλεται  
ὁ μὴ ὡς ἔρπων δούλος παριστάμενος.

#### ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Τῇ ἀληθείᾳ ἐθρασύνθησαν πολὺ,  
ἀφ' οὗτου λάθρα τὴν ἀρχὴν κατέλαβον,  
ἐνθρονισθέντες τὴν μεγάλην Πέμπτην.

#### ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

ὀλίγον αὕτη ἡ αἰδῶς διήρκεσε.

#### ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ὀλίγον ὅσον οἱ μυθώδεις θησαυροί,  
οὓς ὁ πατὴρ τοῦ Κράτους Ἀναστάσιος  
ἀφήκεν ἀποθνήσκων.

#### ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Κεντηνάρια  
τρισχίλια χρυσίου.

#### ΚΟΜΙΤΩ.

Τὰ πλειότερα  
τῇ Θεοδώρα ἐξ αὐτῶν ἐδώρῃσε.

#### ΙΝΔΑΡΩ.

Καὶ πρὸ τοῦ γάμου ἔτι ἦντλει ἀφειδῶς  
εἰς τὸ ταμεῖον αὕτη.

#### ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ἦρημώθησαν  
τὰ δάση καὶ οἱ θῆρες μετηνέχθησαν  
ἀτεληδὸν πληροῦντες τ' ἀμφιθέατρα.

#### ΚΟΜΙΤΩ.

Παρδάλεις μόνον ἔπεσαν τριάκοντα.

#### ΨΟΗΣ.

Τὰς παραστάσεις πάσας ἠκολούθησα.  
Ὑπῆρξαν χρόνοι οὗτοι χαρισάμενοι.  
Αἱ πάλαι αὗται πρὸς τοὺς θῆρας πάντοτε  
τὸ ἀρειμάνιον μου πνεῦμα θέλγουσι.

#### ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Τὴν εὐνοίαν τοῦ ὄχλου ἐφαντάζετο  
ὁ κοῦφος ὅτι οὕτως ἐξησφάλιζε.

#### ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Εἰς τοὺς βαρβάρους πάντα τὰ ἐπίλοιπα  
ἐμοίρασεν, ἑώσους καὶ μεσημβρινούς,  
ἀρκτύους, ἐσπερίους, ὡς ἡδόμενος  
εἰς τὴν σπατάλην τῶν κοινῶν.



ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Τὴν ἄνοιαν

ὀρῶντες ταύτην, πειναλέοι ἔσπευσαν  
ἐκ τῶν ἐρήμων οὔτοι, καὶ ὥς ὄρνεα  
ἐπέπεσαν εἰς πτώμα σπαρασσόμενον.

ΙΝΔΑΡΩ.

Ποσὰ μυθώδη ἄλλα εἰς τὸν Βόσπορον  
κατέρριπεν, ἐρίζων πρὸς τὰ κύματα,  
καὶ περιστέλλων διὰ ζώνης τεχνητῆς  
τὸν ῥόθον τῆς θαλάσσης.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ἄλλοι λέγουσιν

ἐντὸς ἀγνώστων ὅτι ἔτι κρύπτεται  
τοῖς πᾶσιν ὑπογείων πλοῦτος ἄπειρος.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Πρὸς τί ἀφ' οὗ τὸ Κράτος οὔτοι σύνολον  
μυζῶσι, θεωροῦντες ὥς τιμάριον.

ΚΟΜΙΤΩ.

Τὸ χρῆμα μόλις ἐξηντλήθη τὸ κοινὸν  
καὶ εἰς τοὺς ιδιώτας ἀπετάθησαν.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ἀπίστευτος ἡ τέχνη, ἣν ἀνέπτυξαν,  
παντὸς πλουσίου παρευθὺς γενόμενοι  
οἱ κληρονόμοι, ἢ σπουδαίας δωρεᾶς  
ἐντέχνως ἀποσπῶντες.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Εἶχε δίκαιον

τὸ ὄναρ, ὅπερ εἶδεν εὐπατρίδης τις  
περὶ τῆς ἀπληστίας ταύτης.

ΙΝΔΑΡΩ.

Ἀληθῶς;

Ὅποῖον ὄναρ;

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ἄγνοεῖτε τοῦτο; Πῶς;

Τὸ πρᾶγμα διεδόθη τότε.

ΨΟΗΣ.

Ἦκουσα

ἐγὼ θρυλλούμενόν τι, ἀλλ' ἐκάλυπεν  
ὁ φόβος πᾶσαν περαιτέρω ἔρευναν.

ΚΟΜΙΤΩ.

Σύ, φίλη, τί γυνωρίζεις;

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ὅτι ἴστατο

παρὰ τὴν ὄχθην, ὃ ἰδὼν ἐνόμισε,  
τῆς Χαλκηδόνος ἀντικρύ, καὶ καθαρῶς  
διέγνω αἴφνης τὸν Ἰουστινιανὸν  
εἰς τοῦ πορθμοῦ τὸ μέσον εὐρισκόμενον.  
Καὶ πρῶτον μὲν τὸ ὕδωρ οὔτος ἀμυστὶ  
ἐξέπιε τοῦ πόντου, καὶ μετέβαλεν  
εἰς ἡπειρον αὐχμῶδη τὸν Ἑλλήσποντον.  
Ἄλλ' ἄλλο ὕδωρ παρευθὺς ἀνέβρυσεν  
ἐξ ὑπονόμων ὄντων ἐκατέρωθεν,  
φυράματος καὶ ῥύπου πλήρες. Ἀπνευστὶ  
τὸ φάσμα δὲ καὶ τοῦτο ἐξεκένωσε,  
γυμνὸν καὶ αὖθις καταλείπον τὸν πορθμόν.

ΚΟΜΙΤΩ.

Σπουδαιοτάτη ὄντως ἀποκάλυψις.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ὁ θεῖος διοράται ὥδε δάκτυλος  
τοὺς ἀδηφάγους ὀλετήρας τῶν λαῶν  
ἐντόνως καταγγέλλων.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Νέον ἔπραξαν

κακούργημα ἐσχάτως. Ὁ Ἀνθέμιος,  
ἐν ἐσπερίᾳ βασιλεύσας ἄλλοτε,  
τὸν Ζήνωνα ἐνταῦθα εἶχεν ἔργονον,  
Συγκλητικὸν, ὃν ἴσως ἐγνωρίσατε.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ὑπῆρξα γείτων τοῦ ἀνδρός. Περιφανοῦς  
οἰκίας γόνος καὶ βαθύπλουτος.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Αὐτὸν

εἰς Αἴγυπτον ὑπούλως ἐξαπέστειλαν  
ὥς ἄρχοντα. Εἰς πλοῖον ἐπεβίβασεν  
ἐκεῖνος τότε πάντα τὰ πολύτιμα,  
τὸν ἄργυρον, καὶ σκευὴ ἀναρίθμητα  
χρυσᾶ, μαργάρων καὶ σμαράγδων βρίθοντα.  
Ἄλλ' ἄλλην εἶχον πρόθεσιν οἱ Βασιλεῖς.





Τῶν οἰκετῶν ἐνίους παραπείσαντες,  
τοὺς θησαυροὺς κατέσχον πρῶτον, καὶ τὴν  
ναῦν  
ἐμπρήσαντες ἀμέσως, διεμήνυσαν  
τῷ Ζήνωνι αἱ φλόγες ὅτι ἅπαντας  
κατέστρεψαν.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ὅμοίως τοῦ Τατιανοῦ  
καὶ Δημοσθένους κληρονόμοι βίαιοι  
ἐγένοντο, καὶ τούτων τῆς Βουλῆς μελῶν.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Τοὺς ἐκ τοῦ δήμου ἐντελῶς γυμνῶσαντες  
καὶ τῆς Συγκλήτου ἤδη ἐπελήφθησαν.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Οὐ μόνον διαθήκας παραγράφοντες,  
ἀλλὰ πολλάκις καὶ ἀπλᾶς ἐπιστολὰς  
ἐπινοοῦντες, τολμηρῶς ληστεύουσι.

ΚΟΜΙΤΩ.

Τὸν ἐκ Λιβάνου οὕτω Διονύσιον.

ΙΝΔΑΡΩ.

Καὶ Ἰωάννην ἔτι τὸν Ἑδεσσηνόν,  
τὸν Βασιλείου παῖδα, ὅστις ὁμηρος  
τοῖς Πέρσαις παρεδόθη.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Λύτρα ἔπεμψεν  
ἡ Μάμμη τούτου εἰς τὴν Δάραν πρόθυμος  
ἀργύρου λίτρας δισχιλίας, ἀλλ' αὐτὰς  
ὁ Βασιλεὺς κατέσχεν, ὅπως ὁ χρυσός,  
ὡς ἔλεγε, τῆς Ῥώμης μὴ κομίζεται  
εἰς τοὺς Βαρβάρους.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ὅλην ἀνεστάτωσε  
τὴν πολιτείαν.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Πάσης ἀπεστέρησε  
τὴν τέως ἔτι παντοδύναμον Βουλὴν  
καὶ κρίσεως καὶ ψήφου.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Κατὰ βούλησιν  
ἐκεῖνος, τὴν συμβίαν μόνην σύμβουλον  
λαμβάνων, νόμους καταργεῖ τίθησι.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Πλειοδοτῶν τις ὅ,τι θέλει κατορθοῖ,  
καὶ ἀνατρέπει νόμον μόλις πρὸ μικροῦ  
ἀδρῶς ἀγορασθέντα.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ὡς ἐμπόρευμα  
καὶ ἡ δικαιοσύνη διανέμεται.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Τοὺς Ῥεφερενδάρους ἔχει ὄργανα,  
τοὺς διαδίκους πολλαπλῶς ἐξαπατῶν,  
καὶ παρ' αὐτῶν εἰσπράττων ὅ,τι πλείονα.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Αὐτοὶ οἱ στρατιῶται, οἱ φυλάττοντες  
ἐντὸς τοῦ Παλατίου, ἀργοράζουσι  
τὰς δίκας καὶ βιαίως ἐπιβάλλουσι.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Εἰς ταῦτα πρῶτος εὐχερῶς παρέσυρεν  
ὁ Λέων τὸν Οὐπράβδαν. Κόλαξ αἰσχιστος  
ὁ Κίλιξ οὗτος, φαῦλος καὶ ἀκόρεστος,  
τὴν θέμιδα ταμείον ἀνεξάντλητον  
κατέστησε, πρὸς τοῦτο συνεταιρισθεὶς  
μετὰ τοῦ Βασιλέως. Τὰ συμβόλαια,  
αἱ ἐγγυήσεις, αἱ ποιναὶ μοιράζονται  
διὰ δημοπρασίας.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Τοῦ Κοιαιστόρος,  
δι' οὗ αἱ ὑποθέσεις διεξήγοντο,  
καὶ ὅστις στόμα ἐκαλεῖτο ἄλλοτε  
τοῦ Βασιλέως εὖβαλῶς καὶ πάρεδρος,  
ἐσφετερίσθη ὁ Οὐπράβδας τὴν ἀρχήν.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Αὐτοπροσώπως διεξάγει ἅπαντα,  
καὶ γράφει ἔτι εἰς τὴν μιζοβάρβαρον  
αὐτοῦ τὰ πλείστα γλῶσσαν.

ΚΟΜΙΤΩ.

Καὶ τ' ἀπόρρητα  
συντάττει ἀπ' εὐθείας, προσποιούμενος  
τῶν πάντων γνῶσιν, καὶ σχεδὸν ὀλοτελῶς  
τοὺς Ἀσηκρήτις καταργήσας.



ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ἐνθρῳποι  
δυσκόλως ἐξικνοῦνται εἰς τὸ ἔπακρον  
τῆς ἀπωλείας τοῦτο.

ΚΟΜΙΤΩ.

Λέγεις ἀνθρῳποι,  
πλὴν τίς γινώριζει; Παλαμναῖοι δαίμονες  
κατὰ πολλοὺς πλασθέντες καὶ βροτολοιγοί,  
τὴν ἀνθρῳπίνην μόνον ἔλαβον μορφὴν  
πρὸς πληρεστέραν πάσης ἐξολόθρευσιν  
τῆς ὑψηλίου.

ΙΝΔΑΡΩ.

Πιθανώτατον ἐγὼ  
νομίζω τοῦτο.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ἄλλως ἀνεξήγητα  
τοσαῦτα τερατώδη.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Μηχανήματα  
εἰσὶ βεβαίως παμπονήρου Σατανᾶ.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Τῆς Κομιτοῦς τὴν γνῶμην συμμερίζομαι.  
Ἡ Βιγλενίτζα μάλιστα, ὡς ἤκουσα,  
οὐδόλως ἐθεώρει τὸν Σαββάτιον  
ὡς τὸν πατέρα τοῦ Οὐπράβδα. Ἄγνωστον  
ἐφοῖτα τότε παρ' αὐτῇ δαιμόνιον,  
ἐξάπτον τὰς αἰσθήσεις, καὶ προέκυψεν  
ἐκ τούτου τὸ παιδίον.

ΙΝΔΑΡΩ.

Ἄναμφήριστον  
τὸ πρᾶγμα.

ΚΟΜΙΤΩ.

Πάντες τὸ συμβὰν ἠκούσατε  
εἰς τοὺς οἰκέτας, ὅσοι τὸ Παλάτιον  
περὶ τὸν ὄρθρον πρὸ μηνὸς ἐφύλαττον.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Οὐδὲν γινώριζω.

ΚΟΜΙΤΩ.

Πρᾶγμα, ὄντως φοβερόν.  
Ἐπὶ τοῦ θρόνου φάσμα τερατόμορφον  
ἐξηπλωμένον εἶδον αἴφνης ἀντ' αὐτοῦ.  
Ἐν ᾧ δ' ἐμφόβως ἐθεώρουν, ἔπεσεν  
ἡ κεφαλὴ καὶ μόνος ὁ ξηρὸς κορμὸς  
ἐν τῇ θαλάμῳ ἤρχισε περιπατῶν,  
ὡς εἴωθεν ἐκείνος συνεχέστατα.  
(Αἱ γυναῖκες ῥιγῶσι).

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ἀπαίσια τοῦ ἄδου τὰ τεχνάσματα.

ΨΟΗΣ.

Οἰκέτης ἄλλος παρεκάθητο ποτὲ  
τῷ Βασιλεῖ, καὶ εἶδε κρέας ἄμορφον  
τὸ πρόσωπον ἐκείνου καθιστάμενον.  
Καὶ ῥίς καὶ στόμα καὶ ὀφρῦς καὶ ὀφθαλμοὶ  
ἐφ' ὥραν ὅλην οὐδαμῶς ἐφαίνοντο.

ΙΝΔΑΡΩ.

Καὶ μοναχὸς τις ἦλθεν εἰς Βυζάντιον  
ἐκ τῆς ἐρήμου πέρυσιν, ἐκλιπαρῶν  
ὑπὲρ τῶν συνοικούντων χάριτάς τινας.  
Πλὴν μόλις προχωρήσας εἰς τὴν αἵθουσαν,  
ἐμφόβως παραντίκα ἐδραπέτευσε,  
διότι, ὡς ἐν τέλει ὠμολόγησε,  
τὸν Ἀρχοντα εὐκόλως ἀνεγνώρισεν  
ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν δαιμόνων.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ἄγιον  
ἐπιχειροῦμεν ἄρα ἔργον, φίλοι μου,  
τὸ Κράτος ἐκ τοιούτων ἀπαλλάσσοντες  
τυράννων.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ἔργον ἀληθῶς θεάρεστον.  
(Εἰς λέων ὑρύεται. Τινὲς ἀναπηδῶσιν. Ὁ Ψὸς  
καταφεύγει περίτρομος εἰς τινα γωνίαν.)

ΨΟΗΣ.

Θεὲ μου παντοκράτορ, ὁ Διάβολος!  
Οἱ φωσφοροῦντες ὀφθαλμοὶ ἐκεῖ, ἐκεῖ,  
τὴν κέρκον βλέπω καὶ μεγάλα κέρατα.  
(Ποιεῖ ἐπανειλημμένως τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ.)  
Ἐλθὲ καὶ σῶσον, παναγία Δέσποινα.





ΕΚΗΒΟΛΟΣ, μειδιῶν.

Σιώπησον, γελοῖε. Ἦρωσ σὺ κλεινὸς  
καὶ τρέμεις οὕτω.

ΨΟΗΣ.

Σῶσον, Παναγία μου.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Κακῶς γνωρίζεις βλέπω τὸν διάβολον,  
μεθ' οὗ ἐν τούτοις ἔχεις ὁμοιότητα.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Σ' ἐφόβισεν ὁ λέων ὠρυόμενος.

ΨΟΗΣ.

ὁ Λέων!

(Παρατηρεῖ περίξ καὶ διακρίνει κατὰ πρῶτον τὰ  
διάφορα θηρία.)

᾽Ω τί βλέπω; Τίγρεις, πάνθηρες,  
παρδάλεις. Οἴμοι, ποῦ ἐπέσαμεν. Φυγή.  
(Ὅρμᾳ πρὸς τὴν θύραν.)

ΚΟΜΙΤΩ.

Ἀνδρεῖε, στήθι. Ἐκ τοῦ φόβου συνελθὼν  
τοὺς σιδηροὺς ἐγγρύθεν ἔτασον κλωβοὺς.

ΨΟΗΣ.

Κλωβοὺς; ᾽Ω ἀναπνέω. Ἀσφαλεῖς εἰσι;

ΙΝΔΑΡΩ.

Ναί, ἀσφαλεῖς. Καρδίαν, γενναιότατε.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ὅποιους ἔχω λόγους ὅπως ἄσπονδον  
πρὸς τὸν Οὐπράβδαν τρέφω μῖσος, ἅπαντες  
γινώσκετε, καὶ πλήρης ἡ ἐγγύησις  
πηγάζει ἐκ τῆς ἔχθρας ταύτης δι' ὑμᾶς.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Σὲ πάντες ὡς ἡγέτην ἐξελέξαμεν.  
Διάτασσε· προθύμως ὑπακούομεν.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Μεγαλοφρόνως αἱ γυναῖκες δίδουσι  
φιλοπατρίας εἰς ἡμᾶς παράδειγμα.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ἡ τοῦ Δημάρχου ἐκλογή ἐπικεῖται  
τοῦ Δήμου τῶν Πρασίνων. Ἔσο βέβαιος  
αἱ ψῆφοι ὅτι ὑπὲρ σοῦ ριφθήσονται.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Εὐχαριστῶ. Πρὸ χρόνου ἤδη πωληθεῖς  
εἰς τοὺς Βενέτους, τοὺς Πρασίνους ἀπηνῶς  
καταδιώκει ὁ Οὐπράβδας.

ΙΝΔΑΡΩ.

Παλαιὰ  
τῆς Θεοδώρας ἡ μανία κατ' αὐτῶν.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Μεγάλως ἀμαρτάνει, ἂν ἀπρόσβλητον  
νομίζῃ τὴν πορφύραν.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ἰσχυροὶ εἰσιν  
οἱ Πράσινοι ἀκόμη.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Καὶ συντάττονται  
ὡς εἰς ἀνὴρ, τοῦ Κράτους κινδυνεύοντος.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Τυφλῶς ἐγὼ ὑπέικω εἰς τὰ νεύματα  
τῆς Ἰνδαροῦς. Ἐκείνη διατάττει με,  
καὶ ἀπὸ τοῦδε Πράσινος κηρύττομαι.  
Οὐδένα εἶχον λόγον μίσους, καὶ καλὴν  
ἐν τῇ αὐλῇ κατέχω θέσιν, ἀλλ' αὐτὴν  
ἐγκαταλείπω.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Οὐδαμῶς. Παράμεινον  
ἀπ' ἐναντίας ὅπου νῦν εὐρίσκεσαι.  
Τοῖς συνωμόταις οὕτω χρησιμώτερος  
ἐν πᾶσιν ἔση.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ὑπακούω εὐπειθῶς.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Καὶ ἤδη, φίλοι, χωρισθῶμεν. Ἐκαστος  
ἐν τῇ ἰδίᾳ σφαίρᾳ διαδύσατε  
τῆς στάσεως τὸ δόγμα τὸ σωτήριον.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ἰδίως τοὺς Πρασίνους πλησιάσατε,  
καὶ ὅ,τι πλείους ἐξ αὐτῶν μυήσατε.



ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ταχέως αὔθις γενικὴν συνέλευσιν  
καλέσω ὦδε.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ὅργανά σου, Ἀρχηγέ,  
θεώρει πάντας. Νίκα καὶ κατὰστρεφε  
τοὺς θρόνους τῶν τυράννων.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ἐστω σύνθημα  
ἡμῶν ἡ λέξις αὕτη «Νίκα»· Βέλτιστος  
ἐπιτυχίας οἰωνός.

ΚΟΥΔΡΑΤΟΣ.

Ἐπικείται  
ἡ φοβερὰ ἡμέρα τῆς Νεμέσεως.

ΚΟΜΙΤΩ.

Τὰ κλεῖθρα, φίλε, λύσον τῆς κολάσεως.

ΨΟΗΣ.

ὦ παρευθύς. Οὐδόλως μοὶ ἀρέσκουσιν  
οἱ θῆρες οὗτοι βλοσυρῶς μὲ βλέπουσι.  
(Σπεύδει πρὸς τὴν θύραν, ἣν ἀνοίγει. Ἐκαστος  
λαμβάνει τὴν δάδα αὐτοῦ καὶ ἀπομακρύνεται σιω-  
πηλῶς. Καταπετάννυται ἡ αὐλαία.)



Ο ΑΝΘΕΜΙΟΣ ΚΑΙ Η ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΕΝ ΤΩΙ ΚΗΠΩΙ.





Ο ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ ΚΑΙ Ο ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

## ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

### ΣΚΗΝΗ Α'.

Αἰθουσα τοῦ Συμβουλίου ἐν τοῖς Ἀνακτόροις. ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, ΘΕΟΔΩΡΑ, ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ, ΠΗΓΑΣΙΟΣ, ΣΟΛΟΜΩΝ, ΠΡΙΣΚΟΣ, ΛΕΩΝ, ΕΥΔΑΙΜΩΝ, ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ καὶ ΠΑΥΛΟΣ. Οἱ Βασιλεῖς κάθονται ἐπὶ θρόνων, τῶν δὲ λοιπῶν ἄλλοι κάθονται καὶ ἄλλοι ἵστανται περίῃ. Ἐκκουβίτῳρες παρὰ τὴν θύραν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἀφίχθησαν, μανθάνω, ὁ Προκόπιος  
καὶ ὁ Ναρσῆς, εἰδήσεις φέροντες χρηστάς.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἀρίστας, Ἀναξ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐγκαινίασε λαμπρῶς  
ὁ νέος Στρατηλάτης Βελισάριος  
τὴν ἐκστρατείαν.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἐνδοξον κατήγαγεν  
ἐπιτυχίαν.

ΛΕΩΝ.

Ὅλως κατετρόπωσε  
τοὺς πολεμίους.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ἐκ δεινῆς διέσωσε  
τὴν πόλιν Δάραν ἐπιθέσεως.



ΠΡΙΣΚΟΣ.

Στερρῶς

τὰ σύνορα πρὸς ἔω ἐξησφάλισε.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Μεγάλως ἐπὶ τούτοις πᾶσι χαίρω, πλὴν  
λεπτομερείας ἐπεθύμουν πλείονας·

ἀμέσως τοὺς ἀγγέλους προσκαλέσατε.

(Ὁ Καππαδόκης νεύει πρὸς ἕνα τῶν φυλάκων,  
ὅστις ἀπέρχεται.)

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τὸν πόθον τοῦτον προῖδων τὸν φυσικὸν  
αὐτοὺς ἐνταῦθα πρὸ μικροῦ ᾠδήγησα.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Εὐχαριστῶ σοι.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Βασιλεῦ, ἰδοὺ αὐτοί.

(Εἰσάγονται ὁ Ναρσῆς καὶ ὁ Προκόπιος καὶ προ-  
σκυνοῦσι τοὺς Βασιλεῖς.)

## ΣΚΗΝΗ Β'.

Οἱ ἀνωτέρω, ΝΑΡΣΗΣ καὶ ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Τιμὴ καὶ δόξα τῷ Μονάρχῃ τῷ σεπτῷ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ὅρῳ ὑμᾶς καὶ αὐθις χαίρων, ἄρχοντες.

Εἰδήσεις εὐφροσύνους μοι κομίζετε;

ΝΑΡΣΗΣ.

Τὰ ὅπλα σου, ὦ Ἄναξ, ἠνδραγάθησαν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Μεγάλην νίκην καὶ λαμπρὸν κατήγατες.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Λεπτομερῶς τὸ πρᾶγμα διηγήητε.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Τὴν Μεσοποταμίαν διασχίζοντες  
ᾠδεύομεν βραδέως. Τὸν στρατὸν αὐτοῦ,  
νεοσυλλέκτους περιέχοντα πολλούς,  
ἐγύμναζεν ἐν τούτοις καὶ συνέτασεν  
ἀπαύστως ὁ Στρατάρχης, ἐκ τοῦ σύνεγγυς  
τὴν μάχην ἀποφεύγων, καὶ τὸν βάρβαρον,  
ἀκολουθοῦντα κατὰ πόδας, συνεχῶς  
ἐμπλέκων εἰς ἐνέδρας.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Τοῦτο πάντοτε

λυσιτελεῖς ὑπῆρξε.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Οὕτω φθάσαντες

παρὰ τὴν Δάραν, ἐσκηνώσαμεν ἐκεῖ,  
διότι ταύτην ὁ Στρατάρχης τῆς γραμμῆς  
ἡμῶν τὴν κλεῖδα πάσης ἐθεώρησε.

ΠΑΥΛΟΣ.

Φεῦ, οὕτως ἔχει.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Πρὸ πολλοῦ ἐάλωσαν

αἱ ἄλλαι θέσεις πᾶσαι αἱ ἐπικάριοι.

ΝΑΡΣΗΣ.

Ἐκεῖ ὁ πρέσβυς Ἑρμογένης ἔμενε,  
καὶ ὁ Ῥουφῖνος εἰς τὴν Ἱερόπολιν  
τὴν παρὰ τὸν Εὐφράτην, διακόψαντες  
τὰς διαπραγματεύσεις.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Παρετείνοντο

εἰς μάτην αὐταί.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Μόλις εἶχομεν ἡμεῖς

ἐν ὅλοις διςμυρίους ἄνδρας, πλὴν αὐτοὺς  
μετὰ τοσαύτης τέχνης διηυθέτησεν  
ὁ Στρατηλάτης, ὥστε ἐξησφάλισε  
κατ' αἰφνιδίας πάσης ἐπιθέσεως.





ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Τοῦ ἀρχηγοῦ καθῆκον τοῦτο πρῶτιστον.

ΝΑΡΣΗΣ.

Εὐρὺ πεδῖον πρὸ τῆς Δάρας εὗρηται.  
Εἰς τοῦτο τάφος ἀνωρύχθη, τέμνουσα  
τὸν δρόμον, ὅστις ἄρει πρὸς τὴν Νίσιβιν,  
καὶ καμπτομένη εἶτα ὀφιοειδῶς.

Διὰ τοῦ μέσου τούτου ἐκαλύπτετο  
τοῦ στρατοπέδου ἀφ' ἑνὸς τὸ πρόσωπον,  
καὶ ἀφ' ἐτέρου εὐχερὲς καθίστατο  
κατὰ τὴν ἐφορμώντων ἢ ἐπίθεσις.

ΛΕΩΝ.

Ἀρίστη φαίνεται μοι ἡ διάταξις.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Καὶ ἀπεδείχθη τοῦτο ὄντως τάχιστα.  
Συνεπληρώθη μόλις τὸ χαράκωμα  
ὁπότε ἐμηνύθη ἡ προσπέλασις  
πολυαρίθμου τῶν βαρβάρων στρατιάς.  
Περόζης ὁ Μιρράνης ἤγε τέσσαρας  
καὶ πλέον μυριάδας, ἔχων παρ' αὐτῷ  
καὶ τὸν Χοσρόην, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀνακτος.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ἐκείνον ὅστις προετάθη εἰς ἡμᾶς.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἐπὶ τῷ πλήθει τούτῳ ἐπαιρόμενος,  
εἰς εἴκοσι σταδίων κατεσκήνωσεν  
ἀπόστασιν, ἐν θέσει, ἣν Ἀμμώδιος  
καλοῦσιν, ὡς νομίζω, οἱ ἐγχώριοι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Μεγάλη τόλμη.

ΝΑΡΣΗΣ.

Τοῦτο τὸ ἐλάχιστον.

Τὴν ἔκβασιν πιστεύων ἀναμφήριστον,  
δι' ὀλοκλήρου τῆς νυκτὸς ἐκώμαζε,  
καὶ τῷ Βελισαρίῳ διεμήνυσε  
τοῦ βαλανείου ἐπιτάσων αὐθαδῶς  
τὴν προετοιμασίαν, ὅπως ἐν αὐτῷ  
λουσθῇ μετὰ τὴν νίκην τὴν ἐπαύριον.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ἡ κομπορρημοσύνη αὕτη ἀκριβῶς  
τὸν Πέρσην ζωγραφίζει.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Τὴν ἀρμόζουσαν  
ἀπάντησιν βεβαίως ἔδωκεν αὐτῷ  
ὁ Στρατηγός.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ὡς λέγεις, τὴν ἀρμόζουσαν,  
ἀντὶ τοῦ βαλανείου αἵματος λουτρὸν  
προετοιμάσας τῷ βαρβάρῳ.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ἀρίστα.

ΠΑΥΛΟΣ.

Τῶν λόγων ἀσυγκρίτως εὐγλωττότεραι  
αἱ πράξεις.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Εἰς τὸν ὕπνον παρεδόθησαν  
νωθρῶς μετὰ τὸ δεῖπνον οἱ Ἀσιανοί.  
Περιφρονούντες τὸν μικρὸν ἡμῶν στρατόν,  
ἡτοίμαζον βραδέως τὴν ἐπίθεσιν,  
καὶ ἦν ἡμῶν ἡ θέσις ὄντως δυσχερὲς.  
Ὑπερμεσοῦντος ἀπριλίου φοβερὸς  
ὁ καύσων ἐν Ἀσίᾳ, καὶ τὰ πάνδεινα  
ὑπέφερον οἱ ἄνδρες. Ἡ ἀνάμνησις  
τῶν τελευταίων ἀποτυχιῶν ἡμῶν,  
καὶ ἀφ' ἐτέρου τοῦ ἐχθροῦ ἡ ἔπαρσις  
ἐγέννα ὀλεθρίαν ἀποθάρρυνσιν,  
καὶ τῶν ταγμάτων τὴν ἰσχὺν παρέλυε.  
Ἄλλ' εἶχον τὸν Στρατάρχην Βελισάριον,  
καὶ πάσας ἀνεπλήρου τὸ δαιμόνιον  
ἐκείνου πνεῦμα τὰς ἐλλείψεις.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Τοῦ στρατοῦ  
ψυχὴ τυγχάνει Στρατηγὸς ἐπάξιος.

ΝΑΡΣΗΣ.

Προετοιμάσας πάντα τὰ πρὸς ἔφοδον  
ἐν ἄκρᾳ ἡσυχίᾳ, καὶ διὰ νυκτὸς  
τὰς τάξεις διατρέξας, εἰς τὸ ἔπακρον  
τὸ φρόνημα ἐξῆρε τῶν πολεμιστῶν,  
ἐφ' ὧν μαγείαν ἐξασκεῖ παράδοξον.



ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εὐκόλως πείθει ὅστις πρῶτος τὸ καλὸν  
παράδειγμα παρέχει.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Οἱ πολέμιοι  
εἰς μαλθακὰ ἐτρύφων ἔτι ὄνειρα  
ὁπότε ἑξαίφνης φοβερὸς ἀντήχησεν  
ὁ θοῦριος, καὶ ἅπας ὁ στρατὸς ἡμῶν  
προσέβαλε συγχρόνως τὸ χαράκωμα.  
Σκηνὴ ἀγρία τότε ἠκολούθησε·  
πολλοὶ οὐδόλως πλέον ἀνηγέρθησαν,  
καὶ ἄλλοι, ἐν ἐκπλήξει ἀνιστάμενοι,  
μετέπιπτον εἰς ὕπνον τὸν αἰώνιον.

ΤΡΙΣΚΟΣ.

Διὰ τοὺς πυρολάτρας εὐεργέτημα  
θανὴ τοιαύτη.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἐκ τῆς πρώτης ταραχῆς  
οἱ Πέρσαι συνελθόντες παρετάχθησαν  
ἐν τούτοις, καὶ γενναίως ἀποκρούοντες  
τὴν ἡμετέραν προσβολήν, κατέστησαν  
ἀμφίρροπον πρὸς ὥραν τὸν ἀγῶνα. Ἦν  
κρισιμωτάτη ὄντως αὕτη ἡ στιγμή,  
καὶ ἤρχισεν ἡ πτέρυξ ὑπενδίδουσα  
ἡμῶν ἡ μία. Πλὴν προεῖδεν ἅπαντα  
τοῦ Στρατηγοῦ τὸ πνεῦμα τὸ ὑπέροχον.  
Ἐπιτηδείως ἐνεδρεῦον ἔμενε  
τὸ ἵππικόν, καὶ τότε προελαύνοντος  
ἀκατασχέτως, ἐπιπίπτει, τοῦ Ναρσοῦ.

ΠΑΥΛΟΣ.

Τὸ θέαμα βεβαίως ἀπερίγραπτον.

ΝΑΡΣΗΣ.

Ἡ ἔφοδος τοσοῦτον ἀπροσδόκητος  
ὑπῆρξεν αὕτη, ὥστε οὐδ' ἀνέμειναν  
ἡμᾶς ἐπερχομένους οἱ πολέμιοι.  
Εἰς ὅλον διεδόθη τὸ στρατόπεδον  
ὁ πανικός, καὶ πρῶτοι, εἰς ἀκάθεκτον  
φυγὴν τραπέντες, ἔρριψαν τοὺς θυρεοὺς  
οἱ πεζομάχοι. Πίπτει τότε τῶν Περσῶν  
ἡ ἱερὰ σημαία καὶ φονεύονται  
ἐκ τῶν βαρβάρων χιλιάδες ὡς ὀκτώ.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Μεγάλη νίκη ὄντως.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Συγχαίρομεθα  
ἐκ μέσης τῆς καρδίας, Ἄναξ.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Εὐκλεᾶ  
τῆς νέας βασιλείας τὰ ἐγκαίνια.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἐν τούτοις ἔτι, μόνοι ἀπομείναντες,  
ἀνθίσταντο πεισμώνως οἱ Ἀθάνατοι,  
ἀλλὰ καὶ οὗτοι τέλος παρεδόθησαν,  
ὡς τοῦ Βελισαρίου εἶδον κατ' αὐτῶν  
ἀπὸ ρυτῆρος τοὺς σωματοφύλακας  
ὀδηγούμενους ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Στρατηγοῦ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Λαμπρὰς ἡμέρας ἐπαΐα κορωνίς.

ΤΡΙΣΚΟΣ.

Ἀννίβαν τέλος νέον ἀπεκτήσαμεν.

ΛΕΩΝ.

Φαῖδρον τὸ μέλλον ἤδη προμηνύεται.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Τῶν πολεμίων κατελάβομεν εὐθύς,  
λαφύρων πλήρες, ἅπαν τὸ στρατόπεδον.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ὡραῖον τοῦτο, εὖγε.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, αὐστηρῶς.

Ἄρχον Ἐπαρχε.

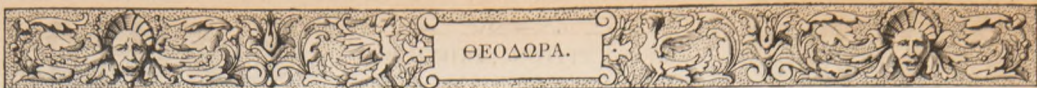
ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τὸ χρῆμα νεῦρον πάσης διοικήσεως,  
καὶ τὸ ταμεῖον μέλημά μου πρώτιστον.  
Οὐδόλως κρύπτω τοῦτο.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Καὶ τί ἐπραξεν  
ὁ Στρατηλάτης μετὰ ταῦτα;





ΝΑΡΣΗΣ.

Ἔδωκε

τοῖς στρατιώταις ἀνακούφισίν τινα,  
καὶ εἶτα εἰς τὰ ἴχνη ἠκολούθησε  
τοῦ φεύγοντος Σατράπου.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εὖγε

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἀριστα.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἐνθουσιώδεις πλέον οἱ ἡμέτεροι  
ἠπήφουν πᾶσαν ἐφεξῆς δυσχέρειαν.  
Τοὺς Πέρσας ἐρρωμένως προελαύνοντες,  
καὶ εἰς τὰ ὑπ' ἐκείνων ἐκλειπόμενα  
στρατόπεδα τὰς νύκτας αὐλιζόμενοι,  
πρὸς τὴν Συρίαν πάντας ἀπεδίωξαν.  
Ἀναίμακτος ὑπῆρξεν ὁ περίπατος,  
καὶ διπλασίους ἔτι ἀπομείναντας  
τοὺς πολεμίους, ὅλως ἀπεβάλομεν  
τῆς ἡμετέρας χώρας, ἀσφαλίσαντες  
τὰ σύνορα, καὶ πλέον ἀπροσμάχητον  
τὴν Δάραν εἰς τὸ μέλλον καταστήσαντες.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἐκ μέρους οὕτω τῶν Περσῶν ὁ κίνδυνος  
ἐξέλιπε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Βεβαίως ἤδη αἱ σπονδαὶ  
ἐπίκεινται.

ΝΑΡΣΗΣ.

Τὴν ἦτταν ἅμα ἔμαθεν  
ἀμέσως ὁ Καβάδης προσεκάλεσε

τοὺς ἡμετέρους Πρέσβεις. Διεξάγονται  
αἱ διαπραγματεύσεις, καὶ προτείνομεν  
ἡμεῖς τοὺς ὅρους πάντας κατ' ἀρέσκειαν.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ὁ δὲ Στρατάρχης ἤδη τί προτίθεται;

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Τὸ ἔργον περατώσας, ἐτοιμάζεται  
πρὸς τὸν ἀνάπλου. Ἀφικνεῖται τάχιστα.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τὸν τροπαιοῦχον ἀναμένει στέφανος  
καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη ἡ Βασιλική.  
(Εἰσέρχεται φύλαξ καὶ ὁμιλεῖ πρὸς τὸν Καππαδόκην.)

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Εὐφρόσυνος ἡμέρα, Ἄναξ, σήμερον,  
καὶ τ' ἀγαθὰ συγχρόνως καταφθάνουσι.  
Ἐκ Δαρδανίας πρὸ μικροῦ ἀφίκετο  
ὁ ἐκπεμφθεὶς ἐκείσε Καλοπόδιος  
ἀρίστων, ὡς ἀγγέλλει, νέων κομιστής.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἀμέσως εἰσαχθήτω.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εὖνους πράγματι  
προσμειδῶ ἡ μοῖρα.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τύχη ἀγαθῇ.

(Εἰσέρχεται ὁ Καλοπόδιος καὶ προσκυνεῖ τοὺς Βασιλεῖς.)

## ΣΚΗΝΗ Γ'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ ὁ ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ὡς εὖ παρέστης, ὀτρηρὲ Σπαθάριε,  
φωτίζει ἡ χαρὰ τὴν ἀρειμάνιον  
μορφὴν σου. Νίκην μοι ἀγγέλλεις.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ὁ Θεὸς  
ἠυλόγησεν, ὦ Ἄναξ, τὰς σημαίας σου.  
Ὁ συγγενὴς σου Πρίγκηψ Γερμανὸς αὐτοῦ



τὰ σέβη σοὶ προσφέρει τὰ βαθύτατα,  
καὶ διαπέμπει δι' ἐμοῦ ἀφήγησιν  
τῶν πεπραγμένων.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Λέγε, ἀκροώμεθα.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Περὶ τοὺς Σκούπους ἔτι εὐρισκόμεθα,  
πρὸς τὴν κυρίαν προχωροῦντες δύναμιν,  
ὁπότε ἀνηγγέλη ὅτι στρατιὰ  
Ἀντῶν καὶ ἄλλων αὐθις πολυάριθμος,  
τὸν Ἰστρον διαβάσα, τὰ περίχωρα  
ἐδήλου.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τοῦτο ἐγνωρίζομεν.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Εὐθὺς

ὥς διεδόθη ὁ ἐνσκήψας κίνδυνος,  
περίτρομα τὰ πλήθη, τὴν ἀνάμνησιν  
διατηροῦντα τῶν προσφάτων συμφορῶν,  
ἐξέλιπον τὰ πάντα πρὸς οἰκτρὰν φυγὴν.  
Χωρία ὅλα, κωμοπόλεις ἀνθηραὶ  
ἐντὸς ὥρων ὀλίγων ἡρημώθησαν,  
καὶ τοὺς κατοίκους ἀπηντῶμεν καθ' ὁδόν.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Θρηνῶδες ὄντως θέαμα.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἡ ἄφιξις

ἡμῶν ἐν τούτοις ἐνεψύχωσεν αὐτοὺς,  
καὶ ἀφ' ἐτέρου πάντα προητοιμάζε  
πρὸς ἄμυναν ὁ Πρίγκηψ. Κατελήφθησαν  
τὰ μέρη ἐσπευσμένως τὰ ἐπίκαιρα,  
καὶ τὰ χρειώδη πανταχοῦ προχώματα  
ἡγέρθησαν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἐξόχως πάντοτε τιμῶν

τὸν Γερμανόν, οὐδόλως βλέπω ἔσφαλлон.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἐν μέσῳ προμαχόνων οὕτω βαίνοντες  
οἱ βάρβαροι, ἀπαύστως κατεκόπτοντο,  
καὶ τέλος ἀπογνόντες εἰς τὰ ὀπισθεν

ἐστράφησαν. Ὁ Πρίγκηψ τοῦτο ἤθελε  
καὶ γενικὴν ἀμέσως τὴν ἐπίθεσιν  
διέταξε.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Προβλέπω τὰ ἐπίλοιπα.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἀποτεθαρρημένοι οὐδ' ἀντέστησαν  
οἱ βάρβαροι, καὶ πᾶσαν καταλείποντες  
τὴν λείαν ἐσπευσμένως ἔφευγον. Πολλὰ  
κομίζοντες ἐν τούτοις, ὡς ἐθίζουσιν,  
ἐφόδια, γυναῖκας, καὶ ἀνδράποδα,  
καθ' ὅλας χιλιάδας ἐπιπτον.

ΛΕΩΝ.

Σκληρόν,

ἀλλ' ἀναγκαῖον.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Οὕτω κατεσφάγησαν  
οἱ πλείστοι, καὶ τοὺς ἄλλους ἐξωθήσαμεν  
τοῦ Ἰστροῦ πέραν.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ἀληθὲς κατόρθωμα.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Σπουδαία ὄντως νίκη καὶ πολύτιμος.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Τοσοῦτον φόβον εἰς αὐτοὺς ἐνέσπειρεν  
ἡ ἥττα, ὥστε πλέον ἐξησφάλισεν  
ἐπὶ πολὺ τὸ Κράτος. Πάντες τρέμουσι  
τὸν Γερμανόν οἱ ἄνται ἤδη καὶ λοιποὶ  
τῶν Σκυθικῶν ἐρήμων βάρβαροι.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Δεινοῦ

ὁ θρόνος ἐφιάλτου οὕτω σώζεται.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ τῷ Ἰουστινιανῷ.

Ναί, Ἄναξ, ἔχεις μεγαλόνουν συγγενῇ,  
οὐ μόνον ἐν πολέμῳ θριαμβεύοντα,  
ἀλλὰ καὶ πάσας ἔχοντα τὰς ἀρετάς,  
δι' ὧν τὰ ἔθνη ἐν εἰρήνῃ σώζονται.





ΠΑΥΛΟΣ.

Τὸ δεύτερον τοῦ πρώτου σπουδαιότερον  
σχεδὸν νομίζω.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Μόλις ἀπεβλήθησαν  
οἱ ἄνται, πᾶσαν μέριμναν κατέβαλε  
πρὸς τῶν προσφάτων συμφορῶν τὴν ἴασιν.  
Τῶν νόμων φύλαξ, δικαστὴς ἀκέραιος,  
προστάτης τῶν πασχόντων, ἐπιτιμητὴς  
τῶν καταπιεζόντων τὸν πτωχὸν λαόν,  
ἐν συμβουλίοις σοβαρὸς, ἀμέτοχος  
τῆς λαοφθόρου ἔριδος τῶν φατριῶν,  
ἐπίχαρις πρὸς ὅλους καὶ μειλίχιος  
τὸ φίλτρον πάντων ἐπεσπάσατο.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Εἰμὶ  
περιχαρὴς καὶ λίαν ὑπερήφανος  
τοιοῦτον ἔχων γόνον ἐν τῷ οἴκῳ μου.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, κατ' ἰδίαν.

Προσεκτικῶς καὶ τοῦτο σημειώσωμεν·  
οὐδεὶς γνωρίζει τῶν πραγμάτων τὴν φορὰν.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ὑπὸ τὴν ὄντως πατρικὴν διοίκησιν  
αἱ πρὸς τὸν Ἰστρον χώραι αὖθις ἤρχισαν  
εὐημεροῦσαι ταύτην.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τότε πρόσφορος  
ἡ εὐκαιρία, ὅπως προνοήσωμεν  
διὰ τὸ μέλλον.

ΝΑΡΣΗΣ.

Τοῦτο ἤδη πρώτιστον  
ἡμῶν καθήκον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀσταθής, ὦ Βασιλεῦ,  
ἡ τῶν πολέμων τύχη, καὶ ἀένναος  
πληγὴ, τοῦ Κράτους ἐξαντλοῦσα τοὺς χυμούς,  
ἡ διαρκὴς ἐν ὅπλοις διατήρησις  
τοσούτων καὶ τοιούτων στρατιῶν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ὅρθαι  
αἱ σκέψεις αὐται, φίλη, καὶ πληρέστατα  
αὐτὰς ἐγκρίνω.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πλὴν δὲ τούτου δυσχερὴς  
καὶ κινδυνώδης πᾶσα ὑπερόριος  
στρατεία, τῶν συνόρων ὄντων ἀνοικτῶν,  
δι' ὃ καὶ φαίνεται μοι ἀπαραίτητος,  
πρὸ ἀποπείρας ἄλλης μείζονός τινος,  
ἡ περὶ τούτων ἐσκεμμένη μέριμνα.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ἐσμὲν εἰς τοῦτο πάντες συμφωνότατοι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τῶν εἰδικῶν στεροῦμαι ὅλως γνώσεων,  
ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἂν ἀθροίσωμεν  
τὰ διὰ τὰς στρατεύσεις σπαταλώμενα,  
καὶ εἰς τοὺς Φοιδεράτους χορηγούμενα,  
ἀρκοῦσι ταῦτα ὅπως ὅλον σύμπλεγμα  
ἀμυντικῶν φρουρίων ἀνεγείροντες,  
τὸν δρόμον οὕτω κλείσωμεν διὰ παντὸς  
εἰς τοὺς βαρβάρους.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Κατὰ πάντα σύμφημι.  
Σπαθάριε, τί λέγεις;

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Συμμερίζομαι  
πληρέστατα τὴν γνώμην ταύτην.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ἔσεται  
τὸ ἔργον μέγα, δυσχερές, δαπανηρόν,  
ἀλλὰ μνημεῖον δόξης ἀνεξίτηλον

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Καὶ βάσις τῆς μεγάλης βασιλείας σου.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ τῇ Καππαδόκῃ.

Τῶν μέσων εὐποροῦμεν, ἄρχον Ἐπαρχε;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Εἰσὶν εἰσέτι ἄθικτοι οἱ θησαυροί,  
οὓς ὁ περίνους Ἄναξ Ἀναστάσιος  
συνέλεξε.



ΣΟΛΟΜΩΝ.

Εἰς τοῦτο ἀναλίσκοντες  
αὐτοὺς νομίζω ὅτι τὰ συμφέροντα  
ὑπηρετοῦμεν τῆς ἀρχῆς τὰ κράτιστα.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἀναμφιβόλως.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Πάντες οὕτω σκέπτονται.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἐσμὲν πρὸς ἔω καὶ πρὸς ἄρκτον ἡσυχοί.  
Εἰς ἀμφοτέρων τῶν συνόρων τὰς γραμμὰς  
τὴν ἐργασίαν ἐπομένως σύγχρονον  
προτείνω.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Τοῦτο τὸ καὶ πάντων βέλτιστον.

ΛΕΩΝ.

Παρερχομένη δυσχερῶς εὐρίσκεται  
ἡ εὐκαιρία πλέον.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Σὺ ἀνάλαβε.

Ναρσῆ, τοῦ ὅλου ἔργου τὴν διεύθυνσιν,  
ὑπὸ τῶν ἀναγκαίων βοηθούμενος  
συμβούλων.

ΝΑΡΣΗΣ.

Εὐγνώμονως ὑπακούω σοι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Περὶ τοῦ Ἰστρου ποῖον ἔχεις σχέδιον;

ΝΑΡΣΗΣ.

Ὁ κίνδυνος ἐκείθεν μέγας, ἀπαιτῶν  
ἀνάλογον ἀμύνης προδιάθεσιν.  
Ἐπὶ Ἀττίλα ἤδη ἐκρημνίσθησαν  
ὑπὸ τῶν Οὐννων τὰ σαθρὰ καὶ ἀσθενῆ  
ἐκεῖνα εἰς τὰς ὄχθας μονοπύργια·  
δι' ὃ καὶ ἀπαιτεῖται ἡ ἀνέγερσις  
ὀχυρωμάτων νέων, πᾶσαν τὴν σειρὰν  
ἀπὸ τῆς Σιγριδόνος εἰς τὸν Εὐξείνιον  
προασπιζόντων.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Αὕτη ἔσται ἡ γραμμὴ  
ἡμῶν ἡ πρώτη.

ΝΑΡΣΗΣ.

Πρὸς ἐπίρρῳσιν αὐτῆς  
ἡ τῆς Ῥατιαρίας ἀπαραίτητος  
καὶ τοῦ Βιμινακίου ἐξανέγερσις.  
Αἱ πόλεις αὗται ὅλως κατεστράφησαν,  
ἐν ᾧ εἰς μέρη κεῖνται ὀχυρώματα.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Καὶ ἡ δευτέρα πόθεν διελεύσεται  
γραμμῇ;

ΝΑΡΣΗΣ.

Ἐκ τῆς Μοισίας αὕτη ἄρζεται  
καὶ Δαρδανίας, πρὸς τὸν Αἴμον τείνουσα,  
καὶ συνενοῦσα κρατερῶς τὴν Σαρδικήν,  
τὴν Οὐλπιάναν, τὸ πολὺ Ταυρίσιον,  
τὴν Γερμανὴν καὶ ἄλλας, ὧν τὰ φρούρια  
ἐκ βάρθρων αὐθις κατασκευασθήσονται.

ΛΕΩΝ.

Ἀπόρθητος βεβαίως οὕτως ἔσεται.

ΝΑΡΣΗΣ.

Καὶ ὅμως τρίτη ἀναγκαία πάντοτε  
σειρὰ ὀχυρωμάτων νοτιώτερον.  
Τὴν Ἥπειρον καὶ Θράκην αὕτη ἅπασαν  
καὶ τὴν Μακεδονίαν διασχίζουσα,  
μετὰ τῆς Προποντίδος συναφθήσεται  
ἐν Ἡρακλείᾳ, Σηλυβρίᾳ, Ῥαιδεστῷ,  
καὶ καταλήξει εἰς τὰ τεῖχη τὰ μακρά.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Τὸ ἔργον οὕτω τεῖχος ἀδαμάντινον  
τὸ τοῦ Ἀναστασίου ἀποβήσεται.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Τὰ ἐν Ἀσίᾳ ἔργα διαφέρουσι  
τῶν ἐν Εὐρώπῃ.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Τῶν φρουρίων ἡ πληθὺς  
ἐκεῖ ὀλίγον ἀπεδείχθη χρήσιμος.





ΛΕΩΝ.

Μεμὼνωμέναί αἱ φρουραί ὑπόκεινται  
εἰς αἰφνιδίας ἐπιθέσεις.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Καὶ δεινῶς

εἰς τὰς θερμὰς ἐκείνας χώρας πάσχουσαι,  
μυθώδη ἀπαιτοῦσιν ἀναλώματα.

Προτιμωτέρα ἐνομίσθη πάντοτε  
τῶν διαφόρων πόλεων ἡ κραταιὰ  
ὀχύρωσις.

ΝΑΡΣΗΣ.

Τὸ μόνον τοῦτο δυνατόν  
ἐν τῇ ἐώᾳ σύστημα.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τὸν ἄριστον

ἐν τῷ Βελισαρίῳ ἔχομεν ἐκεῖ  
πρὸς ἔργου τηλικούτου τὴν εὐδὼσιν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Προβλέπων τὴν ἀνάγκην, ἐμελέτησεν  
ὁ Στρατηγὸς τὸ θέμα καὶ αὐθόρμητος.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Καὶ ποίαν ἄρα γνώμην ἐσχημάτισε;

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ τῷ Ἰουστινιανῷ.

Τὴν ἀλγεινῶς παθοῦσαν Ἀντιόχειαν  
σπουδαιοτάτην θεωρεῖ, καὶ πρὸ παντὸς  
ἐκείνης συνιστᾷ σοὶ τὴν ἐπίρρωσιν.

Ἐν Μεσοποταμίᾳ τὸ Κιρκήσιον,  
τὴν Ἑδεσσαν, τὰς Κάρρας, τὸ Καλλίνικον,  
τὴν Κωνσταντίαν, καὶ τὰς Βάτνας ὥρισεν  
ὡς κέντρα τῆς μελλούσης ὀχυρώσεως.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Εἰς τὴν Εὐφρατησίαν ἐπεξέτεινε  
τὴν ἔρευναν;

ΝΑΡΣΗΣ.

Βεβαίως, καὶ συνέστησε  
τῆς Ζηνοβίας τὴν ἀνοικοδόμησιν,  
καὶ τὴν εἰς σῶμα ἰσχυρὸν παράδοσιν.  
Κατέπεσεν ἡ πόλις εἰς ἐρείπια,

ἣν φερωνύμως πρὸ αἰώνων ἔκτισεν  
ἡ Βασιλὶς ἐκείνη ἡ περίπυστος,  
καὶ ὁ Εὐφράτης ἐπλημύρην αὐτὴν,  
ἀλλὰ μεγίστην σημασίαν πάντοτε  
ἡ θέσις ἔχει.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Συμφωνῶ πληρέστατα.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Πρὸς δὲ τὴν Κύρρον καὶ τὴν Ἱεράπολιν,  
τὴν Σοῦραν, τὴν Χαλκίδα καὶ τὴν Εὐρωπόν  
ὡς ὀχυρὰ σημεῖα ἐθεώρησε.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ὑπάρχει καὶ τὸ Ζεῦγμα.

ΝΑΡΣΗΣ.

Εἰς κατάστασιν

ἐκεῖνο ἤδη ἀγαθὴν διατελεῖ,  
ἀλλ' ἀφ' ἐτέρου τὴν Νεοκαισάρειαν  
ἰδιαζόντως συνιστᾷ.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἐπίκαιρος

αὐτῆς ἡ θέσις ὄντως.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ὡς συμφέρουσιν

ὑπέδειξε πρὸς τούτοις τὴν ἀνέγερσιν  
τῆς εὐκλεοῦς Παλμύρας. Εἰς τὰ ἔσχατα  
τοῦ Κράτους αὕτη ἔσται τὸ προτείχισμα  
κατὰ τῶν Μαυρουσίων καὶ Σαρακηνῶν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Καὶ τοῦτο φαίνεται μοι φρονιμώτατον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τοῦ ἔργου παραυτίκα ἐπιλήφθητε,  
σὺ Ἐπαρχε καὶ πάντες οἱ ἀρμόδιοι.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Κολοσσιαῖον ὄντως τὸ ἐγχείρημα,  
δι' ὃ καὶ ἴσῃν προθυμίαν δεῖξατε.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τὸ θέλημά σου, βασιλεῦ, γενήσεται.



ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Καὶ ἤδη προσηκόντως μεριμνήσαντες  
περὶ τῶν ἔξω εἰς τὰ ἔσω στρέψωμεν  
τὴν σύντονον φροντίδα. Μέγα καὶ κλεινὸν  
καὶ ὧδε ἔργον ἐπιβάλλεται ἡμῖν,  
εἰς ὃ τὴν προσοχὴν μου πρὸ καιροῦ τιнос  
ἐπέσυρε δικαίως ἡ Βασίλισσα.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Βαθυσεβάστως πάντες ἀκροώμεθα.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Κρηπὶς οἱ νόμοι πάσης ἰσχυρᾶς ἀρχῆς,  
καὶ τότε μόνον σεβαστοὶ καθίστανται  
ὁπότε τάξεις ὅλον καὶ διαύγεια  
τὸ σύστημα διέπει. Τὸ ἀντίθετον  
ἐπακριβῶς συμβαίνει ἤδη παρ' ἡμῖν.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Εἰς τοῦτο ἔχεις, Ἄναξ, δικαιοτάτον,  
καὶ κυκεὼν τυγχάνει ἀκατάληπτος,  
ὥς νῦν ἰσχύει παρ' ἡμῖν, τὸ σύνολον  
τῶν νομοθετημάτων.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Πάντα ἥλλαξαν,  
ἀφ' ὅτου, ἐμπνευσθέντες ἐκ τοῦ Σόλωνος  
καὶ τῶν λοιπῶν, τὴν τότε συνονθύλευσαν  
οἱ δεκαδάρχει δωδεκάδελτον αὐτῶν.

ΛΕΩΝ.

Τὰ πολλαπλὰ ἀρχαῖα πολιτεύματα  
τῆς μείζονος Ἑλλάδος, καὶ τοῦ Πραΐτορος  
αἱ διατάξεις ἤδη αἱ αἰῶνιοι  
μεταβολὰς σπουδαίας παρεισήγαγον.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Δευτέρα ἦλθεν ἰσχυρὰ ἐπήρεια  
ἢ τῆς φιλοσοφίας.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Τοῦ τε Ζήνωνος  
καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους οἱ ἀκόλουθοι  
ἐνέπνευσαν τὰ πλεῖστα τοῦ Οὐλπιανοῦ,  
τοῦ Σαλουῖου, καὶ πολλοῦ Λαβέωνος,  
καὶ τῶν ἐτέρων διδασκάλων δόγματα.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἀργότερον μεγάλως ἐπενήργησε  
καὶ ἡ καινὴ θρησκεία τῶν Χριστιανῶν,  
στοιχεῖα ὅλως νέα συνεισφρήσασα,  
καὶ τὰς ἀρχαίας σχέσεις μετατρέψασα.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Τὸν κολοφῶνα δὲ εἰς ταύτην ἔθηκαν  
τὴν σύγχυσιν ἐσχάτως αἱ διάφοροι  
τῶν τελευταίων Βασιλέων Νεαραί.

ΠΑΥΛΟΣ.

Καὶ οὕτως ἐγεννήθη ὁ τραγέλαφος,  
ἐφ' οὗ ἡ θέμις παρ' ἡμῖν στηρίζεται.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἀνέλαβεν ὁ νέος Θεοδόσιος  
τὸ ἔργον ἤδη τῆς τακτοποιήσεως,  
ἀλλ' ἀτελῶς εἰς πέρας ἦραγεν αὐτό,  
καὶ ἡ πληθώρα τῶν προσφάτων Νεαρῶν  
τὸ χάος αὐθις ἐντελὲς κατέστησε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐπείγει ἄρα ἡ ἐκ βάθρων ἀκριβὴς  
τῆς ὕλης ταύτης πάσης διευθέτησις,  
τῶν διαφόρων τόμων ἢ ἐξέλεγξις,  
καὶ ἡ εἰς μέγα σύνολον καὶ σταθερὸν  
κωδίκευσις.

ΝΑΡΣΗΣ.

Τὸ ἔργον χρησιμώτατον.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Κατ' εὐτυχίαν ἐπὶ χεῖρας ἔχομεν  
καὶ ἄνδρα τοῦ μεγάλου ἐγχειρήματος  
ἀντάξιον. Τὸ πνεῦμα τοῦ Κοιαιστόρος  
βιβλιοθήκη γενικὴ, ἀπέραντος,  
τῶν γεγονότων ὅλων καὶ τῶν γνώσεων,  
τῆς ἐποχῆς ταμεῖον ἀνεξάντλητον.  
Ἐμμέτρως τόμους καὶ πεζῶς συνέγραψε  
περὶ θεμάτων πολλαπλῶν, τῆς φυσικῆς  
καὶ τῆς φιλοσοφίας, τῆς πολιτικῆς  
καὶ τῆς φιλολογίας. Αὕτη σήμερον  
ἡ ἀχανὴς παιδεία βάσις ἔσεται  
τοῦ νέου ἔργου.



ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Βασιλεῦ, οἱ ἔπαινοι,  
ἐκ στόματος τοιούτου ἐξερχόμενοι,  
τὰς ἀσθενεῖς μου πολλαπλασιάζουσι  
δυνάμεις.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Λάβε τὸν Ῥεφερενδάριον,  
καὶ τοὺς πρωτίστους ἄλλους τῶν νομομαθῶν,  
τὰ πάντα ὡς ἐγκρίνεις διαθέμενος.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εἰς Βηρυττὸν ἀκμάζει τὸ περίπυστον  
πρὸς διδαχὴν τῶν νόμων φροντιστήριον.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἐκεῖθεν καλεσθήτω ὁ Δωρόθεος,  
καὶ ἀλλαχόθεν, ὅπου διαμένουσιν,  
ὁ Βασιλείδης, ὁ Πατρίκιος Φωκάς,  
ὁ Πρεσεντίνος, ὁ κλεινὸς Λεόντιος,  
καὶ οἱ λοιποί.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τὸ ἔργον, ὦ Αναξ, ἔσεται  
διπλοῦν ἀναποδράστως. Πλὴν τοῦ Κώδικος,  
εἰς ὃν οἱ Νόμοι πάντες συναχθήσονται,  
ὑπάρχει ἔτι ἀπειράριθμος πληθὺς  
δοκίμων συγγραμμάτων νομολογικῶν,  
ἧν ὁ καιρὸς τὴν χρῆσιν καθιέρωσεν,  
ἀλλ' ἅτινα, βεβαίως δαψιλεῖς πηγαὶ  
τῆς ἐπιστήμης, ἐν πολλοῖς ἀσύμφωνα,  
τῆς θέμιδος πολλάκις περιάγουσι  
τοὺς ταλαιπώρους μύστας εἰς ἀπόγνωσιν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Καὶ τί, Κοιαιῆστορ, σὺ προτείνεις φάρμακον;

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Καὶ τούτων τῶν σπουδαίων συγγραμμάτων  
πασῶν,  
ἧν δισχιλίας παρ' ἐμοὶ συνήθροισα

τὴν ἐμβριθὴ μελέτην καὶ κατὰταξιν  
εἰς γενικὸν Πανδέκτην, ᾧ δοθήσεται  
τὸ κύρος νόμου.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἀληθῶς ἐξαίρετον  
τὸ σχέδιον δοκεῖ μοι, καὶ παρέχω σοὶ  
τὴν ἐξουσίαν πᾶσαν πρὸς ἐκτέλεσιν.

ΛΕΩΝ.

Ἐν ἔτι ἀπομένει. Ὡς διδάσκονται  
αἱ εἰσηγήσεις τοῦ Γαῖου σήμερον,  
ὀλίγον ὠφελουσί, καὶ μοὶ φαίνεται  
καὶ τούτων ἀναγκαῖα ἢ ἀνάπλασις,  
συμφώνως πρὸς τὸ μέγα τοῦτο πρόγραμμα.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ὡς λέγεις ἔχει· εἰδικῶς ἀνάλαβε  
σὺ ταύτην τὴν φροντίδα, Τριβωνιανέ.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἡ προθυμία, ὦ Αναξ, καὶ ὁ ζήλός μου  
ἐὰν ἀρκῶσι, πάντα τελεσθήσονται.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, ἐχειρόμενος.

Καὶ ἤδη ἔπεσθέ μοι. Ἀναμένει με  
ἐν τῷ ἐργοστασίῳ ὁ Ἀνθέμιος,  
διάγραμμα τοῦ Τρούλλου ἐτοιμάσας μοι.  
Πρὸς τὸ ἐσπέρας ἔφιππος ἐξέρχομαι·  
τὰ εἰς τὰ περίξ ἠὺλισμένα τάγματα  
ἀπροσδοκῆτως θεωρήσω. Ἀριστον  
τὸ μέσον τοῦτο ὅπως τὴν κατάστασιν  
τὴν ἀληθὴ σπουδάσω τῶν στρατιωτῶν.

(Τῇ Θεοδώρα.)

Σὲ καταλείπω πρὸς μικρόν, Βασίλισσα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἡ θεία χάρις, Αὐτοκράτορ, μετὰ σοῦ.

(Ὁ Ἰουστινιανὸς ἐξέρχεται ἀκολουθοῦμενος ὑπὸ  
πάντων τῶν μεριστάνων, οἵτινες κλίνουσιν ἐδα-  
φιαίως πρὸ τῆς Θεοδώρας. Ὁ Καππαδόκης μένει  
τελευταῖος, καὶ ἀπὸ τῆς θύρας ἐπιστρέφει πρὸς  
τὴν Ὑπασπασαν.)



ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΘΕΟΔΩΡΑ καὶ ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, βαθέως ὑποκλινόμενος.

Ἀκρόασιν βραχεῖαν ἐπιτρέπει μοι  
ἢ σεβαστὴ καὶ φίλη Αὐτοκράτειρα;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Βεβαίως, Ἄρχον· εὐχαρίστως.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Πείθει με

ἢ ἀγαθότης αὕτη ὅτι σώζεται  
ἢ μνήμη τῶν ὀλίγων ἐκδουλεύσεων,  
ὥς ἄλλοτε παρέσχον.

ΘΕΟΔΩΡΑ, γελῶσα.

Πάντα κίνδυνον

τῆς λήθης προλαμβάνεις, συνεχῶς αὐτὰς  
ὑπομινύσκων.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ὑπερήφανος εἰμί,  
συμμετασχὼν ἐκθύμως εἰς τὴν ἴδρυσιν  
τῆς εὐκλεοῦς σου βασιλείας.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Χάριτας

πολλάκις ἐπὶ τούτῳ σοὶ ἐξέφρασα.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Θαρρούντως τότε σήμερον προσπίπτω σοι,  
βοήθειαν σπουδαίαν ἐξαιτούμενος.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τί τρέχει; Λάλει.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ζῶσα εἰς τ' ἀπρόσιτα  
τοῦ θρόνου ὕψη, πᾶσαν ἐλησμόνησας  
τὴν ἀνθρωπίνην ἀθλιότητα, πλήν, φεῦ,  
ἡμεῖς εἰσέτι ταπεινοὶ δεχόμεθα  
τὰ βέλη πανταχόθεν τὰ θανάσιμα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τί λέγεις; Μὲ φοβίζεις.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Καθησύχασον.

Εἰκονικῶς ἐλάλουν· ἐξετόξευσε  
τῆς Κυθερείας ὁ υἱὸς τὸν οἰστόν,  
τὸν διαμπᾶξ εἰσδύντα εἰς τὰ στήθη μου.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὡ νόστιμον καὶ τοῦτο. Ὁ ἀτάσθαλος  
ἐκεῖνος παῖς ἀμβλύψ λῖαν φαίνεται,  
μιζοπολίους κάρας μὴ σεβόμενος.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἀειθαλῇ τῶν δένδρων τ' ἀκμαιότερα,  
καὶ ὑπὸ τὴν χιόνα τὸν χυμὸν αὐτῶν  
διατηροῦσι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τότε, τύχη ἀγαθῇ.

Καὶ ποία ἡ ὠραία, ἣτις ἔτρωσε  
καὶ αὐθις τὴν καρδίαν τὴν διάτρητον;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἀθῶα κόρη, κάλυξ ῥόδου τρυφερός.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οὐδόλως βλέπω μετριόφρων· ὄνομα  
ὁ κάλυξ ἔχει.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ὄνομα ἡδύτατον,

Ἰωαννίνα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τί ἀκούω;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἡ ἀβρὰ

θυγάτηρ τοῦ Στρατάρχου.



ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀστεῖζεσαι.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἀπ' ἐναντίας θρηνωδῶς διάκειμαι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Διάθεσιν τοιαύτην ὁ ὑμέναιος  
σοὶ προξενεῖ;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Μεγάλως ἀφιστάμεθα  
τοῦ ὑμεναίου ἔτι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Σπεύσας Ζήτησον  
τὴν νύμφην τότε.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἦδη τοῦτο ἔπραξα,  
ἀλλ' ἀπερρίφθη δυστυχῶς ἡ πρότασις.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τί λέγεις; πλὴν τί μένει τότε;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τῆς μικρᾶς  
ἡ ἀρπαγῆ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

ὦ τοῦτο ἀριστούργημα!

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Παράτολμος ὁ ἔρως ὁ διάπυρος.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Καὶ εἰς ἐμὲ τοιαύτας ἐμπιστεύεσαι  
προθέσεις;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Μετ' ἐνθέρμου παρακλήσεως  
ταχέως ἵνα τῆς βασάνου σώσης με  
τῆς σπαρασσούσης τὴν πτωχὴν καρδίαν μου,  
τὸ ἀναγκαῖον κέλευσμα παρέχουσα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Φεῦ, βλέπω ὅτι ἀληθῶς ἐσάλευσε  
τὴν κρίσιν σου τὸ πάθος. Παρ' ἐμοῦ αἰτεῖς  
τοιαύτην ἀδικίαν;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τὸ συμφέρον σου,  
τοῦ Κράτους τὸ συμφέρον τοῦτο ἀπαιτεῖ.  
Ἀπλούστατον τὸ πρᾶγμα. Ἄν προβῶ ἐγώ,  
εἰς ῥῆξιν κατ' ἀνάγκην περιέρχομαι  
πρὸς τὸν Στρατάρχη, ὅπερ τὴν συγγένειαν  
ἐγκαινιάζει θλιβερῶς τὴν μέλλουσαν,  
καὶ εἰς τὸν θρόνον ἔτι βλαβερώτερον,  
διότι, ὅπως γενικῶς πιστεύεται,  
ἡμεῖς οἱ δύο τὰ στηρίγματα ἐσμὲν  
αὐτοῦ. τὰ πρῶτα καὶ ἀναγκαιότατα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πλὴν ποία ἄλλη λύσις;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Μεταβάλλεται  
τὸ πρᾶγμα ἂν προέλθῃ ἐκ τῶν ἄνωθεν.  
Σιγῶσι πάντες τότε, εἰς τὴν θέλησιν  
ἐγὼ ὑπέικω τῆς Ἀνάσσης εὐπειθῶς,  
καὶ κλῶθω νῆμα ἔρωτος συζυγικοῦ,  
εὐγνωμοσύνην ἀποδίδων ἄπειρον  
ἀντὶ τῆς πολυτίμου ἐκδουλεύσεως.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εἰς μάτην πρᾶξιν μοι ζητεῖς αὐθαίρετον.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, δηκτικῶς.

Ὑπὲρ τὸ δέον αὐστηρῶς διάκεισαι  
πρὸς τὰς ἐκχύσεις τοῦ νομίμου ἔρωτος.  
Περὶ συνήθους ἀρπαγῆς, ὡς βλέπομεν  
τοσαύτας ἤδη, οὐδαμῶς ὁ λόγος. Ἄν  
παράνομοι ἐκείναι, μόνην πρόφασιν  
τὸν κορεσμόν προσκαίρου πάθους ἔχουσαι,  
ἐγὼ ἀπ' ἐναντίας, ὡς ἀντάλλαγμα,  
τὸν στέφανον προσφέρων τὸν γαμήλιον,  
τὴν νύμφην μου εἰς θέσιν πανεπίφθονον  
ὑψῶ, τὴν πρώτην μετὰ σέ, ὦ Ἀνασσα.  
Γυνὴ νοήμων ἡ Ζωστή καὶ λογικὴ,  
δεόντως πάντα ταῦτα ἐξετίμησε  
καὶ εἰς τὸν γάμον παρευθὺς συνήνεσε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πῶς σύμφωνος ἡ μήτηρ;





ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐντελέστατα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πλὴν τότε πόθεν πάσα ἡ ἀντίστασις;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐκ μέρους μόνου τοῦ πατρὸς.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Καὶ διατι

σκληρὸς ἐκεῖνος τόσον;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Συνεκίνησαν  
αὐτὸν οἱ θρήνοι τῆς μικρᾶς, ἣν ἀγαπᾷ  
ὑπερβαλλόντως.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τῆς μικρᾶς; Ἀνάλητος  
ἐκείνη τότε ὅλως εἰς τὰ θέλητρα  
τῆς ἐπιφθόνου θέσεως;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἀνάλητος.

Εἰς τὸ σχολεῖον τῆς Ἡροῦς τὸ μῦθευμα  
διὰ τὰς ἐξετάσεις ἀπεστήθισε,  
καὶ ἤδη, ὥς μανθάνω, καταγίνεται  
ἐμπράκτως μελετῶσα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

ὦ πλὴν ἀληθῶς  
σὺ ἀποβαίνεις τότε ἥρως δράματος.  
Καὶ πῶς καλεῖται ἄρά γε ὁ Λεάνδρος;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἀνθέμιος, νομίζω.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὁ Ἀνθέμιος!

Τὰ δύο ταῦτα διανθοῦντα πλάσματα,  
ὁμοῦ τοῦ βίου τὸν οὐδὸν πατήσαντα,

συνήνωσεν ὁ ἔρως ὁ θεσπέσιος,  
καὶ με ὠθεῖς, ἱέραξ καταστρεπτικός,  
τὴν μίαν τῶν τρυγόνων ἀφαρπάζουσα,  
χωρίζουσα τὸ Ζεῦρος τὸ ἐπέραστον . . .

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, μετὰ πικρίας.

Σὲ ἱκετεύω παῦσον. Συγκινούμενος  
πολλάκις ὑπερμέτρως, ἐρεθίζομαι,  
καὶ τῆς ἀταραξίας ἔχω πάσης μου  
ἀνάγκην, ὅπως ἀσφαλῶς στηρίζω σε  
ἐπὶ τοῦ θρόνου, ὅπου σε ἀνύψωσα.

ΘΕΟΔΩΡΑ, ὑπερηφάνως.

Ἐὰν εἰς σὲ ὀφείλω τὸ διάδημα,  
βασιλικὴν καρδίαν εἶχον πάντοτε,  
καὶ δράξασα τὸ σκῆπτρον ἅπαξ, ἰσχυράν  
ἀρκούντως ἔχω χεῖρα, ὅπως εὐκλεῶς  
αὐτὸ βαστάζω καὶ δικαίως, πίστευσον.  
Γνωρίζω τῶν Ἀνάκτων τὰ καθήκοντα,  
ὧν θεωρῶ τὸ πάντων σπουδαιότατον  
τὴν κατ' ἀξίαν ἀμοιβὴν τῶν ἀληθῶς  
πιστῶν, καὶ ἀφ' ἐτέρου τὴν ἀφόπλισιν  
τῶν ἀμφιβόλων φίλων.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, κυρτούμενος ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν  
τοῦ βλέμματος αὐτῆς.

Ἄν συνέπραξα

εἰς τὴν ἀνάρρησίν σου τὴν λαοφιλή,  
μὲ ὤθησεν ἐν πρώτοις ἡ διάγνωσις  
τῶν ἡγεμονικῶν σου ὄντως ἀρετῶν.  
Τῶν φίλων σου ἐν πᾶσι τὸν πιστότερον  
θεώρει με.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Γνωρίζεις τὸ συμφέρον σου·  
αὐτὸ ἀρκοῦσαν θεωρῶ ἐγγύησιν.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τὰ ταπεινά μου δέχθητι σεβάσματα.  
(Ἡ αὐτοκράτειρα περὶ αὐτοῦ βαθέως ὑποκλινο-  
μένου καὶ ἀπέρχεται).





## ΣΚΗΝΗ Ε΄.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, μόνος.

Ναί, Ανασσα, γνωρίζω τὸ συμφέρον μου,  
καὶ κύπτω ἤδη, πλὴν ἡ τύχη στρέφεται  
ἐπὶ τροχοῦ. Μὴ τοῦτο λησμονῆς. ὦ! ὦ!  
Ὅποῖον ὕφος, ποῖοι λόγοι ἀνδρικοί.  
Οὐδεὶς ἀκούει, Καππαδόκη φίλε μου.  
Ἀπρόφασίστως πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν  
ὁμολογήσας τέλος, ἀναγνώρισον  
βλακείαν ὅτι σοβαρὰν διέπραξας.  
Σὺ ταῦτα πάντα κρύφα συνεδύασας,  
καὶ φιλαρέσκως ἔτριβες τὰς χεῖράς σου,  
ὁπότε τὴν γυναῖκα ταύτην ἔρριψας  
εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἀθώου Πρίγκηπος.

Ἐπιτυχία πλήρης, μὰ τὰ κάρδαμα,  
τοὺς τόσους σου ἀμείβει κόπους σήμερον.  
(Βυθίζεται εἰς σκέψεις.)

Πλὴν τίς ποτε εἰς σῶμα ἀγγελόπλαστον  
τοιούτον πνεῦμα φλογερὸν ἐμάντευε;  
Τὰ πράγματα οὐδόλως μοι ἀρέσκουσι.  
Καὶ τέχνη ἀπαιτεῖται καὶ περίσκεψις,  
ἀλλ' ἐπὶ τέλους κατισχύσω. Πρόσεξον  
καλῶς, ὡραία καὶ σοφὴ Βασίλισσα,  
καὶ ἡ ἀλώπηξ τοὺς ὀδόντας κᾶποτε  
δεικνύει.

(Ὁ Προκόπιος, πρὸ μικροῦ ἐπιφανεὶς εἰς τὴν θύραν,  
πλησιάζει.)

## ΣΚΗΝΗ ΣΤ΄.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ καὶ ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Πάντα εὐχομαί σοι τ' ἀγαθά,  
ὦ Ἐπαρχε.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, συνοφρυούμενος.

Σὺ ὦδε, ὦ Προκόπιε;

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Τοῦ Βασιλέως ἀναμένων προσταγάς,  
ἐγγὺς τῆς θύρας ἐκαθήμην.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Πρὸ πολλοῦ;

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἀφ' οὔτου ἀπεσύρθη τὸ Συμβούλιον.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, ὠχρῶν.

Καὶ ἤκουσας;

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Τὰ πάντα.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, ἀπειλητικῶς.

Ἐπικίνδυνα

ἀκούει τις πολλάκις ἄκων πράγματα,

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἡσύχασον, ὦ Ἄρχον. Ὅτι ἄλλοτε  
τὴν Θεοδώραν ἐμμανῶς ἠγάπησα  
γρωρίζεις. Ἦδη μῖσος μόνον ἅπαντα  
μὲ κατατῆκει.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Λέγεις τὴν ἀλήθειαν;

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Προχείρους ἔχω ἀποδείξεις.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Λάλησον.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Σπουδάσας σε πρὸ χρόνων, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν  
διστάζω ὅτι κρύφα συμμερίζεσαι  
τὸ αἴσθημά μου.





ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Πῶς ὁ Ἐπαρχος ἐγώ;

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ὁ Ἐπαρχος ὁ μέγας καὶ πανίσχυρος,  
ὁ τρέμων ἤδη πρὸ τυχαίας γυναικός.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Παρακαλῶ σε ἄφες τὰ προοίμια·  
εἰς τὴν οὐσίαν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ, ταπεινότερον.

Τὴν Βασίλισσαν μισῶν,  
ποθεῖς καὶ σὺ βεβαίως τὴν ἀνατροπὴν  
τοῦ θρόνου, ὃν ἰδίᾳ ἔπηξας χειρὶ.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, θεωρῶν περὶ ἀνησυχῶς.  
Οὐδόλως τοῦτο λέγω.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Τότε σύγγνωθι,  
διότι ἀκουσίως σὲ ἠνόχλησα.  
(Βαίνει πρὸς τὴν θύραν.)

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Μὴ τόσον σπεύδης, καὶ ὑπόθες πρὸς μικρὸν  
ὀρθὴν τὴν ὑποψίαν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ὅχι Ἐπαρχε.

Περὶ σπουδαίων προκειμένου, αἱ ἀπλᾶί  
οὐδόλως μοι ἀρκοῦσιν ὑποθέσεις. Σὺ  
τὴν κεφαλὴν σου ἀγαπᾷς, πλὴν πίστευσον  
οὐδόλως ἐβαρύνθην τὴν ἐμὴν ἐγώ.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τί θέλεις τότε;

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Θέλω εἰλικρίνειαν.

Ἄν ἡ παρούσα τῶν κοινῶν κατάστασις  
ὀλίγον σοὶ ἀρέσκη, ἂν αἰσθάνεσαι  
τὸν πόθον διαφόρου διαπλάσεως,  
τὴν κραταίαν σου ἂν προθύμως ἀρωγὴν  
ὑπόσχεσάι μοι, τείνόν μοι τὴν χεῖρά σου,  
καὶ περὶ πάντων ἀκριβῶς φωτίσω σε.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, πεισθεὶς ὅτι οὐδεὶς ὑπάρχει ἐν τοῖς  
προθαλάμοις, τείνει αὐτῷ τὴν χεῖρα.

Ὅμιλει ἤδη.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Κραταῖα τεκταίνεται  
συνωμοσία.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ὑπὸ τίνων;

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Πράσινοι  
οἱ πλείστοι.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Διαστάσεις ἤδη ἔλαβε  
τὸ κίνημα σπουδαίας;

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Καθημερινῶς  
ὁ ἀριθμὸς αὐξάνει.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τίς ὁ ἀρχηγός;

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ὁ Ἐκηβόλος, ὁ γνωστός σοι παλαιστής,  
καὶ μέλλων τῶν Πρασίνων ἤδη Δήμαρχος.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐκεῖνος; Τότε ἀσφαλέστατοι ἐσμέν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἀδιαλλάκτου ἔχει μίσους αἷτια.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Οἱ συνωμόται μυστικῶς συνέρχονται;

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Πολλάκις.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Καὶ τὸ μέρος.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ὁ ἵππόδρομος·  
ἡ κρύπτη τῶν θηρίων.



ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Σοὶ εὐγνωμονῶ·

σὺ παρευρέθης ἤδη;

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Εἰς τὴν προσεχῇ

συνέντευξιν ἐκλήθην.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τότε ἄριστα·

καὶ μὴ κληθεῖς ἀκόμη συνοδεύσω σε.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Τί λέγεις, Ἄρχον; Τῆς αὐλῆς ὁ Ἐπαρχος,  
ὁ ἀρχηγὸς τῆς ὅλης Κυβερνήσεως,  
ἐν τῷ καταγωγίῳ τῶν συνωμοτῶν;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Μετημφιέσθην συνεχῶς, καὶ πάντοτε  
καὶ τοὺς οἰκείους ἔτι ἐξηπάτησα.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Πλὴν σκέφθητι ἀκόμη.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἀπεφάσισα.

Ἀπόλυτος ἀνάγκη ὅπως ἅπαντα  
ἰδίῳις κρίνω ὀφθαλμοῖς.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ὡς βούλεσαι.

Ἐμοῦ διάθες.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἄμα μάθης ἀκριβῶς

τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν, τὰ ἐπίλοιπα  
διευθετοῦμεν. Ἦδη, φίλε, πρόσεξον  
μὴ ἀπερισκεψία σοὶ ἐκφύγῃ τις.

Ὁ ἰδιώτης Καππαδόκῃς ἴσταται  
πρὸ σοῦ, φυλάξου τῆς αὐλῆς ὁ Ἐπαρχος  
μὴ μυρισθῇ τι. Εἰς ἐκείνον αὐστηρὸν  
καθῆκον ἐπιβάλλει τὴν ἀμείλικτον  
παντὸς συνωμοτοῦντος ἀπαγχόνισιν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Γνωρίζω ποῦ βαδίζω.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τότε ὕπαγε.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ, σαρκαστικῶς.

Ὁ Κύριος φυλάττοι τοὺς δεσπόζοντας.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἀμήν! (ὁ Προκόπιος ἀποσύρεται.)

## ΣΚΗΝΗ Ζ΄.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, μόνος.

Ταχέως στρέφει τὸν τροχὸν αὐτῆς  
ἡ τύχη, ὡς ἐσχάτως ἔτι ἔλεγον.  
Ἐμεψιμοῖρουν ἄνευ λόγου. Ἄν μικρὸν  
συνωφρυνῶθαι ὁ ὀρίζων, τάχιστα  
αἱ Ζοφεραὶ νεφέλαι διελύθησαν,  
καὶ λάμπει αὖθις φαιινὸν τὸ ἄστρον μου.

(Μικρὰ παῖσις.)

Ἢ εἶδησις ἀρίστη αὕτη δι' ἐμέ,  
καὶ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν συμφέρουσα.  
Τοῖς συνωμότησις ἀναμειγνυόμενος,  
μουόμενος εἰς πάντα, ἂν ἰσχύσωσι  
τῆς ἀνταρσίας ἀρχηγὸς κηρύττομαι,

καὶ ὥριμον καρποῦμαι τὴν ὠφέλειαν.  
Ἄν ἡττηθῶσιν, ἀλιεύων ἀσφαλῶς,  
κωλύω τὸ κακοῦργον πραξικόπημα,  
καὶ τοὺς ἡγέτας καταστρέφω ἅπαντας,  
θερμὴν τὴν χάριν οὕτω ἐπισπώμενος  
τῶν Βασιλέων. Εὖγε, Καππαδόκη μου,  
σὲ ἀνευρίσκω ἐπὶ τέλους, βέλτιστε.  
Ναί, Ζήτω ἡ ἀλώπηξ, συγχαροῦσά μοι,  
ἂν πρὸς στιγμὴν παρεῖδον τὴν ἀνέκφραστον  
ἀξίαν τῶν ποικίλων λογισμῶν αὐτῆς.

(Ἐν ᾧ ἐξέρχεται πίπτει τὸ διασκήγιον.)



ΣΚΗΝΗ Η΄.

Ἐργαστάσιον τοῦ Ἀνθεμίου ἐν τοῖς Ἀνακτόροις. Διάφορα διαγράμματα καὶ εἰκόνες ἡμιτελεῖς. Ἀριστερόθεν μέγα σχέδιον τῆς ἁγίας Σοφίας, οἷα τότε ἀνηγέρθη, εἰς δ' ἐργάζεται ὁ ΙΣΙΔΩΡΟΣ. Ὁ ΑΝΘΕΜΙΟΣ, ἐρριμμένος ἐπὶ ἀνακλίντρου, θεωρεῖ αὐτόν. Ἐπὶ τῶν τοίχων καὶ τραπεζῶν χυμικὰ καὶ ἄλλα ἐργαλεῖα. Εἰς τὸ βάθος θύρα, ἀνοιγομένη ἐπὶ ὑελίνῃ Στοᾷς.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Ἐμπρός, ὦ τέκνον, θάρρος.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἔχεις δίκαιον,

Ἰσίδωρε, πλήν, οἴμοι, ἀπροσμάχητος  
μὲ καταβάλλει κάματος ἐνίστε,  
καὶ παραλύει ἡ ἀπογοήτευσίς  
τοῦ πνεύματός μου πᾶσαν τὴν ἐνέργειαν.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Καὶ ὅμως θαυμασίως προεχώρησε  
τὸ ἔργον.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ναί, πλήν πάντα κατασκέλλει με  
ὁ πυρετὸς ἀπαύστων συγκινήσεων.  
Εὐδαίμονες, φεῦ, πόσον οἱ χειρώννακτες,  
οἱ ζῶντες ἀμερίμνως βίον ἤρεμον.  
Τὴν βάσανον ἐκείνοι τὴν σπαράσσουσιν  
οὐδ' ἐννοοῦσι διαρκῶς τοὺς ἀτυχεῖς  
τοῦ πνεύματος ἐργάτας.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Τοῦτο, φίλε μου,  
τὸ τίμημα τῆς δόξης.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἄλλη χίμαιρα  
ἡ δόξα, πρὸς τὸ χάος παρασύρουσα.  
ὦ, παραφόρως τὴν χρυσὴν ἐλάτρευσαν  
θεάν, τὴν δάφνης στέφανον προσφέρουσιν,  
τὴν αἰωροῦσαν τὴν ψυχὴν τὴν ἔξαλλον  
εἰς ἀκηράτους σφαίρας. Μόλις ἤνοιξα  
τοὺς ὀφθαλμούς καὶ πάντα μ' ἐπυρπόλησεν  
ἡ θεία φλόξ. Ὀνείρων κόσμον χαροπὸν  
ἐνώπιόν μου μειδιῶντα ἔβλεπον,

ἡ ἦβη ἡ σφριγῶσα μὲ παρέφερε,  
καὶ τὰς ἀγκάλας τὰς ἀπλήστους ἤνοιξα.  
Ἄλλ' οἴμοι, μόλις ἔθιξα τὰ φάσματα,  
σποδὸν καταλιπόντα, διελύθησαν,  
καὶ τὴν προτέραν αἴγλην σκότος στύριον  
διαδεχθέν, προῶρως μὲ κατέθραυσε.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Οἱ λόγοι οὗτοι μὲ λυποῦσι. Σπάνιον  
ἀπ' ἐναντίας μέλλον σοὶ ἀνοίγεται.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ὀδύνης μέλλον. Διαρκὴς ἡ ὑπαρξίς  
ἀγῶν κατὰ τοῦ φθόνου τοῦ καὶ ἥκιστον  
ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ὑψουμένον.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Ἀληθὲς  
ἐν μέρει τοῦτο.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Τὸ πικρὸν ποτὶ ἥριον  
κενοῦται μόνον πρὸ τοῦ τάφου, καὶ νωθρὰ  
ἡ ὥρα φθάνει τῆς ἀναγνώρισεως.  
Ἡ ὑστεροφημία. Φεῦ, περίγελως  
πικρὸς καὶ αὕτη, σκελετῶν στεφάνωσις,  
ἐξύμνησις πτωμάτων. Ἀδιάφορος  
ὁ ἔωλος τυγχάνει πλέον ἔπαινος  
εἰς τὰς ἀμόρφους σάρκας, ἢ σπαράσσουσιν  
οἱ νόμοι τῆς ἀπαύστου ἀλλοιωσεως,  
οὐδ' ἐπιπλέει ἡ ἐπίγειος ἡχὴ  
εἰς τῶν αἰώνων τὸ ζοφῶδες πέλαγος.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Παράδοξος εἰς νέον διαθάλλοντα  
τοιαύτη νόσος ψυχικὴ.



ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Φεῦ, φίλε μου,  
ἄν νεαρὸν τὸ σῶμα, ἀλλ' ἐγήρασε  
τὸ πνεῦμά μου ταχέως. Ἀλληλένδετα  
οὐδόλως ταῦτα.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Τοῦτο παραδέχομαι,  
καὶ διὰ τοῦτο τῶν πολλῶν οὐδέποτε  
οὐδ' ὠριμάζει.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Πάντα ἤδη διορῶ  
ὡς ἔχουσι, καὶ ὅμως τὸ δαιμόνιον,  
τὸ ἐν ἐμοὶ φωλάσαν, κατατῆκει με,  
ἀπαύστως ἐξωθοῦν με καὶ πιάζον με.  
Ἔργάζομαι καὶ ἄκων, ὡς ὁ Σίσυφος  
κυλίων βράχον μισητόν. Τὸ μάταιον  
γνωρίζων τοῦ ἀγῶνος, ἀπεφάσισα  
ἐκατοντάκις τελικὴν παραίτησιν,  
ἀλλ' ἀκαθέκτως πρὸς τὰ πρόσω φέρομαι.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Τῆς μεγαλοφυΐας αὕτη φαίνεται  
ἡ μοῖρα, τέκνον. Ὁ Δεσμώτης Προμηθεύς,  
τὸ θεῖον σέλας κλέψας καὶ τηκόμενος  
ἐπὶ τοῦ ὄρους, σύμβολον αἰώνιον  
τοῦ πάθους τούτου. Ἀλλ' ἰδὲ τὸ ἔργον σου·  
θαυμάσιον ἐν πᾶσιν ἤδη ἴσταται  
πρὸ σοῦ, καὶ μένει μόνη ἡ ἐκτέλεσις.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Φεῦ, ποία ἔτι ἀγωνίας ἄβυσσος  
ἡμᾶς χωρίζει τῆς εὐδαιμονος στιγμῆς.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Τὸ ὑλικὸν συνήχθη.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Τῆς ἐνάρξεως  
ἡ ὥρα ἔσται ἀληθῶς παρήγορος.  
(Ἐγειρόμενος καὶ φέρων τὸν Ἰσίδωρον εἰς τὰ ἐμ-  
πρὸς τῆς σκηνῆς.)

Καὶ ὅμως, φίλε, δευτερεῦον δι' ἐμὲ  
τὸ ἔργον ἤδη τοῦτο τὸ παμπόθητον.

Ἰδέαι ἄλλαι πάντα μ' ἐπλημμύρισαν,  
καὶ νύκτας ὅλας μὲ τηροῦσιν αὐπνον,  
τὰ ἐργαλεῖα ταῦτα χειριζόμενον.

(Δεικνύει τὰ ἐργαλεῖα.)

Ἡ θεία ἐπιστήμη, αὕτη αἵρουσα  
τοὺς εἰμαρμένους πέπλους, τὴν διάνοιαν  
ὑψοῖ πρὸς κόσμους αἰθερίου, διαυγεῖς.  
Τὸ μόνον αὕτη ἐπὶ γῆς θεσπέσιον,  
τὸ μόνον ἤδη θέλγον καὶ πραῦνον με.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Συγχρόνως τόσα ἐπισπεύδων, πρόσεξον.  
Ὑπὲρ τὸ δέον ἐξαντλήσαι.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἄφες με,  
ἡ μοῖρά μου τοιαύτη. Φίλε μου πιστέ,  
νομίζω ὅτι ἐπὶ τέλους ἔθηκα  
τὴν χεῖρα εἰς μεγάλην ἀνακάλυψιν.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Τί λέγεις;

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἦδη ἀπὸ χρόνου μελετῶν  
τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, συνεδύασα  
τὰ δύο ἐπ' ἐσχάτων κυριώτερα,  
τὸ ὕδωρ καὶ τὴν φλόγα. Ἐξητμίζετο  
τὸ ὕδωρ, ὅτ' ἐξαίφνης παρετήρησα  
βιαίως ὅτι ὁ ἀτμὸς ἀνέρριπτε  
πᾶν τὸ κωλύον τὴν ἀνάπησιν αὐτοῦ.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Παράδοξον τῷ ὄντι.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἐπεχείρησα  
πειράματα ποικίλα, κατ' ἀκρίβειαν  
τὴν δύναμιν τὴν νέαν ὑπελόγησα,  
καὶ εἰς μυθώθη τέλος συμπεράσματα  
κατέληξα.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Τὸ πράγμα σπουδαιότατον.



ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ὁ Ἀρχιμήδης — “Δός μοι βάθρον καὶ τὴν γῆν κινήσω” — εἶπεν. Ἀλλ’ ἐγώ, Ἰσίδωρε, δεσμεύσας τοὺς Τιτᾶνας, ὑποχείριον τὸν Ποσειδῶνα ἔχων καὶ τὸν Ἥφαιστον, ἐκείνον ὑπερέβην, καί, πανίσχυρος, ὡς θέλω συνταράττω τὴν ὑφήλιον.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Ὅρᾳς με πλήρη ζωηρᾶς ἐκπλήξεως.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Τὸ πρόβλημα σπουδάζω ἔτι, ἀλλ’ ἐγγὺς αἰσθάνομαι τὸ τέρμα τῶν ἀγώνων μου. Ἡδέως αὕτη ἡ ἐλπίς μοι μειδιᾷ, τὸν πλοῦτον φέρει ἴσως, καὶ τὴν πλήρωσιν τῶν τρυφερῶν μου πόθων.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Σοὶ ἐπεύχομαι ἐκ μέσης τῆς καρδίας ὅ,τι βέλτιστον.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἰωαννίνα τῆς ἐλπίδος τ’ ὄνομα. Φιλτάτη κόρη, σὺ τὸ γέρας τὸ γλυκὺ τῶν μόχθων μου καὶ πάσης τῆς οὐδύνης μου. Ἡ ὥρα προσεγγίζει ὅτε κάποτε ἐντὸς τοῦ διαδρόμου ἐπιφαίνεται. Τὴν χάριν ποιήσόν μοι, μόνον ἄφες με.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Ἀπέρχομαι, πλήν ἔσο φρονιμώτερος.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Εὐχαριστῶ. Καὶ πάλιν ἀναμένω σε.

(Ὁ Ἰσίδωρος ἐξέρχεται.)

## ΣΚΗΝΗ Θ'.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ, μόνος.

Λατρεία μου φιλτάτη, μόνον χάσμα μου, ἀδιακόπως, εὐμενῶς προσνεύουσα, παρίστασαί μοι. Σὺ καὶ θάρρος καὶ ἰσχὺν ἐν τῷ ἀγῶνι μοὶ παρέχεις τῷ πικρῷ. Ναί, δόξαν θέλω, ἀμυθήτους θησαυρούς, σαπφείρους καὶ σμαράγδους, ὅ,τι ἀλλιστον ὁ κόσμος περιέχει, ὅπως ἅπαντα πρὸ τῶν ποδῶν σου καταθέσω τῶν μικρῶν. Σὲ ἀγαπῶ ἀπείρως, τρυφερώτατα. (Ἐπιφαίνεται ἡ Ἰωαννίνα βραδέως πρὸ τῆς θύρας διαβαίνουσα, καὶ μειδιῶσα.)

Ἰδοὺ αὕτη! Θεέ μου, ἐμειδίασε, καὶ ἡλυσίων αἶγλη μὲ κατηύτασε.

Ἐπανακάμπτει ἄρα;

(Ὅρμᾳ πρὸς τὴν θύραν. Μετὰ μικρόν.)

Ἐπανέρχεται.

Οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀρχόντων διακρίνεται.

Ἡδεῖα ὥρα.

(Ἡ Ἰωαννίνα ἀφικνεῖται καὶ αὐθις πρὸ τῆς θύρας.)





## ΣΚΗΝΗ Ι΄.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ καὶ ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Μίαν χάρισον στιγμήν  
ἐκείνῳ, ὅστις πάντα σοὶ ἐδώρησε,  
καὶ ἀπηνῶς μακράν σου κατατίκειται.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, τρέμουσα.

Θεέ μου, σίγα. Ἐάν τις σὲ ἤκουε.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Οὐδεὶς ὑπάρχει. Ὁ διάδρομος κενός.  
ὦ τρισφιλτάτη, ποία ἄφατος χαρά.  
Ἡμέρας πάλιν ὅλας ἐστερήθην σε.  
(Λαμβάνει τὰς χεῖρας αὐτῆς.)

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

ὦ ἄφες, ἄφες. Ἐκ τοῦ φόβου θνήσκω.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Οὐδεὶς ἀκούει. Μόνοι ἐντελῶς ἐσμέν.  
Μή.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Σὲ ἱκετεύω, ἄφες.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Πλησιέστερον

ἐλθὲ ὀλίγον.

(Ἡ Ἰωαννίνα διαβαίνει τὸν οὐδὸν τῆς θύρας, καὶ  
βλέπει τὴν εἰκόνα τοῦ Ναοῦ.)

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Τοῦτο τὸ σχεδιάσμα  
τῆς Ἐκκλησίας, ὃ μοὶ περιέγραφες.  
Θεσπέσιον τῷ ὄντι. (Βαίνει πρὸς τὸν πίνακα.)  
Ἀπαράμιλλον.

Ὅποία χάρις καὶ μεγαλοπρέπεια.

Ὅποία τόλμη εἰς τὴν ὅλην σύνθεσιν.

Ἐπλάσθης μέγας καλλιτέχνης.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἄγγελε,

οἱ λόγοι οὗτοι δαψιλῶς ἀμείβουσι  
τὰς ἀπογοητεύσεις καὶ μερίμνας μου.  
Ἀναζητῶν σε διαρκῶς, εἰς οὐρανούς  
ὁ νοῦς μου ἄνευ δυσχερείας αἶρεται,  
καὶ Ζήλου ἡ ἰδέα μὲ πληροῖ θερμοῦ  
διὰ τῆς ἐργασίας ὅτι σταθερῶς  
χωρῶ πρὸς σέ, τὸ τέρμα τῶν ἐλπίδων μου.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Φεῦ, σὺ ταλαιπωρεῖσαι τόσον, καὶ οὐδὲν  
ἐγὼ ἢ τλήμων δύναμαι.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Τοῦ ἔργου μου

ἀπ' ἐναντίας σὺ ἡ Μοῦσα καὶ ψυχὴ.  
Ὁ λόγος ὅπως τοῦ Θεοῦ παρήγαγε  
τὸ σύμπαν, πλάττεις σὺ ἀριστουργήματα  
ἡρέμα μειδιῶσα.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Συνεπλήρωσας

τὸ ἔνδον ἅπαν;

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἦδη καταγίγνομαι  
εἰς τὰς τοιχογραφίας καὶ τὰ ψηφωτά.  
(Δεικνύων αὐτῇ ἐπὶ τοῦ τοίχου εἰκόνας τινάς.)

Ἐνταῦθα, ἴδε, τὰς μορφὰς ἐχάραξα  
τῶν φαεινῶν πλασμάτων, ὅσα φέρουσι  
τὸν θρόνον τῆς παρθένου. Πῶς σοὶ φαί-  
νονται;

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, περιχαρής.

ὦ, ἡ εἰκὼν μου!



ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Μάτην ἀνεζήτησα  
θελκτικωτέραν ἄλλην.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Μ' ἐκολάκευσας.  
Ὅποια ὁμοιότης!  
(Ἀκούονται ἐν τῷ διαδρόμῳ βηματισμοί.)

Ἔρχεται τις! ὦ!  
Χριστὲ καὶ Παναγία!  
(Κρύπτεται ὀπισθεν τοῦ μεγάλου πίνακος. Ὁ Ἀνθέ-  
μιος σπεύδει πρὸς τὴν θύραν καὶ παρατηρεῖ.)

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Καθυσύχασον.  
Τῶν Σχολαρίων τῆς φρουρᾶς ἀπόσπασμα.  
(Διέρχεται τὸ ἀπόσπασμα πρὸ τῆς θύρας.)  
Παρήλθον· — σπεῦσον!

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Τρέμω ἔτι σύσσωμος.  
Υἱαίνε, ὦ φίλε.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ, θλίβων τὰς χεῖρας αὐτῆς.  
Τὴν καρδίαν μου  
παράλαβε, τὴν πλήρη ἔρωτος πρὸς σέ.  
(Ἐν ᾧ ἡ Ἰωαννίνα φεύγει ἐσπευσμένως, πίπτει τὸ  
διασκήνιον.)

## ΣΚΗΝΗ ΙΑ΄.

Ἡ Κρύπτη ἐν τῷ Ἱπποδρόμῳ. Ὁ ΕΚΗΒΟΛΟΣ εὐπρεπῶς ἐνδεδυμένος, ὁ ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ, ὁ ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ,  
ὁ ΑΜΑΝΤΙΟΣ, ὁ ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ, ἡ ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ, ἡ ΚΟΜΙΤΩ, ἡ ΙΝΔΑΡΩ, καὶ ἄλλοι συνωμόται κἀγὼνται  
περὶ τὴν γνωστὴν τράπεζαν. Ὁ ΨΟΗΣ παρὰ τὴν θύραν.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Σπουδαῖα γεγονότα, φίλοι, ἔχομεν  
ἀφ' οὗτο τελευταῖον συνηντήθημεν.  
Ὁ δῆμος τῶν Πρασίνων, ὡς γνωρίζετε,  
ἐξέλεξε με ἥδη.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Πάντων δέχθητι  
τὰς συγχαρητήριους καὶ θερμὰς εὐχάς.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Εὐφρόσυνον τὸ πρᾶγμα ὄντως, συντελοῦν  
μεγάλως εἰς τοῦ ἔργου τὴν εὐδωσιν.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Τοῦ Βυζαντίου ἤδη ἐμυήθησαν  
οἱ Πράσινοι, καὶ ἄλλοι πολυάριθμοι.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις πράκτορες  
ἐστάλησαν.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ταχέως διαδίδονται  
αἱ ἐθνικαὶ ἰδέαι.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Παραδέχονται  
αὐτὰς προθύμως πάντες οἱ ἀκούοντες.

ΚΟΜΙΤΩ.

Σὺν ἄλλοις ἐμυήθη ὁ Προκόπιος,  
ὁ τοῦ Βελισαρίου πρῶτος σύμβουλος.

ΙΝΔΑΡΩ.

Ἀγχίνους, ρήτῳ εὐφραδῆς, καὶ δύναμιν  
μεγάλην κεκτημένος, ἔσται σύμμαχος  
πολύτιμος.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Πλὴν ἄρα καὶ εἰλικρινής;  
Ἀγχίστροφος ἐπλάσθη καὶ δολόμητις.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Εἰς τὴν αὐλὴν ὡς κόλαξ εὐλαβέστατος  
παρίσταται.





ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Γνωρίζω τούτο, ἀλλ' ἐγὼ  
ἐγγύησιν παρέχω. Μῖσος ἄσπονδον  
πρὸς τὸν Οὐπράβδαν τρέφει.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Τότε ἄριστα.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Αὐτὸν ἀπόψε ἀναμένω. Μετ' αὐτοῦ  
συμπατριώτην ἄγει, τὸν Θεόφιλον,  
ἐκ Καισαρείας, ὃν ὡς σπουδαιότατον  
μοὶ συνιστᾷ ἐταῖρον.

(Ἀκούονται τρεῖς κτύποι εἰς τὴν θύραν.)

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ἀκριβῶς αὐτοὶ  
εἰσὶ, πιστεύω.

ΨΩΗΣ, πρὸς τοὺς προσερχομένους.

Δότε μοι τὸ σύνθημα.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ, ἔξωθεν.

Ἐν τῷ δικαίῳ Νίκα.

ΨΩΗΣ, ἀνοίγων τὴν θύραν.

Προχωρήσατε.

(Εἰσέρχονται ὁ ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ, καὶ ὁ ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ,  
μετημφιεσμένος εἰς πρεσβύτην μετὰ μακροῦ λευκοῦ  
πώγωνος· ὁ Ψόης λαμβάνει τὰς δάδας, ἃς κρατοῦσι,  
καὶ τοποθετεῖ αὐτὰς παρὰ τὰς λοιπὰς.)

## ΣΚΗΝΗ ΙΒ'.

Οἱ ἀνωτέρω, ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ καὶ ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἀσπάζομαι τοὺς φίλους πάντας.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Χαίροντες

ὁρῶμεν ὥδε ἄνδρα τῆς ἀξίας σου.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἐγὼ μικρὸν σημαίνω, ἀλλ' ἐμύησα  
τὸν συγγενῇ μου γέροντα Θεόφιλον,  
εἰς ὃν ὑπεῖκει πᾶσα ἡ Καισάρεια.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Εὐγνωμονοῦμεν καὶ εἰς σὲ καὶ εἰς αὐτόν.  
Καθήσατε.

(Ὁ Ψόης προσάγει σκίμποδας, ἐφ' ὧν κάθονται.)

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Τὸ ἔργον τῆς διαφθορᾶς  
γιγαντιαία βήματα ἐποίησεν  
ἀπὸ τῆς τελευταίας συντεύξεως  
ἡμῶν, καὶ πλέον τὸ κακὸν ὠρίμασε.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Συγχρόνως ὠριμάζει καὶ τὸ φάρμακον.

ΙΝΔΑΡΩ.

Στρατείας εἰς Ἀσίαν καταστρεπτικὰς  
ἐπιχειρήσας ὁ Οὐπράβδας, τὸν λαὸν  
ἀπογυμνοῖ, καὶ φόρους νέους ὀλονέν  
ἐπινοεῖ.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Εἰς τούτο ὁ παμπόνηρος  
ἀπαύστως Καππαδόκης καταγίνεται.

ΙΝΔΑΡΩ.

Ἡ ἄρπαγὴ ἐκείνου τὸ ἐπάγγελμα.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, βήχων.

Ἀσβόλης πλήρες τούτο τὸ ὑπόγειον.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Παράδοξον τὸ τέρας τούτο πράγματι.  
Ἀπότομος καὶ φαῦλος, κλέπτης, ἄσωτος,  
ἀπάσας τὰς κακίας συνεδύασε.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Καὶ ἄγων τὰ τοῦ Κράτους κατὰ βούλησιν,  
πηγὴ ἐστὶν ἀπάντων τῶν δεινῶν ἡμῶν.



ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ τῷ Καππαδόκῃ σκωπτικῶς.

Εἰς ταῦτα σὺ τί λέγεις, ὦ Θεόφιλε;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐν Καισαρείᾳ μένων, ἀκατάλληλος  
εἰμὶ κριτῆς, πλὴν τόσα οὗτος κατορθῶν,  
οὐχὶ συνήθης φαίνεται μοι ἄνθρωπος.

ΨΟΗΣ, πλησιάζων.

Καὶ διὰ τοῦτο δι' αὐτὸν στηθήσεται  
ἀγχόνῃ τὰς ἐτέρας ὑπερέχουσα.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Εὐγνώμων ἔσται. Ἡ τιμὴ πολύτιμος.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ἐφεύρεσις ἐκείνου ὁ ἀερικὸς  
βεβαίως φόρος, ὃν τελεῖ ὁ Ἐπαρχος  
τῶν Πραιτωρίων, κεντηνάρια χρυσοῦ  
τριάκοντα κατ' ἔτος.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ἄρπαζόμενα  
ἐκτὸς πασῶν τῶν ἄλλων χορηγήσεων,  
καὶ ὥς ἐκ τοῦ ἀέρος ἀθροιζόμενα.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Αὐτοῦ ἐπίσης φαῦλον ἐπινόημα  
ἢ Σινωνή, τὸ βάρος ἅπαν τοῦ στρατοῦ  
εἰς ἐπαρχίας ὠρυσμένης ρίπτουσα.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἐκείνη μᾶλλον εἰς τὸν Καλοπόδιον  
ὀφείλεται νομίζω, τὸν Σπαθάριον  
τῶν Σχολαρίων.

ΚΟΜΙΤΩ.

Ἄλλο οὗτος ἔκτρωμα,  
τυχοδιώκτου τύπος ἐντελέστατος.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Τὴν λειτουργίαν εἶδον ἐκ τοῦ σύνεργος  
τοῦ φόρου τούτου. Πάντα ἐξαντλήσαντες  
οἱ ἀτυχεῖς ἀγρόται, τὰ προσδέοντα  
κομίζουνσι μακρόθεν, ἀγοράζοντες  
ἀδρᾶ δαπάνη.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Καὶ πολλάκις σύγχρονος  
συμπίπτει ἡ βιαία ἐφοδίασις  
τῆς πρωτευούσης.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ἐτι ἐπαχθέστερον  
τὸ εὔρημα ἐν τούτοις τῆς Ἐπιβολῆς.

ΙΝΔΑΡΩ.

Τί πάλιν αὕτη.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Χέρσοι πλείσται ἔμειναν  
ἐκ τῶν γαιῶν, καὶ ὅλα κατεστράφησαν  
χωρία ἐκ παντοίων συμφορῶν, σεισμῶν,  
ἐπιδρομῶν, καὶ ἄλλων. Μὴ παράγοντα,  
τοῦ φόρου ἐξηρῶντο ταῦτα.

ΙΝΔΑΡΩ.

Φυσικῶς.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Καὶ ὅμως ἤδη αὐθις ἀναγκάζονται  
οἱ κτήτορες εἰς πλήρη τὴν καταβολήν.

ΚΟΜΙΤΩ.

Πλὴν τοῦτο σκανδαλῶδες.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Οὕτως ἔκρινεν  
ὁ ἀγαθὸς Κοιαιστῶρ Τριβωνιανός.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Καὶ ἄλλος ἔτι σκώληξ ἐπικίνδυνος.  
Ἐπίχαρις, καὶ πρᾶος, καὶ πολυμαθής,  
εὐκόλως θέλγει, ἀλλ' οὐδεὶς κλεπτίστερος  
αὐτοῦ, καὶ κόλαξ ἀναιδέστερος.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Προχθές

ὁ ἄθεος ἀγύρτης οὗτος ἔλεγε,  
τοῦ Ἄνακτος ἐξαίρων τὴν εὐσέβειαν,  
σπουδαῖον ὅτι διαβλέπει κίνδυνον  
μὴ ἄγγελοι ἐλθόντες ἀφαρπάσωσιν  
αὐτὸν εἰς τοὺς αἰθέρας.



ΨΟΗΣ.

Τὸν ἀναίσχυντον·  
αὐτοῦ ἐγγίζει μάλλον ἢ ἀνάρτησις.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Δεινῶς ἐπίσης ὁ στρατὸς πιέζεται.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Οἱ λογοθέται, δῆθεν ἐπιμεληταί,  
τὰς χορηγίας ἀναιδῶς ληστεύουσι,  
καὶ μετὰ τῶν Ἀνάκτων διανέμονται.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Τῶν τεθνεώτων πάντων τὰ ὀνόματα  
διατηροῦνται, μέσον ἐπιτήδειον  
σφετερισμοῦ.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Καὶ ἄλλο διαδίδεται,  
ἐπίσης τερατῶδες καὶ ἀνήκουστον,  
ἢ τῶν Λιμιταναίων διασκόρπισις.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ἀφ' οὗ τοσοῦτον χρόνον ἐστερήθησαν  
μισθοδοσίας, ἤδη διαλύονται,  
καὶ εἰς τὴν εὐσπλαγχνίαν ἐπαφίενται  
τοῦ δημοσίου.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Τὸ δὲ πάντων χεῖριστον,  
τῶν φυσικῶν φυλάκων ἐρημούμενα,  
ἐκτεθειμένα μένουσι τὰ σύνορα  
εἰς πάσας τῶν βαρβάρων τὰς ἐπιδρομάς.

ΨΟΗΣ.

Σοφὸν καὶ τοῦτο μέτρον οἰκονομικόν.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Οἱ ἐκ τῶν Σχολαρίων ὑπεράριθμοι,  
δισχίλιοι καὶ οὗτοι, ἀπεβλήθησαν  
ὁμοίως.

ΚΟΜΙΤΩ.

Κρατηθέντος τοῦ τιμήματος,  
δι' οὗ τὴν θέσιν ἀφειδῶς ἠγόρασαν.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

ᾧ, τοῦτο ἐννοεῖται. Πάντες κλέπτουσιν.  
Ὁ Βασιλεὺς παρέχει τὸ παράδειγμα,  
καὶ τοῦ Μαγίστρου βοηθοῦντος, ἔπονται  
οἱ Παλατίνοι. Ὡς Πριβάτα ἔχουσι  
τοὺς κόλπους τοὺς ἰδίους, καὶ τὸ σύνολον  
τῶν ὑπηκόων κείροντες μέχρι σαρκός,  
τὸ ἅπληστον πληροῦσι πατριμόνιον,  
τῶν Δαναῖδων πίθον διαρρέοντα.

ΨΟΗΣ.

Εἰς ἐπιστήμην ἀληθῆ προήγαγον  
τῶν δημοσίων οὔτοι τὴν διαρπαγὴν.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Καλοῦσι τὴν ληστείαν μονοπώλιον.  
Παρὰ τοῦ Βασιλέως ἀγοράζοντες  
τοὺς διαφόρους πόρους, δεκαπλάσια  
εἰσπράττουσι, τὰ πάντα κατ' ἀρέσκειαν  
πωλοῦντες εἶτα, εἰς τιμὴν ὑπέρογκον.

ΚΟΜΙΤΩ.

Οἱ ἄρτοπῶλαι μόνοι κεντηνάρια  
τελοῦσι τρία, ἀλλ' ὁ ἄρτος ἔμπλεως  
σποδοῦ, καὶ οὕτω χειροποίητος λιμὸς  
προκύπτει, δεκατίζων τὸν πτωχὸν λαόν.

ΙΝΔΑΡΩ.

Μετὰ τοῦ ἄρτου καὶ τὸ ὕδωρ ἔλειψε.  
Τοῦ ὄχετοῦ ῥαγέντς, ἐξηράνθησαν  
τὰ Βαλανεῖα, καὶ τὸ πλήθος πνίγεται  
πολιορκοῦν τὰς κρήνας. Ἄλλ' οὐδ' ὀβολὸς  
πρὸς τοῦτο χορηγεῖται, ἐν ᾧ ρίπτεται  
ἀφθόνως τὸ χρυσίον εἰς τὴν θάλασσαν,  
καὶ περιπτέρων πλήρη τὰ προάστεια.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Οὐδ' οἱ θαλασσοπόροι διεξέφυγον  
τὴν ἀπληστίαν ταύτην, καὶ τὸ πέλαγος  
εἰς φόρον ὑπεβλήθη, ὃν εἰσπράττουσι  
τελῶναι, ἰδρυθέντες εἰς τὸ ἱερὸν  
τοῦ Ἑλλησπόντου, καὶ εἰς Ἀβυδὸν. Ἐκεῖ  
λοχῶντες τοὺς ἐμπόρους συλλαμβάνουσι,  
καὶ τὰ φορτία μυσαρῶς ληΐζονται.



ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Καὶ ὦδε ἔτι ἔθεσε τὸν Ἄδδεον,  
τὸ γένος Σῦρον, τοῦ λιμένος Ἄρχοντα.  
Τοσοῦτον δ' οὗτος τοὺς ναυκλήρους τυραννεῖ,  
οἱ πλείστοι ὥστε ὅλως παρητήθησαν,  
ἐμπρήσαντες τὰ πλοῖα, καὶ τριπλάσια  
ὡς ναῦλον ἀπαιτοῦσιν οἱ ἐπίλοιποι.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Τὰ τῆς Ἀλεξανδρείας ἴσως χείρονα.  
Ἐκεῖ ὁ ῥήτωρ Ἡφαιστος, προχειρισθεὶς  
εἰς τὴν ἀρχήν, τὰς στάσεις κατεδάμασεν,  
ἀλλὰ καὶ πᾶν ἀρπάσας τὸ ἐμπόριον,  
διὰ μονοπωλίων ἀπερρόφησε.  
Τὸν ἄρτον ἀγοράσας καὶ τὰ ὠνια,  
ἀπέπνιξε τὴν πόλιν, καὶ συνέλεξεν  
ἐντὸς ὀλίγου πλοῦτη ἀναρίθμητα.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Καὶ ὅμως θεωρεῖται χρησιμώτατος,  
διότι σίτου εἰς αὐτὸν ὀφείλονται  
μεδίμνων χιλιάδες διακόσiai,  
ὧς ἐτησίως πέμπει, τοὺς Ἀλεξανδρεῖς  
ἀπογυμνῶν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ὡς μέσον θησαυρίσεως  
ὁ Βασιλεὺς τὸν Ζῆλον πρὸς τὸ θρήσκευμα  
ἐντέχνως πρὸς τοῖς ἄλλοις καπηλεύεται.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ἀπαγορεύσας τὰς αἱρέσεις αὐστηρῶς,  
τοὺς τοῦ Ἀρείου ὁπαδοὺς, τοὺς Μοντανούς,  
καὶ τοὺς δειλαίους ἔτι Σαββατιανούς  
μετ' ἀληθοῦς μανίας κατεδίωξε.

ΨΟΗΣ.

Τὰς ἐκκλησίας κατασχών, κειμήλια  
ἀξίας ἀπιστεύτου ὑπεξήρесе.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Οἱ ἐν Φρυγίᾳ Μοντανοί, εἰς τοὺς Ναοὺς  
καταφυγόντες, καὶ αὐτοὺς ἐμπρήσαντες,  
ἐλεεινῶς οἱ πλείστοι διεφθάρησαν.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ἡ Παλαιστίνη ἔπαθε τὰ πάνδεινα.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Οἱ Σαμαρίται, καταδιωκόμενοι,  
πρὸς Μανιχαίους, Πολυθέους, καὶ λοιποὺς  
ἀπέκλιναν, ἀλλ' ἄλλως πάντες ἔγνωσαν  
οἱ γεωργοί, ἀφόβως στασιάσαντες,  
καὶ τὸν Σαβάρου παῖδα Ἰουλιανὸν  
ὡς Βασιλέα προχειρίσαντες αὐτῶν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἀντέστησαν γενναίως, ἀλλ' ἐθραύσθησαν  
ἐν τέλει.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Δέκα μυριάδες ἔπесαν,  
καὶ γεωργῶν ἡ χώρα μένει ἔρημος.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ὅμοίως ἐπετέθη εἰς τοὺς Ἕλληνας,  
καὶ τοὺς εἰδωλολάτρας, ληϊζόμενος  
ἀφθόνως, ἅμα συνελάμβανε τινὰ  
σπονδὰς τελούντα, ἢ θυσίας μυστικὰς.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Τῶν ἀστρολόγων εἶχε τι τὸ κωμικόν  
ὁ διωγμός, ἀλλ' ἅμα οἶκτον προκαλοῦν.  
Ἐπεικεῖς, ἀθῶοι πάντες γέροντες,  
ἐδέροντο, καὶ εἶτα ἐπομπεύοντο  
ἐπὶ καμήλων εἰς τὴν πόλιν ἄπασαν.

ΨΟΗΣ.

Νοστιμωτάτη ὄντως διασκέδασις.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Τὰς πράξεις ταύτας ἀκριβῶς ἐξέθηκα,  
καὶ πλείστας ἄλλας, εἰς ἀπόκρυφον γραφήν,  
ἦν καταθέτω σήμερον «τ' Ἀνέκδοτα.»  
Ἐκεῖ ἡ Θεοδώρα καὶ ὁ Δάρδανος,  
ὡς εἰς αὐτοὺς ἀρμόζει, περιγράφονται.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ὁ ἐξυμνῶν τὰ κλέη τὰ ἐπίσημα,  
τοῦ Λιβυκοῦ πολέμου ὁ ἱστορικός,  
τὰ πάντα ἤδη ἐπιβούλως ἀναιρεῖ,  
καὶ βόρβορον προσφέρει ὡς θυμίαμα.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Αἶ, φίλε, τίς ὑπάρχει μὴ διπροσωπῶν  
ὕπὸ τοιαύτην βασιλείαν;





ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Χρήσιμον  
νομίζω τὴν εὐρείαν τοῦ συγγράμματος  
διάδοσιν.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Τὸ μέτρον προσφορώτατον  
μοὶ φαίνεται· ληφθῆτω ἢ κατάλληλος  
φροντίς.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

ὦ τέκνα, ὡς πρεσβύτερος ἐγὼ  
ψυχρότερον τὸ αἶμα ἴσως κέκτημαι,  
ἀλλὰ καὶ πείραν τῶν τοῦ κόσμου. Ἦκουσα  
μομφὰς ποικίλας, καὶ πικρῶς τὸ καθεστὼς  
ὡς αἴτιον ὀλέθρου λοιδωρούμενον. —  
Ἄλλ' ἂν τοῦ θρόνου ὄντως ἀνασκάψωμεν  
τὰ θέμεθλα, ὁποῖος ὁ διάδοχος  
τῆς ἀποβλήτου δυναστείας;

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ἔτοιμοι  
οἱ τοῦ Ἀναστασίου τρεῖς ἀνεψιοί,  
Πομπήιος, καὶ Πρόβος, καὶ Ὑπάτιος,  
οὓς διὰ προδοσίας παρεμέρισεν  
ὁ Ἰουστίνος τότε, μεταχειρισθεῖς  
εἰς τὴν ἰδίαν ἐκλογὴν τὰ χρήματα  
τοῦ ἀγαθοῦ εὐνούχου Ἀμαντίου.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ναί,  
πλὴν τὰ προσόντα κέκτηνται οἱ Πρίγκηπες  
τὰ δικαιολογούντα τὴν ἀνατροπὴν;  
Εἰσὶ βεβαίως τοῦ Ἰουστινιανοῦ  
ἀνώτεροι;

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Εἰς τοῦτο ἔχει δίκαιον  
ὁ γέρων. Ἐσχετίσθην τὸν Ὑπάτιον,  
καὶ μοὶ ἐφάνη χαρακτήρος ἀσταθοῦς,  
νωθρὸς τὸ σῶμα καὶ μετρίου πνεύματος.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Καὶ ὅμως ἔτι μετριώτεροι εἰσὶν  
οἱ ἄλλοι δύο.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Τοῦτο εἰς δυσχέρειαν  
ἡμᾶς ἐμβάλλει.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Φαίνεται μοι εὐχερὴς  
ἡ λύσις. Ἄν οἱ γόνοι οἱ βασιλικοὶ  
ἐλλείπωσι, τὸ Κράτος εὐμοιρεῖ ἀνδρῶν  
καθ' ὅλα ἐπαζίων διαδήματος.  
Εἰς τοῦ στρατοῦ τὰς τάξεις ἐξελέγησαν  
πολλοὶ τῶν Βασιλέων, ὅσοι ἵδρυσαν  
εὐρώστους δυναστείας, καὶ προήγαγον  
τῶν ὑπηκόων πάντα τὰ συμφέροντα.  
Μεγίστας ἤδη ἀρετὰς ἐπέδειξεν  
ὁ τῆς ἐώας ἄρχων Βελισάριος,  
καὶ οὐδαμῶς πιστεύω ἀξιώτερος  
ὑπάρχει τις ἐκείνου.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Καίτοι τολμηρόν,  
τὸ σχέδιόν σου φαίνεται μοι ἄξιον  
πολλῆς μελέτης.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Εἰς ἐμὲ ἀσύμφορον  
δοκεῖ ἐν πᾶσι. Ταύτην ἂν ἀνοίξωμεν  
τὴν κινδυνώδη θύραν, βαίνομεν εὐθὺ  
πρὸς ἐμφυλίουσιν σπαραγμοῦς.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Λυτρούμεθα  
τῆς Θεοδώρας, καὶ τὸ στέμμα δίδομεν  
εἰς χεῖρωνα ἐκείνης.

ΚΟΜΙΤΩ.

Ἐσκανδάλισεν  
ἡ Ἀντωνίνα πᾶσαν τὴν ὑφήλιον.

ΙΝΔΑΡΩ.

Τίς ἀγνοεῖ ἢ χάρις τοῦ βαπτίσματος,  
ἦν εἰς αὐτὴν ὁ νέος Θεοδόσιος  
ὀφείλει, ποίαν εἴτα ἔλαβε μορφὴν;

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἐκθύμως τοῦ συζύγου τὰ συμφέροντα  
ἐκάστοτε προάγει, καὶ ἀπέκτησεν  
ἐπιρροὴν μεγάλην, τὸ ἀξίωμα  
λαβοῦσα ἤδη τῆς Ζωστῆς.



ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ὑπηρετεῖ  
ἐν ἄλλοις λόγοις τεχνήντως ἑαυτήν,  
ἀλλὰ τὴν πίστιν, ἣν ἐκείνῳ ὤμοσεν  
ἀνενδοιάστως καπηλεύει.

ΚΟΜΙΤΩ.

Καὶ αὐτὴ  
ἐξ ἡνιόχων εὐτελῶν κατὰγεται.

ΙΝΔΑΡΩ.

Μητέρα ἔσχε γύναιον ἀπολωλός.

ΚΟΜΙΤΩ.

Ὁραῖοι οὗτοι ἀληθῶς προπάτορες  
μελλούσης δυναστείας.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ὅλος μάταιος  
ὁ τόσος οὗτος κόπος πρὸς ἀνέυρεσιν  
τοῦ ἀνυπάρκτου Βασιλέως. Ἡ Ἑλλάς,  
ἡ Ῥώμη πότε πρὸ παντὸς ἐξήνθησαν;  
Ἐπὶ δημοκρατίας· τὸ παράδειγμα  
διδασκτικὸν νομίζω.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τὸ πολίτευμα  
ἐκεῖνο δι' ἀγγέλους ἴσως πρόσφορον,  
ἀλλ' ἐν τῷ κόσμῳ ἐξοκέλλει τάχιστα  
εἰς πλήρη ἀναρχίαν καὶ κατὰπτωσιν.  
Ὡς κεφαλῆς τὸ σῶμα τὸ ἀνθρώπινον  
ἀνάγκην ἔχει, οὕτω ἡ ἀκέφαλος  
ταχέως πολιτεία καταστρέφεται.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ἐν γένει φαίνεται μοι αὕτη πρόωρος  
ἡ σκέψις. Ὅταν κατισχύσωμεν, καιρὸς  
πρὸς τοῦτο.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἔστω· καίτοι καταλύουσιν  
οἱ φρόνιμοι, τὸ νέον οἰκοδόμημα  
προδιαθέντες. Καὶ δυνάμεις ἔχετε  
πολλάς;

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Τοῦ Κράτους τοὺς Πρασίνους ἅπαντας.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Καὶ πλείστους ἄλλους τῶν ἀχρόων, οἵτινες  
ἡμῶν τὰς πεποιθήσεις συμμερίζονται.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τὸ κίνημα, ὡς βλέπω, σπουδαιότατον.  
Ὅποια δ' ἔσται ἄρα ἡ ἐνέργεια;

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ἐκ τῶν δευτερευόντων καταρχόμενοι,  
καὶ ἀπαιτοῦντες ὅλον ἐν πλειότερα,  
τὸ προσωπεῖον ἐπὶ τέλους ρίψομεν.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Τοῦ Καππαδόκου ὁ ἀνασκολοπισμὸς  
ἡ πρώτη ἔσται τῶν αἰτήσεων ἡμῶν.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Προσέξατε τὸ πρᾶγμα μήπως φωραθῇ,  
ἐν ᾧ ἐκεῖνος πάσαν κέκτηται ἰσχύν.  
Μνησίκακος ἐπλάσθη καὶ πολύμητις.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Οὐδεὶς προδότης ὧδε εἰσεχώρησε.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Καὶ τῶν διαβημάτων πότε ἄρξεσθε;

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Τὰ πάντα ἤδη ἔτοιμα. Εὐπρόσδεκτος  
δοθήσεται τις ἀφορμή.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ἐπείκειται

κατὰ τὴν τρίτην καὶ δεκάτην τοῦ μηνὸς  
τὸ τῶν Εἰδῶν κατ' ἔθος ἵπποδρόμιον.  
Τὰ πάθη τότε γενικῶς ἐξάπτονται,  
καὶ ταραχαὶ συνήθεις.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ὅταν εὐφλεκτος  
ὑπάρχῃ ὕλη, ὁ σπινθὴρ εὐρίσκεται.

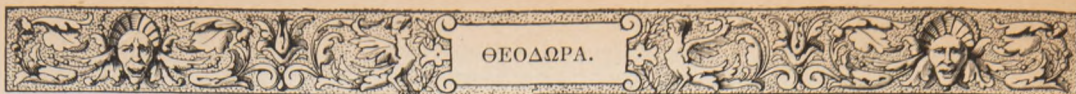
ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ἡσύχως ἄρα πάντες ἐτοιμάζεσθε,  
εὐρύνοντες τὸν κύκλον τῆς μυήσεως.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Πιστῶς ὑπέικομέν σοι, ἄρχον Δήμαρχε.





ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Εὐχαριστῶ, καὶ ἤδη, φίλοι, ἄγετε,  
ἐν ὧσ' ἔτι τὰς ὁδοὺς καλύπτουσι  
πυκνὰ ἑρέβη. Ψόη, εἰς τὴν θέσιν σου.

ΨΟΗΣ.

Ἐγὼ τὸ φῶς μοιράζω. Δεῦτε λάβετε.  
(Δίδει εἰς αὐτοὺς τὰς δάδας. Ἐν ᾧ ἀπέρχονται  
πίπτει τὸ διασκήνιον.)

## ΣΚΗΝΗ ΙΓ'.

Ἰδιαιτέρα αἴθουσα τῆς Αὐτοκρατείας εἰς τ' Ἀνάκτορα. ΘΕΟΔΩΡΑ καὶ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἐκπλήττομαι μεγάλως, Αὐτοκράτειρα,  
ὁρῶσα τὴν κρυφίαν ταύτην θλίψιν σου.  
Ἡ μοῖρα πάσας τὰς μυχίας σου εὐχὰς  
εἰσήκουσε, καὶ ἤδη πρὸ τοῦ θρόνου σου  
ἡ οἰκουμένη κλίνει.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ναί, φιλότατή μου,  
ἡ τύχη μου ὡς μῦθος καταπληκτικὸς  
παρίσταται μοι. Οἱ φιλοδοξότεροι  
ὄνείρου φρούδου πόθοι ἐπηλήθευσαν,  
καὶ οἱ λαοὶ βεβαίως μακαρίζουσι  
τὴν οὕτως ὑψωθείσαν. Πλὴν αἱ ἄκανθαι  
καταπληγοῦσιν ἀπηνῶς τοῦ στέμματος  
τὸ μέτωπόν μου, καὶ βαρὺ ἡ ἀλουργὶς  
φορτῖον.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Τοῦτο βέβαιον, ἀλλ' ἅπασαν  
γνωρίζω τῆς ψυχῆς σου τὴν εὐγένειαν,  
καὶ ὅτι ἐπὶ τούτοις ἀνταμείβει σε  
πιστεύω ἡ ἰδέα τοῦ καθήκοντος.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Παρηγορίαν ταύτην ἔχω μόνην μου.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἀλλὰ μεγίστην. Ἄν ἡ μοῖρα ὑπὲρ σοῦ  
ἐδείχθη εὖνους, ἤδη ἐδικαίωσας  
σὺ θαυμασίως ταύτην τὴν εὐμένειαν.  
Δι' ἀνδρικῆς τὸ σκήπτρον δράξασα χειρός,  
καὶ ὑπ' ἐξόχου φερομένη πνεύματος,

ἐντὸς βραχέος τὴν ἀρχὴν ἀνύψωσας,  
τοῦ Κράτους πάσας τὰς πληγὰς ἐπούλωσας,  
καὶ ἀφορᾷς πρὸς μέλλον ἐνδοξότατον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οἱ λόγοι σου μεγάλως μὲ πραῦνουσι.  
Τὰ πάντα ὄντως εὐοδοῦνται σήμερον,  
καὶ πρὸ ἐμοῦ ἡ αἴγλη ἀπαστράπτουσα  
μεγάλων ἔργων μὲ θαμβοῖ.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Πλὴν τότε τί  
τὸ τήκόν σε ἀπαύστως;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τί; Τὸ παρελθόν.

Ἡ ἄλυσις, ἣν φέρω ὡς κατάδικος,  
καὶ ἥτις πρὸς τὰ κάτω σύρει με. Μορμῶ  
στυγνὴ, μακρόθεν διαρκῶς μορφάζουσα,  
καὶ ἀπειλοῦσα αἰσχος καὶ καταστροφὴν.  
Ματαιίως τὴν ἰδέαν τὴν ἐπάρατον  
ἀποδιώκω, ἔπεται μοι πανταχοῦ,  
πληροῦσά με ἀφάτου ἀπογνώσεως.  
Ἐγὼ ἡ θάρρος ἐν ἐμοὶ ἀκλόνητον  
αἰσθανομένη, τρέμω πρὸ τοῦ φάσματος  
τοῦ ἀπευκταίου τούτου καὶ ἀπόλλυμαι.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Φαντασιώδεις φόβοι, ᾧ Βασίλισσα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οὐχί, ᾧ φίλη. Λέγε μᾶλλον μελανὸν  
προαίσθημα. Ὑψώθην, ναί, ἀλλ' ἄρρηκτοι  
συνδέουσί με πέδαι πρὸς τὸ παρελθόν,  
καὶ φέρομαι μοιραίως πρὸς τὸ βάραθρον.



ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ὅποια πλάνη.

ΘΕΟΔΩΡΑ, ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

Κρύπτεται που ἐπὶ γῆς

ὁ Ἐκρηβόλος ἔτι.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Μάτην τήκεσαι,

ἐφ' ὅλα ἔτη οὐδαμῶς ἐμφανισθεῖς,  
ὁ δεῖλαιος βεβαίως ἐτελεύτησε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οὐχί, οὐχί. Μοὶ λέγει τοῦτο τρομερὰ  
φωνῇ ἀπαύστως ἀντηχοῦσα ἐν ἐμοί.  
Ἐν ᾧ ἡσύχως σὺ ὑπνώττεις στῦγια  
ἐμοῦ τὸν ὕπνον ὄνειρα ταραττουσί,  
καὶ ἡ μορφή ἐκείνου συνεχέστατα  
παρίσταται μοι ἀπειλοῦσα.

(Μένει ἐπὶ μικρὸν ρεμβάζουσα.)

Ἄλλοτε

ὁρῶ ἑτέραν πολυθέλητρον μορφήν,  
τοῦ τέκνου μου τοῦ μόνου, ὃ ἀπώλεσα.  
Δακρύει αὕτη, καὶ μακρόθεν μὲ καλεῖ,  
ἀλλ' ἅμα τείνω τὰς ἀγκάλας φρίττουσα,  
ἐκφεύγει καὶ εἰς θρήνους παραδίδεται.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

ὦ μὲ φοβίζεις.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Φαίνεται σοι φθονητῇ

ἡ ἀλουργίς, τοιαῦτα πάθη κρύπτουσα;

Αἱ συγκινήσεις αὗται μὲ φονεύουσι,  
καὶ τοὺς δηγμοὺς κρυφίου ἔλκους ἐν ἐμοὶ  
συνεῖδον ὕπερ πρὸς τὸν τάφον φέρει με.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Μὴ λέγῃς τοῦτο. Ἡ ἀλλόκοτος φορὰ  
τῆς μοίρας, αἱ τοσαῦται ἀσχολίαι σου  
ταράττουσί σε. Ἐχεις ἀναπαύσεως  
ἀπόλυτον ἀνάγκην.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Φεῦ, τὴν ἔννοιαν  
τοῦ ὅρου τούτου τοῦ ἡδέος παρὰ σοὶ  
ἐγνώρισα πρὸ χρόνων εἰς τὸ Ἐμβολον.  
Ἄλλ' ἤδη πρὸς τὰ πρόσω ἀκατάσχετα  
τὰ γεγονότα μὲ ὠθοῦσιν. Εἴλωτες  
οἱ ἡγεμόνες ἐστεμμένοι τῶν λαῶν.  
(Εἰσέρχεται Κοιτωνάριον καὶ ὁμιλεῖ κρύφα πρὸς τὴν  
Μακεδονίαν.)

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἀκρόασιν ζητεῖ σοι, ὦ Βασίλισσα,  
βαθυσεβάστως τῆς αὐλῆς ὁ Ἐπαρχος.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὁ Καππαδόκης! Οἰωνὸς ἀπαίσιος.  
Ἄλλ' ἴδωμεν. Ἐλθέτω!

(Τὸ Κοιτωνάριον ἀπέρχεται.)

Δεξιώτατος,

καὶ εἰς τὸν θρόνον ἔτι ἀπαραίτητος  
ὁ ὄφις οὗτος, ἀλλ' ὁσάκις ἔρχεται  
ρίγῳ καὶ ὑπὸ φόβου κατατρύχομαι.  
(Εἰσέρχεται ὁ Καππαδόκης καὶ προσκλίνει ἐδαφιαίως.)

## ΣΚΗΝΗ ΙΔ'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ ὁ ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τὰ σέβη μου σοὶ φέρω τὰ βαθύτατα,  
τρισένδοξε τῆς Ῥώμης Ἀυτοκράτειρα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εὐχαριστῶ σοι, ἄρχον.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐξαιτοῦμαί σοι  
βραχεῖαν κατὰ μόνας συνδιάλεξιν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οὐδὲν κωλύει ἡ πιστὴ μου σύντροφος.



ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Συγγνώμην, πλήν σπουδαίαν ἀνακοίνωσιν  
πρὸς μόνην φέρω τὴν Βασίλισσαν.

(Εἰς νεῦμα τῆς Θεοδώρας, ἡ Μακεδονία προσνεύει  
καὶ ἐξέρχεται.)

Καλῶς

γνωρίζεις, ὦ Αὐγούστα, τὸ ἀχάριστον  
τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Ἀείποτε  
πρὸς τὰ παρόντα δυσφοροῦσα, τέρπεται  
εἰς τὴν ιδέαν προσεχῶν ἀνατροπῶν,  
ἐξ ὧν ἐλπίζει ιδεῶδες ὄφελος.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πρὸς τί, ὦ ἄρχον, τοῦτο τὸ προοίμιον;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Δικαίως φόρον σοὶ προσάγει θαυμασμοῦ  
ἡ οἰκουμένη, καὶ προθύμως κλίνουσιν  
οἱ εὐεργετηθέντες πρὸ τοῦ θρόνου σου,  
ἀλλ' ἐν τῷ πλήθει ζῶσι καὶ τυφλοὶ τινες,  
ὧν αἱ ιδέαι, ὡς λοιμοὶ φθοροποιοὶς,  
τοὺς ἀπλουστέρους εὐχερῶς μολύνουσι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὅμιλησον ὀλίγον καθαρώτερον.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Νυχθημερὸν τοῦ θρόνου τὰ συμφέροντα  
ἐνδελεχῆς καὶ μόνον ἔχων μέλημα,  
τὰ πάντα ἐπὶ τέλους ἐξιχνίασα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Καὶ τῆς ἐρεύνης ταύτης τί τὸ πόρισμα;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Συνωμοσία μυστικὴ τεκταίνεται  
καὶ κινδυνωδεστάτη.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τοῦτο θλίβει με,  
καὶ τί ἐπιδιώκει;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τὴν ἀνατροπὴν  
τῶν καθεστώτων.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πλήν ἡμεῖς ὡς ἴδιον  
τοῦ Κράτους τὸ συμφέρον θεωροῦντες, πᾶν  
τὸ δυνατόν ποιοῦμεν.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τὸ προοίμιον  
τοῦ φαινομένου τούτου τὴν ἐξήγησιν  
ἐσκόπει.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Καὶ μέγας τῶν συνωμοτῶν  
ὁ ἀριθμὸς;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἦγούνται τοῦ κινήματος  
οἱ Πράσινοι, καὶ πλήθη ἀναρίθμητα  
ἀκολουθοῦσι τὸ κακοῦργον σύνθημα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τὸ πρᾶγμα φαίνεται μοι σπουδαιότατον,  
καὶ αὐθαρρὲς ὁ Ἀναξ φωτισθήσεται,  
ἀλλ' ἀπὸ τοῦδε σοὶ ἐκφράζω χάριτας.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἡ ἔκρηξις ἐπείγει, καὶ δραστήρια  
κατεπειγόντως μέτρα ἐπιβάλλονται.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τῶν ἡγετῶν ἡ γνώσις ἀπαραίτητος.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Εἰς τοῦτο ἤδη μυστικῶς ἐργάζομαι.  
Ἐν πεποιθήσει ἐπ' ἐμοῦ ἐρείσθητι,  
πιστεύω δέ, σκεφθεῖσα ὠριμώτερον,  
τὴν ἐλαχίστην χάριν, ἣν ἐζήτησα,  
προθύμως ὅτι ἤδη χορηγήσεις μοι.

ΘΕΟΔΩΡΑ, μετὰ πικρίας.

Πωλεῖς τὰς ἐκδουλεύσεις;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

᾽Ω οὐδέποτε,  
ἀλλὰ παρέχω συμβουλὴν πολύτιμον.  
Τοιοῦτοι ὅταν ἀπειλῶσι κίνδυνοι,  
ὀλίγην δεῖξον πρὸς τοὺς φίλους εὐνοίαν,  
διότι ἄλλως ἀπογοητεύονται.



ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πλὴν μὲ ὠθεῖς εἰς πρᾶξιν ἀποτρόπαιον.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐγὼ τὰ πάντα ἐκτελέσω, παρὰ σοῦ  
ζητῶ τὸ κύρος μόνον τὸ ἀνώτατον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τὸ κύρος φέρει τὴν εὐθύνην. Τρυφερῶς  
οἱ νέοι ἀγαπῶνται.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Φληναφήματα

τῆς πρώτης ἡλικίας.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Θριαμβεύει νῦν  
κατὰ Περσῶν ὁ μέγας Βελισάριος,  
καὶ αὕτη ἔσται παρ' ἡμῶν ἡ ἀμοιβή;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Μετὰ τὴν πρώτην ἀλγεινὴν ἐντύπωσιν,  
τὴν θυγατέρα βλέπων τὴν μονογενή  
ἐγγύς τοῦ θρόνου, ἔσται ὑπερήφανος.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τίς οἶδε;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τὸ συμφέρον πείθει εὐχερῶς,  
καὶ ἀσφαλὴς ὁ θρόνος τότε, στήριγμα  
τοῦ Καππαδόκου ἔχων τὴν διάνοιαν,  
καὶ τοῦ Βελισαρίου τὸν βραχίονα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Καιρὸν πρὸς σκέψιν δός μοι.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Εὐπειθέστατος

εἰς πάντα σου ὑπέικω τὰ θελήματα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τὸ Συμβούλιον  
συνεδριάζει. Ἄγωμεν.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἀκολουθῶ.

(Ἐν ᾧ ἐξέρχονται πίπτει τὸ διασκήνιον.)

## ΣΚΗΝΗ ΙΕ΄.

Ἡ αἴθουσα τοῦ Συμβουλίου. ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ, ΠΡΙΣΚΟΣ, ΛΕΩΝ, ΝΑΡΣΗΣ καὶ ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ,  
Παρά τὴν θύραν ὁ ΜΑΝΔΑΤΩΡ, καὶ φρουροῦντες Ἐξκουβίτρες.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἐτέραν ἔχω εἵδησιν εὐάρεστον.

Ἀφίκοντο ἐσχάτως εἰς Βυζάντιον

οἱ μοναχοὶ οἱ δύο, οὓς ἀπέστειλα

εἰς Σηρικὴν πρὸ χρόνων, καὶ κομίζουσιν

ὡὰ σκωλήκων τῆς μετᾶξης.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἀληθῶς

σπουδαῖον τοῦτο γεγονός.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἐξ Ἰνδικῆς

καὶ Ταπροβάνης λάθρα εἰσεχώρησαν

εἰς τῶν Σινῶν τὴν χώραν. Ἐμελέτησαν  
τὴν βιομηχανίαν ἐντελέστατα  
ἐκεῖ τοῦ θαυμασίου τούτου νήματος,  
καὶ ὑγιεῖς ἐν τέλει ἐπανέκαμψαν.

ΛΕΩΝ.

Τοῦ ὑπερόγκου φόρου, ὃν ἀπέτιον  
οἱ ἔμποροι τοῖς Πέρσαις, διασχίζοντες  
αὐτῶν τὴν χώραν, ἐντελῶς λυτρούμεθα.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Πλὴν τούτου ὅλως, ἐν πολέμων ἐποχαῖς  
ἐξέλειπε τὸ εἶδος, καθιστάμενον  
ἀπρόσιτον τοῖς πλείστοις.





ΝΑΡΣΗΣ.

Πόρον ἤνοιξας  
μυθώδους πλούτου εἰς τὸ Κράτος, Βασιλεῦ,  
παρέχοντος τὰ μέσα πρὸς ἐκπλήρωσιν  
τῶν εὐγενῶν σου πόθων.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Υποχείριος  
ὁ κόσμος ἤδη εἰς ἡμᾶς ἀπὸ καιροῦ  
διὰ τῶν ὑφασμάτων τὴν κατασκευὴν  
τῶν πορφυρῶν, μαλλίνων πάντων, καὶ λινῶν.

Ἄν προστεθῇ εἰς ταῦτα καὶ ἡ μέταξα,  
τὰς τέχνας συγκεντροῦμεν, καὶ ἀμύθητα  
καρπούμεθα ὀφέλη.

(Ἀναπετάννυται ἡ θύρα, παρατάσσονται ἐκατέρωθεν  
Ἐξκουβίτρες, καὶ εἰσέρχεται ἡ Αὐτοκράτειρα ὑπὸ  
τοῦ Καππαδόκου ἀκολουθουμένη.)

ΜΑΝΔΑΤΩΡ.

Ἡ Τρισαυγοῦστία καὶ τῆς Ῥώμης Ἀνασσα.  
(Πάντες, πλὴν τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἐγείρονται καὶ προ-  
σκλίνουν σιν ἐδαφιαίως.)

## ΣΚΗΝΗ ΙΣΤ΄.

Οἱ ἀνωτέρω, ΘΕΟΔΩΡΑ καὶ ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐὰν ἤργησα  
συγγνώμην ἐξαιτοῦμαι, ἀλλ' ἐκράτει με  
σπουδαῖος λόγος.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τί συμβαίνει, Ἀνασσα;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Συνωμοσία, Βασιλεῦ, τεκταίνεται  
ἐπίφοβος.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τί λέγεις;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀποδείκνυνται  
οἱ Πράσινοι ἡγέται τοῦ κινήματος,  
καὶ πλῆθος ἤδη ἱκανὸν διέφθειραν  
τῶν ἄλλων ὑπηκόων.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Μόλις πιστευτὸν  
μοὶ φαίνεται.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τὰ ἔχνη ἀνεκάλυψε  
τῆς προδοσίας ὁ πιστὸς σου Ἐπαρχος,  
ἐρώτησόν ἐκείνον.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τὴν ἀλήθειαν  
ἐκθέτει, οἶμοι, Βασιλεῦ, ἡ Ἀνασσα.  
Ἀπονενοημένων πλῆθος ἱκανὸν  
ὑπὸ δαιμόνων ἀλαστόρων ἄγεται,  
καὶ μελετᾷ τοῦ θρόνου τὴν ἀνατροπὴν.  
Ἄλλ' ἔχομεν ἐνταῦθα τὸν κατέχοντα  
λεπτομερείας περὶ πάντων ἐπαρκεῖς.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Πῶς τοῦτο;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τὸν Ταμίαν ἐρωτήσατε.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ, ταραττόμενος.

Ἐμέ;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ναί, σέ, προδότα. Ὁ ἀτάσθαλος,  
παντοιοτρόπως ἤδη εὐεργετηθεὶς,  
καὶ τῇ αὐτῇ ἀνῆκων, συνεμάχησε  
πρὸς τοὺς κακούργους χάριν φαύλης γυναικός.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀρεοβίνδε!

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ, πίπτων γονυκλινής.

Ἐλεος, Βασίλισσα!



ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Πῶς; Οὐδ' ἀπολογεῖσαι;

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Οἶκτον. ὦ Ἐλεος!

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

ὦ δέιλαιε, τοιοῦτον ἄρα ἔτρεφον,  
ἀχάριστον προδότην εἰς τὸν οἶκόν μου;  
Σοῦ, ὦ Κοιαιστόρ, ἤδη ἔργον τὰ λοιπά.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἀμέσως συλληφθήτω.

(Οἱ Ἐξκουβίτῳρες συλλαμβάνουσιν αὐτόν.)

Ἄγε, δύστηνε,

εἰλικρινῶς τὰ πάντα ὁμολόγησον.

Αἱ ἀνακρίσεις μετ' ὀλίγον ἄρχονται.

(Ἀπέρχονται οἱ φύλακες μετὰ τοῦ Ἀρεοβίνδου.)

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τὸν ἀτυχὴ οἰκτείρω τοῦτον ἐκ ψυχῆς,  
ἀλλὰ τὴν εὐσπλαγχνίαν ἀποκλείουσιν  
αἱ περιστάσεις.

ΝΑΡΣΗΣ.

Ἔσται χρησιμώτατος.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Μεμυημένος φαίνεται εἰς ἅπαντα.

ΛΕΩΝ.

Ἀφ' οὗ δεόντως φωτισθῶμεν, εὐχερῆς  
τοῦ μυσταροῦ σχεδίου ἀποβήσεται  
ἡ πρόληψις.

(Εἰσέρχεται φύλαξ καὶ ὁμιλεῖ πρὸς τὸν Μανδάτορα.)

ΜΑΝΔΑΤΩΡ.

Ὁ Παῦλος, ἀνακοίνωσιν  
σπουδαίαν ἔχων, Βασιλεῦ, προσέρχεται.

ΚΑΤΤΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἀμέσως εἰσαχθήτω. (Ὁ φύλαξ ἀποσύρεται.)

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Μὲ φοβίζουσι  
τὰ πάντα ἤδη. Τί συμβαίνει ἄρά γε;  
(Εἰσέρχεται ὁ Παῦλος καὶ προσκλίνει.)

## ΣΚΗΝΗ ΙΖ΄.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ ΠΑΥΛΟΣ ὁ ΣΙΛΕΝΤΙΑΡΙΟΣ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τί μοί κομίζεις, ὦ Σιλεντιάριε;

ΠΑΥΛΟΣ.

Ἀνησυχία, Βασιλεῦ, παράδοξος  
παρατηρεῖται πανταχοῦ τῆς πόλεως.  
Εἰς τὰς ὁδοὺς ὁ ὄχλος συναθροίζεται,  
καὶ συμπυκνοῦται καθ' ὁμίλους. Ἐν αὐτοῖς  
δημηγοροῦσι ζωηρῶς οἱ Πράσινοι,  
ἀλλ' αὐθαρρὴ τὸ πλῆθος διαλύεται,  
τὴν λέξιν «Νίκα» μυστικῶς ἐπιφωνοῦν,  
ὥς ἴδη φαινομένους Ἐξκουβίτῳρας.  
Παρά τὸ Αὐγουσταῖον, καὶ εἰς Ῥήσιον

σπουδαῖαι ῥήξεις τὸ πρῶτ' συνέβησαν,  
ἃς προκαλοῦντες φαίνονται οἱ Πράσινοι.  
Ἐξ ἀμφοτέρων ἐφονεύθησαν πολλοὶ  
τῶν δῆμων.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τῆς θυέλλης προμηνύματα.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τὰ πράγματα δοκοῦσιν ὠριμώτερα  
ἢ ὅτι ἐφρονοῦμεν.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ἀπαραίτητα  
κατέσπευσμένως φάρμακα ἡρωικά.



ΠΑΥΛΟΣ.

Πολλοὶ τῶν φιλησύχων ἐταράχθησαν  
κατοίκων, αἱ οἰκίαι πᾶσαι κλείονται,  
καὶ ὄψιν προσλαμβάνει ἡ πρωτεύουσα  
φρουρίου ἁλωθέντος.

ΛΕΩΝ.

Μέτρα ἔλαβεν

ὁ Ἐπαρχος;

ΠΑΥΛΟΣ.

Ἀμέσως συνεκάλεσε  
τὸ Λεύκωμα. Ἐφ' ὥραν συνεσκέφθησαν.  
Τὰς ἀποφάσεις ἀγνοῶ.

ΤΡΙΣΚΟΣ.

Ἡ σύσκεψις  
καλή, πρὶν προετίμων τὴν ἐνέργειαν.

ΝΑΡΣΗΣ.

Ἐὰν τιμωρηθῶσιν αὐστηρῶς τινές,  
καὶ τῶν λοιπῶν ὁ ζήλος ψυχρανθήσεται.

Ὁ ΜΑΝΔΑΤΩΡ, εἰδοποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ φύλακος  
ὡς ἄνω.

Ὁ τῶν Βενέτων Δήμαρχος ἀκρόασιν  
καὶ ὁ Σολόμων ἐξαιτοῦνται, Βασιλεῦ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εἰσάξατε ἀμέσως. Οὗτοι πλείονα  
γνωρίζουσι βεβαίως.

(Εἰσέρχονται ὁ ΕΥΔΑΙΜΩΝ καὶ ΣΟΛΟΜΩΝ καὶ προ-  
σκλίνουσι.)

## ΣΚΗΝΗ ΙΗ'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ οἱ παρεισελθόντες.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Χαῖρε, Δήμαρχε.

Ὅποια φέρεις νέα;

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Σοβαρώτατα.

Ἀπὸ τῆς χθὲς τὴν πόλιν περιέτρεχον  
οἱ Πράσινοι ἄθροοι, πάντα Βένετον  
ὑβρίζοντες, ἐνίους καὶ κακώσαντες,  
καὶ προφανῶς τὰ πλήθη ἐρεθίζοντες.  
Τὴν προμελέτην ταύτην οἱ ἡμέτεροι  
ὀρῶντες, τὴν δικαίαν ἀγανάκτησιν  
αὐτῶν ἐφ' ὅσον δυνατόν κατέστειλαν.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἐξωραΐζει τὴν ἀλκὴν ἡ φρόνησις.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Τὰ πράγματα ἐν τούτοις ἐδεινώθησαν  
κατὰ τὴν νύκτα. Ἐπιθέσεις φανεράς

τῶν ἐναντίων τολμησάντων, σύγκρουσις  
ἐπῆλθε, καὶ θρηνοῦμεν αὖθις θύματα  
οὐχὶ ὀλίγα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οἷμοι, γάγγραινα δεινὴ  
εἰσὶν αἱ ῥήξεις αὗται αἱ ἐμφύλιοι.  
Ἐκ τῆς ἀμίλλης τῆς φαιδρᾶς πηγάσασαι  
τοῦ ἵπποδρόμου, ἤδη διακναίουσι  
τῆς πολιτείας τοὺς μυῶνας, καὶ αὐτὸν  
κλονίζουσι τὸν θρόνον.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἐθεώρησε,  
κατεπειγόντως συνελθόν, τὸ Λεύκωμα  
ὡς ἀναγκαῖα μέτρα ἐξαιρετικά.  
Τῶν πρωταιτίων συνελήφθησαν ἑπτὰ,  
καὶ παραχρῆμα ἐκατατομήθησαν  
οἱ τέσσαρες.

ΤΡΙΣΚΟΣ.

Γοργότης ἀξιέπαινος.



ΕΥΔΑΙΜΩΝ. ¶

Εἰς τοὺς ἑτέρους ὁ ἀνασκολοπισμὸς  
ποινὴ ὠρίσθη, καὶ ἀφ' οὗ εἰς τὰς ὁδοὺς,  
κατὰ τὸ ἔθος, περιεβωμίσθησαν  
εἰς τὴν ἀγχόνην ἐκρεμάσθησαν.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Καλῶς.

ΝΑΡΣΗΣ.

Παράδειγμα τῷ ὄχλῳ τοῦτο εὐγλωττον.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ναί, πλὴν τὸ πρᾶγμα ἔχει καὶ συνέχειαν.  
Ὁ εἰς ἐκ τούτων ἐτελεύτησεν εὐθύς,  
ἀλλὰ, ῥαγεῖσθης τῆς κεραίας, ἔπесαν  
οἱ ἄλλοι δύο κατὰ γῆς.

ΠΑΥΛΟΣ.

Παράδοξον.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ἀλλόκοτος τῷ ὄντι συγκυρία, ἦν  
ὡς ἀποφράδα οἰωνὸν ἐξέλαβε  
τῶν θεατῶν τὸ πλῆθος.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἦσαν Πράσινοι

οἱ ἀπαγχονισθέντες;

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Πράσινος ὁ εἷς  
καὶ τῶν Βενέτων ὁπαδὸς ὁ ἕτερος.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τυφλὴ ἡ τύχη καὶ χρωμάτων ἄμοιρος.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ὡς εἶδον τοῦτο, ὥρμησαν ἐπίκουροι  
πολλοὶ τῶν θεωμένων, εὐφημήσαντες  
τὸν Βασιλέα, καὶ βιαίαν λύτρωσιν  
τῶν δύο καταδίκων ἐπεχείρησαν.  
ἀλλ' ὑπὸ τῶν φυλάκων ἠμποδίσθησαν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Συνέπραττον οἱ δῆμοι τότε;

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Πρὸς στιγμὴν

ἀδελφωθέντες συνεμάχουν. Σύγχυσις  
πολλὴ ἐπῆλθεν, ἥς ἐπωφελήθησαν  
οἱ παροικοῦντες μοναχοὶ τοῦ Κόνωνος,  
καὶ τοὺς κακούργους ὑποκλέψαντες, αὐτοὺς  
εἰς τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου τὸν Ναόν,  
οὗ θεωρεῖται ἀσφαλὲς τὸ ἄσυλον,  
δι' ἀκατίου κρύφα διεπέρασαν.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ὁ Πατριάρχης ταύτην τὴν ἀνάμειν·  
δεόντως τιμωρήσει.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Τὴν δραπέτευσιν

ὁ Ἐπαρχος ἀμέσως παρεκώλυσε,  
διὰ φυλάκων περιζώσας τὸν Ναόν,  
ἀλλ' ἐκμανὲν τὸ πλῆθος ἐστασίασε,  
καὶ περιτρέχει τὰς ὁδοὺς, τὸν Ἐπαρχον  
διὰ θανάτου ἀπειλοῦν.  
(Ἀκούεται μακρόθεν θόρυβος διαρκῶς ἐπιτεινόμενος.)

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ὁ θόρυβος

τίς οὗτος;

ΛΕΩΝ.

Ὁμοιάζει τοῦ ὠκεανοῦ  
τὸν μυκηθμόν.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ἀπαύστως ἐπιτείνεται.

(Ἀντηχεῖ εἰς τοὺς διαδρόμους ὁ δόρυπος τῶν προσ-  
τρεχόντων φυλάκων, καὶ τῶν ἀξιωματικῶν παρ-  
εχόντων τὰ προστάγματα «Φύλακες γρηγορεῖτε!»  
«Τὰς θύρας πάσας κλείσατε!» «Εἰς τὴν Στοάν οἱ  
Ἐξκουβίτῳρες!» «Ἐντὸς τῶν προθαλάμων οἱ Σχο-  
λᾶριοι!» Τέλος δὲ ἀναπετάννυται ἡ θύρα, καὶ  
προσέρχεται ὁ ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.)



ΣΚΗΝΗ ΙΘ'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ ὁ ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

ὦ Αὐτοκράτορ, βαίνει πρὸς τ' Ἀνάκτορα  
λαοῦ πληθὺς μεγάλη. Πλήρης φαίνεται  
ὀργῆς καὶ ἦθος ἔχει ἀπειλητικόν.

(Ἀλαλαγμοὶ ἔξωθεν.)

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πρὸς ἄμυναν τὰ πάντα διετάχθησαν;

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἐκλείσθησαν αἱ θύραι, καὶ οἱ φύλακες  
κατέλαβον τὰς θέσεις.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, τῷ Ναρσῇ.

Τὴν προάσπισιν  
τῶν Βασιλείων ἀνατίθηναι εἰς σέ.  
Σὺ πάντα πρᾶξον, ὦ Κουβικουλάριε.

ΝΑΡΣΗΣ.

Τὰ στήθη, ὦ Ἀναξ, ἔχεις ὡς προτείχισμα  
ἡμῶν ἀπάντων.

(Ἀλαλαγμοί.)

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ, πλησιάσας εἰς τὸ παράθυρον.

Συνωθεῖται ἄπειρος  
πρὸ τοῦ πυλῶνος ὄχλος.

ΛΕΩΝ, ὁμοίως.

Πλήρης ἅπασα  
τοῦ Αὐγουσταίου ἡ πλατεῖα.

ΠΡΙΣΚΟΣ, ὁμοίως.

Κεφαλῶν  
προσρέον κύμα πανταχόθεν φαίνεται.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τοῦ Ἄρεος ὁ οἶκος καὶ ὁ Ζεῦξιππος  
ὡς βράχοι ἐκ πελάγους διακρίνονται.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ὁ ὄχλος ἀλαλάζει, ἀλλ' ἀκίνδυνος  
πρὸς τὸ παρὸν δοκεῖ μοι.

ΛΕΩΝ.

Ὅπλα στίλβουσιν

ὀλίγα.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, τῷ Τριβωνιανῷ.

Σύ, Κοιαῖστορ, κάτω ἔξελθε  
εἰς τὸν ἐξώστην. Πρὸς αὐτὸν ὁμίλησον·  
ιδὲ τί θέλει.

(Ὁ Τριβωνιανὸς ἀπομακρύνεται.)

ΕΥΔΑΙΜΩΝ, πλησιάζων εἰς τὸ παράθυρον.

Διακρίνω παμπληθεῖς  
ἐκ τῶν Βενέτων ἐν τῷ πλήθει.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Θλίβει με  
ὑπερβαλλόντως τοῦτο.

ΝΑΡΣΗΣ.

Παρασύρονται,  
οὐδ' ἐννοοῦσιν ἀκριβῶς τί πράττουσι.  
(Ἀλαλαγμοὶ ἔξωθεν.)

ΚΑΤΠΑΔΟΚΗΣ.

Σύ, Δήμαρχε, ἐγκαίρως διαφώτισον  
τοὺς πρωταιτίους.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Τοὺς κινδύνους δήλωσον,  
οὓς προκαλοῦσι.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ἄμα ἡσυχάσῃ  
τὰ πράγματα ὀλίγον εἰς συνέλευσιν  
καλέσω τοὺς ἡγέτας.



ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ, ἐπιστρέφων.

Ταπεινότατα

πρὸ τοῦ σεπτοῦ σου θρόνου, Ἄναξ, κλίνοντες,  
ἀμφοτέροι οἱ δῆμοι προσκυνοῦσί σε,  
τῶν καταδίκων τῶν γνωστῶν τὴν λύτρωσιν  
αἰτοῦντες.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τί φρονεῖτε;

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἡ ἀπαίτησις  
ὀλίγον βλάπτει, καὶ τὴν παραχώρησιν  
νομίζω ταύτην φρόνιμον.

ΛΕΩΝ.

Τὰ πνεύματα  
ἡρεθισμένα λίαν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πρὶν ἢ θύελλα  
ἐκσπάσῃ, τὰ ἱστία περιστέλλωμεν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ὅποίαν γνώμην ἔχεις σύ, ὦ Ἐπαρχε;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τὴν ἐλαχίστην ὀλεθρίαν θεωρῶ  
ἀδυναμίας ἔνδειξιν. Τὸν κίνδυνον  
οὐ μόνον οὕτως οὐδαμῶς ἐκφεύγομεν,  
ἀλλὰ καὶ καθιστῶμεν σπουδαιότερον.  
Τὸν ὄχλον καταστέλλει τὸ ἀνένδοτον  
τῶν νόμων κύρος, ἐπιβάλλον σεβασμόν·  
ἐὰν ἀφρόνως ῥήγμα ἐπιτρέψωμεν,  
τὸ πρόχωμα ταχέως παραφέρεται,  
καὶ ἡ πλημμύρα διαχεῖται πανταχοῦ.

ΝΑΡΣΗΣ.

Τὴν γνώμην τοῦ Ἐπαρχοῦ συμμερίζομαι.  
Νομίμως ἐπὶ φόνῳ ἐδικάσθησαν  
οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, καὶ ἡ ἔνστασις  
τοῦ ὄχλου κινδυνῶδες προηγούμενον,  
τὴν ἁρμοδίαν ἀπαιτοῦν καταστολήν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τὰς σκέψεις ταύτας παραδέχομαι. Εἰπέ  
τῷ πλήθει, ὦ Κοιαιῆστορ, ὅτι θλίβομαι  
ἐπὶ τοῖς γεγονόσι καιριώτατα.

Αἰτοῦν τὴν χάριν τῶν κακούργων παρ' ἐμοῦ,  
τὴν λειτουργίαν δυσχεραίνει τῶν ἀρχῶν,  
καὶ προκαλεῖ τὴν στάσιν. Εἰς τὰ ἴδια  
ἀπίτω πᾶς τις φιλησύχως, ἄλλως πως  
ληφθήσονται καὶ μέτρα σοβαρώτερα.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Βασιλικὸν τῷ ὄντι τοῦτο μήνυμα,  
ἀλλὰ, φοβοῦμαι, καὶ πως ἐπικίνδυνον.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, ρίπτων αὐστηρὸν τῷ Τριβωνιανῷ  
βλέμμα, πρὸς τὸν Ναρσῆν.

Συνόδευσον, ὦ Ἄρχον, τὸν Κοιαιῆστορα,  
καὶ σὺ συνάμα σπεῦσον, ὦ Σπαθάριε.  
Ἐν περιπτώσει ἀπειθείας, τὸν λαὸν  
διὰ τῆς βίας διαλύσατε.

ΝΑΡΣΗΣ.

Καλῶς.

(Ἀπέρχονται ὁ Τριβωνιανός, Ναρσῆς καὶ Καλοπόδιος.)

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Κατ' εὐτυχίαν πρὸ μικροῦ ἐπέστρεψεν  
ὁ Μοῦνδος, ἄρχων τῶν Ἰλλυριῶν.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Πιστὸν

Αἰρούλων σώμα ὁδηγεῖ.

ΛΕΩΝ.

Ἄν ἑκτακτον  
συμβῇ τι, ἔσται χρησιμώτατος.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Τινὰς

νομίζω ἔχει μόνον χιλιάδας.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ναί,

πλὴν ἀσκηθείσας εἰς πολέμους διαρκεῖς.  
(Ἀντηχοῦσιν ἀλαλαγμοί, στρατιωτικὰ προστάγματα,  
καὶ δοῦποι κινουμένων ἀποσπασμάτων.)

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τὰ πράγματα δεινούνται.





ΠΑΥΛΟΣ, ἐκ τοῦ παραθύρου.

Ἀφηνίασεν

ὁ ὄχλος.

ΠΡΙΣΚΟΣ, ὁμοίως.

Οἱ πυλῶνες ἠνεύχθησαν.

ΠΑΥΛΟΣ.

Προθύμως οἱ ἀνδρεῖοι Ἐξκουβίτωρες,  
πρὸ τῆς Χαλκῆς ταχθέντες, ἀναμένουσι.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Τοὺς Σχολαρίους ἄγει ὁ Σπαθάριος.

ΛΕΩΝ.

Ἡ βία, φεῦ, κατέστη ἀναπόφευκτος.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, ἐγειρόμενος.

Ἄν οὕτως ἔχη, ἄγωμεν, καὶ ἅπαντες  
εἰς ἄμυναν γενναίαν ἐτοιμάσθητε.

(Πάντες ἐγείρονται. Συγκίνησις.)

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εἰς τὸ πλευρόν σου, Βασιλεῦ, ἡ θέσις μου.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, ἰδιαιτέρως, τρίβων τὰς χεῖρας.

Τυφλῶς εἰς τὴν παγίδα περιπλέκονται.

Τὸ πνεῦμά σου θαυμάζω, Καππαδόκη μου.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ, εἰσερχόμενος.

Ἡσύχασον, ὦ Ἄναξ, διαλύεται  
τὸ πλῆθος.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, δυσανασχετῶν.

Πῶς; Τί λέγεις;

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἀχαλίνωτον

ἐφαίνετο, καὶ μέγαν προεκάλεσαν  
ἐρεθισμόν οἱ λόγοι, οὓς ἀπήγγειλα.

Ἄλλ' ἅμα εἶδε τὸν Ναρσὴν λαμβάνοντα  
κατεσπευσμένως μέτρα πρὸς ἐπίθεσιν,  
ταχέως αὕτη ἡ ὀργὴ κατέπεσε,  
καὶ μέγα μέρος ἤρχισεν ἀναχωροῦν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Μεγάλως χαίρω ἐπὶ τούτῳ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Θλιβερόν

καθήκον τῶν Ἀνάκτων ἢ σωφρόνησις  
τῶν ἀπειθούντων ὑπηκόων.

ΠΡΙΣΚΟΣ, ἐκ τοῦ παραθύρου.

Ἐντελῶς

ὁ κίνδυνος παρήλθε.

ΛΕΩΝ, ὁμοίως.

Μόλις ἔμειναν

διεσπαρμένοι κατὰ μέρη ὅμιλοι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀρίστη αὕτη εὐκαιρία δίδεται  
δί' ἐνεργείαςσω τηρίου.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Πρὸ παντὸς

οἱ Βένετοι ἐγκαίρως φωτισθήτωσαν.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ἐγὼ φροντίζω περὶ τούτου.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Παρευθὺς

καὶ τοῦ Ἀρεοβίνδου ἡ ἀνάκρισις  
διεξαχθήτω.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τοὺς ἡγέτας παρ' αὐτοῦ  
μανθάνοντες, κρυφίως εἰς τὴν σύλληψιν  
προβῶμεν.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τοῦτο εἰς ἐμὲ ἀπόκειται.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Τὸ τῶν Εἰδῶν, ὦ Ἄναξ, ἵπποδρόμιον  
κατ' ἔθος μεθ' ἡμέρας δύο ἄγεται.  
Ἄλλ', εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας, ἀγνοῶ  
ἂν τοῦ ἀγῶνος φρόνιμος ἢ τέλεισις.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Νικᾷ τὸ θάρρος πανταχοῦ.





ΠΑΥΛΟΣ.

Πλὴν, Ἐπαρχε,

ἐξάπτονται τὰ πάθη βιαιότερον  
εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐλαιον

φοβοῦμαι εἰς τὴν φλόγα μήπως ρίψωμεν.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἂν κρυβῇ, ὡς ἔνδειξις  
ἀδυναμίας τοῦτο λογισθῆσεται.

Ἐν ᾧ ἐν δόξῃ αἴφνης παριστάμενος  
εἰς τοὺς ἀγῶνας, καταπλήξει ἅπαντας.  
Καλῶς γνωρίζω τὴν δημῶδη ἔξαψιν.

Τὴν χεῖρα δάκνει τὴν νωδῶς θωπεύουσαν,  
ἀλλὰ τὴν κάραν κύπτει πρὸ τῆς μάστιγος.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Φρονίμως συμβουλευεῖς, ἄρχον Ἐπαρχε.  
Τοῦ βήλου κρεμασθέντος, ὅπως εἴθισται,  
τὰ τοῦ ἀγῶνος τακτοποιηθήτωσαν.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τὸ θέλημά σου νόμος, Ἄναξ, δι' ἡμᾶς.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, ἐγειρόμενος.

Ἀκολουθεῖτε! Αὐτοκράτειρα, ἐλθέ.

(Ἀπέρχονται οἱ Βασιλεῖς ὑπὸ πάντων ἀκολουθοῦ-  
μενοι, πλὴν τοῦ Καππαδόκου, ὅστις μένει βεβυθι-  
σμένος εἰς σκέψεις.)

## ΣΚΗΝΗ Κ'.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, μόνος.

Ἡ πρώτη πράξις ὑπὲρ σοῦ, ὦ Βασιλεῦ,  
ἀπέβη, καὶ ἀκόμη εὐπειθέστατος  
ὑπῆκόός σου καὶ πιστὸς τυγχάνω· πλὴν  
ἡ ἐπιούσα ἄγνωστον τί τέξεται.  
Τῶν ἡγετῶν σπουδαίαν, καὶ ὀρθότατα,  
τὴν σύλληψιν νομίζεις. Ἄπαντας ἐγὼ  
γνωρίζω· — ἀλλ' εἰσέτι ἀναμείνωμεν.

Τῶν ἡγετῶν ἡγέτης ἴσως ἔσομαι  
ἐγὼ ταχέως, ὁ πιστὸς θεράπων σου.  
Κατὰ κρημνῶν ὠθῶν σε, συναισθάνομαι  
καθῆκον ὅτι ἱερὸν καὶ ἔσχατον  
μοὶ ἐπιβάλλει ἡ πρὸς σέ ἀγάπη μου  
τὴν τῶν λειψάνων ἔντεχνον διάσωσιν,  
ἀφ' οὗ σέ ἴδω πρὸ ποδῶν μου κείμενον.  
(Πίπτει τὸ διασκήνιον.)

## ΣΚΗΝΗ ΚΑ'.

Τὸ πρὸ τοῦ ἵπποδρόμου μέρος τῆς πλατείας τοῦ Κωνσταντίνου. Ἡ ἔξωτερικὴ τοῦ ἵπποδρόμου ἀποψὶς  
φαίνεται ἐπὶ τοῦ μετασκηνίου. Εἰς τὸ μέσον ἡ Νεκρὰ Πύλη διὰ μυρσινῶν καὶ σημαίων κεκοσμημένη.  
Ἐκατέρωθεν αὐτῆς φρουροὶ καὶ οἰκέται τῆς αὐλῆς. Λαὸς ἐν τῇ Πλατείᾳ. Εἰς τὰ ἐμπρὸς τῆς σκηνῆς  
συνομιλοῦσιν ὁ ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ, ἡ ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ καὶ ὁ ΨΟΗΣ, καὶ ἀργότερον ὁ ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ. Ἐκ τοῦ  
ἵπποδρόμου ἀντηχεῖ θέρυβος μέγας, ὅστις ἐπαναλαμβάνεται περιοδικῶς.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Πᾶς βαίνουσι τὰ πράγματα;

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ἄριστα. Μέγιστος ἐπικρατεῖ ἐν τῷ ἵππο-  
δρόμῳ ἐρεθισμὸς καὶ προβαίνει ἐπιτεινό-  
μενος.

ΨΟΗΣ.

Ἐγὼ εἰσῆλθον πρὸς στιγμὴν. Οἱ Βένετοι  
θορυβοῦσι πλειότερον καὶ τῶν Πρασίνων.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Τοῦτο ἀληθῶς νοστιμώτατα. Ὅρυσ-  
σουσιν ἰδίᾳ χειρὶ τὸν λάκκον αὐτῶν.



ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Μεθ' ἑκαστον βῆιον, ἀμφοτέροι οἱ δήμοι  
συνιστῶσιν ἐπιμόνως εἰς τὸν Βασιλέα φιλαν-  
θρωπίαν, ἔξαιτούμενοι τὴν ἀπελευθέρωσιν  
τῶν καταδίκων.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Καὶ τί πράττει ἐκεῖνος;

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Σιωπᾷ, ἀλλὰ προφανῶς μόλις καταστέλλει  
τὴν πνίγουσαν αὐτὸν ὀργήν.

ΨΟΗΣ.

Ἡ ἀγέρωχος Θεοδώρα μαίνεται, καὶ ρίπτει  
πέριξ βλέμματα ἀπειλητικά.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ὁ Δήμαρχος τῶν Βενέτων μάτην κατα-  
στέλλει τοὺς περὶ αὐτὸν. Οὐδεὶς ἀκούει.  
(Φαίνεται διασχίζων τὸ πλῆθος ὁ Καλλίγονος. Ὁ  
Ψόης, ἐν ᾧ παρέρχεται, σύρει αὐτὸν τοῦ ἱματίου.)

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Τί τοῦτο; Σὺ, Ψόη; (Αναγνωρίζει καὶ τοὺς  
ἐτέρους.) Χαίρετε.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Τί νέα;

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν εὐάρεστα. Ἡ σιω-  
πὴ τοῦ Οὐπράβδα παροξύνει τὰ πλήθη.

Ἦδη ἤρχισαν ἀντηχοῦσαι στασιαστικαὶ  
φωναί. Μετὰ τὸν εἰκοστὸν δρόμον ἠκού-  
σθησαν πολλοὶ κραυγάζοντες κατὰ τοῦ  
Καλοποδίου, τοῦ Καππαδόκου, καὶ τοῦ Τρι-  
βωνιανοῦ.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Καὶ ὁ Βασιλεὺς τί ἐποίησε;

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Προσποιούμενος, οὐ μόνον τὸν βωβόν,  
ἀλλὰ καὶ τὸν κωφόν, διέταξε τὴν ἐξακολου-  
θησιν τῶν ἀγώνων.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Καθ' ἣν ὥραν ἐξήλθες, τί συνέβαινε;

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ἦρχιζεν ὁ εἰκοστὸς πρῶτος δρόμος, ἀλλ'  
ἀμφιβάλλω περὶ τῆς ἀποπερατώσεως αὐτοῦ.  
Ὁ Ἐκηβόλος διαρκῶς ἐρεθίζει τὰ πράγματα,  
καὶ ὠθεῖ τοὺς ἡμετέρους πρὸς ἐρρωμενε-  
στέραν ἐπίθεσιν. Μ' ἔπεμψε πρὸς συνά-  
θροισιν ὅτι πλειόνων ἐξ αὐτῶν. Χαίρετε!

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ, πρὸς τὴν Χρυσομαλλῶ.

Εἰσέλθωμεν εἰς τὸν ἵππόδρομον.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ἄγε. Σὲ ἀκολουθῶ.

(Ἐν ᾧ χωροῦσι πρὸς τὴν πύλην, πίπτει τὸ διασκήνιον.)



ΣΚΗΝΗ ΚΒ'.

Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἵπποδρόμου. Ἀριστερῶς ἡ ΣΦΕΝΔΟΝΗ, ἡ ΝΥΣΣΑ, μετὰ τοῦ βασιλικοῦ ΚΑΘΙΣΜΑΤΟΣ, ὑπὸ εἰκοσιτεσσάρων κινῶν βασταζομένου. Μετ' αὐτὸ τὰ ΒΑΘΡΑ τῶν Βενέτων. Ἀπέναντι τὰ ΒΑΘΡΑ τῶν Πρασίνων. Εἰς τὸ μέσον τῆς σκηνῆς ὁ ἐπίχρυσος ἵππος τοῦ Λυσίππου, καὶ ἡ ὄφιοειδὴς τρικέφαλος τῶν Δελφῶν στήλη. Ἐπὶ τοῦ μετασκηγίου φαίνεται ἅπας ὁ ἐπίλοιπος χώρος τοῦ ἵπποδρόμου, ἥτοι ἐκατέρωθεν τὰ βάθρα τῶν Ρουσίων καὶ Λευκῶν, καὶ εἰς τὸ βάθος τὰ τοῦ λαοῦ. Μετὰ τὰ βάθρα τῶν Πρασίνων διακρίνεται ὁ μέγας πυλὼν τῶν Σταύλων, ὅπου ἴστανται πολυάριθμοι βηγάριοι καὶ ἡνίοχοι, ἀντικρὺ δ' αὐτοῦ, μετὰ τὰ βάθρα τῶν Βενέτων, ἡ Νεκρὰ Πύλη ἔσωθεν. Πολλαχοῦ τοῦ μεσαίου χώρου φαίνονται ἀγάλματα θεῶν, ἡρώων, βασιλέων, μεγτιστάνων, ἡνιόχων, φιλοσόφων κλπ. ἐν οἷς διαπρέπουσιν ὁ χαλκοῦς Ἡρακλῆς τοῦ Λυσίππου, ὁ Καλυδώνιος κάπρος, ὁ χαλκοῦς ἀετὸς διονυχίζων ὄφιν ἐπὶ στήλης, καὶ ἡ νεάνις ἡ ἀνέχουσα διὰ τῆς δεξιᾶς ἔφιππον στρατιώτην. Ἐπὶ τοῦ Καθίσματος ὁ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, ἡ ΘΕΟΔΩΡΑ, ἡ ἈΝΤΩΝΙΝΑ, ὁ ΚΑΤΤΠΑΔΟΚΗΣ, ὁ ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ, ὁ ΛΕΩΝ, ὁ ΠΡΙΣΚΟΣ, ὁ ΝΑΡΣΗΣ, ἡ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, καὶ ἄλλοι αὐλικοί. Παρὰ τὸν Βασιλέα ἴσταται ὁ ΜΑΝΔΑΤΩΡ. Εἰς τὰ βάθρα τῶν Βενέτων διακρίνονται ὁ Δήμαρχος ΕΥΔΑΙΜΩΝ, ὁ ΠΗΓΑΣΙΟΣ, ὁ ΣΟΛΟΜΩΝ, ὁ ΑΝΘΕΜΙΟΣ, ὁ ΙΣΙΔΩΡΟΣ, καὶ ὁ ΠΑΥΛΟΣ. Εἰς τὰ τῶν Πρασίνων ὁ Δήμαρχος ΕΚΗΒΟΛΟΣ, ὁ ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ, ὁ ΑΜΑΝΤΙΟΣ, ὁ ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ, ἡ ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ, ἡ ΚΟΜΙΤΩ, ἡ ΙΝΔΑΡΩ, καὶ ὁ ΨΟΗΣ. Ἐπικειμένου τοῦ εἰκοστοῦ δευτέρου δρόμου, κατέρχονται ἐκ τῶν ἀμφοτέρωθεν βάθρων οἱ Σταυροφόροι, βαστάζοντες σταυροὺς πεπλεγμένους ἐξ ἀνθέων, καὶ ἴστανται ὑπὸ τὸ Κάθισμα, αἶροντες τοὺς Στάυρους πρὸς τοὺς Βασιλεῖς.

ΚΡΑΚΤΑΙ ΒΕΝΕΤΩΝ.

Ὁ θεῖος τύπος βοήθησον τοὺς Δεσπότας.

ΛΑΟΣ.

Ἀμήν!

ΚΡΑΚΤΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Ἐν τούτῳ ἐστέφθητε οἱ εὐεργέται.

ΛΑΟΣ.

Ἀμήν!

ΚΡΑΚΤΑΙ ΒΕΝΕΤΩΝ.

Ἐν τούτῳ βασιλεύετε καὶ νικάτε.

ΛΑΟΣ.

Ἀμήν!

ΚΡΑΚΤΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Ἐν τούτῳ ὀλέσατε τὰ ἔθνη πάντα.

ΛΑΟΣ.

Ἀμήν!

(Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐγείρεται καὶ σφραγίζει πρῶτον τὰ εἰς τὸ μέσον βάθρα.)

ΚΡΑΚΤΑΙ ΡΟΥΣΙΩΝ.

Κύριε σῶσον τοὺς Βασιλεῖς τῶν Ῥωμαίων.

ΡΟΥΣΙΟΙ.

Κύριε σῶσον.

ΚΡΑΚΤΑΙ ΛΕΥΚΩΝ.

Τὰς Αὐγούστας βοήθησον ὁ ἐν Τριάδι ὑμνούμενος.

ΛΕΥΚΟΙ.

Κύριε σῶσον.

ΚΡΑΚΤΑΙ ΡΟΥΣΙΩΝ.

Τοὺς Πορφυρογεννήτους φύλαξον ὁ ἐν οὐρανοῖς δοξαζόμενος.

ΛΑΟΣ ἐκ τοῦ μέσου.

Κύριε σῶσον!

(Ὁ Αὐτοκράτωρ σφραγίζει εἶτα τὰ βάθρα τῶν Βενέτων.)

ΚΡΑΚΤΑΙ ΒΕΝΕΤΩΝ.

Αὔξει τὸ Βασίλειον, αὔξει καὶ τὸν Βέγετον.





BENETOI.

Τρισάγιε, βοήθησον τοὺς Δεσπότας.  
(Ὁ Αὐτοκράτωρ σφραγίζει τέλος τὰ βάθρα τῶν Πρασίνων.)

ΚΡΑΚΤΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Ἀνάτειλον ἡ ἔνθεος βασιλεία.

ΠΡΑΣΙΝΟΙ.

Ἀνάτειλον.

ΚΡΑΚΤΑΙ BENETΩΝ.

Ἀνάτειλον οἱ ἐκλεκτοὶ τῆς Τριάδος.

BENETOI.

Ἀνάτειλον.

ΚΡΑΚΤΑΙ ΡΟΥΣΙΩΝ.

Πόσῃν χαρὰν ἔχει ἡ πολιτεία, ὅτι βλέπει τοὺς ἰδίους Δεσπότας.

ΚΡΑΚΤΑΙ ΛΕΥΚΩΝ.

Ἕμεῖς ὑπάρχετε ὁ πόθος τῶν Ῥωμαίων.

ΚΡΑΚΤΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Τῶν φιλοῦντων ὑμᾶς πολλὰ τὰ ἔτη.

ΚΡΑΚΤΑΙ BENETΩΝ.

Τῶν δὲ μισούντων ὑμᾶς κακὰ τὰ ἔτη.

ΚΡΑΚΤΑΙ ΡΟΥΣΙΩΝ.

Ἀπάγξεται ὡς ὁ Ἰούδας ὁ μὴ φιλῶν τοὺς ἰδίους Δεσπότας.

ΚΡΑΚΤΑΙ ΛΕΥΚΩΝ.

Πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἀγίαν βασιλείαν.

ΚΡΑΚΤΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Ἄγιε, τρισάγιε Ζωὴν καὶ δόξαν δὸς αὐτοῖς.

ΚΡΑΚΤΑΙ BENETΩΝ.

Πολοὶ ὑμῖν χρόνοι, οὐράνιοι.

ΚΡΑΚΤΑΙ ΡΟΥΣΙΩΝ.

Κύριε σῶσον τοὺς Ὀλυμπίους.

ΚΡΑΚΤΑΙ ΛΕΥΚΩΝ.

Δαυὶδ σὲ ἔχομεν ἡγαπημένε, οὐ οὐχ εὐρήσει τὸν ὅμοιον ἡ πολιτεία.

ΚΡΑΚΤΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Ὅταν νικᾷ ὁ δῆμος οὗτος, ὁ Βασιλεὺς εὐτυχεῖ ταῖς νίκαις.

ΚΡΑΚΤΑΙ BENETΩΝ.

Τὸ θεῖον αἰτοῦμεν εἰς τοὺς αἰῶνας ἔχειν τοὺς Βενέτους νίκην καὶ δόξαν.

ΚΡΑΚΤΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Ἀγιάζομεν τὰ χεῖλη ὑμᾶς εὐφημοῦντες, καὶ τοῖς Πρασίνοις κλέος εὐχόμενοι.

ΚΡΑΚΤΑΙ BENETΩΝ.

Εὐτυχήσης νικητικῶς, Ἰουστινιανὲ ἡγαπημένε, τὸν χρυσιοβένετον δῆμον.

ΚΡΑΚΤΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Τρισυπόστατος ἐξουσία βοήθησον τὸν χρυσιοπράσινον δῆμον.

ΜΑΝΔΑΤΩΡ.

Εἰς πολλὰ ἔτη ὀρίζει ὁ Αὐθέντης ἡμῶν. Τὰς νίκας ὑμῶν πληθύνει ὁ θεῖος Λόγος.

(Ὁ Αὐτοκράτωρ κάθηται, καὶ τότε ὁ Μανδάτωρ, ὑψῶν τὸ σκήπτρον αὐτοῦ, φωνεῖ.)

Ἀπελθε, βάλε ἄνω. Τὸ βηλάριον κρεμασθήτω. Ἀρχὴ τοῦ βαΐου. (Μεθ' ὃ προβαίνει πρὸς τὸν πυλῶνα τῶν Σταύλων καὶ φωνεῖ.) Δεῦτε ἔμπροσθεν, παιδιά. Χαίρετε. Ἄγετε!

(Οἱ Βηγάριοι ἀνοίγουσι τὸν πυλῶνα, καὶ προβαίνουνσι τὰ δύο ἄρματα, ἅτινα τοποθετοῦνται εἰς τὸ ΣΤΑΜΑ. Οἱ ἡνίοχοι φέρουσιν ἱμάτια, ὁ μὲν βένετον, ἥτοι κυανόν, ὁ δὲ πράσινον, ἔχοντα ὡσπερ πτερὰ ἐρραμένα ὀπισθεν εἰς τὰς ψύας. Ἄλλ' ἐπικειμένης τῆς ἐνάρξεως τοῦ δρόμου, ἐγείρεται καὶ αὐθις θόρυβος ἐκ τῶν βάθρων τῶν Πρασίνων. Ὁ Ἰουστινιανὸς ὑπομένει ἱκανὸν χρόνον ἀδημονῶν, καὶ τέλος νεύει ὀργίλως τοῖς Σταυροφόροις, οἵτινες ὑποδοῖσι τοὺς σταυροῦς. Ἐπέρχεται σιγῇ.)



ΜΑΝΔΑΤΩΡ. (Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως, προβαίνων εἰς τὰ ἔμπρὸς τοῦ Καθίσματος.)

Τί ταράττεσαι, ὦ Πράσινε; Τί παρακωλύεις τὰ βάρια;

ΚΡΑΚΤΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ. (Μετὰ συνεννόησιν μεταξὺ αὐτῶν, καὶ καθ' ὑπαγόρευσιν τοῦ Δημάρχου Ἐκβόλου.)

Ἔτη πολλά, Ἰουστινιανὲ Αὐγούστε. Τοῦ βίγκας! Ἀδικοῦμαι, μόνε ἀγαθέ, οὐδὲ βασιτάζω πλέον. Οἶδεν δ Θεός.

ΜΑΝΔΑΤΩΡ (ὡς ἄνω).

Οὐδόλως γνωρίζω τὸν ἀδικοῦντά σε.

ΚΡΑΚΤΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Φοβοῦμαι μὴ, ἐὰν ὀνομάσω αὐτόν, εὐτυχίῃ ἔτι μάλλον, καὶ κινδυνεύσω.

ΜΑΝΔΑΤΩΡ.

Λέγε τίς ἐστίν. Οὐδόλως γνωρίζω αὐτόν.

ΚΡΑΚΤΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Ὁ πλεονεκτῶν με, Τρισαύγουστε, εἰς τὰ Τζαγγάρικα εὐρίσκεται.

ΜΑΝΔΑΤΩΡ.

Οὐδεὶς ὑμᾶς ἀδικεῖ.

ΚΡΑΚΤΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Εἷς καὶ μόνος ἀδικεῖ με, Δέσποτα, οὐδὲ καταπαύει.

ΜΑΝΔΑΤΩΡ.

Τίς ἐστὶν οὗτος, ἀγνοοῦμεν.

ΚΡΑΚΤΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Σὺ καὶ μόνος γνωρίζεις, Τρισαύγουστε, τίς πλεονεκτεῖ με σήμερον.

ΜΑΝΔΑΤΩΡ.

Ἀπατάσαι, οὐδένα γνωρίζω.

ΚΡΑΚΤΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Καλοπόδιος ὁ Σπαθάριος μὲ ἀδικεῖ, Δέσποτα πάντων.

ΜΑΝΔΑΤΩΡ.

Οὐδεμίαν ἔχει ἐξουσίαν ὁ Καλοπόδιος.

ΚΡΑΚΤΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Ὅστις καὶ ἂν ἦ ἡ τύχη τοῦ Ἰούδα ἀναμένει αὐτόν. Ὁ Θεὸς ἀνταποδώσει αὐτῷ ταχέως τὰ ἴσα.

(Συγκίνησις ἐν τῷ πλήθει.)

ΜΑΝΔΑΤΩΡ.

Ὑμεῖς ἔρχεσθε ὧδε, οὐχὶ ὅπως θεωρήσητε, ἀλλ' ὅπως ὑβρίσητε τοὺς ἄρχοντας.

ΚΡΑΚΤΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Ἡ τύχη τοῦ Ἰούδα ἀναμένει τὸν ἀδικοῦντά με.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, τῷ Καππαδόκῃ.

Θρασύτης τόση ἀληθῶς πρωτοφανής.

Τί συμβουλευεῖς, Ἐπαρχε;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τὴν ἄπειρον μακροθυμίαν ταύτην, Ἄναξ, βλέποντες, τὸν χαλινὸν ἐκθύμῳς ἀποπτύουσι. Ἄλλ' ἐρρωμένως τέλος κατὰ κεφαλῆς ἐὰν αὐτοὺς πατάξης, εἰς μετάνοιαν ἢ τόση ἱταμότης ἀλλαγῆσεται.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἡρεθισμένα φαίνονται τὰ πνεύματα ὑπὲρ τὸ δέον.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς τὰ μέτρα ὑποβάλλω τὰ δραστήρια.

ΜΑΝΔΑΤΩΡ. (Διαταγῇ τοῦ Αὐτοκράτορος.)

Ἐσυχάσατε Ἰουδαῖοι, Μανιχαῖοι καὶ Σαμαρεῖται!

(Μέγας θόρυβος εἰς τὰ βάθρα τῶν Πρασίνων, ἐπὶ τέλους.)

ΚΡΑΚΤΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Ἰουδαίους καὶ Σαμαρεῖτας ἀποκαλεῖς ἡμᾶς Ἡ Θεοτόκος μεθ' ὧλων.





ΜΑΝΔΑΤΩΡ.

Ἔως πότε ἑαυτοὺς καταρᾶσθε;  
(Ταραχή.)

ΕΚΗΒΟΛΟΣ, πρὸς τοὺς περὶ αὐτόν.

Ὁ Ἄναξ καθυβρίζει τὸ ὑπήκοον.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Τῆς πολιτείας σείονται τὰ θέμεθλα.

ΚΟΜΙΤΩ.

Τίς ὑπομένει πλέον;

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ἔτοιμοι ἐσμέν  
εἰς πᾶν σου νεῦμα, ἀρχηγέ.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ἀφόρητος  
ἡ τυραννία αὕτη.

ΙΝΔΑΡΩ, πρὸς τοὺς λοιποὺς Πρασίνους.

Ἀντελήφθητε  
ὕμεις οἱ ἄλλοι τῶν λεχθέντων;

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ἐμεινεν  
ὕμιν ἀμφιβολία;

ΠΟΛΛΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ.

Ἐρρε, ἄγωμεν.

ΜΑΝΔΑΤΩΡ.

Ἐὰν μὴ ἡσυχάσητε, ἀποκεφαλίζω ὑμᾶς.  
(Κατάπληξις μεταξὺ τῶν Πρασίνων. Ψιθυρισμοί.)

ΚΡΑΚΤΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ. (Εὐλαβέστερον.)

Ἐκαστος ἐπιθυμεῖ τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ.  
Ἐὰν εἴπωμέν τι καταπιεζόμενοι, μὴ ἀγανακτῆσῃ τὸ Κράτος σου. Τὸ θεῖον ἀνέχεται τὰ πάντα.

ΜΑΝΔΑΤΩΡ.

Λέγετε· οὐδεὶς παρακλῦει ὑμᾶς.

ΚΡΑΚΤΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Ἡμεῖς οὐδόλως ἀναμειγνύμεθα εἰς τὰ τῆς πολιτείας, οὐδὲ ποῦ κείται τὸ Παλάτιον

γνωρίζομεν, Τρισαύγουστε, οὐδὲ εἰσερχόμεθα εἰς τὴν πόλιν, εἰ μὴ ὅπως ριφθῶμεν εἰς τὰς φυλακάς.

ΜΑΝΔΑΤΩΡ.

Οὐδεὶς τιμωρεῖται ἄνευ λόγου. Αἱ ἀρχαὶ εἰς πάντας προσिताί.

ΚΡΑΚΤΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Καὶ ὅμως ἀποδιώκομαι καὶ τυραννοῦμαι.  
Ἡ ἰδιότης τοῦ Πρασίνου θεωρεῖται ὡς τὸ χεῖριστον τῶν ἐγκλημάτων.  
(Θόρυβος εἰς τὰ βάθρα τῶν Βενέτων. Συγκίνησις ἐν τῇ συνοδείᾳ τοῦ Αὐτοκράτορος.)

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Καθίστανται ἀπαύστως ἱταμώτεροι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἡ βία μόνη εἰς ἡμᾶς ἀπέμεινε,  
ἀλλ' ἀνυπολογίστους αὕτη πάντοτε ἐπάγει συνεπείας.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τί προτείνετε;

ΛΕΩΝ.

Ἡ θέσις φαίνεται μοι ὄντως κρίσιμος.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ὡθοῦσι πρὸς τὴν ῥῆξιν οἱ ἀντίπαλοι·  
μὴ σπεύσωμεν.

ΤΡΙΣΚΟΣ.

Ἐντέχνως ἀναβάλλοντες  
τὴν σύγκρουσιν, μέγας ὠφελούμεθα.

ΝΑΡΣΗΣ.

Ἐσμέν εἰσέτι ὅλως ἀπαράσκευοι.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Τοὺς ἀρχηγοὺς ἀπόψε ἂν συλλάβωμεν,  
σωζόμεθα βεβαίως.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἀπομείναντες  
ἀκέφαλοι ἐκείνοι, φοβηθήσονται.





Η ΑΝΤΩΝΙΝΑ ΠΡΟΣΑΓΟΥΣΑ ΕΠΙΚΟΥΡΙΑΣ ΠΡΟΣ ΔΙΑΣΩΣΙΝ ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ.







ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, ἀγερῶχως.

Ὑμᾶς ὁρῶ τοῦ φόβου ἤδη ἔρμαιον,  
καὶ οὕτω τὰς γενναίας παραλύετε  
τοῦ Ἀνάκτος προθέσεις.

ΤΡΙΣΚΟΣ.

Συμβουλευόμεν

τὰ βέλτιστα.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, ἀπειλητικῶς.

Οὐδόλως, καὶ προδοτικῶς  
ὁ ταῦτα λέγων ἐνεργεῖ τὴν σήμερον.  
(Οἱ ἄλλοι ἄρχοντες σκυθρωπάζουσι σιγῶντες.)

Τὴν ἐλαχίστην παραχώρησιν πηγὴν  
ἀναποφεύκτου θεωρῶ καταστροφῆς.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ολίγους μόνον Σχολαρίους ἔχομεν.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐμπρός, ὦ Ἀναξ. Πᾶσαν ἀναδέχομαι  
καὶ μόνος τὴν εὐθύνην.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἔστω ἴδωμεν.

ΜΑΝΔΑΤΩΡ. (Διαταγὴ τοῦ Αὐτοκράτορος.)

Ἐτοιμοθάνατοι, οὐδὲ τῆς ψυχῆς ὑμῶν  
φείδεσθε;

(Μερίστη συγκίνησις εἰς τὰ βάθρα τῶν Πρασίνων.  
Πολλοὶ ἐγείρονται καὶ θορυβοῦσι. Ὁ Ἐκηβόλος ἀνα-  
πηδᾷ ὀρθίως, καὶ ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα  
ἀποτεινόμενος.)

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ὑπὲρ τὸ δέον, Ἀναξ, πιεζόμενος,  
κατὰ τῆς τυραννίας ἐξανίσταται.  
ὁ ἀτυχὴς λαὸς σου.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τίς ἀτάσθαλος

τὸν λόγον ἀποτείνει πρὸς τὸν Ἀνακτα;  
Ἀμέσως συλληφθήτω!

(Σχολαριοὶ τινες βαίνουν πρὸς τὰ βάθρα τῶν Πρα-  
σίνων, ἀλλὰ μένουσιν ἀμύητοι.)

ΕΚΗΒΟΛΟΣ, τῷ Ἰουστινιανῷ.

Δήμαρχός ἐστιν

ὁ ὁμιλῶν σοι τῶν Πρασίνων. Ἐάν σοι  
τυγχάνῃ ἴσως ἄγνωστος, ἐρώτησον  
τὴν παρὰ σέ. Ἐκείνη φωτισάτω σε.

ΘΕΟΔΩΡΑ, παρατηροῦσα αὐτὸν προσεκτικῶς.

Ὁ Ἐκηβόλος, Παναγία Δέσποινα!

(Στηρίζεται ἐπὶ τῆς Μακεδονίας.)

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ἰδιαιτέρως.

Τί πράττεις; Θάρρος, πρὸς Θεοῦ, Βασίλισσα.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τί τρέχει, φίλη;

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Ἀσθενεῖ ἡ Ἀνασσα.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

ᾠ! τίποτε. Ὁ καύσων, ἡ συγκίνησις.

(Ἰδιαιτέρως τῇ Θεοδώρα.)

Φανοῦ γενναία, ἄλλως ἀπρὸς ἡμᾶς.

(Μετ' ὀδυνηρὰν ψυχικὴν διαμάχην ἡ Θεοδώρα, κατα-  
νικῶσα ἑαυτήν, ἀνεγείρει τὴν κεφαλὴν.)

ΘΕΟΔΩΡΑ, μετὰ τρεμούσης φωνῆς.

Παρήλθεν ἡδη. Στιγμαία συγκοπὴ,  
τοῦ καύσωνος βεβαίως ἀποτέλεσμα.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, ὑποῦλως.

Πλὴν τούτου δὲ βεβαίως ἡ αὐθάδεια  
τοῦ τολμηροῦ ἐκείνου, ὡς εἰς γνῶριμον  
ἀποτανθέντος οὕτω πρὸς τὴν Ἀνασσαν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τὸν ἄνθρωπον γνωρίζεις, Αὐτοκράτειρα.

ΘΕΟΔΩΡΑ, διστάζουσα.

Νομίζω. Ἐνθυμοῦμαι ἀμυδρότατα.

Ὡς παλαιστής πρὸ χρόνων ὑπηρέτησεν  
ἐν τῷ θεάτρῳ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, ἔξαλλος ἐξ ὀργῆς.

Ὁ κακοῦργος! Φοβερά

τῆς τόσης ἔσται ἀναιδεΐας ἡ ποινὴ.

Συλλάβετε ἀμέσως τὸν παράφρονα.

(Οἱ Σχολαριοὶ ἐφορμῶσι καὶ αὖθις, ἀλλὰ διστάζουσιν,  
ὀρῶντες τοὺς Πρασίνους θορυβωδῶς ἀνεγειρομένους,  
καὶ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν ξιφουλκούντας.)





ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Πάντες οἱ Πράσινοι μετ' ἐμοῦ.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ἐπιζητοῦσι τοῦ χρώματος ἡμῶν τὴν καταστροφήν.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ἡ δικαιοσύνη καταπατεῖται.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Κρουνηδὸν ῥέει τὸ αἷμα ἡμῶν.

ΙΝΔΑΡΩ.

Πᾶσα τυραννία ἔχει ὄρια.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Εἴθε μὴ ἐγεννᾶτο ὁ Σαββάτιος, ὅπως μὴ ἀποκτήσῃ υἱὸν φονέα.

(Ἐπὶ τῷ ἀκροσμάτι τῆς βλασφημίας ταύτης μερίστη καὶ γενικὴ συγκίνησις εἰς ὅλα τὰ βάθρα.)

ΚΡΑΚΤΗΣ ΒΕΝΕΤΩΝ.

Τοὺς φονεῖς ὅλου τοῦ Σταδίου ὑμεῖς μόνον ἔχετε.

ΚΡΑΚΤΗΣ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Τίς ἐφόνευσε σήμερον τὸν Ξυλοπώλην εἰς τὸ Ζεῦγμα;

ΚΡΑΚΤΗΣ ΒΕΝΕΤΩΝ.

Ὑμεῖς ἐφονεύσατε αὐτόν.

ΚΡΑΚΤΗΣ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Τίς ἐφόνευσε τὸν υἱὸν τοῦ Ἐπαγάθου;

ΚΡΑΚΤΗΣ ΒΕΝΕΤΩΝ.

Καὶ αὐτὸν ὑμεῖς ἐφονεύσατε.

ΚΡΑΚΤΗΣ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Σὺ σφάζεις καὶ δραπετεύεις.

ΚΡΑΚΤΗΣ ΒΕΝΕΤΩΝ.

Καὶ σὺ σφάζεις καὶ ἀνίστασαι κατὰ τῶν Δεσποτῶν. Εἰς σὲ ἀνήκουσιν οἱ φονεῖς καὶ οἱ κακοῦργοι.

ΚΡΑΚΤΗΣ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Κύριε ἐλέησον. Τυραννεῖται ἡ ἀλήθεια! Πόθεν αὕτη ἡ δυστυχία;

ΜΑΝΔΑΤΩΡ (διαταγὴ τοῦ Αὐτοκράτορος.)

Βλάσφημοι καὶ θεοχόλητοι. Φοβερά ἐπίκειται καθ' ὑμῶν ἡ τιμωρία.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ἀνασκαφεῖτω τὰ ὁστέα τῶν θεωρούντων. Ἀκολουθεῖτέ με.

(Εἰσπῆδ' ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ Ξιφήρης. Οἱ λοιποὶ Πράσινοι μιμοῦνται τὸ παράδειγμα τοῦτο, καὶ ἐξέρχονται πάντες θορυβωδῶς διὰ τῆς Νεκρᾶς Πύλης. Μεγάλῃ σύγχυσις. Εἰς νεῦμα τοῦ Μανδάτορος, οἱ Σταυροφόροι αἵρουσι τοὺς Σταυροὺς, καὶ ἀποκαθίσταται βαθμηδὸν ἡσυχία.)

ΜΑΝΔΑΤΩΡ.

Τὰ θλιβερά γεγονότα, ὧν πάντες ὑπῆρξατε μάρτυρες, καὶ ἡ θεοστυγὴς τῶν Πρασίνων διαγωγή παρακωλύουσι τὴν ἐξακολούθησιν τῶν βαίων. Ὁ Αὐθέντης ἡμῶν ὁ Βασιλεὺς, εὐχαριστῶν τοὺς πιστοὺς δήμους, καὶ τὸν πεφιλημένον αὐτοῦ λαόν, παραγγέλλει τοῖς πᾶσιν ἡσυχίαν ἄκραν καὶ τάξιν. Ἀποσύρθητε εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἄφετε τὴν εὐθύνην εἰς τοὺς ἐνόχους.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Τοῦ βίγκας, Αὔγουστε Ἰουστινιανέ.

ΠΟΛΛΟΙ ἐκ τοῦ λαοῦ.

Μετὰ φόβου δυσωποῦμεν τοὺς Δεσπότης.

ΚΡΑΚΤΗΣ ΡΟΥΣΙΩΝ.

Ἀνεξικάκως συγχωρεῖτε οἱ εὐεργέται.

ΚΡΑΚΤΗΣ ΛΕΥΚΩΝ.

Κύριε σῶσον τοὺς ἐκ σοῦ ἐστεμμένους.

ΚΡΑΚΤΗΣ ΒΕΝΕΤΩΝ.

Κύριε σῶσον τοὺς Δεσπότης σὺν ταῖς Αὐγούσταις καὶ τοῖς Πορφυρογεννήτοις.

ΜΑΝΔΑΤΩΡ.

Εἰς πολλὰ ἔτη ὀρίζει ὁ Αὐθέντης ἡμῶν ὁ Βασιλεὺς.

(Ὁ Ἰουστινιανὸς ἐγείρεται καὶ κατέρχεται τοῦ Καθίσματος μετὰ τῆς Θεοδώρας, ὑπὸ τῆς συνοδείας αὐτοῦ ἀκολουθούμενος, καὶ ζωηρῶς ἀνευφημούμενος. Ἐν ᾧ χωρεῖ πρὸς τὴν Νεκρὰν Πύλην, ὅπως καταλίπῃ τὸν ἵπποδρομον, πίπτει τὸ διασκήνιον.)



ΣΚΗΝΗ ΚΓ'.

Αἴθουσα ἐν τοῖς Ἀνακτόροις, συνεχομένη μετ' ἀνοικτῆς στοᾶς, δι' ἧς φαίνεται ἐπὶ τοῦ μετασκηνίου ἡ καιομένη Κωνσταντινούπολις. Ἀκούεται μακρόθεν ὁ θόρυβος τῆς στάσεως, ἐπιτεινόμενος ἐνίοτε διὰ τοῦ δούπου καταρρέοντος οἰκοδομήματος, ὅτε καὶ ἀναλάμπουσιν αἱ φλόγες ζυηρότερον. Κατὰ διαστήματα διέρχονται κραυγάζοντα πρὸ τῶν Ἀνακτόρων στίφη ἐπαναστατῶν, καὶ διακρίνεται τὸ σύνθημα «Νίκα! Νίκα!» Ὁ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ καὶ ἡ ΘΕΟΔΩΡΑ ἴστανται εἰς τὴν ἐπὶ τῆς στοᾶς μεσαίαν θύραν, θεωροῦντες τὴν πυρκαϊάν. Ἐκατέρωθεν καὶ ὀπισθεν αὐτῶν, διὰ τῶν ἄλλων παραθύρων θεώμενοι, ὁ ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, ὁ ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ, ὁ ΝΑΡΣΗΣ, ὁ ΛΕΩΝ, ὁ ΠΡΙΣΚΟΣ, ὁ ΕΥΔΑΙΜΩΝ, ὁ ΠΗΓΑΣΙΟΣ, ὁ ΣΟΛΟΜΩΝ, καὶ ἄλλοι συγκλητικοί. Ὁ ΜΑΝΔΑΤΩΡ παρὰ τὴν εἴσοδον δεξιόθεν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Εἰκὼν ἀποφωλία, πλὴν καὶ θαυμαστή.  
Τὸν Νέρωνα ἐν μέρει ἤδη ἐννοῶ.  
Ἀφ' οὗ τὰ πάντα ἐπὶ γῆς ἐξήντησε,  
καὶ τὴν ὑψίστην ἡδονὴν ἐπόθησε  
τοιαύτης θεάς.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἀληθὴς ὠκεανὸς  
φλογῶν ἡ πόλις πάσα.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἡ ὠραία μου  
πρωτεύουσα, τὸ κλέος καὶ τὸ καύχημα  
τῆς ὑψηλίου, μετεβλήθη εἰς σποδόν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Αἰώνων ἔργον ἐντελῶς κατέστρεψαν  
ἡμέραι δύο ἀποφράδες.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Φοβερά  
ὁ ὄχλος μᾶστιξ ὅταν οὕτως ἐκμανῇ.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Σύ, ὦ Πρωτασηκρήτης, ἔτυχες παρῶν  
ὅποτε προσεβλήθη τὸ Πραιτώριον;

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ναί, Ἄρχον. Ἦν τετάρτη, ἡ ἐπαύριον  
τῆς ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ θλιβεράς σκηνῆς.  
Φιλιωθέντες Βένετοι καὶ Πράσινοι,  
ἐποίησαν μανδάτα καὶ ἀπήτησαν  
τῶν δύο καταδίκων τὴν ἀπόλυσιν.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ὁ Ἐπαρχος τοῦ ὄχλου τὴν διάλυσιν  
διέταξε, νομίζω.

ΝΑΡΣΗΣ.

Ναί, πλὴν ἡ φρουρὰ  
μικρὸν ἀντέστη, καὶ τὸ πλήθος λυσσῶδῶς  
ἐνέπρησε, πορθήσαν, τὸ Παλάτιον.

ΛΕΩΝ.

Τῶν φυλακῶν τὰς θύρας εἶτα ἔθραυσε,  
καὶ τοὺς κακούργους πάντας ἡλευθέρωσε.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Διαρπαγαὶ καὶ φόνοι τότε ἤρχισαν.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ἐπυρπολοῦντο αἱ οἰκίαι, καὶ δεινὴ  
ληλασία συνεπλήρου τῶν φλογῶν  
τὸ ἀπευκταῖον ἔργον.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ὡς μαινόμενος  
τὰς ἀγυῖας ὁ ὄχλος περιήρχετο,  
τοὺς προστυχόντας κτείνων.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Κατεκόπησαν,  
σὺν ἄλλοις, καὶ γυναῖκες πολυάριθμοι.

ΝΑΡΣΗΣ.

Ἐν τῇ θαλάσῃ ρίπτονται τὰ πτώματα,  
καὶ κατὰ χιλιάδας ἐπιπλέουσι.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἐκ τῶν ἐγκριτωτέρων πολιτῶν πολλοί,  
εἰς τὰς Συκάς φυγόντες, διεσώθησαν.



ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Θρηνώδη ὄντως θέαν τὸ Χρυσόκερας  
παρίστα πρόχθες. Ὑπερον αἱ ἄκατοι  
φυγάδων πλήρεις. Οἱ πολλοὶ ἀλλόφρονες  
ἐφαίνοντο ἐκ φόβου, ἄλλοι ἔφερον  
διασωθέντα σκεύη. Κύνες δέιλαιοι  
τῶν δεσποτῶν κατόπιν εἰς τὰ κύματα  
ἐρρίπτοντο, καὶ τέλος ἀπεπνίγοντο·  
καὶ ἄνθρωποι δὲ πλείστοι ἀπωλέσθησαν,  
τῶν ὑπερπλήρων λέμβων ἀνατραπεισῶν.

ΛΕΩΝ.

Καὶ ποῦ σκηνοῦσιν οἱ σωθέντες;

ΝΑΡΣΗΣ.

Απαντες

ἐπὶ τῆς ἀντιπέραν ὄχθης.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τλήμονες·

βοηθημάτων εἰς αὐτοὺς ἀποστολῇ  
πρὸς τὸ παρὸν τυγχάνει ἀκατόρθωτος.  
(Διέρχεται δρομαίως ὄμιλος στασιαστῶν κράζων  
«Νίκα! Νίκα!»)

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἐμοῦ τίς ἄλλος Ὑναξ ἀτυχέστερος;  
Ἡ ὕβρις ἀναισχύντως καὶ τὸ ἔγκλημα  
μέχρις ἐμοῦ ὑφούται, καὶ ἀνίσχυρος  
εἰμί.

ΜΑΝΔΑΤΩΡ, ἀγγέλων.

Τῶν Σχολαρίων ὁ Σπαθάριος.

(Εἰσέρχεται ἐσπευσμένως ὁ Καλοπόδιος.)

## ΣΚΗΝΗ ΚΔ΄.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ ὁ ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ, τῷ Ἰουστινιανῷ.

Ἐν μέσῳ τῆς ἐσχάτης ἀπογνώσεως,  
ὦ Ὑναξ, ταύτης εἵδησις χαρμόσυνος  
μηνύεται μοι. Πρώτη ἰλαρὰ ἀκτὶς  
ἐν τόσῳ σκότει, καί, ὡς πέποιθα, φαιδρὸς  
διὰ τὸ μέλλον οἰωνός.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ὅποια τις;

Ταχέως λέγε.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Πρὸ μικροῦ ἀφίκετο  
ὁ Στρατηλάτης κρύφα Βελισάριος.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ὁ Στρατηλάτης!

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἔρχεται θεόπεμπτος.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Εἰς Χαλκηδόνα καταφθὰς ἀπὸ τῆς χθές,  
ὡς ἐπληροφορήθη τὰ συμβαίνοντα,  
τοὺς πιστοτέρους τῶν ἀξιωματικῶν  
παρέλαβε, καὶ οὕτω διεπέρασε  
διὰ συνήθους λέμβου τὸν Ἑλλήσποντον.  
(Ἀκούεται θόρυβος προσερχομένων ἔξωθεν καὶ κλαγγὴ  
ὄπλων. Ὑναπετάννυται ἡ θύρα, παρατάττονται  
φύλακες, καὶ εἰσέρχεται δρομαίος ὁ Βελισάριος μετ'  
ἄλλων ἀξιωματικῶν.)

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἰδοὺ αὐτός, ὦ Ὑναξ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τύχη ἀγαθῇ.



ΣΚΗΝΗ ΚΕ'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ ὁ ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ μετὰ τῶν συνοδευόντων αὐτόν. Ὁ Βελισάριος βαίνει καὶ κλίνει τὸ γόνυ πρὸ τοῦ Αὐτοκράτορος, ὅστις ἀνεγείρει καὶ ἐναγκαλίζεται αὐτόν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἐλθὲ εἰς τὰς ἀγκάλας ταύτας.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Βασιλεῦ,

τιμὴ ὑψίστη δι' ἐμέ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Φεῦ, Στρατηγέ,  
ἀδύνατος τυγχάνει νῦν ὁ θρίαμβος,  
τῆς περιδόξου ἐκστρατείας ἀμοιβή,  
δι' ἣν θαυμάζον ἅπαν σ' ἐπευφήμησε  
τὸ Κράτος. Τοὺς παιᾶνας καὶ τὰ τρόπαια  
ἀλάστῳρ δαίμων εἰς θνησκόντων οἰμωγὰς,  
καὶ εἰς κακούργων ὠρυγὰς μετέβαλε.  
Ἄλλὰ τοῦ Βασιλέως δέξαι ἀσπασμόν,  
εὐγνωμοσύνης φόρον τρυφερώτατον.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Παντὸς θριάμβου οὗτος προτιμότερος.  
(Βαίνει καὶ ἀσπάζεται τὴν χεῖρα τῆς Θεοδώρας.)  
Τὰ ταπεινά μου σέβη, Αὐτοκράτειρα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εὐχαριστῶ σοι ἐν ὀνόματι χερῶν  
καὶ ὀρφανῶν ἀπείρων, ἃ διέσωσας.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, δυσθύμως.

Πῶς ἀκωλύτως οὕτω διεσχίσατε  
τὴν πόλιν;

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Παρ' ὀλίγον ἐθαπτόμεθα  
ἐντὸς τῶν ἐρειπίων. Δὶς τὴν δίοδον  
Ξιφῆρεις μετὰ κόπου διηνοίξαμεν.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Αἱ φλόγες ἤδη ἐξηπλώθησαν πολὺ.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ἡμεῖς ἐνταῦθα κεκλεισμένοι μένομεν  
ὥς ἐν πολιορκίᾳ.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Μέγας ὄλεθρος  
ἐπῆλθεν, οἶμοι. Ὁ περίπυστος Ναὸς  
ἐκὰς τῆς Σοφίας καὶ κατέπεσεν  
ἡ ἐκκλησία ἡ μεγάλη, τὸ λαμπρὸν  
κίωνων δάσος κατεστράφη, αἱ στοαί,  
αἱ εἰς τοῦ Κωνσταντίνου τὴν φερώνυμον  
πλατεῖαν ὀδηγοῦσαι, καὶ ὁ Ζεῦξιππος,  
τὸ βαλανεῖον τοῦ Σεβήρου, ἔμειναν  
σωροὶ ἀμόρφων ἐρειπίων.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Θλίβομαι

ιδίως ἐπὶ τούτῳ.

ΝΑΡΣΗΣ.

Ἀπαράμιλλα  
ἀπώλοντο τῆς τέχνης οὕτω θαύματα.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Παρά τῶν ἀγαλμάτων, ὅσα ἔβριθον  
ἐν τῷ Μουσεῖῳ τούτῳ, μόνη ἡ ψυχὴ,  
τῇ ἀληθείᾳ, ἔλλειπε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐθαύμαζον  
τὸ τοῦ Ὁμήρου ὑπὲρ πάντα τὰ λοιπά.  
Ἡ ἐξαίσια κεφαλὴ ὠμίλει σοι·  
ἐτύφλωτε τὸ ὄμμα τὸ μαρμάρινον.

ΛΕΩΝ.

Τὸ Αὐγουσταῖον εἶδον κρημνιζόμενον.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Φερέοικος ἀφέθη καὶ ἡ Σύγκλητος.





ΣΟΛΟΜΩΝ.

Οὐδὲ τοῦ Βασιλέως ἔτι τὴν αὐλὴν  
αἱ ἀδηφάγοι φλόγες ἐσεβάσθησαν.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ἀπὸ τῶν Προφυλαίων εἰς τοῦ Ἄρεος  
τὸν οἶκον πάντα ἤδη κατεστράφησαν.

ΝΑΡΣΗΣ.

Εἰς τ' ἀργυροπρατεῖα σύγκρουσις δεινὴ  
συνέβη καὶ τὰ Λαύσου.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Κατεσφάγησαν  
ἐκεῖ καὶ στρατιῶται πλείστοι.

ΛΕΩΝ.

Φοβερὰν  
παρέσχε θέαν τοῦ Σαμφώνος ὁ ξενῶν.  
Οὐδεὶς ἐσώθη τῶν χιλίων ἀσθενῶν.  
Πολλοὶ ἐκ τῶν θυρίδων ἐκρημνίζοντο,  
ἐν ᾧ κλινῆρεις ἄλλοι διεφθείροντο.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Καὶ συμμαχοῦσι πάντοτε οἱ Βένετοι  
πρὸς τοὺς Πρασίνοους;

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Διηρέθησαν προχθὲς  
ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Τὴν ἐπαύριον  
ἠνώθησαν καὶ αὖθις.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Οἷμοι, ναί, πολλοὺς  
ἀπέσπασα, πλὴν ἄλλοι διαφεύγουσιν,  
οὐδ' ἐν τῷ μέσῳ τῶν φλογῶν ὑπῆρξέ μοι  
συνομιλία δυνατὴ τις μετ' αὐτῶν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Καὶ ὅμως ἐπὶ τέλους ἐπιβάλλεται  
ἐνέργειά τις τολμηρά. Κατὰ μικρὸν  
ὁ ἄνεμος κοπάζει, καὶ καθίσταται

ἡ σωτηρία δυνατὴ τῆς πόλεως.

(Θεωροῦσα ἀσκαρδαμυκτεῖ τὸν Καππαδόκην.)

Ἐν ᾧ τινες ἐξώθουν εἰς τὰ ἔσχατα,  
ἐγὼ παρείχον ἐναντίας συμβουλᾶς,  
πρὶν ἢ ἐκσπάσῃ τὸ κακόν, ἀλλ' ἀτυχῶς,  
ἦν ἐφοβούμην ἔλαβον τὰ πράγματα  
τροπὴν, καὶ ἤδη ὅτε μυριόγλωσσοι  
τῆς στάσεως αἱ φλόγες πέριξ μαίνονται,  
ἡ βία ὅτε πλέον μόνη σῴτειρα,  
οὐδεὶς κινεῖται, καὶ ἀνάνδρως μένομεν  
ἐντὸς τῶν Ἀνακτόρων τούτων τρέμοντες.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Προφέρει λόγους εὐγενεῖς ἡ Ἀνασσα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Φρυάττω κεκλεισμένη ὡς κατάδικος,  
ἐν ᾧ ὁ ὄχλος πέριξ ἀχαλίνωτος  
προβαίνει, πάντα καταστρέφων καὶ δηῶν.  
Ἐσμέν εἰσέτι Βασιλεῖς, στρατεύματα  
καὶ ὑπηκόους ἔχομεν πιστούς. Ἐμπρός!  
Πατάξωμεν τὴν ὕδραν τὴν ὀλέτειραν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Φεῦ, πλὴν τοῦ Μούνδου, μένουσιν ὀλίγισται  
ἡμῖν δυνάμεις, καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ἀνδρῶν  
εἰς τὰς συγκρούσεις ἤδη κατεκόπησαν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τοῦ Παλατίου ἀκεραία ἡ φρουρά.  
Τρισχίλιοι ὀπλῖται ἐπαρκέστατοι  
εἰσὶ, νομίζω.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Φαίνονται ἀμφίβολοι  
τῶν Σχολαρίων αἱ προθέσεις.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἦκουσα  
καὶ τῶν Ἐξκουβιτῶρων ὅτι πάμπολλοι  
πρὸς τοὺς Πρασίνοους συμπαθοῦσι.

ΝΑΡΣΗΣ.

Ἀθλιοι.

Τὸ κῦδος ἦσαν τοῦ στρατοῦ τὰ τάγματα  
πρὸ χρόνων ταῦτα, ὅτε συνελέγοντο  
ἐξ Ἀρμενίων.



ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ἐντελῶς διέφθειραν  
αὐτὰ οἱ προστεθέντες ὑπεράριθμοι,  
καὶ ὀλεθρίαν ἤσκησεν ἐπιρροὴν  
ἢ τῆς στρατολογίας ἀπεμπόλησις.  
(Διέρχεται ἔξωθεν καὶ ἄλλος ὁμιλος κράζων «Θάνα-  
τος τῷ Καππαδόκῃ!» «Θάνατος τῷ Κοιαιστορί» —  
«Νίκα, Νίκα!» μεθ' ὃ ἀκούεται μέγας πάταγος κατα-  
πίπτοντος κτιρίου, καὶ φωτίζεται ἅπαν τὸ μετασκή-  
νιον· ὁ Σολόμων καὶ ἄλλοι σπεύδουσι πρὸς τὰ  
παράθυρα.)

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἐκ τοῦ Βουλευτηρίου ἔτι ἕμενον  
οἱ κίονες, καὶ οὗτοι καταρρέουσι.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Οἱ πάντων ἦσαν ἐν τῷ κόσμῳ μέγιστοι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐλπίς ἐσχάτη, Βελισάριε, ἡμῶν  
σὺ ἀπομένεις, ὡς ὄρῳ, ἀλλ' ἐπὶ σέ  
ιδρύομεν ἀκμαίαν τὴν πεποιθήσιν.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἡ σπάθη αὕτη μοι ἐδόθη παρ' ὑμῶν,  
καὶ εἰς ὑμᾶς ἀνήκει.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τὴν ἐνέργειαν  
νομίζεις ἤδη δυνατὴν;

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἀπόλυτον  
ἐμπιστοσύνην ἔχω εἰς τοὺς ἄνδρας μου.  
Εἰς τὰς ἐρήμους τῆς Ἀσίας μετ' ἐμοῦ  
τὰ πάντα ὑποστάντες, συνεδέθησαν  
δι' ἀκραδάντων πρὸς τὴν τύχην μου δεσμῶν.  
Γνωρίζουσι τὰς φλόγας καὶ τὸν θάνατον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εἰς τὴν σχολὴν σου μορφωθέντες, ἥρωες  
εἰσὶ βεβαίως.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Διαρκούσης τῆς νυκτὸς  
ἐκ Χαλκηδόνος, ὡς αὐτοὺς διέταξα,  
ὀλίγον κατ' ὀλίγον διαπλέοντες,  
αὐλίζονται κρυφίως εἰς τὸ Δεύτερον.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Εὐχαριστῶ σοι, εὖγε.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Πάντες ἔτοιμοι  
πρὸ τῆς πρωΐας ἔσονται.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, κατ' ἰδίαν.

Τί ἤθελεν  
ἐκ τῆς Ἀσίας παρακαίρως ἀφίχθεις  
ὁ καρχαρίας οὗτος; Ἄν τὸ κίνημα  
δαμάσῃ, τί ποιοῦμεν;  
(Μεγαλοφώνως.)

Ἔσονται φρικτὰ  
τῆς ἐμφυλίου ταύτης πάλης τὰ δεινὰ.  
Προσπάθειά τις ἄλλη ἀνεπίτευκτος;

ΛΕΩΝ.

Ἄν αἴφνης ἐν τῷ μέσῳ ἐπεφαίνετο  
τῶν ἀνταρτῶν ὁ Ἄναξ, φέρων τ' ἄχραντα  
μυστήρια, πιστεύω εἰς σωτήριον  
μετατροπὴν.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Λαβέτω συνοδὸν αὐτοῦ  
τὸν Πατριάρχην καὶ τὸν κλῆρον ἅπαντα.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἡ δοκιμὴ γενέσθω, ὅπου ἤρχισεν  
ἡ στάσις.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἐν ἀπάσῃ τῇ λαμπρότητι  
ἐπεφανήτω αἴφνης εἰς τὸ Κάθισμα  
ὁ Αὐτοκράτωρ.

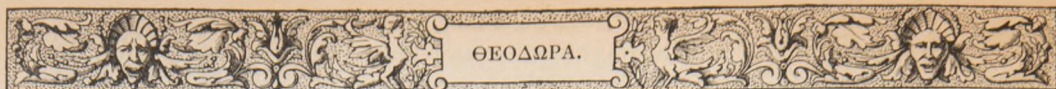
ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Προθυμότατός εἰμι·  
τὴν ἀρωγὴν τοῦ θεοῦ λιπαρήσωμεν.  
Ἄν ἀποτύχω, πλεον τὰ ἐπίλοιπα  
τοῦ Στρατηλάτου ἔργον.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ἐπιβάλλεται  
ἡμῖν, ὦ Ἄναξ, καὶ καθήκον ἕτερον,  
ὃ παρρησίᾳ ἐξαγγέλλω. Εὐτυχῶς  
τῆς στάσεως ὁ σάλος ἔτι μαίνεται





πολὺ τοῦ θρόνου κατωτέρω. Ἀπασαι αἱ ἐπιθέσεις ἤδη διευθύνονται κατὰ τοῦ Καππαδόκου καὶ Κοιαιστόρος. Αὐτῶν ὁ ὄχλος ἀπαιτεῖ τὴν ἀλλαγὴν, αὐτοὺς, θανάτῳ ἀπειλῶν, ἀναζητεῖ, καὶ τῆς ἀσπόνδου πρὸς αὐτοὺς καταφορᾶς καρπὸς ἐστὶν ὁ κλύδων, ὁ τὰ θέμεθλα τοῦ Κράτους σείων.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Υπηρέται μου πιστοὶ εἰσὶν ἐκεῖνοι.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Τοῦτο παραδέχομαι, καὶ τὰς μομφὰς ἀδίκους ταύτας θεωρῶ. Ἄλλ' εἰς ὃ ἤδη ἔφθασαν τὰ πράγματα σημεῖον, ἀποβαίνει ἀπαραίτητος ἡ ὥς πρὸς τοῦτο ὑπαχώρησις.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ποτέ.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἡ Σύγκλητος ζητεῖ σοι τοῦτο δι' ἡμῶν.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ἐνδίδοντες ἐγκαίρως, ἴσως σώσωμεν τὸν θρόνον ἔτι.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἀρνησις ἀπόλυτος, τὰ πάθη εἰς τὸ ἄκρον παροξύνουσα, τὸν ὄλεθρον ἐπάξει ἀναπόφευκτον.

ΜΑΝΔΑΤΩΡ, ὑπὸ φύλακος εἰδοποιηθεὶς, πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα.

Ζητεῖ ταχεῖαν ὁ Σιλεντιάριος ἀκρόασιν, ὦ Ἀναξ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Εἰσαχθήτω.

(Εἰσέρχεται ὁ Παῦλος καὶ προσκλίνει.)

## ΣΚΗΝΗ ΚΣΤ'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ ὁ ΠΑΥΛΟΣ.

ΠΑΥΛΟΣ.

Φεῦ,

Εἰδήσεις φέρω δυσaréστους, Βασιλεῦ. Ἡ στάσις ἐδεινώθη καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ θρόνου ἤδη μεγαλεῖον ἀπειλεῖ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τί ἕτερον συνέβη;

ΠΑΥΛΟΣ.

Οἱ στασιασταὶ εἰς τῆς Σοφίας τὸν λιμένα πρὸ μικροῦ τοῦ Πρόβου τὴν οἰκίαν ἐπυρπόλησαν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τοῦ Πρόβου;

ΠΑΥΛΟΣ.

Ὅπλα παρ' αὐτοῦ ἐζήτησαν, καὶ Βασιλέα ἀνεκήρυκτον αὐτόν. Ἐκείνου δὲ κρυβέντος, ἐξεμάνησαν καὶ τὴν οἰκίαν ἔκαυσαν.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Δεινότατον.

ΠΑΥΛΟΣ.

Τοῦ Ἀλεξάνδρου κατεστράφη σὺν αὐτῇ τὸ Βαλανεῖον.

ΝΑΡΣΗΣ.

Προσεβλήθη φανερῶς τοῦ στέμματος ἡ αἵγλη.



ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Εἰς τ' Ἀνάκτορα  
κατέφυγον ἐσχάτως ὁ Πομπήιος  
καὶ ὁ ἐκείνου ἀδελφὸς Ὑπάτιος.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ἡ παρουσία κινδυνώδης, Βασιλεῦ,  
τῶν μυστικῶν μνηστήρων τούτων τῆς ἀρχῆς  
ἐν τῇ παρούσῃ ὥρᾳ.

ΤΡΙΣΚΟΣ.

Ταλαντεύεται  
τῶν Ἀνακτόρων ἡ φρουρά, καὶ κρύπτονται  
βλαστοὶ ἐτέρας δυναστείας ἐν αὐτοῖς.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Σπαθάριε, σὺ σπεῦσον πρὸς τοὺς Πρίγκηπας·  
τοῦ παλατίου ἐξελθόντες, οἴκαδε  
ἀπίτωσαν ἡσύχως.

(Ὁ Καλοπόδιος ὑποκλινόμενος ἐξέρχεται.)

ΤΗΓΑΣΙΟΣ.

Ἐπηλήθευσαν  
οἱ φόβοι μου, ὦ Ἀναξ, καὶ ταχύτατα,  
ἀλλὰ καιρὸν ἀκόμη ἴσως ἔχομεν.  
Παραχωρήσεις ἂν ἀγγείλωμεν εὐθύς,  
ἐλπὶς ὑπάρχει.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἀναγκαῖον τὸ κακόν,  
ὦ Ἀναξ, φαίνεται μοι. Τὸ ἀνώτατον  
συμφέρον τοῦτο ἀπαιτεῖ, καὶ εἰς αὐτὸ  
ἡμεῖς προθύμως πάντα θυσιάζομεν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Εὐχαριστῶ, Κοιαῖστορ, δοκιμάσωμεν,  
ἀφ' οὗ φρονεῖτε πάντες τοῦτο χρήσιμον.

Ἀλλὰ τὸ μέτρον ἐντελῶς ἐφήμερον.  
Ταχέως αὖθις ἀρωγὴν πολύτιμον  
ὑμῖν ζητήσω.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Εἰς πᾶν νεῦμα πρόθυμος.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἀνὰ τὴν πόλιν ἀγγεληθῶ τάχιστα  
εἰς τοῦ Ἐπάρχου ὅτι τὸ ἀξίωμα  
προεχειρίσθη ὁ Φωκάς.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Λαοφιλὴς  
ἀνὴρ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ὁ Βασιλείδης τοῦ Κοιαιστόρος  
διάδοχος

ΛΕΩΝ.

Ἀρίστη ὄντως ἐκλογή.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ, εἰσερχόμενος.

Εὐγνωμονοῦσι, Βασιλεῦ, οἱ Πρίγκηπες  
ἐπὶ τῇ ἀσφαλείᾳ, ἣν ὑπόσχεσαι,  
ἀλλ' ἐν κινδύνοις τὸ καθήκον παρὰ σὲ  
αὐτῶν τὴν θέσιν καθορίζει.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὑποπτος  
ἡ αἰφνιδία αὕτη ἀφοσίωσις.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἐκτελεσθήτω παρευθὺς τὸ κέλευσμα,  
καὶ τῆς πρωΐας πᾶσα ἡ ἐνέργεια  
ἐτοιμασθήτω. Εἰς τὸ ἔργον σπεύσατε.  
(Ἐν ᾧ ἀποχωροῦσιν οἱ μεριστᾶνες προσκλίνοντες  
πίπτει τὸ διασκήνιον.)



## ΣΚΗΝΗ ΚΖ΄.

Ἡ αὐτὴ αἴθουσα τὴν ἐπαύριον. ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ μόνος, ἀπλῶς ἐνδεδυμένος.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, ψηλαφούμενος.

Σὺ εἶσαι, Καππαδόκη; Ὀνειρεύομαι;  
Σὺ τὸν χιτῶνα φέρων τοῦτον τὸν ἀπλοῦν;  
Σὺ ἰδιώτης; Φοβερὰ κατάπτωσις,  
πτωχέ μου φίλε. Σὲ οἰκτείρω ἀληθῶς.  
Ποῦ τὸ σκιάδιόν σου τὸ παμμάργαρον,  
τὸ συρματεῖνόν σου σκαρανίκιον,  
καὶ τὸ ταμπάρον ποῦ τὸ χρυσοκόκκινον;  
Εἰς ἄλλον ταῦτα πάντα παρεδόθησαν,  
καὶ λάκτισμα σοὶ μένει ὡς ἀντάλλαγμα.  
Πλὴν καὶ ὁ βίος ὁ ἀπλοῦς ἐπίφθονος,  
Πρὸς τί παραπονήσαι; Ἀναπαύθητι

καὶ διαρκῶς μελέτα τὰς σεπτὰς γραφάς,  
ταμεῖον πάσης ἀρετῆς καὶ γνώσεως.  
Ἄν μὴ λανθάνω, λέγουσί που — «Ἔσονται  
οἱ ἔσχατοι ταχέως πρῶτοι. —»

(Φαίνεται προσερχομένη ἡ Θεοδώρα, ὑπὸ τεσσάρων  
Παιδοπούλων ἀκολοθουμένη, ἅτινα ὑποκλίνονται  
παρὰ τὴν θύραν, καὶ ἀποσύρονται.)

Ἔρχεται

ἡ Θεοδώρα. Φαίνεται κατάκοπος,  
ἀποτεθαρρημένη, καὶ κατάλληλος  
ἡ ὥρα πρὸς τελείαν ἐκκαθάρισιν  
τῶν ἐκκρεμῶν σπουδαίων λογαριασμῶν.

## ΣΚΗΝΗ ΚΗ΄.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ καὶ ΘΕΟΔΩΡΑ.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, βαθέως ὑποκλινόμενος.

Τὰ σέβη μου, Αὐτοῦστα, τὰ βαθύτατα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οὐδὲν ἡγγέλθη νέον;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Προτιμότερον

ἂν εἶχεν οὕτως.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Μὲ φοβίζεις.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Καὶ μακρὰν

τῆς ἐξουσίας μένων, διετήρησα  
ἐνδιαφέρον μέγα εἰς τὰ πράγματα,  
— δυσκόλως ἐκριζοῦται ἡ συνήθεια —  
δι' ὃ καὶ ἀποστόλους ἔπεμψα πιστοῦς,  
τοῦ Βασιλέως μυστικῶς τὰ βήματα  
ἀκολουθοῦντας.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Καὶ λοιπόν;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐπέστρεψαν

ἐνταῦθα πρὸ βραχείος, ἐξαγγέλλοντες  
τῆς ἀποπείρας ταύτης τῆς εὐέλπιδος  
ἀποτυχίαν πληρεστάτην.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀλλὰ πῶς;

Λεπτομερῶς εἶπέ μοι.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐσεβάσθησαν

τὴν συνοδείαν τὴν λαμπρὰν εἰς τὰς ὁδοὺς  
διερχομένην, καὶ ἀφίχθη ἀσυνῆς  
ὁ Αὐτοκράτωρ εἰς τὸ ἵπποδρόμιον.  
Ἐκεῖ ἐφάνη αἴφνης εἰς τὸ Κάθισμα,  
τὸ μεγαλεῖον αἰωρῶν τὸ ἄριον,



καὶ ὀρκισθεὶς μανδᾶτα, προσεφώνησε  
τὸ πλῆθος. — «Εἰς τὸ σῶμα τὸ πανάχραντον  
τοῖς πᾶσιν, εἶπε, συγχωρῶ, καὶ δέχομαι  
τὴν ἁμαρτίαν ἐπ' ἐμοῦ. Ἄν ἔπταισα  
μὴ εἰσακούσας τὰς εὐχὰς ὑμῶν εὐθύς,  
ἰδοῦ, τὸ σφάλμα διορθῶν, καθήρεσα  
τοὺς εἰς τὰ πλῆθη δυσαρέστους ἄρχοντας».

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τί εἶπον τότε οἱ παρόντες;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐκραζαν

ὀλίγοι — «Ζήτω ὁ Ἰουστινιανός,  
τῆς Ῥώμης Αὐτοκράτωρ» — Ἄλλ' οἱ πλείονες  
— «Τὰ πλῆθη φενακίζεις» — ἐπεφώνησαν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Θεέ, καὶ τότε;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Παρευθὺς ἀποσυρθεὶς  
ὁ Αὐτοκράτωρ, εἶπε τοῖς Συγκλητικοῖς.  
— «Υπάγετε, ὦ τέκνα, καὶ φυλάξατε  
ὑμῶν τοὺς οἴκους» — Εἶτα δὲ παρήγγειλε  
τῷ Στρατηλάτῃ τὴν γνωστὴν ἐπίθεσιν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὅρτῃ Κυρίου ἐφ' ἡμᾶς.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Δεινότατα

τὰ πράγματα βεβαίως, ἀλλ' ἀπέμειναν  
καὶ ἀφωσιωμένοι εἰς ὑμᾶς τινες,  
ἐν οἷς συγκαταλέγω τὸν ἀπόβλητον.  
(Υποκλινόμενος.)

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εἰς ἀνωτέραν βίαν ὑπεκύψαμεν  
προσωρινῶς.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Γνωρίζω τοῦτο, Ἄνασσα,  
οὐδὲ παραπανοῦμαι. Ἄλλο τι ἐστὶ  
τὸ θλίψεως πληροῦν με.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ποῖον ἄραγε;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Μικρὰν ζητήσας χάριν, μάτην ἔκτοτε  
τὴν λύσιν ἀναμένω.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀμετάβλητος

ἢ πρόθεσίς σου.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἦδραιώθη ἔκτοτε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πλὴν ὁ πατὴρ ἀφίχθη ἤδη.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Παρ' αὐτῷ

καὶ αὐθις πάντα ἐξαντλήσω τῆς πειθοῦς  
τὰ μέσα, ἀλλ' ἀνάγκην ἔχω ἀφευκτον,  
ἂν ἀποτύχω, ἀσφαλούς σου συνδρομῆς.  
Εἰς νεανίαν ἴσως ἐπιτρέπεται  
μακρὰ σπατάλη ἐτωσίων στεναγμῶν.  
Ἄλλ' ἐν ἐμοὶ ὁ πόθος καὶ ἡ τέλεις  
ὀλίγον συγχωροῦσι τὸ μεταίχμιον.  
Ἄλγῶν τὰ νεῦρα, ἄλλως παροξύνομαι,  
καὶ εἰς τοὺς φίλους ὀχληρὸς καθίσταμαι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐν ᾧ λαλοῦμεν αὐθις θυσιάζεται  
ὑπὲρ ἡμῶν ὁ τλήμων Βελισάριος.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐπιτελεῖ καθήκον πρὸς τοὺς Ἄνακτας,  
καὶ τοῦτο μόνον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Παραιτήσου χάριν μου.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, ἀπειλητικῶς.

Τὸ θέλημά σου δι' ἐμὲ διαταγή.  
Ἐπάρχει τρόπος ἄλλος ἐκτελέσεως  
οὐδόλως ἐνοχλῶν σε. Καίτοι κράζοντες  
οἱ Πράσινοι τοσοῦτον ἤδη κατ' ἐμοῦ,  
ἂν ἐλαχίστην ἀνοχὴν ἐδείκνυσαν,  
εἰσὶ βεβαίως πάντες προθυμότατοι  
τοσοῦτον ὅπως εὐτελὴ ἐκδούλευσιν  
παράσχωσί μοι.





ΘΕΟΔΩΡΑ, ὑπερηφάνως.

Ἐννοῶ τί σκέπτεσαι·  
πλὴν μὲ γνwrίζεις ἀτελῶς, ὡς φαίνεται.  
Ἄρνοῦμαι.

(Ἀναπετάννυται ἡ θύρα, παρατάττονται φύλακες,  
καὶ κράζει ὁ Μανδάτωρ. «Ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Ῥω-  
μαίων!» Ἐπιφαίνεται δὲ ὁ ἸΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, κατα-  
βεβλημένος, βασταζόμενος ὑπὸ τοῦ ΝΑΡΣΗ, καὶ  
ἀκολουθοῦμενος ὑπὸ τοῦ ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΥ, ἰδιωτικῶς  
ἡμφιεσμένου, τοῦ ΠΡΙΣΚΟΥ, τοῦ ΛΕΟΝΤΟΣ, τοῦ  
ΠΗΓΑΣΙΟΥ, τοῦ ΣΟΛΟΜΩΝΟΣ καὶ ἄλλων μερι-  
στάνων.)

Οἶον θέαμα, ὦ ὕψιστε!

ΚΑΤΤΠΑΔΟΚΗΣ, τῇ Θεοδώρα ἰδίᾳ.

Τὰ πάντα ἐξαρτῶνται ἔτι παρὰ σοῦ.  
Τὴν χάριν ποιήσόν μοι, ἣν ἐζήτησα·  
ἐγὼ τὴν σωτηρίαν σοὶ ὑπόσχομαι.

ΘΕΟΔΩΡΑ, ὁμοίως μετ' ἀδημονίας.

Ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως θυσιάζομαι.  
Ὡς θέλης πράξον.

ΚΑΤΤΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐκ ψυχῆς εὐγνωμονῶ.

## ΣΚΗΝΗ ΚΘ'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ οἱ παρεισελθόντες.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὡ αὐτοκράτορ!

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Φεῦ, τὰ πάντα, φίλη μου,  
ἀπώλοντο.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Μὴ οὕτως ἀπελπίζεσαι.  
Ὁ Στρατηλάτης ἴσως τὴν κατάθραυσιν  
τῶν ἀπειθούντων συντελέσῃ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Οὐδαμῶς  
πιστεύω τοῦτο. Εἶδον τὴν κατάστασιν  
τῆς πόλεως. Τὰ πάντα πλέον μάταια.  
(Ἀκούεται κλαγὴ ὅπλων. Εἰσέρχονται ὁ Βελισάριος  
καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ αὐτοῦ, κεκονιαμένοι καὶ κατάκοποι  
ἐκ τῆς μάχης.)

ΛΕΩΝ.

Ἴδου αὐτοί.

## ΣΚΗΝΗ Λ'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ οἱ παρεισελθόντες.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ταχέως τόσον, Στρατηγέ;

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ, τῷ Ἰουστινιανῷ.

Φεῦ, Αὐτοκράτορ, ὅλως ἀπετύχομεν.  
Συνήθροισα τοὺς Γότθους καὶ ὠρμήσαμεν  
κατὰ τοῦ πλήθους. Ἡ ἀντίστασις μικρά,  
καὶ χιλιάδας ὅλας κατεσφάξαμεν,  
ἀλλ' ἐδεινώθη ἔτι μᾶλλον τὸ κακόν.

Τοὺς φιλησύχους ἤρχισαν φονεύοντες  
πολίτας οἱ κακοῦργοι, καὶ διέδωκαν  
τὸ πῦρ εἰς συνοικίας ἔτι ἀσινεῖς.  
Δι' ὃ καί, βλέπων ὅτι κατεστρέφετο  
ἡ πόλις πᾶσα, κατ' ἀνάγκην ἔπαυσα  
τὴν περαιτέρω καταδίωξιν.

(Ὁ Αὐτοκράτωρ, ἡ Αὐτοκράτειρα καὶ οἱ κυριώτεροι  
μεγιστάνες κἀκθύνονται περὶ τὴν τράπεζαν τοῦ Συμβου-  
λίου· οἱ λοιποὶ ἴστανται περίῃ.)



ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Καλῶς

ἐποίησας. Ἄρκοῦσι ταῦτα τὰ δεινά.  
Ἀπομενεῖ ἡ μνήμη ἀποφύλιος  
ἡμῶν καὶ οὕτω.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οἱοι λόγοι, Βασιλεῦ;

Ἡμεῖς ἐσμὲν ἄθωοι καὶ προέβημεν  
εἰς μέτρα ἐπειγόντως ἀπαραίτητα.  
Σκληρὰ τῶν ἐστεμμένων τὰ καθήκοντα  
πολλάκις.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἴσως, φίλη, ἀλλ' ἀπώλετο  
καὶ ἡ ἐσχάτη ἤδη δι' ἡμᾶς ἐλπίς,  
δι' ὃ καὶ τὰς θυσίας πλέον περιττὰς  
νομίζω.

ΜΑΝΔΑΤΩΡ.

Ἐσπευσμένως ὁ Σπαθάριος,  
Τρισαύγουστε, προστρέχει.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Νέα συμφορὰ  
βεβαίως. Αὗται φθάνουσι ταχύτερον.  
(Εἰσέρχεται ὁ ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ καὶ προσκλίνει.)

## ΣΚΗΝΗ ΛΑ΄.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ ὁ ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἀγγέλλων, Ἄναξ, γεγονότα ἔρχομαι  
σπουδαῖα λίαν. Ὁ λαὸς συνέρρευσε  
παρὰ τῷ Ὑπατίῳ, ἅμα ἔμαθε  
τὴν ἐκ τῶν Ἀνακτόρων ἀπομάκρυνσιν,  
καὶ Αὐγούστον ἐκείνον ἀνηγόρευσε.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ὁ κτύπος οὗτος δι' ἡμᾶς ὁ ἔσχατος.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἡ συνετὴ Μαρία, ἡ τοῦ Πρίγκηπος  
συμβία, μάτην παρεκάλει κλαίουσα,  
καὶ ὅτι ἐξωθεῖται εἰς ἀπώλειαν  
προλέγουσα βεβαίαν ὁ Ὑπάτιος.  
Ἐπέμειναν οἱ δῆμοι καὶ παρέλαβον  
αὐτὸν διὰ τῆς βίας.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ποῦ μετέβησαν;

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Εἰς τὸν τοῦ Κωνσταντίνου φόρον σπεύσαντες,  
ἐπὶ τῶν βάθρων ὕψωσαν, καὶ δέσαντες

χρυσοῦν στρεπτόν, τῆς Ῥώμης Αὐτοκράτορα  
καὶ Βασιλέα προσεφώνησαν αὐτόν.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Καὶ μετὰ τοῦτο τί ἐγένετο;

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Πολλοὶ

συνήλθον ἄλλοι καὶ Συγκλητικοί τινες,  
προβάλλοντες ποικίλας γνώμας. Ἐνιοὶ  
κατὰ τῶν Ἀνακτόρων συνεβούλευον  
ἐπίθεσιν ἀμέσως, πλὴν παρέτυχεν  
ὁ Ὠριγένης, ὅστις, θεῖα χάριτι,  
ἀπέτρεψεν ἐκ τούτου. — «Ἄν εἰς σύγκρουσιν  
προβῶμεν, εἶπε, ριψοκινδυνεύομεν  
τὰ πάντα, ἐν ᾧ ἤδη βέβαιοι ἐσμέν.  
Ἀνάτορα καὶ ἄλλα πλεῖστα ἔχομεν,  
τὰ τῆς Ἑλένης καὶ τὰς Πλακελλιανάς.  
Ἐκεῖ ὁ νέος ἀπελθέτω Βασιλεὺς,  
ἀναλαμβάνων πᾶσαν τὴν διοίκησιν,  
καὶ διεξάγων ἀσφαλῶς τὸν πόλεμον,  
ἐὰν ἐκσπάσῃ οὗτος. Ἄλλ' ἀπίθανον.  
Εὐδαίμων εἰς τὸ ἄκρον λογισθήσεται  
τῆς ἐξορίας ὁ Ἰουστινιανὸς  
ἂν ἐλευθέραν τὴν ὁδὸν ἀφήσωμεν.» —



ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Φεῦ, εἶπεν οὗτος τὴν πικρὰν ἀλήθειαν.  
Κατὰ τῶν Ἀνακτόρων ἐὰν ἤρχοντο,  
ἀπέβαινε ματαία πᾶσα ἄμυνα.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Τῷ Ὠριγένει πλὴν ἀντεῖπον ἕτεροι,  
ποθοῦντες γοργοτέραν τὴν ἐνέργειαν,  
καὶ πρὸς τὴν γνῶμην τέλος συμμορφούμενοι  
τοῦ Ὑπατίου, εἰς τὸ Ἱπποδρόμιον  
ἀπῆλθον πάντες.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οὕτως δίδοται ἡμῖν  
ἀνάπαυλα ὀλίγη. Τί ποιήσωμεν;  
Τί σκέπτεσθε;

ΛΕΩΝ.

Φεῦ, πλέον πᾶσαι περιτταί  
ἡμῶν αἱ σκέψεις.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ἡ ζωὴ ἀπέμεινεν  
ἡμῖν καὶ ταύτην σώσωμεν.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Πᾶν δυνατόν  
ἐλήφθη μέτρον, πλὴν ματαίως.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Συμφορῶν  
τὸ Κράτος νέων ἀπαλλάξωμεν. Εὐθύς  
εἰς Δρόμωνα τιθέντες τὰ πολύτιμα,  
ἀπάρωμεν εἰς Θράκην. Ἡ Ἡράκλεια  
πιστὴ ὑπῆρξεν ἔσσει καὶ ὀχυρὰ  
τυγχάνει.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Τοῦτο φαίνεται μοι φρόνιμον.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Βελτιωθέντων τῶν πραγμάτων, δυνατὴ  
τῆς πρωτευούσης ἴσως ἡ ἀνάκτησις  
ὑπάρξει αὐθις διὰ τῶν ἐπαρχιῶν.

ΘΕΟΔΩΡΑ, ἐγχειρομένη βιαίως.

Συγγνώμην, ἂν ταραττῇ ἡ παράχορδος  
φωνή μου γνῶμην, ὡς δοκεῖ, ὁμόφωνον  
τοῦ Συμβουλίου. Ἀσθενὴς εἰμὶ γυνή,  
καὶ ὅμως βράζει ἐν ἐμοὶ τὸ αἷμά μου  
εἰς τὴν ἰδέαν ταύτην. Ἀναξ σύνελθε!  
Ἀσύμφορον νομίζω τὴν ἐπαίσχυντον  
φυγὴν καὶ ἂν τὸν βίον οὕτω σώσωμεν.  
Ὁ θάνατος μοιραῖον τέλος ἐπὶ γῆς,  
καὶ ἡ τιμὴ τὸ πάντων τιμαλφέστερον  
τοῖς Βασιλεῦσι. Αὕτη μου ἡ ἄλουργις  
τὸ σάβανόν μου ἔσται. Ἡ δραπετεύσις  
εὐχερεστάτη εἰς ἡμᾶς. Τὸ πέλαγος  
εὐρύ, ἀφθόνους θησαυροὺς κεκτήμεθα  
καὶ στόλους ὅλους. Ἀλλὰ πρόσεξον καλῶς  
μὴ θεωρήσης τοῦ θανάτου χείρονα  
τοιαύτην ἐπὶ τέλους σωτηρίαν. Ναί,  
τὸ ἐπ' ἐμοὶ ἐκθύμως παραδέχομαι  
τὸ λόγιον ἐκείνο, ὅτι «ἄριστον  
ἐστὶν ἡ βασιλεία ὡς ἐντάφιον»

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ, ἐγχειρόμενος.

Αἱ λέξεις αὗται, Βασιλῆς, παρήγορον  
εἰς τὴν ψυχὴν μου βάλαμον ἐνέχουσιν.  
Ἀφάτως ἡδημόνουν, τὴν ἀντίστασιν  
ἐγκαταλειπομένην βλέπων, ἀλλ' εἰμὶ  
δειλὸς ἐν συμβουλίοις. Ναί, κατορθωτὴν  
φρονῶ ἐγὼ εἰσέτι τὴν παράτασιν  
τῆς πάλης, καὶ μεγάλην σπουδαιότητα  
νομίζω κεκτημένην τὴν συνάθροισιν  
τῶν ἀντιπάλων εἰς τὸν χώρον τὸν στενὸν  
τοῦ Ἱπποδρόμου.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Τοῦτο ἀληθέστατον.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Τοὺς δορυφόρους ἔχω καὶ ὑπασπιστὰς  
ἐτοιμοὺς πάντας, ὁ Ναρσῆς τοὺς σὺν αὐτῷ,  
ὁ Μοῦνδος τοὺς Αἰρούλους.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Μετεκάλεσα  
καὶ τὸν γενναῖον κρύφα Κωνσταντίολον.  
Χιλίους ἄνδρας φέρει.



ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τύχη ἀγαθῇ.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἄρκοῦσιν οὗτοι, καὶ ἂν θέλῃς, Βασιλεῦ,  
ἡμεῖς σὲ ὁδηγοῦμεν εἰς τὸ Κάθισμα.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τῆς Βασιλίσσης τὸ ἀκμαῖον φρόνημα  
τὸ θάρρος μου καὶ αὐθις μοὶ ἀπέδωκε.  
Ναί, εἰς τὸ μέσον τῶν ἐχθρῶν ριπτόμενοι,  
ἢ σώσωμεν τὸ Κράτος, ἢ ζητήσωμεν  
ἐν τῇ πορφύρᾳ θάνατον βασιλικόν.

ΜΑΝΔΑΤΩΡ.

Προστρέχει, Ἄναξ, ὁ Κουβικουλάριος,  
καὶ ὁ Εὐδαίμων, τῶν Βενέτων Δήμαρχος.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Αὐτοὺς ἐνταῦθα παρευθὺς εἰσάξατε.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Νομίζω τοῦτο οἰωνὸν βελτίονα.  
Ἀμφότεροι ἀπῆλθον ὅπως πείσωσι  
τοὺς πρῶτους τῶν Βενέτων εἰς μετάνοιαν.  
(Εἰσέρχονται οἱ δύο προρρηθέντες καὶ προσκλίνουσι.)

## ΣΚΗΝΗ ΔΒ΄.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ οἱ παρεισελθόντες.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Χαρὰ ἀστράπτει βλέπω εἰς τὰ πρόσωπα  
ὑμῶν, ὦ φίλοι.

ΝΑΡΣΗΣ.

Ἀγαθὰς, Βασίλισσα,  
κομίζομεν εἰδήσεις. Οἱ στασιασταὶ  
ἐνέπλησαν ἄθροοι τὸν ἵπποδρομον,  
καὶ θαρραλέως τότε ὁ Ὑπάτιος,  
ἐπὶ τοῦ θρόνου καθεσθείς, ἀνέλαβε  
τὴν ἐξουσίαν.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Πλὴν μικρὸν διήρκεσεν  
ἡ βασιλεία αὕτη. Ἡ διχόνοια  
διήρесе τὰ πλήθη, καὶ ἡ σύτχυσις  
ἐκορυφώθη. Τότε Βένετοι τινές,  
κατηχηθέντες ὑφ' ἡμῶν, ἐφώνησαν·

«Ἰουστινιανὲ Αὐγουστε, τοῦ βίγκας. Κύριε  
σῶσον Ἰουστινιανὸν τὸν Βασιλέα, καὶ Θεο-  
δώραν τὴν Αὐγοῦσταν!»

ΝΑΡΣΗΣ.

Οἱ λόγοι οὗτοι θύελλαν ἐξήγειραν  
βιαίαν, καὶ ταχέως ξιφουλκήσαντες,  
πολλοὶ ἐξ ἀμφοτέρων συνεπλάκησαν  
τῶν δήμων.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Αὕτη ἀληθῶς θεόπεμπτος  
ἡ συγκυρία.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Παραυτίκα σπεύσωμεν,  
τῆς διχονοίας ταύτης ὠφελούμενοι.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἐκθύμως πάντες εἰς τὸ ἔργον, φίλοι μου.  
Ὡς σύνθημα δοθήτω τῆς συγκλήσεως  
— Ἑλλὰς καὶ Ῥώμη. —

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Αὐτοκράτορ, ὁ Θεὸς  
ἐξιλεώθη. Μετὰ σοῦ ὁ οὐρανός.  
(Ἐν ᾧ ἀπέρχεται ὁ Ἰουστινιανός, ὑπὸ τῶν λοιπῶν  
ἀκολουθοῦμενος, πίπτει τὸ διασκήνιον.)



ΣΚΗΝΗ ΛΓ.

Τὰ δώματα τῆς Αὐτοκρατείας. Ἡ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ καὶ ἡ ἈΝΤΩΝΙΝΑ συνομιλοῦσιν. Ἡ ἸΩΑΝΝΙΝΑ γονυκλινῆς προσεύχεται ἐν γωνίᾳ.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Θεέ μου, ποῖον τὸ ἀποβησόμενον.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Σφοδρὸς μακρόθεν πάντοτε ἀκούεται  
ὁ θόρυβος τῆς μάχης.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Πολυάριθμον  
ἐπικουρίαν ἔλαβεν ὁ Βασιλεὺς.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Διὰ τῆς θύρας τοῦ Κοχλίου Αἴρουλοι  
τρισχίλιοι ἐξῆλθον.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἔβαινον ὁμοῦ  
ὁ σύζυγός σου καὶ ὁ Ἀναξ.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ὕψιστε

Θεέ, σὺ σῶσον τὸν πατέρα.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Παμπληθεῖς

Συγκλητικοὶ προθύμως καὶ Σπαθάριοι  
παρηκολούθουν.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Οἱ Κουβικουλάριοι  
τοῦ Βασιλέως προηγούμενοι.  
(Ἀναπετάννυται ἡ θύρα, καὶ παρατάττονται ἑκατέρωθεν εὐνοῦχοι.)

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Ἔρχεται

ἡ Ἀνασσα.

(Εἰσέρχεται αὕτη· αἱ τρεῖς γυναῖκες σπεύδουσιν  
ἀσπάζονται τὰς χεῖρας αὐτῆς.)

ΣΚΗΝΗ ΛΔ΄.

Αἱ ἀνωτέρω καὶ ἡ ΘΕΟΔΩΡΑ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὅποιαί ὦραι φοβεραί.  
Ἦχὼ μακρόθεν ἀπαισία τῆς σφαγῆς  
τὰ γεγονότα ἐξαγγέλλει μόνη.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Φεῦ,  
τῶν Ἀνακτόρων αὐστηρῶς φυλάττονται  
αἱ θύραι.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ἀποβαίνει ἡ προσπέλασις  
ἀδύνατος.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πιστοὺς μου ἤδη ἐπεμψα  
πολλοὺς, μακρόθεν ὅπως κατοπτέωσιν,  
ἀλλ' ἄρχι τοῦδε οὐδὲ εἰς ἐπέστρεψε.



ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, βαίνουσα πρὸς τὸ παράθυρον.

Ὁ θόρυβος, νομίζω, ἐπιτείνεται.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, ὁμοίως.

Μακρόθεν βλέπω στίφη πολυάριθμα.

(Ἡ Θεοδώρα καὶ ἡ Ἀντωνίνα πλησιάζουσιν ἐπίσης εἰς τὸ παράθυρον.)

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Νομίζω ὅτι διακρίνω καθαρῶς  
τὸ χρῶμα τῶν Πρασίνων.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Ναί, Βασίλισσα,

ἐτράπησαν. Ἀτάκτως δραπετεύουσι.

(Ἐπιφαίνεται αἴφνης εἰς τὴν θύραν ὁ Καππαδόκης.)

## ΣΚΗΝΗ ΔΕ.

Αἱ ἄνωτέρω καὶ ὁ ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Εἰς σὲ χαρὰ καὶ κλέος, Αὐτοκράτειρα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τί λέγεις, Καππαδόκη;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τὴν ὑπόσχεσιν,

ἣν ἔδωκά σοι, ἀκριβῶς ἐτήρησα·

Τὴν στάσιν κατὰ κράτος συνετρίψαμεν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τὴν πρόνοιαν τὴν θεῖαν εὐλογήσωμεν.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Μεγάλη ὥρα.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Οἷα ἀγαλλίασις.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ἐσώθη ὁ πατήρ μου;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ναί, φιλτάτη μου.

Ἐσώθη, καὶ τοὺς ἄλλους πάντας ἔσωσε.

Ἡ νίκη αὕτη εἰς αὐτὸν ὀφείλεται.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Εὐχαριστῶ σοι, Παναγία Δέσποινα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Καὶ πῶς τὸ πρᾶγμα διεξήχθη;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐσπευσεν

εὐθὺς ὁ Στρατηλάτης πρὸς τὸ Κάθισμα,

προσβάλλων κατὰ πρῶτον τὸν Ὑπάτιον,  
ἀλλὰ τῆς θύρας οἱ φρουροὶ ἀντέστησαν  
τηροῦντες ἔτι θέσιν ἐπαμφοτέρων.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Οἱ μουσαροί.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Εἰς μόνον τὸν ψωμίζοντα

ἐν ἀσφαλείᾳ οὗτοι μένουσι πιστοί.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Προσέταξεν ὁ Ἄναξ τότε ἔφοδον  
πρὸς τῆς Χαλκῆς τὸ μέρος. Τὰ Προπύλαια  
ἐκαίοντο εἰσέτι, καὶ θαυμάσιος  
ἐκεῖ ὑπῆρξεν ἀληθῶς ὁ Στρατηγός.  
Δι' ἐρειπίων καπνιζόντων προχωρῶν,  
ὑπερπηδῶν τὰς φλόγας, εἰς τὸ Ἱππικὸν  
ἐν τέλει ἀφικνεῖται.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Πάτερ φίλτατε.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Εἰς τὴν στοὰν εἰσδύσας τὴν Βενέτειον,  
τὴν δεξιόθεν τοῦ Καθίσματος, εὐθὺς  
ἐχώρησε καὶ αὖθις πρὸς τὸν ἄρπαγα.  
Ἄλλ' ἦν στενὸς ὁ χώρος, καὶ ὁ κίνδυνος  
τῆς κατ' αὐτοῦ τοῦ ὄχλου ἐπιθέσεως  
ἐν τῇ προδόμῳ τούτῃ φοβερώτατος.  
Καὶ ὄντως, ἂν ἐκεῖνος διεφθείρετο,  
ἐκτεθειμένος ἔμενεν ὁ Βασιλεὺς  
καὶ ἀφευκτος τῶν ὅλων ἡ ἀπώλεια.





ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Θεέ μου, ποία φοβερὰ στιγμή.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Εὐθύς

ἐν τούτοις εἶδεν ὁ δαιμόνιος ἀνὴρ  
τὸ ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ συμφερώτερον.  
Ἐντὸς τοῦ Ἱπποδρόμου ἀναρίθμητον  
τὸ πλήθος, ἀλλ' ἀπαύστως ἐπέζετο,  
δυσχερεστάτην καθιστῶν τὴν ἄμυναν.  
Ὁ Στρατηλάτης δισχιλίους μετ' αὐτοῦ  
ἀνδρείους μόνον εἶχεν, ἀλλ' ἐνόμισεν  
αὐτοὺς ἀρκοῦντας, καὶ δικαίως — «ῚΑρατε  
τῶν κολεῶν τὰ ξίφη» — ἀνεφώνησε  
καὶ ὤρμησεν ὡς λαῖλαψ αἰφνης. Φοβερὰ  
σκηνὴ ἐπῆλθε τότε. Ἡ ἀντίστασις  
ὑπῆρξε στιγμιαία. Συνετρίβοντο  
τὰ πλήθη ἐφορμῶντα εἰς τοὺς θύρακας  
τοὺς καταχρύσους, καὶ δεινῶς ἐπαίοντο,  
ἐτράπησαν δὲ τέλος πάντες εἰς φυγὴν,  
ἀδιακρίτως κατακρεουργούμενοι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὅποια μᾶστιζ φοβερὰ ὁ πόλεμος.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐκ τοῦ θορύβου ἐννοῶν τὸ γεγονός,  
διὰ τῆς Πύλης τῆς Νεκρᾶς εἰσέρχεται  
εὐθύς ὁ Μοῦνδος, καὶ συγχρόνως προσβληθεὶς  
ὁ ὄχλος κατὰ κράτος διαφθείρεται.  
Τρισμῦριοι καὶ πλέον κατεκόπησαν,  
νομίζω.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τί μοι λέγεις;

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Οἶα συμφορά.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Σφαγὴ φρικώδης.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Οἶμοι, ναί, ἀλλ' ἄφευκτος.

Ἡ στάσις οὕτω κατεθραύσθη ἐντελῶς.  
Ἐν μέσῳ τοῦ θορύβου εἰς τὸ Κάθισμα  
ὁ Βοραΐδης καὶ Ἰουστός ἤρθησαν,  
τοῦ Βασιλέως, κρύφα, οἱ ἀνεψιοί,  
καὶ εἰς τὸν θρόνον ἔτι τὸν Ὑπάτιον  
καθήμενον εὐρόντες, εἰς τὸν Ἄνακτα  
παρέδωκαν. Ὅμοίως συνελήφθησαν  
ὁ Πρόβος, Ὠριγένης καὶ Προκόπιος.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Τῆς ὕδρας πᾶσαι ἐν ταύτῳ αἱ κεφαλαί.

(Ἀκούονται ἔξωθεν ἀλαλαγμοί. Ἡ Ἰωαννίνα σπεύ-  
δει πρὸς τὸ παράθυρον.)

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπιστρέφει.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Εὐφημοῦν

ἀκολουθεῖ τὸ πλήθος καὶ παράφορον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀεὶ πρὸς τὴν σελήνην ἀνατέλλουσιν  
τοῦ ὄχλου ῥέει ἡ τυφλὴ παλίρροια.

(Ἀναπετάννυται ἡ θύρα, παρατάττονται φύλακες,  
ὁ Μανδάτωρ φωνεῖ «Ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Ῥωμαίων»  
καὶ εἰσέρχεται ὁ Ἰουστινιανός, ἀκολουθούμενος ὑπὸ  
τοῦ Βελισαρίου, τοῦ Ναρσοῦ, καὶ ἄλλων ἀξιωματικῶν,  
καὶ μεγιστάνων. Ἡ Θεοδώρα σπεύδουσα ρίπτεται  
εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Αὐτοκράτορος.)

## ΣΚΗΝΗ ΛΣΤ'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ οἱ παρεισελθόντες.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τὴν νίκην ταύτην, φίλη μου, ὀφείλομεν  
εἰς τοὺς γενναίους τούτους, ἀλλ' ἀνήκει σοι  
τὸ κλέος ἅπαν. Σὺ, μεγάλη ἐν μικροῖς,  
μεγάλῃ ἐν μεγάλοις ἀπεδείχθης νῦν.  
Σὺ, ἐν κινδύνοις τολμηρὰ καὶ φρόνιμος

ἐν Συμβουλίῳ, εὐγενὲς ἐνέπνευσας  
εἰς πάντας θάρρος. Σὺ, ὑπῆρξας ἡ ψυχὴ  
τῆς τροπαιοῦχου ταύτης ἀντιστάσεως.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τὸν δίκαιον ἀγῶνα ἐστεφάνωσεν  
ἡ θεία χάρις.



ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Θερμοτάτας δέχθητι  
τὰς συγχαρητηρίους, Βασιλεῦ, εὐχὰς  
τῶν ἀφωσιωμένων ὑπηκόων σου.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Εὐχαριστῶ σοι, ἄρχον. Ἀγγελθήτωσαν  
αἱ ἀγαθαὶ εἰδήσεις ὅτι τάχιστα  
ταῖς ἐπαρχίαις πάσαις.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τελεσθήτωσαν  
παντοῦ τῆς ὑψηλίου ἐπινίκια.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Συνάμα δὲ νομίζω ἀπαραίτητον  
τῶν ἱππικῶν ἀγώνων τὴν διακοπὴν.

Αἰτία οὗτοι τοῦ κακοῦ παντός, πληγὴ  
τοῦ Κράτους καταστάντες ἀνυπόφορος.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Φρονιμωτάτη αὕτη ἡ διάταξις.

ΠΟΛΛΟΙ.

Τοῦ βίγκας, Αὐτοκράτορ ὑπερένδοξε.

ΑΛΛΟΙ.

Ἡ Τρισαυγοῦστα ζήτω, μήτηρ τῶν λαῶν.

ΑΛΛΟΙ.

Ὁ Ὑψιστος φυλάττοι τοὺς δεσπόζοντας.

(Ἐν ᾧ πάντες ἀνευφημοῦσι, καὶ οἱ στρατιῶται κρού-  
ουσι τὰς ἀσπίδας διὰ τῶν δοράτων, καταπετάννυται  
ἡ αὐλαία.)



Η ΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΝΙΚΑ.





Ο ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ ΚΑΙ Η ΑΝΤΩΝΙΝΑ ΕΝ ΚΑΡΧΗΔΟΝΙ.

## ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

### ΣΚΗΝΗ Α΄.

Αἰθουσα ἐν τοῖς Ἀνακτόροις. ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, ΚΑΙΠΠΑΔΟΚΗΣ ἡμφιεσμένος ὡς ἐν ταῖς πρώταις πράξεσι, ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ ὁμοίως, ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ, ΝΑΡΣΗΣ, ΕΥΔΑΙΜΩΝ, ΠΡΙΣΚΟΣ, ΛΕΩΝ, ΠΗΓΑΣΙΟΣ, ΣΟΛΟΜΩΝ, καὶ ἄλλοι ἄρχοντες, συνομιλοῦσιν ἀριστερόθεν, καθήμενοι περὶ τράπεζαν. Ἡ ΘΕΟΔΩΡΑ, ἡ ΑΝΤΩΝΙΝΑ, ἡ ΙΩΑΝΝΙΝΑ καὶ ἡ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ δεξιόθεν κεκτώσι.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Μ' ἐκπλήττει ὄντως, χαροπῶς παρήγορος,  
τοῦ Κράτους ἡ ταχίστη ἀναβίωσις  
μετὰ πληγὰς τοιαύτας.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐξεχύθησαν  
οἱ δηλητηριώδεις φαίνεται χυμοί,  
τὸ σῶμα ἐπαφέντες εὐρωστότερον.



ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἀγάλλομαι πρὸς τούτοις βλέπων περίξ μου  
καὶ αὖθις τοὺς ἀρχαίους ὑπηρέτας μου.  
Τὴν θέσιν τὴν προτέραν ἀποδίδων σοι,  
ὦ Καππαδόκη, σοὶ ὀφείλω χάριτας  
καὶ διὰ τὰς προσφάτους ἐκδουλεύσεις σου.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἄπλοῦν καθήκον, Ἄναξ, ἐπετέλεσα.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Εἰς σὲ τῶν πλείστων ἡγετῶν ὀφείλεται  
τῆς ἀνταρσίας ἡ ταχεία σύλληψις.

ΘΕΟΔΩΡΑ, τῇ Καππαδόκῃ.

Ὑπὲρ τὸ δέον αὐστηρὰ ἐφάνη μοι  
ἡ τύχη μόνη τῶν Πριγκήπων.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Ἔσπευσας

τοὺς ἀτυχεῖς φονεύσας ἐν τῇ φυλακῇ,  
καὶ Πατρικίων ρίψας εἰς τὴν θάλασσαν  
τὰ πτώματα.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἡξίου ὁ Ὑπάτιος

μεθ' ὄρκου, ὅτε ἀνεκρίθη, μάλιστα  
τοὺς στασιώτας ὅτι πάντας ἤθροισεν  
ἐντὸς τοῦ ἵπποδρόμου, ὅπως κάλλιον  
ἐκεῖ καταστραφῶσι.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἄν ὑπῆκουον

αὐτῷ, τῆς πρωτευούσης πῶς ἐπέτρεψε  
τὴν δῆωσιν; ὦ ἄφες. Ἀναπτύσσονται  
οἱ ὄφεις ἐν τῷ κόλπῳ θερμαινόμενοι.  
Οὐδὲ τοῦ Πρόβου θεωρῶ, τὸ ἐπ' ἐμοί,  
ἀμέτοχον κινδύνων τὴν διάσωσιν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πιστὸς ἐκείνος εἰς ἡμᾶς διέμεινε.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Οὐχ ἦττον, μετριάζων κατὰ δύναμιν  
τὴν ἀναγκαίαν ταύτην αὐστηρότητα,  
διέταξα τοῖς τέκνοις τὴν ἀπόδοσιν  
τῆς πατρικῆς οὐσίας.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐπιείκεια,

ἐφ' ἣ πενθῶ.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ἀρκοῦσιν, ἀδυσώπητε,  
τῶν ἄλλων πάντων ἀνταρτῶν τὰ κτήματα,  
κατασχεθέντα χάριν τοῦ ταμείου σου.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Χρημάτων χρεῖαν ἔχομεν ἀπόλυτον,  
ὦ χρυσαλὶς, καὶ αὕτη ἡ περίστασις  
ὑπῆρξε κατὰ τοῦτο ἀνεκτίμητος.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Χρημάτων χρεῖαν ἔχομεν πραγματικῶς.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἡ θεραπεία τῶν προσφάτων συμφορῶν,  
καὶ τῶν μελλόντων ἔργων ἡ ἐπίσπευσις  
διπλοῦν καθήκον ἤδη ἐπιβάλλεται.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Τῆς πρωτευούσης ἡ ἀνοικοδόμησις  
μετ' ἀπιστεύτου προχωρεῖ ταχύτητος.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ἰδίως ἀνυποῦται, ὡς ἐκ θαύματος,  
τοῦ Ἀνθεμίου ὁ θαυμάσιος Ναός.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἡ εἰμαρμένη, φαίνεται, μαντεύουσα  
τὸ μέλλον κάλλος τοῦ κτιρίου, ἔκαυσε  
τὸ παλαιόν.

ΛΕΩΝ.

Ἐπίσης ἐπισπεύδεται  
καὶ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας παρ' αὐτό,  
καὶ τοῦ Ξενῶνος ἡ ἀνοικοδόμησις.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Πλὴν τούτων ἄλλοι τεσσαράκοντα Ναοὶ  
τῆς πρωτευούσης πολλαχοῦ ἐγείρονται,  
μαρμάρινοι οἱ πλείστοι.

ΝΑΡΣΗΣ.

Ἦδη ἤρχισαν  
καὶ αὖθις ἐκ τῆς τέφρας ἐξερχόμενα  
τὸ Αὐγουσταῖον καὶ τὸ Βουλευτήριον.





ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἡ ἐργασία προχωρεῖ ταχύτατα  
καὶ εἰς τῶν Βασιλείων τὰ προπύλαια.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Διὰ τῶν νέων ἔργων συναφθήσονται  
ὁ οἶκος τοῦ Ὁρμίσδα, ὅπου ἄλλοτε  
κατῴκουν, αἱ μεγάλαι ἐφεξῆς στοαί,  
ὁ Ζεύξιππος, καὶ πάντα ἐκατέρωθεν,  
τοῦ Κωνσταντίνου ἔχοντα τὴν ἀγορὰν  
ὡς τέρμα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εἰς τὰς πόλεις διετάχθησαν  
ἐπίσης ἔργα τὰς πρωτίστας παμπληθῆ,  
Ναοί, καὶ βαλανεῖα, καὶ Ἀνάκτορα,  
τὸ Κράτος ὅπως συμμετάσχη σύνολον  
τῆς προϋούσης βελτιώσεως.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Καλὰ  
βεβαίως ταῦτα, ἀλλ' ἰδίως χρήσιμα  
τ' ἀποπερατωθέντα ὀχυρώματα  
πρὸς ἄρκτον καὶ πρὸς ἔω.

ΛΕΩΝ.

Ἡ ἀσφάλεια  
ἐκεῖθεν ἤδη ἐντελής.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Πλὴν τῶν τριῶν  
προτειχισμάτων, καὶ ἡ χώρα σύμπασα  
ὕπὸ πυργίσκων κατελήφθη.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ἐκαστος  
σχεδὸν ἀγρὸς ἰδίᾳ προφυλάττεται  
πρὸς ἓνα τούτων γειτονεύων.

ΝΑΡΣΗΣ.

Μένουσι  
καὶ τὰ πρὸς νότον ἤδη, ὧν ἐπείγουσαν  
τὴν ἔναρξιν νομίζω.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Συμμερίζομαι  
τὴν γνώμην ταύτην. Δυσχερὲς καθίσταται  
καὶ οὕτω τῶν βαρβάρων ἡ προέλασις,  
ἀλλ' ὅπως ἔργον πλήρες καταρτίσωμεν,  
καὶ λυτρωθῶμεν ἐφεξῆς ὀλοτελῶς  
ἐκ τῆς μερίμνης ταύτης, ἀπαραίτητος  
δοκεῖ μοι ἡ τελεία ἐξασφάλισις  
καὶ τῶν χωρῶν ἐκείνων, ὅσαι ἄλλοτε  
ὑπῆρξαν ἡ ἐστία τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ἐν ᾧ ἐν νέοις χρόνοις, φεῦ, ὑπέστησαν  
ἀνήκεστα τοσαῦτα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ναί, ὠχρίασεν  
ἡ αἴγλη τῆς Ἑλλάδος ἡ ἀκήρατος,  
καὶ τοῦ Φειδίου καὶ Ἰκτίνου εἰς σωροὺς  
τὰ ἔργα ἤδη κείνται τὰ θεσπέσια·  
ἀλλὰ καὶ ταῦτα σώσωμεν τὰ λείψανα,  
ἀρχαίας δόξης τιμαλφὴ μνημόσυνα,  
καὶ τοῦ ὑψίστου κάλλους ὑποδείγματα.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, τῷ Βελισαρίῳ.

Ὅποίαν ἔχεις γνώμην, ὦ Στρατάρχα, σὺ  
περὶ τῶν νέων τούτων ὀχυρώσεων;

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Παρὰ τὴν λίμνην Καστορίαν φρούριον  
ὑπῆρχε πάλαι, ἐκλιπὸν ὀλοτελῶς,  
δι' ὃ καὶ μένει αὕτη ἀπροστάτευτος  
ἡ δίοδος.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἡ λίμνη νῆσον κέκτηται,  
ἐκεῖ ἐτέραν κραταιὰν ἰδρύσωμεν  
φερώννυμόν μου πόλιν.

ΝΑΡΣΗΣ.

Εἰς Ἡράκλειαν  
καὶ τῆς Κλεισούρας τὰ στενὰ διέρχεται  
ἡ ἀπὸ Ἰλλυρίας εἰς τὴν ἀρκτικὴν  
Ἑλλάδα λεωφόρος.



ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Προτεχίσματα,  
τὸ μῆκος ἅπαν τῶν στενῶν κατέχοντα,  
νομίζω ἀναγκαῖα.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἡ ἀνέγερσις  
ἀμυντηρίων ἔργων ἀπαραίτητος  
καὶ εἰς τῆς Θεσσαλίας πάσας τὰς λοιπὰς  
κυριωτέρας πόλεις. Τὴν Μητρόπολιν,  
τὴν Λάρισσαν, τοὺς Γόμφους, καὶ τὰ Φάρσαλα.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ὁ κίνδυνος ἰδίως πρὸς τὴν θάλασσαν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Δι' ὃ καὶ ἀπαιτεῖται σκέψις σύντονος  
περὶ τῶν δύο κόλπων.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ὁ Μαλιακὸς  
εὐκόλως ὀχυροῦται.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Δυσχερέστερος  
ὁ ἀνεπεπταμένος Παγασητικὸς.

ΝΑΡΣΗΣ.

Βεβαίως, ἀλλὰ πάντων σπουδαιότατον  
τὰς Θερμοπύλας θεωρῶ τὰς εὐκλειεῖς.  
Αὐταὶ τῆς ἐπιλοίπου ἐνομίσθησαν  
αἱ κλείς Ἑλλάδος ἑσαεῖ, καὶ σοβαρὰν  
μελέτην ἀπαιτοῦσι.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Καταστήσωμεν  
αὐτὰς ἐν ὅλοις ἀπορρήτους. Ὑψηλὰ  
ἀν ἔγερθῶσι τείχη εἰς τὸ κύριον  
στενὸν καὶ πάσας τὰς πλαγίας ἀτραπούς,  
ἀν προστεθῶσι προμαχῶνες ἰσχυροὶ  
εἰς τὰς ἐπάλξεις, ἀν τὸ ὅλον σύστημα  
διὰ φρουρίων ἐλασσόνων συνδεθῇ,  
καὶ κατασκευασθῶσιν οἱ ἀρμόδιοι  
εἰς τοὺς φρουροὺς σιτώνες, καὶ δεξαμεναί,  
πιστεύω ὅτι πᾶς ἐκλείπει φόβος.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ναί.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἀναμφιβόλως, πλὴν καὶ μέτρον ἕτερον  
ἐπάναγκες νομίζω. Ἦδη τὸ στενόν,  
ἐκ περιοίκων συγκεϊμένη, πρόχειρος  
φρουρὰ φυλάττει, ἐπελθόντων τῶν ἐχθρῶν,  
ἀλλὰ τυγχάνει αὕτη ἀκατάλληλος.  
Δι' ὃ καὶ εἰς τὸν χώρον τὸν ἐπικάϊρον  
νομίζω τοῦτον σύμφορον τὴν ἵδρυσιν  
μονίμου καὶ γενναίου ἀποσπάσματος.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τὴν γνώμην ταύτην ἐντελῶς ἀσπάζομαι.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Εἰς τὸ ταμεῖον ἐφεξῆς ληφθήτωσαν  
τὰ χρήματα πρὸς τοῦτο τὰ θεωρικά,  
ἃ κατ' ἀρχαῖον ἔθος ἔτι ἅπασαι  
αἱ Ἑλληνίδες πόλεις συναθροίζουσι.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Εἰς δυσχιλίῳν τὴν συντήρησιν ἀνδρῶν  
ἀρκοῦσι ταῦτα.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ τῇ Καππαδόκῃ.

Τέλος ὠριμάζουσιν  
οἱ ὄμφακες, ὥς βλέπεις.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Κατεστράφησαν  
τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος τὰ προχώματα.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ὀλιγωρία καὶ σεισμοὶ ἠρήμωσαν  
τὴν Βοιωτίαν, ἅπαν τὸ Αἰτωλικόν,  
καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἐγερθήσονται  
τῶν Πλαταιῶν τὰ τείχη τὰ πανάρχαια  
καὶ τῶν Θηβῶν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τὸ ἔργον τὸ περίπυστον  
τοῦ Περικλέους ἐντελῶς κατέπεσε.  
Τῶν Ἀθηνῶν τὰ σκέλη ἐκ τῆς κόνεως  
καὶ αὖθις ἐξελθόντα, ὅπως ἄλλοτε  
αἰγὶς τῆς πολιούχου ἀποβήσονται.





ΛΕΩΝ.

Φροντὶς σπουδαία καὶ ἡ Πελοπόννησος.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἐκεῖ κατ' ἔθος πᾶσαι ἀπροστάτευτοι αἱ πόλεις, ἀλλ' ἐκ νέου ὀρθωθήσεται εἰς τὸν Ἴσθμὸν τὸ μέγα τεῖχος, πολλαπλῶν φυλακτηρίων καὶ φρουρίων εἰς αὐτὸ προστιθεμένων.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τὸ κοινὸν διάγραμμα μοὶ φαίνεται καθ' ὅλα οὕτω τέλειον· προβῶμεν θαρραλέως εἰς ἐκτέλεσιν.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ἰλιγγιὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἀνθρώπινον τὰ ἔργα ταῦτα πάντα λογιζόμενον, τὰ ἐν ὀλίγοις χρόνοις συμπληρούμενα.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἀπὸ τοῦ Ἰστροῦ ὅλη μέχρι τοῦ Ἴσθμοῦ ἡ χώρα ὠχυρώθη, ἀνεγείρονται καταστραφεῖσαι πόλεις, καλλωπίζονται διὰ κτιρίων θαυμασίων αἱ λοιπαί, καὶ μεταβάλλει ὅπιν ἡ ὑφήλιος.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Τρισένδοξος, ὦ Ἄναξ, ὄντως ἐσαεὶ μενεῖ ἡ μνήμη τῆς ἀρχῆς σου.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τὸ τερπνὸν ἐν τούτοις συνενοῦται πρὸς τὸ χρήσιμον. Ἐν ᾧ εἰς ἔργα καταγίνεσθε ὑμεῖς ἀμύνης, παραδείσους καὶ ἡλύσια εἰς τὸ Ἑραῖον, τὰς Ἰουκουνδιανάς, καὶ ἀλλαχοῦ ὠραίους σχεδιάζουσα, ἐγὼ τὸ ἔργον συμπληρῶ τῆς φύσεως.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Γενναιοδώρας τὰς φαιδράς ἐκάλλυνεν ἐκείνη ὄχθας τοῦ Βοσπόρου, ἀλλὰ σύ, τὴν τέχνην προσλαβοῦσα ὡς ἐπίκουρον, ἐδείχθης ὑπερτέρα.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Μεταβάσα χθὲς εἰς τὸ Ἑραῖον, ἔμεινα κατάπληκτος. Ἐντὸς βραχέος πόσα ὄντως θαύματα. Ἡ κινδυνώδης ὄχθη εἰς γαλήνιον λιμένα μετεβλήθη, καὶ τὸ ῥόθιον καὶ τῆς θυέλλης τὴν ὁρμὴν ἀπείργουσι, πληροῦντα τὰς ἀβύσσους, κρηπιδώματα, ἐν ᾧ τεμένη καὶ λαμπρὰ Βασίλεια, κομποὶ λουτρῶνες καὶ στοαὶ μαρμάρينوι, ταχέως πανταχόθεν ἀνεγείρονται, καὶ ὑπὸ κήπων καὶ λειμῶνων εὐθάλων περικοσμούνται.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Φίλον ἐνδιαίτημα διὰ τὸ θέρος τοῦτο ἔσται.

ΛΕΩΝ.

Τὸ φαιδρὸν ἐπίσης βαλανεῖον Ἀρκαδιαναὶ ταχέως συμπληροῦται, πρὸς ἀνατολὰς τῆς πόλεως.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Τοῦ πόντου Ζέφυροι ἐκεῖ πρὸς μυρεμφόρους αὔρας ἀναμίγνυνται, εὐθύμως τοῖς ναύταις διαλέγονται οἱ ἐκ τῆς ὄχθης, καὶ ὁ δῦων ἥλιος ἐπὶ λευκῶν μαρμάρων καταυγάζεται.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Πολλὰς ἐκ λίθου εἰργασμένας καὶ χαλκοῦ οἱ πρῶτοι ἐρμογλύφοι ἀφιέρωσαν εἰκόνας.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ναί, πλὴν πᾶσαι ὑπολείπονται κατὰ πολὺ ἐκείνης, ἣν ἀνέθηκεν εὐγνώμον τῇ Ἀνάσσει τὸ Βυζάντιον.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Βεβαίως, ὅσον ἐλαττοῦται καὶ αὐτὴ τοῦ ἀμιμήτου πρωτοτύπου.



ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ἄλουργός  
αὐτῆς ὁ κίων, καὶ τῷ χρώματι δεικνύς  
τὴν Βασιλίδα ὅτι φέρει.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἦ στιγμή  
ἀφίκετο νῦν, φίλοι, ἄλλης σκέψεως  
σπουδαίας. Κατ' ἀνάγκην ἐγκατέλιπον,  
ὥς ἐκ τῶν ἐμφυλίων τούτων σπαραγμῶν,  
τοῦ εὐκλεοῦς σχεδίου τὴν ἐκτέλεσιν,  
ὃ προεθέμην. Ἦδη τοῦ προγράμματος  
τὸ πρῶτον μέρος διεξήχθη κατ' εὐχὴν,  
ἀσφαλισθέντων τῶν συνόρων πρὸς βορᾶν  
καὶ πρὸς τὴν ἑω, ὅπερ ἐπιτρέπει μοι  
ἐπιχειρήσεις εὐρυτέρας πρὸς δυσμάς,  
καὶ τῶν χωρῶν ἐκείνων τὴν ἀνάκτησιν,  
ὡς ἐν καιροῖς ὀλέθρου ἀπωλέσαμεν.

ΝΑΡΣΗΣ.

Ὅσάκις περὶ τούτου συνεσκέφθημεν  
ἐθεωρήθη πρὸ παντὸς ἐπείγουσα  
τοῦ Κράτους τῶν Βανδήλων ἡ κατάλυσις.

ΛΕΩΝ.

Καὶ ἀληθῶς ἐκείνο πᾶσαν δυσχερῇ  
ἐν Ἰταλίᾳ καθιστᾷ προσπάθειαν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Μετὰ τοῦ Ἰλδερίχου σχετισθεὶς στενῶς,  
ἀπέφυγον πρὸ χρόνων τὸ ἐγχείρημα,  
ἀλλὰ τροπὴν ἀλλοίαν ἤδη ἔλαβον  
τὰ πράγματα. Αἱ σχέσεις αὗται πρὸς ἐμέ,  
ἡ ἀνεξιθρησκεία τοῦ σεπτοῦ ἀνδρός,  
ἡ ἥττα, ἣν ὑπέστη ὁ Ἰλδερίχος  
κατὰ τῶν Μαυρουσίων πολεμῶν, δεινὴν  
ἐν Καρχηδόνι στάσιν προεκάλεσαν.  
Τὸν θρόνον ὁ Γελίμερ τέλος ἥρπασε,  
καὶ καθειρχθεὶς ὁ Ἄναξ ὁ ἀπόβλητος,  
ἀφ' οὗ ἀνάνδρως ἐτυφλώθη, μοι ζητεῖ  
τὴν ἀρωγὴν μου ἐπιμόνως ἔκτοτε.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ἀρίστη αὕτη ἀληθῶς ἡ ἀφορμή.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Δὶς ἔπεμψα Πρεσβείας εἰς τὸν ἄρπαγα,  
προτείνων ὅπως τῷ δειλαίῳ γέροντι  
ἀποδοθῇ ὁ θρόνος, ἢ ἐλεύθερος  
ἀποσταλῇ μοι ὧδε εἰς Βυζάντιον·  
μετ' αὐθαδεΐας ὁ θρασὺς ἀπέρριψεν  
ἐκείνος τὰς προτάσεις.

ΛΕΩΝ.

Εἰς Ἐπίσκοπον,  
ἐσχάτως ἐξ ἑσῶς ἀφικόμενον,  
ὁ Πλάστης ἐπεφάνη, τὴν κατάκτησιν  
ἀπάσης τῆς Λιβύης ὑπισχνούμενος,  
ἂν ἀρωγὴ δοθῇ τις εἰς τὸ πλήρωμα  
ἐκεῖ τῶν ὀρθοδόξων.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Θεὸς δάκτυλος  
τὸ ἄθλον οὕτως, Ἄναξ, ἐπιβάλλει σοι.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Πλὴν τούτων ἤδη τὴν ἰσχὺν ἐμείωσαν  
τῶν πολεμίων σπαραγμοὶ ἐμφύλιοι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εἰσὶν εἰς ἀνταρσίαν οἱ ὀρθόδοξοι,  
καὶ οἱ τοῦ Ἰλδερίχου φίλοι ἔτοιμοι.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Δεσπόζων ἐν Τριπόλει ὁ Πουδέντιος,  
τὴν πόλιν ἤδη εἰς ἡμᾶς προσήνεγκε.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Καὶ τῆς Σαρδοῦς ὁ Γώδας ἤδη τύραννος,  
ἀποστατήσας, ἐκηρύχθη.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Πανταχοῦ  
τὸ Κράτος τῶν Βανδήλων ἡ διαφθορά  
καὶ ἡ διχογνωμία διακναίουσι.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Καθ' ὅλα εὐνους δι' ἡμᾶς ἡ ἐποχή.  
Τί λέγετε;



ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Μεγάλως, Ἄναξ, θλίβομαι  
τῷ εὐγενεῖ σου πόθῳ ἀνθιστάμενος,  
ἀλλ' ἐλευθέραν γνώμην ἐπιβάλλει μοι  
ἡ σπουδαιότης τῆς στρατείας, ἣν ἐγὼ  
ὡς εἰς τὸ ἄκρον κινδυνώδη θεωρῶ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τί λέγεις, ἄρχον;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, ἐγειρόμενος.

Ἰσχυρότερος πολὺ  
ἐτύγχανεν ὁ Λέων, ὅτε ὅμοια  
ἀπεπειράθη, καὶ οἰκτρῶς ἀπέτυχε.  
Ἄλλα καὶ νικηφόροι ἐπισύρομεν  
πολέμων ὅλην ἐφ' ἡμᾶς περίοδον  
διαποντίων. Ὅναρ ἡ συντήρησις  
τῆς Ἀφρικῆς, ἐνόσῳ ἄλλοι ἄρχουσι  
τῆς Σικελίας καὶ τῆς Ῥώμης. Ἀπαντας  
τοὺς πόρους δ' ἐν Ἀσίᾳ διαθέντες, νῦν  
τὰ μέσα πόθεν πισθῶμεν πρὸς σειρὰν  
ὀλόκληρον τοιούτων κατακτίσεων,  
ἐν ᾧ ἐν μόνον ἐξαρκεῖ δυστύχημα  
καὶ αὖθις ὅπως πειναλέοι βάρβαροι  
τὸ Κράτος πανταχόθεν πλημμυρήσωσι.  
Μεγαλοπράγμων, διαπλάττεις, καὶ σφριγῶν  
χιμαίρας, Ἄναξ, φαεινάς, πλὴν ἄκουσον  
καὶ τῆς ὠρίμου πείρας τὰ διδάγματα.  
Ἡμέρας ὅλας ἑκατὸν πεντήκοντα  
ἡ Καρχηδὼν ἀπέχει τῷ βαδίζοντι  
διὰ ξηρᾶς, καὶ πλήρης παρελεύσεται  
διὰ θαλάσσης ἔτος, πρὶν τοῦ στόλου σου  
σοὶ ἀγγελθῇ ἡ τύχη. Τὸ Βασίλειον  
ἐξασφάλισας, οἷον νῦν εὐρίσκεται,  
τῇ ἀληθείᾳ, οὐ μικρὰ κατώρθωσας.  
Ἀρκέσθητι εἰς ταῦτα καὶ στερέωσον  
τὰ θέμεθλα τοῦ θρόνου. Ἄλλως, ὄνειρα  
διώκων φροῦδα, σπαταλήσεις τάχιστα  
τὰ μέσα τῆς ἀμύνης, καὶ εἰς κίνδυνον  
τὸν θρόνον σου ἐκθέσεις ἀναπόφευκτον.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, μετ' ἀδημονίας.

Σὲ ἤκουσα προθύμως καὶ προσεκτικῶς,  
τὴν φρόνησιν γνωρίζων καὶ τὴν πίστιν σου,

ἀλλὰ καιρίως μὲ λυπεῖς. Τὸ ἄστρον μου  
μεσουρανεῖ, καὶ ὄντως μειδιῶσί μοι  
μεγάλα καὶ γενναῖα ἐγχειρήματα.  
Συνήθους Βασιλέως βίος ἤρεμος  
φορτίον φαίνεται μοι ἐπαχθέστατον.  
Ἀνοίγεται μοι εὐκλεές τὸ στάδιον,  
καὶ εἰς αὐτὸ θαρρούντως σπεύδω. Μετ' ἐμοῦ  
τίς ἔσται;

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἄναξ, ἐσαεῖ θεραπείων σου.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, στρεφόμενος πρὸς αὐτόν.

Γνωρίζω τὴν φωνὴν σου, Βελισάριε.  
Ἦχεῖ αἰεὶ ὡς σάλπιγξ ἐμβατήριος,  
ἡρωϊκοὺς ἀγῶνας προμηνύουσα.  
Εὐχαριστῶ σοι, ἐνδοξέ μου Στρατηγέ.  
Εἰς Ἀφρικὴν τοὺς ἄνδρας σὺ ὁδήγησον  
τοὺς κλεισθέντας ἐν Ἀσίᾳ, τὴν ἀρχὴν  
συντρίψας τῶν Βανδήλων τὴν ἀτέρωχον,  
καὶ τιθασσεύσας τὸν ὤμον Γελίμερα,  
ὁδήγησόν μοι ὧδε, τοῦ θριάμβου σου  
ἀγλαΐσμα καὶ κλέος.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Τὰ κατ' ἄνθρωπον  
ἐπιτελέσω χαίρων.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἄρχον Ἐπαρχε,  
ὀριστικῆς ληφθείσης ἀποφάσεως,  
εἰς τὸν γνωστόν σου ζῆλον ἀνατίθηναι  
τὰς προετοιμασίας. Νῆας ἄθροισον  
πεντακοσίας εὐρυχώρους φορητοῦς,  
εἰς δισμυρίους ναύτας ὅλως ἐπαρκεῖς,  
τοὺς Αἰγυπτίους, Ἰωνας, καὶ Κίλικας.  
Τῶν δὲ δρομῶνων ἄλλοι ἐννεήκοντα  
ἐκ Βυζαντίου δισχιλίους ἐκλεκτοὺς  
λαβέτωσαν ἐρέτας.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Μύριοι πεζοί,  
καὶ πέντε χιλιάδες τῶν ἀρίστων μου  
ἵππων μοι ἀρκοῦσι.



ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τοὺς ὑπασπιστὰς  
καὶ τοὺς ἀτομικοὺς σου ἔχεις ἅπαντας  
πρὸς τούτοις δορυφόρους.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Ἀληθὴ στρατὸν  
ἀποτελοῦσιν οὗτοι μόνοι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πρόχειροι  
εἰσὶ καὶ Φοιδεράτοι, ἀλλ' εὐάριθμοι.  
Τετρακοσίους τῶν Αἰρούλων ὁδηγεῖ  
ὁ Φάρας.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Μασσαγέται ἐξακόσιοι,  
ἵπποτοξόται οὗτοι πάντες ἄριστοι,  
ὑπέικουσι τῷ Βάλα καὶ Σινίω.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ὑποστρατήγους τοὺς ἀρίστους ἐκλεξον,  
τὸν Ζαῖδον, Κτενάτον, καὶ Μαρκιανόν,  
μετὰ τοῦ Τερεντίου καὶ Σαράπιδος,  
διὰ τοὺς πεζομάχους.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Διεκρίθησαν  
οἱ πλείστοι τούτων ἐν Ἀσίᾳ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τοὺς ἱππεῖς  
εἰς τὸν Βαρβάτον, τὸν Ρουφίνον, τὸν Ἀγάν,  
τὸν Πάππον, καὶ Ἀλθίαν ἐμπιστεύθητι.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Οἱ πρῶτοι δύο κηδεσταί μου, οἱ λοιποὶ  
οἰκεῖοί μου καὶ φίλοι.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ὁ Καλώνυμος  
προχειρισθήτω ὡς τοῦ στόλου ἀρχηγός.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἀνὴρ γενναῖος καὶ εἰδήμων.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὑπαρχος  
τοῦ στρατοπέδου ἔστω ὁ Ἀρχέλαος.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Καὶ οὗτος πάντων τῶν λοιπῶν ὁ κράτιστος.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τὸ ἔαρ ἤδη προχωρεῖ. Πρὶν ἐντελῶς  
ὁ προσεχὴς παρέλθῃ μὴν Ἰούνιος,  
ἐμπρὸς τῶν Ἀνακτόρων παρελάσασα  
ἡ νέα στρατιά μου, ἀπελεύσεται,  
τοῦ Πατριάρχου εὐλογοῦντος.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Μετ' αὐτῆς  
κομίσει τῶν λαῶν σου πάσας τὰς εὐχάς.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Ἀποδημῶντος τοῦ Στρατάρχου, παρ' αὐτὸν  
καλεῖ με τὸ καθῆκον. Μακροχρόνιος  
βεβαίως ἔσται ἡ στρατεία, καὶ φρονῶ  
τὴν παρουσίαν τῆς συζύγου χρήσιμον  
τῆς ἀφωσιωμένης. Ἐξαιτοῦμαί σοι  
τὴν ἄδειαν πρὸς τοῦτο, ὦ Βασίλισσα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὡς θέλεις πράξον, ὦ Ζωστή.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ, τῇ Ἀντωνίνᾳ.

Περιχαρὴς  
τὴν πρότασίν σου ταύτην ἀποδέχομαι,  
ἀλλ' ἡ Ἰωαννίνα;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐμπιστεύθητε  
αὐτὴν εἰς τὰς φροντίδας καὶ τὸ φίλτρον μου.  
Ἐντὸς τῶν Ἀνακτόρων μετοικήσασα,  
ἀσφαλεστάτη ἔσται.

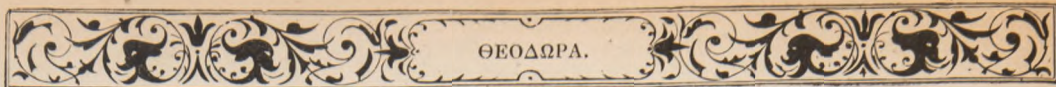
ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἀποδέχεσαι,  
Ἰωαννίνα;

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Σοῦ ἀπόντος, πάτερ μου,  
ὁποῖον τούτου ἄσυχον τερπνότερον;





ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τὰ πάντα τότε κατ' εὐχὴν βαδίζουσι·  
καὶ ἤδη, φίλοι, ἄφετέ με.  
(Οἱ μεριστᾶνες προσκλίνουσιν ἑδαφιαίως καὶ ἀπέρ-  
χονται.)

ΘΕΟΔΩΡΑ, πρὸς τὰς γυναῖκας.

Ἄγετε!

(Ἀποσύρονται καὶ αὗται. Ἡ Θεοδώρα μένει εἰς  
σκέψεις βεβυθισμένη. Ὁ Ἰουστινιανὸς θεωρεῖ αὐτὴν  
ἐφ' ἱκανὸν χρόνον σιγῶν.)

## ΣΚΗΝΗ Β΄.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ καὶ ΘΕΟΔΩΡΑ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ὅρῳ σε σύννουν, φίλη, τί συμβαίνει σοι;

ΘΕΟΔΩΡΑ, ἀνακύπτουσα.

Ἐνώπιον τῶν ἔργων, ὅσα πρὸ ἡμῶν  
οὐρανομήκη κεφαλὴν ἐγείρουσιν,  
ἐκκελυμένον ἔμενε τὸ πνευμά μου,  
καὶ ἡσθανόμην δέος ἀπροσμάχητον.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τί λέγεις; Σὺ, ἡ πλήρης θάρρους, δειλιᾷς;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εἰς τὸν λιμένα μόλις διεσώσαμεν  
τὴν ἀμειλίκτως χειμασθεῖσαν κιβωτόν,  
καὶ νέους ἤδη πλόας σχεδιάζομεν  
εἰς σκοτεινὰ πελάγη καὶ ἀπύθμενα.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Κατάπληκτον ὁρᾷς με.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Μοὶ ἐποίησαν  
ἐντύπωσιν βαθεῖαν τοῦ Καππάδοκος  
οἱ λόγοι.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Πλὴν πῶς τοῦτο;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἦκιστα ἐγὼ  
τὴν πίστιν, ὡς γνωρίζεις, τοῦ ἀνδρὸς τιμῶ,

ὃν σὺ τοσοῦτον θεωρεῖς πολύτιμον,  
ἀλλὰ βαθύνους πάντως καὶ ὀξυτερῆς  
ἐπλάσθη.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τοῦτο ἀληθές.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Μεθύεται

ὁσάκις τὸ συμφέρον ἀναμίγνυται,  
ἀλλ' ἄλλως ὄμμα κέκτηται ἀλάνθαστον.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Καὶ ὅμως ἤδη ἀπατάται. Ἐν ἐμοὶ  
αἰσθάνομαι ἑδραίαν τὴν πεποίθησιν  
εἰς τὴν ἐπιτυχίαν. Θεὸς δάκτυλος  
μὲ ἄγει, φίλη, τὴν ὁδὸν δεικνύων μοι,  
καὶ κατισχύσω ἐν τῷ ἔργῳ τῷ δεινῷ,  
τὴν Αὐτοκρατορίαν τὴν Ῥωμαϊκὴν  
ἐγείρων αὐθις ἐκ τῆς τέφρας, καὶ λαμπρὸν  
τὸ στέμμα τῶν Καισάρων περιβάλλων σοι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Καλῶς γνωρίζω τὴν μεγάλην σου ψυχὴν,  
οὐδ' ἀμφιβάλλω περὶ σοῦ. Φοβίζει με  
τὸ τέρμα, οἷον σὺ φαντάζεσαι αὐτό,  
καὶ τρέμω μὴ, διώκων τ' ἀνεπίτευκτα,  
προβαίνης ἄνω ποταμῶν. Παλινδρομοῦν  
τὸ ρεῦμα θέλεις τῶν αἰώνων, Λάζαρον  
τὴν Ῥώμην νέον, ἥτις, μέγας κολοσσός,  
κατέπεσε πρὸ χρόνων, τὴν ὑφήλιον



διὰ λειψάνων καὶ σποδοῦ καλύψασα.  
 Ἄλλ' εἰς τοὺς νόμους καὶ αὐτῆς τῆς φύσεως  
 ἀντίκειται τοιαύτη παλινόρθωσις.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, σκυθρωπός.

Σὺ τοῦτο λέγεις ἤδη, σὺ ἢ ἄλλοτε  
 τοσοῦτον ἐμψυχούσα καὶ ὠθοῦσά με,  
 σὺ ἢ ψυχὴ μου, ὁ προστάτης ἄγγελος,  
 εἰς ὃν ὀφείλω ὅ,τι ἤδη ἔπραξα,  
 καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς μελλούσης δόξης μου;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐγώ, ναιί, φίλε, ἀλλ' οὐχὶ τὰς εὐγενεῖς  
 ἐλπίδας ἵνα καταστρέψω, ἅς ἐν σοὶ  
 ἐθαύμασα τοσοῦτον. Ἄλλην πρόθεσιν  
 λαλοῦσα εἶχον. Προσεγγίζει ἡ στιγμή  
 τῆς ἐνεργείας, καὶ πρὸ τούτου ἐμβριθῶς,  
 ἐπισταμένως τὸν σκοπὸν ἐτάσωμεν,  
 ὃν μελετῶμεν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἀναπνέω.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Μάταιος

ἂν ἀποβαίνει πᾶς ἀγὼν πρὸς ἐκταφὴν  
 τοῦ παρελθόντος, ἀφ' ἐτέρου ἢ ζωῇ  
 βλαστάνει ἐκ τῆς τέφρας, ἣν ζωογονεῖ,  
 στοιχεῖα νέα εἰς αὐτὴν ἐγχεοῦσα.  
 Ὁ μέγας οὗτος νόμος καὶ αἰδiosis  
 τῶν ἐπιγείων φαινομένων.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Σύμφημι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τὸν νόμον τοῦτον ἀκολούθησον καὶ σὺ,  
 ἂν οὕτως ἔχη. Τὴν ἀνάστασιν ζητῶν  
 τῆς Αὐτοκρατορίας, πλήρωσον χυμῶν  
 τὰς μαρανθείσας φλέβας νέων.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἀριστα,

πλὴν τίνες οὗτοι;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τίνες; Ὁ Ἑλληνισμός.

Αὐτὸς στοιχεῖον ἀκραιφνές, θεσπέσιον,  
 ἐξευγενίζον, σῶζον, καὶ ἀειθαλές,  
 ἐπιτυχίας χορηγεῖ ἐχέγγυα.  
 Ἰδὲ καὶ ἄχρι τοῦδε τί κατῴρθωσεν.  
 Ὁ Κωνσταντῖνος μόλις τὴν πρωτεύουσαν  
 εἰς τὰς ὠραίαις ταύτας ὄχθας ἵδρυσε,  
 καὶ παραχρῆμα ἐξελληνιζόμενον  
 τὸ γηραιὸν τῆς Ῥώμης Κράτος ἤρχισε.  
 Ὑπῆρξεν Ἑλλήν ἀκραιφνὴς ὁ ἔργονος  
 ἐκείνου ἤδη μέγας Ἰουλιανός,  
 καὶ εἰς Ἑλλάδα μετεβλήθη πρὸ πολλοῦ  
 ἡ χώρα πᾶσα ἢ πρὸς ἔω.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἄλλ' ἐσμέν  
 ἐν τούτοις τοῦ Ῥωμύλου οἱ διάδοχοι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εἰς τοῦτο ἀπατάσαι. Πρόγονος ἡμῶν  
 ὁ Κόδρος μᾶλλον. Ἐγεννήθην Ἑλληνὶς  
 ἐγώ, καὶ σοῦ τὴν φύσιν ἀνενέωσεν  
 ἡ Ἑλληνὶς παιδεία. Ἐγκατέλιπες  
 ὡς νεανίας τὸ χωρίον ἄξεστος  
 τῆς πενιχρᾶς πατρίδος, καὶ μεγάλθυμος  
 ἀνὴρ κατέστης, Αὐτοκράτωρ κραταῖος.  
 Τὴν θαυμασίαν ταύτην μεταμόρφωσιν  
 ὀφείλεις μόνῃ τῇ Ἑλλάδι, φίλε μου.  
 Ἡ ἀγωγὴ, αἱ Μοῦσαι, καὶ τὰ γράμματα,  
 τὸ θεῖον ὄντως πνεῦμα, καὶ ἀκήρατον  
 μετέβαλόν σε οὕτω τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἀναγνωρίζω ἐπὶ τούτῳ χάριτας.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Καὶ ὅμως, ἐν ᾧ πάντες γλῶσσαν ἔχομεν  
 τὴν θεῖαν τοῦ Ὁμήρου καὶ τοῦ Πλάτωνος,  
 τοὺς νέους ἔτι Κώδικας λατινιστὶ  
 συντάττεις.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Αὕτη ἡ ἐπίσημος φωνή.





ΘΕΟΔΩΡΑ.

Κατ' ἔθος ὅλως ἤδη ἀπαρχαιωθέν.  
Ἑλληνικὰ ὁ ἄμβων, καὶ τὸ θέατρον,  
καὶ τὰ σχολεῖα. Γράφουσιν ἑλληνιστὶ  
οἱ μύσται τῶν γραμμάτων, διαλέγονται  
ἑλληνιστὶ καὶ ὄχλος καὶ Πατρίκιοι,  
ἑλληνιστὶ αἱ δίκαι διεξάγονται,  
καὶ ἄχρηστοι οἱ νόμοι εἰς τε δικαστὰς  
καὶ διαδίκους ἄνευ μεταφράσεως.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ὁμολογῶ σοι τοῦτο. Ἡ μετάφρασις  
συγχρόνως τῇ κειμένῃ ἐκδοθήσεται.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀπόδειξις ἀρκούσα. Ἄν κατέρρευσε  
τοῦ Αὐγουστύλου ἡ ἀρχή, ἐν ᾧ ἀνθεῖ  
ἡ ἡμετέρα, καὶ ἀνδρουταὶ ὀλονέν,  
τοῦ φαινομένου ποία ἡ ἐξήγησις;

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἐπιμελοῦς μελέτης ταῦτα χρήζουσι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

ὦ, πιστευσόν με. Μὴ ζητῆς τ' ἀδύνατα.  
Τὸ τεθραυσμένον ἄφες μορμολύκειον,  
ἐξ ὀλοκλήρου Ἑλλήν ἔσο ἐφεξῆς,  
καὶ κατακτήσεις αὖθις τὴν ὑφήλιον.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ὁ νοῦς ὑπῆρξας ὁ σκεπτόμενος αἰεί,  
ἐγὼ ἡ ἐκτελούσα χεῖρ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἡ πρόνοια  
τὸ ἔργον ἤδη εὐκρινῶς διέγραψε.  
Ἐν ᾧ τὰ ἔθνη τὰ λοιπὰ ἐκλείπουσι  
τοῦ κόσμου τοῦ ἀρχαίου, καταπληκτικῶς  
ιδὲ πῶς ἐξηπλώθη τὸ Ἑλληνικόν,  
καὶ μετὰ τόσας ἀνηκέστους συμφοράς.  
Ἑλλὰς μεγάλη πρὸ πολλοῦ ἐκλήθησαν  
τῆς Ἰταλίας τὰ πρὸς νότον· ἅπασα  
ἡ Σικελία, τὰ μακρὰ παράλια  
τῆς Μεσογείου ἀκραιφνῶς Ἑλληνικὰ  
εἰσὶ πρὸ χρόνων. Τοῦτο σὺ συμπλήρωσον  
τὸ ἔργον. Ἄφες τοὺς Αὐγούστους, καὶ λαβὼν  
Ἀλέξανδρον τὸν μέγαν ὡς ὑπόδειγμα,  
τοὺς ὄρους στήσον τοῦ ἐνδόξου Κράτους σου  
εἰς τὰς Ἰνδίας ἀφ' ἐνός, καὶ τὸν πορθμὸν  
τοῦ Ἡρακλέους ἀφ' ἐτέρου.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἐμβριθῶς  
τὸ μέγα τοῦτο θέμα ἐξετάσομεν.  
Ὑπάγω ἤδη. Τῇ στρατείᾳ πάσας μου  
ὀφείλω τὰς φροντίδας.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀναμένω σε,  
καὶ αὖθις τὸ ἐσπέρας.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Χαῖρε, φίλη μου.  
(Ἀσπάζεται τὰς χεῖρας αὐτῆς. Ἐν ᾧ ἐξέρχεται  
πίπτει τὸ διασκήνιον.)



ΣΚΗΝΗ Γ΄.

Τὸ Ἡραῖον. Ὁ θαυμάσιος παράδεισος τῶν Ἀνακτόρων, ὧν φαίνεται δεξιόθεν τὸ περιστύλιον. Ἀγάλματα, πίδακες, ἀναδενδράδες, διανθὴ συμπλέγματα, καὶ πρασιαὶ κοσμοῦσι τὸν κήπον. Αἱ ῥόδωνιαι, πλήρεις ἀνθέων, ἀνέρπουσιν ἐπὶ τῶν δένδρων, καὶ συνενοῦσιν αὐτά, δίκην παραπετασμάτων. Ἐπὶ τοῦ μετασκηνίου φαίνεται ὁ Βόσπορος μετὰ τῶν διασχιζόντων αὐτὸν πλοίων. Ὁ ΑΝΘΕΜΙΟΣ, καὶ ἡ ΙΩΑΝΝΙΝΑ περιφέρονται συνδιαλεγόμενοι, καὶ συλλέγουσιν ἄνθη, ἅτινα ῥίπτουσιν ἐν κανίστρῳ.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ἐορτασίμῳς ἐνεδύθη σήμερον  
ἡ νέα φύσις, ῥόδων στέφανος φαιδρῶν  
συνέχει τοὺς πλοκάμους, τὰ παχύσκια  
τοὺς ὤμους δάση ὡς χλαμὺς καλύπτουσι,  
καὶ πέπλον φέρει χλοαζούσας πρασιάς,  
ἐν ᾧ φωτίζει τὴν ἐπέραστον μορφήν  
χρυσοῦ ἡλίου χαροπὸν μεidiάμα.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Αἱ ἀηδόνες εἰς τοὺς κλῶνας ψάλλουσι  
ἐρώτων παραφόρων λαρυγγίσματα,  
καὶ ἡ ψυχὴ μου σοὶ προσφέρει μετ' αὐτῶν  
ἀφάτου φίλτρου τρυφερὸν θυμίαμα.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

ὦ, ἂν ὑπάρχη εὐτυχία ἐπὶ γῆς,  
τίς ἡδυτέρα τῆς παρούσης ὥρα;

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ναί,  
ἡ μοῖρα εὖνους ἐπ' ἐσχάτων δείκνυται.  
Ἄφ' ὅτου οἱ γονεῖς σου ἀνεχώρησαν,  
καὶ σὺ φιλοξενεῖσαι εἰς τ' Ἀνάκτορα,  
τοῦ πρώην μαρτυρίου ἐλυτρώθημεν,  
καὶ συνεχῶς ὀρῶ σε.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ἦδη μάλιστα,  
ἀφ' ὅτου τὸ Ἡραῖον ἡ Βασίλισσα  
κατῴκησε, συζῶμεν, συναντῶμενοι  
πολλάκις τῆς ἡμέρας.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἀνεκτίμητος  
εὐδαιμονία αὕτη, ἧς ἐπικείται  
ἡ κορωνίς. Προβαίνει τελειούμενον  
τὸ ἔργον μου, φιλτάτη. Τέλος ἤγγικεν  
ἡ ὥρα ὅτε, τὸν σφοδρὸν μου ἔρωτα  
ὁμολογῶν εἰς πᾶσαν τὴν ὑφήλιον,  
ἐρυθριῶσαν νύμφην ὀδηγήσω σε,  
σὲ πρώτην εἰς τὸν μέγαν καὶ περικαλλῆ  
Ναόν, ὃν σοὶ ὀφείλω, σοὶ τῇ Μούσῃ μου.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Συντελεσθεῖς, ὅποσον ὑπερβαίνει νῦν  
καὶ τὰς ἐλπίδας, ὅσας ὡς χιμαιρικὰς  
ἐθεωροῦμεν. Πανταχόθεν σπεύδουσι  
τῆς οἰκουμένης οἱ θαυμάζοντες αὐτόν,  
καὶ παγκοσμίαν ἤδη φήμην κέκτησαι.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἦν καταθέτω πᾶσαν εἰς τοὺς πόδας σου.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Πῶς φαίνεσαι μοι μέγας.

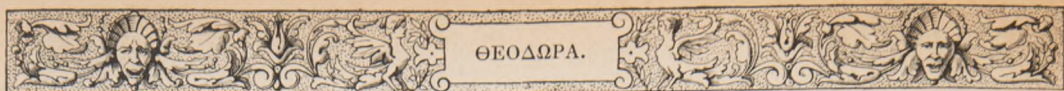
ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Σὺ μ' ἐνέπνεες.  
Πλὴν τί συμβαίνει; Ἀλγεινὸν μεidiάμα  
τὰ χεῖλη σου διχάζει τὰ ἐπέραστα·  
τί ἔχεις, φίλη; Θανασίμῳς με λυπεῖς.  
Τὰ πάντα ἤδη εὐδοδοῦνται.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ἡ μακρὰ  
μὲ τήκει τῶν γονέων ἀπουσία.





ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Πλὴν

θριάμβους αὐθις εὐκλεεῖς κατήγαγε,  
πρὸς τοὺς Βανδήλους ὁ πατήρ σου πολεμῶν,  
καὶ φρόνημα γενναῖον ἐπεδείξατο  
ἢ μήτηρ, ἐν κινδύνοις συνοδεύσασα  
τὸν Στρατηλάτην, καὶ πολῦτιμον αὐτῷ  
ψυχαγωγίαν παρασχούσα. Ἄλλο τι  
σὲ θλίβει. Μάτην προσποιεῖσαι. Καθαρῶς  
ἀναγινώσκω τὰ ἐν σοὶ συμβαίνοντα.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ἄλλ' ἀπατάσαι.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν

εἶπέ μοι.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ἔστω, τότε ἄκουσον. Καλῶς  
βεβαίως ἐνθυμεῖσαι τὴν παμπόθητον  
ἐσπέραν, ὅτε κατὰ πρῶτον εἶδόν σε  
κρυφίως ἐν τῷ κήπῳ τοῦ πατρός.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Αὐτῆς

ἀναπολῶ πολλάκις τὴν ἀνέκφραστον  
εὐδαιμονίαν.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ἐνθυμεῖσαι πρὸς μικρὸν  
ἐγγὺς σου τὰς αἰσθήσεις πῶς ἀπώλεσα,  
ἰδοῦσα ὀπτασίαν ἀποτρόπαιον,  
τὸν μῦθον ὅτε ἀφηγήθης τῆς Ψυχῆς;

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Βεβαίως. Πόσον ἐφοβήθην. Ὡς νεκρὰν  
σὲ εἶδον αἴφνης ὠχρίωσαν, δύοντας  
τοὺς φωσφοροῦντας ὀφθαλμούς, καὶ κλί-  
νουςαν  
τὴν φίλην κεφαλὴν σου εἰς τὸ στήθος μου.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ἡ ὀπτασία ἢ φρικώδης ἔκτοτε  
ἐκείνη ἀμειλίκτως πρὸ ἐμοῦ σοβεῖ,  
ὦ φίλε.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Τί μοι λέγεις;

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Αἱματόφυρτος

πρὸ σοῦ κειμένη, τὰς ἀγκάλας τείνω σοι  
εἰς μάτην, ἀποστρέφεις σὺ τὸ πρόσωπον,  
ὥσεί αὐτὴν τὴν θεὰν ἐβδελύττεσο  
τῆς οὕτω παραφώρας ἀγαπώσης σε,  
καὶ τότε ἀποθνήσκω ἢ ταλαίπωρος  
ἐκ τῆς ἀπελπισίας.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Πλὴν ἀπαίσιον

τὸ ὄναρ τοῦτο.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ἐντελῶς τὸν ὕπνον μου  
ἀφήρεσέ μοι, πρὸ ἐμοῦ ὀρθούμενον,  
τὰ κεκμηκότα μόλις κλείσω βλέφαρα,  
καὶ τὴν ἡμέραν ἔτι κατατρύχει με.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Πτωχή μου φίλη. Συγκινήσεις βίαιαι  
τὴν ἥρεμον ψυχὴν σου διετάραξαν,  
πλὴν ἤδη ταῦτα πάντα ἐξαλείφονται,  
οἱ παρελθόντες φόβοι μεταβάλλονται,  
τοῦ χρόνου προϊόντος, εἰς ἐχέγγυα  
μελλούσης εὐτυχίας, καὶ ὁ βίος σου  
ἐντὸς τοῦ παραδείσου τούτου ἅπασαν  
τὴν πρῶην σου γαλήνην ἀποδώσει σοι.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Παράδοξον, ὦ φίλε, τὸ μυστήριον  
τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων. Τήκεται  
ἀδιακόπως ὁ θνητός, τὰ μέλλοντα  
ποθῶν, ἢ κλαίων παρελθόντα. Τὸ παρὸν  
ταχέως διαρρέει, καὶ ἡ ἅπληστος  
ἀγκάλη, μάτην κλειομένη, τὴν σποδὸν  
αὐτοῦ εὐρίσκει μόνην.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ποῖοι λόγοι; Σὺ,

Ἰωαννίνα, οὕτω σὺ μοὶ ὁμιλεῖς,  
ἐν ᾧρᾳ, καθ' ἣν πάντα μειδιῶσί σοι;



ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ναί, φίλε, ἔχεις κατὰ τοῦτο δίκαιον.  
Ἡ ὥρα αὕτη ἡδυτάτη δι' ἐμέ,  
καί μετ' ἀφάτου πόθου τὴν ἀνάμνησιν  
αὐτῆς τηρήσω ὅσον πνέω ἐπὶ γῆς.  
Αἰώνιον τὸ πένθος ἔσται δι' αὐτὴν  
ἐν ἀπωτάτοις χρόνοις, ἅμα φθίνουσα  
εἰς τῶν αἰώνων βυθισθῇ τὸ πέλαγος.  
Ἀλλὰ παροῦσα ἤδη μᾶλλον θλίβει με,  
καὶ ἀνεκφράστου ἀγωνίας με πληροί.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

ὦ, τί ἀκούω; Νίνα!

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ἡ ἀνθρώπινος  
καρδία οὕτω, φεῦ, ἐπλάσθη. Ἡδονὰς  
κατανοοῦσα οὐρανίας, πρὸς αὐτὰς  
ἀπαύστως σπεύδει, καὶ τὰ πάντα γήινα  
ὀρώσα πέριξ, διαρκῶς σπαράσσεται.  
(Μετὰ μικρὸν βεβιασμένως.)

Πλὴν τ' ἄνθη ἀναμένει ἡ Βασίλισσα·  
ἐλθέ.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ, περίλυπος.

Εἰς θλίψιν μετετράπη ἅπασα  
ἡ πρώτην θυμηδία.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ἵσως ἔπταισα  
τοὺς παιδικούς μου φόβους μεταδοῦσά σοι.  
Εἰς τὴν ὁμολογίαν σὺ μὲ ὤθησας.  
(Πλησιάζουσα εἰς τὸ οὖς τοῦ Ἀνθεμίου.)  
Σὲ ἀγαπῶ.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ, φαιδρυνόμενος.

Ἡ λέξις αὕτη, γόησσα,  
διώρθωσε τὰ πάντα. Κατὰ βούλησιν  
τὸν οὐρανὸν καλύπτεις ζοφερῶν νεφῶν,  
ἢ προκαλεῖς εὐδίαν πανευφρόσυνον.  
(Ὁ Ἀνθέμιος λαμβάνει τὸ κάνιστρον, καὶ ἀπομακρύ-  
νονται συνομιλοῦντες. Πίπτει τὸ διασκήνιον.)

## ΣΚΗΝΗ Δ΄.

Τὸ στρατόπεδον τοῦ Βελισαρίου παρὰ τὴν Γράσσην, παράδεισον τὸν Βανδήλων Βασιλέων ἐγγὺς τῆς  
Καρχηδόνας. Νῦν διάστερος. Κάθηνται περίξ πυρᾶς, ἐνώπιον τῆς σκηνῆς αὐτῶν, ὁ ΑΜΑΝΤΙΟΣ, ὁ  
ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ, ὁ ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ, καὶ ὁ ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ, ἐνδεδυμένοι στολὰς ἀπλῶν στρατιωτῶν. Παρ' αὐτοὺς  
ὁ ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ, ἡ ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ, ἡ ΙΝΔΑΡΩ καὶ ὁ ΨΟΗΣ.

ΙΝΔΑΡΩ.

Παράδοξα τῆς τύχης τὰ τεχνάσματα.  
Ὅποτε εἰς τὴν κρύπτῃν ἡθροίζόμεθα  
τοῦ ἵπποδρόμου, τίς προέβλεπέ ποτε,  
ὀλίγα μόλις ἔτη πρὶν παρέλθωσιν,  
εἰς Γράσσην ὅτι πάντες συναντῶμενοι,  
τῆς ὑψηλίου ταύτην τὴν ἐσχατιάν; ...

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Μὴ λέγῃς πάντες. Τὴν δειλαίαν Κομιτῶν,  
κατὰ τὴν στάσιν φονευθεῖσαν, λησμονεῖς.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ἐκείνη μόνη τῶν οἰκείων ἔπεσε.

ΨΟΗΣ.

Ἐγὼ κλεινὸν ἀνδρείας δείγμα ἔδωκα,  
μὴ τελευτήσας ἐκ τοῦ φόβου. Σύσσωμος  
εἰς μόνην τρέμω ἔτι τὴν ἀνάμνησιν.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ἡμεῖς οἱ ἄλλοι, ἐκφυγόντες, στάδιον  
μακρὰν τοῦ Βυζαντίου ἐξελέξαμεν  
μεστὸν κινδύνων, ἀλλ' ὥραϊον.



ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Χάριτας

ἐγὼ ὀφείλω τῇ Ἀνάσσει· τὴν ζωὴν  
ἐκείνη μεγαθύμως μοι ἐδώρησε.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἐμοῦ ὁ Καππαδόκης ἐπελάθετο,  
τοὺς ἄλλους ὅτε πάντας ἀπηγχόνισε,  
διότι ἴσως μὲ γιγνώσκει φλύαρον.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Πισταὶ τοῖς φίλοις τοῖς ἀρχαίοις μείναισαι,  
τῆς ἐξορίας τὴν ὁδὸν ἐτράπημεν  
ἡμεῖς αἱ δύο.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ἀγογγύστως ἅπαντας  
συμμερισθεῖσαι τοὺς κινδύνους, καὶ φαιδρὰν  
τῶν στρατοπέδων καθιστῶσαι δι' ἡμᾶς  
τὴν ὑπαρξιν.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Παρ' ἄλλων μόλις ἔμαθον  
ἐταίρων ὅτι ὦδε κατεφύγετε,  
προσέδραμον.

ΙΝΔΑΡΩ.

Κατόπιν φθάνεις ἑορτῆς.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ἡ ἐκστρατεία ἤδη ἐτελείωσε.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Μεγάλως τοῦτο μὲ λυπεῖ. Πλὴν, σὺν θεῷ,  
καὶ ἄλλοι ἔτι ἀναμένουσιν ἡμᾶς  
ἀγῶνες.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

ὦ βεβαίως! Ὁ μεγάθυμος  
ἡμῶν μονάρχης ἀγαπᾷ τὰ τρόπαια.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ἐγὼ τὸν βίον τοῦτον ἤδη προτιμῶ  
τῆς πρώην ἀδρανείας. Βλέπων πράγματα  
μεγάλα τις ἀνδροῦται, καὶ οἱ πνεύμονες  
ἐλευθερίας αὖραν ἀναπνέουσι.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Εἰπὲ πρὸς τούτοις ὅτι μεταβάλλονται  
καὶ αἱ ιδέαι.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Πόσον ἡπατώμεθα,  
περὶ Βελισαρίου πρώην κρίνοντες.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ὅποῖον πνεῦμα!

ΙΝΔΑΡΩ.

Πράγματι δαιμόνιος  
Στρατάρχης.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Μήνες ἤρκεσαν αὐτῷ βραχεῖς  
τρεῖς μόλις, ὅπως πάσης τὴν κατάκτησιν  
περάνη τῆς Λιβύης.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Κύπτει ταπεινῶς  
ἡ Καρχηδὼν τὴν κάραν ἤδη πρὸ ἡμῶν,  
καὶ τῶν Βανδήλων τὸ λαμπρὸν Βασίλειον  
καὶ Ἀλαμάνων ἐσαεὶ κατέθραυσε  
δραξ δαφνηφόρων καὶ γενναίων μαχητῶν.

ΨΟΗΣ, ὑποκλινόμενος.

Ἄν λέγῃς τοῦτο δι' ἐμέ, σ' εὐχαριστῶ.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Καὶ ὅμως ἦσαν κατ' ἀρχὰς ἀπαίσιοι  
οἱ οἰωνοί.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Πῶς τοῦτο;

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Θύελλα σφοδρὰ  
ἐν Ἑλλησπόντῳ ἔτι διεσκόρπισε  
τὸν στόλον, καὶ φρονίμως ὁ Καλῶνυμος  
ἀνέμεινε, κατάρας εἰς τὴν Πέρινθον.

ΙΝΔΑΡΩ.

Ἐκ τῶν ἵπποφορβίων τῶν βασιλικῶν  
ὁ Ἀναξ ἵππους ἐδωρήσατο λαμπροὺς  
τῷ Στρατηγῷ ἐνταῦθα.



ΨΟΗΣ.

Ἐχρεμέτιζον,  
ὁσάκις διηρχόμην.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Εἰς τὴν Ἄβυδον  
ἡμέρας εἴτα πέντε διεμείναμεν.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ἐκεῖ συνέβη ἀνταρσία, εἰς δεινὸν  
τὴν ἐκστρατείαν ἐμβαλοῦσα κίνδυνον.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Οὐδόλως τοῦτο διεδόθη παρ' ἡμῖν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Τῶν Οὐννων δύο φονευσάντων ἕτερον,  
ἀμέσως οἱ κακοῦργοι ἐκρεμάσθησαν,  
ἀλλὰ τὴν τιμωρίαν εὖρον ἄδικον  
οἱ ἄλλοι διὰ πρᾶξιν, ἣτις πρόστιμον  
συνήθως παρὰ Σκύθαις συνεπάγεται,  
καὶ δράξαντες τὰ ὄπλα, συμπαρέσυραν  
πολλοὺς ἐκ τῶν Ἑλλήνων.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ναί, ἀλλ' ἤρκεσε  
τὸ ἐπιβάλλον τοῦ Στρατάρχου γόητρον,  
εὐγλώττως τὴν ἀνάγκην καταδείξαντος  
τῆς πειθαρχίας, ὅπως πάντες πρόθυμοι  
εἰς τὸ καθήκον αὐθις ὑποκύψωσι.

ΙΝΔΑΡΩ.

Ἐπιπεσόντες τότε ἄνεμοι σφοδροὶ  
ἐξώθησαν τὸν στόλον εἰς τὸ Σίγειον.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Τὸν μέγιστον πλὴν πάντων διετρέξαμεν  
εἰς τὸν Μαλέαν κίνδυνον. Διὰ νυκτὸς  
πνοὴ θυέλλης πάσας συνετάραξε  
τὰς νῆας, καὶ δεινὸν τι ἦν ὁ πάταγος  
καὶ ἡ βοή· πλὴν πάντες ἐπεδείξαντο  
καὶ Κυβερνήται ἀρετὴν ἀτρόμητον,  
καὶ ναῦται, οὕτω διασώσαντες ἡμᾶς.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Τὸ Ταίναρον, ὃ σήμερον Καινούπολις  
καλεῖται, μετὰ τοῦτο παραπλεύσαντες,  
εἰς τὴν Μεθώνην τέλος προσωρμίσθημεν.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ἐνταῦθα νέον καὶ δεινὸν δυστύχημα  
συνέβη. Ὅπτηθέντος ἀτελέστατα  
τοῦ ἄρτου, καὶ σαπέντος, εἰς τὸ στράτευμα  
λοιμὸς ἐπῆλθεν, ἀφαρπάσας ἐν βραχεῖ  
πεντακοσίους τῶν ἀνδρῶν.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ὅφείλεται  
τῷ Καππαδόκῃ τοῦτο τὸ κατόρθωμα.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Κατὰ τῆς ἐκστρατείας κηρυχθεὶς εὐθύς,  
ὁπότε αὕτη διετάχθη, ἅπαντα  
παρείδεν ἐν τῷ ἅμα τὰ ἐπίλοιπα,  
καὶ μόνον ἔσχε μέλημα τὴν ἄνομον  
κερδοσκοπίαν.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ἀληθῶς παράδοξος  
ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου.

ΙΝΔΑΡΩ.

Δῶρα σπάνια  
πρὸς τὰς μεγίστας συνενοὶ τῶν κακιῶν.

ΨΟΗΣ.

Ὀλίγον κατὰ τοῦτο ὁμοιάζομεν,  
ἀλλ' ἐν ἐμοὶ τὰ δῶρα ὑπερέχουσι.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ἐν δέοντι καὶ τοῦτο ἐθεράπευσεν  
ἐν τούτοις ὁ Στρατάρχης τὸ ἀτόπημα,  
εἰς τὴν Μεθώνην ἀναπαύσας τὸν στρατόν,  
καὶ συμπληρώσας τὴν προμήθειαν.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Φαιδράς  
εἰς τὴν ὡραίαν μετὰ ταῦτα Ζάκυνθον  
ἐζήσαμεν ἡμέρας, ὅπου ὕδρευσεν  
ὁ στόλος.





ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Τότε εἰς τὰς φυλακὰς ἐγὼ  
ἐθρήνουν ἔτι.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Δεκαῆξ φερόμενοι  
νωθρῶς ἡμέρας ὑπ' ἀνέμου μαλακοῦ,  
ἐγγὺς τῆς Αἴτνης, εἰς χωρίον ἔρημον  
τῆς Σικελίας, τέλος κατεπλεύσαμεν.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Οἱ Γότθοι φιλοφρόνως ὑπεδέξαντο  
ἡμᾶς, τῆς νήσου τότε ταύτης ἄρχοντες.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Πρὸς τοὺς Βανδήλους ζηλοτύπως ἔχουσι.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Εἰς Συρακούσας ἐξεπέμφθην παρευθύς.  
Τὰ πάντα ἦσαν πρὸ ἡμῶν ἀβέβαια  
καὶ τὰς ἐνέδρας ἐν θαλάσῃ καὶ ξηρᾷ  
ὁ Στρατηλάτης ἐφοβεῖτο, ἀπορῶν  
ποῦ ἦν εὐχερεστέρα ἢ ἀπόβασις.  
Τὴν περὶ τούτων ἀναθεῖς μοι ἔρουναν,  
μοὶ ὥρισε δῆμειον συναντήσεως  
τὰ Καύκανα, σταδίους τῶν Συρακουσῶν  
διακοσίους περαιτέρω.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Εὐτυχῶς  
τὴν ἐντολήν σου ταύτην ἐξετέλεσας;

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Εὐρῶν ἀρχαῖον φίλον ἐπανήκοντα  
ἐκ Καρχηδόνας, ἔμαθον ἢ ἀφιξίς  
οὐδόλως ὅτι ἀνεμένετο ἡμῶν,  
καὶ ὁ Γελίμερ ἄφροντις διέτριβεν  
ἐν Ἑρμιόνη.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ, τῷ Προκοπίῳ.

Ἄμα τοῦτο ἤκουσαν  
οἱ ἄλλοι ὁμοθύμως Ὑποστράτηγοι  
τὸν πλοῦν εἰς Καρχηδόνα συνεβούλευον,  
ἀλλ' ὁ Στρατάρχης, ἀκριβῶς τὸν κίνδυνον  
ἐνδεχομένης ναυμαχίας διαγνούς,

διὰ Μελίττης κατ' εὐθείαν ἔπλευσε,  
καὶ ἀκωλύτως ἀπεβίβασεν ἡμᾶς  
εἰς Caput Vada, πέντε ἡμερῶν ὁδὸν  
μακρὰν τῆς Καρχηδόνας.

ΙΝΔΑΡΩ.

Εἰς τὰ τάγματα  
ὀλοσχερῶς τὴν βίαν ἀπηγόρευσεν,  
ἀδρῶς ἀμείβων πάντας τοὺς προμηθευτάς,  
καὶ λέγων ὅτι ὡς σωτήρες ἦλθομεν,  
οὐχὶ ὡς ὀλετῆρες.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Τοῦτο ἔπεισε  
τοὺς πλείστους τῶν κατοίκων, καὶ ἀναιμωτῇ  
ἠνέωξε τὰς πύλας ἢ Ἀδράμητός,  
καὶ μετ' αὐτὴν ἡ Λέπτη καὶ τὸ Σύλλεκτον.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ψιλῶν ἡγεῖτο ἰσχυρὸν ἀπόσπασμα,  
τὴν πτέρυγα φυλάττον τὴν ἀριστεράν  
ἐκ πάσης τῶν Βανδῆλων ἐπιθέσεως,  
τὰ ὄρη κατεχόντων, καὶ παρέπλεεν  
ἐκ δεξιῶν ὁ στόλος.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Οὕτω τάχιστα  
εἰς Γράσσην ἀφίχθέντες, ἐσκηνώσαμεν.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Μετὰ τοὺς κόπους τῆς στρατείας, ἀληθῆς  
Ἐδέμ ἡμῖν ἐφάνη ὁ παράδεισος  
τῶν Βασιλείων οὗτος.

ΙΝΔΑΡΩ.

Κρήναι διαυγεῖς,  
χλοάζον ἄλσος, ἄνθη δροσερώτατα,  
καὶ ὥριμοι ὀπῶραι, ἀντὶ καύσωνος  
καὶ ἀμμυδῶν ἐρήμων.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ἐπῆξαν αὐτῶν  
οἱ στρατιῶται τὰς καλύβας χαίροντες  
τῶν ὀπωρῶν ἐν μέσῳ, καὶ τὴν ἄπληστον



ἐπιθυμίαν ἀφειδῶς ἐκόρεσαν,  
ἀλλὰ τὸν πλοῦτον τῶν εὐφόρων οὐδαμῶς  
ἠλάττωσαν δενδρώων.

ΨΟΗΣ.

Τρεῖς ἐμάδησα  
ἐγὼ μηλέας μόνος, ἀλλ' ἀνούσια  
τὰ σῦκα εὖρον κάπῃς.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Εἰδοποιηθεῖς  
εἰς τὴν ῥαστώνην ὅτι παρεδόθημεν,  
τὸν ἀδελφὸν Ἀμμάταν ἐξαπέστειλε  
ταχέως ὁ Γελίμερ εἰς τὸ Δέκιμον,  
τῆς Καρχηδόνης ὀχυρὸν προάστιον,  
τὸ πλείστον ὁδηγοῦντα τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Πρὸς δὲ τῷ Γιβαμούνδῳ, τῷ ἀνειψίῳ,  
τὴν ἀρχηγίαν δισχίλιον ἔδωκεν  
ἰππέων, εἰς τὸ κέρας τὸ ἀριστερόν  
ἐπιτετησομένων, ἐν ᾧ ἄδηλον  
ἐκείνος εἰς τὰ νῶτα ἐπεχείρησεν  
ἡμῶν πορείαν, ὅπως εἰς τὴν κρίσιμον  
στιγμὴν ἐκείθεν ἐφορμήσῃ.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Συνετὸν

τὸ σχέδιον δοκεῖ μοι.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Συνετώτατον.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Στρατάρχης τὰ κατάλληλα  
πρὸς ἄμυναν ἀμέσως μέτρα ἔλαβε,  
προτάξας τὸν Κτενάτον, καὶ τὰ κέρατα  
τοῖς Μασσαγέταις ἐπαφείς.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ἡ ἔκβασις

οὐχ ἦττον ἀβεβαία, καὶ ὁ κίνδυνος  
ἐκ τῶν μεγίστων, ὅτε νίκην εὐχερῇ  
ἢ ἀφροσύνη τοῦ Ἀμμάτα εἰς ἡμᾶς  
παρέσχε.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Τοῦ Ἀμμάτα;

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Τὸν πολὺν στρατὸν  
ἀφείς ἐν Καρχηδόνι, μετὰ σώματος  
ἐκείνος εὐαρίθμου εἰς τὸ Δέκιμον  
περὶ τὴν μεσημβρίαν ἤδη ἔφθασε.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἐκεῖ συμμίζας τῷ Κτενάτῳ, δώδεκα  
ἐκ τῶν ἀρίστων κτείνει, πλὴν ἡρωϊκῶς  
ἐν τέλει πίπτει καὶ αὐτός.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ὅλοσχερῆς  
ἀπέβη τότε ἡ τροπή. Τοὺς φεύγοντας  
ὀρῶντες οἱ ἀπαύστως προσερχόμενοι,  
τῶν νικητῶν τὸ πλῆθος ἀναρίθμητον  
ἐξέλαβον, καὶ πάντες διεσπάρησαν.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Οἱ περὶ τὸν Κτενάτον μέχρι τῶν πυλῶν  
τῆς Καρχηδόνης ἠκολούθησαν αὐτούς,  
καὶ πλῆθος μέγα ἐξ αὐτῶν κατέσφαξαν.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ὁ Γιβαμούνδος τὸ πεδῖον τῶν ἁλῶν  
κατέλαβε συγχρόνως, πλὴν ὀρμήσαντες  
ἐκεῖ οἱ Οὐννοι, κατετρόπωσαν αὐτὸν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Καὶ τέλος, μετὰ τόσα κατορθώματα,  
καὶ αὐθις εἰς ἐσχάτην ἐνεπέσαμεν  
ἀμηχανίαν. Εἰς τὸ Δέκιμον ἡμεῖς  
χαρακωθέντες, ἡγνοοῦμεν τ' ἄλλαχοῦ  
συμβάντα, ἀλλ' ἡ ὥρα πρὸς ἐνέργειαν  
ἐπέστη, καὶ συλλέξας τὰ στρατεύματα,  
ἀφ' οὗ δεόντως πρὸς αὐτὰ ὠμίλησεν,  
ὁ Στρατηλάτης τοὺς πεζοὺς κατέλιπε,  
καὶ τὴν γυναῖκα ἐν τῷ χαρακώματι,  
αὐτὸς δὲ πάντας τοὺς ἰππεῖς παραλαβὼν,  
ἐξήλασε.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Γνωρίζω τὰ καθέκαστα  
ἐγώ, τῆς μάχης ταύτης μετασχών. Ἐμπρὸς  
τοὺς Φοιδεράτους ὁ Στρατάρχης ἔπεμψε,  
μετὰ τῶν δορυφόρων καὶ ὑπασπιστῶν



ἀκολουθῶν. Ἄλλ' ὅτε εἰς τὸ Δέκιμον  
οἱ Φοιδεράτοι φθάντες, ἔμαθον ἐκεῖ  
τὸν φόνον τοῦ Ἀμμάτα, ἐδυσφόρησαν,  
ἐν ᾧ δὲ ἀνηούχως τὰ περίχωρα  
ἐκ τῶν γηλόφων ἐπεσκόπουν, μέγιστος  
ἐκ μεσημβρίας ὑψωθεὶς κονιορτός,  
ἐπρόδωκεν ἱππέων πολυάριθμον  
ἐκεῖθεν σῶμα προχωροῦν.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ἦν ἡ φρουρά,  
ὁδηγούμενη ὑπὸ τοῦ Γελίμερος.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἐγενικεύθη τότε ὁ ἀγών. Ἐγγὺς  
ὑπῆρχε λόφος ὑψηλός, καὶ ὥρμησαν  
ἀμφότεροι πρὸς τούτου τὴν κατάληψιν,  
ἀλλ' οἱ Βανδήλοι τέλος ὑπερίσχυσαν,  
τοὺς ἡμετέρους κατὰ κράτος τρέψαντες.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ὀκτακοσίους εὗρον τῶν Ὑπασπιστῶν  
μετὰ τοῦ δορυφόρου Οὐλιάριδος  
ὀλίγον περαιτέρω, πλὴν παρέσυραν  
οἱ φεύγοντες καὶ τούτους πρὸς τὸν Στρατηγόν.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ἄν ἐρρωμένως τότε κατεδίωκε  
τοὺς ἡμετέρους ὁ Γελίμερ, ἄφευκτος  
αὐτοῦ ἡ νίκη.

ΙΝΔΑΡΩ.

Ἦν ὁ Βελισάριος  
κατὰ τοῦ δέους τῶν φευγόντων ἄοπλος  
καὶ τῆς πληθύος τῶν ἐχθρῶν.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ἐκεῖ κρατῶν,  
ἔξ ὁλοκλήρου ἐξωλόθρευν ἡμᾶς.

ΙΝΔΑΡΩ.

Τοὺς περὶ τὸν Κτενάτον κτείνων εὐχερῶς,  
ἀφροντιστοῦντας πλέον, καὶ προσπλέοντα  
ἡμῶν τὸν στόλον καταστρέφων, ἔσωζεν  
αὐτοῦ τὸ Κράτος, καὶ ἡμῖν τὸν θρίαμβον  
καὶ τοῦ ἀπόπλου τὴν ἐλπίδα ἥρπαζε.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Εἰς τὰς τοιαύτας τῆς προνοίας ἡ ἰσχὺς  
στιγμὰς δηλοῦται.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἀντὶ τούτων, τὸν νεκρὸν  
ὡς εἶδε τοῦ Ἀμμάτα, ἐπελάθετο  
τῶν ἄλλων πάντων, καὶ ὁλοφυρόμενος  
ἐπεμελεῖτο τῆς κηδείας.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ἦρκεσε  
τῷ Στρατηλάτῃ τούτου. Αὐθις ἅπαντας  
συντάξας τοὺς δραπέτας, ἐπετίμησε,  
καὶ ἀκαθέκτως μετ' αὐτῶν ἐξώρμησε.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Εἰς ταύτην ὅλως πλέον ἀπαράσκευοι  
τὴν ἔφοδον ἐκείνοι, οὐδ' ἀντέστησαν,  
καὶ φεύγοντες ἀθρόοι κατεσφάζοντο  
μέχρι νυκτὸς βαθείας.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Τὴν ἐπαύριον  
ἡ πεδιάς τῆς Βούλλης θέαμα φρικτὸν  
παρίστα.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ὁ Γελίμερ ποῦ ἀπέμεινε;

ΙΝΔΑΡΩ.

Ἐτράπη ἐπειγόντως πρὸς τὴν ἔρημον,  
ἀφ' οὗ τοῦ Ἰλδερίχου πρῶτον ἀπηνῶς,  
τοῦ Εὐαγένους, καὶ τῶν ὁπαδῶν αὐτῶν,  
διέταξε τὸν φόνον.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Καὶ κατέστησεν  
ἡμᾶς νομίμους διαδόχους τῆς ἀρχῆς  
διὰ τῆς μαμμακούθου ταύτης πράξεως.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ἐτιμωρήθη οὕτω τὸ κακούργημα.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Κατεπειγόντως προσελθόντων τῶν πεζῶν  
μετὰ τῆς Ἀντωνίνας, τότε ἅπαντες  
παρὰ τὴν Καρχηδόνα ἐσκηνώσαμεν,  
κατάφωτον, καὶ ὅλην ἀπαστράπτουσιν.



ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Κατάφωτον;

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ὡθύμουν οἱ Ὀρθόδοξοι  
ἐπὶ τῇ καταλύσει τῶν Ἀρειανῶν,  
τὸν ἅγιον συνάμα εὐρτάζοντες  
Κυπριανόν, τῆς χώρας θεωρούμενον  
προστάτην.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Οἷα εὐγενῆς συγκίνησις  
ἢ τῶν τοιούτων ἡμερῶν.

ΙΝΔΑΡΩ.

Τὰ δάκρυα  
τῶν ὀφθαλμῶν μου αὐθορμήτως ἔρρεον.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Φανέντος καὶ τοῦ στόλου τὴν ἐπαύριον,  
ἐχάλασαν προθύμως οἱ τῆς πόλεως  
τὰς σιδηρὰς ἀλύσεις, τὸν Μανδράκιον  
ἀνοίξαντες λιμένα.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ἀπεβίβασε,  
πλὴν τοῦ στρατοῦ, τοὺς ναύτας τότε ἅπαντας  
ὁ Στρατηλάτης, ὅπως οὕτω τὴν πομπὴν  
αὐξήσῃ, καὶ σὺν δόξῃ εἰς τ' Ἀνάκτορα  
κατέλυσε.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Δικαίως αἱ ἀνώτεραι  
τιμαὶ τοιούτῳ Στρατηγῷ ὀφείλονται.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ἐγὼ τὸν ἄνδρα πρὸ παντὸς ἐθαύμασα  
μετὰ τὴν νίκην. Πλήρεις πάντες οἱ Ναοὶ  
φυγᾶδων ἦσαν, ἀλλ' αὐτοὺς ἡσφάλισε,  
καὶ εἰς τοὺς Φοιδεράτους αὐστηρότατα  
ἀπαγορεύσας πᾶσαν βίαν καὶ σφαγὴν,  
ταχέως τὴν συνήθη ἐπανήγαγεν  
εὐημερίαν, οὐδὲ μίαν ἐκλείσεν  
ἢ ἀγορὰ ἡμέραν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ὅσον φρόνιμος  
τοσοῦτον ἀφ' ἐτέρου καὶ δραστήριος.  
Καταπεσόντα τὸν περίβολον εὐρῶν  
εἰς πλείστα μέρη, τὴν ἐπαύριον εὐθὺς  
τῆς μάχης πάντας τοὺς τεχνίτας ἤθροισε,  
καὶ τάφρον ἐξορύξας, ἣν ἐνέπλησε  
σκολόπων, ἀφ' ἐτέρου ἐπεσκεύασε  
τὰ ρήγματα τοῦ τείχους, ὥστε ἄποροι  
ἐντὸς ὀλίγου εἶδον συντελούμενον  
οἱ βάρβαροι τὸ ἔργον, ὅπερ, πρὸ ἐτῶν  
ἀμεληθέν, μεγάλως συνετέλεσεν  
εἰς τῆς πατρίδος καὶ αὐτῶν τὸν ὄλεθρον.

ΙΝΔΑΡΩ.

Καὶ ὅμως ἔτι ἀτελὴς ἀπέμενε  
ἡ νίκη.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Μοῖραν τοῦ στρατοῦ σημαντικὴν  
ἐκπέμψας ὁ Γελόμερ πρὸς ἀνάκτησιν  
τῆς ἀποστατησάσης πρὸ μικροῦ Σαρδοῦς,  
κατεσπευσμένως ἤδη ἀνεκάλεσεν  
αὐτήν.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ὁ Τζάζων, ἀδελφὸς τοῦ Ἀνακτός,  
ἡγείτο ταύτης τῆς δυνάμεως.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Πολλοὶ  
αὐτῇ πρὸς τούτοις ἄλλοι προσετέθησαν  
τῶν Μαυρουσίων καὶ Βανδήλων, ἀφευκτον  
φρονούντες ἐπὶ τέλους τὴν κατάθραυσιν  
τῶν τολμηρῶν Ἑλλήνων, καὶ ἀκόλαστον  
τὴν λαφυραγωγίαν ἀναμένοντες.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἐν Τρικαμάρῳ, οὐ μακρὰν τῆς πόλεως,  
ἀντεπεξῆλθε κατ' αὐτοῦ ὁ Στρατηγός.  
Τὸν χώρον τοῦτον ρύαξ διαρρέει τις,  
καὶ εἰς τὰς ὄχθας τούτου παρετάχθησαν  
αἱ ἐχθρικαὶ δυνάμεις ἀντιμέτωποι.  
Ἐκ μὲν τῶν ἡμετέρων, πάντες οἱ πεζοὶ  
ὑπὸ Κτενάτον, Ζαΐδον, καὶ Σάραπιν,



μετὰ τῶν Φοιδεράτων, τὸ ἀριστερόν  
κατεῖχον κέρας, οἱ ἵππεῖς τὸ δεξιόν,  
ὑπὸ Βαρβάτον, καὶ Ῥουφίνον, καὶ Ἀγάν,  
ἐν ᾧ τὸ μέσον ὁ Ἀλθίας, ἅπαντας  
τοὺς δορυφόρους ἔχων καὶ ὑπασπιστάς,  
καὶ τὸ σημεῖον αἶρων τὸ στρατηγικόν,  
κατέλαβε.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Οἱ Οὐννοι, ᾧν ἀμφίβολος  
ἡ πίστις, ἀπωτέρω παρετάχθησαν.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Τῶν δὲ Βανδήλων εἶχον οἱ χιλιάρχοι  
ἐκάτερον τὸ κέρας, καὶ τῷ Τζάζωνι  
ὑπέικον ἐν τῷ μέσῳ οἱ Μαυρούσιοι,  
ἐν ᾧ ἀπαύστως ὁ Γελίμερ ἐφορῶν,  
παρώτρυνε τοὺς ἄνδρας καὶ διέτασσε  
τὴν χρῆσιν μόνον τῶν ξιφῶν, τὰ δόρατα  
μὴ ἐκλαμβάνων ἱκανῶς ἀγχέμαχα.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ἐγὼ αὐτόπτης τότε πάντων ἔτυχον.  
Καιρὸς παρήλθε, καὶ οὐδεὶς εἰς ἔφοδον  
προέβαινε, πλὴν τέλος ὁ Ἀγάν, τινὰς  
τῶν Φοιδεράτων ἀπολέξας, καὶ γοργῶς  
τὸν Ποταμὸν περάσας, ἐπιτίθεται  
τῷ Τζάζωνι.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ὀλίγον πλὴν ὑπέμεινε,  
καὶ παρακάμψας, αὐτὶς εἰς ἐπίθεσιν  
μετὰ μικρὸν προέβη, πλείονας λαβὼν  
τῶν δορυφόρων.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ἄλλ' εὐκόλως καὶ αὐτοὺς  
ἀπώθησαν ὁρμῶντες οἱ Μαυρούσιοι,  
καὶ τότε ἄγων πάντας τοὺς ὑπασπιστάς,  
καὶ φέρων τὸ σημεῖον τὸ στρατηγικόν,  
ἐπιχειρεῖ καὶ τρίτην πάλιν ἔφοδον,  
μετὰ πατάγου καὶ βοῆς. Ἀντέστησαν  
ἡρωϊκῶς ἐφ' ὥραν οἱ παλαίστρατοι,  
καὶ πλείστοι ὅσοι ἐξ αὐτῶν ἐσφάγησαν,  
ἀλλ' ἐπὶ τέλους καὶ ὁ Τζάζων ἔπεσε,

τὸν ποταμὸν δὲ πάσης τῆς δυνάμεως  
ἡμῶν ἀμέσως διαβάσης, ἤρχισεν  
ἀπὸ τοῦ μέσου ἡ τροπή, καὶ γενικὴ  
κατέστη μετ' ὀλίγον.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ὀκτακόσιοι  
ἐκ τῶν Βανδήλων τότε κατεκόπησαν,  
ἐν ᾧ τῶν ἡμετέρων μόλις ἔπεσαν  
πεντήκοντα.

ΙΝΔΑΡΩ.

Συνάξας πάντας τοὺς πεζοὺς  
ὁ Στρατηλάτης εἶτα, τὸ στρατόπεδον  
πρὸς τὸ ἐσπέρας τῶν ἐχθρῶν προσέβαλεν,  
ἀλλ' ὁ Γελίμερ, ἅμα τοῦτο διαγνοὺς,  
ἰππεύσας κρύφα, καὶ ὀλίγους συγγενεῖς  
λαβὼν, πρὸς τοὺς Νουμίδας ἐδραπέτευσεν.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ὡς τοῦτο οἱ Βανδήλοι ἀνεκάλυψαν,  
ἡγέρθη θρήνος πανταχοῦ καὶ κοπετός.  
Οἱ ἄνδρες ἐθορύβουν, καὶ ὠλόλυζον  
γυναῖκες καὶ παιδιά, πάντες δ' ἔφευγον  
ἀκόσμως.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ἐπελθόντες, εὖρομεν ἡμεῖς  
ἐγκαταλελειμένον τὸ χαράκωμα,  
ἀλλ' ἀμυθήτου πλούτου πλήρες.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Συνεχῶς  
τὸ τῶν Ῥωμαίων Κράτος ληϊσάμενοι,  
ὀλβίως ἔζων οἱ Βανδήλοι, εὖφορον  
πρὸς τούτοις χώραν ἔτη ἐννενήκοντα  
καὶ πέντε καρπωθέντες.

ΙΝΔΑΡΩ.

Πλὴν ἀπώλεσαν  
τὰ πάντα τότε. Ἄχρι μέσης τῆς νυκτὸς  
ἡ δίωξις πεισμόνως ἠκολούθησε,  
καὶ ὅλοι μὲν οἱ ἄνδρες ἐφονεύθησαν,  
αἱ δὲ γυναῖκες ἐξηνδραποδίσθησαν  
μετὰ τῶν παίδων.





ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ἀπηνῶς κατέτρεξαν  
πρὸς τούτοις τοὺς σωθέντας ἐκ τῆς συμφορᾶς  
οἱ ἐπιβούλως μετ' αὐτῶν συμπράξαντες  
Μαυρούσιοι.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Αἱ πόλεις πάσαι τάχιστα  
ὑπὸ τῶν διαφόρων ὑπετάγησαν  
Ὑποστρατήγων, πρώτη ἡ Καισάρεια,  
τὸ Σέπτον εἶτα, καὶ σὺν τούτῳ ἡ Ἰππῶν.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Αἱ νῆσοι αὐθορμήτως παρεδόθησαν,  
πλὴν τῶν Βαλεαρίδων, καὶ ἡ Ἐρυσος,  
καὶ τῆς Σαρδοῦς ὁ ἄρχων, καὶ ἡ Κόρσικα.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ἐν μόνον πλέον ἀληθῶς ἀπέμενε,  
τὸ ἔργον ὅπως ἐντελῶς συμπληρωθῇ,  
ἡ τοῦ φυγόντος Βασιλέως σύλληψις,  
ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐπετεύχθη.

ΙΝΔΑΡΩ.

Ἐφυγεν  
εἰς Νουμιδίαν ὁ Γελίμερ, αὐλισθεὶς  
ἐπ' ἀπροσίτου ὄρους, ὅπερ Πάππουαν  
οἱ βάρβαροι καλοῦσι, σὺν τοῖς ὀπαδοῖς,  
ἀλλ' ἠκολούθει κατὰ πόδας Στρατηγὸς  
δραστήριος, ὁ Φάρας.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Περίεβαλε  
στενότατα τὸν βράχον, καὶ ἠνάγκασε  
τὸν Βασιλέα τέλος εἰς παράδοσιν.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ἠγγέθη ὅτι ἐπιστρέφει τάχιστα  
μετὰ τῶν αἰχμαλώτων.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ἀληθῶς φθονῶ  
ὕμᾶς, ἐταῖροι, τόσα διαπράξαντας.

ΨΟΗΣ, γαυριῶν.

Φθονεῖς δικαίως. Ἦρωες ὑπῆρξαμεν.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Καὶ ἤδη τί φρονεῖτε ὅτι σκέπτεται  
ὁ Στρατηλάτης;

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Εἰς τὸν θρόνον καθεσθείς  
τῆς Καρχηδόνης ἅπαξ, δυσχερῶς αὐτὸν  
ἐγκαταλείψει.

ΙΝΔΑΡΩ.

Ἀμοιβὴ μοι φαίνεται  
δικαία τοῦτο τόσων ἐκδουλεύσεων.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ναί, πλὴν ἂν τότε ὀρεχθῇ ἀνώτερα,  
ἐξ Ἀφρικῆς τὸ βλέμμα εἰς Βυζάντιον  
ἂν στρέψη.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Τοῦτο ἀκριβῶς προβλέπουσιν  
ἐκεῖ βεβαίως ἤδη οἱ ἀρμόδιοι.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Τὸν χαρακτῆρα οὐδαμῶς γνωρίζετε  
τοῦ εὐγενοῦς Στρατάρχου. Πρότυπον τιμῆς  
καὶ μετριοφροσύνης, ἀπεχθάνεται  
καὶ τὴν σκιὰν ἀκόμη τῆς ἐπιβουλῆς.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ναί, πλὴν ἄλλοιαν ἔχει γνώμην, φίλε μου,  
ἡ Ἀντωνίνα.

ΙΝΔΑΡΩ.

Ἄγρουσα καὶ φέρουσα  
τοὺς αὐλικοὺς ἐκείνη, καὶ τὴν Ἀνασσαν  
οἰκειωθεῖσα, στέμμα ὀνειρεύεται.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Τὴν Ἀντωνίναν ἄφετε. Ἠρωικὸν  
κατὰ τὴν ἐκστρατείαν ἐπεδείξατο  
ἐν πᾶσι πνεῦμα. Πανταχοῦ τὸν Στρατηγὸν  
ἐν μέσῳ τῶν κινδύνων ἠκολούθησε,  
καὶ ἀνενδότης ὑπεστήριξεν αὐτόν,  
ἐπικουρίας καὶ γενναίαν ἀρωγὴν  
ἐπιτυχοῦσα.





#### ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Τοῦτο ἀληθέστατον.

Πρὶν ἔτι καταλείπω τὸ Βυζάντιον,  
ποικίλας φήμας θρυλλουμένας ἤκουσα  
περὶ τοῦ Στρατηλάτου. Αἱ περίδοξοι  
αὐτοῦ ὑπηρεσίαι κατετάραξαν  
τῶν αὐλικῶν τοὺς κύκλους, καὶ διέβαλλον  
τὸν ἄνδρα ὡς τὸ στέμμα ὀρεγόμενον.  
Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐκλονίσθη μάλιστα,  
ἀλλὰ τὰ νέφη ἐντελῶς διέλυσαν  
παρὰ τῆς Ἀντωνίνης φθάντες ἄγγελοι.

#### ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ἐκθύμῳς τόσον ἐξυμνῶν τὴν ἄνθρωπον,  
μὴ τοῦ Θεοδοσίου ἐποφθαλμιᾷς  
τὴν θέσιν;

#### ΙΝΔΑΡΩ.

Οὗτος, πανταχοῦ ἀκολουθῶν  
αὐτήν, τὰς ὥρας ἐξηδύνει τὰς μακράς,  
καθ' ἃς μονάζει.

#### ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Σκανδαλώδη πράγματα  
καὶ πάλιν ἐπ' ἐσχάτων διεδόθησαν.

#### ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Τίς ἐν τῷ κόσμῳ ὅλως ἀναμάρτητος;  
Ἄν ἀπεδείχθη ἀσθενὴς ὡς σύζυγος,  
γυνὴ γενναία παραμένει πάντοτε  
καὶ μεγαλόνους. (Ἥχεϊ σάλπιγξ.)

#### ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Τὸ ἀνακλητήριον  
ἤχεϊ. Ταχέως εἰς τὰς τάξεις σπεύσωμεν.  
(Ἐν ᾧ ἐγείρονται, πίπτει τὸ διασκήνιον.)

### ΣΚΗΝΗ Ε΄.

Ἡ πλατεία τοῦ Κωνσταντίνου μετὰ τῆς ἐξωτερικῆς ἀπόψεως τοῦ Ἱπποδρόμου, καὶ τῆς Νεκρᾶς πύλης. Λαὸς  
ἐξέρχεται θορυβδῶς τῆς πύλης, καὶ διασκορπίζεται, ἢ παραμένει ἐν τῇ πλατείᾳ. Ἐκατέρωθεν αὐτῆς φυλάτ-  
τουσι Σχολάριοι, καὶ οἰκέται τῆς Αὐλῆς. Ὁ ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ, ὁ ΕΥΔΑΙΜΩΝ, ὁ ΛΕΩΝ, ὁ ΠΡΙΣΚΟΣ, ὁ  
ΠΗΓΑΣΙΟΣ, ὁ ΣΟΛΟΜΩΝ, καὶ ὁ ΠΑΥΛΟΣ συναντῶνται εἰς τὰ ἔμπρὸς τῆς σκηνῆς, καὶ συνομιλοῦσι.

#### ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Λαμπρὰ ὄντως ἡμέρα. Θαυμάσιος θρί-  
αμβος.

#### ΛΕΩΝ.

Ἀπὸ ἑξακοσίων ἐτῶν, ὅτε ὁ Τίτος καὶ  
Τραϊανὸς ἔστησαν τ' ἀθάνατα κατὰ βαρβά-  
ρων τρόπαια, ἐστερήθη ὁ κόσμος τοιοῦτου  
θεάματος.

#### ΠΡΙΣΚΟΣ.

Καὶ μὴ ὀλιγώτερα διέπραξεν ὁ Βελισάριος,  
ὁ ἐντὸς τριῶν μηνῶν καθυποτάξας ὁλόκληρον  
τὴν Λιβύην, καὶ ἄγων δέσιμον τὸν κραταῖον  
τῶν Βανδήλων καὶ Ἀλαμάνων Βασιλέα;

#### ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Οὐχὶ βεβαίως, ἀλλ' ἐφάνη μετριοφρονέ-  
στερος. Ἐν ᾧ οἱ Ῥωμαῖοι Αὐτοκράτορες,  
διαβαίνοντες ἐφ' ἄρματος ὑπὸ τὰς ἀψίδας,  
ἐκκλινον τὸ ἀγέρωχον αὐτῶν μέτωπον ἐκ  
φόβου δῆθεν μὴ προσκρούσῃ, ὁ ἀρχαῖκός  
Στρατάρχης πεζὸς ἐβάδισεν ἀπὸ τῆς οἰκίας  
αὐτοῦ ἄχρι τοῦ Ἱπποδρόμου.

#### ΣΟΛΟΜΩΝ.

Καὶ ὅμως οὐδεὶς ἴσως ἐπέδειξε λαμπρό-  
τερα λάφυρα.

#### ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Εἶδετε τοὺς χρυσοὺς θρόνους καὶ τὰ  
ἐκπώματα, τὰ ὀχήματα τῆς Βασιλίσσης, καὶ





τὰ παντοειδῆ ψέλλια, καὶ τοὺς λίθους τοὺς πολυτίμους;

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἀργύρου μόνον ὑπῆρχον μυριάδες τάλαντων.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Πάντων θαυμασιώτερα ἦσαν τὰ βασιλικά σκεύη καὶ ἀγάλματα, τὰ ἐκ Ῥώμης κομισθέντα ὑπὸ τοῦ Γιζερίχου, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐσύλησε τὸ ἐκεῖ Παλάτιον.

ΠΑΥΛΟΣ.

Καὶ πάλιν μεταξὺ τούτων ἰδίως διέπρεπον τὰ ἱερὰ τῶν Ἰουδαίων κειμήλια, ἅτινα μετήνεγκεν εἰς Ῥώμην ὁ Τίτος μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἱερουσαλήμ.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ταῦτα, ὡς ἤκουσα, ἀποσταλήσονται καὶ αὐθις ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ εἰς τοῦ Σολομῶντος τὰ ἱερά.

ΛΕΩΝ.

ὦ, τοῦτο μοὶ φαίνεται δύσκολον.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Οὐδόλως ἐννοεῖ ὁ Καππαδόκης τοιαύτας γενναιοδωρίας.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Διηγοῦνται ὅτι Ἰουδαῖος, ἰδὼν αὐτά, καὶ παραστὰς τῷ Βασιλεῖ, ἐδήλωσεν ὅτι τούτων ἕνεκεν ἐξεπόρθησε τὴν Ῥώμην ὁ Γιζέριχος, καὶ τὴν Καρχηδόνα ὁ Βελισάριος, ἡ αὐτὴ δ' ἀνέμενε τὸ Βυζάντιον τύχη, ἐὰν μὴ ἀπεδίδοντο.

ΠΑΥΛΟΣ.

Τοῦτο διαφέρει.

ΛΕΩΝ.

Ἐγὼ ἰδίως ἐθαύμασα τοὺς αἰχμαλώτους Βανδήλους. Οἷα εὐμήκη σώματα. Οἷον παράστημα ὑπερήφανον!

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Πολὺ διέφερον αὐτῶν οἱ Μαυρούσιοι. Ἄνδρες ῥωμαεῖοι, ἀλλ' ἡμίτυμνοι, καὶ ἀγριόμορφοι.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐτήρουν ἐγὼ ἐστηριγμένους ἐπὶ τοῦ Γελίμερος. Ἐνδεδυμένος πορφύραν, ὑπὸ τῶν συγγενῶν ἀκολουθούμενος, καὶ βαδίζων παρὰ τὸν Βελισάριον, ὅτε εἶδεν ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ τοὺς Βασιλεῖς ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ, καὶ τοὺς δήμους ἐκάτέρωθεν, οὐδ' ἀπέκλαυσεν, οὐδ' ἀνῶμωξεν, ἀλλ' ἐξηκολούθησε, ψιθυρίζων τὸ τῶν Ἑβραίων «Ματαιότης ματαιοτήτων τὰ πάντα ματαιότης».

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ἐπιβάλλουσα ἰδίως ὑπῆρξεν ἡ στιγμή, ὅτε ἀφῆρέθη αὐτῷ ἡ πορφύρα, καὶ πεσόντες πρηνεῖς, προσεκύνησαν τὸν Ἰουστινιανὸν καὶ τὴν Θεοδώραν, ὃ τε δορυκτῆτωρ τῆς Ἀφρικῆς καὶ ὁ αἰχμάλωτος Βασιλεὺς.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἀνεγείρας αὐτοὺς ἀμέσως, ἐδωρήσατο τῷ Γελίμερι πλούσια κτήματα ἐν Γαλατίᾳ τῆς Ἀσίας, ὅπως διαβιώσῃ ἐφεξῆς ἐν αὐτοῖς ἡσυχῶς.

ΠΑΥΛΟΣ.

Λέγεται μάλιστα ὅτι προετάθη αὐτῷ καὶ τοῦ Πατρικίου τὸ ἀξίωμα, ἀλλ' ἡρνήθη τὴν ἀπόπτυσιν τῆς αἰρέσεως τοῦ Ἀρείου.

ΛΕΩΝ.

Καὶ εἰς τοὺς παῖδας τοῦ Ἰλδερίχου ἄφθονα ἐδωρήθησαν χρήματα.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ὁ δὲ Βελισάριος ἀνυψώθη δικαίως εἰς τὸ μέριστον τῶν ἀξιωμάτων, ἀναδειχθεὶς Ὑπατος.



ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Αὔριον προελαύνει, κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἔθος,  
ἐφ' ἄρματος, ὑπὸ τῶν αἰχμαλῶτων ἀκολου-  
θούμενος, καὶ ρίπτων εἰς τὸν λαὸν μέγα  
τῶν λαφύρων μέρος, ἀργυρώματα, καὶ ζώνας  
χρυσᾶς, καὶ πολύτιμα Βανδηλικά σκεύη καὶ  
ὄπλα.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Μεγάλη αὕτη διὰ τὸν δῆμον ἡμέρα.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Μετὰ δὲ τοῦτο ἀπέρχεται καὶ αὖθις ἀμέσως  
ἐπὶ τὴν κατάκτησιν τῆς Ἰταλίας.

ΠΑΥΛΟΣ.

Ἀπεφασίσθη τὸ πρᾶγμα ὀριστικῶς;

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

ὦ, βεβαίως. Καὶ πρὸ τῆς ἀφίξεως αὐτοῦ  
ἐγένοντο δραστηρίως αἱ ἀναγκαῖαι παρα-  
σκευαί.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἐν τούτοις ἀκούω ὅτι, μόλις ἐγκατέλιπε  
τὴν Λιβύην, οἱ Μαυρούσιοι ἐπανέστησαν,  
ἐφόνευσαν τὸν Βανδοφόρον Ῥουφῖνον καὶ  
τὸν Ἀγᾶν, καὶ περιτρέχουσι τὴν χώραν, τὰ  
πάντα συλοῦντες καὶ καταστρέφοντες.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ναί, ἀλλ' ἤδη ἐπετράπη τὴν ἐκεῖ ἀρχὴν  
ὁ ἐκ Δάρας Σολόμων, Δομέστικος τοῦ  
Βελισαρίου.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ γενναῖος. Ἀρκεῖ οὗτος  
ὅπως διοργανώσῃ τὴν ἐπαρχίαν.

(Ἦχουν σάλπιγγες ἐντὸς τοῦ ἵπποδρόμου, καὶ ἀνα-  
πετάννυνται ἡ Νεκρὰ πύλη.)

ΠΟΛΛΟΙ.

Ἐξέρχεται ἡ πομπή. Ἐξέρχεται.

(Παρατάττεται τὸ πλῆθος ἐκατέρωθεν τῆς σκηνῆς,  
καὶ φαίνεται, τοῦ ἵπποδρόμου ἐξερχομένη, ἡ θριαμ-  
βευτικὴ συνοδεία. Προηγεῖται μουσικὴ μετὰ ση-  
μαιῶν καὶ τροπαίων. Ταύτην ἀκολουθοῦσι, διὰ

δαφνῶν ἐστεμμένοι, ὑπάσπισται καὶ δορυφόροι.  
Ἔπονται στρατιῶτα, φέροντες τὰ παντοειδῆ λάφυρα  
καὶ κειμήλια. Μεθ' ὃ ἔρχονται οἱ Μαυρούσιοι καὶ  
Βανδῆλοι αἰχμαλῶται, καὶ τέλος ὁ Βελισάριος μετὰ  
τοῦ Γελίμερος καὶ τῶν συγγενῶν καὶ οἰκείων αὐτοῦ.  
Τὴν συνοδείαν κλείουσιν οἰκέται καὶ στρατιῶται,  
οἵτινες ρίπτουσιν εἰς τὸν λαὸν χρήματα, καὶ ἄλλα  
πολύτιμα. Οἱ παριστάμενοι ἀνευφημοῦσιν ἐνθου-  
σιωδῶς.)

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ζήτω ὁ δορυκτῆτωρ τῆς Ἀσίας καὶ  
Ἀφρικῆς!

ΠΑΥΛΟΣ.

Ζήτω ὁ περικλεῆς ἥρως!

(Παρελθούσης τῆς συνοδείας, ἦν ἀκολουθεῖ τὸ πολὺ  
τοῦ λαοῦ, ἀποκαθίσταται ἡ τάξις, καὶ συνέρχονται  
αὖθις εἰς τὰ ἐμπρὸς τῆς σκηνῆς οἱ συνομιλοῦντες.)

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Οὐδόλως φαίνεται καταβεβλημένος ὁ Βε-  
λισάριος.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ἀπ' ἐναντίας, οὐδέποτε εἶδον αὐτὸν ἀκ-  
μαϊότερον.

ΛΕΩΝ.

Διὰ τοιοῦτον ἄνδρα καὶ τῆς Ἰταλίας ἡ  
ἀνάγκη οὐδὲν ἔχει τὸ ἀδύνατον.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Καὶ ὅμως τοῦτο τὸ ἐγχείρημα τυγχάνει  
τὸ δεινότερον πάντων.

ΠΑΥΛΟΣ.

Ἰσχυροὶ ἦσαν οἱ Βανδῆλοι, ἀλλ' οἱ Γότθοι  
εἰσὶν ἀσυγκρίτως ἰσχυρότεροι.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ἀνατραφέντες ἐν πολέμοις ὑπὸ τὸν μέγαν  
Θεοδόριχον, ἅπασαν χειρώσαντες τὴν Ἰτα-  
λίαν, καὶ τὴν γηραιὰν Ῥώμην συλήσαντες,  
ἵδρυσαν ἐν Ῥαυέννῃ Κράτος δυσπόρητον.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ἐπιβάλλεται ἡμῖν  
σπουδή, πρὶν ἢ καταστῶσιν ἀπρόσβλητοι.



ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἦδη τῆς Λιβύης ἡ κατάκτησις μεγάλως διευκολύνει τὸ ἔργον.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Πλὴν δὲ τούτου εὐνοϊκώταται εἰσὶν αἱ περιστάσεις. Διὰ μακρῶν ἐν τῷ τελευταίῳ συμβουλίῳ περὶ τούτου συνεζητήσαμεν. Πρὸς τὴν ὠραίαν καὶ σοφὴν Ἀμαλασοῦνθαν συνέδεον ἡμᾶς συμμαχία, καὶ τῇ διαταγῇ αὐτῆς, ἀπεδέχθη ἡμᾶς φιλικῶς ἡ Σικελία. Ἀλλ' ἔκτοτε συνέβησαν ἐκεῖ γεγονότα σπουδαῖα. Ὁ νέος Ἀταλάρχος, ὁ υἱὸς αὐτῆς, κακῶς ἀντήμειψε τῆς μητρὸς τὰς φροντίδας, καὶ τῶν Ἑλλήνων αὐτοῦ διδασκάλων τὰς προσπαθείας. Κατ' ἐπίσημον ἑορτὴν, καθ' ἣν οἱ Γότθοι ἐπόμευον εἰς τ' Ἀνάκτορα τῆς Ῥαυέννης, ἐξέφυγε τῶν δωματίων τῆς Ἀμαλασοῦνθας, κράζων ὅτι ἔρραπίσθη ὑπ' αὐτῆς. Οἱ μεγιστάνες ἐθεώρησαν τοῦτο ὡς προσβολὴν κατὰ τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος, καὶ ἀφῆρεσαν παρὰ τῆς μητρὸς τὸν παῖδα, ὅπως ἀνατραφῇ στρατιωτικῶς ἐν τῇ παχυλῇ τῶν προγόνων αὐτοῦ ἀγροίᾳ.

ΛΕΩΝ.

Οἱ τρεῖς κυριώτεροι συνωμόται ἐφονεύθησαν τότε, καὶ ὀλίγον ἀργότερον, ἀποβίωσαντος τοῦ Ἀταλαρίχου ἐκ πρωΐμου ἀκολασίας, ἡ Βασίλισσα, πρὸς στήριξιν τῆς ἀρχῆς, ἐκάλεσεν ὡς συνάρχοντα τὸν ἐξάδελφον Θεοδάτον.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἀλλ' ἦν πλέον ἀργά. Οἱ ἀγέρωχοι Γότθοι, ἀνησυχοῦντες διὰ τὰ ῥαγδαῖα ἡμῶν κατορθώματα, ἤρχισαν ἐξανιστάμενοι κατὰ τοῦ ζυγοῦ τῆς σεπτῆς γυναικός, καὶ τῶν Ῥωμαίων αὐτῆς συμβούλων.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Τῶν διαθέσεων τούτων ἐπωφεληθεὶς ὁ ἐπίβουλος Θεοδάτος, ἐφυλάκισεν αὐτὴν ἐν τῇ νήσῳ τῆς λίμνης Βουλσίνης, καὶ κατὰ

Δεκέμβριον, τῇ εἰσηγήσει πιθανῶς τοῦ συνάρχοντος, ἐσφάγη ὑπὸ τῶν συγγενῶν τῶν τιμωρηθέντων συνωμοτῶν.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Οὕτως ἔχει. Τοῦτο δὲ παρέχει ἡμῖν ἀναμφισβήτητον τὸ δικαίωμα ὅπως σπεύσωμεν ἐκδικηταὶ τοῦ κακουργήματος.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Οἱ πρέσβεις ἡμῶν ἐκήρυξαν ἤδη τὴν ἔναρξιν ἀσπόνδου πολέμου.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Πλὴν δὲ τούτου διεκδικούμεν καὶ τὸ ἐν Σικελίᾳ Λιλυβαῖον, παραχωρηθὲν ποτὲ ὑπὸ τῶν Γόθων εἰς τοὺς Βανδήλους, καὶ ἤδη εἰς ἡμᾶς ἀνήκον.

ΠΑΥΛΟΣ.

Οὐδ' ἐστὶ τοῦτο τὸ μόνον ἡμῶν κατὰ τῶν Γόθων παράπονον. Πολεμοῦντες κατὰ τῶν Γηπαίδων παρὰ τὸ Σίρμιον, κατέστρεψαν τὴν Γρατιανήν, πόλιν ἡμετέραν, εἰς τὰς ἐσχατίας τῆς Ἰλλυρίας κειμένην.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ὑπὲρ ἡμῶν ἐπομένως τὸ δίκαιον. Ἐὰν καὶ εἰς τὸ ἐγχείρημα τοῦτο ἐπιτύχη ὁ Ἰουστινιανός, αἶδιον ἔσται τὸ κλέος αὐτοῦ.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Τὰ πάντα διετάχθησαν ἤδη. Ὁ στρατὸς ἡμῶν σύγκειται ἐκ τετρακισχιλίων τακτικῶν καὶ φοιδεράτων, καὶ τρισχιλίων Ἰσαύρων, πλὴν τῶν δορυφόρων καὶ ὑπασπιστῶν τοῦ Βελισαρίου.

ΛΕΩΝ.

Τούτοις ἔπονται προσέτι διακόσιοι Οὐννοι, καὶ τριακόσιοι Μαυρούσιοι.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Δοῦκες ἐξελέγησαν οἱ ἄριστοι, ὁ Θραξ Βέσσας, καὶ ὁ ἐκ τῆς ἀσιατικῆς Ἰβηρίας Περάνιος.





## ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Τοὺς πεζοὺς ἄρουσιν ὁ Ἡρωδιανὸς καὶ ὁ Οὐρσικίνος, τοὺς Ἰσαύρους ὁ Ἑννης.

## ΣΟΛΟΜΩΝ.

Τῶν ἱππέων ὠρίσθησαν ἀρχηγοὶ ὁ Βαλεντίνος, ὁ Μάγνος, καὶ ὁ Ἰννοκέντιος.

## ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Συγχρόνως δ' ἀποστέλλεται ὁ Μοῦνδος εἰς τὴν Δαλματίαν, ἀνήκουσαν τοῖς Γότθοις, ὅπως προσβάλη τὰς Σάλωνας.

## ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Τῷ Βελισαρίῳ ἐδόθησαν διαταγαὶ φρονιμύταται. Πέμπεται δῆθεν εἰς Καρχηδόνα, καὶ διαβὰς διὰ Σικελίας, ἐὰν μὲν εὐχερῶς ὑποτάξῃ αὐτήν, καλῶς, ἄλλως κατευθυνθήσεται εἰς Λιβύην, οὐδόλως ἐκδηλῶν τὴν ἀληθὴ αὐτοῦ πρόθεσιν.

## ΛΕΩΝ.

Ἐστάλησαν δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ἡγεμόνας τῶν Φράγγων πρέσβεις, πλούσια κομίζοντες δῶρα, καὶ συμμαχίαν προτείνοντες, ἣν οὗτοι ἀσμένως ἐδέχθησαν.

## ΠΡΙΣΚΟΣ.

Τὰ πάντα ἐπομένως βαίνουσι κατ' εὐχὴν· ἀλλὰ συνάμα προσεγγίζει καὶ τὸ δεῖπνον, ἥ δὲ ἡμέρα ὑπῆρξε μεστὴ συγκινήσεων. Εὐχομαι ὑμῖν πᾶν ἀγαθόν.

## ΛΕΩΝ.

Ἡ θεία χάρις μετὰ σοῦ, ἄρχον Πρωτοσηκρήτης.

(Ἐν ᾧ ἀπέρχονται κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, πίπτει τὸ διασκήνιον.)

## ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

Αἴθουσα ἐν τοῖς Ἀνακτόροις τοῦ Ἡραίου. Ἡ ΙΩANNINA, μόνη, κάθηται ἐνώπιον κανίστρου πλήρους ἀνθέων, ἅτινα συμπλέκει εἰς στεφάνους. Εἰς τὸ βάθος θύρα ἐπὶ στοᾶς.

## ΙΩANNINA.

Βραχεῖα πόσον ἡ χαρὰ μου. Ἐμειναν ὀλίγας ἐβδομάδας μόνον οἱ γονεῖς, καὶ πάλιν μόνην μὲ κατέλιπον. Λαμπρὰ ἐν Ἰταλίᾳ τὸν πατέρα τρόπαια, καθ' ἃ ἐλπίζω, αὖθις ἀναμένουσιν, ἀλλ' εἰς μονήρην βίον καὶ μονότονον ἐγὼ κατεδικάσθην. Ἡ Βασίλισσα φιλοφροσύνης πλήρης πρὸς με δείκνυται, ἀλλὰ τὸ μεγαλεῖον δέους μὲ πληροῖ, καὶ πᾶσαν σχέσιν στενοτέραν δυσχερῇ καθίστησι. Σπανίως τὸν Ἀνθέμιον καὶ πάλιν βλέπω. Φαίνονται κυκλοῦντές με ἀδιακόπως τῆς αὐλῆς ὑπάλληλοι, καὶ πᾶσαν οὗτοι, κατὰ τύχην πιθανῶς,

συνάντησιν κρυφίαν ἐμποδίζουσι.

Ἡ ἀσθενὴς μου φαντασία πανταχοῦ ἐνέδρας βλέπει, καὶ μορφήν προσέλαβε δεσμωτηρίου τὸ φαιδρὸν Ἀνάκτορον, εἰς ὃ τοσοῦτον ἑτερόπλην ἄλλοτε.

(Μένει ἐπὶ μικρὸν ρεμβάζουσα.)

Πλὴν ἄδικον εἰς τοῦτο ἔχω. Κατ' εὐχὴν χωροῦσι πάντα. Τέλος συγκατένευσαν εἰς τῶν θερμῶν μου πόθων τὴν ἐκπλήρωσιν καὶ οἱ γονεῖς μου. Ὁ θεσπέσιος Ναὸς τοῦ Ἀνθεμίου συμπληροῦται, καὶ χρυσὴ τοῦ γάμου ἡ ἡμέρα προσπελάζουσα, τὰ παρελθόντα ἐξαλείφει δάκρυα, καὶ μέλλον μοι μηνύει πανευφρόσυνον. (Φαίνεται ὁ Καππαδόκης διαβαίνων πρὸ τῆς θύρας.)





Ὁ Καππαδόκης! Πάλιν; Συνεχέστατα  
ἀπὸ τινος ἐμπρὸς μου ἐμφανίζεται.  
Τί ἄρα μηχανάται; Τρέμω ἄκουσα  
καὶ εἰς τὴν θέαν τοῦ ἀνθρώπου τούτου. Ναί,  
ἡ Ἀνασσα δικαίως ἔκρινεν αὐτόν.

Ὡμὸς ὡς τίγρις, καὶ ὡς ὄφιν ὑπουργὸς  
ἐπλάσθη.

(Ὁ Καππαδόκης εἰσέρχεται εἰς τὴν αἴθουσαν.)

Πλὴν τί βλέπω; Ἐπανέρχεται.

Χριστὲ καὶ Παναγία!

## ΣΚΗΝΗ Ζ΄.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ καὶ ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Μόνη πάντοτε,  
Ἰωαννίνα, μόνη; Σὺ τὸ ἥδιστον  
τῶν Ἀνακτόρων ἄνθος, ἀποφεύγουσα  
τὰς ἐορτάς, ὧν εἶσαι τὸ ἀγλαῖσμα,  
ῥεμβάζεις, καὶ δυσθύμως ἀποσύρεσαι  
τῶν θαυμαζόντων σε ὁμίλων;

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Φυσικόν,  
ὦ ἄρχον, τοῦτο. Τῶν γονέων ὀρφανή,  
καὶ ξένη ὦδε, οὐδαμῶς αἰσθάνομαι  
τὸν πόθον τῶν εὐθύμων δημηγύρεων.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἀλλὰ βαρέως φέρουσι τὴν στέρησιν  
ἐκείναι. Προωρίσθης ὅπως ὑψηλὰ  
παρὰ τὸν θρόνον χέης ἄπλετον τὸ φῶς  
τῆς ἐξαισίας καλλονῆς σου, καὶ αὐτὸ  
σὺ φιλαργύρως κρύπτεις ὑπὸ μόδιον.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ὑπὲρ τὸ δέον εὐμενῶς ἐκφράζεσαι.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Οὐδόλως τοῦτο ἄπορον. Ἐμπνέει με  
ἡ τρυφερά μου διὰ σὲ συμπάθεια,  
τὸ φίλτρον, ὅπερ πρὸ πολλοῦ σοὶ ὤμοσα.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, ἀναπηδῶσα.

Τί λέγεις, ἄρχον;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Διὰ τί ἐκπλήττει σε  
ἡ φράσις αὕτη; Μοὶ πιέζει πρὸ καιροῦ  
τὰ χεῖλη, ἀλλ' ἐζήτουν τὴν περιστάσιν  
τῶν πόθων ὅπως τῶν θερμῶν μου κοινωνὸν  
σὲ καταστήσω.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Πλὴν οὐδόλως ἐννοῶ ....

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Καὶ ὅμως ὁμιλῶ σοι καθαρώτατα.  
Ἐπλάσθης, ὦ φιλότατη, ὅπως φαεινὸς  
ἀδάμας στίλβης ὑπεράνω τῶν λοιπῶν,  
τῇ αἴγλῃ σου τὸν θρόνον καταυγάζουσα.  
Προικίσασά σε ἀφειδῶς, σοὶ ὥρισεν  
ἡ μοῖρα θέσιν παρὰ τὴν Βασίλισσαν,  
καὶ νῦν τὴν χεῖρα σοὶ προσφέρω ἄσμενος  
διευκολύνων ταύτην τὴν ἀνάρρησιν.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Σύ, ἄρχον, σύ;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Βεβαίως. Τόσον ἄπορον  
σοὶ φαίνεται τὸ πρᾶγμα; Ἰσως ἡργησα  
μικρὸν ὑπέικων εἰς τὸν νόμον τὸν κοινόν,  
ῥυτίδες ἴσως ἐπιφαίνονται τινές,  
καὶ τρίχες ἀμφιβόλου ἀποχρώσεως,  
πλὴν τί σημαίνει τοῦτο; Ἐτι νεαρὰν  
καρδίαν τρέφω, καὶ ὁ ἔρως μου ἐκεῖ  
πρὸς σὲ ἀκμάζει.





ΙΩANNINA.

Ὕνειρον μοὶ φαίνεται.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Σύ, διανθοῦσα μόλις, ἔχεις ἀσαφῇ  
περὶ τῆς εὐτυχίας γνῶμην. Ἐρωτες  
ἀνέκφραστοι, καὶ ὄρκοι, καὶ ὀλολυγμοί,  
καὶ ἄλλα ιδεώδη παραμύθια  
εἰσέτι σὲ θαμβοῦσι. Ὅμως πιστευσον  
τὴν ἀσφαλὴ μου πείραν. Ταῦτα τάχιστα  
διαλυθέντα, τὴν πικρὰν ἀνάμνησιν,  
ἀντὶ παρηγορίας, καταλείπουσι.  
Ὁ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ βίος θετικός,  
καὶ ἀληθὴ ἀξίαν μόνα ἔχουσι  
τὰ θετικὰ ὀφέλη. Ἀφθονώτερον  
παντὸς ἐτέρου ταῦτα πρὸ τῶν τρυφερῶν  
ποδῶν σου καταθέτω. Πλούτη ἄπειρα,  
τιμὰς ὑψίστας, δόξαν, πᾶν τὸ τίμιον  
καὶ ἀρεστόν.

ΙΩANNINA.

Πλήν, ἄρχον, ἤδη ὤμοσα  
εἰς ἄλλον πίστιν.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τὸν μικρὸν Ἀνθέμιον.  
Γνωρίζω πάντα. Θράσος ἀσυγχώρητον  
τοῦ νεανίου τούτου ἡ ἀπαίτησις,  
καὶ ἄδικον σὺ ἔσχες ἐνθαρρύνεσθαι  
αὐτὸν πρὸς ὥραν.

ΙΩANNINA, ὠχρῶσα.

ὦ, τί λέγεις;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Αὐστηρῶς

ἐν δέοντι ἐκεῖνος κολασθήσεται.

ΙΩANNINA.

Οὐδὲν ἐκεῖνος πταίει. Εἰς τὸν γάμον μου  
καὶ οἱ γονεῖς μου ἤδη συγκατένευσαν.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Παραπεισθέντες ὑπὸ τῶν δακρύων σου,  
πλήν ἡ ἰδία, ὦ φιλότατη, ἐννοεῖς,  
καθ' ἃ ἐλπίζω, ἤδη τὸ συμφέρον σου.

ΙΩANNINA.

Πλανᾶσαι ὅλως.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Σὲ φοβίζει σήμερον  
τοῦ πράγματος ὀλίγον τὸ ἀπρόοπτον,  
ἀλλ' ἔρχεται ταχέως ἡ συνήθεια.

ΙΩANNINA.

Οὐδέποτε.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἡρέμα καταμέτρησον  
τὰς συνεπείας πάσης ἀντιστάσεως.

ΙΩANNINA.

Τὰς συνεπείας;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τοῦτο μόνον λέγω σοι,  
τὴν χεῖρα σοὶ προτείνω τῇ διαταγῇ  
αὐτῆς τῆς Βασιλίσσης.

ΙΩANNINA.

ὦ, ἀδύνατον!

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Προχείρους ἔχω ἀποδείξεις.

ΙΩANNINA, κλονιζομένη.

Ὑψιστε

Θεέ!

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Σὲ βλέπω ταραχθεῖσαν. Θλίβει με  
μεγάλως τοῦτο. Μόνην καταλείπω σε.  
Ἀφ' οὗ καθησυχάσης, ὠριμώτερον  
ἐξέτασον τὸ πρᾶγμα.



ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Θάνατον σκληρὸν  
ἐκατοντάκις προτιμῶ.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Τὸ φίλτρον μου  
ὀλίγον φιλοφρόνως ἀποδίδεις μοι.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ὅποῖος ἐφιάλτης ἀποτρόπαιος.  
Ἐλέησόν με. Εὐσπλαγχνίαν σοὶ ζητῶ.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἐγὼ ἀγάπην τρυφερὰν προσφέρων σοι,  
ἐπικαλοῦμαι τοῦ ὑψίστου ἐπὶ σοῦ  
τὰς εὐλογίας.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Οἶμοι! ὦ Ἀνθέμιε.

(Καταπίπτει ἐπὶ τῆς ἔδρας. Ἐν ᾧ ὁ Καππαδόκης  
ἀποσύρεται προσνεύων, πίπτει τὸ διασκήνιον.)

## ΣΚΗΝΗ Η΄.

Πλατεῖα ἐν Ῥαυέννῃ ὑπὸ λαμπρῶν οἰκοδομῶν περιβαλλομένη. Ἐπὶ τοῦ μετασκηνίου φαίνεται ὁ Ναὸς τοῦ  
Ἀγίου Ἀπολλιναρίου. Ἐν τῷ μέσῳ ξφιππος ἀνδριάς τοῦ Θεοδορίχου. Εἰσέρχονται ὁ ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ καὶ  
ὁ ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ, φέροντες στολὰς ὑπασπιστῶν, καὶ μετ' αὐτοὺς ὁ ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ, ἡ ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ, ἡ  
ΙΝΔΑΡΩ, καὶ ὁ ΨΟΗΣ. Γότθοι τινές, μετὰ γυναικῶν καὶ παίδων, ἴστανται ἀπωτέρω, περιέργως αὐτοὺς  
θεωροῦντες.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Λαμπρὰ τῶν Ὀστρογόθων ἡ πρωτεύουσα.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Συντελέσθη ἔργον ὑπεράνθρωπον,  
καὶ εἰς τὸ στέμμα προσηρτήθη ἅπανα  
ἡ Ἰταλία, συντριβέντος τοῦ κλεινοῦ  
τοῦ Θεοδάτου θρόνου.

ΙΝΔΑΡΩ.

Φρούδην χίμαιραν  
τοῦ Βασιλέως ἐκαλοῦμεν πρὸ καιροῦ  
τὸν πόθον τοῦτον, καὶ ἰδοὺ θαυμάζομεν  
τετελεσμένον γεγονός.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Πεποίθησιν  
ἐδραίαν ἔσχον εἰς τὸν Βελισάριον  
ἐξ ὑπαρχῆς.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Τῷ ὄντι πλέον ἔπραξεν  
αὐτὸς ἢ σύμπαν τὸ λοιπὸν στρατόπεδον.

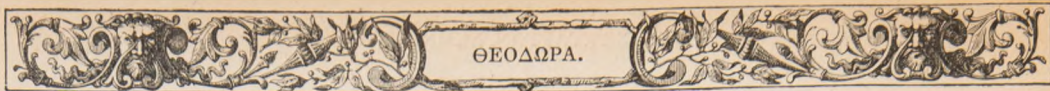
ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ἀπολωλότα ἐντελῶς ἐφαίνοντο  
τὰ πάντα χιλιάκις, ἀλλ' ἀπέφυγεν  
ἐκεῖνος τοὺς σκοπέλους, καὶ ᾠδήγησεν  
ἡμᾶς ἐν τέλει ὧδε εἰς τὴν Ῥαυένναν,  
τῇ Αὐτοκρατορίᾳ τῇ Ῥωμαϊκῇ  
καὶ νέαν αὐθις ἐμφυσήσας ὑπαρξίν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ὀλίγας ἔχει λαμπρότερας ἡ Κλειὴ  
τῆς ἐκστρατείας ταύτης δέλτους. Εἴκοσιν  
οἱ Γότθοι ὅλας μυριάδας μαχητῶν  
παρέταττον ὅποτε κατεπλεύσαμεν  
εἰς Σικελίαν, πόλεις εἶχον ὀχυράς,  
ἐκτὸς τῆς Ῥώμης, παμπληθεῖς, καὶ κραταιῶς,  
ὑπερφηάνως ἐξανθοῦν ἐφαίνετο  
αὐτῶν τὸ Κράτος, ὅλως ἀπροσμάχητον.  
Ἄλλ' ἤρκεσε τὸ πνεῦμα τὸ δαιμόνιον  
ἐνὸς μεγάλου Στρατηγοῦ, καὶ ὡς χιῶν  
ὁ κολοσσὸς ἐτάκη ὁ ἀγέρωχος,  
εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν ἐσπάρησαν  
αἱ συντριβεῖσαι στρατιαί, τὰ φρούρια  
κατέρρευσαν, ὁ Ἄναξ ὑπὸ δόρατος





ἐπλήγει δολοφόνου, καὶ τὸ λάβαρον  
θαυπέουσιν αἱ αὔραι τὸ Ἑλληνικὸν  
ἀπὸ τῆς Σκύλλης ἕως εἰς τὰς Ἀλπεῖς.

ΙΝΔΑΡΩ.

ἂν κακουχίας φοβεράς ὑπέστημεν,  
καὶ εἰς δεινοὺς κινδύνους ἐξετέθημεν,  
τὰ πάντα ἤδη λησμονοῦνται.

ΨΟΗΣ, δεικνύων τὸν ἀνδριάντα.

Ἴδετε,

τίς οὗτος ὁ ἐφ' ἵππου ὠδε γαυριῶν,  
καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐκτείνων τὸν βραχίονα;

Ναί,

ΨΟΗΣ, πρὸς τὸν ἀνδριάντα.

Πῶς σοὶ φαίνεται,  
γεννάδα, νῦν ὁ ἄρχων Βελισάριος;  
(Εἰσέρχονται ἀριστερόθεν ὁ Ἀμάντιος καὶ ὁ Καλλι-  
γονος, φέροντες στολὴν δορυφόρων.)  
Πλὴν τί ὀρώ; Οἱ ὠδε προσερχόμενοι.  
Οὐδόλως ἀπατῶμαι. . . . .

## ΣΚΗΝΗ Θ'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ οἱ παρεισεληθόντες.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ, ἀναγνωρίζων αὐτούς.

Οἷα σύμπτωσις!

ᾠ, τοὺς καλοὺς ἐταίρους!

(Ἀσπάζονται ἀλλήλους.)

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Πόθεν ἔρχεσθε;

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ἡμεῖς;

Προχθὲς ἐκ Ῥώμης.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ἀπεστάλημεν ἐκεῖ  
μετὰ τῶν πρώτων ἐπικουριῶν εὐθὺς  
ἐκ Βυζαντίου.

ΙΝΔΑΡΩ.

Τότε εἰς τὴν ἄλυσιν  
εὐρέθητε.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Βεβαίως.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Τὰ καθέκαστα  
τῆς φοβεράς ἡμέρας διηγήθητε.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Προθύμως, πλὴν πρὸ τούτου ἀναμένομεν  
τῆς ἐπιλοίπου ἐκστρατείας παρ' ὑμῶν  
λεπτομερείας.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ἐν τῷ στόλῳ πλεύσαντες,  
ὑμεῖς εἰς πάντα συμμετέσχετε.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Μακρὸν  
τῶν εὐκλεῶν ἀγώνων τὸ μνημόσυνον,  
καὶ βίβλους ἤδη συμπληρώσας τέσσαρας,  
ἐπιτροχάδην μόνον περιέγραψα  
τὰ πλείστα, πλὴν προθύμως ἐπανέρχομαι  
εἰς παρελθὸν τοσοῦτον ἔνδοξον.



ΨΟΗΣ.

Ἰδοὺ

τὰ βάθρα ταῦτα. Ὡδε ἀναπαύθητε.

(Κάθονται ἐπὶ τῶν βάθρων τοῦ ἀνδριάντος, καὶ τῶν περὶ αὐτὸν μαρμαρίνων θρανίων. Ὁ Ψὸς μένει ὀρθός, καὶ περιφέρεται φιλαρέσκως εἰς τοὺς Γόθους ἐπιδεικνύμενος.)

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἡ Σικελία προσεχώρησεν ἡμῖν προθύμως. Πάλαι τὸν ζυγὸν ἐδέξατο καὶ αὕτη τῶν Λατίνων, ἀλλ' ἀπέμεινεν οὐχ ἥττον ἔτι ἀκραιφνῶς ἑλληνικὴ ἀπὸ τῶν χρόνων, ὅτε πρῶτοι ᾤκησαν οἱ Χαλκιεῖς τὴν χώραν καὶ οἱ Δωριεῖς. Αἱ Συρακοῦσαι, ἡ Κατάνη, καὶ λοιπαὶ τὰς θύρας πόλεις αὐθορμήτως ἡνοῖξαν, καὶ μόνον βίαν πρὸς μικρὸν ἀντέταξε, τῷ περιβόλῳ πεποιθός, τὸ Πάνορμον, ἀλλὰ ταχέως ὑπετάγη.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Νόστιμον

τοῦ ἀρχηγοῦ ὑπῆρξε τὸ στρατήγημα. Εἰσπλεύσας εἰς τὸν ὄρμον, ὅλως ἔρημον, ἀνέσυρε τὰς λέμβους, πλήρεις τοξοτῶν, εἰς τῶν ἰστῶν τὸ ἄκρον, καὶ τῆς πόλεως ἐκείθεν τὰς ἐπάλξεις κατετόξευε.

ΙΝΔΑΡΩ.

Τῆς ὑπατείας ἐκπνεούσης ἀκριβῶς, καθ' ἣν ἡμέραν ὑπετάγη σύμπασα ἡ νῆσος, ὁ Στρατάρχης, εὐφημούμενος ὑπὸ τε τῶν κατοίκων καὶ στρατιωτῶν, εἰς Συρακοῦσας πομπωδῶς εἰσήλασε.

ΨΟΗΣ.

Ὁραία ὥρα. Τὰ χρυσᾶ νομίσματα ὡς τῆς Δανάης ἡ βροχὴ κατέπιπτον ἐντὸς τοῦ πλήθους. Ἰκανὰ συνέλεξα.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Πλὴν μολὶς τοῦτο ἐπετεύχθη, καὶ δεινὴ ἠγγέλθη στάσις ἐν Λιβύῃ.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Προσλαβὼν

χιλίους δορυφόρους, ἔσπευσεν ἐκεῖ ὁ ἐκατόγχειρ ὄντως Βελισάριος, τῶν ἀνταρτῶν μυρίους κατετρόπωσε, καὶ αὐθις ἐπανήλθεν, ἀφ' οὗ ἔσωσε τὴν Καρχηδόνα ἐκ δευτέρου.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ἦν ἀρχὴ

ὠδίνων τοῦτο μόνον. Ἐν ᾧ ἔλειπεν, ἀποστασία ἐξερράγη ἐν αὐτῷ τῷ στρατοπέδῳ, καὶ δεινὰς προσέλαβε ταχέως διαστάσεις.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ναί, πλὴν ἤρκεσε

καὶ μόνη τοῦ Στρατάρχου ἡ ἐμφάνισις τὴν φλόγα ὅπως σβέση ταύτην παρευθύς.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Τροπὴν τὸ πρᾶγμα τότε ἄλλην ἔλαβε, καὶ πρὶν ἀρχίσῃ ἀληθῶς ὁ πόλεμος, συντελεσθεὶς ἐφάνη πρὸς στιγμὴν. Δειλὸς ὁ Θεοδάτος, καὶ σοφὸς Πλατωνιστής, ἀλλ' ἀδαῆς τῶν ὅπλων, μόλις ἤκουσε τὰ πρόσφατα συμβάντα, κατωρρώδησε, καὶ πέμψας ἔσπευσμένως εἰς Βυζάντιον, ἀντὶ κεντηναρίων δώδεκα χρυσοῦ κατ' ἔτος, πλήρη τὴν παραίτησιν αὐτοῦ προσήνεγκε.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ναί, τοῦτο ἐγνωρίζομεν.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ἐδέχθη χαίρων ὁ Ἰουστινιανός, καὶ τὰς μεγίστας ὑπεσχέθη τῶν τιμῶν, ἀλλ' ὡς ἐγνώσθη ὅτι εἰς τὰς Σάλωνας ὁ Μοῦνδος ἐφονεύθη καὶ Μαυρίκιος ὑπὸ τοῦ Γρίππα, παλιμβούλως ἅπαντα ἠρνήθη αὐθις ὁ τῶν Γόθων Βασιλεὺς.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Δι' οὗ καὶ παραυτίκα εἰς τὸ Ῥήγιον ἐκ τῆς Μεσσήνης ἔπλευσεν ὁ Στρατηγός.



ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ἄτειχιστος ἡ πόλις καὶ ὁμόφυλος  
 τυγχάνουσα καὶ αὕτη, προσεχώρησε,  
 συνάμα δ' αὐθορμήτως ἠϋτομόλησε  
 τοῦ Θεοδάτου ὁ γαμβρός, ὁ Ἐβριμούθ,  
 τῆς Θεοδανάνδης, τῆς ἐκείνου θυγατρός,  
 συμβίος.

ΙΝΔΑΡΩ.

Οὗτος, εἰς Βυζάντιον σταλείς,  
 τοῖς Πατρικίοις κατελέγη, καὶ ἡμεῖς  
 διὰ τῆς χώρας τῶν Βρουτίων τάχιστα  
 καὶ Λευκανῶν χωροῦντες, ἐν ᾧ ἔπλεε  
 παράπλευρος\* ὁ στόλος, ἐσκηνώσαμεν  
 ἐν Καμπανίᾳ, ὅπου πόλις ὀχυρὰ  
 ὑπὸ φρουρᾶς σπουδαίας, ἡ Νεάπολις,  
 κατείχετο.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ἀρίστας ἐξεδήλωσαν  
 ἐκεῖ προθέσεις κατ' ἀρχὰς οἱ κάτοικοι,  
 καὶ μεθ' ἡμῶν εἰς λόγους ἦλθον, ἀλλ' αὐτοὺς  
 ὁ Πάστωρ εἶτα καὶ Ἀσκληπιόδοτος,  
 φρονοῦντες τὰ τῶν Γόθων, καὶ τυγχάνοντες  
 δημοτικοὶ τὰ μάλα, εἰς ἀντίστασιν  
 ἐξώθησαν.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Τὴν πόλιν περιέβαλεν  
 ἀμέσως ὁ Στρατάρχης, καὶ κατέστρεψε  
 τὸν ὀχετὸν τὸν μέγαν· φρέατα καλὰ  
 ὑπῆρχον ὅμως ἐν αὐτῇ, καὶ ἄφθονα  
 τὰ τρόφιμα.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Συχνάκις πειρασάμενοι  
 τοῦ περιβόλου, ἀπεκρούσθημεν, πολλοὺς  
 ἐκ τῶν ἀρίστων ἀπολέσαντες ἀνδρῶν.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Καὶ πράγματι τὸ τεῖχος ἦν ἀπρόσοδον,  
 ὑπὸ τε τῆς θαλάσσης καὶ δυσχωριῶν  
 κυκλούμενον.

ΙΝΔΑΡΩ.

Ἐν τούτοις κρύφα ἔπεμψαν  
 τῷ Θεοδάτῳ οἱ πολιορκούμενοι,  
 ἐπικουρίας παρ' αὐτοῦ ζητοῦντες, πλὴν  
 ἐκείνος, μένων εἰς τὴν Ῥώμην, ἔτρεμε,  
 καὶ τοὺς χρησμούς ἠρώτα.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Λίαν ἥσχαλλεν  
 ὁ Στρατηλάτης, μάτην οὕτως ἀπολλὺς  
 ἡμέρας πολυτίμους, καὶ φοβούμενος  
 μὴ ὁ χειμὼν ἐνσκήψη πρὶν ἢ φθάσωμεν  
 ἐνώπιον τῆς Ῥώμης, ὅτε σύμβαμα  
 τῆς θέσεως ἐξῆξε ταύτης αἴσιον  
 ἡμᾶς τῆς δυσαρέστου.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Κρύφα Ἰσαυρος  
 ἐν τῷ βράgenti εἰσχωρήσας ὀχετῷ,  
 εὐκόλως εἰς τὸ τεῖχος ἐπλησίασε,  
 καὶ σχίσμα ἐν τῷ βράχῳ ἀνεκάλυψε,  
 δι' ἧς τὸ ὕδωρ ἄλλοτε διήρχετο.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Τῷ Στρατηλάτῃ παρευθὺς ὁ Πεύκαρις,  
 ἐκ τῶν Ἰσαύρων, τοῦτο ἀνεκοίνωσε,  
 καὶ ἄνδρες τότε μυστικῶς εἰσδύσαντες,  
 ἐπλάτυναν τὸ ῥήγμα, ὅπως εὐχερῶς  
 θωρακοφόρος στρατιώτης δι' αὐτοῦ,  
 ἀσπίδα φέρων, εἰσχωρήσῃ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἀσφαλὴς  
 ἀπέβη οὕτω δι' ἡμᾶς ἡ ἄλωσις,  
 ἀλλ' ὁ Στρατάρχης, ἀναλογιζόμενος  
 ὁποίας αὕτη ἐπιφέρει συμφοράς,  
 ἐδίσταζε, Ῥωμαίων καὶ Χριστιανῶν  
 τὴν πόλιν κατοικούντων, καὶ προέτεινεν  
 αὐτοῖς καὶ αὐθις ὄρους συνδιαλλαγῆς.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ἀπέτυχε καὶ αὕτη ἡ ἀπόπειρα,  
 καὶ τότε πλέον ἡτοιμάσθη παρευθὺς  
 ἁγῶν περὶ τῶν ὄλων.



ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Τετρακόσιοι  
ὑπὸ τὸν Μάγνον καὶ τὸν Ἐννην μαχηταί,  
τὸν ὀχετὸν κρυφίως διατρέξαντες,  
ἐν μέσῃ τέλος περὶ τὰ χαράγματα  
εὐρέθησαν τῇ πόλει.

ΙΝΔΑΡΩ.

Ἄπαν ἔτοιμον  
ὑπὸ τὸν Βάσσαν καὶ τὸν Βελισάριον  
ἀνέμενε τὸ ἄλλο πλῆθος, καὶ γοργῶς,  
ὡς ἐκ τῶν ἔνδον ἤχησαν αἱ σάλπιγγες,  
τὰς κλίμακας τῇ τείχει ἐπερείσαντες,  
εἰσῆλθαν.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ὑπῆρξεν ἡ ἀντίστασις  
ἀπεγνωσμένη, ἀλλὰ τέλος ἦνοιξαν  
τὰς διαφόρους πύλας οἱ ἡμέτεροι,  
καὶ τότε πλέον εὐχερῶς κατέλαβον  
τὰς συνοικίας πάσας.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἐκρεοῦργησαν  
οἱ Μασσαγέται πλείστους ὅσους κατ' ἀρχάς,  
ἀλλὰ ταχέως περιέστειλεν αὐτοὺς  
ὁ Στρατηλάτης, τὰς γυναῖκας ἀποδοὺς  
καὶ τὰ παιδιά τοῖς ἀνδράσι.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Τὴν φρουρὰν  
ἐπίσης διασώσας καὶ μετὰ τιμῆς  
τηρήσας, φήμην γενικὴν ἐκτίησας  
παρὰ τοῖς Γότθοις.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Τοῦ ἐνδόξου δράματος  
λαμπρὰ ἡ πρώτη αὕτη πράξις.

ΙΝΔΑΡΩ.

Αἱ λοιπαὶ

εἰσὶ καὶ ταύτης ἔτι εὐκλεέστεραι.  
(Ὁ Ψῶς χαριεντίζεται μετὰ μίας τῶν Γοτθίδων, καὶ  
λαμβάνει αὐτὴν τοῦ πύγματος.)

ΨΩΗΣ.

Νοστιμωτάτη αὕτη ἡ μικρὰ Γοτθίς.  
Τί ὀφθαλμοί, τί κόμη! Στάχυς ὤριμος.  
Εὐμενεστάτας διαθέσεις πρὸς ἐμὲ  
δεικνύει.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ναί, ἀλλ' ἴδε πρὸς τὰ δεξιὰ  
πῶς θεωρεῖ σε βλοσυρῶς ὁ γενειῶν  
ἐκείνος.  
(Ὁ Ψῶς βλέπει τὸν ὑποδεικνυόμενον, καὶ ἀπο-  
σύρεται βιαίως.)

ΨΩΗΣ.

ὦ Θεέ μου! τί Βουκέφαλος,  
ἀγριωπὸν θηρίον καὶ ἀπαίσιον.  
Μικρὸν ἀκόμη καὶ με κατεβρόχθιζε.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Οἱ τὴν καρδίαν κεκτημένοι τρυφερὰν  
καὶ τοὺς κινδύνους εἰς οὐδὲν λογίζονται.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Τὰ περαιτέρω λέγε, ὦ Προκόπιε.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Τοῦ Θεοδάτου κεκλεισμένου μένοντος  
εἰς Ῥώμην ἔτι, εἰς Ῥεγέταν ἔσπευσαν  
τῶν Γότθων ὀργισθέντες οἱ ἐπίσημοι,  
καὶ Ῥήγα ὁμοφώνως τὸν Οὐϊτιγιν  
ἐξέλεξαν, ἐξ οἴκου μὴ ἐπιφανοῦς,  
ἀλλ' ἐν πολέμοις πρῶν διαπρέψαντα.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ὁ Θεοδάτος ἅμα τοῦτο ἔμαθε  
εἰς Ῥαύενναν ταχέως ἐδραπέτευσεν,  
ἀλλὰ προφθάσας καθ' ὁδὸν ὁ Ὀπταρις,  
οὗ ἤρπασε τὴν νύμφην, καὶ δὴ ἄσμενον  
νῦν εὗρεν ἐργαλεῖον ὁ Οὐϊτιγίς,  
ὡς ἱερεῖον κατακλίνας, ἔθυσεν  
αὐτὸν ἐν μέσῃ τῇ ὁδῷ.

ΙΝΔΑΡΩ.

Ὁ νέος Ῥήξ  
εἰς Ῥώμην τότε κατὰ πρῶτον ἔσπευσεν,  
ἀλλὰ τῶν Γότθων ἡ κυρία δύναμις





ἐν Βενετία, καὶ Γαλλία ἔλλειπε,  
τοῖς Φράγγοις μαχομένη.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ἐγκατέλειψε

καὶ αὖθις ὡς ἐκ τούτου τὴν πρωτεύουσαν,  
τὴν στρατιὰν ἀθροίζων εἰς τὴν Ῥαύενναν,  
καὶ πεισματώδη ἐτοιμάζων ἔφοδον  
διὰ τὸ ἔαρ.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Εἰς τὴν Ῥώμην φυλακὴν  
ἐκ τετρακισχιλίων κατεστήσατο  
οὐχ ἦττον, ὑπὸ ἄνδρα ἤδη γέροντα,  
ἀλλ' ἐρρωμένον καὶ σοφόν, τὸν Λεύδεριν.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Συνάμα δὲ τὸν δῆμον καὶ τὴν Σύγκλητον  
καὶ τὸν ἀρχιερέα, τὸν Σιλβέριον,  
δι' ὅρκων δεινотάτων ὑπεχρέωσεν  
εἰς πίστιν πρὸς τοὺς Γότθους, συμπαραλαβών,  
ὁμήρων δίκην, καὶ πολλοὺς τῶν Βουλευτῶν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἄλλ' ἀπητεῖτο ἔτι ὅπως συνδεθῇ  
τοῖς Βασιλεῦσι, καὶ στηρίξῃ τὴν ἀρχήν,  
δι' ὃ καὶ κόρην τρυφερὰν ἐγήματο,  
τὴν Ματασοῦνθαν, καίτοι ὅλως ἀκουσαν,  
τὴν τῆς Ἀμαλασοῦνθης παῖδα.

ΨΟΗΣ.

Βάρβαρος,  
παραγνωρίζων ἐντελῶς τοῦ ἔρωτος  
τὴν αἰθερίαν φύσιν καὶ ἀδούλωτον.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐκεῖνος, ἐπαρκεῖς δ' ἀφείς  
ἐν Νεαπόλει καὶ τῇ Κύμῃ φυλακάς,  
μεθ' ὧν σὺν ἄλλοις καὶ ἡμεῖς ἐμείναμεν,  
εἰς Ῥώμην ἦλθεν ὁ Στρατάρχης.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Εἰς ἐμὲ  
ἡ ἐντολὴ ἐδόθη, τὰ ἐφόδια  
τῆς Καμπανίας συναθροίσας ἅπαντα,

εἰς Ῥώμην ὅπως μεταφέρω. Διαρκῶς  
ἀπουσιάζων οὕτω, ξένος ἔμεινα  
εἰς πλεῖστα τῶν συμβάντων.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ἡ ἀφήγησις

τῶν ἐπιλοίπων εἰς ἡμᾶς ἀπόκειται.  
Τῆς αἰωνίας πόλεως οἱ κάτοικοι,  
τὴν ἄλωσιν δικαίως ὀρρωδούμενοι,  
καὶ εἰς τοὺς λόγους τοὺς σοφοὺς πειθόμενοι  
τοῦ Σιλβερίου, ἐσπευσμένως πέμπουσι  
τοῖς ἡμετέροις πρέσβυν τὸν Φιδέλιον,  
καὶ πίστεως προτάσεις ὑποβάλλουσι.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ἀσχάλλοντες οἱ Γότθοι, ἀλλ' ἀνίσχυροι  
πρὸς ἄμυναν, ὡς τοῦτο εἶδον, ἔφυγον  
εἰς Ῥαύενναν.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Συγχρόνως εἰσηρχόμεθα  
ἐκ τῆς Ἀσιναρίας πύλης, καὶ αὐτοὶ  
διὰ τῆς Φλαμινίας ἀπεσύροντο.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ὁ Λεύδερις ἠρνήθη μόνος, εὐρεθεὶς  
ἐκεῖ ὅπου ἐτάχθη.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Εἰς Βυζάντιον  
ἐστάλη τότε, φέρων εἰς τὸν Ἀνακτα  
τῆς πόλεως τὰς κλείδας καὶ τὰ τρόπαια,  
καὶ οὕτως αὖθις ἡ λαμπρὰ πρωτεύουσα  
τοῦ κόσμου ἀπεδόθη εἰς τὸν νόμιμον  
κυρίαρχον.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Τὸ μέγα τοῦτο γεγονός  
ἑώρτασε πανδήμως τὸ Βυζάντιον.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ὡς λέγεις μέγα, ἀλλ' εἰσέτι κραταιοὶ  
οἱ Γότθοι ἐν Ῥαυέννῃ συνηθροίζοντο.



ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Δί' ὃ καὶ οὐδὲ ὥραν ἐρραθύμησεν  
ὁ Στρατηγός, τὰ τείχη τὰ παμπάλαια  
καὶ κατερειπωμένα ἐκ τῆς κόνεως  
ἐγείρων αὖθις.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἐμυκτήριζον αὐτὸν  
οἱ ἐλαφροὶ Ῥωμαῖοι, ὡς τ' ἀδύνατα  
ἐπιχειροῦντα, ἀλλ' ὀλίγον ἔπειτα,  
μετὰ τῶν ἡμιθέων καταλέγοντες,  
ἐν τῷ Καπιτωλίῳ ἐνεθρόνιζον  
αὐτόν.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Τὸ ἔαρ τέλος ἐπλησίαζε,  
καὶ τῆς Ῥαυέννης πᾶσα ἐκκινήσασα  
ἡ στρατιὰ τῶν Γόθων, τοῦ Τιβέρεως  
ἐγγὺς ἠϋλίσθη.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ἦν ἡ θέσις φοβερὰ  
ἡμῶν. Ἐν ὅλοις ἡ φρουρὰ συνέκειτο.  
ἐκ πεντακισχιλίων μόλις μαχητῶν,  
καὶ δέκα μυριάδας ὁ Οὐίτιγισ  
καλῶς ἐξησκημένας συνεπήγετο·  
ἀλλ' εἵχομεν τὸν μέγαν Βελισάριον  
ἡμεῖς.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Χιλίους μετ' αὐτοῦ λαβὼν ἵππεις,  
ἐξώρμησε καὶ μάχην συνεκρότησεν,  
ἧς οὐδεμία ἄλλη μνημονεύεται  
ὁμοία παρ' ἀνθρώποις. Ἐκλιπὼν εὐθὺς  
τοῦ Στρατηγοῦ τὴν τάξιν, καὶ μαχόμενος  
ὡς στρατιώτης ἐν τοῖς πρώτοις, ἐμφανῆς  
ἐγένετο τοῖς πᾶσιν, ἵππον φαλιόν  
ἵππεύων, οὗ τὸ χρῶμα διεκρίνετο.  
Κατανοοῦντες δὲ καλῶς οἱ βάρβαροι  
αὐτοῦ πεσόντος, ὅτι ἀναμφήριστον  
τὴν νίκην εἶχον, ἐπ' αὐτοῦ δηύθυνον  
καὶ δόρατα καὶ βέλη.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ἄλλ' ἡμύνετο  
ὡς ἥρωες ὁ Στρατάρχης, καὶ προήσπιζον

αὐτὸν οἱ δορυφόροι καὶ ὑπασπισταί,  
προτάττοντες τὰ στήθη, καὶ τοῖς θώραξι  
καλύπτοντες τὸν ἵππον.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Οὕτως ἔπесαν  
ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ Στρατάρχου πάμπολλοι,  
ἐν οἷς ὁ διαπρέφας τόσον ἄλλοτε  
Μαξέντιος, ἀλλ' οὔτε μίαν ἔλαβε  
πληγὴν ἐκεῖνος, ὅστις κέντρον καὶ σκοπὸς  
ὑπῆρξε τῆς ἐφόδου.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ἀπολέσαντες  
ἐν τούτοις πλέον τῶν χιλίων, εἰς φυγὴν  
οἱ Γότθοι τέλος γενικὴν ἐτράπησαν,  
καὶ νέα νίκη προσετέθη εὐκλεῖης  
εἰς τόσας ἄλλας.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Λύθρου πλήρης ἔφθασεν  
ὁ Στρατηγὸς καὶ αὖθις εἰς τῆς πόλεως  
τὰς πύλας, ὅπου γενικῶς ὡς τεθνεὺς  
ἐθεωρεῖτο, μόλις δ' αὖθις εἰσελθὼν,  
πρὸς ἄμυναν τὰ πάντα παρεσκεύασε,  
οὐδ' ὅψου οὐδὲ ὕπνου πως γευσάμενος.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Καὶ εἶχε τοῦτο πράττων δικαίωτατον,  
διότι πανταχόθεν τὴν ἐπαύριον  
οἱ Γότθοι ἐφορμῶντες, περιέβαλον  
τὴν πόλιν, ἀλλ' ἐκθύμως ἀπεκρούσθησαν.

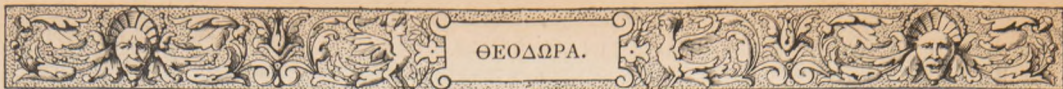
ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἐκείνην λάθρα εἰσεχώρησα ἐγὼ  
τὴν νύκτα εἰς τὴν Ῥώμην. Ἐδαπάνησαν,  
τοποθετοῦντες ἐλεπόλεις καὶ κριούς,  
δεκαοκτὼ ἡμέρας οἱ πολέμιοι.  
Ἄλλ' ἀκαμάτως ἐπονοῦμεν καὶ ἡμεῖς,  
βαλίστρας, καὶ ὀνάγρους ἐτοιμάζοντες,  
καὶ λύκους, ὡς καλοῦνται τὰ πρὸς ἄμυναν  
ἐφευρεθέντα ταῦτα μηχανήματα.

ΨΟΗΣ.

Θηριοτρόφοι οὕτω κατηντήσατε.





ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἡ πόλις ἔχει πύλας δεκατέσσαρας,  
καὶ περὶ ταύτας οἱ πολέμιοι ἑπτὰ  
ἐγείραντες μεγάλα χαρακώματα,  
ἃ διὰ τάφρων βαθειῶν ἐκράτουν,  
ἠπείλουν ἅμα πάσας, καὶ προήσπιζον  
τὴν τοῦ Μιλβίου γέφυραν.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Κατάκοποι

ἡμῶν οἱ ἄνδρες ἦσαν, καὶ συνέκειντο  
ἐκ τῶν τεσσάρων χιλιάδων τακτικῶν,  
πλὴν εὐαρίθμων Οὐννων καὶ Μασσαγετῶν,  
ἀλλ' ἐρρωμένως πάντα προδιέθεσεν  
οὐχ ἦττον ὁ Στρατάρχης πρὸς τὴν ἄμυναν.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Τὴν Σαλαρίαν Πύλην, καὶ Πιγκιανὴν  
ἐκράτησε, τὸν Βέσσαν τάξας Ἀρχοντα  
παρὰ τὴν Πραϊνεστίναν, καὶ τοὺς Κόμητας  
εἰς τὰς ἐτέρας ἐφεξῆς, ἀφ' οὗ σωροὺς  
μεγάλων λίθων κατ' αὐτῶν ἐστοίβασε.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἡ ἔνδοξος ἡμέρα τέλος ἔφθασε,  
καὶ πανταχόθεν αἰφνης ἐπετέθησαν  
μετὰ τῶν πύργων καὶ κριῶν οἱ βάρβαροι.  
Ἐξαίσιον καὶ μέγα ὄντως θέαμα.  
Ἄν εἷς τὴν θέσιν ἐγκατέλειπεν αὐτοῦ,  
ἂν μία πύλη πρὸς μικρὸν ἐνέδιδεν,  
ἢ Ῥώμη ἐπορθεῖτο, καὶ ἀπώλλυντο  
τὰ πάντα, ἀλλ' ὁ ἥρως Βελισάριος,  
ψυχρὸς ἐν μέσῳ τοῦ θορύβου, πανταχοῦ  
παρών, ἐν νῷ τὸ ὄλον ἔχων σχέδιον  
ἀπαύστως τῆς ἀμύνης, ἐπερχόμενος  
ὡς λαίλαψ ὅπου ὁ ἀγὼν ἐμαίνετο,  
τοσοῦτον δέος τοῖς ἐχθροῖς ἐνέσπειρεν  
ἐν τέλει, ὥστε, πάντα καταλείποντες,  
ἐτράπησαν, ἄθρόοι καὶ ἀσύντακτοι,  
πρὸς τὰς πλησίον ὄχθας τοῦ Τιβέρεως.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Τὸ σκότος ἦδη Ζοφερόν ἐπήρχετο,  
ἀλλὰ τὰς πύλας ἀνασπάσας, δίωξιν

ὁ Στρατηλάτης γενικὴν διέταξε,  
καὶ τῶν μηχανημάτων τὴν καταστροφὴν.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Πυρποληθέντα ταῦτα, φοβερὰν σκηνὴν  
ἐφώτισαν ὀλέθρου καὶ δηλώσεως.  
Οὐρανομήκεις φλόγες καὶ ἀπαῖσιοι,  
τὴν νύκτα εἰς ἡμέραν μεταβάλλουσαι,  
φονικωτέραν τὴν τροπὴν κατέστησαν,  
καὶ μυριάδες ὄλαι τρεῖς ἐκάλυπτον  
τῆς μάχης τὸ πεδῖον τὴν ἐπαύριον.

ΙΝΔΑΡΩ.

Ἀπίστευτον τὸ πρᾶγμα.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Λεπτομέρεια

μικρά τις ζωγραφίζει τὸ γιγάντειον  
τοῦ ἄθλου. Τοῦ χωρίου ὄντως ὀχυροῦ,  
παρὰ τὴν Αὐρηλίαν πύλην ἔταξεν  
ὁ Στρατηλάτης φυλακὴν εὐάριθμον,  
ἀλλ' αἰφνης Γότθοι, θυρεοὺς προτάττοντες,  
ἄθρόοι ἐφορμῶσι καὶ προσάγουσι  
τὰς κλίμακας τῇ τείχει. Ἦν ὁ κίνδυνος  
περὶ τῶν ὄλων, καὶ μικρὸν κατάπληκτοι  
ἀπέμειναν οἱ ἄνδρες, ἀλλὰ τάχιστα  
τὴν θεραπείαν εὗρον. Τοῦ Ἀδριανοῦ  
ὑψοῦται τὸ μνημεῖον οὐ μακρὰν ἐκεῖ,  
δι' ἀγαλμάτων παμπληθῶν κοσμούμενον,  
καὶ ταῦτα κατασπῶντες καὶ κρημνίζοντες,  
τοὺς πολεμίους τέλος ἀπεδίωξαν.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Τὰ μάρμαρα τῆς Πάρου οὕτως ἔσωσαν  
τὴν Ῥώμην, ἥτις τὰ κλεινὰ κειμήλια  
γοργῶς εἰς ὅπλα φονικὰ μετέβαλε.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Μετὰ τὴν ἦτταν ταύτην ὁ Οὐίτιγיס  
πολιορκίαν ἐπεχείρησεν ἀπλὴν,  
ἀλλ' ἥτις ἐπὶ τέλους περιήγαγεν  
ἡμᾶς εἰς θέσιν δεινοτάτην.



ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ὁ λιμὸς  
ἐμάστιζε τὴν πόλιν, καὶ ἀπέθνησκον  
οἱ κάτοικοι ἄθροοι, ἀλλ' ἀπέρριπεν  
ὑπερηφάνως ὁ Στρατάρχης πρότασιν  
ἀπλῆς ὑποτελείας.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Εὐρισκόμενος  
εἰς τοῦ κρημνοῦ τὸ χεῖλος, τὴν ἀπόλυτον  
τῆς Ἰταλίας ἔτι ἐπεδίωκε  
κατάκτησιν.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ὁ χάλυψ εὐκαμπτότερος.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Τῆς Σικελίας ἦλθον τὴν παράδοσιν  
προτείνοντες ἡμέραν οἱ ἀπόστολοι  
τινὰ τῶν Γόθων, καὶ δασμὸν βαρύτατον.  
«Ὁ Αὐτοκράτωρ, μειδιῶν ἀπήντησεν  
ὁ Στρατηλάτης, ἔτι γενναϊότερος,  
δωρεῖ τοῖς Γόθοις κτήσιν περιττεύουσιν,  
τῶν Βρετανῶν τὰς νήσους».

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ἔσωσεν ἡμᾶς

ἡ Ἀντωνίνα τότε, ἀρώγῃν τινα  
ἐκ Βυζαντίου τέλος ἀποσπάσασα.  
Χιλίους Οὐννοὺς ὁ Μαρτίνος ἤγαγε  
καὶ ἰσαριθμούς ὁ Χιλβούδης Σκλαβηνοὺς,  
ἐν ᾧ χρημάτων καὶ τροφίμων ἄφθονον  
ἐκόμισε φορτίον ὁ Εὐθάλιος.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ἀξία τοῦ συζύγου τότε πράγματι  
ἡ ἄνθρωπος ἐφάνη. Διασχίσασα  
τὰς πολεμίας τάξεις, ἐπανέκαμψε  
τοὺς ἐπικούρους ὁδηγοῦσα.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Στρατηγὸς

ὑπῆρξε μᾶλλον ἀληθής. Τὸν Τίβεριν  
ἀκολουθοῦσα, συνεπλάκη συνεχῶς  
τοῖς πολεμίοις, οὓς καὶ κατετρόπωσε,  
χωροῦσα πρὸς τὰ πρόσω.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ἐνδυναμωθείς,  
ἀμέσως ὁ Στρατάρχης τὴν ἐπίθεσιν  
ἀνέλαβεν ἐκ νέου, καὶ ἀπέστειλεν  
εἰς Τίκηνον τὸν Βέσσαν καὶ Βαλέριον  
πρὸς τῶν ἐχθρῶν τὰ νῦτα.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Τότε ἄπελπισ

ἐν τέλει ἀπεσύρθη ὁ Οὐϊτιγίς,  
καὶ σὺν ἀπάσῃ ἐξορμῶν τῇ στρατιᾷ,  
μέχρι Ῥαυέννης κατεδίωξεν αὐτὸν  
ὁ θριαμβεύων πλέον Βελισάριος.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ἐκ Καμπανίας καὶ ἡμεῖς προσήλθομεν  
μικρὸν πρὸ τούτου. Ἀσφαλῶς ἀπέκλεισε  
τὴν πόλιν ὁ Στρατάρχης, πλὴν προσέλαβε  
τροπὴν τὸ πρᾶγμα ἐν βραχεὶ διάφορον.  
Οἱ Γόθοι τόσον τοῦ ἀνδρὸς ἐθαύμασαν  
τὴν φρόνησιν καὶ τόλμην, ὥστε, πέμψαντες,  
τὴν βασιλείαν εἰς αὐτὸν προσήνεγκον.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Τὴν πρότασιν ἐκεῖνος ἀπεδέξατο  
διφορομένως, καὶ τὰς πύλας ἤνοιξαν,  
ἀλλὰ ταχέως εἶδον πόσον ἔσφαλον.  
Ἡ πόλις πᾶσα κατελήφθη παρευθύς,  
καὶ συνελήφθη τρέμων εἰς τ' Ἀνάκτορα  
μετὰ τῶν μεριστάνων ὁ Οὐϊτιγίς.

ΙΝΔΑΡΩ.

Τῶν Γόθων οὕτως ἐντελῶς ἐξέλιπεν  
ἡ δυναστεία.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ζήτω ὁ περιδοξὸς  
τοῦ κόσμου δορυκτῆτωρ Βελισάριος.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ὡς τῶν Βανδήλων πρὸ μικροῦ τὸν Ἀνακτα  
ᾠδήγησε, δεσμεύσας, εἰς Βυζάντιον,  
καὶ τοῦ Θεοδορίχου τὸν διάδοχον  
μετὰ μικρὸν ἐκπλέει φέρων.





ΨΟΗΣ, δεικνύων τινὰς τῶν Γότθων ἐγγύτερον χωρή-  
σαντας.

Ἀναιδεῖς

ὑπὲρ τὸ δέον οὗτοι οἱ Ὀστρόγοτθοι.  
Ἰδέτε πῶς ἀπαύστως πλησιάζουσι.  
Οὐδόλως μοι ἀρέσκει ὁ Βουκέφαλος.  
Μνησικακῶν, ὑπόπτως ἀτενίζει με.

ΙΝΔΑΡΩ.

Τὸ ἀρειμάνιον σου ἦθος θαυμασμὸν  
αὐτοῖς ἐμπνέει. Ἄφες.

ΨΟΗΣ.

Ὅχι, ἄγωμεν

ὀλίγον περαιτέρω.

ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΣ.

Ἔστω, ἄγωμεν.

Ἡ ἀληθὴς ἀξία οὕτω πάντοτε  
μετριοφρόνως φεύγει τὸ θυμίαμα.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Τῆς πόλεως ὀλίγον μέρος εἶδομεν.  
Πολλὰ εἰσέτι κέκτηται θαυμάσια.

(Ἐν ᾧ ἀποχωροῦσι πίπτει τὸ διασκήνιον.)

## ΣΚΗΝΗ Ι΄.

Ὁ παράδεισος τοῦ Ἡραίου κατὰ σκοτεινὴν νύκτα. Ἡ κατάφωτος τῶν Ἀνακτόρων πρόσοψις φαίνεται  
ἐπὶ τοῦ μετασκηνίου. Δεξιόθεν μαρμάρινος κρήνη. Ἡ ΙΩΑΝΝΙΝΑ προβαίνει δειλῶς διὰ τῶν διανθῶν  
θάμνων εἰς τὰ ἐμπρὸς τῆς σκηνῆς.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Βαθύτατον τὸ σκότος. Τρέμω σύσσωμος.  
Παρὰ τὴν κρήνην εἶπε τὴν μαρμάρινον.  
Ἐν ᾧ καλῶς γνωρίζω τὸν παράδεισον,  
τὸν δρόμον μόλις εὔρον. Ἴσως ἔσφαλον  
ἐλθοῦσα. Πλὴν τοσοῦτον μὲ ἰκέτευσε.  
Ἐφ' ὅλας δύο ἐβδομάδας μόλις χθὲς  
ὀλίγας λέξεις τέλος ἀντηλλάξαμεν.  
Ἀφόρητος ὁ βίος οὕτω. Πήγνυται  
ὁ χρόνος καὶ περῶσι βραδυκίνητοι,  
αἰώνων δίκην, αἱ στιγμαί. Πλὴν ἤκουσα  
νομίζω κρότον.

(Ἀκροᾶζεται προσεκτικῶς.)

Ἡπατήθην. Ἄλλοτε

πολλάκις τῆς ἡμέρας συνηντῶμεθα.  
Ἄλλ' ἐπ' ἐσχάτων ἀληθῶς παράδοξος  
καταδρομὴ τῆς τύχης παρεκώλυσε  
συνομιλίαν πᾶσαν. Τέλος ἔρχεται.  
Βημάτων ἦχος εὐκρινῶς ἀκούεται.  
Ἀνθέμιέ μου.

(Χωρεῖ μετὰ προσοχῆς πρὸς συνάντησιν αὐτοῦ, ἀλλ'  
εὐρίσκεται αἶφνης πρὸ τοῦ Καππαδόκου.)

Παναγία Δέσποινα!

## ΣΚΗΝΗ ΙΑ΄.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ καὶ ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, εἰρωνικῶς.

Συγγνώμην, Δεσποσύνη, ἂν ἀπρόσκλητος  
προστρέχω, ἀλλ' αἱ νύκτες ἤδη παγεραί,  
καὶ ὅτι ἀναμένεις τὸν Ἀνθέμιον  
γνωρίζων ὧδε μάτην, ἦλθον φέρων σοι

τὴν ἔκφρασιν τῆς λύπης, ἣν αἰσθάνεται,  
καὶ τοῦτο ἔτι τὸ θερμόν σου κάλυμμα.

(Προσφέρει αὐτῇ μανδύαν. Ἡ Ἰωαννίνα μένει ἀκί-  
νητος.)

Σ' ἐκπλήττει ἡ φροντίς μου αὕτη; Διατί;





Η ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΙΚΕΤΕΥΟΥΣΑ ΤΗΝ ΑΦΡΟΔΙΤΗΝ ΕΝ ΤΩ ΠΑΡΑΔΕΙΣΩ ΤΟΥ ΗΡΑΙΟΥ.







Γνωστή σοι ἤδη ἡ πρὸς σέ ἀγάπη μου,  
καὶ τῆς καρδίας τὰς ὁρμὰς ἀκολουθῶ,  
παραφυλάττων οὕτω καὶ ἀσπίζων σε.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ποῦ ἔμεινε, τί πράττει ὁ Ἀνθέμιος;

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Καθάσον τοῦτο ἀφορᾷ ἡσύχασον.  
Γνωρίζων πόσον μεριμνᾷς ὑπὲρ αὐτοῦ,  
περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι τὴν ἀσφάλειαν  
τοῦ πολυτίμου νέου. Ἔταξα φρουροὺς  
πιστοὺς παρὰ τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος.  
(Ἡ Ἰωαννίνα, ρίπτουσα αὐτῷ βλέμμα πλήρες περι-  
φρονήσεως, στρέφεται ὅπως ἀπέλη.)

Πῶς

μὲ καταλείπεις; ὦ, πολὺ βιάζεσαι.  
Μικρὸν ἀκόμῃ μείνον, σέ παρακαλῶ,  
καὶ ἂν δεόντως ἐξετίμησας εἰπὲ  
τὴν πρότασίν μου.

(Ἡ Ἰωαννίνα, οὐδόλως ἀπαντῶσα, ἔξακολουθεῖ ἀπερ-  
χομένη. Ὁ Καππαδόκης ἐπιτακτικῶς.)

Μεῖνον λέγω!

(Ἡ Ἰωαννίνα, στρέφεται πρὸς αὐτόν, τότε δὲ μετ'  
ἐπιπλάστου μειλιχιότητος.)

Σύγγνωθι,

ἂν ἐπιμένω. Πλὴν ὥς νέος τρυφερὸς  
ἐνώπιόν σου τρέμω. Ἀπροσμάχητον  
ἀσκεῖς μαγείαν· ἐντελῶς κατέστρεψας  
τὴν πρῶν ἡρεμίαν τῆς καρδίας μου.  
Μὴ ἐπὶ πλέον τυραννῆς με. Λάλησον.  
Τὰ τρυφερά σου χεῖλη διανοίγουσα,  
θεράπευσον τὸ ἄλγος τὸ ἀκοίμητον.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Προτιμότερα χιλιάκις διὰ σέ  
νομίζω ἢ σιγὴ μου.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ.

Ἀνεκκλήητος,  
ἀπ' ἐναντίας, μουσικὴ οἱ λόγοι σου.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ἄν οὕτως ἔχη τότε ἄκουσον καλῶς.  
Μυχίαν φρίκην μοι ἐνέπνευσας αἰεὶ,  
ἀλλ' ἤδη μῖσος τὴν καρδίαν μου πληροῖ  
πρὸς σέ σφοδρὸν καὶ ἄκρα περιφρόνησις.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, μετ' ἀδιαφορίας.

Λυποῦμαι διὰ τοῦτο. Ἀναρμόδια  
μοὶ φαίνονται πως ταῦτα τὰ αἰσθήματα  
ἐν τῇ μνηστῇ μου.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Σὲ οἰκτείρω, δέιλαιε.

(Σπεύδει ἀπομακρυνομένη, ἀλλ' εἰς ἐν νεῦμα τοῦ  
Καππαδόκου, προκύπτουσι τῶν θάμνων σωματοφύ-  
λακες τῆς Βασιλίσσης, καὶ συλλαμβάνουσιν αὐτήν.)

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, σφαδάζουσα.

ὦ τί σημαίνει τοῦτο; Ἀλιτήριοι!

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, εἰρωνικῶς.

Μὴ ἀνησύχει, φίλη κόρη. Ἀπαντες  
θεράποντές μου οὗτοι, τὸν ὑμέναιον  
ἡμῶν χειραγωγοῦντες.

(Ἡ Ἰωαννίνα ῥήγνυσι κραυγὴν, ἀλλὰ κλείεται αὐτῇ  
τὸ στόμα. Πρὸς τοὺς σωματοφύλακας.)

Ἦδη ἄχετε!

(Ἀπέρχονται οὗτοι, παρασύροντες τὴν Ἰωαννίναν,  
καὶ ὑπὸ τοῦ Καππαδόκου ἀκολουθούμενοι. Πίπτει  
τὸ διασκηνίον.)





## ΣΚΗΝΗ ΙΒ'.

Χῶρος ὑπόγειος ὑπὸ τὴν Ἀγίαν Σοφίαν. Κίονες βαστάζουσι τοὺς χαμηλοὺς θόλους. Εἰς τὸ βάθος φαίνονται δύο ὑπερμεγέθεις λέβητες, ὅφ' οὓς καίει μεγάλη πυρά, φωτίζουσα τὸ ὑπόγειον. Ο ΑΝΘΕΜΙΟΣ, λαμβάνων ἀγκαλίδας ξύλων ἐκ τινος γωνίας, ρίπτει αὐτάς εἰς τὸ ἵπρ. Ὁ ΙΣΙΔΩΡΟΣ παρακλῦει αὐτὸν τὸ κατὰ δύναμιν.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Σὲ ἱκετεύω, σύνελθε, Ἀνθέμιε,  
παραφροσύνη τοῦτο ἀποτρόπαιος.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Σοὶ λέγω ὅτι πάντα ἤδη μάταια.  
Ἀκράδαντός μου ἡ ἀπόφασις.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Οὐδὲν

σὲ θίγει πλέον. Ὅλως τὴν συναίσθησιν  
τῶν πράξεών σου, σοῦ αὐτοῦ ἀπώλεσας,  
καὶ βαίνεις παραφόρως πρὸς τὴν ἄβυσσον.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ναί, παραφόρως.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Ἡ πτωχὴ τί ἔπταισεν  
ἐκείνη κόρη; Ἀνηρπάγη.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Εὐλογεῖ

τὴν βίαν ἴσως ἤδη, ἥτις τὴν ἀπλὴν  
τοῦ καλλιτέχνου νύμφην μετεποίησεν  
εἰς τὴν συμβίαν μεριστᾶνος.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Ἄδικος  
μοι φαίνεται.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Βεβαίως ἡ ἀπέρिटτος  
εὐδαιμονία, ἥτις βάσιν εὐθραυστον  
τὸ φίλτρον ἔχει, εὐτελὲς παρίσταται  
πρὸ τῆς τιμῆς, τοῦ πλούτου, καὶ τῶν τέρψεων  
ὑπάρξεως ἐξόχου.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Τρύφερώτατα

ἐκείνη σὲ ἡγάπα, καὶ σοὶ ἔμεινε  
πιστὴ βεβαίως.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ, μετὰ πικρίας.

Τὴν χρυσοῦν συρράπτουσα  
γαμήλιον ἐσθῆτα.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Κίνδυνον δεινὸν

κατὰ τὰς πρώτας ἡ ζωὴ διέτρεξεν  
αὐτῆς ἡμέρας. Ἐμμανῶς κατέσκελλεν  
αὐτὴν τὸ ἄλγος, καὶ δακρύων ἔχυσεν  
ὠκεανούς. Ἄν ἤδη συγκατένευσεν  
εἰς γάμον, ἐφ' ᾧ φρίττει, παροτρύνεται  
ὑπὸ τοῦ πόθου ὅπως νόμιμος δοθῇ  
μορφὴ τις τέλος εἰς ἀπαίσιον δεσμόν.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ, παραφόρως.

Καὶ οὕτως ἐὰν ἔχη, φοβερώτερον  
ἐκρήγνυται τὸ πάθος, ὅπερ τήκει με.  
Ἄφ' οὗ ἀφεύκτως ἀπωλέσθη δι' ἐμέ,  
ἡ περαιτέρω παρουσία βλάσφημος  
αὐτῆς ἐν τούτῳ τῷ στυγνῷ καθίσταται  
πλανήτη, ὅπου ἔρωτα μοι ὤμοσε.  
(Σιγὰ ἐπὶ βραχύ, καὶ εἶτα μετ' ἀφάτου ἄλγους.)  
Πιστέ μου φίλε, ἄφες. Ἄν ἀνοιξῶσι  
τὰς πτέρυγας συγχρόνως αἱ ψυχαὶ ἡμῶν  
πρὸς σφαίρας αἰθερίου, ὅπου ἄγνωστα  
καὶ μίση καὶ ἀπάται, τὴν ἀκήρατον  
τοῦ αἰωνίου φίλτρον ἴσως εὕρωσι  
πηγὴν που κρυπτομένην εἰς τοῦ σύμπαντος  
τὰ ὀμιχλώδη βάθη. Ἰσως, πνίγουσαι  
ἐκεῖ τοὺς ρύπους καὶ τὰ ἔλκη τὰ πικρὰ  
τοῦ κόσμου τούτου, τέλος τὴν ἀτέρμονα  
τελέσωσι μνηστείαν, ἣν ὠρκίσθησαν.



ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Ὁ Καππαδόκης τούτων πάντων αἴτιος.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Μοὶ ἐνθυμίζεις αὖθις τὸ ἀπαίσιον  
ἐκείνο τέρας. Ἐννοεῖς, Ἰσιδωρε;  
(Λαμβάνων αὐτὸν τοῦ βραχίονος.)  
Εἰπέ μοι, τοῦτο ἀκριβῶς κατανοεῖς;  
Ἡ τρυφερά παρθένος, ἦν ἐλάτρευσα  
μετ' ἀκαθέκτου, παραβόλου ἔρωτος;  
εἰς ἦν τὸν βίον χαίρων ἔθυσίασα,  
καὶ ἦν ἐγὼ ὡς ὃν τι ὑπεράνθρωπον  
ἐτίμων, ἥδη ἔρμαιον καθίσταται  
τοῦ μαμμακούθου τούτου τυμβογέροντος!  
Ὡς θησαυρὸν φυλάττω ἀνεκτίμητον  
ὀλίγας τρίχας, ἅς ποτε μοὶ ἔδωκεν,  
ἐπέρων νύκτας ὅλας ὅπως τὴν σκιὰν  
αὐτῆς μακρόθεν ἴδω διαβαίνουσιν,  
τὸ ἔδαφος ἐφθόνουν, ὅπερ ἔθιγον  
οἱ τρυφεροὶ ποδίσκοι, ἥμην ὄλβιος  
ἂν ἡγριζὼν τὴν χεῖρα τὴν ἐπέραστον,  
καὶ ὡς τὸ φύλλον ἔτρεμον τὸ κίτρινον  
ἀναπολῶν τὴν ὥραν τὴν παμπόθητον,  
καθ' ἣν τὰς πρώτας τρυφεράς ἐπέλλισεν  
ἐγγὺς μου λέξεις, ἐκ τρυφῆς λιπόθυμος.  
Καὶ ἤδη ἡ τοσοῦτον, φεῦ, πολῦτιμος,  
ἡ ἱερά ἐκείνη καὶ πολὺκλαυστος,  
θηριωδῶς ἀσπαίρει εἰς τοὺς ὄνυχας  
γυναιμανοὺς σατύρου! ὦ! κλονίζεται  
ὁ νοῦς μου, καὶ φρυάττει καὶ ἀπόλλυται,  
εἰς τὴν ἰδέαν ταύτην.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Τέκνον δέιλαιον.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Καὶ λογικῶς σὺ εἶτα ἔτι ὁμιλεῖς,  
εἰς γλῶσσαν ἀνθρωπίνην συμβουλευών με;  
Αἰὼν δοκεῖ μοι ὅλος ἀποφώλιος  
ἐκάστη ὥρα, καθ' ἣν μένει παρ' αὐτῷ,  
καὶ ἂν ὑπῆρχε βίος ἄλλος, ἔδιδον  
προθύμως πᾶσαν τὴν αἰωνιότητα,  
τὴν νύκτα ὅπως ταύτην τὴν ἐπώδυνον  
ἐξαφανίσω, ἐπισπεύδων τὴν στιγμήν,  
καθ' ἣν τὸ μέλαν χάος ἀναμένει με,  
καὶ μετ' ἐμοῦ ἐκείνην τὴν τριστάλαιναν.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Πλὴν σκέφθητι ὅποιον τὸ κακούργημα,  
ὃ μελετᾷς. Συρρέει ὅλη αὔριον  
εἰς τὸν Ναὸν ἡ πόλις. Ἡ Βασίλισσα,  
ὁ Αὐτοκράτωρ, ὅτι κέκτηται σεπτόν,  
καὶ τίμιον, καὶ μέγα τὸ Βυζάντιον,  
περικαλλεῖς γυναῖκες, ἄνδρες ἔνδοξοι,  
καὶ τρυφερά παιδιά. Ἴδε, σπεύδουσι  
προθύμως πάντες, ὅπως σοῦ τιμήσωσι,  
τὸ μέγα ἔργον, ἴδε, τοὺς εὐγνώμονας  
πρὸς τοὺς αἰθέρας ὀφθαλμοὺς ἐγείρουσι,  
καὶ τὸν δοτῆρα εὐλογοῦσι τῆς ζωῆς,  
καὶ τῆς εὐδαιμονίας. Ἀλλ' ἀπαίσιος  
μυκάται δοῦπος αἴφνης, ὁ θεσπέσιος  
Ναὸς κλονεῖται, πίπτει, καὶ εἰς ἄμορφον  
ἐν ἀκαρεὶ τὸ πλήθος μεταβάλλεται  
σωρὸν ἀσβόλης, ὅπου ἔτι σπαίρουσιν  
ἐν τῷ ἰχώρι σάρκες ἀποτρόπαιοι.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ναί, ἴσως τοῦτο μὲ πραῦνη πρὸς μικρόν.  
Ὁ Αὐτοκράτωρ, λέγεις, ἡ Βασίλισσα,  
πλὴν πρῶτοι οὗτοι τῶν ἐνόχων. Ἐδωκεν  
ἡ Θεοδώρα τὴν γραπτὴν διαταγὴν,  
ἦν ὁ κακούργος γέρων ἐξετέλεσε.  
Οἱ μεγιστᾶνες πάντες καὶ Πατρίκιοι,  
παῖδιά καὶ γυναῖκες; Τόσον κάλλιον.  
Ἀρὰ καὶ φρίκη μὲ κυκλοῖ, καὶ ἤθελον  
δι' ἀπηνῶν ὀνύχων τὴν ὑφήλιον  
σπαράσσω καὶ μιαίνων, ἔτι μείζονα  
τὴν ἀπαισίαν τῆς ὀργῆς μου ἔκρηξιν.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Σὺ ταῦτα λέγεις, σύ, ὁ πλήρης συμπαθοῦς  
ἐλέους πρὸς τὰ πάθη τῶν ὁμοίων σου;

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἄν ἄλλοτε ὑπῆρξα βρέφος, τὴν πικρὰν  
νῦν ἔργων εἰρωνείαν τῆς ὑπάρξεως.  
Μὴ ἐλεῇ ἡ μοῖρα ἡ πανίσχυρος  
τὸ πλάσμα τὸ θρηγνῶδες, ὅπερ εἰς αὐτὴν  
ὑπείκει; Ἄφες. Φρίκη, λέγω, καὶ ἀρά.  
(Μετὰ μικρόν.)

ὦ, αὔριον τελοῦνται τὰ ἐγκαίνια  
τῆς ἐκκλησίας ταύτης, ἥτις γέννημα



τυγχάνει τῆς ψυχῆς μου, καὶ συμπλήρωσις  
τῆς ἑορτῆς ὁ γάμος ἔσται ὁ φρικτός.

Ἄν ὁ τεχνίτης λείπη, ἀδιάφορον,  
καὶ ὁ νυμφίος· λεπτομέρεια μικρά,  
διορθουμένη παρευθὺς. Ταλαίπωροι!  
Τὸ πνεῦμα, ὅπερ διαπλάττει, εὐχερῶς  
καὶ καταστρέφει.

(Θεωρεῖ περίξ.)

Ἐκκλησία προσφιλῆς,  
ἐνσάρκωσις σὺ πάντων τῶν ὀνείρων μου,  
ὑπὲρ ἐκείνης σὲ ἀνήγειρα ἐγώ.

Μ' ἐνέπνεεν ὁ ἔρως ὁ θεσπέσιος,  
καὶ τῇ σοφίᾳ τῇ ὑψίστῃ τοῦ Θεοῦ,  
εὐγνωμοσύνης φόρον σ' ἐξελάμβανον,  
τῇ δωρησάσῃ τοῖς θνητοῖς τὴν ἄφατον  
ἀγάπην τῶν ἀγγέλων. Πλὴν κατέστρεψε  
τὰ πάντα μία ὥρα, εἰς ἀπαίσιον  
τὸ θεῖον κάλλος Ζόφον μεταβάλλουσα.  
Καὶ σὺ ἐν τούτοις ἔτι ἴστασαι, Ναέ,  
ἐν ᾧ τὸ σύμπαν περίξ καταστρέφεται;  
Ἄλλ' ἴσως ἀναμένεις τὴν ἀπώλειαν  
ἐκείθεν, ὅθεν ἔσχες καὶ τὴν ὑπαρξίν.  
Ὀλίγας ὥρας ἔτι ἐγκατέρτησον,  
καὶ χαῖρε δέξαι τελευταῖον. Ἄν μακρὰς  
μερίμνας πᾶς σου λίθος ἐναρμόνιος  
ἀπήτησεν, ἀρκεῖ μοι ὀφθαλμοῦ ριπή,  
καὶ αὐθις ἔση εἰδεχθὲς ἐρείπιον.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Θεέ μου, ποία συμφορὰ ἀνήκεστος.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ,

μετὰ μικρὰν σιγὴν, στρεφόμενος πρὸς τοὺς λέβητας.  
Καὶ σὺ τοῦ πνεύματός μου θεῖον γέννημα,  
ἐφεύρεσις ὑπάτη, ἥτις σύμπαντα  
τὸν κόσμον μοι καθίστας ὑποχείριον,  
σὺ τοῦ ὀλέθρου ἔση νῦν τὸ ὄργανον,  
(Τῷ Ἰσιδώρῳ.)

Τοὺς λέβητας ἐκείνους βλέπεις; Ἐν αὐτοῖς  
τὸ φοβερόν στοιχεῖον ἐτοιμάζεται.

Διὰ τῆς ἐπιστήμης δαμαζόμενος,  
θεός τυγχάνει ὁ ἀτμός τὸν ἄνθρωπον  
πρὸς τοὺς Τιτᾶνας ἐξισῶν, ἀλλ' ἂν αὐτὸν  
ἐρμητικῶς ἐγκλείσης, τρέμε, δεΐλαιε,

ὁ γίγας τότε ἀκαθέκτως μαίνεται,  
καὶ ἀνασπᾷ τοῦ κόσμου τὰ θεμέλια.  
Ἐπακριβῶς τὰ πάντα ὑπελόγισα.  
Περὶ τὴν μεσημβρίαν ἔσται αὖριον  
ἡ ἐκκλησία πλήρης, καὶ τὰ στέφανα,  
ὁ ἱερεὺς ἀλλάσσω, εὐχηθήσεται  
εὐδαιμονίαν τοῖς νυμφίοις, πλὴν, οὐαί,  
κλονίζονται οἱ τοῖχοι, ἐξερεύεται  
ὁ ἄδης φλόγας, ὁ Ναὸς κρημνίζεται,  
καὶ εἰς φρικτὴν τάφον μεταβάλλεται,  
καλύπτοντα καὶ φίλτρον καὶ κακούργημα.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Ἡ ἀποφρᾶς ἰδέα εἰς ἀπόγνωσιν  
ῶθεϊ με. Ἄκουσόν μου τέλος, πείσθητι.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ, ρίπτων ξύλα εἰς τὴν πυρὰν.

Βοήθησόν με τὴν πυρὰν ἀνάπτοντα,  
ἂν θέλῃς ὄντως μετ' ἐμοῦ τὸν θάνατον,  
ὥς λέγεις, ἄλλως, φύγε.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Σὲ ἠγάπησα,

Ἀνθέμιε, ὡς τέκνον περιπόθητον.  
Ἐφ' ὅλα ἔτη κοπιᾶζων παρὰ σέ,  
καὶ μένων ἐν τῷ σκότει, διωχέτευσα  
πᾶν ὅτι εἶχεν ἡ ψυχὴ μου κάλλιστον,  
τὸ κλέος ὅπως σοῦ αὐξήσω. Ἡ σκιά  
ἐγὼ ὑπῆρξα, σὺ τὸ φῶς. Ἄν ἔμεινεν  
ἐν σοὶ χορδὴ τις ἀνθρωπίνη, ἂν μικρὰν  
φιλίαν ἔχῃς δι' ἐμέ, πρᾶυνθητι,  
εἰσάκουσόν μου.

(Ὁ Ἀνθέμιος σιγῇ. Ὁ Ἰσιδωρος πίπτει πρὸ αὐτοῦ  
γονυκλινής.)

Εἰς τὴν κόνιν ἴδε με  
πρὸ σοῦ, τῶν ὀφθαλμῶν μου δάκρυα πικρὰ  
αἰσθάνθητι τὰς χεῖρας ταύτας λούοντα,  
ἐλέησόν με τέλος. Μεταπίσθητι,  
ἐκ τῆς μανίας τῆς φρικτῶδους σύνελθε,  
εἰς ἣν πλανᾶσαι.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ, ἀποσπώμενος καὶ ἀπομακρυνόμενος.

Φρίκη, λέγω, καὶ ἀρά.  
Οὐδὲν γνωρίζω τούτου ἄλλο.



ΙΣΙΔΩΡΟΣ, ἀνεγειρόμενος βιαίως.

Ἐπαρκῶς

ἰκέτευσά σε. Ἦδη μεταβάλλομαι.

Ἀφ' οὗ τὰ πάντα παρὰ σοὶ ἀνίσχυρα,  
διὰ τῆς βίας τὸ φρικτὸν κακούργημα  
παρακλύσω. Σπεύδω πρὸς τὸν Ἀνακτα.  
(Διευθύνεται πρὸς τὴν θύραν τοῦ ὑπογείου. Ὁ  
Ἀνθέμιος ὁρμᾷ πρὸ αὐτοῦ, ἀποσπᾷ τὴν κλεῖδα, καὶ  
ρίπτει αὐτὴν εἰς τὸ πύρ.)

Τί ἔπραξας, παράφρον. Νῦν ἀπώλετο  
τὸ πᾶν. ὦ φρίκη!

(Κάθεται ἐπὶ τοῦ βᾶθρου ἐνὸς τῶν κιόνων, καὶ  
κρύπτει τὸ πρόσωπον διὰ τῶν χειρῶν.)

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἄν πιστεῦσῃς εἰς Ἐδὲμ  
καὶ ἄδην, μὴ μετὰσχῃς τοῦ ἐγκλήματος,

ἂν ἄλλως, χεῖρα βοηθὸν παράσχου μοι  
κατὰ τὴν νύκτα ταύτην τὴν ἐπάρατον.

ὦ, πόσον ἤδη τὴν τρυφὴν κατανοῶ,  
μεθ' ἧς ἐν τῇ κολάσει συνδουλίζουσιν  
οἱ δαίμονες τὴν φλόγα τὴν ἀκοίμητον.  
Καὶ οὗτοι μῖσος ἐν αὐτοῖς ἐγκλείουσι  
πρὸς τὸν Θεόν, τὴν πλάσιν, καὶ τὸν ἄνθρωπον,  
καὶ οὗτοι ἐν εἰσέτι μόνον αἴσθημα  
τηροῦσι τῆς ἀφάτου ἀπογνώσεως.

(Μετὰ μικρόν.)

Ἰδὲ συρίζει ὁ αἰμὸς καὶ μαίνεται,  
ἀνυπομόνως καὶ αὐτὸς καταδοκῶν  
τὴν ἀπευκταίαν ὥραν τῆς λυτρώσεως.

(Ὁ Ἰσίδωρος μένει ἀκίνητος. Ὁ Ἀνθέμιος ρίπτει  
ξύλα εἰς τὴν πυρὰν. Πίπτει τὸ διασκήνιον.)

## ΣΚΗΝΗ ΙΓ'.

Ἡ πλατεῖα τοῦ Κωνσταντίνου πρὸ τῆς Ἀγίας Σοφίας, ἑορτασίμως ἡντρεπισμένη διὰ δαφνῶν καὶ μυρσινῶν.  
Ὁ περικαλλὲς Ναὸς, οἷος ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀνθемίου, φαίνεται ἐν πάσῃ αὐτοῦ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ ἐπὶ τοῦ  
μετασκηνίου. Εἰς τὸ μέσον αἱ Βασιλικαὶ Πύλαι, κεκλεισμέναι. Δεξιῶς τῆς σκηνῆς θρόνος διὰ τοὺς Βασιλεῖς,  
καὶ βᾶθρα διὰ τοὺς μεριστᾶνας. Ἀριστερῶς θρόνος διὰ τὸν Πατριάρχην, καὶ στασίδια διὰ τοὺς Μητροπο-  
λίτας. Ἐνώπιον αὐτῶν βῆμα διὰ τὸν ῥήτορα. Φυλάττουσιν ἐκατέρωθεν Ἐξκουβίτῳρες καὶ Σχολάριοι,  
περιστέλλοντες πολυάριθμον καὶ θορυβώδη ὄχλον. Ἐν τῷ μέσῳ ἄρχοντες τινες, ἀναμένοντες τὴν βασιλικὴν  
συνοδείαν, ἐν οἷς καὶ ὁ ΕΥΔΑΙΜΩΝ, ὁ ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ, ὁ ΣΟΛΟΜΩΝ, ὁ ΠΗΓΑΣΙΟΣ, καὶ ὁ ΠΑΥΛΟΣ.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Πολλὰς εἶδεν εὐκλείεις ἡμέρας τοῦ Ἰουστι-  
νιανοῦ ἢ Βασιλείας, ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ἡ λαμ-  
προτέρα πασῶν.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ τῷ Παύλῳ.

Τί λέγεις, Σιλεντιάριε, σύ, ὅστις ἐξελέγης  
ὅπως ὑμνήσῃς αὐτὴν δημοσίᾳ, συνέλεξας  
ἱκανὸν οἶστρον, ὅπως ἀνυψωθῇς ἄχρι τῶν  
θόλων τοῦ Ἀνθемίου;

ΠΑΥΛΟΣ.

Ὁ Πήγασος, φίλε μου, καὶ τολμηροτέρας  
ἤδη ἐπεχείρησε πτήσεις.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Οἱ ποιηταὶ οὗτοι περὶ οὐδενὸς ἀμφι-  
βάλλουσι. Ἐὰν ἐλάξευσας τὰς φράσεις  
σου, μεθ' ὅσης τέχνης ὁ Ἰσίδωρος τὰς  
στήλας τοῦ Νάρθηκος, σὲ συγχαίρω ἐκ  
προοιμίων.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Πράγματι ὁ Ναὸς οὗτος φαίνεται, οὐχὶ  
ἀνθρωπίνων χειρῶν, ἀλλὰ αὐτῆς τῆς θεό-  
τητος ἔργον.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Καὶ ὅμως σήμερον, ἡμέραν τῶν ἐγκαινίων,  
ἐλλείπει ἐκ τῆς τελετῆς ὁ δαίμόνιος καλλι-  
τέχνης, εἰς ὃν τὰ πάντα ὀφείλονται.



ΠΑΥΛΟΣ.

Ἔχεις δίκαιον. Ὁ οἰωνὸς οὗτος ἀπαίσιος.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Οὐδὲν ἐγνώσθη εἰσέτι περὶ τοῦ Ἀνθεμίου;

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Οὐδὲν. Ἐγένετο ἄφαντος πρὸ ἡμερῶν, καὶ ὑπῆρξαν μάταιαι πάσαι αἱ ἔρευναι.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ὁ Ἰσίδωρος ἠρωτήθη;

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Λέγει ὅτι οὐδὲν γνωρίζει, ἀλλ' ἀπὸ τῆς χθὲς καὶ οὗτος ἀνελήφθη.

ΠΑΥΛΟΣ.

Τὸ μυστήριον καθίσταται οὕτω σκοτεινότερον.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Τῆς Ἰωαννίνας ἡ ἀρπαγὴ ἔθραυσε τοῦ πτωχοῦ Ἀνθεμίου τὴν καρδίαν. Ἠγάπα αὐτὴν περιπαθῶς.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Οὐδ' ἔχει ἄδικον, τῇ ἀληθείᾳ. Σήμερον ἦν τῶν γάμων αὐτοῦ ἡ ἡμέρα, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἄλλος ἄγει τὴν νύμφην εἰς τὸν βωμόν. Τὴν τρυφερὰν πέλειαν ὁ ἀρπακτικὸς ἰέραξ.

ΣΟΛΟΜΩΝ (ταπεινότερα τῇ φωνῇ).

Εἰπέ μᾶλλον ὅτι ἡ Βασίλισσα, ἦν ἄλλως τιμῷ καὶ σέβομαι, διέπραξε κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην δεινὸν ἀδίκημα.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ἐφ' ᾧ τυγχάνει ἀπαρηγόρητος. Ἡ Μακεδονία μοι διηγήθη ὅτι μετ' ἀπελπισίας ἤκουσε τὴν εἶδσιν, καὶ πικρὰ ἔχυσεν ἔκτοτε δάκρυα. Αὕτη τε καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ ἐποίησαν ὅτι δυνατόν, ὅπως παραμυθίσωσι τὴν Ἰωαννίναν, ἀλλ' ἀτυχῶς ἄνευ ἀποτελέσματος.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Καὶ ὅμως ἡ Ἀνασσα ἐγγράφως διέταξε τὴν ἀρπαγὴν.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ναί, πρὸ χρόνων. Φαίνεται ὅτι ὁ Καππαδόκης ἀπὸ πολλοῦ ἐζήτει ἐπιμόνως τὴν χάριν ταύτην. Κατὰ τὴν στάσιν τοῦ Νίκα, ἐν στιγμῇ ἀπογνώσεως, ἡ Θεοδώρα ἐνέδωκεν, ὅπως σώσῃ τὸν Αὐτοκράτορα, ἀλλὰ πολλοῦ καιροῦ παρελθόντος ἔκτοτε, ἤλπιζεν ὅτι ὁ ἐξηκοντούτης Πάρις μετέβαλε γνώμην.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἐν ᾧ ὁ πονηρὸς ἐκείνος ἐκαρადόκει μόνον τὴν καταλληλοτέραν ἐποχὴν.

ΠΑΥΛΟΣ.

Ἦκουσα ὅτι ἡ δειλαία κόρη διατελεῖ πάντοτε εἰς κατάστασιν θλιβεράν.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἀπὸ τῆς προχθὲς φαίνεται ὀλίγον ἡσυχωτέρα.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Φαντάσθητε τὴν θέσιν τοῦ ἀτυχοῦς Βελισαρίου, ὅταν μάθῃ τὴν εἶδσιν. Ἐλάτρευε τὴν μονογενῆ θυγατέρα.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Καὶ ἀκριβῶς καθ' ἣν ὥραν λαμπροὶ αὐθις ἀγγέλλονται θρίαμβοι αὐτοῦ ἐξ Ἀσίας.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Οἷος ἀνὴρ! Ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄκρου τῆς οἰκουμένης σπεύδει εἰς τὸ ἕτερον, καὶ ὅπου ἐπιφανῇ αἱ καταστροφαὶ μεταβάλλονται εἰς τρόπαια.

ΠΑΥΛΟΣ.

Οὐδεμία πλέον ἀμφιβολία ὅτι ὁ Χοσρόης συνεοεῖτο μετὰ τοῦ Οὐίτιγιδος, ὁρῶν δὲ τὸν Βελισάριον ἀπησχολημένον ἐν Ἰταλίᾳ, ἔθραυσεν ἀμέσως τὰς σπονδὰς καὶ ὤρμησεν εἰς τὴν Συρίαν καὶ Παλαιστίνην, ὅπου ἐλαχίστην εὐρεν ἀντίστασιν.





#### ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ληλατήσας τὴν λαμπρὰν καὶ ἀτυχὴ Ἀντιόχειαν, ἀπήγαγεν εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ Περσικοῦ Κράτους τοὺς κατοίκους αὐτῆς, καὶ λέγεται ὅτι κτίζει αὐτοῖς νέαν πατρίδα ἐγγὺς τῆς Κτησιφῶντος.

#### ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ἄλλαι πόλεις ἐξηγόρασαν ἄδρως τὴν σωτηρίαν, καὶ τότε ὁ αὐθάδης Ἀσιανὸς, προελάσας ἄχρι τῆς Μεσογείου, ἐλούσθη παρὰ τὴν Σελεύκειαν, καὶ τῷ ἡλίῳ ἔθυσε, ὥσεί ἐκδηλῶν ὅτι ἐφθασε μέχρι τοῦ ἀκροτάτου ὁρίου τῶν ἑλληνικῶν κτήσεων.

#### ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ναί, ἀλλ' ἐπῆλθε ταχεῖα ἡ τιμωρία. Ὁ Βελισάριος, καταστρέψας τοὺς Γότθους, καὶ ἀγαθῶν τὸν Οὐίτιγιν δέσμιον εἰς Βυζάντιον, ἀφῆκεν ἐνταῦθα τὴν Ἀντωνίναν, μετὰ μέρους τοῦ στρατοῦ, καὶ παραλαβὼν τοὺς δορυφόρους, ἔσπευσεν εἰς Ἀσίαν. Ἀγγέλλεται δὲ ἤδη ὅτι ἠνάγκασε τὸν Χοσρόην εἰς ταχεῖαν ὑποχώρησιν.

(Ἀκούονται μακρόθεν οἱ παιᾶνες, καὶ ἠχοῦσιν οἱ κώδωνες τῆς τε Ἀγίας Σοφίας καὶ τῶν παρακειμένων ἐκκλησιῶν.)

#### ΠΟΛΛΟΙ.

Ὁ Αὐτοκράτωρ! Ὁ Αὐτοκράτωρ!

#### ΑΛΛΟΙ.

Ἡ συνοδεία πλησιάζει.

(Μετὰ μικρὸν προκύπτει ἐπὶ τῆς πλατείας ἡ βασιλικὴ Πομπή, κατὰ τὴν τάξιν, ἣτις περιεγράφη ἐν τῇ πρώτῃ Σκηνῇ τῆς Β'. Πράξεις. Ἀμέσως μετὰ τοὺς Βασιλεῖς βαδίζουσιν ὁ ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ καὶ παρ' αὐτὸν ἡ ΙΩΑΝΝΙΝΑ, διὰ λευκοῦ πέπλου κεκαλυμμένη, καὶ ὑπὸ τῆς ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ βασταζομένη. Ἐν τῇ οἰκείᾳ αὐτῶν θέσει διακρίνονται ὁ ΝΑΡΣΗΣ, ὁ ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ, ὁ ΠΡΙΣΚΟΣ, ὁ ΛΕΩΝ, ὁ ΜΑΝΔΑΤΩΡ καὶ οἱ ΚΡΑΚΤΑΙ. Ὁ Πατριάρχης ἴσταται ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ θρόνου αὐτοῦ, τοποθετουμένου ἐκατέρωθεν τοῦ ἐπιλοῖπου κλήρου μετὰ τῶν Παιδοπούλων καὶ Κοιτωναρίων. Οἱ Βασιλεῖς προβαίνουνσι τότε, καὶ ἀσπάζονται τὸ εἰς χεῖρας τοῦ Πατριάρχου ἱερὸν εὐαγγέλιον, καὶ τὸν ὑπὸ τοῦ Διακόνου αἰωρούμενον λιτανικὸν Σταυρόν, μεθ' ὃ λαμβάνουσι παρὰ τοῦ Μανδάτορος κηρία, καὶ διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως εὐχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, ὑπὸ τῶν Διακόνων θυμιῶμενοι. Μετὰ τοῦτο δέ, ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου παρακρατούμενοι, βαίνουνσι καὶ κάθηται ἐπὶ τῶν θρόνων αὐτῶν, τῆς ἐπιλοῖπου θεραπείας τοποθετουμένης ἐκατέρωθεν. Ὁ Καππαδόκης κάθηται εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ Αὐτοκράτορος, ἡ δὲ Ἰωαννίνα εἰς τ' ἀριστερὰ τῆς Αὐτοκρατορίας. Ἡ Μακεδονία μένει παρ' αὐτῇ.)

### ΣΚΗΝΗ ΙΔ'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ οἱ παρεισελθόντες.

#### ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἡ μοῖρα εὖνους ἐπ' ἐσχάτων δείκνυται, καὶ ἀφορμὰς παρέσχεν ἤδη δαφιλεῖς ἡμῖν εὐγνωμοσύνης, ἀλλ' ἐπέθηκε τὴν κορωνίδα ταῖς ἐτέραις σήμερον, τοῦ ἔργου μεγαθύμως ἐπιτρέψασα τοῦ θεσπεσίου τούτου τὴν συμπλήρωσιν. Ἀγάλλεται δικαίως ἡ πρωτεύουσα, καὶ πᾶς τρυφᾷ ὁ κόσμος ὁ ὀρθόδοξος, διότι τέλος χεῖρες ἡγειραν φθαρταί

Σηκὸν ἐν πᾶσι τοῖς ἀφθάρτου ἄξιον σοφίας τοῦ ὑψίστου. Τὴν χαρὰν ἡμῶν ἐν μόνον νέφος συσκιάζει σήμερον, ἡ ἀπουσία, ἣν ἐλπίζω πρόσκαιρον, τοῦ δαιμονίου καλλιτέχνου, ᾧ τινι τὸ θεῖον τοῦτο τέμενος ὀφείλεται. Ἀλλὰ τιμὴν ὑψίστην ἀπονέμομεν αὐτῷ οὐχ ἦττον καὶ ἀπόντι, στέφανον χρυσοῦν μυρσίνης.

(Ἐπευφημία. Πολλοὶ κραυγάζουσιν — ἌἘιός, ἌἘιός!) —.)



Ταύτην τὴν χαρμόσυνον  
 ἡμέραν, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἐξελέξαμεν,  
 τὸν γάμον ὅπως τοῦ Ἐπάρχου τῆς Αὐλῆς  
 τελέσωμεν. Ἡ νύμφη προσφιλὴς ἡμῖν  
 τυγχάνει, καὶ θυγάτηρ τοῦ περικλεοῦς  
 ἡμῶν Στρατάρχου.

ΠΟΛΛΟΙ.

Εὐτυχῶς! Τρισευτυχῶς!  
 (Ἐπευφημῖαι.)

ΚΡΑΤΚΑΙ ΒΕΝΕΤΩΝ καὶ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.  
 Πολλά! Πολλά! Πολλά!

ΛΑΟΣ.

Πολλά ἔτη, εἰς πολλά!

ΚΡΑΤΚΑΙ ΒΕΝΕΤΩΝ.

Ὁ Χριστὸς ὁ ἐν Κανᾷ εὐλογήσας τὸν  
 γάμον,

ΚΡΑΤΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Εὐλογήσει τὸ στεφάνωμά σου, Ἐπαρχε  
 Ἰωάννη,

ΚΡΑΤΚΑΙ ΒΕΝΕΤΩΝ.

Μετὰ συζύγου σου τῆς Ἰωαννίνας,

ΚΡΑΤΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Εἰς ἡμέρας, καὶ καιροὺς, καὶ χρόνους,

ΚΡΑΤΚΑΙ ΒΕΝΕΤΩΝ.

Ἐως ἄκρου γήρωος ὑμῶν ἐν βίῳ,

ΚΡΑΤΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Εἰς δόξαν αὐτοῦ καὶ εἰς σύστασιν Ῥω-  
 μαίων.

ΛΑΟΣ.

Πνεῦμα τὸ πανάγιον τὸν γάμον εὐλόγησον.  
 (Ἐπευφημῖαι.)

ΚΡΑΤΚΑΙ ΒΕΝΕΤΩΝ.

Κύριε, ὁ τούτους συζεύξας, σὺ αὐτοὺς  
 περίσωζε.

ΚΡΑΤΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος δὸς αὐτοῖς ὁμόνοιαν.

ΚΡΑΤΚΑΙ ΒΕΝΕΤΩΝ.

Ἐπαρχε νεόνυμφε, Θεὸς διαφυλάξει σε,

ΚΡΑΤΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Ἐντιμε, ἐνάρετε, Τριάς κατακοσμήσει σε,

ΚΡΑΤΚΑΙ ΒΕΝΕΤΩΝ.

Καὶ χαρὰν παρέξει σοι Θεὸς ὁ ἐπουράνιος,

ΚΡΑΤΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Εὐλογῶν τὸν γάμον σου, ὡς μόνος ὑπερά-  
 γαθος.

ΚΡΑΤΚΑΙ ΒΕΝΕΤΩΝ.

Οὗτος, ἄρχον, σκέπων σε,

ΚΡΑΤΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Μετὰ τῆς συζύγου σου,

ΚΡΑΤΚΑΙ ΒΕΝΕΤΩΝ.

Τέκνα σοι δωρήσεται,

ΚΡΑΤΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΩΝ.

Εὖχος καὶ ἀγλαΐσμα.

ΛΑΟΣ.

Εὐτυχῶς! εὐτυχῶς! Εἰς πολλά ἔτη, εἰς  
 πολλά!

(Ἐπευφημῖαι.)

ΜΑΝΔΑΤΩΡ.

Εἰς πολλοὺς χρόνους ὀρίζει ὁ Αὐθέντης  
 ἡμῶν ὁ Βασιλεὺς.

(Ὁ Παῦλος βαίνει καὶ ἀσπάζεται τὴν δεξιὰν τοῦ  
 Πατριάρχου, προσπίπτει εἰτα πρὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ  
 καὶ τῆς Θεοδώρας, ἐγγίζων διὰ τῶν χειλέων τὰ  
 κράσπεδα τῆς πορφύρας αὐτῶν, καὶ ἀναβαίνει τέλος  
 ἐπὶ τοῦ βήματος. Εἰς νεῦμα τοῦ Μανδάτορος ἐπέρ-  
 χεται ἄκρα σιγῇ.)

ΠΑΥΛΟΣ.

Ἦκομεν ἐκ τῆς ἐστίας τοῦ Ἀνακτος εἰς  
 τὴν ἐστίαν τοῦ Βασιλέως τὴν ὄλων. Ἦκομεν,  
 ἀλλ' οὐχὶ σπεύδοντες εἰς τὴν κλαγγὴν τῶν  
 σακέων, οὐδ' ὑμνοῦντες Ἑσπερίαν ἢ Λίβυσ-  
 σαν νίκην. Οὐδόλως ἀράσσομεν σήμερον  
 τὸν καναχήποδα ρυθμὸν περὶ τυραννοκτόνα





τρόπαια, καὶ ἀβόητα τὰ κλέη τῶν Μηδοφόνων.

Εἰρήνη πολυόλβε, τιθήνη τῶν πόλεων, ἦν πλεον τῆς νίκης ἐφίλησεν ὁ περίδοξος Ἄναξ, ἔλθῃ ὅπως ἄσσωμεν δι' εὐϊέρων ὕμνων τὸν θεῖον Σηκόν, τὸν ἀνώτερον παντὸς περιπύστου ἀγῶνος.

Σύ, πότνια πόλις τοῦ Βύζαντος, στέφον τὸν φερέσβιον Βασιλέα, οὐχὶ διότι ἐφήρμωσε τῇ Οἰκουμένη τὰς πέδας σου, οὐχὶ διότι ἐτάνυσε τὰ ὅρια τῆς ἰσχύος σου ἄχρι τῶν ἐσχάτων ἀκτῶν τοῦ ὠκεανοῦ, ἀλλὰ διότι, ἐγείρας ἐν σοὶ τὸν ἀπείρονα Ναόν, σὲ κατέστησε φαινοτέραν τῆς τεκούσης σε Θυμβριάδος.

(Ἐπευφημία.)

Ναί, ὦ χρυσοχίτον αἴθουσα, ψάλλω σε διὰ μελιφθόγγων ὕμνων, οὐχὶ διότι ὁ Ἄναξ, κραδαίνων τὴν ὅπλοφόρον χεῖρα, ἐδούλωσε τὸν βάρβαρον, κλίνοντα ἤδη τὸν ἀδμήτα λόφον τοῖς σοῖς λεπάδνοις, καὶ ὑποκύπτοντα εἰς τὸν ζυγὸν τῆς σῆς θέμιδος, ἀλλὰ διότι καὶ αὐτὸς ὁ πελιδνὸς φθόνος ὥκλασε πρὸ τοῦ ἔργου τοῦ ἀστυόχου Βασιλέως, καὶ βληθεὶς δι' ἀλλεπαλλήλων βελέμνων, ἐδούπησε κρημνισθεὶς ἐν τῇ κόνει.

(Ἐπευφημία.)

Ἐλθετε, ἔλθετε, Καπιτωλίδες φῆμαι, καὶ θαυμάσατε! Ὁ ἐμὸς Βασιλεὺς ὑπερέβη τὸ ὑμέτερον θάμβος τόσον, ὅσον ὁ μέγας Θεὸς ἐστὶν ἀρείων τῶν εἰδώλων. Ἐλθὲ καὶ σύ, πρεσβυγένεθλε Ῥώμη, ἄδουσα σύνθορον μέλος τῇ σῇ διαδόχῳ, ἔλθῃ ἀγαλλομένη τὴν χαρὰν τῶν τοκέων, ὅτι ὁρᾷς τὴν σὴν παῖδα ὑπερβάλλουσαν τὴν μητέρα.

(Ἐπευφημία.)

Ἄλλ' οἷα ἐπιχειρῶ ὁ τολμητίας; Καὶ ὅμως θάρρος, θάρρος! Ἐὰν ὑπῆρχεν ἐλπίς ὅπως ὁ εὐσθενὴς λόγος ἐξισωθῇ τῷ παγκάλῳ Ναῷ, σφαλερὸν βεβαίως τὸ ἀποδύεσθαι εἰς ἀγῶνα, δυσχερεστάτην παρέχοντα τὴν νίκην. Ἄλλ' ἀφ' οὗ αἱ πράξεις τοῦ Βασιλέως ὑπερβάλλωσι τοὺς λόγους, αὕτη δὲ τῶν πράξεων ἡ μεγίστη,

προδιεγνωσμένη ἡ ἀποτυχία, καὶ συγγνωστέα ἡ δυνατὴ προθυμία.

Ἔστω καὶ ὁ κραταῖος Ἄναξ εὐμενὴς, καὶ μηδεὶς λεγέσθω — «Ληρεῖς περιττά. Τοῦτον αἰτεῖς εὐμενῇ, τὸ σκῆνωμα πάσης ἀρετῆς, τὸν ἡμφιεσμένον πᾶσαν εὐμένειαν; Τότε λιπάρησον καὶ τὸν ἥλιον ὅπως ἀνατέλλῃ ἐν ἡμέρᾳ, καὶ τὸ φῶς ὅπως λάμπῃ».

Ἐὰν γνωρίζωμεν Δεσπότην Χριστόν, αὐτῷ τοῦτο ὀφείλομεν. Δι' ὃ καὶ κέκτηται αὐτὸν συνεργὸν, νομοθετῶν, κτίζων πόλεις, Ναοὺς ἐγείρων, ὅπλα κινῶν, σπονδὰς τάττων, καὶ καταστέλλων μάχας.

Ἄλλ' οἷμοι, ποῖος ὁ Ζόφος ὁ περιβάλλων τὴν λύραν; Τί ὁρᾷ τὸ δακρύβρεκτον ὄμμα; Ἐδούπησε τὸ ἐρισθενὲς ἔργον τῶν προτέρων Ἀνάκτων, καὶ πένθος ἀλίσστον κατασκέλλει τὴν πόλιν.

Ἰλαθὶ τῷ τολμηρῷ λόγῳ, μεγάλυμε Κοίρανε, ἴλαθὶ, ἐὰν διὰ τοιούτων ἀναμνήσεων βαρύνω τὸ οὖς σου, ἀλλὰ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου φαινότερον μετὰ χειμερινὴν νύκτα, καὶ ἡ ἡμερόεσσα γαλήνη ἀσπαστοτέρα μετὰ τὸν σάλον τοῖς ἀλιπλάγκτοις. Μὴ τις νεμεσήσῃ τῇ Μούσῃ μου στειχούσῃ τὴν ἀτραπὸν τῆς ἀμνήστου Ἀνίας. Ἡδύτερος μετὰ τὸ δάκρυ ὁ γέλως, μετὰ τὴν νόσον ἡ ὑγίεια.

Ἦλθον στιγμαὶ ἀποφράδες, ἐξανέστη ὁ ἀχάριστος Δῆμος. Πάντα ἐσκίρτησαν ἐν τῷ ᾄσκει τῶν θεμέθλων τὰ βάθρα, καὶ κατεβρόχθισεν ἡ ἀμείλικτος φλόξ τοὺς θόλους τοῦ μυστιπόλου Μελάθρου. Ἐκρημνίσθη ἡ θεοείκελος Ἀντυξ, ἡ γῆ ἐστενάχισε, καὶ ἡ ὀμιχλόεσσα κόνις, μισγομένη ταῖς νεφέλαις, ἐσκέπασε τὸ μεσημβρινὸν ἀμάρυγμα τῆς οὐρανίας αἴθρης.

Χριστὲ μάκαρ, σύ, τανύσας τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ οἴκου σου, ἀνῆψας τὴν φλόγα, ὅπως μὴ μιάνωσι κακοῦργοι Τελχίνες τὴν σὴν χθόνα, καὶ ἴδῃς, διὰ τῆς πανδερκοῦς βολῆς τοῦ ἀχράντου σου ὀμματος, τὸ ἀνδροφόνον αἷμα χεόμενον εἰς τὰ τεμένη τῆς ἀναϊμάκτου θυσίας.



Καὶ ἄλλας εἶδεν ὁ κόσμος θεομηνίας, ὅτε ἡ φλόξ, ἐκ τοῦ αἰθέρος χεομένη, κατέκαυσε τ' ἄχλοα τῆς γῆς νῶτα, ξηραίνουσα τὰ σίζοντα νάματα τῶν μυρίων ἀναύρων, ἣ ὅτε, εὐρὺ χανὼν ὁ αἶθων οὐρανὸς τὰς πύλας τοῦ δηλήμονος ὄμβρου, ἦνωσε τὸ τιμαλφές πεδίον τῆς καρποτόκου χθονὸς μετὰ τῶν ῥόθων τῆς θαλάσσης. Ἄλλ' εὐτελῆ ταῦτα πρὸς τὴν παροῦσαν συμφορὰν.

Ὁ κλεινὸς Σκηπτοῦχος, ἀκούσας τὸ ἀποτρόπαιον ἄλγος, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐκάλυψε τοῦ νοὸς τὸ σέλας, ἣ κατηφῆς ἡρέμησε, περιπλακείς τοῖς ἄμμασι τοῦ ἀεργοῦς ὄκνου, ἀλλ' ἀπέσεισε τὸ κέντρον τῆς ἐφημέρου ἀνίας, καὶ παρεδόθη εὐθύς εἰς τοὺς παλινδωμήτορας πόνους.

(Ἐπευφημῖαι.)

Παραστᾶσα δὲ τότε, εἶπεν αὐτῷ ἡ σακέσπαλος πόλις τοῦ Βύζαντος. — «Βασκανία μὲ ἤρπασε, κραταιότατε Ἄναξ, ἀλλὰ χάριν ὀφείλω τῇ Μεγαίρᾳ, ἣτις ἀνίσχει περιρραγὲς ἔλκος εἰς τὸ στήθος μου σοῦ ζώντος, ὅτε ἐγγὺς ἐστὶν ἡ ἀρωγή. Ἐκτεινον, ὦ μακάριε, ἐπ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα, πάροχον δαψιλοῦς ὄλβου. Ἰδέ, τὴν οἰκουμένην πᾶσαν ὑπέθηκα εἰς τοὺς τροπαιοφόρους θριάμβους σου. Ἡρεμῖ ὁ Μῆδος Ἄναξ, καὶ ἡ Κελτὶς ὁμοκλή, ἐν ᾧ ἐκλινε δοῦλον γόνυ ἡ Καρχηδών, καὶ προσήνεγκε φιλοτήσιον ξίφος ὁ Ἰνδός, ἐλέφαντας ἄγων, καὶ μάρμαρα πόντου. Διαρκῶς κομίζουσιν οἱ στόλοι μου τὸν φερέσβιον πλοῦτον, ἐν ᾧ ἀκολουθῶ τὸν κυκλικὸν δρόμον τῆς διδύμου Ἄρκτου, ὅπως παρέχω εἰς τὰ τέκνα μου ἐπίρρυτον ἀφθονίαν. Ταῦτα τῶν καμάτων σου ἡ ἀμοιβή, ἀλλὰ μὴ μοι καταλίπῃς ἀτελὲς τὸ θεοείκελον ἔργον. Εἰ καὶ μοι ὑπέταξας τὴν ὑφήλιον, εἰ καὶ ὁλόκληρον μοι ἔδειμας πόλιν, τοῦτο ἔσται τὸ περιφανέστερον τοῦ φίλτρου σου σύμβολον».

Καὶ τρέμουσα προσήγγισε τὰ χαρίεντα χεῖλη εἰς τοὺς ἱεροὺς πόδας τοῦ Ἄνακτος, ἀλλ' ἐκεῖνος ὤρεξε τὴν δεξιὰν τῇ σεπτῇ

πρωτευούσῃ, ὅπως ἐξεγείρῃ αὐτὴν ὑποκλάζουσιν, καὶ ἀπελάσας τὸ ἄφατον ἄλγος, ἀπέτεινεν αὐτῇ λόγους ἀκηδοῦς εὐφροσύνης. — «Ρίψον τὸ ἄχος, Παμβασίλεια πόλις, καὶ μὴ τὸν θυμὸν ὀρίνης. Ὡς οὐδέποτε βέλος διέτρησε τὸ σὸν σάκος, οὐδὲ βάρβαρος αἰχμὴ ἐστυφάλιξε τὴν ἄκλονον φρένα σου, μὴ ἐπαφίεσαι εἰς βαρυτλήτους μερίμνας. Τῷ καμάτῳ μου καταστήσω σε λαμπροτέραν ἢ πρότερον, ἀναστήσας τὴν εὐάντυγα κορυφὴν τοῦ Ναοῦ».

Ταῦτα εἶπε, καὶ πρὸς τὸ τέμενος ἔσπευσε γοργότερον καθιστῶν τὸ ἔργον τοῦ μύθου. Δόξα τῇ δαιμονίᾳ τέχνῃ τοῦ Ἀνθεμίου. Ἐκεῖνος, τῇ βουλῇ τῶν Βασιλέων ὑπέικων, ἐπέχυσεν ἄμωμον χάριν τῷ ὑπερανθρώπῳ κτιρίῳ. Τίς ἀναμέλπει τὸν ὑπαύχενά τοῦ Ναοῦ κόσμον; Τίς τὴν ἀριστώδινα μῆτιν τοῦ καλλιτέχνου;

Ὡς, ὅτε περικαλλὴς γυνὴ περιβάλλεται διὰ τῶν χρυσοελίκτων νημάτων πολυχρόου Τυρίου πέπλου, τὸ δὲ σέλας τοῦ χρυσοῦ μίτου, ἐπανθίζον, ἄλλον ἐπ' ἄλλου ὄλβον ἐγείρει, καὶ κάλλος περὶ κάλλος, οὕτω καὶ ὁ δεινὸς τεχνίτης, περιβαλὼν τὰ χρυσαυγὴ μάρμαρα τοῦ σηκοῦ διὰ τῆς μαρμαρυγῆς χλοερῶν μετάλλων, κατέστησε φαεινότερον ἀμφοτέρων τὸ ἀγλαΐσμα.

Περιττὴ ἦν διὰ σέ, ὦ Ἄναξ, ἡ στήριξις τῆς ἐρικνήμιδος Ὀσσης ἐπὶ τῶν καρήνων τοῦ Ὀλύμπου, ἢ τοῦ Πηλίου ἢ ἔλεις ὑπὲρ τὸν αὐχένα τῆς Ὀσσης, ὅπως καταστήσῃς τὸν κωφὸν αἰθέρα βατὸν τοῖς ἀνθρώποις. Ἐξαρτήσας σὺ δι' ὁσίων μόχθων θεσπέσιον ἔργον, ἐλαύνεις πρὸς τὸ θεῖον διὰ τῶν ἰθυπόρων πτερύγων τῆς εὐσεβείας.

Καὶ δὴ, ὑπάρχει μείζων τῆς νῦν ἡμέρας, ἐν ἣ ὁ Θεὸς καὶ ὁ Βασιλεὺς σεμνύνονται; Ἄνδρες γεραίροντες τὰ θεία, ἀπορρίψαντες τὴν ἀχλύεσσαν ἀνίαν, ἀμφιέσθητε γεγηθότως τοὺς χιονώδεις πέπλους, καὶ ἀπομάξαντες τῶν ὀφθαλμῶν πενταετὲς δάκρυ, ἔλθετε ὅπως μέλψωμεν δι' εὐφήμων χειλέων εὐπο-



δας ὕμνους. Ὁ Σκηπτοῦχος τῶν Ἑλλήνων ἠνέμξεν ἐπὶ τῆς χθονὸς τὰ κλείθρα τῶν οὐρανίων πυλῶν, καὶ διὰ παγκοσμίων ἑορτῶν, εὐρεῖαν διέσπειρεν εὐφροσύνην.

Θεοειδείς ὕμνοπόλοι τοῦ Χριστοῦ, δι' ὧν περιῆλθεν εἰς τὴν γῆν ὁμῆ πνεύματος ἀχράντου, ἀγγέλλουσα τὴν ἀνθρωπίνην αὐτοῦ λοχείαν, καὶ ὑμεῖς ὅσοι, μετὰ τὸν ἀκήρατον τύμβον, κηρύσσοντες τοῖς ἔθνεσι τὰ σύμβολα τοῦ ἀναστάντος Θεοῦ, καὶ σκεδάσαντες τὸ τυφλὸν νέφος τῆς ἀμειδίτου ὁμίχλης, ἐφαιδρύνετε πᾶσαν τὴν ἄντυγα τοῦ κατηφοῦς κόσμου, καὶ ὑμεῖς ἔτι ὅσοι ἕξφοι, ἢ μάστιγα βιοφθόρον, ἢ φλόγας καμίνου ἀσπασίως ἔτλητε, οὐδ' ἐκλίνετε τὸν αὐχένα τοῖς κωφοῖς εἰδύλοις, καὶ ὅσοι τέλος, λουσθέντες τῷ ἰδίῳ μαρτυρικῷ λύθρῳ, ἐστέφθητε ὑπὸ τοῦ Ἀνακτος Χριστοῦ, καθάραντος ὅλην τοῦ σώματος ὑμῶν τὴν σμῶδιγγα διὰ τῶν αἱματηρῶν ρείθρων τῆς θείας αὐτοῦ ψυχῆς, δεῦρο στήσασθε τοὺς χορούς, καὶ πλέξατε αὐτοῖς σύνθροον μέλος εὐαγῶν ἀοιδῶν. Ὁ ὑμέτερος χώρος ἐξυμνεῖται, καὶ πολλὴ ἐκ τῶν θείων βίβλων ἐγείρεται λαοσύτεια ἡχώ.

(Προσάγονται ἀνημμένοι κηροὶ τοῖς Βασιλεῦσι καὶ λοιποῖς μεριστάσι ὑπὸ τῶν Παιδοποῦλων καὶ Κοιτωναρίων. Ἀνάπτουσι δὲ τοιοῦτους καὶ πάντες οἱ λοιποὶ παριστάμενοι.)

Ἀλλὰ τί βραδύνομεν ἐκτὸς τοῦ Ναοῦ; Ἀρατε τὰς πύλας, ἄρατε θεοσεβεῖς μύσται! Ἰδετε, φθίνει ἡ μελανὴ νύξ, ἡ νύξ τῶν

ἀχέων, καὶ ἀνοιγομένης τῆς χρυσῆς θυμέλης, καταυγάζει τὸ σύμπαν χαρμόσυνος αἴγλη. Ταῖς ἐφετμαῖς ἐπόμενος τοῦ εὐσεβοῦς Βασιλέως, ἐγείρεται ὁ λαὸς ἅπας, χαρίσια δῶρα κομίζων, καὶ λευκοὺς ἄπτων τῷ θείῳ κηροῦς. Ἰδετε, ῥοδόχρους ἡὼς ἐπέδραμε τὰς οὐρανίας ἄντυγας, καὶ χωρεῖ πρὸς τὸ τέμενος ὁ πολὺ-υμνος ἱεράρχης, ὃν ἄξιον τοῦ Ναοῦ ἐξελέξατο ὁ Σκηπτοῦχος.

Ἀγμεν! ἄγμεν! Σὺ δ' ἔσο ἵλεος παμφαῆς ἀχράντου Τριάδος αἴγλη τῷ τε Ἀνακτι, καὶ τοῖς κατοίκοις, καὶ τῷ θεσπεσίῳ Ναῷ! (Παρατεταμένοι ἀλαλαγμοί. Ὁ Παῦλος, κατερχόμενος τοῦ βήματος, βαίνει ὅπως ἀσπασθῇ καὶ αὐθις τὰ κράσπεδα τῶν Βασιλέων, ἀλλ' ὁ Ἰουστινιανὸς ἀνεγείρει, εὐχαριστῶν αὐτόν. Τότε δὲ κατέρχονται τῶν θρόνων ὁ τε Πατριάρχης καὶ οἱ Βασιλεῖς, καὶ βαίνουσι πρὸς τὸν Ναὸν κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν, τοῦ κλήρου ψάλλοντος τὸν ἐπινίκιον ὕμνον. Οἱ τῶν Βασιλέων προηγούμενοι ἐν τῇ συνοδείᾳ τοποθετοῦνται ἐκατέρωθεν τῶν Βασιλικῶν Πυλῶν, τοῦ Πατριάρχου μένοντος ἐπὶ τοῦ πρὸ τῆς μεσαίας ἀνδρήρου, εἰς ὃ ἄρουσι βαθμίδες. Τοῦ Βασιλέως προσερχομένου ὅπως ἀσπασθῇ τὸ Εὐαγγέλιον, ἀναπετάννυνται αἱ πύλαι, καὶ ἐπέρχεται σιγῇ. Ὁ Ἰουστινιανός, στρεφόμενος πρὸς τὸ πλήθος, φωνεῖ τότε.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Δόξα σοι Θεῷ τῷ Ὑψίστῳ. Νενίκηκά σε, Σολομών!

προκαλῶν οὕτω καὶ αὐθις ἐνθουσιώδεις ἀλαλαγμούς, μεθ' ὃ ἡχοῦσιν οἱ ψαλμοί, καὶ ἡ συνοδεία εἰσέρχεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν, πολλῶν μενόντων ἐν τούτοις ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἐν οἷς καὶ ὁ ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ, ὁ ΠΗΓΑΣΙΟΣ καὶ ὁ ΣΟΛΟΜΩΝ.)

## ΣΚΗΝΗ ΙΕ'.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ, ΠΗΓΑΣΙΟΣ, ΣΟΛΟΜΩΝ, καὶ ἀργότερον ΕΥΔΑΙΜΩΝ καὶ ΛΕΩΝ.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Εὐγε τῷ Σιλεντιαρίῳ! Ὅντως σήμερον διεκρίθη.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ἐνέπνευσεν αὐτὸν τὸ μέγεθος τῆς ἡμέρας.





ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἄλλ' ἀφ' ἐτέρου ἢ ἀτυχῆς Ἰωαννίνα  
προεκάλει τὸν οἶκτον. Μόλις ἐκρατεῖτο.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Μίαν στιγμὴν διείδον τὴν ἡδέϊαν αὐτῆς  
μορφὴν. Εἶχε τὸ χρῶμα τοῦ σαβάνου.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Καὶ ἡ Αὐτοκράτειρα ἐφαίνετο σκυθρωπὴ  
καὶ τεταραγμένη.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Μόνος ὁ Καππαδόκης ἐθεώρει τὸ πλῆθος  
μετ' αὐταρεσκείας, ὥσεί διέπραξεν ἀληθῆς  
ἀνδραγάθημα.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Οὐδὲν γνωρίζει ἱερὸν ἢ ὅσιον ὁ ἄνθρωπος  
οὗτος, καὶ ἴσως ἔχει δίκαιον, ἀφ' οὗ ἔφθασεν  
οὕτως εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς ἰσχύος.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Μόνον νύμφη, ὡς ἡ Ἰωαννίνα, μοὶ φαίνεται  
ἀρκοῦσα ἰσοστάθμισις διὰ τ' ἀναμένοντα αὐ-  
τὸν πυρὰ τῆς κολάσεως.

(Αἴφνης σείεται ἡ γῆ, πάταγος ἀκούεται φοβερόν,  
ἡ ἐκκλησία κλονίζεται, καὶ φαίνεται κρημνιζόμενος  
ὁ μέσσιος θόλος. Ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀντηχοῦσι  
κραυγαὶ ὀδύνης, νέφος φλογερὸν ὑψοῦται πρὸς τὸν  
οὐρανόν, καὶ τὸ πλῆθος, ἐξορμοῦν βιαίως, διασπείρεται  
κατὰ πάσας τὰς διευθύνσεις.)

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ, πρὸς τοὺς φεύγοντας.

Τί συμβαίνει; Πρὸς θεοῦ, τί συμβαίνει;

ΕΥΔΑΙΜΩΝ, προστρέχων.

Σεισμός! Σεισμός!

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Οἱ Βασιλεῖς ἐσώθησαν;

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Νομίζω, ναί. Ὁ θόλος μόνον κατέπεσε.

ΛΕΩΝ, ἐξερχόμενος τῆς ἐκκλησίας.

Βοήθεια! Βοήθεια! Πολλοὶ ἐφονεύθησαν,  
ἢ ἐπληγώθησαν.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ἐπαθέ τις τῶν γνωστῶν;

ΛΕΩΝ.

Νομίζω ἡ νύμφη. Εὐρίσκετο ἀκριβῶς ὑπὸ  
τὸν θόλον.

(Ἐξέρχονται πολλοὶ τοῦ Ναοῦ, φέροντες νεκροὺς καὶ  
τραυματίας, ὧν ἄλλους ἀπάγουσι, καὶ ἄλλους κατα-  
θέτουσιν ἐπὶ τῆς σκηνῆς.)

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Οἶον ἀπαίσιον γεγονός, ἐν τοιαύτῃ  
ἡμέρᾳ.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Γεγονὸς δυσεξήγητον. Οὐδεμία ἔπαθε  
τῶν πέριξ οἰκιῶν.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἴσως κατέπεσεν ὁ θόλος ὑπὸ τὸ ἴδιον  
βάρος.

ΛΕΩΝ.

Ἀδύνατον, διότι πάντες ἠσθάνθημεν τὸ  
ἔδαφος βιαίως κλονιζόμενον.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ὅρῃ Θεοῦ φόβος Κυρίου.

(Ἐξέρχονται τοῦ Ναοῦ Σχολάριοι κρατοῦντες φορεῖον,  
ἐφ' οὗ κεῖται ἡμιθανὴς ἡ ΙΩΑΝΝΙΝΑ. Ἀκολουθοῦσιν  
οἱ ΒΑΣΙΛΕΙΣ, ὁ ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, ἡ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ,  
ὁ ΝΑΡΣΗΣ, ὁ ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ, καὶ ἄλλοι. Δεξιόθεν  
εἰσορμᾷ αἴφνης ὁ ΑΝΘΕΜΙΟΣ, δίκην παράφρονος.)



ΣΚΗΝΗ ΙΣΤ΄.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ οἱ παρεισελθόντες.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἰωαννίνα! Ἐφονεύθη; Λέγετε.

Ἰωαννίνα! Ποῦ εὐρίσκεσαι; Θεοί,  
σιγᾶτε πάντες.

(Ὅρων τοὺς ἀκολουθοῦντας τὸ φορεῖον, ὁρᾷ, καὶ δράττει αὐτὸ τοσοῦτον βιαίως, ὥστε οἱ φέροντες καταθέτουσιν αὐτὸ ἐν μέσῃ τῇ σκηνῇ. Ἀφαιρῶν δὲ εἶτα τὸν πέπλον, τὸν καλύπτοντα τὴν Ἰωαννίναν, ἀναγνωρίζει αὐτήν. Οἱ λοιποὶ ἴστανται περίῃ.)

Ἄδη καταχθόνιε!

Ἀπέθανεν! ὦ κόρη, κόρη προσφιλῆς.

Ἀπέθανε! Τὸ τέρας πάντες ἴδετε,  
τοῦ ἀπαισίου τούτου κακουργήματος  
τὸν αὐτουργόν! Τὸ πλάσμα τὸ ἡδύτατον,  
ὃ τρυφερῶς ἠγάπων, ἥδη ἄψυχον  
ἐνταῦθα κεῖται, συντριβέν, αἰμοσταγές,  
καὶ δράστης τῆς φρικώδους πράξεως ἐγώ.  
(Θεωρῶν τὴν Ἰωαννίναν.)

Ὡχρὰ τὰ χεῖλη πλέον τὰ ἐπέραστα,  
τὰ συμπαθεῖς ἐκφράσεις ψιθυρίζοντα,  
οἱ φωσφοροῦντες ὀφθαλμοὶ ἀμείδητοι,  
ὡς μάρμαρον αἱ χεῖρες αἱ μικραὶ ψυχραὶ,  
καὶ πελιδνὰ τὰ ῥόδα νῦν τῶν παρειῶν,  
ὡς ὁ κηρὸς ὁ φθίνων παρὰ φέρετρον.  
Προχθὲς εἰσέτι χαροπὸν ἀγλαῖσμα  
εἰς τοὺς ἀγροὺς ἐσκίρτα, ἢ κατάχρυσος  
ἔχετο κόμη εἰς τοὺς ὤμους τοὺς στιλπνοὺς,  
καὶ ἡ σφριγῶσα φύσις πᾶσα ἔστενε  
τὸ δροσερὸν ὀρώσα κάλλος. Ἦρκεσε  
στιγμὴ βραχεῖα, καὶ τὸ πᾶν ἐξέλιπε.  
Φθορὰ σπαράσσει νῦν τὸ σῶμα τὸ λευκόν,  
καὶ δι' ὀνύχων ἀπαισίων σκάπτουσι  
φρικώδη τάφον πειναλέοι δαίμονες.

(Παρατηρῶν τοὺς περίῃ ἵσταμένους.)

Τί θέλετε, κακοῦργοι; Φάσματα στυγνὰ,  
ἐξήλθετε τοῦ ἄδου, ὅπως πίητε  
νωπὸν τὸ αἷμα τοῦ ἀθώου θύματος,  
ἢ ὅπως εἰς τὴν θέαν ἐντρυφήσητε  
ὀδύνης ἀμυθήτου; Κατεκρήμνισα  
εἰς τῆς ἀβύσσου πάντας τὸν βυθὸν ἐγώ,

ἐκεῖθεν πῶς καὶ αὖθις ἐλυτρώθητε;

(Ὅρων τὸν Καππαδόκην.)

Καὶ σὺ ἐνταῦθα, πάνθηρ ἀποτρόπαιε,  
καὶ σὺ ἀκόμη μὲ πειράζεις; Ὑπαγε!

Αἱ φλόγες σὲ καλοῦσι τῆς κολάσεως.

(Ἀνασπᾷ ἐγχειρίδιον, καὶ ὁρᾷ κατ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἀναχαιτίζεται, καὶ ἀφοπλίζεται ὑπὸ τῶν φυλάκων.)

Σὲ σώζουσι μισθάρνων χεῖρες, ἄθλιε,  
ἀλλ' ἡ δικαία σὲ προσμένει Νέμεσις.

Τὸ ἔργον σου τὸ φαῦλον ἤδη θαύμασον,  
καλῶς ἰδέτε πάντες τί ἐπράξατε.

Ἀνεκκλαλήτου φίλτρου μετετρέψατε  
εἰς φοβερὰν μανίαν τοὺς γλυκεῖς δεσμούς,  
καὶ τὸν ἐρῶντα εἰς φονέα στυγερόν.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τί λέγει; Εἰς φονέα;

ΝΑΡΣΗΣ.

Παραεκτρέπεται.

Τὰς φρένας τοῦ δειλαίου διετάραξε  
τὸ ἄλγος.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ, πίπτων γονυκλινῆς παρὰ τὸ φορεῖον.

Οἱμοι, ποθητὴ λατρεία μου,

Ἰωαννίνα, τῆς ψυχῆς μου ἄγγελε.

Τοὺς ὀφθαλμοὺς σου τοὺς ἡδεῖς διάνοιξον,  
ιδέ με ἅπαξ ἔτι.

(Ἡ Ἰωαννίνα διανοίγει τοὺς ὀφθαλμούς· ὁ Ἀνθέμιος ἀνεγείρεται βιαίως.)

Παντοδύναμε

Θεέ!

(Ἡ Ἰωαννίνα στρέφει πρὸς αὐτὸν τὴν κεφαλὴν.)

Ζῆ ἔτι, Ζῆ!

(Περᾷ τὰς δύο χεῖρας ἐν τῇ κόμῃ αὐτοῦ, καὶ θεωρεῖ αὐτὴν μετ' ἀπογνώσεως.)

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, μετ' ἀσθενοῦς φωνῆς.

Ἐγγύς... Ἀνθέμιε.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ὡμίλησεν, ὦ φρίκη!

(Ἡ Ἰωαννίνα καλεῖ αὐτὸν καὶ αὖθις διὰ νεύματος.)





Οἶον θέαμα!

Μακράν, μακράν μου, Ἐριννύς. Τί παρ' ἑμοῦ  
ζητεῖς σὺ ἄλλου νύμφη, σὺ προδώσασα  
καὶ ὄρκους καὶ μνηστεῖαν;  
(Ἐκτείνει τοὺς βραχίονας ὡσεὶ ἐν ἀποτροπιασμῷ.)

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Φεῦ, τὸ ὄραμα,

Ἀνθέμιέ μου, τὸ φρικῶδες ὄραμα.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Τὸ ὄραμα; ὦ, ἔχεις, ἔχεις δίκαιον.  
Τοῦ μέλλοντος ἐκείνο ἀποφῶλιον  
προαίσθημα.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ἐγγύς μου, ὦ Ἀνθέμιε,  
ἐλθέ. Σὲ μόνον ἐπὶ γῆς ἐφίλησα.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Τί λέγεις; Χιλιάκις ἐπανάλαβε  
τοὺς λόγους τούτους.  
(Πίπτων παρὰ τὸ φορεῖον, ἐναγκαλίζεται αὐτῆς  
τὰ γόνατα.)

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Εἰς σκληρὰν ὑπέκυψα,  
φρικώδη βίαν. Ἄφατον μαρτύριον  
ὑπῆρξαν αἱ βραχεῖαι ὥραι ἔκτοτε,  
καὶ τούτου μόνον τοῦ δεσμοῦ τοῦ μισητοῦ  
ἀνέμενον θρηνοῦσα τὴν συντέλεσιν,  
τὰς πέδας ὅπως λύσω τέλος τὰς πικρὰς  
τῆς ἐπὶ γῆς δουλείας, καὶ τὰς πτέρυγας  
ἀνοίξω πρὸς τὸν κόσμον τὸν αἰθέριον  
τοῦ αἰωνίου φίλτρου.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Δυνατὸν ἐστί;

Δειλαία φίλη!

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Πλὴν ἰδοὺ προέλαβεν  
ὁ οὐρανός, καὶ θραύει τὰς ἀλύσεις μου.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ὁ οὐρανός; Τί λέγεις; Τοῦ ἐγκλήματος  
ἐγὼ εἰμι ὁ δράστης, οἴμοι, τοῦ σκληροῦ.  
Ἐγώ, φιλτάτη κόρη, σὲ συνέτριψα.  
ὦ φρίκη! φρίκη!

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, μετ' ἐκλιπούσης φωνῆς.

Ἀληθῶς, Ἀνθέμιε;

Θερμὴν εὐγυνωμοσύνην τότε δέχθητι,  
(Λαμβάνει μετὰ κόπου διὰ τῶν δύο χειρῶν τὴν  
κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἀσπάζεται αὐτήν.)  
καὶ ἀσπασμὸν τὸν πρῶτον καὶ τὸν ἔσχατον.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ψυχὴ μου τριςφιλτάτη.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, ἀνεγειρομένη ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος, καὶ ὡσεὶ  
ὑπὸ θείας αἴγλης διαφωτιζομένη.

Ὅσῃ ἐπὶ γῆς

χαρὰν ἐγεύθην σοὶ ὀφείλω, φίλε μου.  
Σὺ τὰς βραχεῖας ὥρας μοὶ ἐχρῶσθας  
τῆς ἐφημέρου ταύτης ἐξορίας μου.  
Τὰς εὐλογίας δέξαι καὶ τὸν ἔσχατον  
παλμὸν καρδίας, ἥτις σὲ ἠγάπησε  
μετ' ἀνεκφράστου, ἐμπαθοῦς παραφορᾶς,  
ἀλλὰ τὸ φίλτρον, ὅπερ ἥνωσεν ἡμᾶς,  
ἦν ἄλλου θείου κόσμου ἀντανάκλασις.  
Ἐκεῖ, ἐκεῖ ὁ ἔρως ὁ αἰώνιος,  
ἐκεῖ ἀπερχομένη ἀναμένω σε.  
Σὲ ἀγαπῶ . . . . Θεέ μου . . . . ὦ Ἀνθέμιε!  
(Καταπίπτει νεκρά. Πάντες ἀποκαλύπτονται. Ἡ  
ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑ, ἡ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, καὶ αἱ λοιπαὶ Δέ-  
σποιναὶ γονατίζουνσι. Πολλοὶ ὀλοφύρονται μεγαλο-  
φώνως.)

ΑΝΘΕΜΙΟΣ, ριπτόμενος ἐπ' αὐτῆς.

Τετέλεσται! ὦ φίλη περιπόθητε!

Ἰωαννίνα, προσφιλῆς λατρεία μου!

(Ἀνεγίρεται αὐθις βιαίως.)

Μὲ ἀναμένεις, λέγεις. Σπεύδω, ἔρχομαι.

Τὴν τρυφερὰν ἀγκάλην ἀνοιξον, ἰδοὺ,  
ἀκολουθῶ σε.

(Ἀρπάζει εἶφος παρ' ἐνὸς τῶν παρισταμένων Σχο-  
λαρίων, καὶ τραυματίζεται ἐλαφρῶς, ἀλλ' ἐγκαίρως  
ὑπὸ τῶν παρισταμένων παρακωλύεται.)

Ἀφετέ με, ἄσπλαγχνοι.

Μὲ ἀναμένει. Ἀφετέ με.

(Παλαίει ὅπως ἀπαλλαγῇ.)

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, τοῖς Σχολαρίοις.

Ἀσφαλῶς

αὐτὸν κρατεῖτε.

(Τῷ Ἀνθεμίῳ.)

Πρὸς Θεοῦ, Ἀνθέμιε,  
ὀλίγην δεῖξον εὐψυχίαν.



ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἄφες με.

Ἐσχάτην χάριν τοῦτο, Ἄναξ, σοὶ ζητῶ.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Σπαράσσει τὴν καρδίαν ὁ ταλαίπωρος.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Θεέ μου, οἷα ὥρα ἀποφύλιος!

ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ, πρὸς τοὺς βαστάζοντας τὸ φορεῖον.

Ἐμπρὸς ἡμεῖς.

(Ἀνεγείρουσιν αὐτὸ ὅπως προβῶσι.)

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

ὦ, στήτε! Ποῦ ἀπέρχεσθε;

Οὐδεὶς ὑμῶν καρδίαν ἔχει.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Μεθ' ἡμῶν

ἐλθέ, πτωχέ μου φίλε.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἐτελεύτησε,

καὶ ὅμως ἔτι χαροπὸς ὁ ἥλιος

τὴν γῆν φωτίζει, ἔτι εἰς τὰς φλέβας μου

κυκλοφορεῖ τὸ αἷμα! Σκύληξ δέλαιε,

οὐτιδανὸν ἀργίλλου κράμα καὶ πηλοῦ,

σὺ ὠνειρεύθης ἔρωτα αἰώνιον,

σὺ κορδακίζων εἴλωσ, φαῦλον σκύβαλον;

(Βυθίζεται εἰς σκέψεις. Ἡ συνοδεία ἀπομακρύνεται βραδέως, πάντων ἀκολουθούντων, καὶ τοῦ Ἀνθεμίου οὐδόλως πλέον ἀνθισταμένου. Καταπετάννυται ἡ αὐλαία.)



Ο ΓΕΛΙΜΕΡ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΣ.





Η ΘΕΟΔΩΡΑ ΑΠΕΛΠΙΣ ΕΠΙ ΤΗ ΑΠΩΛΕΙΑΙ ΤΟΥ ΑΝΘΕΜΙΟΥ.

## ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ.

### ΣΚΗΝΗ Α΄.

Ἡ αἴθουσα τῆς Συγκλήτου. Ὁ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ καὶ ἡ ΘΕΟΔΩΡΑ ἐπὶ θρόνου, ἀριστερόθεν τῆς σκηνῆς. Ὁπισθεν αὐτῶν ἡ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, καὶ ἄλλη συνοδεία. Πρὸ τοῦ θρόνου ὁ ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ, παρὰ τράπεζαν, προεδρεύει τοῦ δικαστηρίου, ὅπερ ἀπαρτίζουσι, παρακαθήμενοι αὐτῷ, ὁ ΠΡΙΣΚΟΣ, ὁ ΛΕΩΝ, ὁ ΠΗΓΑΣΙΟΣ, καὶ ὁ ΣΟΛΟΜΩΝ. Ὁ ΠΑΥΛΟΣ ἐκτελεῖ καθήκοντα γραμματέως. Ἐν τῷ μέσῳ σκίμπους διὰ τὸν κατηγορούμενον. Ἐπὶ ἐδωλίου δεξιόθεν οἱ Συγκλητικοί. Ὁπισθεν αὐτῶν, καὶ εἰς τὸ βάθος πλήθος ἀκροατῶν, ἐν οἷς διακρίνονται ὁ ΕΥΔΑΙΜΩΝ καὶ ὁ ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Οὐδεὶς βεβαίως ἄγνοεῖ τίς ὁ σκοπὸς  
τῆς ὑπερόχου ταύτης ὁμηγύρεως.  
Δυστύχημα συνέβη ἀποφώλιον,  
ἢ διεπράχθη στυγερὸν κακούρημα,

ἰδοὺ οἱ δύο ὅροι τοῦ διλήμματος,  
ὃ ἀνενδότως ἐπ' ἐσχάτων μελετᾷ  
ἢ θέμις. Τοῦτο δὲ τὸ ἐξαιρετικὸν  
ὑπάρχει ὅτι ὁ κατηγορούμενος  
αὐτὸς πεισμώνως καταγγέλλει ἑαυτόν,



ἐν ᾧ ἐνδείξεις ἐλαχίστας εὗρομεν  
τῆς ἐνοχῆς. Τὸ πρᾶγμα ὅπωςδὴποτε  
μεγίστην ἔχει πάντως σπουδαιότητα,  
δι' ὃ ἐκρίθη δέον ὅπως σύμπασα  
διεξαχθῇ ἡ δίκη πρὸ τοῦ Ἀνακτος,  
καὶ τῆς Συγκλήτου.

ΛΕΩΝ.

Ἀπεπερατώθησαν  
αἱ καταθέσεις ἤδη, καὶ ἡ ἔρευνα  
ἡ ἐν τοῖς ἑρειπίοις.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Πάσης ἔλαβον  
τῆς συναθροίσεως ὕλης γινώσιν ἔγκαιρον  
οἱ δικασταί.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ὡρίμη οὕτως φαίνεται  
ἡ διαδικασία. Ὁ κατήγορος  
παρακαλεῖται, ὅπως νῦν βραχύτατα  
τοὺς λόγους συνοψίσῃ, ἐφ' ὧν ἱδρυσέ  
τὴν ἐνοχὴν.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ, ἐγειρόμενος.

Τῶν λόγων τούτων πρῶτιστος  
τοῦ Ἀνθεμίου ἡ ἐξομολόγησις,  
ἡ αὐθορμήτως γενομένη παρευθὺς  
μετὰ τὴν πρᾶξιν, καὶ πεισμώνως ἔκτοτε  
ὁσάκις ἠρωτήθη ὁ ὑπόδικος.  
Εἰς τοῦτο δὲ ἰδίως ἐπερείδομαι,  
τὴν ὑστεροβουλίαν ἀπαράδεκτον  
κηρύττων. Ἄν ἡρέμα, καὶ ἀργότερον  
τὴν δῆλωσιν ἐποίει ὁ ὑπόδικος,  
συγχωρητέα ἴσως ἡ ὑπόνοια  
τῆς ἀνελικρινείας. Ἀλλ' ἐξώρμησεν  
ἐκ τῶν πιπτόντων τοίχων ὁ Ἀνθέμιος,  
καὶ οὕτως ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ τῇ φρικτῇ  
ὡς δράστης ἐκηρύχθη τοῦ ἐγκλήματος.  
Πλὴν τούτων οὐδεμία, ὡς γινώσκετε,  
τῶν οἰκιῶν ἐβλάβη πέριξ, αἵτινες  
τῆς Ἐκκλησίας ἀσθενέστεραι πολὺ  
τυγχάνουσι. Συμφώνως δὲ κατέθεσαν  
οἱ πλείστοι τῶν μαρτύρων ὅτι δόνησιν

οὐδ' ἐλαχίστην τοῦ Ναοῦ ἡσθάνθησαν  
ἐκτός, καὶ ὅτι ὑπ' αὐτὸν ἐκρύπτετο  
τὸν μέγαν θόλον ἡ ἀλάστωρ δύναμις.

ΛΕΩΝ.

Σπουδαῖον τοῦτο.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ἐνδείξεις πολῦτιμος.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ἐρέυνης γενομένης, εἰς ὑπόγειον  
ἀνεκαλύφθη, ὡς ἐπίσης οἶδατε,  
ὑπερμεγέθους λέβης, οὗ τὸ ἡμισυ  
βιαίως διεσπάσθη δι' ἐκρήξεως,  
καὶ ὅστις ἀδερῆτως ἐχρησίμευσεν  
ὡς ἐργαλεῖον τοῦ δεινοῦ ἐγκλήματος.  
Ἐν ᾧ δὲ πλείστας συνεχῶς τῇ θέμειδι  
παρέχει δυσχερείας ἡ ἐξέλεξις  
τῶν μυστικῶν αἰτίων, ὧν συνέπεια  
ἡ ἔνοχος ὑπῆρξε πρᾶξις, περιττὴ  
ἀπέβη ὡς πρὸς τοῦτο πᾶσα ἔρευνα.  
Ὁ ἔρως, ἡ ζηλεία, ἡ ἐκδίκησις,  
εἰσὶν ἀναμφηρίστως τὰ γεννήσαντα  
τὴν στυγερὰν μαρίαν, ἣτις ὥπλισε  
τὴν δολοφόνον χεῖρα. Τὸν ὑπόδικον  
οἰκτεῖρω ἐπομένως, ἀλλ' ἀδῆρητον  
τὴν ἐνοχὴν κηρύττων, ἀπεκδέχομαι  
ποινὴν ἀξίαν τοῦ στυγνοῦ ἐγκλήματος.  
(Κάθηται. Ψῖθυρος ἐν τοῖς ἀκροατηρίοις.)

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τὸν λόγον ἔχει ὁ συνήγορος.

ΣΟΛΟΜΩΝ, ἐγειρόμενος.

Καλῶς

νομίζω ἀντελήφθην τῶν ἐνώπιον  
ὑμῶν λεχθέντων, ἀλλ' ἐκφράζω ἅπασαν  
τὴν ἀπορίαν, ἣν μοι ἐπροξένησαν  
τὰ ἐξ ἐκτάκτων ὅλως περιστάσεων  
βιαίως ἐξαχθέντα συμπεράσματα.  
Τοῦ ὑποδίκου ἀδιστακτικῶς δέχεσθε  
ὡς ἀκριβεῖς τοὺς λόγους, καὶ πειστήριον  
φιλαληθείας θεωρεῖτε πρῶτιστον  
τὴν ὑπερτάτην ἔξαψιν, ἥς ἔρμαιον



ὁ τλήμων διετέλει. Πλὴν διάφορος  
τῶν ἀληθῶς ἐνόχων ἢ προσπάθεια  
συνήθως. Πᾶσαν οὗτοι καταβάλλουσι  
φροντίδα, ὅπως κρύψωσι τὸ γεγονός,  
καὶ τὰς ἐρεῦνας ματαιώσωσι. Οὐδὲν  
ὑμῖν ἐμπνέει τοῦτο τὸ παράδοξον;  
Ἐκ τῆς ὀδύνης εἰς ἀπόγνωσιν ἀχθεῖς,  
τὸν θάνατον ἐζήτει ὁ Ἀνθέμιος,  
ἐν μέσῳ δ' αἴφνης εὐρεθεὶς καταστροφῆς,  
ἥς πρὸ αὐτοῦ ἑώρα θῦμα πρῶτιστον  
ἐκείνην, ἣν ἡγάπα, φυσικώτατα  
«ἐγὼ ὁ πάντων αἴτιος» ἀνέκραξε.

(Ἀνεύφημιαί ἐν τοῖς ἀκροατηρίοις.)

Ὀλίγον μετὰ τοῦτο, ὡς γιγνώσκετε,  
πρὸς τὴν καρδίαν ἔστρεψε τὴν μάχαιραν  
καὶ κατ' ἀνάγκην ἔκτοτε φυλάττεται  
διότι τὴν ἰδίαν πάλιν ὑπαρξίν  
ἐπεβουλεύθη ἐν τῷ σκότει τῆς εἰρκτῆς.  
Τί δὲ ποιοῦμεν, ἂν τυχὸν ἐξέλεξε  
τὸ μέσον τοῦτο ὅπως ἀσφαλέστερον  
ἀπαλλαγῇ τοῦ φόρτου τῆς ὑπάρξεως;  
Τῆς θέμιδος τοιαῦτα τὰ καθήκοντα;  
Οὐχὶ βεβαίως, καὶ καλῶς προσέξωμεν  
μὴ τοῦ ἀθώου καταστῶμεν οἱ φονεῖς,  
ἐν ᾧ ζητοῦμεν ἔνοχον ἀνύπαρκτον.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ, ἐκ τοῦ ἀκροατηρίου.

Βεβαίως, εὖγε!

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ, ἐπίσης.

Ὅμιλεῖ σοφώτατα.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Εὐρέθη λέβης, λέγουσι, πλὴν ἀκριβῶς  
ἀρνητικῇ τυγχάνει ἢ ἀπόδειξις.  
Ὁ λέβης περιεῖχεν ὕδωρ καθαρόν,  
οὐ μέρος ἔτι ἐν αὐτῷ ἀπέμενε,  
βεβαίως χρησιμεύσαν ὅτε ἄλλοτε  
ψκοδομεῖτο ὁ Ναός. Τίς ἤκουσε  
τὸ ὕδωρ ὅτι ἐχρησίμευσε ποτὲ  
πρὸς φοβερὰς ἐκρήξεις; Ἔτι λέγουσι  
«Πῶς οὐδεμία εἰς τὰ πέριξ κτίρια  
ἐπῆλθε βλάβη»; Πρᾶγμα φυσικώτατον.  
Ἐκεῖνα πάντα χθαμαλά, καὶ ξύλινα,

τὴν δόνησιν ὀλίγον συνησθάνθησαν,  
ἐν ᾧ ἐσείσθη θόλος αἰωρούμενος  
ἐν ταῖς νεφέλαις. Ταῦτα ἐπαρκέστατα  
νομίζω ὅπως τὸ σεπτὸν φωτίσωσι  
περὶ τῆς ἀληθείας δικαστήριον,  
δι' ὃ καὶ πεποιθότως ἀπεκδέχομαι  
τοῦ κατηγορουμένου τὴν ἀθώωσιν.

(Ἐπευφημιαί.)

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἀρκεῖ. Κληθῆτω ὁ ὑπόδικος.

(Εἰσάγεται ὑπὸ φυλάκων ὁ Ἀνθέμιος, ὡχρὸς καὶ  
καταβεβλημένος, καὶ κάθεται ἐπὶ τοῦ σκίμποδος.  
Συγκίνησις ἐν τῷ πλήθει.)

ΠΑΥΛΟΣ, τῷ Ἀνθεμίῳ.

Πρὶν ἢ

οἱ δικασταὶ προβῶσιν εἰς συζήτησιν,  
σκεφθεὶς ὠρίμως, λέγε, ᾧ Ἀνθέμιε,  
οὐδόλως μεταβάλλεις τὰς προτέρας σου  
δηλώσεις;

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Μάτην αὖθις ἐρωτᾷτέ με.

ΠΑΥΛΟΣ.

Κηρύττεις ἔτι ὅτι τὸ ἀπαίσιον  
διέπραξας ἐκεῖνο σὺ κακούργημα;

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἐγὼ καὶ μόνος.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Πρόσεξον, Ἀνθέμιε,  
πρὸ τοῦ Ὑψίστου ἤδη ἴστασαι σχεδόν,  
καὶ πᾶς σου λόγος σημασίαν κέκτηται  
μεγίστην.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Τοῦτο ἀφορᾷ ἐμέ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Μικραὶ

ὑπάρχουσιν ἐνδείξεις καὶ βαρύνει σε  
ἡ δήλωσίς σου μᾶλλον.



ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἀκατάληπτον

τὸ μέσον ὅπερ, καὶ τοιαύτην πρόθεσιν  
ἂν εἶχες, ὑποδούλους σοὶ κατέστησε  
τὰς φυσικὰς δυνάμεις.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Τὸ μυστήριον

λαμβάνω τοῦτο ἐν τῷ τάφῳ μετ' ἐμοῦ.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Αἱ περαιτέρω περιτταὶ καθίστανται  
τῷ ὑποδίκῳ προτροπαί. Εἰς σύσκεψιν  
οἱ δικασταὶ καλοῦνται.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Εἰς τῆς θέμιδος

οὐδόλως ἐπεμβαίνω τὰ καθήκοντα,  
ἀλλὰ καὶ ποῖος ὁ Ἀνθέμιος ἐστὶ  
δεόντως ἐνθυμοῦμαι. Τί ὀφείλομεν  
τῷ δαιμονίῳ καλλιτέχνῃ λάβετε,  
ὦ δικασταί, ὑπ' ὧσιν, τὸν ἐνάρετον  
καὶ φιλεργίας πλήρη βίον, τὴν δεινὴν  
τῶν αἰσθημάτων πάντων ἀναστάτωσιν,  
ἣν πρὸ μικροῦ ὑπέστη. Ἀπαραίτητα  
καὶ ταῦτα πρὸς τελείαν διαφώτισιν  
τῆς ἀπαισίας ταύτης ὑποθέσεως.  
Μετ' ἐλευθέρας πάντα συνειδήσεως  
ἐτάσατε, καὶ τότε ἀποφάνθητε.

ΠΑΥΛΟΣ, κρούων κωδωνίσκον.

Διακοπὴ βραχεῖα πρὸς διάσκεψιν.

(Οἱ δικασταὶ ἀποσύρονται, καὶ οἱ φύλακες ἀπάγουσι  
τὸν Ἀνθέμιον. Οἱ Βασιλεῖς μετὰ τῆς ἀκολουθίας  
αὐτῶν, καὶ τινες Συγκλητικοὶ ἐξέρχονται τῆς αἰθού-  
σης. Ἄλλοι συναθροίζονται καθ' ὁμίλους εἰς τὸ  
μέσον τῆς σκηνῆς, καὶ συνομιλοῦσι. Μεταξὺ αὐτῶν  
ὁ ΕΥΔΑΙΜΩΝ καὶ ὁ ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.)

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ἐπιτηδεῖα τῆς ὑπερασπίσεως  
ἢ τακτικῇ, σὺν ἄλλοις μετατρέψασα  
αὐτὰ τοῦ κατηγοροῦ τὰ πορίσματα  
πρὸς χρῆσιν τῆς ἀμύνης.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Τὴν ἀθώωσιν

ἐλπίζω ἤδη πιθανήν.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ἀδήρητον

αὐτὴν πιστεύων, ἐπὶ τούτῳ χαίρομαι  
μεγάλως.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Συμφωνῶ σοι, καίτοι ἐν ἡμῖν  
εἰρήσθω ὦδε, μᾶλλον παραδέχομαι  
ὡς ἀληθὴ τὴν πράξιν.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Τὸ μυστήριον

ἐν πάσῃ περιπτώσει σκοτεινότατον,  
ἀλλ' ἐκ ψυχῆς λυποῦμαι τὸν Ἀνθέμιον.  
Ἐν ἣ εὐρέθῃ θέσει, τοῦ ἐγκλήματος  
οὐδόλως φέρει τὴν εὐθύνην.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἀλγεινὸν

τὸ σύμβαμα δι' ὅλους. Εὐδιάκριτος  
ὁδύνη κατατῆκε καὶ τοὺς Ἀνακτας.  
Τῆς Θεοδώρας εἶδετε τὸ πρόσωπον;  
Τὰ ἴχνη φέρει τῶν δακρύων πρόσφατα,  
καὶ ἀπιστεύτως κατεβλήθη ἐν βραχεῖ.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Οἱ δικασταὶ καὶ αὖθις ἐπανερχονται.

(Πάντες σπεύδουσιν εἰς τὰς θέσεις αὐτῶν. Οἱ Βασι-  
λεῖς κάθηνται ἐπὶ τῶν θρόνων, καὶ οἱ δικασταὶ περὶ  
τὴν τράπεζαν. Ὁ Ἀνθέμιος ὀδηγεῖται εἰς τὸν σκίμ-  
ποδα. Ὁ Παῦλος κρούει τὸν κωδωνίσκον· ἐπέρ-  
χεται βαθεῖα σιγῇ.)

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ, ἐγειρόμενος.

Ἐν συνειδήσει τὸ συμβὰν ἐτάσαντες,  
τὴν ὕλην πᾶσαν ἀκριβῶς σταθμίσαντες,  
καὶ τῆς κατηγορίας τὰ πορίσματα,  
καὶ τὰς ἐνστάσεις τῆς ἀμύνης, συνψδὰ  
πρὸς τοὺς κειμένους Νόμους καὶ τὰς Νεαράς.  
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὅπερ ἐφορᾷ,  
καὶ τῶν Ἀνάκτων, παρουσίᾳ τῆς Βουλῆς  
κηρύττομέν σε δράστην τοῦ ἐγκλήματος,  
Ἀνθέμιε.

(Συγκίνησις καὶ ψιθυρισμοὶ ἐν τῷ πλήθει.)





Ἡ πράξις ἀποτρόπαιος  
τοσοῦτον, ὥστε τὰς βασάνους φαίνεται  
ὑποδεικνύς ὁ Κώδιξ ὁ ἀδέκαστος.  
Ἄλλ' ἐκτιμῶντες περιστάσεις θλιβεράς,  
γνωστὰς τοῖς πᾶσι, σοὶ ὀρίζομεν ποινὴν  
τὸν θάνατον, ἀφέντες τὴν καθόρισιν  
τοῦ μέσου τῷ Μονάρχη.

(Ἡ συγκίνησις κορυφοῦται.)

TINEΣ ἐκ τοῦ πλήθους.

Χάριν, Αὐγούστε!

ΑΛΛΟΙ.

Ἐλέησον, ὦ Ἄναξ.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ, ἐγειρόμενος.

Τὸν εὐγνώμονα  
τοῖς δικασταῖς ἐκφράζω πάντα θαυμασμόν,  
ὃν μοι ἐμπνέει ἡ σοφὴ ἀπόφασις,  
τῆς θείας δίκης ἀληθὲς ἀπαύγασμα.  
Καὶ εἰς τοὺς φίλους, ὅσοι συμπαθῇ φωνὴν  
ἐγείρουσι, τὸ χαῖρε τὸ πανύστατον  
ἐνθέρμως ἀπευθύνω, πλὴν μὲ θλίβουσιν  
ὑπὲρ ἐμοῦ ματαιὰς ὑποβάλλοντες  
τῷ Ἀνακτι αἰτήσεις. Πᾶσαν ἔνδειξιν  
ἐπιεικείας ἀποκρούω σταθερῶς.  
Τὴν κόλασιν ὁ Κώδιξ τοῦ ἐγκλήματος  
δικαίως καθορίζει, καὶ ὑπάρχουσιν  
ἐν τῷ κευθμῶνι τούτῳ πάσης θλίψεως  
ὁδύναι, ὧν ὁ τάφος μόνη ἴασις.  
(Κάθεται.)

ΠΑΥΛΟΣ.

Ὁ Νόμος σοὶ παρέχει τὸ δικαίωμα  
τῆς ἐλευθέρως πάσης τῆς οὐσίας σου  
διανομῆς. Εἰπέ μοι, ὦ Ἀνθέμιε,  
ἂν κληρονόμους καταλείπης. Ἀδελφούς,  
νομίζω, ἔχεις;

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἀπατάσαι· Ἄγνωστος  
εἰς ἑμαυτὸν τυγχάνω. Ὁ Ὀλύμπιος,  
τῶν δῆθεν ἀδελφῶν μου ὁ πρεσβύτερος,  
μειράκιον εὐρών με, μὲ παρέλαβεν  
ἐκ Τύρου εἰς τὰς Τράλλεις.

ΘΕΟΔΩΡΑ, ταραττομένη.

Σὲ παρέλαβεν

ἐκ Τύρου λέγεις;

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ναί, ὦ Αὐτοκράτειρα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πλὴν εἰς τὴν Τύρον πῶς εὐρέθης;

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἄγνοῶ.

Τὰς ἀναμνήσεις τὰς ἀρχαίας ἐρευνῶν,  
μορφὴν εὐρίσκω γραίας, ἣτις μάμμη μου  
νομίζω ἦν, καὶ ἣτις ἐτελεύτησε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Θεοί.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ἰδιαίτερως.

Τί πράττεις; Πρόσεξον, Βασίλισσα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Καὶ περὶ τῶν γονέων εἶδῃσίν τινα  
ἐτέραν οὐδαμῶθεν ἔχεις;

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἄλυσιν

ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων φέρω, σύμπλεγμα  
εὐώδους κόμης, ἴσως σύμβολον ἡδὺ  
ἀγνώστου φίλτρου. Ἴδου αὕτη.  
(Ἀνασύρει αὐτὴν τοῦ τραχήλου, καὶ δίδει τῷ Παύλῳ.  
Οἱ δικασταὶ ἐτάζουσιν αὐτήν.)

ΘΕΟΔΩΡΑ, μεθ' ὑπάτης συγκινήσεως.

Οὐρανὲ

πανάγαθε!

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Νομίζω ἡ Βασίλισσα  
ἀνάγκην ὅτι ἔχει ἀναπαύσεως  
μικρᾶς. Ὁ καύσων τῆς αἰθοῦσης φαίνεται  
αὐτὴν ταραττων.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἀληθῶς, ὦ Ἀνασσα;



ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οὐχί, παρήλθε. Στιγμιαίαν ταραχήν  
ἤσθάνθην. Πλήν, ὦ Ἄναξ, ἀποτρόπαιος  
ἡ ἔκβασις τῆς δίκης ταύτης. Ἐφηβον  
τὸν νέον τοῦτον μόλις, μεγαλοφυᾶ,  
χαρίτων πλήρη, ἄγνωστον εἰς ἑαυτόν,  
ἐλπίδα ἴσως μόνην τρυφερᾶς μητρός,  
εἰς τοῦ δημίου ῥίπτομεν τοὺς ὄνυχας!

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἢ θέμις μεθ' ὠρίμην ἀπεφάσισεν,  
ὦ Ἄνασσα, μελέτην.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πλὴν ἀδύνατον!  
Ἢ θέμις οὕτω στυγερὸν κακούρημα  
καὶ αὕτη διαπράττει. Ποίαν κέκτηται  
τῆς ἐνοχῆς βεβαίαν κἂν ἀπόδειξιν;

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τὰ δεδομένα πάντα ἐκτιμήσασα,  
ἐδραίαν γνῶμην τέλος ἐσχημάτισε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐδραίαν γνῶμην! Καὶ ἄρκει τὸ πόρισμα  
τυχαίας ἀνθρωπίνης διαγνώσεως  
ἱεροσύλως ὅπως ἐπιβάλωμεν  
τὰς χεῖρας εἰς τὸ πλάσμα τὸ ἀνώτατον  
τῆς φύσεως; Ὁ βίος, Ἄναξ, φοβερὸν  
μυστήριον, καὶ δέκα ἡ συγχώρησις  
ἐνόχων βλάπτει ὀλιγώτερον πολὺ,  
ἢ τιμωρία τολμηρὰ καὶ ἀσεβὴς  
ἐνὸς ἀθώου.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἀληθῶς, Βασίλισσα,  
τὴν ἔξαπιν οὐδόλως ταύτην ἐννοῶ.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἐξέλθωμεν ὀλίγον, Αὐτοκράτειρα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὁ Νόμος, Ἄναξ, ἱερὸν παρέχει σοὶ  
δικαίωμα, τὴν χάριν. Ἔτι σκέπτεσαι;  
Εἰπέ τὴν σωτηρίαν λέξιν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἀπαιτεῖ  
ὁ Νόμος ὅπως ὁ ὑπόδικος αὐτός,  
προσπίπτων, χάριν παρ' ἐμοῦ αἰτήσεται,  
ἐν ᾧ ἀπ' ἐναντίας ὁ Ἀνθέμιος  
ἐκ προοιμίων ἀπρηνήσατο αὐτήν.

ΘΕΟΔΩΡΑ, τῷ Τριβωνιανῷ.

Κοιαῖστορ, σὲ ἰδίως ἢ ἀπόφασις  
εὐθύνει αὕτη. Αὖθις εἰς διάσκεψιν  
συνέλθετε· ἐκ νέου ἐμβριθέστερον  
ἐτάσατε τὸ πρᾶγμα.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Πλήν, ὦ Ἄνασσα,  
τῆς ἀνωτάτης θέμιδος ἀνέκκλητοι  
εἰσὶν αἱ ἀποφάσεις.

ΘΕΟΔΩΡΑ, ἀπειλητικῶς ἐγειρομένη.

Πάντες σύμφωνοι  
ἐστέ, ὡς βλέπω, πλὴν τὴν τέλεσιν ἐγὼ  
παρακλύσω τῆς προθέσεως ὑμῶν.  
(Ἐγείρονται ὁ Αὐτοκράτωρ, οἱ δικασταί, καὶ πολλοὶ  
ἄλλοι. Σύγχυσις ἐν τῇ αἰθούσῃ. Εἰσέρχεται φύλαξ  
καὶ ὁμιλεῖ τῷ Παύλῳ, τούτου δὲ κρούοντος τὸν  
κωδωνίσκον, καταπαύει ὁ θόρυβος.)

ΠΑΥΛΟΣ.

Τραυματισθεὶς βαρέως ὁ Ἰσίδωρος,  
καὶ ἤδη μόλις συνελθὼν, ἀκρόασιν  
ἀμέσως ἐξαιτεῖται. Ἀνακοίνωσιν·  
τοῖς δικασταῖς σπουδαίαν φέρει.

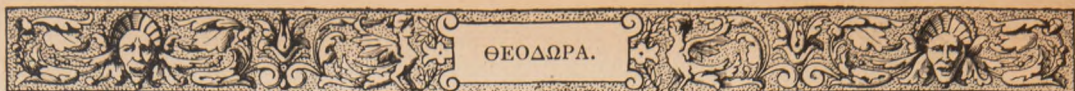
ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ, ἀφ' οὗ συνενοήθη μετὰ τῶν ἐτέρων  
δικαστῶν.

Παρευθὺς

Ἐλθέτω.

(Πάντες κἄθηνται. Εἰσέρχεται ὁ Ἰσίδωρος μόλις  
βαδίζων, καὶ ὑπὸ δύο φυλάκων βασταζόμενος.)





## ΣΚΗΝΗ Β΄.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ ὁ ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Τῷ ὑψίστῳ χάριτας θερμὰς  
ὀφείλω ὅτι καταφθάνω ἐν καιρῷ.  
Ἐν ᾧ πλανᾶσθε μάτην εἰς τὸ ἄλυτον  
ὕμεις ἐνταῦθα σκότος, διαγνοὺς εὐδύς,  
τὸν ἔνοχον ἐκείνος ἐτιμώρησε.

ΠΟΛΛΟΙ.

Τί ἐννοεῖ;

ΑΛΛΟΙ.

Τί λέγει;

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Καιριώτατα

τρωθεῖς, ἐκείμην πρὸ καιροῦ ἀναίσθητος,  
καὶ μόλις τέλος χθές μαθὼν τὰ τρέξαντα,  
προσηλθὼν ὅπως ἐκτελέσω ἔσχατον  
καθήκον, καὶ κωλύσω πράξιν ἄδικον.  
Ὡς ἔνοχον ἐνταῦθα τὸν Ἀνθέμιον  
δικάζετε, καὶ ὅμως δράστης ἀληθῆς  
ἐγὼ εἰμι, καὶ μόνος τοῦ ἐγκλήματος.  
(Συγκίνησις μεταξὺ τῶν ἀκροατῶν.)

ΘΕΟΔΩΡΑ.

ὦ, τί ἀκούω!

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ὅλως ἀνυπόστατοι  
αὐτοῦ οἱ λόγοι.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

ὦραι μοι ἀπέμειναν

ζωῆς ὀλίγαι, καὶ τελείαν ἔρχομαι  
κομίζων ὥδε τὴν ἐξομολόγησιν.  
Ἀκοίμητος ὁ φθόνος μὲ κατέτηκε.  
Ὅρων τὸν παῖδα τοῦτον ἀφικνούμενον  
εἰς τὰς ὑψίστας τῶν τιμῶν διὰ μιᾶς,  
ἐν ᾧ ἐγὼ πρεσβύτης, ὑπαρξιν μακρὰν  
ἐν μόχθοις κατατρίψας, ἔτι ἄσημος

ἀπέμενον ἐργάτης, ἀνυπόφορον  
κρυφίως ὑφιστάμην βάσανον. Καιρὸς  
παρήλθεν οὕτω ἱκανός, καὶ ὁ Ναὸς  
συντετέλεσθη ὁ θαυμάσιος εἰς ὃν  
ἐγὼ εἰργάσθην ὡς ἐκείνος, παρασχὼν  
πᾶν ὅ,τι εἶχεν ἡ ψυχὴ μου κάλλιστον.  
Ἐν ᾧ δ' ἐνθουσιῶσα ἡ ὑφήλιος  
εἰς οὐρανοὺς ἀνύψου τὸν Ἀνθέμιον,  
ἐμοῦ οὐδ' ἐνθυμεῖτο κἄν τὴν ὑπαρξιν.  
Εἰς ἀληθῆ μανίαν μὲ παρέσυρεν  
ἡ τόση ἀδικία, καὶ τὸν ὄλεθρον  
τοῦ μισητοῦ κτιρίου ἀπεφάσισα.  
(Ψιθυρισμοὶ καὶ συγκίνησις ἐν τοῖς ἀκροατηρίοις.)

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Σπουδαιοτάτῃ ὄντως ἀποκάλυψις.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Τυφλὴ ἡ δίκη παρ' ἀνθρώποις συνεχῶς.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Πλὴν μῦθοι ταῦτα πάντα. Μὴ πιστεύετε!

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Ὁ νέος οὗτος, ὄντως εὐγενὴς ψυχὴ,  
τῆς πράξεώς μου ἀγνοῶν τὸ αἴτιον,  
καὶ ὅτι μοὶ ὀφείλει χάριτας φρονῶν  
δι' ἣν παρέσχον προστασίαν ἄλλοτε,  
εἰς τὴν ὁμολογίαν ταύτην τὴν ψευδῆ  
προέβη.

ΠΟΛΛΟΙ.

Εὐγε! Εὐγε!

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Μὴ ἀκούετε.



ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Ματαίως ἐπιμένεις, ὦ Ἀνθέμιε.  
Εὐγνωμοσύνην θερμοτάτην δέχθητι,  
καὶ φρόντισον ἐν τέλει περὶ σοῦ αὐτοῦ.  
Εγώ, τοῦ βίου διανύσας ἅπασαν  
τὴν θλιβερὰν πορείαν, ἤδη ἄσμενος  
πρὸς τὴν ἐσχάτην κοίτην κατευθύνομαι.  
Σύ, διαθάλλων μόλις καὶ περιβλεπτος,  
βαδίζεις πρὸς τὴν δόξαν, ἣτις πάσας σου  
ἐν τέλει ἐπουλώσει τὰς δεινὰς πληγὰς.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Χρυσὴ καρδιά, φίλε περιπόθητε,  
τὸ σχέδιόν σου ἀκριβῶς κατανοῶ.  
Τὴν στυγερὰν εὐθύνην τοῦ ἐγκλήματος  
ἀναλαμβάνεις, ὅπως οὕτως σώσης με.  
Πλὴν μισητὸς ὁ κόσμος πλέον δι' ἐμέ,  
καὶ σφάλλεις ἂν νομίζης τόσον εὐχερῶς  
ἢ θέμις ὅτι ἀπατάται.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Σύνελθε,  
ὦ τέκνον· ἤδη ἡ ἀλήθεια γνωστή.  
Μὴ ἐπιμένης.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Τί σιγᾶτε, δικασταί;  
Ἐν συνειδήσει ἀποφάνθητε. Καλῶς  
ὁρᾶτε ὅτι ὁ Ἰσίδωρος πλανᾷ  
ὕμᾱς δι' ἀνυπάρκτων καταθέσεων.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀπ' ἐναντίας. Ἀνθρωπος ἀείποτε  
ὕπῃρξε φιλαλήθης, καὶ ἀπόλυτον  
ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτὸν ὀφείλομεν.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Κηρύττω αὖθις ἔπη ἀνεμώλια  
τὰ ἐκτεθέντα.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ.

Ἐπιμένω εἰς αὐτά.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ, ἐγειρόμενος.

Τὸ νέον τοῦτο ἐπεισόδιον δεινῶς  
τὰς πρώτας ἀνακρίσεις ἐξησθένισε.  
Οὐδεὶς θνητὸς βεβαίως ἀναμάρτητος,  
καὶ ἀληθῶς μεμπτέος ὁ ἀρνούμενος  
ἐνδεχομένην πλάνην. Ἀναμφίλεκτον  
καθῆκον ἐπομένως ἤδη ἔχομεν  
τῶν πρὸ μικροῦ δοξάντων τὴν ἀνακοπήν,  
καὶ τὴν μελέτην καὶ σοφὴν ἐκτίμησιν  
τῶν νέων δεδομένων.

ΠΟΛΛΟΙ.

Εὐγε!

ΑΛΛΟΙ.

Ἀριστα.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Τὴν ἀγωνίαν οὕτω παρατείνετε.  
Ματαία ἡ σκληρότης.

ΠΑΥΛΟΣ, κρούων τὸν κωδωνίσκον.

Ἀναβάλλεται

ἡ περαιτέρω σήμερον διάσκεψις.  
Καὶ αὖθις ἀπαχθήτω ὁ ὑπόδικος.

(Οἱ φύλακες ἀπάγουσιν αὐτόν. Ἐγείρονται πάντες  
ὅπως ἀπέλθωσι. Πίπτει τὸ διασκήνιον.)



## ΣΚΗΝΗ Γ'.

Τὸ Αὐγουσταῖον, οἷον περιεγράφη ἐν τῇ Α'. Σκηνῇ τοῦ Β'. Μέρους, ἀλλ' ἄνευ ἑορτασίου τινός παρασκευῆς. Ἐξερχόμενοι τοῦ Βουλευτηρίου ὁ ΠΗΓΑΣΙΟΣ καὶ ΣΟΛΟΜΩΝ, συναντῶνται μετὰ τοῦ ΕΥΔΑΙΜΟΝΟΣ καὶ ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΥ, εἰσερχομένων ἀριστερόθεν, καὶ χειρονομούντων.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Συμβαίνει τι ἔκτακτον; Ὅρῳ ὑμᾶς ἐξημμένους.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Πῶς; Ἀγνοεῖτε τὴν μεγάλην εἶδησιν;

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Οὐδὲν ἠκούσαμεν.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ἐρχόμεθα ἐκ τῆς Συγκλήτου, ὅπου τὰ πάντα βαίνουσι κατὰ τὸ σύνηθες.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ὁ Καππαδόκης συνελήφθη ἐπ' αὐτοφώρῳ συνωμοτῶν, καὶ καθηρέθη παντὸς ἀξιώματος.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Τί λέγεις, Σπαθάριε; Ἡ ἀλώπηξ ἐφωράθη. Ἀδύνατον μοι φαίνεται.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Καὶ ὅμως πρόκειται περὶ γεγονότος τετελεσμένου.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ὅπερ ἔχει σπουδαιότητα μερίστην διὰ τοῦ Κράτους τὰς τύχας.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Οὐδεὶς ἀρνεῖται τοῦτο. Ὁ Καππαδόκης ἄγει καὶ φέρει τὰ πάντα ἀπὸ εἴκοσιν ἐτῶν, ἐὰν δ' ἐπεδίωξε τὸ ἴδιον συμφέρον, μεγάλως συνετέλεσεν οὐχ ἦττον καὶ εἰς τὸ κλέος τῆς λαμπρᾶς ταύτης βασιλείας.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Χάριν τῶν χαρισμάτων αὐτοῦ ὑπέμεινεν ὁ Βασιλεὺς ἀγογγύστως τὰ ἐλαττώματα.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ναί, ἀλλ' ἡ Βασίλισσα διέκειτο αἰέποτε πρὸς αὐτὸν δυσμενῶς, καὶ τὸ μῖσος αὐτῆς ἐκορυφώθη μετὰ τὰ τελευταῖα γεγονότα.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Λέγεται ὅτι ἀπήτησεν ἐπανειλημμένως τὴν ἀπομάκρυνσιν αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ Ἰουστινιανὸς ἀντέστη, ἀπαντῶν λίαν ὀρθῶς, ὅτι ἄδικος ἦν ἡ τιμωρία τοῦ Καππαδόκου διὰ πράξιν, εἰς ἣν, ὅπως δήποτε, συγκατένευσεν ἡ Βασίλισσα.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Οὕτως ἔχει, καὶ τότε ἡ Θεοδώρα ἐτράπη ὁδὸν ἐτέραν, ἀποδείξασα τῷ Αὐτοκράτορι ὅτι διαρκῶς κατεπροδίδετο ὑπὸ τοῦ πιστοῦ αὐτοῦ λειτουργοῦ.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Τοῦτο ἦν βεβαίως τὸ πρακτικώτερον, ἀλλὰ πῶς κατωρθώθη;

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἡ Ἀντωνίνα, μένεα καὶ αὕτη κατὰ τοῦ Καππαδόκου πνέουσα διὰ τὸν θάνατον τῆς θυγατρὸς, ἐστὶν ἡ τὰ πάντα διενεργήσασα. Σχετισθεῖσα τὴν νεαρὰν αὐτοῦ ἀδελφήν, τὴν Εὐφημίαν, προσεποιήθη μεγάλην κατὰ τῶν καθεστῶτων δυσαρέσκειαν, ἐπὶ τῇ ἀτελεῖ ἐκτιμήσει τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ συζύγου. «Δύο ἤγαγεν ὁ Στρατάρχης Βασιλεῖς δεσμίους εἰς



τοὺς πόδας τοῦ θρόνου, ἔλεγε, κατέκτησε τὴν Ἀσίαν, τὴν Ἀφρικὴν καὶ τὴν Ἰταλίαν, καὶ εἰς ἀμοιβὴν φειδωλεύονται αὐτῷ τὴν τιμὴν δευτέρου θριάμβου». «Ἄλλ' ὑμεῖς παῖετε, ᾧ φιλάτῃ, ὑπέλαβεν ἡ Εὐφημία. Ἔχετε σύμπαντα τὸν στρατὸν ὑποχείριον, καὶ οὐδὲν πράττετε». «Πρὸς τοῦτο, ἀπήντησεν ὑπούλως ἡ Ἀντωνίνα, δεόμεθα τῆς ἀρωγῆς τινῶν ἐκ τῶν ἐν τῇ αὐλῇ ἰσχυόντων. Ἐὰν συνεφώνει ὁ ἀδελφὸς σου τὸ πρᾶγμα μετεβάλλετο».

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Περιχαρὴς ἔμαθε ταῦτα ὁ Καππαδόκης, καὶ συγκατετέθη προθύμως εἰς μυστικὴν μετὰ τῆς Ἀντωνίνας συνέντευξιν, ἐκείνῃ δέ, πρὸς πλειοτέραν δῆθεν ἀσφάλειαν, ἐμήνυσεν ὅτι ἀναμένει αὐτὸν εἰς τὰς Ῥουφινιανὰς, τὸ γνωστὸν τοῦ Βελισαρίου Ἀνάκτορον, εἰς τὸ ἰδιόκτητον αὐτοῦ προάστειον.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἡ Αὐτοκράτειρα περὶ πάντων τούτων ἐνήμερος, ἀφ' ἑνὸς εἰδοποίησε τὸν Ἰουστινιανόν, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἔπεμψεν εἰς Ῥουφινιανὰς τὸν Μάρκελλον, Ἀρχοντα τῶν Φυλάκων, μετὰ τοῦ εὐνοῦχου Ναρσοῦ, καὶ πολυαρίθμων στρατιωτῶν.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Περὶ τὸ μεσονύκτιον ἀφίκετο καὶ ὁ Καππαδόκης, καὶ προέβη ἀφυλάκτως εἰς συνομολόγησιν τῆς ἐπιβουλῆς, καὶ ἀνταλλαγὴν δεινοτάτων ὄρκων, ὅτ' ἐξαίφνης ἐπετέθησαν κατ' αὐτοῦ οἱ ὀπισθεν αἵμασιās τινὸς κρυβέντες.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἀλλὰ συγχρόνως προσέδραμον καὶ οἱ δορυφόροι αὐτοῦ, ἐκεῖ πλησίον εὕρισκόμενοι, καὶ δεινὴ ἐπῆλθε συμπλοκή, καθ' ἣν ὁ Μάρκελλος ἐφονεύθη, καὶ ὁ Καππαδόκης ἐδραπέτευσεν.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Μέγα ὄντως γεγονός. Καὶ ποῦ τότε κατέφυγε;

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ἐὰν ἀπῆρχετο ἀμέσως εἰς τ' Ἀνάκτορα, τοιαύτην ἔτι ἀσκέει ἐπιρροήν, ὥστε πιστεύω ὅτι ἐσώζετο, ἀλλ' ἐζήτησεν ἄσυλον εἰς τὸ πλησιέστερον ἱερόν, παρασχὼν οὕτω τῇ Αὐτοκρατείρᾳ βεβαίαν τὴν νίκην.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Χθὲς καθηρέθη πανδήμως, καὶ σήμερον ἀποστέλλεται εἰς τὸ προάστειον τῆς Κυζίκου Ἀρτάκην, ὅπου, καθ' ἃ ἤκουσα, μετονομασθεὶς Πέτρος, προχειρισθῆσεται Πρεσβύτερος.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

᾽Ω, τοῦτο νοστιμώτατον! Ὁ ἄθεος Καππαδόκης ἱερεὺς, οἷα κατὰπτωσις.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Εἰπὲ μᾶλλον οἷα τῆς τύχης παλιμβουλία! Ὁ ἄχρι τῆς χθὲς πανίσχυρος, ἀπλοῦν ἤδη περιβεβλημένος ράσσον, μόλις διασώζει τὴν ζωὴν ἐν τῇ ἐξορίᾳ.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Πᾶσα αὐτοῦ ἡ περιουσία ἐνεγράφη εἰς τὸ δημόσιον, ἀλλὰ λέγουσιν ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἐγκατέλιπεν αὐτῷ μέγα ποσόν, πλὴν τῶν θησαυρῶν, οὓς ἔχει κεκρυμμένους.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Τότε οἰκτεῖρω αὐτὸν ὀλιγώτερον, καὶ νομίζω οὐχὶ ἀπίθανον τὴν ταχείαν αὐτοῦ ἐπάνοδον. Αἱ ἀλώπεκες, ὥς αἱ γαλαῖ, πολλὰς ἔχουσι ζωάς.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Λέγεται πρὸς τούτοις ὅτι ὁ Βελισάριος, μαθὼν ἐν Ἀσίᾳ τὸ ἐπισυμβὰν δυστύχημα, καὶ περιελθὼν εἰς ἀπόγνωσιν, διεμήνυσεν ὅτι παραιτεῖται τῆς Στρατηγίας, καὶ ἀποσύρεται εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον.





ΣΟΛΟΜΩΝ.

Δεινοτάτη ἡ ἀπώλεια, ἐὰν ἐπαληθεύσῃ.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Τοσούτῳ μᾶλλον δεινὴ, καθ' ὅσον φαίνεται ὅτι τὰ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ πράγματα ἐθολώθησαν αὖθις, ἅμα ἐκείθεν ἀπέπλευσε.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Οἱ Γότθοι ἀνηγόρευσαν Βασιλέα τὸν Τωτίλαν, Ἡγεμόνα φιλάνθρωπον ἅμα καὶ γενναῖον, ὅστις κατέστη τάχιστα δημοτικώτατος.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Θρυλλεῖται μάλιστα ὅτι παρασκευάζεται οὗτος ἐσπευσμένως εἰς νέον πόλεμον, καὶ μελετᾷ ἐπίθεσιν κατὰ τῆς Ῥώμης.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Πρὶν ἢ ἐπουλωθῇ μία πληγὴ, ἀνοίγει ἑτέρα.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Περίδοξος τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἡ Βασιλεία, ἀλλὰ καὶ ἄδρὸν ἀποτίει ἡ ἀνθρωπότης τῆς δόξης τὸ τίμημα.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἀδύνατα εἰσὶ τὰ μεγάλα κατορθώματα, ἄνευ μεγάλων θυσιῶν. Ἐλπίζωμεν τὰ βέλτιστα.

(Βουλευταὶ τινες φαίνονται εἰς τὸ Μέγαρον τῆς Συγκλήτου εἰσερχόμενοι.)

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ἐλπίζωμεν. Ἀλλὰ βλέπω ὅτι ἀθροίζονται καὶ αὖθις εἰς τὸ Βουλευτήριον. Χαίρετε!

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ἡ πάνσοφος Πρόνοια μεθ' ὑμῶν.

(Ἀποχωρίζονται. Πίπτει τὸ διασκήνιον.)

## ΣΚΗΝΗ Δ'.

Εἰρκτὴ ἐν τοῖς Ἀνακτόροις ἀμυδρῶς ὑπὸ λυχνίας φωτιζομένη. Ὁ ΑΝΘΕΜΙΟΣ κατάκειται ἐπὶ πενιχρὰς κλίνης.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἴδου τὰ πάντα τέλος ποῦ κατέληξαν!

Αἱ χρυσαυγεῖς ἐλπίδες καὶ τὰ ὄνειρα, αἱ χίμαιραι, οἱ πόθοι, αἱ προσπάθειαι, ὁ ἔρως καὶ ἡ δόξα διελύθησαν, οὐδὲν καταλιπόντα ἢ ἀπόγνωσιν.

Πρὸς τί πλὴν τότε ἄκων ἐν τῷ στυγερῷ κευθμῶνι τούτῳ παρεισῆχθην, ἐν ἐμοὶ πρὸς τί τὸ φίλτρον ἐφυτεύθη τὸ θερμὸν παντὸς ωραίου, θερμουργὸς διάνοια πρὸς τί μοι ἐδωρήθη, ἀτελεύτητοι πρὸς τί ἐνώπιόν μου διηνοίγοντο ὀρίζοντες, ἀκόμη σήμερον πρὸς τί τὸ αἶμα ῥέει τῆς καρδίας μου γοργόν,

ἂν χαίνων ἤδη ἀναμένη πρὸ ἐμοῦ τοῦ μνήματος ὁ φάρυγξ ὁ ἀπύθμενος;  
(Μένει σύννους.)

Τὰ πάντα Ζόφος, Ζόφος ἀδιάλυτος. Ἡ Πρόνοια; Πλὴν ἂν ὁ πάντα προειδώς, καὶ διοικῶν τὰ πάντα κατὰ βούλησιν, ἐν γνώσει τοῦτο τὸ φρικτὸν μαρτύριον ἐπέκλωσέ μοι, ποῦ ὑπάρχει Φάλαρις τῆς παναγάθου μοίρας ἀπηνέστερος; Ἡ ἐλευθέρα βούλησις; Πλὴν ἄγει με μακρὰν τὸ δόγμα τοῦτο, αὐτεξούσιον καθίσταται τὸ πλάσμα τὸ ἐφήμερον, ἡ ἁρμονία τοῦ παντὸς εἰς σύνολον ματαίων φαινομένων μεταβάλλεται,



καὶ φέρει ἀκαθέκτως πρὸς τὸν ὄλεθρον  
τῶν κόσμων τὴν σωρείαν τὴν ἐτίσιον  
ἀμβλυωπούσα τύχη.

(Εγείρεται καὶ περιπατεῖ.)

Καταλείπω σε,  
ῥαίε κόσμε, ὅπου τόσον δυστυχῆς  
ὑπῆρξα, ἐν ᾧ πάντα μοὶ προσένευον.  
Παράδεισος ἐπλάσθης, καὶ εἰς Γέενναν  
τυφλὸν τὸ πεπρωμένον σὲ μετέβαλε.  
Σὲ καταλείπω, μόλις εἰς τὰ χεῖλη μου  
τὸ κύπελλον ἐγγίσας τὸ τερψίθυμον.  
Πλὴν τί τὸ μετὰ τοῦτο ἀναμένον με,  
ἀνυπαρξία ἢ ἀτέρμων ὑπαρξίς;  
Ἀνυπαρξία, ἐντελὴς κατάπαυσις  
τῆς ἐπὶ γῆς δουλείας, ἀπεκδέχομαι  
ἀσμένως ὅ,τι περιέχεις ἀπηνές,  
καὶ δι' ἐμὲ ὁ ὕπνος ὁ μολύβδινος  
εὐεργεσία. Πλὴν ἂν βίος ἕτερος  
αἰώνων ἀμετρήτων διαδέχεται  
τὰ ἔτη ταῦτα τῆς ὀδύνης, λέγε μοι,  
μυστηριώδης Ἀτὴ καὶ ἀπρόσιτε,  
ὁποῖαν θέλεις παρ' ἐμοῦ παρασκευήν;

Μὴ ἀναμένης ὅπως ἴδης με τυχὸν  
ἐν μετανοίᾳ πάντας κατατρίβοντα  
δι' ἀσπασμῶν τοὺς λίθους τούτους τοὺς  
ψυχροῦς,  
καὶ σὺν λυγμοῖς καὶ θρήνοις ἐξαιτούμενον  
τὸ ἑλεός σου; Ἀγνοῶ, καὶ ἄπορος  
παρὰ τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου ἵσταμαι,  
ἐν ᾧ τὸ σέλας πανταχοῦ ἐζήτησα,  
ἐν ᾧ καρδίαν εἶχον πλήρη ἔρωτος  
καὶ σεβασμοῦ, ἣν ὅλως παρεγνώρισας.

(Μετὰ μικρόν.)

Ἡ βάσανος δριμεῖα αὕτη. Τήκεται  
καὶ μυριάκις θνήσκει ἢ ἀθάνατος  
ψυχὴ, τὸ τέλος καρτεροῦσα. Εὐτυχεῖς  
οἱ αἰφνιδίως καταπίπτοντες νεκροί.  
Πλὴν ἤκουσα νομίζω κρότον. Στρέφονται  
τὰ κλεῖθρα τῆς θυρίδος.

(Ἡ θύρα ἀνοίγεται, καὶ εἰσέρχεται ἡ Θεοδώρα, κρα-  
τούσα δῶδα, καὶ διὰ μελανοῦ πέπλου κεκαλυμμένη.)

Ἀγνωστος γυνή.

Τί ἄρα θέλει. Ἀληθῶς παράδοξον.

## ΣΚΗΝΗ Ε΄.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ καὶ ΘΕΟΔΩΡΑ.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Εἰς τὸν στυγνὸν τοῦ ἄδου τοῦτον πρόδομον  
τί ἔρχεσαι ζητοῦσα;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Σέ, Ἀνθέμιε.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἐμέ; Πρὸς τί;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Σοὶ φέρω νέαν ὑπαρξιν,  
τὴν σωτηρίαν, ἣν θέλεις τὴν χαράν.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Πικρῶς μὲ σκώπτεις.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οὐδαμῶς, ἀχάριστε.

Τὰ κλεῖθρα βλέπεις τῆς εἰρκτῆς σου ἔλυσας.  
Σὲ ἀναμένει ἐν αὐτῇ ὁ θάνατος,  
ἐκτὸς ἐλευθερία.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Πλὴν τί μέλει σοι

ἡ τύχη μου;



ΘΕΟΔΩΡΑ.

Φιλίαν τρέφω διὰ σέ  
πιστήν.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Φιλίαν; Διὰ τί τὸ πρόσωπον  
καλύπτεις τότε;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τοῦτο ἀπαραίτητον.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἄν οὕτως ἔχη, ἄγε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πῶς ἀρνεῖσαί μοι;

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἡ χάρις οὕτω κρυπτομένη ἄχαρις.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὑπάρχει λόγος διὰ τοῦτο. Μετ' ἐμοῦ  
ἔλθε ταχέως.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἄν σέ φέρῃ πρὸς ἐμέ  
ἢ εὐσπλαγχνία ὄντως, πᾶσαν δέχθητι  
εὐγνωμοσύνην, ἀλλ' ὁ βίος δι' ἐμέ  
μαρτύριον κατέστη ἀνυπόφορον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Μὴ λέγῃς τοῦτο. Ἴσως ἀναμένη σε  
καὶ αὐθις μέλλον χαροπόν.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἀδύνατον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐλθέ σοὶ λέγω.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Χαῖρε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐὰν ἴδῃς με,

ἀκολουθεῖς με;

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἴσως.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τότε πρόσεξον.

(Πλησιάζει εἰς τὴν λυχνίαν, καὶ ἀνασύρει τὸν πέπλον.  
Ὁ Ἀνθέμιος ἀναγνωρίζει αὐτήν.)

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἡ Ἀνασσα! ὦ φρίκη!

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ναί, Ἀνθέμιε,

ἢ Ἀνασσα.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ, ὑποκλινόμενος.

Βαθέα σέβη δέχθητι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐγέρθητι. Γνωρίζω πόσον ἀπεχθὴς  
μετὰ τὰ τελευταῖα δυστυχήματα  
ἀπέβην σοι, ἀλλ' ἔτι τρέφω διὰ σέ  
ἐγὼ τὴν πάλαι ζωηρὰν συμπάθειαν.  
ἐκτιθεμένη εἰς μυρίους χάριν σου  
κινδύνους σπεύδω, ὡς ὁρᾷς, κομίζουσα  
τὰς κλεῖδας τῆς εἰρκτῆς σου.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Δῶρον ἄδωρον.

Εἰς τὰς ἐκπάγλους σφαίρας, Αὐτοκράτειρα,  
τοῦ θρόνου μένε, τὰ ζοφώδη τάρταρα  
φυγοῦσα ὅπου στένουσι τὰ θύματα.  
Μὴ ἐπὶ πλέον προκαλῆς τὴν Νέμεσιν.  
Τὸ σέβας μόνον πρὸς τὸ στέμμα τὰς ἀρὰς  
ἀπείργει, ὅσαι χύδην ἀναθρώσκουσι  
κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τῆς καρδίας μου.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Σκληρῶς γνωρίζω ὅτι σέ ἠδίκησα,  
ἀλλ' ἔχυσα δακρύων ἔκτοτε κρουνούς,  
συμμερισθεῖσα πᾶσαν τὴν ὁδὴν σου.  
Τῶν παρειῶν μου τὴν ὠχρότητα ἰδέ,  
καὶ τοὺς σβεσθέντας ἀτενίσας ὀφθαλμούς,  
τὴν ἀγωνίαν πᾶσαν καὶ τὰς φοβερὰς  
αὐπνους νύκτας ἐν αὐτοῖς ἀνάγνωθι.



Τὴν ἀπαισίαν ἔδωκα διαταγὴν  
πρὸ χρόνων, ὅπως σῶσω κλονιζόμενον  
τὸν θρόνον τότε. Ἀμυδρῶς ἐμάντευον  
τὸ αἶσθημά σου, καὶ ὑπῆρξε δι' ἐμὲ  
ἡ ἐπελθοῦσα πρὸ μικροῦ καταστροφὴ  
ἀπελπισίας ἀνεξάντλητος πηγῇ.

(Ἀποβάλλει τὸν καλύπτοντα αὐτὴν μανδύαν καὶ  
τὸν πέπλον.)

Φεῦ, ὑπεράνω τῶν λαῶν οἱ Βασιλεῖς,  
ἐλαύνοντες συμφώνως πρὸς τὰ ὕψιστα  
συμφέροντα τοῦ Κράτους, καταθραύουσι  
πολλάκις τοὺς ἀθῶους, θυσιάζοντες  
εἰς τοὺς πολλοὺς τὸν ἓνα. Καταπνίγονται  
οἱ θρήνοι τῶν θυμάτων εἰς τὸν θόρυβον  
τῶν γενικῶν παιάνων, καὶ τοῦ αἵματος  
αἱ ἀμυδραὶ σταγόνες ἐξαλείφονται  
εἰς τῆς πορφύρας τὰ εὐρέα κράσπεδα.  
Ἀλλὰ καρδίαν, οἴμοι, καὶ οἱ Ἄνακτες  
διατηροῦσιν, ἀπομένουσι θνητοί,  
καὶ ἀφικνοῦνται ὦραι, καθ' ἃς ἄσπλαγχνος  
ὀδύνη κατατῆκει, καὶ μετάνοια,  
ὡς εὐτελὴ γυναικα, τὴν Βασίλισσαν.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἄν οὕτως ἔχη, ἐν εἰρήνῃ ὕπαγε,  
ἀλλὰ μὴ ἕτερόν τι παρ' ἐμοῦ ζητῆς.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀπ' ἐναντίας σοὶ ζητῶ συγχώρησιν,  
Ἀνθέμιε.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Τί λέγεις; ὦ οὐδέποτε!

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πρὸ σοῦ ταπεινουμένην τὴν Βασίλισσαν  
ιδέ καὶ ἔσο ἴλεως. Λησμόνησον  
τὸ ἀπευκαίον σφάλμα, πλὴν ἀκούσιον.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Νωπὸν τὸ χῶμα ἔτι, ὅπερ ἔρριψες  
ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀθῶου θύματος,  
καὶ ἤδη περὶ λήθης ὀμιλεῖς.

(Δεικνύων σκοτεινὴν τῆς εἰρκτῆς γωνίαν.)

Ἰδέ,

τῆς θαλερᾶς παρθένου, ἣν κατέθραυσας,  
τὸ φᾶσμα διακρίνεις αἱματόφυρτον,  
ἐγγύς μου ἔτι παραμένον; Σύντροφον  
αὐτὸ καὶ μόνον ἔχω, καὶ προσνευδόν μοι  
μὲ παρασύρει πρὸς τὸ χάος.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Σύνελθε·

σὲ ἱκετεύω. Τῆς στυγνῆς ἀνάνηψον  
ἀπελπισίας ταύτης.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Χαῖρε, Ἄνασσα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εἰς μάτην μὲ διώκεις. Ἄκουσον καλῶς.  
Ἐγκαταλελειμμένος, ξένος, ὀρφανός,  
τῶν τρυφερῶν φροντίδων στερηθεὶς πασῶν,  
δι' ὧν ὁ βίος οὗτος ἐξηδύνεται,  
τὸν κόσμον μόλις ἀτελῶς ἐγνώρισας,  
καὶ κατεβλήθης ἅμα σὲ προσέβαλεν  
ἡ συμφορὰ ἡ πρώτη.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἐχεις δίκαιον

εἰς τοῦτο ἴσως. Ἀμυθήτους θησαυροὺς  
στοργῆς ἐγκλείων, ἀλλ' οὐδένα συγγενῆ,  
ἢ φίλον ἔχων, ἐτηκόμην ἐν σιγῇ.  
Τῶν ἄλλων παίδων ἡ εὐδαίμων ὑπαρξὶς  
ὡς ἀδικία μοι παρίστατο πικρά,  
καὶ διαρκῶς ἐθρήνουν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τέκνον δέιλαιον.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Τοῦ ἀποκλήρου ἀτερπῆς ἡ ὑπαρξὶς,  
ζοφώδης ἐρημία, ἣν οὐδέποτε  
χρυσοὶ ἄκτις εὐθύμη. Τρυφερᾶς μητρὸς  
οὐδέποτε ἀκούει τὴν παρήγορον  
φωνὴν ἐκείνος, ἀγνοεῖ τὰς δαψιλεῖς  
φροντίδας, τὴν μαγεῖαν τὴν ἀνέκφραστον  
τῶν ἐφορώντων ὀφθαλμῶν, τὴν ἄπειρον  
τρυφὴν θωπείας τῆς χειρὸς τῆς προσφιλοῦς.



ΘΕΟΔΩΡΑ.

Θεέ μου! Καὶ ὑπῆρξεν ὄντως διὰ σέ  
πηγὴ ὀδύνης τῆς μητρὸς ἢ στέρησις;

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἀφάτου πένθους ἀνεξάντλητος πηγὴ.  
Προθύμως πᾶσαν τὴν ζωὴν μου ἔδιδον  
καὶ ἅπαξ ὅπως ἀτενίσω τὴν μορφὴν  
αὐτῆς τὴν τρισφιλιτάτην.

ΘΕΟΔΩΡΑ, μεθ' ὑπάτης συγκινήσεως.

Παναγία μου!

Ἄλλ' ἂν ἐξαίφνης ὅτι ζῇ ἐμάνθανες,  
τὸ φίλτρον ἔτι δι' αὐτὴν τὸ παλαιὸν  
ἀκμαῖον τρέφεις;

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ὑποθέσεις μάταιαι.

Τίς μήτηρ ἐκουσίως ἐγκατέλειπε  
ποτὲ τὸ τέκνον εἰς τοιαύτην ὑπαρξιν;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὑπάρχουσι πολλάκις ἀναπόφευκτοι  
ἀνάγκαι.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Μὴ πικραίνης τὰς ἐσχάτας μου  
στιγμάς. Τὸ θεῖον μὴ ὑβρίξης ἵνδαλμα,  
ὃ ἐξ ὀνύχων ἀπαλῶν ἐλάτρευσα,  
καὶ ὅπερ ἐν τῷ τάφῳ ἤδη μετ' ἐμοῦ  
λαμβάνω.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

ὦ, μὴ λέγῃς τοῦτο. Σίγησον.

Τῆς ἀτυχοῦς ἐκείνης, ἂν σέ ἤκουε,  
φαντάσθητι τὸ ἄλγος τὸ ἀνέκφραστον.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἄν ἤκουε; Πλὴν, οἴμοι, ἐτελεύτησε  
βεβαίως ὅτε μοὶ ἐδώρησε τὸ φῶς,  
καὶ τὰς θερμὰς ἀγκάλας ἤδη τείνουσα  
εἰς οὐρανούς καλεῖ με.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εἰς τὸν ἄδικον

ἀκόμη τοῦτον κόσμον, ὦ Ἀνθέμιε,  
ταλαιπωρεῖται.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Τί ἀκούω!

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Σὲ φιλεῖ

περιπαθῶς μακρόθεν.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ζῇ ἡ μήτηρ μου;

Ζῇ λέγεις;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ναί, ἀλλ' ἤδη τρέμει ἅπασα  
μὴ ψυχρανθεῖσαν εὔρη τὴν καρδίαν σου.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Μὲ ἀπατᾷς, ἢ λέγεις τὴν ἀλήθειαν;  
Ἦν δυνατὴ τοιαύτη ἔτι δι' ἐμὲ  
εὐδαιμονία ἐπὶ γῆς; Ἀπόλλυται  
ὁ νοῦς μου ἅπας ἐξ ἀγαλλιάσεως,  
καὶ περιπίπτει αὐθις εἰς ἀπόγνωσιν.  
ὦ οἶον τοῦτο φοβερὸν μαρτύριον!  
Τί θέλεις; Λέγε. Διὰ τί πειράζεις με,  
τοιαῦτα φροῦδα προκαλοῦσα ὄνειρα;  
Μὴ φαίνεται σοι ἀτελής ἡ βάσανος,  
ἣν χάριν σου ὑπέστην; Τῆς καρδίας μου  
καὶ τοὺς ἐσχάτους μὴ ἐπόθησας παλμούς;  
Ἡ θεὰ μὴ σὲ τέρπη ἢ ἐπάρατος  
τῆς ἀγωνίας, καί, διψῶσα δάκρυα,  
μὴ μὲ διώκῃς οὕτω, διαιτῶμενον  
ἐντὸς τῶν τάφων ἤδη;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐθελότυφλε,

μὲ φέρει μόνη ἡ στοργή μου διὰ σέ.  
Οὐδόλως ἀπατῶ σε, Ζῇ ἡ μήτηρ σου,  
πλὴν σὲ ὅποια πρὸς αὐτὴν αἰσθήματα  
πληροῦσι;





ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ποῖα; Φίλτρον ἀτελεύτητον,  
παράφορος ἀγάπη. Ζῆ, μοὶ λέγεις, Ζῆ;  
Πλὴν πῶς; Ποῦ διαμένει; Ἰκετεύω σε,  
εἰπέ μοι τέλος.

ΘΕΟΔΩΡΑ, χωροῦσα πρὸς αὐτόν.

Τέκνον περιπόθητον,  
σοὶ τείνει τὰς ἀγκάλας.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ, ἐμβρόντητος.

Σύ, ὦ ᾿Ανασσα;  
Σύ; Οἶα φρίκη!

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οἷμοι, ἡ τριστάλαινα!  
Ἰδοὺ τί ἐφοβούμεν· ἀνευρίσκω σε,  
ἀμείβονται τὰ ἔτη τέλος τὰ μακρὰ  
τοῦ ἀφορήτου πένθους, μεταβάλλεται  
τὸ φροῦδον ὄναρ εἰς πραγματικότητα,  
ἐπὶ τοῦ στήθους σὲ καλῶ, καὶ ὁ υἱὸς  
ὁ προσφιλέης, τὸ τέκνον τὸ παμπόθητον,  
μὲ ἀποφεύγεις μετὰ φρίκης.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Μήτηρ μου;

᾿Ω εἰμαρμένη ἀποφράς, ἀμείλικτε.  
᾿Ω εἰρωνεία μουσαρά. Τὸ ἄλγος μου  
εὐσπλαγχνισθεῖσα τέλος, ἀποδίδεις μοι  
ἐκείνην, ἣν ὡς ὄν τι ὑπεράνθρωπον  
ἐλάτρευον, καὶ ποία, ποία δαίκνυται,  
τῆς αἴγλης γυμνωθεῖσα τῆς ἀπατηλῆς;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

᾿Ανθέμιε;

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἐκείνη, ἣτις ἅπασαν  
τὴν ὑπαρξίν μου ἀπηνῶς ἐμάρανεν,  
ἐκείνη, ἣτις τὴν ἀθώαν μου μνηστὴν  
ἀνήρπασεν, ἀσπλάγχνως καταθραύσασα,  
ἐκείνη, ἣτις, εἰς φρικῶδες ἔγκλημα  
ὠθήσασά με, τὸ στυνγὸν ἱκρίωμα  
τοῦ δολοφόνου ἤδη ἀνεγείρει μοι,  
ἐκείνη λέγεις ὅτι μήτηρ μου ἐστί,  
καὶ εἰς ἀγκάλας μὲ καλεῖ περιπαθεῖς;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Θεέ μου, μὲ φονεύεις, ὦ ᾿Ανθέμιε!

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Τὴν ἀπαισίαν ταύτην ἀποκάλυψιν,  
ἐπὶ τοσούτους χρόνους ἀμελήσασα,  
πρὸς τί ποιεῖς μοι σήμερον;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Συμπάθειαν  
πρὸς σὲ ἡσθάνθην ἐξ ἀρχῆς ἀμέριστον,  
ὡς ἐπαρκῶς γνωρίζεις, ἀλλ' ἐφρόνουν σε  
Τραλλιανόν, ὡς πάντες. Τὸ μυστήριον  
τὸ φοβερὸν τυχαίως ἀνεκάλυψα  
κατὰ τὴν δίκην, ὅτε σὺ ὁ ἴδιος,  
τὰς παιδικὰς σου ἀναμνήσεις ἐρευνῶν,  
τὴν ἄλυσιν ἐκείνην ἐκ τοῦ στήθους σου  
ἀνέσυρας.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Πῶς τοῦτο.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐκ τῆς κόμης μου  
ἐπλέχθη, καὶ ἡ χεὶρ μου αὕτη τρέμουσα  
περὶ τὸν τράχηλόν σου ἔθηκεν αὐτήν,  
ὅποτε βρέφος προσφιλὲς ἐτρέφεσο  
ἐπὶ τοῦ στήθους τούτου.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ, ἀνασύρων βιαίως τὴν ἄλυσιν.

᾿Υψιστε Θεέ,  
ὁ μόνος θησαυρὸς μου μεταβάλλεται  
καὶ οὗτος εἰς αἰθάλην. ᾿Ηδὴ πράγματι  
τετέλεσται.

(Θεωρεῖ ἀσκαρδαμυκτεῖ ἐφ' ἱκανὴν ὥραν, καὶ τέλος  
ρίπτει αὐτὴν παραφόρως.)

Μακράν μου! ᾿Αφες, ἄφες με!

ΘΕΟΔΩΡΑ.

᾿Ω φρίκη!

(Ὁ ᾿Ανθέμιος ὀρμᾷ καὶ αὖθις πρὸς τὴν ἄλυσιν,  
λαμβάνει αὐτήν, καὶ καταπίπτων ἐπὶ σκίμπος,  
ἐκρήγνυται εἰς δάκρυα.)

Τέκνον προσφιλές, ᾿Ανθέμιε,  
ἐλέησόν με.





ΑΝΘΕΜΙΟΣ, ἀνακύπτων κατὰ μικρὸν καὶ ἡρεμώ-  
τερον.

Μήτηρ, σὺ συγχώρησον  
τοῦ παραφόρου ἄλγους τὴν ἐκδήλωσιν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

ὦ τι ἀκούω; Οὐρανὲ πανάγαθε!

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Εἰπέ μοι, μήτηρ, ποῖος ὁ πατήρ μου;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Φεῦ,  
αὐτὸν γνωρίζεις μόνον ἐξ ὀνόματος.  
Ὁ Ἐκηβόλος, τῶν Πρασίνων Δήμαρχος.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ὁ Ἐκηβόλος, πρωτουργὸς τῆς στάσεως  
τοῦ Νίκα;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ναί, υἱέ μου.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ποῦ εὐρίσκεται;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Μετὰ τὴν στάσιν ἀνελήφθη πάραυτα,  
ἢ ἐφονεύθη τότε πιθανώτατα,  
διότι κρύφα πανταχοῦ ἡρεύνευσα,  
ἀλλ' ἐντελῶς εἰς μάτην.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἀπεβίωσεν  
ἐκεῖνος. Σὺ δέ, μήτηρ, τὴν ζωὴν ἡμῶν  
ὁποῖαν ἄρα ἐφεξῆς φαντάζεσαι;  
Ἐγὼ υἱὸς σου, τῆς Ἀνάσσης ὁ υἱός,  
προκύπτων αἴφνης εἰς τὸ μέσον; Τὸ δεινὸν  
οὐδόλως τούτου τοῦ σκανδάλου σὲ πτοεῖ  
διὰ τὸ Κράτος ἅπαν, καὶ τὸν Ἀνακτα;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Βεβαίως τοῦτο ἐντελῶς ἀδύνατον.  
Ἀνάγκη πᾶσα ὅπως τὸ μυστήριον  
ἀπαρεγκλίτως τηρηθῇ τῆς σχέσεως

ἡμῶν. Ἀλλὰ καὶ οὕτως ἀνεκλάλητος  
ἡ εὐφροσύνη συνεντεύξεων ἡμῖν  
κρυφίων ἀπομένει.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Αἵτινες μεστὰι  
δεινῶν κινδύνων ἔσονται σοι πάντοτε,  
καὶ δι' ἐμὲ τοῦ αἵσχους ἀναπόλησις,  
εἰς ὃ τὸν βίον τοῦτον τὸν ἐπώδυνον  
ὀφείλω.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Θραύεις τὴν πτωχὴν καρδίαν μου,  
τοιαῦτα λέγων.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἀποινεῖ οὐδέποτε  
τῆς φύσεως οἱ νόμοι ἡθετήθησαν,  
ὦ Ἀνασσα. Ἡ μήτηρ εἰς τὴν ζείδωρον  
ἀγκάλην θάλπει διανθοῦν τὸ νεογνόν,  
τρυφὴ αὐτῆς ὑψίστη τὸ μεϊδιάμα,  
καὶ δι' ἡδέων ἀσπασμῶν τὰ δάκρυα  
τὰ παιδικὰ ξηραίνει μόλις βρύοντα.  
Πᾶς κίνδυνος εὐρίσκει ἄγρυπνον φρουρὸν  
αὐτὴν πλησίον τῆς κοιτίδος, ἂν δεινὴ  
ἐνσκήψῃ νόσος, πελιδνὴ καὶ τρέμουσα  
περὰ τὰς νύκτας, μέχρις οὗ μαλάξωσι  
τὴν ἀποφράδα ἐριννὺν αἱ ἔνθερμοι  
αὐτῆς δεήσεις, σύμβουλος καὶ ἀρωγός,  
πιστῶς ἐρείδει καὶ τὰ πρῶτα βήματα  
καὶ πᾶσαν μετὰ ταῦτα νέαν πρόοδον.  
Ὅποταν δὲ τὸ βρέφος τέλος ἀνδρωθῇ,  
βλαστὸς αὐξήσας εἰς σκιὰν ἀμφιλαφῇ,  
ἢ μήτηρ τότε, γηθοσύνης αἵρουσα  
τὴν κεφαλὴν, τῷ κόσμῳ λέγει — «Ἴδετε.  
Ἴδου ὁ θησαυρὸς μου καὶ τὸ καύχημα.»

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Φεῦ τῆς δειλαίας! Ἐχεις μέγα δίκαιον.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ναί, μήτηρ, τοῦτο ἀπαιτεῖ τῆς φύσεως  
ὁ νόμος. Ἀλλ' εἰπέ μοι, σὺ ποῦ ἔμενες,  
ἐν ᾧ εἰς ξένας χεῖρας ἀφεθεῖς ἐγώ,





τῆς ὀρφανίας τὴν πικρίαν ἅπασαν  
ἐν θρήνοις ἐγευόμην, καὶ τὸν θάνατον  
ἐπεκαλούμην λυτρωτὴν;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐζήτουν σε.

Τὴν ἱστορίαν ταύτην τὴν ἐπώδυνον  
ἐν ἄλλῃ ὥρᾳ πᾶσαν μεταδώσω σοι.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Καὶ ἤδη κρύπτουσά με, ὅπως κρύπτεται  
ἡ ἁμαρτία, μοὶ προτείνεις ὕπαρξιν  
ἀβίωτον ἀπάτης, ἐξευτελισμοῦ.

Οὐχί, ὦ μήτερ, ὑψηλὸν τὸ μέτωπον  
τηρήσας ἄχρι τοῦδε, ἀπεχθάνομαι  
πᾶν ὅ,τι ὄζει τῶν δεσμῶν τοῦ εἴλωτος.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Πλὴν τότε ποῖαν ἔχεις ἄλλην πρόθεσιν;  
(Ὁ Ἀνθέμιος φέρει αὐτὴν πρὸς τὸν σκίμποδα, ἐφ' οὗ  
κάθηται, καὶ κλίνει πρὸ αὐτῆς τὸ γόνυ.)

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἐλθε καὶ ὦδε κάθησον ἐπὶ μικρόν.  
Τὰς χεῖρας τὰς φιλτάτας δός μοι, δέχθητι  
τρυφερωτάτους ἀσπασμούς, καὶ ἅπασαν  
τὴν φλόγα τῆς στοργῆς μου τῆς ἀτέρμονος.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Υἱέ μου, τέκνον προφιλές.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ἀνέκφραστος

στιγμὴ εὐδαιμονίας. Ὁ ἀπόκληρος  
μητέρα ἔχει τέλος. Μήτηρ, μήτέρ μου!  
Ὅποια εἰς τὸ οὖς μου αὕτη μουσικὴ  
ἡ ἡδυτάτη λέξις! Ἀπαλείφεται  
τὸ παρελθόν, αἱ θλίψεις, ἡ ἀπόγνωσις,  
τὸ ἔγκλημα, τὸ αἶσχος, αἱ ἀμειλικτοὶ  
δοκιμασίαι, καὶ πληροῖ με ἅπαντα  
τὸ φίλτρον μόνον διὰ σέ τὸ ἄπειρον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὑψίστη εὐφροσύνη! Τὴν συγγνώμην σου  
παρέχεις τέλος.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Ναί, ὦ μήτερ προσφιλής,  
τὰ πάντα συγχωρῶ σοι, καὶ τὴν ἄδολον  
προσφέρω σοι ἀγάπην, ἣν ἐφύλαττον  
εἰς τῆς ψυχῆς μου διὰ σέ τὰ ἔγκατα.

(Ἐγειρόμενος καὶ θωπεύων τὴν κόμην αὐτῆς.)  
Ἰδοὺ ἡ κόμη, ὅθεν ἀπεκόπησαν  
οἱ βόστρυχοι ἐκεῖνοι, τὸ κειμήλιον,  
τὸ μόνον ἄχρι τοῦδε καὶ πολύτιμον,  
τὸ παραστὰν εἰς πᾶσαν τὴν ὁδύνην μου.  
Ἰδοὺ αἱ φίλαι παρειαί, ἃς ἤγγισαν  
ποτὲ τὰ βρεφικά μου χεῖλη.

(Τείνων αὐτὴ τὰς ἀγκάλας.)

Μήτηρ μου,

εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ υἱοῦ σου ῥίφθητι,  
καὶ τῆς καρδίας τοὺς παλμούς αἰσθάνθητι,  
ἐν ἣ ἐνεχαράχθη ἀνεξίτηλος  
ἡ προσφιλὴς μορφὴ σου.

ΘΕΟΔΩΡΑ, ῥιπτομένη εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ.

Οἷα ἄφατος

εὐδαιμονία.

(Μένουσιν ἐπὶ τινὰ καιρὸν ἐνηγκαλισμένοι, καὶ εἶτα  
ὁ Ἀνθέμιος, λαμβάνων τὴν κεφαλὴν αὐτῆς διὰ τῶν  
ἁγίων χειρῶν, ἀσπάζεται αὐτὴν εἰς τὸ μέτωπον.)

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Τοῦτον ἔτι δέχθητι

τὸν ἀσπασμόν, καὶ ἤδη χαῖρε, μήτέρ μου,  
ἐκπνέω εὐλογῶν σε, καὶ λατρεύων σε.

(Ἀρπάζει ἀπὸ τῆς ζώνης τῆς Θεοδώρας ἐγχειρίδιον,  
καὶ τυπτόμενος, πίπτει.)

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Θεέ, τί πράττεις; Στήθι! ὦ πανάγαθε  
Θεέ! Βοήθειά τις!

ΑΝΘΕΜΙΟΣ, μετ' ἐκλειπούσης φωνῆς.

Ἄφες, μήτέρ μου,

στιγμὰς ὀλίγας ἔχω. Ὁ λυσίδεινος  
τὸν δρόμον εὗρε χάλυσ τῆς καρδίας μου.  
Τὴν κεφαλὴν μου ἐπ' ὀλίγον στηρίζον.  
(Ἡ Θεοδώρα κλίνουσα, ἐρείδει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ  
ἐπὶ τῶν γονάτων.)

Ἄν ἄφιλος καὶ μόνος διεβίωσα,  
εἰς τὴν ἀγκάλην θνήσκω προσφιλοῦς μητρός,



εὐδαιμονίαν ἐντρυφῶν ἀνέλπιστον,  
ἦν σοὶ ὀφείλω.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τέκνον, τέκνον δείλαιον.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ.

Μὴ θλίβεσαι, ὦ μήτηρ. Ἦν ἀδύνατος  
τοιούτος βίος εἰς τὸ μέλλον δι' ἐμέ.  
Ἐξαντληθεῖσα ὅλως ἡ καρδιά μου,  
διψᾷ τὴν ἡρεμίαν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἡ τριστάλαινα,  
σ' εὐρίσκω μόνον, ὅπως τὴν ἀπώλειαν  
φοβερωτέραν ὑποστῶ.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ, μόλις ἀρθρῶν τὰς λέξεις.

Ἐζήσαμεν

ὁμοῦ κἄν μίαν ὥραν πανευδαίμονα.  
Ἀξίζει αὕτη τὴν αἰωνιότητα.  
Ὑγίαινε — εἰς ἄλλον κόσμον ἔσομαι  
σὸς ὅλος, ὅπου τῶν ἀνθρώπων παύουσι  
τὰ μίση, καὶ τὰ πάθη τὰ θανάσιμα.  
(Καταπίπτει νεκρός. Ἡ Θεοδώρα ρίπτεται ὀδυρο-  
μένη ἐπὶ τοῦ πτώματος.)

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀνθέμιέ μου! Τέκνον περιπόθητον!  
(Πίπτει τὸ διασκήνιον.)

## ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

Τὸ Βαλανεῖον «Ἀρκαδιαναί» πρὸς ἔω τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Εὐρεῖα μαρμάρινος αὐλὴ, κατατείνουσα  
μέχρι τῆς θαλάσσης, καὶ ὑπὸ εὐπετοῦς στοᾶς περιβαλλομένη. Ἐν τῷ μέσῳ ἀλουργὸς κίων, φέρων ἄγαλμα  
τῆς Θεοδώρας, καὶ περὶ ἐπὶ βάθρων ἕτερα συμπλέγματα, χαλκᾶ καὶ μαρμάρινα, ὑπὸ διανθῶν θάμνων  
περιστοιχιζόμενα. Μεταξὺ αὐτῶν ἐδῶλια, ἐφ' ὧν κάθηνται διάφοροι θαμῶνες. Ἐπὶ τοῦ μετασκηνίου  
φαίνεται ἡ Προποντίς. Ἀκάτιον φέρον τὸν ΠΡΟΚΟΠΙΟΝ, τὸν ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΝ, τὸν ΑΜΑΝΤΙΟΝ, τὸν  
ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΝ, τὴν ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ, τὴν ΚΟΜΙΤΩ, καὶ τὸν ΨΟΗΝ, προσπλέει εἰς τὴν κρηπίδα τῆς αὐλῆς,  
καὶ πρῶτος ἐκπηδᾷ ὁ Ἀρεοβίνδος.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ἔ, τί λέγετε; Ὑπῆρξεν ἡ περιγραφή μου,  
ὑπερβολικὴ;

ΑΜΑΝΤΙΟΣ, ἐκπηδῶν ἐπίσης.

Οὐχί, τῇ ἀληθείᾳ. Πράγματι θαυμάσιον  
τὸ βαλανεῖον τοῦτο.

(Βοηθοῦσι τὴν Χρυσομαλλῶ καὶ Κομιτῶ, αἵτινες  
ἀποβιβάζονται καὶ οὗται μετὰ τῶν λοιπῶν.)

ΨΟΗΣ.

Ἐγὼ ἐκλέγω αὐτὸ ὡς μόνιμον κατοικίαν.  
Πλανηθεῖς ὡς ὁ Ὀδυσσεύς, καὶ ἀνδραγαθή-  
σας ὡς ὁ Κορυθαίολος Ἐκτωρ, ἀπέκτησα  
βεβαίως τὸ δικαίωμα τῆς ἀναπαύσεως.

ΚΟΜΙΤΩ.

Ἵσως μάλιστα σοὶ ὀφείλεται καὶ ἀνδριάς,  
ἐὰν γνωσθῇ ποτε πόσον συνετέλεσας εἰς τὴν  
κατάκτησιν τῆς Λιβύης καὶ Ἰταλίας.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐπατήσαμεν τὸν πόδα εἰς  
Κωνσταντινούπολιν μεταπίπτομεν ἀπὸ ἐκπλή-  
ξεως εἰς ἔκπληξιν. Οἶαι λαμπραὶ οἰκοδομαί!  
Οἶα μεγαλοπρέπεια καὶ ζωηρότης!

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Παρήλθε σχεδὸν ἔτος ἀφ' οὗ ἐπανε-  
καμψα ἔγώ, καὶ ἀκόμη διατελῶ ὑπὸ τὸ θάμ-  
βος.



ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Πῶς ἀστράπτουσι τὰ μάρμαρα ταῦτα!  
Μόλις ὑποφέρουσι τὴν λάμψιν οἱ ὀφθαλμοί.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ, δεικνύων τὰ διάφορα συμπλέγματα.

Ἴδετε τί ἀριστουργήματα. Ἐν αὐτοῖς ἀναζῇ  
ὁ Ἀθηναῖος Φειδίας, καὶ ὁ Σικυώνιος Λύ-  
σιππος.

ΚΟΜΙΤΩ, ἵσταμένη πρὸ τοῦ ἀνδριάντος.

Ἴδου ὁ περίφημος ἀνδριὰς τῆς Θεοδώρας.  
Καταπληκτικὴ ὁμοιότης.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ὁφείλε τὴν τιμὴν ταύτην ἡ πόλις εἰς τὴν  
Βασίλισσαν, ἣτις ἐπροίκισεν αὐτὴν διὰ τοιού-  
των θαυμάτων.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Εἶπε μᾶλλον, ἣτις ὑπῆρξεν ἡ ψυχὴ τῆς  
περικλεοῦς ταύτης βασιλείας, καὶ μετέβαλε  
τὴν ὄψιν τῆς οἰκουμένης.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ὅταν ἀναλογίζωμαι ὅτι διετέλεσε ποτὲ  
ἀπλὴ ἡμῶν σύντροφος.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Τοῦτο ἀκριβῶς παρέχει τὸ μέτρον τῆς  
μεγαλοφυΐας, ἣτις ἀνῆρπασεν αὐτὴν εἰς  
τοιοῦτον ὕψος.

ΨΟΗΣ.

Κᾶτι ἐμυρίζετο, ὅτε μοι ἔστρεφε τὰ νῶτα.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Καὶ ἡμεῖς ἄλλοτε ἐξυφαίνομεν κατ' αὐτῆς  
συνωμοσίας.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ἡ νεότης τυφλώττει πολλάκις, ἀλλ' ἔκ-  
τοτε ἀπεπλύναμεν εἰς τὸ αἷμα ἡμῶν τὸ  
ἁμάρτημα.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ἐν ᾧ ἀφ' ἐτέρου γενναιοφρόνως ἐλη-  
σμόνησαν αὐτὸ οἱ Βασιλεῖς.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Λέγουσιν ὅτι ἡ Αὐτοκράτειρα πάσχει ἀπό  
τινος δεινῶς.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Μετὰ τὸ δυστύχημα ἐκείνο τῆς ἁγίας  
Σοφίας, καὶ τὴν αὐτοχειρίαν τοῦ Ἀνθεμίου,  
διακναίεται ὑπὸ σφοδρᾶς μελαγχολίας, καὶ  
φθίνει ὁσημέραι.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ἀνυπολόγιστος ἀληθῶς συμφορά.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Τὸ δὲ περιέργον ὅτι ὅμοια περίπου πάσχει  
καὶ ἡ Αὐτοκρατορία. Ἐσχάτως ἀκόμη διε-  
τέλει εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης, καὶ ἤδη  
πολλαχόθεν ἐκδηλοῦνται σημεῖα μαρασμοῦ.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Πρῶτον τοιοῦτον ὑπῆρξεν ἡ ἀπομάκρυνσις  
τοῦ Καππαδόκου.

ΚΟΜΙΤΩ.

Ἐμάθετε τὰ τελευταῖα τοῦ δειλαίου τού-  
του συμβάντα;

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Μένει νομίζω πάντοτε εἰς τὴν Αρτάκην.

ΚΟΜΙΤΩ.

Ἀπατᾶσαι. Ἐκεῖ ἔζη μεγαλοπρεπῶς, οὐδέ-  
ποτε ἱεουργῶν, ὅπως μὴ παρακλυθῇ ἐν-  
δεχομένη αὐτοῦ ἀνάκλησις. Ἀλλὰ τοῦτο  
ἀκριβῶς ἠρέθισε τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ, οἵτινες  
ἐπέσπευσαν τὴν ὀριστικὴν καταστροφὴν.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Καταστροφὴν; Ἄλλ' ὁποίαν;





#### ΚΟΜΙΤΩ.

Ἦκούσατε βεβαίως ὅτι ὁ μισητὸς τῆς Κυζίκου Ἐπίσκοπος Εὐσέβιος, καθ' οὗ μάτην ἀνιητέθησαν οἱ κάτοικοι, ἐδολοφονήθη τέλος ἐν τῇ ἀγορᾷ ὑπὸ νεανιῶν τινων τῆς πόλεως ἐκείνης. Τοῦ Καππαδόκου καταφερομένου σφοδρῶς κατὰ τοῦ Εὐσεβίου, ἐγεννήθη ὑπόνοια ὅτι οὗτος παρεσκεύασε τὴν ἐπιβουλήν. Φαίνεται δὲ ὅτι οὐχὶ ἄνευ λόγου, διότι οἱ Συγκλητικοί, οἱ ἀποσταλέντες, ὅπως διερευνήσωσι τὸ πρᾶγμα, πρῶτον μὲν καθεῖρξαν αὐτόν, καὶ εἶτα, στήσαντες γυμνὸν ἐν μέσῳ, ὡς ληστήν ἢ λωποδύτην, καὶ ἀπηνῶς τύποντες ἐξήτασαν αὐτόν. Ἀλλ' οὐδὲν ἀνεκαλύφθη θετικόν, δι' ὃ καὶ ἀφήκαν αὐτῷ τὴν ζωὴν, ἀφαιρέσαντες δὲ πᾶσαν τὴν οὐσίαν, καὶ περιβαλόντες εὐτελὲς ἱμάτιον, ἀπέστειλαν διὰ πλοίου εἰς Αἴγυπτον, ἣν διέσχισεν ἐπαιτῶν μέχρι τῆς Ἀντινόου πόλεως, ὅπου νῦν εὐρίσκεται.

#### ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Βαρεῖαν ἀπέτισε δίκην πάντων αὐτοῦ τῶν ἀνομημάτων.

#### ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Οἶον τέλος δι' ἄνδρα συνταράξαντα τὴν ὑφήλιον, ἀναγραφέντα εἰς τοὺς Πατρικίους, καὶ ἀναβάντα εἰς τὸν δίφρον τῶν Ὑπᾶτων.

#### ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Ἔτι δεινότερα μοι φαίνεται ἡ τελευταία δίκη τοῦ Βελισαρίου, διότι ἐκεῖνος περιφανεστέρας παρέσχεν ὑπηρεσίας, καὶ οὐδένα ποτὲ ἠδίκησε.

#### ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ἀληθῶς σκοτεινὴ ἡ ὑπόθεσις αὕτη.

#### ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Οὐδαμῶς ἀμφιβάλλω περὶ τῆς ἀθωότητος τοῦ Στρατάρχου, ἀλλὰ πρωτοφανὴς συνδρομὴ περιστάσεων ἐφαίνετο ἐνοχοποιούσα αὐτόν.

#### ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Ποίων περιστάσεων; Ἐὰν ἀπεσύρθη εἰς τὰς Ῥουφινιανάς, καὶ ἀπεμακρύνθη τῆς αὐλῆς, ἐπαρκὴς νομίζω λόγος τὸ συμβᾶν αὐτῷ δυστύχημα.

#### ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Σύμφημι. Ἀλλ' ἀναμφίλεκτον οὐχ ἦττον ὅτι Ἀβλάβιος ὁ Μελτιάδου, ὁ ἀργυροπράτης Μάρκελλος, καὶ Σέργιος, ὁ ἀνεπιὸς τοῦ Κουράτωρος Ἀνθερίου, συνώμοσαν κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ Αὐτοκράτορος. Ὁ Ἀβλάβιος ἔλαβε μάλιστα 50 λίτρας χρυσίου παρὰ τοῦ Μάρκελλου. Ἀποφασίσαντες δὲ τὴν ἀναίρεσιν τοῦ Βασιλέως καθ' ἣν ὥραν κάθηται ἐν τῷ τρικλίνῳ, ἔστησαν πιστοὺς αὐτῶν ἀνθρώπους, ἵνα θορυβήσωσι κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐπιβουλῆς. Γνωστὸν ἐπίσης ὅτι οὗτοι ἀνεκοίνωσαν τὴν πρόθεσιν αὐτῶν τῷ Κόμητι τῶν Φοιδεράτων Εὐσεβίῳ, καὶ τῷ Λογοθέτῃ Ἰωάννῃ, υἱῷ τοῦ Δομετιόλου, ὅστις ἐπρόδωκεν αὐτούς.

#### ΚΟΜΙΤΩ.

Ἐφωράθησαν καθ' ἣν ὥραν εἰσέδουον εἰς τ' Ἀνάκτορα. Ὁ Μάρκελλος ἡτοχειριάσθη, ἀλλ' ὁ Σέργιος, καταφυγὼν εἰς τὸν Ναὸν τῆς Θεοτόκου τῶν Βλαχερνῶν, ἀπεσπάσθη ἐκείθεν, καὶ ἀνακρινόμενος, κατήγγειλεν ὡς συνενόχους τοὺς ἀργυροπράτας Ἰσάκιον καὶ Βίτον, οἰκείους τοῦ Βελισαρίου, καὶ τὸν Ὑποπτίωνα αὐτοῦ Παῦλον.

#### ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Οὗτοι δὲ πάλιν ὡμολόγησαν τῷ Ἐπάρχῳ τῆς πόλεως Προκοπίῳ, καὶ τῷ Κοιαιστορὶ Κωνσταντίνῳ, συμπαρακαθημένου τοῦ ἀντιγραφέως Ἰουλιανοῦ καὶ τοῦ Ἀσηκρήτις Ζηνοδώρου, ὅτι ὁ Βελισάριος διετέλει ἐν γνώσει τῶν τεκταινομένων.

#### ΚΟΜΙΤΩ.

Προσέθηκαν μάλιστα ὅτι ὠρέγετο τῆς ἀνωτάτης ἀρχῆς.



ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Οἱ ἄθλιοι. Τὰ πάντα τῷ Στρατάρχῃ ὀφείλοντες, ἐπωλήθησαν εἰς τοὺς φθονοῦντας τὰς λαμπρὰς αὐτοῦ τύχας. Παρέστην ἐγὼ εἰς τὸ Σιλέντιον Κόμβεντον, τὸ συγκληθὲν ἐνώπιον τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ τοῦ Πατριάρχου Εὐτυχίου, οὐδὲ εἶδον ποτὲ θέαμα κατανυκτικώτερον. Ὅτε προσῆλθεν ὁ Βελισάριος, καταβεβλημένος, ἀλλ' ἐξόχως μεγαλοπρεπής, καὶ στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ μεγάλου ξίφους τοῦ κατακτήσαντος τρεῖς Ἡπείρους, πάντες οἱ παρακαθήμενοι μεγιστάνες ἀνηγέρθησαν μηχανικῶς, ὅπως χαιρετίσωσι τὸν ὑπόδικον ἥρωα.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Τὸ παράδοξον ἐστὶν ὅτι ὁ Στρατάρχης, ὅτε ἤκουσε τὴν κατηγορίαν, ἔμεινε σιγῶν καὶ ἀναπολόγητος.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Οὐδόλως ἐξέπληξε τοῦτο τοὺς γνωρίζοντας τὸν ἀγέρωχον αὐτοῦ χαρακτήρα. Εἰς τοιαύτας συκοφαντίας ἐθεώρησε μόνην κατάλληλον ἀπάντησιν τὴν περιφρόνησιν.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Καὶ ὁμῶς τοῦτο δυσηρέστησε τὸν Αὐτοκράτορα. Καίτοι οὐδὲν ἀπεδείχθη, καίτοι ἐπιμόνως ἐμεσίτευσε παρὰ τῇ Θεοδώρα ἡ Ἀντωνίνα, ὁ Στρατάρχης καθηρέθη πάντων αὐτοῦ τῶν ἀξιωμάτων καὶ περιωρίσθη εἰς τὰς Ῥουφινιανάς.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι τὸ ἀδίκημα τοῦτο ἔσται ὀλέθριον διὰ τὸ Κράτος. Τὰ ἐν Ἰταλίᾳ πράγματα προσέλαβον χαρακτήρα σοβαρώτατον, καὶ οὐδέποτε ἦν ἀναγκαιοτέρα τοῦ Βελισαρίου ἡ παρουσία.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Οὐ μόνον τὴν Ῥώμην ἐδήλωσεν αὐθις ὁ Τωτίλας, οὐ μόνον ἀνέκτησε τὴν Σικελίαν,

τὴν Σαρδόνα, καὶ τὴν Κόρσικαν, ἀλλὰ καὶ δεινῶς ἐλεηλάτησε διὰ τριακοσίων μακρῶν πλοίων τὴν Κέρκυραν, τὴν Νικόπολιν, τὴν Ἀρχισον, καὶ τὰ περὶ Δωδώνην χωρία.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Φαίνεται βέβαιον ὅτι ἀπεφασίσθη ἡ ἀποστολὴ κραταιᾶς κατ' αὐτοῦ στρατιᾶς, ἧς ἡ ἡγεμονία ἀνατεθήσεται τῷ Ναρσῇ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Κατ' ἀρχὰς διωρίσθη ὁ Πρίγκηψ Γερμανός, ὁ περιφανὴς τοῦ Αὐτοκράτορος ἀνεψιός. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἀπεβίωσεν αἴφνης ἐν Σαρδικῇ, ἐν ᾗ ἔχρρει ἤδη πρὸς τὴν Ἰταλίαν.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Δεινὸν ὄντως δυστύχημα. Ὁ τοσοῦτον κατὰ τῶν ἀρκύων βαρβάρων κλεισθείς, ἴσως ἐν εὐρυτέρῳ σταδίῳ ἀνεδείκνυτο μέγας ὄντως Στρατηγός.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Ἀναμφισβήτητα καὶ τοῦ Ναρσοῦ τὰ σπάνια χαρίσματα, ἀλλ' εἰς ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ Βελισάριος.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ἐκεῖνος καὶ τὸν Ναρσὴν ἀνέδειξε, προσλαβὼν αὐτὸν ἐπίκουρον ἐν Ἰταλίᾳ.

ΚΟΜΙΤΩ.

Φαίνεται ὅτι ἐπετεύχθη πρὸς τούτοις σύμμαχία μετὰ τῶν Λομβαρδῶν, οἵτινες ὠφελούμενοι ἐκ τῶν συμφορῶν τῶν Γότθων, ἀποκατέστησαν εἰς τὰς ὑπωρείας τῶν Ἀλπεων.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΟΣ.

Τοῦτο ἀληθῶς σπουδαῖον.

ΚΑΛΛΙΓΟΝΟΣ.

Εὐχερέστερον οὕτω καθίσταται τὸ ἐγχεῖρημα.





ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΩ.

Τὸ πρόσωπον τῆς Προποντίδος ἤρχισε  
ρυτιδούμενον, καὶ τοῦ Αἰόλου αἱ διαθέσεις  
φαίνονται ἀμφίβολοι. Τί λέγετε; Καίρὸς  
νομίζω.

ΨΟΗΣ.

Ναί, ναί, ἄγωμεν. Τὸν ἐπὶ ξηρᾶς ἡρωϊσμόν  
μου γνωρίζετε, ἀλλ' οὐδόλως μοὶ ἀρέσκει ἡ  
θάλασσα.

ΑΜΑΝΤΙΟΣ.

Ὡστε, ἐὰν ἐπισκιάσῃς ποτὲ τοὺς Μαρα-  
θωνομάχους, οὐδένα τρέχουσι κίνδυνον οἱ  
ἐν Σαλαμῖνι πεσόντες.

ΨΟΗΣ.

Ὅχι, τῇ ἀληθείᾳ. Ὁ στέφανος αὐτῶν  
οὐδόλως ταράττει τὸν ὕπνον μου.

(Ἐν ᾧ ἐπιβιβάζονται πίπτει τὸ διασκήγιον.)

## ΣΚΗΝΗ Ζ'.

Ἡ λαμπρά τοῦ Κομβέντου αἴθουσα ἐν τῇ Χαλκῇ. Τὸ ἔδαφος καὶ οἱ τοῖχοι κεκαλυμμένοι διὰ πολυχρῶν  
μαρμάρων, ὁ δὲ θόλος τῆς ὀροφῆς διὰ ψηφωτῶν εἰκόνων. Ἐν τῷ μέσῳ διακρίνονται ὁ Ἰουστινιανὸς καὶ  
ἡ Θεοδώρα, ἐορτάζοντες νικητήρια ἐπὶ τῇ προσελεύσει τῶν δορυαλῶτων Βασιλέων τῶν Γότθων καὶ Βαν-  
δήλων, ἐν ᾧ περὶ ἴσεται ἡ Σύγκλητος, ἀπονέμουσα ἰσοθέους τιμὰς. Περὶ τὴν εἰκόνα ταύτην εἰσὶν  
ἕτεραι, παριστῶσαι τὴν ἄλυσιν παμπληθῶν πόλεων τῆς Λιβύης καὶ Ἰταλίας, καὶ διαφόρους τοῦ Βελισαρίου  
νίκας, ὅστις ἐπάνεισι παρὰ τὸν Βασιλέα, ἀκραιφνὲς ἔχων τὸ στράτευμα, καὶ ἄγων ὡς λάφυρα Βασιλείας  
ὅλας, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐταῖς ἑξαίσια. Εἰς τὸ κέντρον τῆς αἰθούσης μεγάλη τράπεζα. Ὁ ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ  
καὶ ὁ ΠΗΓΑΣΙΟΣ συνομιλοῦσιν εἰς τὰ ἔμπρὸς τῆς σκηνῆς.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἡ Θεοδώρα σήμερον παρίσταται,  
καθ' ἃ μανθάνω, εἰς τὴν συνδιάσκεψιν.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ἐβελτιώθη ἡ κατάστασις αὐτῆς;

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Οὐδόλως, οἴμοι. Πᾶσαι αἱ προσπάθειαι  
ὥς οἱ Ἀσκληπιάδαι καταβάλλουσιν  
ὑπῆρξαν ἄχρι τοῦδε ἀτυχέσταται.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Θρυλλεῖται ὅτι προσεχῶς ἀπέρχεται  
εἰς Βιθυνίαν.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Διωρίσθησαν αὐτῇ  
αἱ θερμαὶ τοῦ Πυθίου. Ἐτοιμάζεται  
ἡ συνοδεία, χιλιάδες τέσσαρες

τῶν Κουβικουλαρίων, καὶ Πατρίκιοι  
πολλοί, καὶ μεγιστάνες, καὶ Σπαθάριοι.  
Ταῖς ἐκκλησίαις καὶ μοναῖς δοθήσονται  
βεβαίως δῶρα πανταχοῦ πολύτιμα,  
ἀλλ' ἐλαχίστη ἔσται ἡ ὠφέλεια  
φοβοῦμαι ἄλλως.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Πλὴν πρὸς τί ἐκτίθεται  
εἰς ἐνοχλήσεις τότε; Τὰ συμβούλια  
καμάτους καὶ μερίμνας συνεπάγονται.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Εἰσέτι μέγα δείκνυσιν ἡ ἀσθενὴς  
ἐνδιαφέρον εἰς τοῦ Κράτους τὰς πληγὰς,  
καὶ τὰς ἀλλεπαλλήλους ὅτε ἤκουσε  
καταστροφάς, ἐφάνη νέαν δύναμιν  
ἀναλαβοῦσα πρὸς μικρόν, καὶ ἤτησε  
τοῦ συμβουλίου πρὸ αὐτῆς τὴν σύγκλησιν.



ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Γενναία ὄντως καὶ μεγάλθυμος γυνή.  
Ἐὰν συμβῇ τι ἀπευκατῶν, ἔσονται  
δεινὰ διὰ τὸν θρόνον αἱ συνέπειαι.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἦ μάλλον ἔσται τότε ἀναπόφευκτος  
ὁ ὄλεθρος τῶν ὅλων. Δεισιδαίμονα  
οὐδέποτε μὲ εἶδες, ἀλλ' ἀλλόκοτα  
ἐν τούτοις ἐπ' ἐσχάτων τὰ συμβαίνοντα.  
Τὸ Κράτος ἦνθει καὶ ἠπλοῦτο πανταχοῦ  
ἐνόσῳ τὰς ἡνίας ἡ Βασίλισσα  
ἐκράτει. Πλὴν ἡ νόσος αὕτη πρὸ μικροῦ  
ἐκείνην μόλις ἀπηνῶς προσέβαλεν,  
ἐνέσκησαν φρικτὴν δυστυχήματα,  
σεισμοί, λοιμοί, πλημμύραι, καὶ καταστροφαί,  
ὥς εἰ τοῦ κόσμου ἤγγιζε τὸ τέλος.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ναί,

παράδοξον, ὥς λέγεις. Συνεδέθησαν  
ἀδιарρήκτως μετ' αὐτῆς τοῦ στέμματος  
ἀνέκαθεν αἱ τύχαι.

(Ἀναπετάννυται ἡ θύρα, καὶ παρατάττονται Σχο-  
λάριοι.)

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Οἱ Τρισαύγουστοι.

(Εἰσέρχεται ἡ ΘΕΟΔΩΡΑ, μόλις βαδίζουσα, καὶ βαστα-  
ζομένη ὑπὸ τοῦ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ καὶ τῆς ΜΑΚΕΔΟ-  
ΝΙΑΣ. Ἀκολουθοῦσιν ὁ ΣΟΛΟΜΩΝ, ὁ ΠΡΙΣΚΟΣ,  
ὁ ΛΕΩΝ, ὁ ΕΥΔΑΙΜΩΝ, ὁ ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ, καὶ ὁ  
ΠΑΥΛΟΣ. Ὁ ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ, καὶ ὁ ΠΗΓΑΣΙΟΣ  
προσκλίνουσιν ἐδαφιαίως, μεθ' ὃ κἀθηνται πάντες,  
πλὴν τῆς Μακεδονίας, ἣτις μένει ὀπισθεν τῆς Θεο-  
δώρας.)

## ΣΚΗΝΗ Η΄.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ οἱ παρεισελθόντες.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Δεινὰ μεγάλα ἐφ' ἡμῶν ἐνέσκησαν,  
ὦ ἄρχοντες, ἐξαίφνης, καὶ μοι φαίνεται  
κεχολωμένη καθ' ἡμῶν ἡ πρόνοια,  
ἀλλ' ἴσως αὖθις ἐξευμενισθῇ μικρὸν  
ὁπόταν ἴδῃ ὅτι καταβάλλομεν  
τὴν εἰς ἀνθρώπους δυνατὴν προσπάθειαν  
πρὸς θεραπείαν τῶν κακῶς ἐχόντων. Ἐν  
ἐν τούτοις μετριάζει νῦν τὸ ἄλγος μου,  
ἡ ἐπελθοῦσα φανερά βελτίωσις  
ἐν τῇ ὑγείᾳ τῆς Ἀνάσσης.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Αἷσιος

διὰ τὸ Κράτος τοῦτο ἅπαν οἰωνός!

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Ὅν γηθοσύνης χαιρετίζομεν.

ΘΕΟΔΩΡΑ, βαίῃ τῇ φωνῇ.

Θερμῶς

εὐχαριστῶ. Πλὴν ποῖα τὰ νεώτερα;

ΛΕΩΝ.

Τὸ πρῶτον, καὶ τὸ πάντων σπουδαιότατον,  
ἐστὶν ἡ τῶν βαρβάρων νέα εἰσβολή  
παρὰ τὸν Ἰστρον.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ἐκ σεισμοῦ κατέπεσαν

ἐν Δαρδανίᾳ, ὥς γνωστόν, προχώματα  
ἐκ τῶν πρωτίστων εἴκοσι καὶ τέσσαρα,  
ἐν οἷς καὶ τὸ τῶν Σκούπων.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ὁφελούμενος

ὁ Ζαβεργὰν ἐκ τούτου, Ῥῆξ πανίσχυρος



τῶν Κοτριγούρων Οὔννων, ἐπεχείρισεν  
ἐπίθεσιν ἐκ νέου.

ΠΑΥΛΟΣ.

Τὸν Δεκέμβριον,  
κρυσταλλωθέντος ἐντελῶς τοῦ ποταμοῦ,  
μετὰ μεγάλου διεπέρασε στρατοῦ,  
καὶ τὴν Σκυθίαν καὶ Μοισίαν διελθών,  
αὐτὴν τὴν Θράκην πρὸ μικροῦ προσέβαλε.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Εἰς τὰ καταπεσόντα ὀχυρώματα  
δικαίως πεποιθότες, ἀπεστείλαμεν  
τὸ πλείστον μέρος τῶν δυνάμεων ἡμῶν  
εἰς Ἰταλίαν.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ὁ Τωτίλας ἀκριβῶς,  
καθ' οὗ ἐστάλη ἐπ' ἐσχάτων ὁ Ναρσῆς,  
ἐστὶν ὁ ἐξωθήσας εἰς ἐπίθεσιν  
τοὺς Οὔννους.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Πλὴν δὲ τούτου ἐξεμάνησαν,  
μαθόντες ὅτι ἔνσπονδος ἐγένετο  
τῶν Οὔτιγούρων ὁ Ἡγέτης Σάνδλιχος,  
καὶ διὰ δύρων ἀντεμείφθη καὶ τιμῶν  
ἐκτάκτων.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Φεῦ, ὁ Πρίγκηψ ἔτι Γερμανὸς  
ἂν ἔζη, ἦσαν περιττὰ τὰ φρούρια.

ΛΕΩΝ.

Ναί, πλὴν ἐκεῖνος ἤδη ἀναπαύεται  
εἰς τῶν δικαίων τὰς σκηνάς, καὶ μέγιστος  
ἡμᾶς καὶ αὐθις ἀπειλεῖ ὁ κίνδυνος.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Τὴν στρατιὰν εἰς τρία διελὼν αὐτοῦ  
ὁ Ζαβεργάν, τὴν πρώτην μοῖραν ἔπεμψεν  
εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν ἐτέραν ὥρισε  
διὰ τὴν Θράκην, καὶ αὐτὸς ἡγούμενος  
πολυαρίθμου ἱππικοῦ, κατέρχεται,  
δηῶν καὶ καίων τὰ χωρία καθ' ὁδόν,  
πρὸς τὴν τοσαῦτα πάσχουσιν πρωτεύουσιν.

ΠΑΥΛΟΣ.

Τὴν Κίβηριν καὶ Θῆσκον ἐγκατέλιπον  
καὶ Ἀφροδισιάδα αἱ μικραὶ φρουραί.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Εἰς μόνον ἔτι τὸ μακρὸν ἐλπίζομεν  
ἐν μέρει τείχος, ἀλλ' ἂν τοῦτο διαβῇ,  
ἀφεύκτως ἐκπορθεῖται τὸ Βυζάντιον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Σπαθάριε, τί λέγεις;

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἔχει δίκαιον.  
Ἡ πόλις κατελείφθη ὅλως ἔρημος  
φυλάκων, καὶ μεγάλως ὁ περίβολος  
ἐκ τοῦ σεισμοῦ ἐσχάτως ἔπαθε.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Δεινὴ  
ἡμῶν ἡ θέσις ἀληθῶς. Τί λέγετε;  
Τί ποιητέον;

ΠΑΥΛΟΣ.

Ἴσως μέρος τοῦ στρατοῦ  
ἀνακαλοῦντες. . .

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ὁ στρατὸς κατέπλευσεν  
εἰς Ἰταλίαν ἤδη, καὶ ὁ Ζαβεργάν  
τῆς πρωτεύουσας ἀπειλεῖ τὰ πρόθυρα.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Τοὺς περιοίκους πάντας ἂν ἀθροίσωμεν  
ἀμέσως. . .

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἦδη τούτων κατετάχθησαν  
οἱ πλείστοι.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἄναξ, ἐν τῇ ὥρᾳ τῇ δεινῇ  
σωτήρα ἓνα μόνον βλέπω, πρὸς αὐτὸν  
ἀνενδοιάστως ἀποτάνητι.



ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Καί πῶς  
καλεῖται οὗτος, φίλη;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Βελισάριος.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἐκεῖνος! Πλὴν γινωρίζεις ὅτι πρὸ καιροῦ  
νομίμως καθηρέθη.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐθεώρησα  
αἰέποτε τὸ μέτρον τοῦτο ἄδικον,  
καὶ τότε πεποιθότως μεσιτεύσασα  
ὑπὲρ τοῦ τόσας παρασχόντος εὐκλείης  
ὑπηρεσίας.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Διὰ πράξιν σοβαρὰν  
κατηγορεῖται ὁ Στρατάρχης.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Μυσαρὰ  
συκοφαντία τῶν φθονούντων ἔξοχον  
τοῦ θρόνου ὑπηρέτην.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἄλλ' ἀμφίβολον  
αὐτοῦ ἐκείνου τὴν συναίνεσιν φρονῶ,  
καὶ ἂν ἐγὼ παρῆχον πλήρη ἄφεσιν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὁ φόβος οὗτος φαίνεται μοι βάσιμος.  
Καιρίως τὸν Στρατάρχην ἡδίκησαμεν,  
καὶ ἤδη ἴσῃν τὴν ἱκανοποίησιν  
ὀφείλομεν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ὅποιαν ἄρα;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Παρ' αὐτῷ  
ἂν μεταβῆς, ὦ Ἄναξ, ἐξαιτούμενος  
εἰς τῆς πατρίδος τ' ὄνομα τὸ ἱερὸν  
τὴν ἄρωγὴν τὴν τόσον ἀπαραίτητον,  
εἰμὶ βεβαία ὅτι μαλαχθήσεται.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Εἰς ἰδιώτου οἶκον, ὦ Βασίλισσα;  
Ὁ Αὐτοκράτωρ;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οὐδεμίαν ὕψωσιν  
τῆς φαινομένης ταύτης ταπεινώσεως  
ἐφάμιλλον νομίζω.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἐχεις δίκαιον,  
καὶ τὴν ὀρθὴν σου συμβουλὴν ἀσπάζομαι.

ΛΕΩΝ.

ὦ Αὐτοκράτορ, οἷα συγκατάβασις.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Δικαίως σὲ λατρεύει τὸ ὑπήκοον.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Πλὴν τούτου δὲ τί ἄλλο νέον ἔχομεν;

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Παρατηρεῖται φοβερὰ ἐπίτασις  
ἐν τῷ λοιμῷ. Ἐφάνη κατ' ἀρχὰς μικρὰ  
ἢ δύναμις τῆς θείας ταύτης μάστιγος,  
ἀλλ' ἐπ' ἐσχάτων χιλιάδας ἀριθμεῖ  
θυσμάτων καθημέραν τὸ Βυζάντιον.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Τὰ ἔργα πάντες ἐγκατέλειψαν αὐτῶν,  
ἢ ἀγορὰ σχολάζει, ὅλως ἔρημοι  
καὶ δρόμοι, καὶ πλατεῖαι, οὔτε θόρυβος  
ἀκούεται τις πλὴν πενθίμων ὀδυρμῶν,  
καὶ οἰμωγῶν θνησκόντων.

ΠΑΥΛΟΣ.

Ἀμπεχόμενοι  
οἱ μεριστᾶνες εὐτελὲς ἱμάτιον,  
εἰς τοὺς Ναοὺς τοῦ θείου τὴν ἀντίληψιν  
ζητοῦσιν, ἀλλ' ὀλίγοι διασώζονται.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἀλειτουργήτους τοὺς νεκροὺς κομίζουσιν  
οἱ προστυχόντες.



ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ἄλλοι ρίπτουσιν αὐτοὺς  
ἐν τῇ θαλάσῃ, ἄλλοι λάκκους σκάπτουσι  
παρὰ τὰ τείχη.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Πρὸς τὸ μέρος τῶν Συκῶν  
τοὺς πύργους πάντα ἐξ αὐτῶν ἐπλήρωσαν  
τοῦ περιβόλου, ἀτελῶς στεγάσαντες  
αὐτοὺς καὶ αὖθις.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀληθῶς ἀπαίσιον.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Τὰ νέα ταῦτα κέντρα τοῦ μολύσματος  
φρικώδη δυσωδίαν διαδίδουσι,  
καὶ τῶν κατοίκων φεύγουσι περίτρομα  
τὰ πλήθη ἐξ ἐκείνων τῶν συνοικιῶν.

ΠΑΥΛΟΣ.

Θεομηνία ὄντως αὕτη στυγερὰ,  
οὐδένα σεβομένη, καὶ τῶν ἱατρῶν  
τοὺς μόχθους ἀψηφοῦσα.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Εἰς Πηλούσιον

τὸ πρῶτον ἀνεφάνη, ἐρημώσασα  
τὴν Αἴγυπτον, καὶ εἶτα θραύσιν ἄσπλαγχνον  
ἐν Παλαιστίνῃ, καὶ ἀπάσῃ τῇ μικρᾷ  
ἐποίησεν Ἀσίᾳ.

ΛΕΩΝ.

Ἦδη φαίνεται

τοῦ ἀνθρωπίνου γένους τὴν καταστροφὴν  
προτιθεμένη.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ὁ λοιμὸς ἐπήνεγκε  
συνολετήρα καὶ τὸν ἕτερον λιμὸν·  
ἐξέλιπεν ὁ ἄρτος, καὶ ἀπόλλυνται  
τῆς πείνης ὅλαι μυριάδες.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἀφειδῶς

εἰς τούτους τ' ἀναγκαῖα βοηθήματα  
δοθήτωσαν. Ληφθήτω πάσα πρόνοια

πρὸς τῶν θνησκόντων τὴν ταφὴν. Τὴν  
μέριμναν  
σοὶ ἀναθέτω, ὦ Ῥεφερενδάρει,  
τῶν Σχολαρίων βοηθοὺς παράλαβε  
χιλίους.

ΛΕΩΝ.

Ὑπακούω, ὦ Τρισαύγουστε.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Δεινότερον ἢ ὅσον ἐφαντάσθημεν  
τὴν παρελθοῦσαν ἐβδομάδα ὁ σεισμὸς  
τὸν ὄλεθρον ἐπίσης ἀπειργάσατο.  
Τοῦ περιβόλου μέγα μέρος ἔπεσε·  
πολλαὶ οἰκίαι, βαλανεῖα, καὶ Ναοὶ  
ἐξ ὀλοκλήρου κατεστράφησαν· νεκρῶν  
οὐχὶ ὀλίγαι χιλιάδες ἔμειναν  
ἐντὸς τῶν ἐρειπίων.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Τὸ περίεργον

ἐν τούτοις πᾶσιν ὅτι καὶ τὸ ἄγαλμα,  
τὸ ἐν τῷ φόρῳ Κωνσταντίνου, ἔρριψε  
τὴν λόγχην, ἣν ἐκράτει, καὶ τὸ ἔδαφος  
ἀνέσκαψε τρεῖς πῆχεις.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Δυστυχήματα

καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ Κράτους ὅμοια πολλὰ  
συνέβησαν συγχρόνως. Ἐπαθον δεινῶς  
ἡ Κῶς ἰδίως καὶ ἡ Νικομήδεια,  
καὶ Βηρυτός.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Μεγάλαι ἀνηγγέλθησαν

ἐκ τῆς Ἑλλάδος συμφοραί. Ἐσείσθησαν  
αἱ ὄχθαι τοῦ Κρισαίου κόλπου ἅπασαι,  
ἡ Βοιωτία, Ἀχαΐα, καὶ λοιπαὶ  
ἐκείναι χῶραι.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Κατεστράφησαν ὀκτῶ

σπουδαῖαι πόλεις, πρώτη ἡ Χαϊρώνεια,  
ἡ Ναύπακτος, αἱ Πάτραι, ἡ Κορώνεια,  
καὶ ἄλλαι κῶμαι παμπληθεῖς.



ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἡ θάλασσα

παρὰ τὸ Ἐχιναῖον, καὶ τὴν Σκάρφειαν  
τὴν χώραν μέχρι τῶν ὁρέων ἅπασαν  
κατέκλυσε.

ΠΑΥΛΟΣ.

Τὴν φύσιν συνετάραξαν  
τὰ γεγονότα ταῦτα. Ἐν ᾧ πέρυσιν  
ὠχρὸς ὡς ἡ σελήνη ἐπεφαίνετο  
ὁ ἥλιος, καὶ πλείστοι οὐδ' ὠρίμασαν,  
ἐκ τῶν καρπῶν, ὑπῆρξε τὸ φθινόπωρον  
θερμότερον τοῦ θέρους τοῦτο, βότρυες  
εἰς τὰς ἀμπέλους αὐθις ἀνεφάνησαν,  
τοῦ τρυγητοῦ ἀρτίως γενομένου, δις  
τὰ δένδρα αἱ ὀπῶραι ἐπεκάλυψαν,  
καὶ θάλλει ρόδων πλήθος.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἡ Ἀνάβαρζος

ἐν Κιλικίᾳ καὶ τὰ περίῃ ἔπαθον  
δεινῶς ἐπίσης.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Ὅλως ἐκρημνίσθησαν  
Σελεύκεια, καὶ Δάφνη, καὶ Δυρράχιον.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Τὴν Ἔδεσαν, μεγάλην τῆς Ὀσδρονῆς  
ἐπίσης πόλιν, πλημμυρήσας ὁ Σκιρτὸς  
ἐξ ὁλοκλήρου ἐξωλόθρευσεν σχεδόν.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἐφ' ᾧ ἐρρέθη ὁ Σκιρτὸς σκιρτήματα  
κακὰ σκιρτήσας ὅτι ταῦτα ἔπραξε.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἡ τῆς Ἀντιοχείας ὁμως συμφορὰ  
ἢ μείζων πάντων. Ἐν τῇ πόλει προστυχῶν  
ἐκείνη, διεσώθη ὡς ἐκ θαύματος.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Παραπεδήμουν τότε δυστυχῶς πολλοὶ  
ὡς ἐκ τῆς τελουμένης πανηγύρεως  
τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἀναλήψεως.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἐν ὅλοις χιλιάδες διακόσια  
πεντήκοντα νομίζω ἀπωλέσθησαν.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἐσώθησαν ὀλίγοι, ὧν διέζησαν  
τινὲς ἐφ' ὅλας ἑβδομάδας κάτωθεν  
τῶν ἐρειπίων.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ὁλεθρος δεινότατος.

Ἡ πόλις πᾶσα ἢ λαμπρὰ εἰς ἄμορφον  
σωρὸν αἰθάλης μετετράπη· ἔμειναν  
ὀρθοὶ ἐπὶ τοῦ ὅρους εὐτελεῖς τινες  
οἰκίσκοι μόνοι.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Κατ' ἀρχὰς καὶ ὁ Ναὸς

ἀντέστη ἐρρωμένως, ὃν ἀνήγειρεν  
ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, ἀλλ' ἐδάμασε  
καὶ τοῦτον τέλος τῶν φλογῶν ἡ ἔχιδνα.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ὑπῆρξεν ὄντως τρομέρον τὸ θέαμα,  
Κυρίου φόβος, καὶ βρυγμός, καὶ ὀδυρμός·  
ὁ ὑετὸς τὴν φλόγα ἐξερεύγετο,  
ἐν ᾧ τὸ πῦρ εἰς ὄμβρον διελύετο.  
Τὸ ἔδαφος κοχλάζον διερρήγνυτο,  
καὶ δι' αἰθέρος σμερδαλέοι κεραυνοὶ  
κατέπιπτον ἀπαύστως. Τὰ θεμέλια,  
σειόμενα συνάμα καὶ καίόμενα,  
ἐνέδιδον ἀμέσως, καὶ μαινόμενος  
ὁ ἄδης ἐμυκάτο.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἀποτρόπαιον·

ἀλλὰ τὸ θάρρος ἴσον πρὸς τὴν συμφορὰν  
δεικνύντες, παραυτίκα καταρξόμεθα  
τῆς ἐργασίας πρὸς ἀνοικοδόμησιν  
τῆς πόλεως.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Κληθήτω αὕτη ἐφεξῆς  
Θεοῦπολις. Τὸ θεῖον ἴσως πρὸς αὐτὴν  
ὕπαρξη οὕτως εὐμενέστερον.





ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Πρὸς δὲ  
καὶ τὰς ἑτέρας πόλεις βοηθήσωμεν,  
καὶ τὰ χωρία πάντα ὅσα τῆς στυγνῆς  
θεομηνίας τὴν ὁρμὴν ὑπέστησαν.  
Ἐφ' ὅλην τριετίαν ἐπαφίημι  
αὐτοῖς τοὺς φόρους, χορηγίας ἐπαρκεῖς  
προσθέτων ἅμα.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ὁ μισθός σου ἄξιος.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἡ ἑορτὴ ἐγγίζει τῆς Πεντηκοστῆς.  
Τῆς οἰκουμένης πανταχοῦ ψαλήτῳσαν  
πανδήμῳς λιτανεῖαι. Ἴσως ἴλεως  
φανῇ καὶ αὖθις πρὸς ἡμᾶς ὁ οὐρανός.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Πεζὸς ἐγὼ καὶ ἄνευ διαδήματος  
εἰς τὸν Ναὸν ἐν πένθει πορευθήσομαι,  
καὶ μετ' ἐμοῦ πορφύραν μόνον φέροντα  
τὰ μέλη πάντα τῆς Συγκλήτου.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Λέγεται

μετὰ δεήσεις, ἃς θρηνοῦντες ἔψαλον  
οἱ ἐν Ἀντιοχείᾳ, ὅτι πρὸς βορρᾶν  
ἐντὸς νεφέλης ὁ σταυρὸς ὁ τίμιος  
ἐξαίφνης ἐθεάθη.

ΠΑΥΛΟΣ.

Πιθανώτατον.

Διὰ τοιούτων φαινομένων συνεχῶς  
αὐτοῦ τὸ θεῖον τὰς προθέσεις ἐκδηλοῖ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Καταβληθεῖσαν βλέπω τὴν Βασίλισσαν  
ἐκ τοῦ καμάτου. Διὰ σήμερον ἀρκεῖ.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ὁ Ὑψιστος φυλάττει τοὺς δεσπόζοντας.

(Ἐν ᾧ οἱ μεγιστάνες προσκλίνοντες ἐδαφιαίως ἀπέρ-  
χονται, πίπτει τὸ διασκήνιον.)

## ΣΚΗΝΗ Θ'.

Αἰθουσα ἐν τῇ Ἀνακτόρῳ τοῦ Βελισαρίου εἰς τὰς Ῥουφινιανὰς. Ὁ ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ κάθηται ἐν μεγάλῳ  
ἀνακλίντρῳ, ἡ ΑΝΤΩΝΙΝΑ παρὰ τράπεζαν. Ἀμφότεροι πενθηφοροῦσι.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Τὴν αὐταπάρνησίν σου, Βελισάριε,  
θαυμάζω, ἀλλ' οὐδόλως συμμερίζομαι.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἰδέας διαφόρους ἔχει ἕκαστος.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Ὅποτε τοὺς Βανδήλους κατετρόπῳσας,  
καθυποτάξας τὴν Λιβύην ἅπασαν,  
καὶ τὴν λατρείαν ἐπισπάσας τοῦ στρατοῦ,  
ἀπέβαινέ σοι εὐχερὴς ἡ ἵδρυσις  
ιδίου Κράτους. Εἰς τὸν θρόνον τὸν λαμπρὸν  
τῆς Καρχηδόνης καθεσθῆις, ἀπρόσβλητος

καθίστατο, καὶ οὕτω τὸ Βυζάντιον  
αὐτὸ ἠπείλεις.

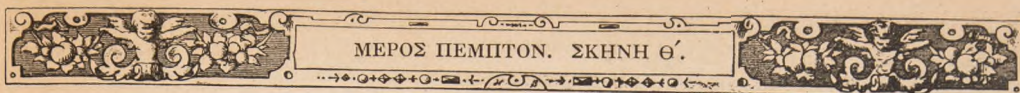
ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ὅπερ τρὶς διέσωσα.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Τοσοῦτον αὕτη φυσικὴ ἐφαίνετο  
ἡ πράξις, ὥστε ἀνεκήρυττον αὐτὴν  
ὡς ἤδη τελεσθεῖσαν οἱ παράσιτοι  
τῶν Βασιλείων, καὶ ὁ Ἀναξ ἔτρεμεν  
εἰς τὴν ιδέαν μόνην. Ἀλλ' ἀπέρριψας  
τυφλῶς τὰς συμβουλὰς μου τότε, ἤγαγες  
δεσμώτην πρὸ τοῦ θρόνου τὸν Γεμίμερα,





καὶ οὕτω πάσης ἐστερήθης ἀμοιβῆς  
τῶν εὐκλεῶν ἀγώνων.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Τὸ καθήκόν μου  
ἀπῆται τοῦτο.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Οὐ πολὺ ἀργότερον  
κατέστρεψας τῶν Γόθων τὸ Βασίλειον,  
ἐπόρθησας τὴν Ῥώμην, καὶ ἀνέκτησας  
τὴν Ἰταλίαν ὅλην. Τὴν ἀνδρείαν σου  
οἱ βάρβαροι ὀρώντες, σοὶ προσήνεγκον  
τὸ σκήπτρον αὐθορμήτως. Εἰς τὴν Ῥαύενναν  
ιδρύων νέον Κράτος, ὃ διάδοχος  
σὺ τῶν Καيسάρων ἀληθῶς καθίστασο,  
καὶ τὴν πορφύραν τότε τὴν παγκόσμιον  
διεκδικῶν, ἐλπίδας εἶχες ἀσφαλεῖς  
ἐπιτυχίας. Πάλιν συνεβούλευσα,  
ἐπέμεινα, πλὴν μάτην, ἐθελότυφος  
τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ἐσφαγιάσας,  
καὶ ὀδηγήσας πρὸ τοῦ θρόνου δέσμιον  
καὶ ἄλλον Βασιλέα, τὸν Οὐίτιγιν,  
οὐδὲ θριάμβου κἂν ἐκρίθης ἄξιος.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Εἰς τὸ καθήκον ἀκριβῶς ὑπῆκουσα.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Ἐπιφανέντων ἐν Συρίᾳ τῶν Περσῶν,  
ἐκεῖ ἐστάλης αὐθις, καὶ τὸν βίον σου  
ἐν ᾧ ἀπαύστως εἰς κινδύνους φοβεροὺς  
ἐκθέτων σύ, τὸν θρόνον προεφύλαττες,  
τὸ προσφιλές σου τέκνον ἀνηρπάζετο,  
καὶ εἰς τὸ πένθος τοῦτο τὸ ἀμύθητον  
ἀντὶ ἐτέρας ἀμοιβῆς ἐρρίπτεσο.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Μὴ ἀναξέης αἰμασσοῦσας ὤτειλās.  
Γνωρίζεις ὅτι, ἅμα γνοὺς τὸ στυγερὸν  
ἀδίκημα, τὰς σχέσεις πάσας αὐθωρεῖ  
πρὸς τοὺς ἀσπλάγχνους αὐτουργοὺς διέκοψα,  
καὶ ἀπεσύρθην ὠδε.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Ναί, πλὴν τρέμοντες  
ἐκεῖνοι πρὸ τῆς δόξης καὶ ἰσχύος σου,  
οὐδ' ἐν τῇ ἐξορίᾳ σ' ἐσεβάσθησαν  
τῇ αὐθορμήτῳ ταύτῃ. Ὁ τὸ ἥμισυ  
τοῦ κόσμου κατακτήσας, ὃ κλονούμενον  
τὸν θρόνον τρεῖς στηρίξας, ὃ τὰ στέμματα  
λακτίσας τὰ ἐννόμως προσφερόμενα,  
ἐσύρθη ὡς προδότης εἰς τὸ Κόμβεντον,  
τὰς δάφνας ἔτι φέρων τὰς αἱματηράς,  
καὶ ὡς κακοῦργος καθηρέθη.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἄδικοι  
οἱ ἄνθρωποι πολλάκις.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Ἄν διέσωσας  
τὴν κεφαλὴν σου, εἰς ἐμὲ ὀφείλεται  
καὶ τοῦτο, εἰς τὰς σχέσεις, ἃς ἐτήρησα  
μετὰ τῆς Θεοδώρας πρὸς συμφέρον σου.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Εὐγνωμονῶ σοι, ἀλλ' ὀλίγην δι' ἐμὲ  
ἡ ὑπαρξὶς ἄξιαν ἔχει πλέον.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

ὦ,  
ὁ χαρακτήρ σου οὗτος ἀπελπίζει με.  
Ἐν ᾧ ἐγὼ κοχλάζω, καὶ σφαδάζουσα  
κατὰ τῆς ἀδικίας ἐξανίσταμαι,  
σὺ διαμένεις ἀπαθής, καὶ τὴν σιγὴν  
εἰς ὕβρεις ἀντιτάσσεις καὶ εἰς προσβολάς.

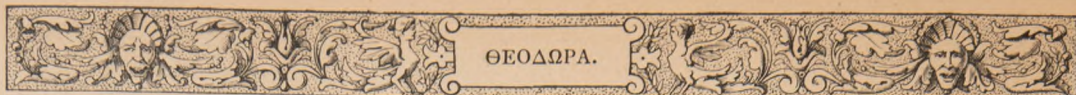
ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ὁ εἰθισμένος εἰς λεόντων ὠρυγὰς  
κρωγμοὺς κοράκων ἀψηφᾷ.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Πλὴν δάκνουσιν,  
ὡς βλέπεις, ἐπὶ τέλους καὶ οἱ κόρακες.  
Ἐν ᾧ σὺ ὠδε κατεκλείσθης, ἕτερος  
ἐν Ἰταλίᾳ τρόπαια αἱματηρὰ  
νῦν ἀνεγείρει, ὃ Ναρσῆς, τὴν δόξαν σου





ἀρπάζων, καὶ ὠρίμους τῶν θριάμβων σου  
συλλέγων ἤδη τοὺς καρπούς.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Περικλεῆς  
καὶ ὁ Ναρσῆς Στρατάρχης.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Ὅν ἐμόρφωσας  
εἰς τὴν σχολὴν σου σύ, καὶ ὅστις δίδακτρα  
εὐγνωμοσύνης ἀποδίδει σοι τανὺν.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Οὐδόλως πταίει ὁ Ναρσῆς. Διαταχθεῖς,  
εἰς τὸ πεδῖον τοῦ ἀγῶνος ἔσπευσε,  
καὶ τὸ καθήκον ἐκτελεῖ.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Ἀγγέλλεται  
εἰς δύο ὅτι τὸν Τωτίλαν ἔτρεψε  
μεγάλας μάχας, καὶ βεβαία λέγεται  
ἡ ἐντελής τῶν Γότθων κατατρόπωσις.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἐξ ὅλης ἐπὶ τούτῳ χαίρω τῆς ψυχῆς.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Σὺ χαίρεις, πλὴν ἐκείνος φρονιμώτερος  
βεβαίως ἔσται, καὶ ταχέως κραταῖος  
στεφθήσεται Μονάρχης εἰς τὴν Ῥαύενναν,  
ἐν ᾧ σὺ ὥδε μένεις ὡς κατάδικος.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Διὰ τὰς πράξεις τὰς ἰδίας ἕκαστος  
εὐθύνεται καὶ μόνας.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Βελισάριε,  
ἐν ὅσῳ ἔτι ἐφικτὸν ἀνάνηψον,  
σὲ ἱκετεύω, σύνελθε.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Καὶ τί ποιῶν,  
ὦ φίλη;

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Καίτοι ἀπελπίσας πάντας σου  
τοὺς ὁπαδούς, καὶ οὕτω παραμερισθεῖς,  
ἰσχὺν εἰσέτι τεραστίαν κέκτησαι.  
Ἐκ χιλιάδων σύγκεται ὁ οἶκός σου  
πιστῶν σου δορυφόρων, καὶ εἷς λόγος σου  
ἄρκει τὴν πρώτην ὅπως ἀποδώσῃ σοι  
ἐπιρροήν σου πᾶσαν.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἔστω, πλὴν πρὸς τί;

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Ἀπό τίνος τὸ ἄστρον τὸ μεσουρανοῦν  
ἐσχάτως ἔτι τοῦ Ἰουστινιανοῦ  
προβαίνει πρὸς τὴν δύσιν. Δυστυχήματα  
πρωτοφανή, καὶ ὄντως οὐρανόπεμπτα,  
ἐνέσκηψαν ἐξαίφνης, καὶ καθίσταται  
γενικωτέρα ὁσημέραι τῶν λαῶν  
ἡ ἀληθῶς δικαία δυσἀρέσκεια.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Λυποῦμαι διὰ τοῦτο.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Προτιμότερον  
ἐὰν ἐπωφελείσο τῆς θεόθεν σοι  
παρεχομένης οὕτω περιστάσεως.  
Πᾶν τὸ καινὸν προθύμως, ὅταν πάσχωσιν,  
ἀσπάζονται οἱ ὄχλοι, καὶ ἂν ἤθελες...

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Τί λέγεις, γύναι;

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Οὐδεμίαν παρασχὼν  
ὁ Ἰουστίνος ἀληθὴ ἐκδούλευσιν,  
τοῦ θρόνου τοὺς νομίμους ἀπεγύμνωσε  
μνηστήρας, οὓς καὶ πάντας ἐξωλόθρευεν  
ὀλίγον εἶτα ὁ Ἰουστινιανός.  
Μιμήθητι ἐκείνου τὸ παράδειγμα.  
Τὸ στέμμα, ὅπερ σὺ λαμπρὸν κατέστησας,  
κλονίζεται, καὶ αὖθις τὴν βαρύποτμον  
ἐγκαταλείπον κεφαλὴν τοῦ Ἄνακτος,  
τοῦ ἀμοιροῦντος διαδόχων. Σὺ αὐτὸ



ἀναλαβών, καὶ αὐθις ἀναστήλωσον,  
καὶ νέαν οὕτως εὐκλεᾶ ἐκδούλευσιν  
παράσχου εἰς τὸ Κράτος.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ, βιαίως ἐγειρόμενος.

Σίγα, λέγω σοι,

ἢ λησμονεῖς εἰς τίνος ὦτα πίπτουσιν  
οἱ λόγοι οὗτοι. Χρέος ἔχει ἱερὸν  
τοῦ θρόνου ὁ Στρατάρχης Βελισάριος  
τὴν ἄμυναν, καὶ πάσης, ὅθεν δήποτε  
καὶ ἂν πηγάζῃ, μυστικῆς ἐπιβουλῆς  
τὴν τιμωρίαν. Εἰς ἐμὲ κακούρημα  
προτείνεις, ὅπερ, προσαφθέν μοι, ἐν σιγῇ  
παρήλθον, ὕβριν θεωρήσας, εἰς ἐμὲ  
τοῦ θρόνου συμβουλευεῖς τὴν κατάλυσιν,  
ὃν δι' ἀπαύστων θυσιῶν ἀνίδρυσας; . . .

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Καὶ ὅστις, ἀτιμίαν ἀντὶ χάριτος  
παρέχων, ὥδε καθειργμένον σὲ κρατεῖ.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Περὶ σπασμοὺς ποικίλους πάντες ἔχουσιν  
οἱ Ἄνακτες, καὶ ἴσως παρασύρονται  
πολλάκις, ἀλλ' οὐδόλως τὸ δικαίωμα  
ἡμῖν παρέχει τοῦτο τοῦ ἐγκλήματος.  
Ἀνέκαθεν ὑπῆρξα ὁπαδὸς πιστὸς  
τοῦ Βασιλέως, καὶ πιστὸς ἀπέμεινα  
μεθ' ὅλα τὰ τοσαῦτα δυστυχήματα.  
Μὴ λησμονῆς σὺ τοῦτο τόσον εὐχερῶς,  
καὶ τὴν πορφύραν σύρης εἰς τὸν βόρβρον,  
ἦν ἔβαψα εἰς αἷμα τῆς καρδίας μου.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ, ἐγειρομένη ὀργίλως.

Καλῶς, ἂν οὕτως ἔχῃ, ἔρμαιον τυφλὸν  
τοῦ φθόνου μένε, τὴν λευκὴν σου κεφαλὴν  
πρὸ τῶν τυράννων κύπτε, καὶ τὸν τράχηλον  
διὰ τὸν βρόχον τοῦ δημίου φύλαττε.  
(Ἀντηχοῦσιν ἔξωθεν ζητωκραυγαὶ βαθμηδὸν ἐπιτει-  
νόμεναι.)

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Τί τρέχει ἄρα;

ΑΝΤΩΝΙΝΑ, χωροῦσα πρὸς τὸν ἐξώστην.

Πλήθος βλέπω ἱκανόν.

Ἴππεῖς ὑγροῦνται πολυάριθμοι.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ, βαίνων ἐπίσης πρὸς τὸν ἐξώστην.

Χρυσαῖ

στολαὶ μακρόθεν σελαγίζουσι. Πλήν, ναί,  
οὐδόλως ἀπατῶμαι. Οἱ Σχολάριοι  
ἀκολουθοῦσι. Μόνοις οὗτοι ἔπονται  
τοῖς Βασιλεῦσι.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Εἰς τὰς Ῥουφινιανὰς

ὁ Αὐτοκράτωρ;

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἀληθῶς παράδοξον.

Ποῦ ἄρα μεταβαίνει;

(Εἰσέρχεται δρομαῖος ὁ Προκόπιος.)

## ΣΚΗΝΗ Ι΄.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ ὁ ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ὁ Τρισαύγουστος  
προσέρχεται, Στρατάρχα. Πολυάριθμοι  
ἀκολουθοῦσι μεγιστάνες.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἐρχεται;

Βεβαίως ὅτι διαβαίνει ἐννοεῖς.



ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Ουδόλως. Ἡδὴ πρὸ τῆς θύρας ἔφθασε καὶ ἀφιππεύει. Ἐνθους ἅπας ὁ λαὸς τοῦ προαστείου, εὐφημῶν, παρέπεται.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Πλὴν εἰς τὸν οἶκον ἰδιώτου τοὺς σεπτοὺς οὐδέποτε ὁ Ἄναξ πόδας ἔθηκε.

(Ἀναπετάννυνται θορυβδῶς αἱ θύραι, παρατάττονται ἐκατέρωθεν πολυάριθμοι δορυφόροι καὶ οἰκέται τοῦ Βελισαρίου, καὶ εἰσερχόμενος πρῶτος ὁ ΜΑΝΔΑΤΩΡ, ἐπιφωνεῖ «Ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Ῥωμαίων. Τὰς Κεφαλὰς ὑμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνετε». Μεθ' ὃ ἐπιφαίνεται ὁ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΥ, τοῦ ΠΡΙΣΚΟΥ, τοῦ ΛΕΟΝΤΟΣ, τοῦ ΠΗΓΑΣΙΟΥ, τοῦ ΣΟΛΟΜΩΝΟΣ, τοῦ ΕΥΔΑΙΜΟΝΟΣ, τοῦ ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΥ, τοῦ ΠΑΥΛΟΥ, καὶ ἄλλης πολυαριθμοῦ συνοδείας.)

## ΣΚΗΝΗ ΙΑ΄.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ οἱ παρεισελθόντες.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ, βαθέως ὑποκλινόμενος.

Εὐχαριστίας βαθυτάτας δέχθητι ἐπὶ τῇ ὅλως ἑξαιρέτῃ χάριτι, ὦ Ἄναξ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Δὸς τὴν χεῖρα, Βελισάριε, ἀρχαίέ μου ἑταῖρε, καὶ συγχώρησον ἂν πρὸς στιγμὴν τυφλώττων σὲ ἡδίκησα. (Δίδει τὴν χεῖρα τῷ Βελισαρίῳ, ὅστις σφίγγει αὐτὴν εὐσεβάστως.)

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Αἱ πράξεις σου, ὦ Ἄναξ, ἀνεξέλεγκτοι.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἀναγνωρίζω ἐντελῶς τὸ σφάλμα μου, σοὶ ἀποδίδω τὰς ἀρχαίας σου τιμάς, καί, ὡς ὀρᾷς, οἰκέτης ἔρχομαι πρὸς σέ, τὴν ἀρωγὴν σου αὐθις ἑξαιτούμενος εἰς τῆς πατρίδος τ' ὄνομα τὸ ἱερόν.

ΠΟΛΛΟΙ.

Ὁ Αὐτοκράτωρ Ζήτη!

ΑΛΛΟΙ.

Ὁ Τρισαύγουστος καὶ ὁ Στρατάρχης Ζήτη!

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Τὴν βαθεῖάν μου εὐγνωμοσύνην σοὶ ἐκφράζω, Βασιλεῦ. Πλὴν δι' ἐμὲ παρήλθε πλέον ὁ καιρὸς τῶν εὐκλεῶν ἀγώνων. Ἴδε πρόωρος χιὼν τὴν κεφαλὴν μου πῶς ἐλεύκανε. Τὸ σῶμα ἴδε πῶς ὁ φόρτος ὁ βαρὺς κατέθραυσε τοῦ πένθους, καὶ πῶς τρέμει νῦν ὁ σιδηροὺς βραχιών.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Φίλε δέιλαιε.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ὑπερ ἐκείνης ἐκοπία διαρκῶς, εἰς στυγεροὺς κινδύνους ἐκτιθέμενος, καὶ ὅτε τέλος τροπαιοῦχος ἔστεφε τὰ ὅπλα σου ἢ νίκη, καὶ προσέτρεχεν ἐκ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς, τὰ τρόπαια, καὶ τοὺς θριάμβους πάντας δευτερεύοντα νομίζων, ἓνα, ἡδυτάτην ἀμοιβήν, τοῦ φίλου τέκνου ἀσπασμὸν ἐλάμβανε.





Ο ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ ΠΑΡΑ ΤΩΙ ΒΕΛΙΣΑΡΙΩΙ ΕΝ ΡΟΥΦΙΝΙΑΝΑΙΣ.







ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Μοὶ θαυαίεις τὴν καρδίαν.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ὁ Ταλαίπωρος!

(Πολλοὶ δακρύουσι.)

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Πλὴν λέγε, Ἄναξ, ποία ἡ συνέχεια  
τοῦ δακρυβρέκτου μύθου; Ἐν ᾧ ἔτρεπε  
τοὺς Πέρσας ἐκ δευτέρου ὁ τρισδεῖλαιος  
πατήρ, τὸ τέκνον τὸ ἀνυπεράσπιστον  
τίς ἀπευκταία καταιγὶς ἀνῆρπαζε;  
Καὶ ἤδη τῷ θραυσθέντι τί ἀπέμεινε  
πρεσβύτη, ἢ τὸ πένθος τὸ ἀκοίμητον,  
καὶ τὸ κρυφίως ῥέον δάκρυ, μέχρις οὗ  
ἡ ὥρα τέλος φθάσῃ τῆς λυτρώσεως;

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Γνωρίζω πᾶσαν τὴν σκληρὰν ὁδὸν σου,  
καί, φίλε μου ἀρχαίε, τοῦτο πίστευσον,  
τὴν συμφορὰν σου ταύτην τὴν ἀνῆκεστον  
συνεμερίσθην ἐκ τοῦ βάθους τῆς ψυχῆς.  
Ἡ Ἄνασσα πλαγίως συντελέσασα  
εἰς τὰ σημᾶντα, ἄλγος ἀπαράμυθον  
ἡσθάνθη ἐπὶ τούτῳ, ὅπερ ἔκτοτε  
εἰς νόσον μετετράπη ἐπικίνδυνον.  
Τοιαῦτα, οἴμοι, τὰ τοῦ κόσμου πράγματα.  
Ἄλλ' ὅσον ῥέει ἐν ἡμῖν τὸ ἔλαιον  
τοῦ βίου πάντες τὴν τυφλὴν ὑποταγὴν  
εἰς τὸ καθήκον χρεωστοῦμεν.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Πρὸ αὐτοῦ

οὐδέποτε, ὦ Ἄναξ, ἐνεδοίασα.

Πλὴν τί ἐγὼ πρεσβύτης πλέον δύναμαι,  
προῶρως τεθραυσμένος καὶ ἀπόστρατος;

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τί δύνασαι; Τὰ πάντα, Βελισάριε.  
Ἄρκει τὸ κλέος τῶν λαμπρῶν θριάμβων σου  
τὰ πλήθη ὅπως τρέψῃ τὰ βαρβαρικά.  
Ὁ κίνδυνος ἐπέστη φοβερώτατος,  
καὶ σὺ τὴν σωτηρίαν ἔχεις πρόχειρον.  
Τὰς χεῖρας τείνει ἡ πατρίς ἰκέτιδας,

τὰς χιλιάδας τῶν θυμάτων δείκνυσι,  
τὰς δηωθείσας πεδιάδας, τοὺς σωρούς  
τῶν καπνιζόντων ἑρειπίων, τρέμουσαν  
πρὸ τῶν βαρβάρων τὴν πρωτεύουσαν αὐτὴν,  
καὶ σὺ διστάζεις;

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Τόσον προεχώρησαν

οἱ Οὐννοι;

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Οἴμοι, ναί. Τὸ τεῖχος τὸ μακρὸν  
ἀμυντηρίων μηχανῶν στερούμενον,  
καὶ τῶν φυλάκων ὅλως ἤδη ἔρημον,  
πυρὶ τὰ πάντα καὶ σιδήρῳ φθείροντες,  
ἐπόρθησαν ῥαδίως, καὶ κατέφθασαν  
εἰς τὴν Μελαντιάδα, κύμην ἀνθηράν,  
ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ Ἀθύρα ποταμοῦ.

ΛΕΩΝ.

Σταδίων μόλις ἀφ' ἡμῶν ἀπέχουσιν  
ἐκατοντάδα.

ΠΑΥΛΟΣ.

Ἀπειλοῦσιν ἕτεροι  
τὰς Νύμφας, τὴν Δρυπίαν, καὶ Χιτούκωμιν.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Συνέλαβον σὺν ἄλλοις καὶ τὸν Σέργιον  
τὸν Βάρχου, Στρατηλάτην, καὶ τὸν Ἐδερμᾶν,  
υἱὸν τοῦ Σπαθαρίου.

(Δεικνύων τὸν Καλοπόδιον.)

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἐπεσε κρατῶν

τὸ ξίφος τεθραυσμένον.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ἐφονεύθησαν  
παρὰ τὸ τεῖχος πλείστοι. Ἐξαπέστειλεν  
ἐν τῇ ἐσχάτῃ ταύτῃ χρεία δημοτῶν  
ὁ Ἄναξ πλήθος, πλὴν τῶν ὅπλων ἄδαεῖς  
ἐφθάρησαν εὐκόλως.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Πάντες φεύγουσι  
λαβόντες οἱ ἀγρόται τὰ ὑπάρχοντα  
ἐντὸς τοῦ περιβόλου.





ΤΡΙΣΚΟΣ.

Πλὴν κατέλαβε  
καὶ τοὺς ἀστοὺς ἀκόμῃ φόβος πανικός.  
Πολιορκίας ἤδη ὄνειρεύονται,  
καὶ διαρρήξεις, καὶ σφαγὰς.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Παράλογοι  
κυκλοφοροῦσι φῆμαι, ὅτι ἔφθασαν  
πρὸ τῶν τειχῶν οἱ Οὐννοι, ὅτι ἔρριψαν  
τοῦ περιβόλου μέρος, καὶ περίτρομα  
τὰς λεωφόρους τότε περιτρέχουσι  
τὸ πλήθη, καὶ ἀθρόαι γίνονται φυγαί,  
καὶ ὠθισμοί, καὶ πτοίαι.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Πάντων τῶν σκευῶν,  
τῶν κιβωρίων, τῶν ἀγίων τραπεζῶν,  
καὶ τῶν ἀναθημάτων ἐγυμνώθησαν  
τὰ πρὸς τὴν ὄχθην ἱερά. Κομίζεται  
δι' ἁμαξῶν καὶ λέμβων πρὸς ἀσφάλειαν  
ὁ κόσμος ἐν τῇ πόλει καὶ ἀπέμειναν  
ὡς πρὸ τῆς ἀριστείας οἱ Ναοὶ κενοὶ  
καὶ ἀπηγλαῖσμένοι.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Τί ἐγένετο  
πρὸς ἄμυναν;

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ὀλίγα. Παρετάχθησαν  
παρὰ τὴν Πύλην τὴν Χρυσὴν καὶ τὰς Συκάς  
δισχίλιοι ὀπλίται καὶ ταξίARCHOI  
καὶ λοχαγοί, πλὴν πάντες οὗτοι λέγονται  
ἀδίκως στρατιῶται, ἐκ τῶν τάξεων  
τῶν Σχολαρίων προσληφθέντες.

ΠΑΥΛΟΣ.

Ἄριστοι  
διὰ μεγαλαυχίας, φαιδροεῖμονες,  
καὶ εἰθισμένοι εἰς πομπώδη δίαitan  
ἐντὸς τῶν Ἀνακτόρων, εἰς τὸ σάλπισμα  
τὸ πρῶτον ὠχρῶσι.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Οἱ Προτίκτορες  
τὰς ἄλλας πύλας, αἱ Σχολαί, οἱ Ἀριθμοὶ

φυλάττουσι, καὶ ἦλθε πρὸς ἀντίστασιν  
αὐτὸ τὸ σῶμα τῆς Συγκλήτου τὸ σεπτόν,  
πλὴν πάντα ταῦτα μᾶλλον μαρτυροῦσί σοι  
τὸ ὕψος τοῦ κινδύνου.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

ὦ, αἰσθάνομαι  
φλεγόμενον τὸ αἷμα εἰς τὰς φλέβας μου.  
Ἡ ὕβρις τῶν βαρβάρων ἡ ἀτάσθαλος  
ὀργῆς πληροῖ με, καὶ διψῶ ἐκδίκησιν.  
Τὸ κράνος δότε, τὸν πιστόν μου θώρακα,  
καὶ τὸ σφαδάζον ξίφος. Ὁ παλαίμαχος  
ἰδοὺ νεάζει καὶ ὁρμᾷ εἰς ἔφοδον.

(Κομίζεται ὑπὸ τῶν δορυφόρων ἡ πανοπλία αὐτοῦ,  
ἣν περιβάλλεται).

Ἀκούετέ μου πάντες οἱ ἀρχαῖοί μου  
ἀγωνισταὶ καὶ φίλοι; Ἐμβατήριον  
σημαίνει αὐθις τοῦ Στρατάρχου ἡ φωνή.  
Εὐρωτιώσας πρὸ καιροῦ καθάρατε  
τὰς πανοπλίας τὰς χρυσᾶς, καὶ σπεύσατε  
οἱ τῶν Βανδήλων καὶ τῶν Γόθων νικηταί.

ΠΟΛΛΟΙ.

Ὁ Στρατηλάτης Ζήτω!

ΑΛΛΟΙ.

Ζήτω, Ζήτωσαν  
ὁ Ἀναξ καὶ Στρατάρχης.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Τὴν πρωτεύουσαν  
ὕβριζει φαῦλος τῶν βαρβάρων συρφετός.  
Ἐμπρός, ἀνδρεῖοι. Μετ' ἐμοῦ εἰς θάνατον  
ἢ νέαν δόξαν!

(Παρατεταμέναι ἀνευφημῖαι.)

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Εἰς τὸ στήθος μου ἐλθέ,  
ὦ ἀληθῶς γενναῖε καὶ μεγάλυμε,  
τῶν φίλων μου σὺ πρῶτε!

(Ἐναγκαλίζεται αὐτόν. Τῇ Ἀντωνίνα.)

Χαῖρε, Δέσποινα.

Φθονῶ σε ὅτι καθωρίσθης σύζυγος  
ἀνδρὸς τοιούτου.



ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Νίκην εἰς τὰ ὄπλα σου,  
ὦ ᾽Αναξ.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

᾽Αντωνίνα, μὲ συνώδευσας  
εἰς Ἰταλίαν καὶ Λιβύην. Σήμερον  
τί πράττεις;

ΑΝΤΩΝΙΝΑ, ὑπερηφάνως, βαίνουσα πρὸς τὴν θύραν.  
Προηγούμαι.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Δὸς τὴν χεῖρά σου  
καὶ ἄγωμεν.

(Προπορεύονται μετὰ τοῦ Βασιλέως, ἀκολουθοῦσης  
τῆς λοιπῆς συνοδείας, ἐν μέσῳ ἀνεκκλήτου ἐνθου-  
σιασμοῦ.)

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἐσώθη τὸ Βυζάντιον.  
(Ἐν ᾧ ἐξέρχονται πίπτει τὸ διασκήνιον.)

## ΣΚΗΝΗ ΙΒ'.

Αἴθουσα τῆς Αὐτοκρατείας ἐν τοῖς Ἀνακτόροις. Ἡ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ κάθηται στηρίζουσα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν χειρῶν, ὅτε ἀναπετάννυται αἴφνης ἡ θύρα, καὶ εἰσέρχεται ὁ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, ὑπὸ διαφόρων ἀρχόντων ἀκολουθοῦμενος, οἵτινες ἀμέσως ἀποσύρονται. Ἡ Μακεδονία ἐγείρεται καὶ προσκλίνει ἐδαφιαίως.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἡ ἀσθενὴς τί πράττει;

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

᾽Αναπαύεται.

Περὶ τὰς πρώτας τῆς αὐγῆς μαρμαρυγὰς  
ὀλίγον ἐκοιμήθη.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τῶς διήνυσε  
τὴν νύκτα ταύτην;

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Δυστυχῶς οὐχὶ καλῶς.

Ὑπὸ δριμέων πόνων βασανίζεται,  
τὸν ὕπνον καθιστώντων δυσχερέστατον,  
καὶ μείζω οὕτω τὴν ὁρμὴν τοῦ πυρετοῦ.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Οὐδόλως ἡσυχάζει;

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Τὴν συναίσθησιν  
ἐπὶ βραχὺ πολλάκις ἀποβάλλουσα  
τοῦ πέριξ κόσμου, ἡρεμεῖ. Αἱ ἄριστοι

εἰσὶν ἐκεῖναι ὧραι, καὶ ἀμβλύνονται  
αἱ ἀλγηδόνες τότε, καίτοι σύμπτωμα  
τοῦ προϊόντος μαρασμοῦ νομίζουσιν  
οἱ ἱατροὶ τὴν νάρκην ταύτην.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Δύστηνος!

Ὅποῖον ὄντως φοβερὸν μαρτύριον!

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ὁ ὕπνος φέρει τὴν χειρίστην βάσανον.  
Ἀγριωπῶν φασμάτων πλήθος φαίνεται  
αὐτὴν διώκον τότε, καὶ παράφορος  
σφαδάζει, ἀπιστεύτους ἀνευρίσκουσα  
δυνάμεις.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τίς φυλάττει ἤδη παρ' αὐτήν;

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἐγγὺς τῆς κλίνης δέκα μένουσι Ζωσταί,  
καὶ εἰς τοὺς προθαλάμους Μανδατορισῶν  
πληθὺς μεγάλη διαρκῶς ἀλλάσσουσα.  
(Εἰσέρχονται ὁ ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ, ὁ ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ,  
καὶ ὁ ΠΗΓΑΣΙΟΣ.)



ΣΚΗΝΗ ΙΓ'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ οἱ παρεισελθόντες, ὀλίγον δὲ ἀργότερον ἢ ΘΕΟΔΩΡΑ.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ὁ Ἄναξ ἦλθεν ᾧδε;

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ, ὁρῶν τὸν Ἰουστινιανόν.

Χαίρε, Αὔγουστε.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τί τρέχει, ᾧ Κοιαίστορ;

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἐκλείσθησαν

τὰ ὄπλα ἐκ νέου.

(Ἀνοίγεται πλαγία θύρα καὶ φαίνεται ἡ ΘΕΟΔΩΡΑ, ὠχρά, λυσικόμος, λευχίμων, καὶ ὑπὸ δύο γυναικῶν βασταζομένη.)

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Κατετρόπωσε

τοὺς Ὀστρογόθους ὁ Ναρσῆς, καὶ ἅπασαν τὴν Ἰταλίαν αὐθις σοὶ ἐχείρωσε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εἰσήκουσε τὸ θεῖον τὰ δεήσεις μου.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Σύ, Ἄνασσα!

(Σπεύδουσι πρὸς αὐτὴν ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ ἡ Μακεδονία, καὶ φέρουσι πρὸς ἀνάκλιντρον, ἐν ᾧ κάθεται. Αἱ γυναῖκες μένουσιν ὀπισθεν αὐτῆς.)

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Διέγων τοῦ Κοιαίστορος

ἐκ τοῦ ἐτέρου δωματίου τὴν φωνήν, καὶ σοβαρὰς εἰδήσεις προμαντεύουσα εἰσήλθοι.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ὦντως σοβαρὰς, Βασίλισσα, καὶ χαροπὰς εἰδήσεις.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τί ἀγγέλλεται;

Εἰπὲ τὰ γεγονότα.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Εἶχε δίκαιον

τὴν ἐκστρατείαν ὁ Ναρσῆς ἀναλαβὼν ἐπὶ τῷ ὄρω ἵνα δαψιλέστατα αὐτῷ χορηγηθῶσι μέσα, ἐπαρκῆ διὰ τε τὰς μελλούσας χρείας ἀφ' ἐνός, καὶ δι' ἀρχαίων ὀφειλῶν ἀπότισιν τοῖς στρατιώταις, ὅσοι ἐπαφέθησαν ἐν Ἰταλίᾳ τῶν φρουρίων φύλακες.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τὰς τακτικὰς συντάξεις μὴ λαμβάνοντες, πρὸς τὸν Τωτίλαν οὗτοι συνεβάλλοντο, καὶ ἦν τῆς πρώτης χρείας ὅπως εἰς ἡμᾶς πιστοὶ καὶ αὐθις ἀποβῶσι.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Πράγματι

ἀοκνοτάτην προθυμίαν ἐνδεικνύς, ὀξύς, τοῖς πᾶσι συμπαθής, καὶ ἀφειδῶς γενναῖος, ὁ Στρατάρχης εἰς τὰ Σάλωνα πρωτοφανεῖς δυνάμεις συνεκέντρωσε.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Πλὴν τῶν Ἑλλήνων, οὓς ἐντεῦθεν ἔλαβε, πολυαριθμῶν πάνυ, καὶ Ἰλλυριῶν τὴν Θράκην διαβαίνων πλείστους ἤθροισε, ἐν Σαρδικῇ τὸ σῶμα προστιθεὶς αὐτοῖς τοῦ Γερμανοῦ.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Πρὸς τούτοις Αὐδοῦν, ὁ Ῥῆξ τῶν Λογγοβάρδων, δῶρα πλοῦσια δεχθεὶς, ὀπλίτας τρισχιλίους συνεῖσηνεγκε καὶ ἄλλους τόσους ὀτρηροὺς θεράποντας.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ὁ Φαλιμουθ Αἰρούλων σῶμα ἰσυχρὸν προσήλθε φέρων, καὶ τῶν Οὐννων παμπληθεὶς ὁ Δαγισθαῖος.



ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ὁ Καβάδης, ὁ υἱὸς  
τοῦ Ζάμου, αὐτομόλους τῶν Περσῶν πολλοὺς  
παρέταξε, καὶ νέος Γήπαις, Ἀσβαδος  
καλούμενος, μαχίμους τῶν ὁμογενῶν  
τετρακοσίους.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τέλος σῶμα ἱκανὸν  
ὁ Ἀρουθ εἶχε, καὶ ὠδήγει ὁμίλον  
ἀνδρῶν Ῥωμαίων Ἰωάννης ὁ Φαγᾶς.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Σὺν τῇ ἀξιολόγῃ ταύτῃ στρατιᾷ  
φθᾶς πρὸ τῆς Βενετίας, ἣτις φύλακας  
τοὺς Φράγγους εἶχε, δίοδον ἐζήτησεν  
ὡς φίλος ὁ Στρατάρχης, ἀλλ' ἡρνήθησαν  
ἐκεῖνοι.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἀφ' ἐτέρου ἐξαπέστειλεν  
εἰς τὴν Βερώνην ὁ Τωτίλας ἅπαντας  
αὐτοῦ τοὺς ἐπιλέκτους, ὅπως φράξωσι  
τοῖς Ἑλλησι τὸν δρόμον.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἀρχηγτὸς αὐτῶν  
ὠρίσθη ὁ Τεῖας, μαχιμώτατος  
ἀνὴρ, καὶ οὗτος λόχμας, τάφρους τεχνητάς,  
καὶ φάραγγας ἀνοίξας, ἐν ᾧ τέλματα  
καὶ χώρους τεναγώδεις κατελάμβανε  
παρὰ τὸν Πάδον, ἐντελῶς τὴν ἀροδοὺν  
ἀπέκλεισε.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Εἰς κόλπον τὸν Ἰόνιον  
τὰς ἐκβολὰς ποιοῦνται πλείστοι ποταμοὶ  
ναυσίποροι, καὶ ὅλως ταύτην ἄβατον  
τὴν παραλίαν ὁ Τωτίλας ἔκρινε·  
ἀλλ' ἠπατάτο, καὶ τοῦ Βιταλιανοῦ  
παραδεχθεὶς τὴν γνώμην, τοῦτον ὁ Ναρσῆς  
πανστρατιᾷ τὸν δρόμον ἠκολούθησε.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Οἱ παρὰ τὸν Ἀδρίαν κάτοικοι πιστοὶ  
νομίζω ἔτι μένουσι.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Πιστότατοι.

Δι' ἀκατίων δ' ἀφ' ἐτέρου καὶ νηῶν  
τινῶν τὰ προστυχόντα ζεύξας ρεύματα,  
πρὸ τῆς Ῥαυέννης ὁ Ναρσῆς ἀφίκετο.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Τῷ Ἰουστίνῳ καὶ τῷ Βαλεριανῷ  
ἐκεῖ συμμίζας, καὶ φονεύσας καθ' ὁδὸν  
ἐν Ἀριμίνῳ τὸν Οὐσδρίλαν, ἄρχοντα  
τοῦ ὀχυροῦ χωρίου τούτου, ἔσπευσεν  
ἀμέσως πρὸς τὴν Ῥώμην, ὅπου ἔμενεν  
ἐσκηνωμένος ὁ Τωτίλας.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Πλὴν μαθὼν  
ἐκεῖνος τὰ συμβάντα, διεπέρασε  
κατεσπευσμένως τὴν Τουσκίαν ἅπασαν,  
καὶ φθᾶς εἰς τὰς Ταρίνας, κατηλύσατο  
ἐντὸς τοῦ ὅρου Ἀπεννίνου.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ὁ Ναρσῆς

ἐκεῖ ἐπίσης πορευθεὶς, παρέταξε  
τὴν στρατιὰν ἀμέσως, ὅσον οἶόν τε  
βαθὺ ποιήσας καὶ μακρὸν τὸ μέτωπον  
τῆς φάλαγγος.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Τὸ κέρας τὸ ἀριστερὸν  
αὐτὸς διψκει, μετ' αὐτοῦ παραλαβὼν  
τῶν δορυφόρων, Οὐννων, καὶ ὑπασπιστῶν  
τοὺς ἐπιλέκτους.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ὁ Φαγᾶς τὸ δεξιόν,  
ὁ Δαγισθαῖος, καὶ ὁ Βαλεριανὸς,  
ὠδήρουν.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Χιλιάδες τοξοτῶν ὀκτὼ  
ἐτάχθησαν ὀπίσω τούτων καὶ πυκνοὶ  
οἱ Λογγοβάρδαι εἶτα καὶ οἱ Αἴρουλοι.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τὸ σχέδιον τῆς μάχης ἐπιτήδειον.



## ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Εύρίσκοντο πρὸ χρόνου ἀντιμέτωποι  
αἱ στρατιαί, ὁπότε προελάσας τις  
τῶν Γόθων, Κόκας ὄνομα, προέτεινε  
μονομαχίαν. Ἐπετέθη κατ' αὐτοῦ  
ὁ δορυφόρος Ἀνζαλᾶς, καὶ δεξιῶς  
τὸν ἵππον αἴφνης κάμψας, τραῦμα καίριον  
κατήνεγκεν, ἐκθύμως ἀλαλάζοντος  
παντὸς τοῦ στρατοπέδου, καὶ τὸν αἶσιον  
ἀνευφημοῦντος οἰωνόν.

## ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ἐμάνησαν

οἱ Γότθοι τότε, ῥαγδαίως ἅπασα  
ἢ ἵππος ἐπετέθη ἄλλ' ἐπέταξε  
τὴν τῶν κεράτων ὁ Ναρσῆς ἐπέκτασιν  
μηνοειδῶς, καὶ οὕτως, ὡς ἐν σιδηρᾷ  
αὐτὴν στεφάνῃ συλλαβών, κατέκοψεν  
ἀνηλεῶς.

## ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἐν τούτοις, φθάντος πρὸ μικροῦ  
καὶ τοῦ Τεῖα, ὁ Τωτίλας ὥρμησε  
πανστρατιᾷ, καὶ μάχην συνεκρότησε  
μεγάλῃ, ἄλλ' εἰς μάτην κατεθραύετο  
ἐπὶ τῶν ἡμετέρων, οἵτινες λαμπρῶς  
καὶ ἀσαλεύτως πανταχοῦ ἐδέχοντο  
τῶν ἐπιόντων τὴν ὁρμήν.

## ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἀπέλπιδες

οἱ Γότθοι τέλος εἰς οἰκτρὰν ἐτράπησαν  
φυγὴν, καὶ μετεβλήθη εἰς ἀπλὴν σφαγὴν  
ἢ δίωξις.

## ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ἐν ὅλοις χιδιάδες ἔξ

εἰς τὸ πεδίον τοῦ ἀγῶνος ἔμειναν,  
καὶ πλείστοι ἄλλοι ζῶντες συνελήφθησαν.

## ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τοῦ σκότους ἤδη ἐπελθόντος, ἔφευγε  
μετ' ἄλλων πέντε ὁ Τωτίλας ἄγνωστος,  
ὁπότε, παίσας κρατερῶς τῷ δόρατι  
τῶν διωκόντων εἰς, ὁ Γήπαις Ἀσβαδος,  
αὐτὸν καιρίως ἐτραυμάτισε.

## ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Μακρόν

ἐγκαρτερήσας εἰς τὰς Κάπρας ἔφθασεν  
οὐχ ἦττον, ὅπου, τελευτήσας, ὡς κοινὸς  
ἐτάφη στρατιώτης ὁ πανίσχυρος  
τῶν Γόθων Ἀναξ.

## ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀληθῶς περιδοξος

ἢ νίκη αὕτη.

## ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Ἀρχηγὸν ἐκλέξαντες

οἱ Γότθοι τότε τὸν Τεῖαν, ἔφυγον  
εἰς Ῥώμην, ἧς ἐν μέρος ἐχαράκωσαν.  
Ἀλλὰ ταχέως ὁ Ναρσῆς κατέφθασεν,  
ὁμολογίᾳ τὸ Σπολήτιον ἐλών,  
καὶ τὴν Ναρνίαν καθ' ὁδόν.

## ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἀντέστησαν

εἰς τὰς ἐφόδους ἐρρωμένως κατ' ἀρχὰς  
οἱ τοῦ Τεῖα ὁπαδοί, ἄλλ' ἅπασαν  
ὁπότε εἶδον κατ' αὐτῶν τὴν δύναμιν  
ἐπερχομένην, καὶ συγχρόνως ἔγνωσαν  
ὁ Δαγισθαῖος ὅτι τὸν περίβολον  
ἐπόρθει ἤδη, ἀπογνόντες, φιλικῶς  
παρέδωκαν τὴν Ῥώμην καὶ τὸ φρούριον.

## ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Τὸ πέμπτον οὕτω ἢ κλεινὴ πρωτεύουσα  
ἔάλω, καὶ τὰς κλείδας, Ἀναξ, πέμπει σοι  
ὁ Στρατηλάτης, καταστάς κυρίαρχος  
τῆς Ἰταλίας ὅλης.

## ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ὡφελούμενος

τῶν παρελθόντων παθημάτων, σταθερῶς  
ἐκεῖ τὸν τροπαιοῦχον ἐγκαθίστημι  
Στρατάρχην. Τῆς Ῥαυέννης Ἐξάρχος καὶ Δοῦξ  
τῆς Ἰταλίας ἔστω ἐφεξῆς, τηρῶν  
ὑποχειρίους τοὺς βαρβάρους.

## ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀριστον

τὸ μέτρον τοῦτο.



ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ἀληθῶς σωτήριον.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Τὴν δόξαν τὴν προτέραν ἐπανεύρομεν.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Καὶ ἀλλαχόθεν ἀνηγγέλθη σοβαρὸν  
κατόρθωμα συγχρόνως. Ὁ Πατρίκιος  
Λιβέριος ἀπάσης ἤδη κύριος  
κατέστη τῆς Μουρκίας, ὑποχείριον  
τὴν Σευιλλίαν, καὶ Γρανάταν ἐξ ἀρχῆς  
εὐκόλως καταστήσας.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ἡ κατάκτησις  
τῆς Ἰβηρίας πάσης οὕτω ζήτημα  
τυγχάνει χρόνου.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τῶν βαρβάρων διαρκῶς  
Οὐῖσιγόθων ἐριζόντων, ἀρωγοὺς  
ὁ Βασιλεὺς Ἀγίλας προσεκάλεσεν  
ἡμᾶς.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Προθύμως, ὡς εἰκός, ἐσπεύσαμεν,  
καὶ τὰς καλλίστας ἐπαρχίας ἀμοιβὴν  
τῆς βοηθείας ταύτης ἡσφαλίσαμεν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ναί, πλὴν ἐν ᾧ εἰς χώρας ξένας τρόπαια  
δι' εὐκλεῶν ἀγώνων ἀνεγείρομεν,  
ἐντὸς τοῦ Βυζαντίου ἔτι τρέμομεν,  
καὶ φαίνονται οἱ Οὐννοι κάτω τῶν τειχῶν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Τριακοσίους παλαιμάχους ὁπαδοὺς  
συνήθροισεν ὁ ἥρως Βελισάριος,  
καὶ πλήθος μέγα ἐξ ἀστῶν καὶ ἀγροτῶν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τί μετὰ τούτων δύναται;

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Συνέλεξε

πρὸς τούτοις ἵππους παμπληθεῖς, λαβὼν  
αὐτοὺς  
παρὰ τοῦ προστυχόντος, καὶ τ' Ἀνάκτορα  
γυμνώσας.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εἶχε τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Χαράκωμα ἐδραῖον εἰς Χιτούκωμιν  
κατήρτισε, καὶ πάντα πρὸς τὴν ἔφοδον  
παρασκευάζει, ἀληθῶς ἀκάματος  
καὶ τολμηρός, ὡς νέος εἰκοσαετής.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Τῆς πεδιάδος πολλαχοῦ τὰ φρύγανα  
διὰ νυκτὸς ἀνάπτει, ὅπως τὰς πυρὰς  
ὀρῶντες, τὰς δυνάμεις παμπληθεῖς αὐτοῦ  
νομίσωσιν οἱ Οὐννοι.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Ταῦτα βέλτιστα,

ἀλλ' ἄχρι τοῦδε μένουσι τὰ πράγματα  
μετέωρα, καὶ ὅσον ἀναβάλλομεν,  
ὁ κίνδυνος δεινότερος.

(Ἀναπετάννυται ἡ θύρα, καὶ εἰσέρχονται ὁ ΣΟΛΟ-  
ΜΩΝ καὶ ὁ ΕΥΔΑΙΜΩΝ.)



## ΣΚΗΝΗ ΙΔ'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ οἱ παρεισελθόντες.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Νίκη, Βασιλεῦ,  
ἡ πόλις ἐλυτρώθη.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Θρίαμβον λαμπρὸν  
ὀφείλομεν καὶ αὖθις εἰς τὸν νικητὴν  
τῶν Γότθων καὶ Βανδήλων.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

᾽Ω, τί λέγετε!

Συνωμιλοῦμεν περὶ τούτου ἀκριβῶς.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

᾽Ολοσχερῶς οἱ Οὐννοι κατεθραύσθησαν.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Μεγάλη τότε ὄντως αὕτη καὶ κλεινὴ  
ἡ ὥρα. Πότε διεξήχθη ὁ ἀγών;

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Καθ' ὅλην ταύτην τὴν πρωΐαν. Προϊδὼν  
ὁ Στρατηλάτης τῶν ἐχθρῶν τὴν ἔφοδον,  
τοὺς εὐαρίθμους ἄνδρας, ὧν ἐγνώριζεν  
ἐκ πείρας τὴν ἀνδρείαν, ἐγκατέσπειρεν  
εἰς ἀμφοτέρας τὰς κλιτύας τοῦ στενοῦ,  
ἐνέδρας οὕτω καταστήσας διαρκεῖς.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Αὐτὸς δέ, πάντας συναθροίσας τοὺς ἀστούς,  
ἐτάχθη ἐν τῇ λόχμῃ, καὶ τοῦ Ζαβεργὰν  
φανέντος μετ' ὀλίγον, ὑπεχώρησεν  
ἐν πρώτοις, πλὴν ταχέως στρέψας, κατ' αὐτοῦ  
ὥς κλύδων ἐπετέθη ἀκατάσχετος,  
ἐν ᾧ τὸ πλῆθος, ἀλαλάζον καὶ κροτοῦν,  
τῶν ἀγροτῶν τὸν φόβον καὶ τὴν σύγχυσιν  
ἐπηύξανε.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Δοθέντος τοῦ συνθήματος,  
καὶ οἱ κρυβέντες τότε πάντες ἤρχισαν

τοὺς καταπλήκτους ἀκοντίζοντες ἐχθρούς,  
ὥς ἐν παγίδι συλληφθέντας.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἐκρυπτε

τὸ σέλας τοῦ ἡλίου ὁ κονιορτός,  
ἐν ᾧ εἰς τῆς κοιλάδος ἦν τὴν στενωπὸν  
τοῖς πολεμίοις δυσχερὴς ἡ ἄμυνα,  
καὶ μάταιον τὸ πλῆθος.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Κατεκόπησαν

ἐκεῖ αἱ πρῶται τάξεις, καὶ περίτρομοι  
ἐντὸς τοῦ στρατοπέδου κατεκλείσθησαν  
οἱ ἄλλοι.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Θρήνος, οἰμωγαὶ καὶ κοπετὸς  
ἤκούοντο μακρόθεν, πλὴν κατέπαυσαν  
ὥς εἶδον ἐφορμῶντας τοὺς ἵππεις ἡμῶν,  
καὶ ἄθικτον ἀφέντες τὸ χαράκωμα,  
οἱ βάρβαροι δρομαῖοι ἐδραπέτευσαν,  
τοῦ Βασιλέως δόντος τὸ παράδειγμα.

ΠΗΓΑΣΙΟΣ.

Τὴν δόξαν ὑπερβαίνει τῶν Θερμοπυλῶν  
ἡ νίκη αὕτη. Εὐκλεῶς ἀπέθανον  
οἱ Σπαρτιᾶται μόνον, τριακόσιοι  
ἐπίσης ὄντες, ἐν ᾧ θραῦσιν φοβερὰν  
εἰς τοὺς βαρβάρους ὁ κλεινὸς ἐπήνεγκε  
τοῦ Βυζαντίου Λεωνίδα.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τί ποιεῖ

ὁ Στρατηλάτης ἤδη;

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Τὸν στρατὸν αὐτοῦ  
μετὰ τὴν μάχην ἀναπαύει. Αὖριον  
ἐπανακάμπτει.



ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εὐφημοῦν, τὸν ἔνδοξον  
σωτήρα περιμένει τὸ Βυζάντιον.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἡ εἰμαρμένη ὅταν εὖνους δείκνυται,  
ἀφθόνως, Ἄναξ, χορηγεῖ τὰς χάριτας.  
Ἐν ᾧ ἐνταῦθα κατεθραύομεν ἡμεῖς  
τῶν ἐπελθόντων τὴν κυρίαν δύναμιν,  
ἀγγέλλεται συνάμα ὅτι ἄπρακτοι  
αἱ δύο ἐξ Ἑλλάδος περιμένονται  
ἐκ Χερρονήσου ἄλλαι μοῖραι.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Πράγματι;

᾽Ω, τοῦτο ὄντως συμπληροῖ τὸν θρίαμβον.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ.

Μακρὰν πολιορκίαν ἡ Χερρόνησος  
ὑπέστη, πλὴν ἐν τέλει ἔλυσεν αὐτὴν  
ὁ ὄντως μεγαλόνομος νέος Στρατηγός,  
ὁ Δωροθέου Γερμανός.

ΣΟΛΟΜΩΝ.

Ἀντέστησαν

κατὰ τῶν ἐφορμῶντων γενναιότατα  
ἐν Θερμοπύλαις ἀφ' ἐτέρου οἱ φρουροί,  
ἐκ τοῦ ὀλέθρου τὴν Ἑλλάδα σώσαντες.

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΟΣ.

Ὁ ἐπ' ὀλίγον σκυθρωπάσας οὐρανὸς  
ἠθρίασε καὶ αὖθις.

ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΣ.

Ἡ ὑφήλιος

τὸ γόνυ κλίνει πᾶσα πρὸ τοῦ θρόνου σου.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Νῦν ἀπολύοις, Κύριε, τὴν δούλην σου.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

᾽Ω Ἀνασσα, τί λέγεις; Σοὶ ὀφείλεται  
τὸ κλέος τοῦτο πρώτη. Ἡ ἀνάρρως  
ἐγγίζει ἤδη. Ὑπὲρ σοῦ προσεύχονται  
νυχθημερὸν τὰ πλήθη τῶν φιλοῦντων σε  
πίστων σου ὑπηκόων.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Φρουδα ὄνειρα.

Πλὴν μόλις ἀναπνέω, καὶ δριμύτατον  
αἰσθάνομαι τὸ ἄλγος. Βοηθήσατε.

Εἰς τὸν κοιτῶνα φέρετέ με.

(Ἡ Μακεδονία ἀνεγείρει αὐτὴν, ἀλλὰ καταπίπτει  
αὖθις ἐπὶ τῆς ἔδρας λιπόθυμος.)

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

᾽Ω Θεοί!

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, σπεύδων πρὸς αὐτήν.

Τί τρέχει, Θεοδώρα; Οἴμοι.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Σπεύσατε!

Τοὺς ἰατροὺς ἀμέσως προσκαλέσατε!

(Τινὲς σπεύδουσι.)

ΘΕΟΔΩΡΑ, συνερχομένη.

Τοὺς ἰατροὺς εἰς μάτην. Ὁδηγήσατε  
τὸν ἱερέα.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Θάρρει, Αὐτοκράτειρα.

ΘΕΟΔΩΡΑ, ἐγχειρομένη βραδέως.

Τὰς χεῖρας δότε. Φλόγα εἰς τὰς φλέβας μου  
κυκλοφοροῦσαν διαρκῶς αἰσθάνομαι.

(Βοηθουμένη ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τῆς Μακε-  
δονίας, ἐξέρχεται. Οἱ ἄρχοντες ἀποσύρονται, σείοντες  
δυσκοιῶνως τὰς κεφαλὰς. Πίπτει τὸ διασκήνιον.)





## ΣΚΗΝΗ ΙΕ'.

Ὁ Κοιτῶν τῆς Αὐτοκρατείας ὑπὸ ἀμυδρᾶς λυχνίας φωτιζόμενος. Ἐν μιᾷ τῶν γωνιῶν μεγαλοπρεπὴς κλίνη μετὰ κεκλεισμένων παραπετασμάτων. Εἰς τὰ ἔμπρὸς τῆς σκηνῆς ἡ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ καὶ ἡ ΑΝΤΩΝΙΝΑ ὁμιλοῦσι ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Καὶ λέγεις ὅτι ἀληθῶς ἐξέλιπε  
καὶ τῶν ἐλπίδων ἡ ἐσχάτη.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Οἶμοι, ναί.

Ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι ἰατροὶ ἀνέκαθεν  
τὸ τέλος προσεγγίζον ἐθεώρησαν,  
ὁ Βαλδουῖνος δυνατὴν ἐπίστευε  
τὴν σωτηρίαν.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Οὗτος ὁ σοφώτατος  
τῶν συναδέλφων θεωρεῖται.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Πράγματι.

Ἀλλὰ καὶ τοῦτον ἐπὶ τέλους ἔπεισαν  
αἱ πρόοδοι τῆς νόσου αἱ ταχύταται.  
Κληθεῖς κατεπειγόντως χθές, ἐδήλωσεν  
ὀλίγαι μόνον ὅτι ὦραι μένουσι.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Τὴν νύκτα πῶς διήλθε;

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἡσυχώτερον.

Τὸν ἱερέα δις ἢ τρίς ἐζήτησε.

ΑΝΤΩΝΙΝΑ.

Καὶ διὰ τί ἐκεῖνος τόσον ἥργησε;

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Τῶν Ἀνακτόρων κείται ὁ πνευματικὸς  
κλινήρης· ἐζητήθη ἤδη ἕτερος  
παρὰ τοῦ Πατριάρχου.

(Μία τῶν Μανδατορισσῶν ἀνοίγει ἡρέμα τὴν θύραν,  
καὶ νεύει τῇ Μακεδονίᾳ, ἣτις χωρεῖ πρὸς αὐτήν, καὶ  
μετ' ὀλίγον ἐπιστρέφει.)

Ἦδη ἔφθασεν,

ἀλλ' ἴδωμεν τί πράττει ἡ Βασίλισσα.

(Βαίνουσι πρὸς τὴν κλίνην, καὶ ἀνεγείρουσιν ἡρέμα  
τὸ παραπέτασμα.)

ΘΕΟΔΩΡΑ, διανοίγουσα τοὺς ὀφθαλμούς.

Τί τρέχει, φίλη;

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἐφθασεν ὁ ἱερεὺς,

Αὐτοῦστα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐπὶ τέλους. Βοηθήσατε.

(Ὑπὸ τῶν δύο γυναικῶν βοηθουμένη, ἐγείρεται, καὶ  
βαίνει μετὰ δυσχερείας πρὸς ἀνάκλιντρον, ἐν ᾧ κά-  
θεται. Εἰσέρχεται ὁ ἱερεὺς, προβαίνων μετ' ἐνδοια-  
σμοῦ, καὶ καλύπτων ἐν μέρει τὸ πρόσωπον διὰ τοῦ  
περιβάλλοντος τὸ καλυμμαῦκιον αὐτοῦ ἀρχιμανδρι-  
τικοῦ πέπλου. Ἡ Μακεδονία καὶ ἡ Ἀντωνίνα ἀσπά-  
ζονται τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἀπέρχονται.)

## ΣΚΗΝΗ ΙΣΤ'.

ΘΕΟΔΩΡΑ καὶ ὁ ΙΕΡΕΥΣ.

Ο ΙΕΡΕΥΣ, εὐλογῶν τὸ δωμάτιον.

Ἡ θεία χάρις μετὰ σοῦ, ὦ θύγατερ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Φεῦ, πάτερ, ὅσον προσεγγίζει ἡ στιγμή  
ἡ φοβερὰ, τοσοῦτον μοὶ παρίστανται  
αἱ ἁμαρτίαι, ἃς ἡ τλήμων ἐπὶ γῆς

διέπραξα, μεγάλαι, καὶ ἀδύνατον  
τὸ ἔλεος τὸ θεῖον.

Ο ΙΕΡΕΥΣ.

Ἀνεξάντλητος  
ἡ τοῦ τῶν ὅλων Πλάστου ἐπιείκεια  
καὶ ἀγαθότης. Τὰ ὀφλήματα ἡμῶν





τὸ αἷμα τοῦ Μεσσίου ἐξηγόρασε,  
καὶ τὴν ἐλπίδα ἔχει τῆς ἀφέσεως  
ὁ διὰ μετανοίας καθαιρόμενος.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Παρηγορίας βάλαμον ἐγχείουσιν  
οἱ λόγοι σου, ὦ πάτερ, εἰς τὸ πνεῦμά μου,  
τὸ πλήρες ὀρρωδίας.

Ο ΙΕΡΕΥΣ, ἐγγὺς αὐτῆς καθήμενος.

Εἰς τὸν λειτουργὸν  
τοῦ Πανεπόπτου τὴν καρδίαν ἀνοιξον,  
εἰπὲ τὰ πάντα.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Νέα περιέπεσα  
εἰς ἁμαρτίας ἄβυσσον ἀπύθμενον,  
ἀλλ' ἐν ἀγνοίᾳ. Τῆς ζωῆς ἀνίδεος,  
οὐδόλως ἐξετίμων τῆς διαίτης μου  
τὸ σφαλερόν, καὶ οὕτω τὴν πρωτεύουσαν  
ἐνέπλησα σκανδάλων.

Ο ΙΕΡΕΥΣ.

Ἀπαλλάσσει σε  
τῆς ἁμαρτίας κατὰ μέρος αὕτη σου  
ἡ ἄγνοια.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Παρθένον ὑποθέτων με  
σεμνήν, εἰς νέος εὐπατρίδης ἔπειτα  
μοὶ ὤμοσε λατρείαν ἀτελεύτητον.  
Καθῆκον εἶχον τὴν ἐξομολόγησιν  
τῆς ἀληθείας πάσης, ἀλλ' ἐσίγησα,  
καὶ μετ' αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς Πεντάπολιν.  
Τῶν τρυφερῶν ἐρώτων δῶρον τιμαλφές  
ἐν τέκνον ἐγεννήθη, καὶ παρήρχοντο  
τὰ ἔτη τρισολβίως, ἀλλ' ἐνέσκηψε  
δαινὸς ἐξαίφνης κλύδων, καὶ μετέβαλε  
τὸ θεῖον ὄναρ εἰς πικράν ἀπόγνωσιν.

Ο ΙΕΡΕΥΣ.

Τὸ θεῖον ὄναρ, λέγεις.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οἷμοι, ἐπὶ γῆς  
ἐκείνας μόνας τὰς στιγμὰς ἀπῆλυσαν  
βραχείας εὐφροσύνης. Πλὴν ἐφήμερος

ὑπῆρξεν αὕτη. Ἀνεκάλυψε τὸ πᾶν  
ὁ Ἐκηβόλος (οὕτως ὠνομάζετο),  
καὶ πλήρης ἄλγους παραφόρου, ἔφυγεν,  
ἡμιθανὴ ἀφείς με, καὶ τὸ τέκνον μου  
παραλαβών.

Ο ΙΕΡΕΥΣ.

Εὐθύνας εἰς τὸν Ὑψιστον  
ὀφείλει ἐπὶ τούτῳ, ἂν ἐπέζησε.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Φυγοῦσα τότε ὦδε, εἰς τὸ Ἐμβολον  
ἐκρύβην, ὅπου ἔτη ὅλα ἔζησα,  
ἀλλὰ τῆς μοίρας ἀνεξέλεγκτος βουλή  
εἰς σχέσεις ὤθησέ με πρὸς τὸν Ἄνακτα,  
καὶ εἰς τὸν θρόνον μετ' ὀλίγον τὸν λαμπρὸν  
τῆς οἰκουμένης πάσης με ἀνύψωσε.

Ο ΙΕΡΕΥΣ.

Ὁ Ἐκηβόλος ποῦ ἀπέμεινε;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ῥιφθεὶς  
εἰς ἐνεργείας μυστικὰς, ὠργάνωσε  
τὴν ἀνταρσίαν πρὸ ἐτῶν τὴν φοβερὰν  
τοῦ Νίκα, ὅτε πιθανῶς ἀπώλετο.

Ο ΙΕΡΕΥΣ.

Τὸ τέκνον, ὅπερ μετ' αὐτοῦ ἀπέκτησας  
ἀπώλετο ἐπίσης;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οἷμοι, τὴν πληγὴν  
ἐγγίζεις, ἥτις εἰς τὸν τάφον φέρει με.  
Ματαίως ἐπὶ χρόνους ἐρευνήσασα,  
ἀπέγνων ὅλως, ὅτε ἡ παλίμβουλος  
καὶ αὖθις μοῖρα ἐπετέθη κατ' ἐμοῦ,  
ἀσπλάγχχνως διασπῶσα τὴν καρδίαν μου.  
Τὸ τέκνον ἐπανεῦρον τὸ παμπόθητον.

Ο ΙΕΡΕΥΣ, ἀναπηδῶν.

Τί λέγεις;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἐπανεῦρον.





Ο ΙΕΡΕΥΣ, λίαν τεταραγμένος.  
Μὲ ἡπάτησε  
τὸ οὖς μου; Ἐπανεῦρες;  
ΘΕΟΔΩΡΑ.  
Ναί, πλὴν φαίνεσαι  
τεταραγμένος, πάτερ· Τί συμβαίνει σοι;

Ο ΙΕΡΕΥΣ, καταστέλλων ἑαυτὸν καὶ καθήμενος.  
Οὐδὲν. Τοῦ γεγονότος τὸ ἀπρόοπτον.  
Εἰπὲ τὰ περαιτέρω.

ΘΕΟΔΩΡΑ.  
Εἶχον παρ' ἐμοὶ  
τὴν τοῦ Βελισαρίου κόρην, τρυφερὸν  
καὶ διαθάλλον ῥόδον. Ταύτην σύζυγον  
ὁ Καππαδόκης θέλων, ἐν στιγμῇ δεινῇ,  
καθ' ἣν ὁ θρόνος ὑφ' ἡμᾶς κατέρρεεν,  
εἰς ἀρπαγὴν τῆς κόρης μὲ κατέπεισεν,  
ἦν οἱ γονεῖς ἡρνοῦντο.

Ο ΙΕΡΕΥΣ.  
Τὸ ἀμάρτημα  
σπονδαῖον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.  
Αὕτη ἡ βιαία πράξις μου  
εἰς ἀληθὴ μανίαν τὸν Ἀνθέμιον  
ἐξώθησε, φιλοῦντα τρυφερώτατα  
τὴν ἀτυχὴ ἐκείνην, καὶ παράφορος  
ὑπὸ τοῦ ἄλλου, τὸ γνωστὸν κακούργημα  
διέπραξε.

Ο ΙΕΡΕΥΣ.  
Γνωρίζω τοῦτο.

ΘΕΟΔΩΡΑ.  
Πρὸ ἐμοῦ  
ἡ δίκη διεξήχθη, καὶ φαντάσθητι,  
ὦ πάτερ, τὴν χαράν μου, τὴν ὁδύνην μου,  
ὁπότε κατὰ τύχην ἀνεκάλυψα  
ὁ νέος ὅτι ὁ κλεινός, ὁ εὐγενής,  
ὁ ὑπ' ἐμοῦ εἰς πράξιν ἀποτρόπαιον  
ἐκβιασθεῖς . . . .

(Διακόπτεται ὑπὸ σφοδρῶν ἀλγηδόνων, καὶ πιέζει  
τὴν καρδίαν διὰ τῶν χειρῶν.)

Ο ΙΕΡΕΥΣ.  
ᾧ λέγε, λέγε.  
ΘΕΟΔΩΡΑ.  
ᾧ ἦν αὐτός,  
ἦν ὁ υἱός μου.  
Ο ΙΕΡΕΥΣ, μετὰ μεγάλης ἐξάψεως.  
ᾧ υἱός σου; Ἀληθῶς;  
ᾧ ἑκεῖνος ὁ υἱός σου;  
ΘΕΟΔΩΡΑ.  
Ναί, ὦ πάτερ μου.  
ᾧ Ἐν Τύρῳ διαμείνας παῖς καὶ ὀρφανός,  
ὑπὸ τοῦ Ὀλυμπίου διαβαίνοντος  
πρὸ χρόνων παρελήφθη.

Ο ΙΕΡΕΥΣ.  
ᾧ Πανάγαθε  
Θεέ!

ΘΕΟΔΩΡΑ.  
Εἰσέτι ἔφερε τὴν ἄλυσιν,  
ἦν εἰς τοῦ βρέφους ἄλλοτε τὸν τράχηλον  
ἀφήκα.

Ο ΙΕΡΕΥΣ.  
Τί ἀκούω; Καὶ ποῦ μένει νῦν  
ὁ νέος οὗτος;

ΘΕΟΔΩΡΑ.  
Μένει . . . εἰς τοὺς οὐρανοὺς.

Ο ΙΕΡΕΥΣ, ἐγειρόμενος παραφόρως.  
ᾧ Ἀπέθανε; Τὸ τέκνον ἐτελεύτησεν,  
ὁ προσφιλὴς υἱός σου; ᾧ ταλαίπωρε!

ΘΕΟΔΩΡΑ, μετ' ἐκπλήξεως.  
Ναί, πάτερ. ᾧ Ἀλλὰ τρέμεις ὁλος. Πελιδνὸς  
κατέστης. Τί σημαίνει . . . .

Ο ΙΕΡΕΥΣ.  
ᾧ Ἐχεις δίκαιον.  
Συνεκινήθην ὑπερμέτρως, τὰ δεινὰ  
ἀκούων ταῦτα πάντα δυστυχήματα·  
πλὴν κεκλεισμένος τότε εἰς Μονὴν τινα,  
τὰ ἐν τῷ κόσμῳ ἀτελῶς ἐμάνθανον.  
Τὴν νέαν ταύτην ἄρα τί ἐπήνεγκε  
καταστροφὴν;



ΘΕΟΔΩΡΑ.

Εἰσδύσα εἰς τὴν φυλακὴν  
τοῦ Ἀνθεμίου, ὅπως κρύφα τὴν φυγὴν  
αὐτοῦ διευκολύνω, ἀνεκάλυψα  
αὐτῷ τὰ πάντα. Ὑπὸ φρίκης κατ' ἀρχὰς  
ἀφάτου κατελήφθη, πλὴν κατίσχυσαν  
οἱ θρῆνοί μου, καὶ τέλος τείνων μοι θερμὰς  
τὰς υἱικὰς ἀγκάλας, καὶ τὰς χεῖράς μου  
πιέζων εἰς τὰ χεῖλη, κατεβίβασεν  
ἐπὶ τῆς γῆς πρὸς ὥραν τὸν παράδεισον.  
Τῆς μοίρας μαλαχθεῖσαν τὴν καταδρομὴν  
ἐνόμισα, καὶ ἤδη ὄνειρα χρυσᾶ  
εὐδαιμονίας ἔπλαττον, τὸ τέκνον μου  
εὐροῦσα, ὅτε σύρων ἐγχειρίδιον,  
ὃ εἰς τὴν ζώνην ἀπροβούλως ἔφερον,  
ἐπλήγει, καὶ κηρόχρους εἰς τοὺς πόδας μου  
κατέπεσε.

Ο ΙΕΡΕΥΣ.

ὦ φρίκη!

ΘΕΟΔΩΡΑ, ἀσθενῶς.

Ἡ διήγησις  
ἐξήντησεν, ὦ πάτερ, τὰς δυνάμεις μου  
ἢ ἀπευκταία αὕτη. Ἰσταται πρὸ σοῦ  
ἀμαρτωλή, ὡς βλέπεις, διαπράξασα  
ἐγκλήματα σπουδαῖα.

Ο ΙΕΡΕΥΣ.

Ὅχι, θύγατερ,  
ὕπηρξας μᾶλλον δυστυχῆς.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἀφέσεως  
ἐλπὶς ὑπάρχει;

Ο ΙΕΡΕΥΣ.

Ἐπὶ γῆς τὰ βάσανα  
ὑπέστης σὺ προῶρως τῆς κολάσεως,  
καὶ πεποισθότως ἐξαιτοῦμαι ὑπὲρ σοῦ  
τοῦ θεοῦ πληρεστάτην τὴν συγχώρησιν.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Μὲ καταυγάζει σέλας ἐπουράνιον.

Ο ΙΕΡΕΥΣ.

Πρὸ τοῦ ὑψίστου σκήπτρον καὶ διάδημα  
ἐκλείπουσι. Τὸ γόνυ κλίνον, θύγατερ·  
ἐν κατανύξει ζήτησον τὸ ἔλεος.

ΘΕΟΔΩΡΑ, μετὰ κόπου ἀνεγειρομένη.

Ναί, ναί, ὦ πάτερ. Ἀρωγὴν παράσχου μοι.  
(Πίπτει ἐπὶ τῶν γονάτων βοηθοῦντος τοῦ ἱερέως,  
ὅστις, ἐν ᾧ προσεύχεται, παρέχει αὐτῇ τὴν ἄφεσιν.  
Τούτου δὲ γενομένου, ἐν ᾧ ἐκείνη μένει εἰσέτι γονυ-  
κλινής, ἀπομακρύνεται μικρὸν καὶ λέγει.)

Ο ΙΕΡΕΥΣ.

Τὸ ἔργον ἤδη ἐτελείωσεν αὐτοῦ  
ὁ ἱερεὺς, πλὴν μένει ἔτι, θύγατερ,  
ὁ ἄνθρωπος. Ἰδέ με.  
(Ἀφαιρεῖ τὸ καλυμμαύκιον αὐτοῦ, καὶ πλησιάζει πρὸς  
τὸ φῶς.)

ΘΕΟΔΩΡΑ, ἀναγνωρίζουσα αὐτόν, καὶ στηριζομένη  
ἐντρόμως ἐπὶ τοῦ ὀπισθεν αὐτῆς ἀνακλίντρου.

Ὑψιστε Θεέ,

ὁ Ἐκhebόλος!

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ὁ πατὴρ Αἰδέσιος,  
μετὰ τοῦ κόσμου πάντα θραύσας πρὸ ἐτῶν  
δεσμόν, καὶ ἤδη φέρων σοι συγχώρησιν  
καὶ λήθην.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Οἶα ὦρα.

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Δὸς τὴν χεῖρά σου.

Ἐγέρθητι.

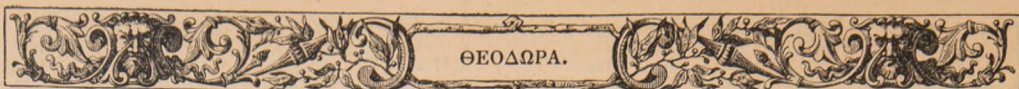
(Ἀνεγείρεται, τῇ βοηθείᾳ αὐτοῦ, καὶ καταπίπτει αὐθις  
ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου.)

Ὁ βίος, φίλη μου πτωχή,  
δι' ἀμφοτέρους πένθους ζοφερὸς κευθμῶν  
ώρισθη. Σὲ ἡ μοῖρα εἰς τὸν ἔνδοξον  
τοῦ Βυζαντίου θρόνον ἀνεβίβασεν,  
ἐμὲ εἰς ἄντρα τίγρεων κατέρριψε,  
καὶ εἰς εἰρκτὰς κακούργων, ἀλλ' ἀμφοτέροι  
ὕπηρξαμεν ἐπίσης, οἴμοι, δυστυχεῖς.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

ὦ ναί, ἀφάτως δυστυχεῖς.





ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ἐκδίκησιν  
ἐπιζητήσας μάτην, καὶ τὴν ἄβυσσον  
τοῦ ἄλγους ἐξαντλήσας, ἐγκατέλειπα  
τὸν κόσμον, καὶ εἰσῆλθον εἰς τοῦ Κόνωνος,  
περιβληθεὶς τὸ σχῆμα τοῦτο, τὴν Μονήν,  
ὅποτε προσεκλήθην, ὅπως παρὰ σοὶ  
τὴν ἱερὰν τελέσω λειτουργίαν μου.  
Τὸν δάκτυλον τὸν θεῖον ἀνεγνώρισα  
καὶ ἦλθον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

ᾠ, ὑψίστη αὕτη δι' ἐμέ  
ἡ χάρις τῆς προνοίας. Καὶ τὴν ἄφεσιν  
τοῦ παρελθόντος μοὶ παρέχεις;

ΕΚΗΒΟΛΟΣ.

Ἐκ ψυχῆς.  
Ἄν μείνω ἔτι ἐπὶ γῆς, ἀπάσας μου  
τὰς ὥρας κατατρίψω εἰς μετάνοιαν,  
καὶ εἰς δεήσεις ἐγκαρδίους ὑπὲρ σοῦ.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ὁ οὐρανὸς βεβαίως ἀνταμείψει σε.  
Τὴν χεῖρα δός μοι τὴν πιστὴν σου.  
(Ἀσπάζεται ἐνθέρμως τὴν χεῖρα αὐτοῦ.)  
Ἐλαφρὸν  
πρὸς τοὺς αἰθέρας διανοίγει τὰ πτερὰ  
τὸ πνεῦμα ἤδη, τῶν πεδῶν λυτρούμενον.  
Πλὴν ἐξηντλήθην ὄλως. Μὲ κατέβαλον  
αἱ τόσαι συγκινήσεις. Τὴν ἐσχάτην μου  
στιγμὴν ὄρῳ ταχέως προσεγγίζουσιν.  
Τὸν Ἄνακτα καὶ αὖθις, πάτερ, κάλεσον  
καὶ τοὺς ἀρχαίους πάντας ὑπηρέτας μου,  
τὸ ὕστατόν μου χαῖρε ὅπως λάβωσι.  
(Ὁ Ἐκηβόλος φορεῖ καὶ αὖθις τὸ καλυμμαύκιον αὐτοῦ,  
καὶ χωρῶν πρὸς τὴν θύραν, εἰσάγει τὸν ΙΟΥΣΤΙ-  
ΝΙΑΝΟΝ, ἀκολουθούμενον ὑπὸ τῆς ΑΝΤΩΝΙΝΗΣ,  
τῆς ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, τοῦ ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΥ, τοῦ ΤΡΙΒΩ-  
ΝΙΑΝΟΥ, τοῦ ΠΗΓΑΣΙΟΥ, τοῦ ΣΟΛΟΜΩΝΟΣ, τοῦ  
ΠΡΙΣΚΟΥ, τοῦ ΛΕΟΝΤΟΣ, τοῦ ΕΥΔΑΙΜΟΝΟΣ, τοῦ  
ΚΑΛΟΠΟΔΙΟΥ, τοῦ ΠΑΥΛΟΥ, καὶ ἄλλων ἀρχόντων  
καὶ Δεσποινῶν. Μετὰ τοῦτο δὲ βαίνει πρὸς τὸ  
προσευχητήριον τῆς Ἀνάσσης, καὶ κλίνων τὰ γόνατα,  
βυθίζεται εἰς δεήσεις.)

## ΣΚΗΝΗ ΙΖ'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ οἱ παρεισελθόντες.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, σπεύδων πρὸς τὴν Θεοδώραν.

Ἐκάλεσας, ὦ φίλη, πάντας;

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Ἦγγικεν  
ἡ τελευταία ὥρα.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

ᾠ, τὰς μελανὰς  
ιδέας ταύτας δίωξον.

ΘΕΟΔΩΡΑ.

Μοὶ ἔμειναν  
στιγμαὶ ὀλίγαι, πλὴν τυχούσα ἐκ Θεοῦ  
ἀφέσως τελείας, σπεύδω ἄσμενος  
πρὸς κόσμον ἄλλον, αὔλον, λυσίδεινον.  
(Πρὸς τοὺς παρισταμένους.)

Πιστοὶ μου φίλοι, βίον συνεζήσαμεν  
ὀλόκληρον, καὶ πάντες μοὶ παρέσχετε  
ὕπηρεσίας πολυτίμους. Εἰς ὑμᾶς  
ὀφείλεται τὸ κλέος, ὅπερ ἔσπεψε  
τὴν Βασιλείαν ταύτην. Εἰς τὰ καίρια  
τρωθεῖσα ἤδη, τὸ πεδίον τῆς τιμῆς  
προῶρως ἴσως καταλείπω, πλὴν ὑμεῖς  
τὸν ἐνδοξον ἀγῶνα συμπληρώσατε,  
τὸν Ἄνακτα ἐκθύμως βοηθήσατε,  
ἀναπληροῦντες δι' ἀφοσιώσεως  
καὶ πίστεως ἀπαύστου τὴν ἀγάπην μου.  
(Πολλοὶ ὀλοφύρονται.)

Ἐκείνων δέ, οὓς ἴσως καὶ ἠδίκησα  
ὡς ἄνθρωπος, αἰτοῦμαι τὴν συγχώρησιν.

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ.

Ἀφίενταί σοι πάντα τὰ ὀφλήματα.



ΑΛΛΟΙ.

Τὰς εὐλογίας τοῦ Ὑψίστου δέχθητι.

ΘΕΟΔΩΡΑ, λαμβάνουσα τὴν χεῖρα τοῦ Αὐτοκράτορος, μετὰ προΐουσης ἐξάψεως.

Καὶ σύ, ὦ Ἄναξ, λάβε νῦν τὸν ἔσχατον χαιρετισμὸν ἐκείνης, ἣτις ὑπὲρ σοῦ ἐμόχθησεν ἀπαύστως, καὶ σοὶ ᾤωσσε πιστὴν ἀγάπην. Σὲ ἀφίνω ἐν στιγμῇ, καθ' ἣν ἀστράπτει αἴθριος ὁ οὐρανός, ἀλλὰ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ εὐμετάβλητα, καὶ ἡ αἰθρία τὰς νεφέλας προκαλεῖ. Ὑστάτην μίαν σοὶ παρέχω συμβουλὴν, ἀγάπα τὴν Ἑλλάδα, καὶ μετὰγγισον τοὺς ἀκηράτους τοῦ Ἑλληνισμοῦ χυμοὺς εἰς τὰς ἐξαντληθείσας φλέβας τῆς ἀρχῆς. Ἐκεῖνοι, νέους κόσμους διαπλάττοντες, τοῦ Κράτους σου τὴν δόξαν ἀσφαλίζουνσι.

Ἐκεῖνοι, μόνοι θεῖοι καὶ ἀθάνατοι, τὴν εἰμαρμένην διαφεύγουσι φθοράν.

(Διεγειρομένη μετὰ κόπου.)

Ἑλλάς, πατρίς φιλτάτη, σοῦ ὁ ὕστατος ἐστὶ τῶν λογισμῶν μου. Σὺ τοῦ βίου μου πιστὸν ὑπῆρξας μέλημα, καὶ διαρκές.

(Κλονιζομένη ἐρείδεται ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου.)

Πλὴν οἷον ἄλγος! Θνήσκω. ὦ Θεέ . . .

Ἑλλάς.

(Καταπίπτει νεκρά. Πάντες κλίνουνσι τὸ γόνα ὀλοφυρόμενοι. Ὁ Ἰουστινιανὸς ῥίπτεται πρὸ αὐτῆς γονυκλινῆς, καὶ ἐναγκαλίζεται αὐτῆς τὰ γόνατα.)

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ.

Τετέλεσται! Ἀπέπη τὸ θεσπέσιον, ἑταῖροι, πνεῦμα, ὅπερ ὥς μετέωρον ἐπὶ τῆς γῆς παρήλθεν εὐεργετικόν. Τὰ πάντα ἤδη σκότος καὶ ἀπόγνωσις.

(Καταπετάννυνται ἡ αὐλαία.)











## ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

### ΜΕΡΟΣ Α΄.

#### Κατὰ τὴν ἀγνίαν τοῦ Πελαργοῦ.

Τὴν ἀγνίαν ταύτην ἀναφέρει ὁ Προκόπιος εἰς τὸ «περὶ Κτισμάτων» Α. Θ. Ἐκεῖ ἀνέθηκεν ὁ Ἰουστινιανὸς τῷ μάρτυρι Τρύφωνι ἱερὸν «ἐξ κάλλος ἀποτετορνευμένον ἀμύθητον ὅλως».

#### Ὁ Ἰουστίνος, ἡγεμὼν θεοσεβῆς.

Ὁ Προκόπιος ἐν τοῖς «Ἀνεκδότοις» Στ. α. διηγείται ὅτι, βασιλεύοντος ἐν Βυζαντίῳ τοῦ Λέοντος, τρεῖς νέοι γεωργοί, Ἰλλυριοὶ τὸ γένος, ὁ Ζίμαρχος, ὁ Διτύβιστος, καὶ ὁ Ἰουστίνος ἐκ Βεδεριανῆς, (οὐ ἄγνωστον τὸ βαρβαρικὸν ὄνομα) ὑπὸ τῆς πείνης κατατρυχόμενοι καὶ εἰς τὸν ὦμον σισύραν μετὰ τινων διπύρων φέροντες, ἀπῆλθον πεζῇ εἰς Βυζάντιον, ὅπου, ὡς ἐκ τοῦ σωματικοῦ αὐτῶν κάλλους, κατετάχθησαν εἰς τοὺς Ἐξκουβίτωρας. Καὶ περὶ μὲν τῶν ἄλλων δύο οὐδὲν πλέον ἀναφέρει ἡ ἱστορία, ἀλλ' ὁ Ἰουστίνος, ἀναδειχθεὶς ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀναστασίου Συγκλητικὸς καὶ Κόμης τῶν σωματοφυλάκων ἐκείνων, ὅτε ἀπεβίωσε κατὰ τὸ 518 ὁ ἐν λόγῳ Αὐτοκράτωρ, μετεχειρίσθη πρὸς ἴδιον ὄφελος χρήματα, δοθέντα αὐτῷ πρὸς ἄλλον σκοπὸν ὑπὸ τοῦ εὐνοῦχου Ἀμαντίου, καὶ κερδίσας τὸν στρατὸν, κατέλαβε τὸν θρόνον, ἀφ' οὗ παρεμέρισε τοὺς τρεῖς ἀνεψίους καὶ νομίμους κληρονόμους τοῦ θανόντος. Ἦν δὲ τότε 65 ἐτῶν. Ὁ Μ. ISAMBERT, γράψας ὀγκῶδες καὶ σοφώτατον περὶ Ἰουστινιανοῦ σύγγραμμα, (Histoire de Justinien, Paris 1854) ἀποκαλεῖ τοὺς τρεῖς ἐκείνους νέους ἀδελφούς, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰουστίνον ὡς τὸν πρεσβύτερον· ἀλλὰ φρονούμεν ὅτι ἀπατάται, καὶ διότι μόνος οὗτος λέγεται ἐκ Βεδεριανῆς καταγόμενος, καὶ διότι δυσχερῶς ἐξηγεῖται ἡ λήθη, εἰς ἣν περιέπεσαν οἱ ἕτεροι δύο, ἐὰν ἦσαν πράγματι στενοὶ συγγενεῖς τοῦ Αὐτοκράτορος.

Ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς ἦν, ὡς γνωστόν, υἱὸς τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ἰουστίνου Βιγλεντίτζης, ἥτις ἀργότερον

ὠνομάσθη Βιγλεντία, καὶ τοῦ Ἰστόκ, ὅστις ὠνομάσθη Σαββάτιος. Εἶχε δὲ οὗτος πατρίδα, κατὰ τὸν αὐτὸν Προκόπιον (Κτισμάτων Δ. α), τὸ χωρίον Ταυρήσιον, ἐγγὺς τῆς Βεδεριανῆς ἐν Δαρδανίᾳ. Ὡστε πάντα τῆς οἰκογενείας ταύτης τὰ μέλη ἦσαν, οὐχὶ κυρίως Βούλγαροι, διότι οὗτοι διέβησαν κατὰ πρῶτον τὸν Ἰστρον ἐν ἔτει 499, ἀλλὰ Σλαῦοι, ἀνήκοντες εἰς μίαν τῶν πολυαριθμῶν ἐκείνων φυλῶν, αἵτινες ἐγκατέστησαν ἐν τῇ βορείῳ Θράκῃ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 4<sup>ου</sup> αἰῶνος. Τὸ ὄνομα τῆς Βιγλεντίτζης διέσωσεν ἡμῖν μόνος ὁ Θεόφιλος, καθότι ὁ Προκόπιος, (Ἀνέκδοτα IB. στ'. Βανδ. Πολ. Α. Ζ.) καὶ οἱ ἄλλοι σύγχρονοι καὶ μεταγενέστεροι, ἀποκαλοῦσιν αὐτὴν ἀπλῶς ἀδελφὴν τοῦ Ἰουστίνου. Εἰς τὸν Θεόφιλον ἐπίσης ὀφείλομεν τὸ ὄνομα τοῦ Ἰστόκ, ἐν ᾧ ὁ Προκόπιος, ὁ Θεοφάνης, καὶ ἄλλοι, ὀνομάζουσιν αὐτὸν Σαββάτιον. Τοῦτο δὲ περιέπλεξε τινὰς τῶν μεταγενεστέρων, καὶ ἰδίως τὸν ISAMBERT, ὅστις εἰκάζει ὅτι ὁ Ἰστόκ ἦν πατὴρ τοῦ Σαββατίου, καὶ δὴ πάππος τοῦ Ἰουστινιανοῦ, μὴ ἐννοῶν ὅτι πρόκειται ἀπλῶς περὶ τοῦ σλαυικοῦ καὶ τοῦ ἐκλατινισθέντος ὀνόματος τοῦ αὐτοῦ προσώπου. Αὐτὸς ὁ Ἰουστίνιανὸς ἐκαλεῖτο ἐν Δαρδανίᾳ Οὐπράβδας, ὅπερ σημαίνει **δίκαιος**, JUSTUS.

Συγγραφεῖς τινες, ὧν προεξάρχει ὁ ARNOLD WION (Σ. 660. Βενετία. 1595), ἰσχυρίσθησαν ὅτι ὁ τε Ἰουστίνος, ὁ Ἰουστινιανός, καὶ ὁ τούτου ἀνεψιὸς Γερμανός, κατήγοντο ἐκ περιφανοῦς ῥωμαϊκῆς οἰκογενείας, τῆς τῶν ANICIUS, τῆς πρώτης ἥτις ἡσπάζθη ἐν Ῥώμῃ τὸν χριστιανισμόν. Πράγματι δὲ εἰς τινὰ ἀρχαῖα νομίσματα εὗρηται τὸ ἐπίθετον τοῦτο ἀποδιδόμενον τῷ Ἰουστινιανῷ, ἀλλ' ὁ πολὺς Ἀλεμάννος (Σ. 13—14) παρατηρεῖ δικαίως ὅτι ἀλλαχοῦ ὁ Αὐτοκράτωρ ἀποκαλεῖται FLAVIUS, ἄνευ συγγενείας τινὸς πρὸς τὴν οἰκογένειαν ἐκείνην, καὶ καθ' ἀπλοὺν τιμητικὸν ἔθος,



είσαχθὲν ὑπὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου καὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Ὁ δὲ σοφὸς νομισματολόγος ΜΙΟΝΝΕΤ ἀμφιβάλλει περὶ τῆς ὑπάρξεως τοιούτων νομισμάτων, ὧν οὐδὲν ἀπήντησε.

Κατ' ἄλλους πάλιν ἱστορικούς, μέλος τι τῆς οἰκογενείας ταύτης τῶν Ἀνικίων, μεταβάν εἰς Ἑλβετίαν, ἐγκατέστη εἰς τὸ φρούριον τῶν Ἀψβούργων, ὅθεν ἐξῆλθεν ἀργότερον ὁ αὐτοκρατορικός τῆς Αὐστρίας οἶκος. Ἀλλ' ἡ ὑπόθεσις αὕτη, καθ' ἣν ὁ Φραγκίσκος Ἰωσήφ ἀποβαίνει ἀπόγονος τοῦ Ἰουστίνου, φαίνεται ἡμῖν λίαν παρακεκινδυνευμένη, καίτοι ὁ αὐτοκράτωρ Μαξιμιλιανός, βασιλεύσας κατὰ τὸ 1495, ἀποκαλεῖ πράγματι ἐν τινι διατάγματι τὸν Ἰουστινιανὸν συγγενὴ καὶ πρόγονον αὐτοῦ. Ἕτεροι, χωροῦντες περαιτέρω, θέλουσιν ὅτι οἱ Ἀνίκιοι κατήγοντο ἐκ Τροίας, καὶ ἰσχυρίζονται ὅτι διὰ τοῦτο ὁ Ἰουστινιανὸς ἀποκαλεῖται Τρῶς καὶ Αἰνεαίδης ἐν τινι ἐπιστολῇ τοῦ Πάπα Ὁρμίσδα καὶ ἐν ἄλλοις ἐγγράφοις (SIFRID. Γεννεαλογία τοῦ Β. Οἴκου τῆς Αὐστρίας, Βιέννη 1613). Ἀλλ' οἱ τίτλοι ἐφ' ὧν στηρίζονται οἱ συγγραφεῖς οὗτοι εἰσὶν ἀμφίβολοι. Καὶ πράγματι ἐν τῇ προοιμίῳ τῆς 47ης Νεαρᾶς λέγει αὐτὸς ὁ Ἰουστινιανὸς «*Αἰνεῖας ἡμῶν ὁ Τρῶς ὁ Βασιλεὺς ἐξάρχει . . . Αἰνεῖσθαι ἡμεῖς ἐξ ἐκείνου καλούμεθα*». Ἀλλ' ἐννοεῖ καταφανῶς, οὐχὶ τὴν οἰκογενεῖαν αὐτοῦ, ἀλλ' ἐν γένει τοὺς Ῥωμαίους, ἀναφέρων ἀμέσως κατωτέρω τὸν Ῥωμύλον, τὸν Νουμᾶν, τὸν Καίσαρα, καὶ τὸν Αὐγουστον. Ὡστε πρόκειται ὡδε μᾶλλον περὶ παρεννοήσεως, ἢν ἐξεμεταλλεύθησαν συγγραφεῖς τινες τοῦ μεσαιῶνος. Πιθανωτέρα ἐπομένως τυγχάνει ἡ ὑπόθεσις τοῦ Invernizzi, λέγοντος ἀπλῶς ὅτι, τῆς Βιγλενίτζης νυμφευθείσης ὅτε ὁ Ἰουστίνος κατεῖχεν ἤδη ἐπίζηλον θέσιν ἐν Βυζαντίῳ, ὁ Σαββάτιος ἀνῆκε πλέον εἰς τὰς ἀνωτέρας κοινωνικὰς τάξεις.

Ἡ δὲ Βεδεριανὴ ἦν ἐν τῶν εἴκοσι φρουρίων τῆς Δαρδανίας, καὶ ἄλλως ἀσημαντος πολίχνη, καίτοι ὁ Ἀγαθίας Δ. κα' ὀνομάζει αὐτὴν παλαιάν. Ὁ Προκόπιος Δ. α. διηγείται ὅτι ὁ Ἰουστινιανός, τειχίσας τὸ Ταυρησίον, μετωνόμασεν αὐτὸ Τετραपुरγίαν, καὶ ὅτι ἐδείματο παρ' αὐτῷ, ὅπως τιμῇ τὴν πατρίδα, πόλιν ἐπιφανεστάτην, ἣν ἐκάλεσεν *Ἰουστινιανὴν πρίμαν* (πρώτην), περικοσμήσας διὰ λαμπρῶν Ἀνακτόρων, στοῶν, ἀγορῶν, κρηνῶν καὶ βαλανείων. Ἀπέβη δὲ αὕτη ἡ μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος πόλις πρωτεύουσα τῆς ὅλης χώρας, καὶ ἔδρα τοῦ Ἀρχιερέως τῆς Ἰλλυρίας. Πλὴν τούτου, ἀνοικοδομήσας λαμπρῶς καὶ τὴν ἀρχαίαν Δαρδανικὴν πόλιν Οὐλπιάναν, μετωνόμασεν αὐτὴν *Ἰουστινιανὴν σεκούνδαν* (δευτέραν). Συνάμα δ' ἐπεσκεύασε καὶ τὰ διερωγῶτα τεῖχη τῆς Σαρδικῆς, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Οἴσκου, καὶ

ἄλλων παρακειμένων πόλεων. Καὶ Σαρδικὴ μὲν ἐστὶν ἡ σημερινὴ Σοφία, ἡ μετὰ τοσούτους αἰῶνας ἀναδειχθεῖσα πρωτεύουσα τοῦ νέου Βουλγαρικοῦ Κράτους, καὶ παρ' ἣν ῥέει πάντοτε ὁ χεῖμαρρος ὁ καὶ τανῶν Isker καλούμενος. Ἀλλὰ πρὸς ἀκριβὴ καθορισμὸν τῆς Βεδεριανῆς, τοῦ Ταυρησίου, καὶ τῆς Οὐλπιάνας, μάτην ἐκοπίασαν οἱ προεξάρχοντες γεωγράφοι. Ὁ Ἱεροκλῆς, γραμματικὸς ἀκμάσας κατὰ τὸν 7<sup>ον</sup> αἰῶνα, θεωρεῖ ὡς πρωτεύουσαν τῆς Δαρδανίας τοὺς Σκούπους ἢ Σκόπους, τὴν σήμερον Uskup (Σκόπια), οὐδόλως ἀναφέρων τὴν Βεδεριανήν. Ὁ Νικηφόρος Κάλλιστος, 12. ιη'. ἀκμάσας κατὰ τὸν 14<sup>ον</sup> αἰῶνα, φρονεῖ ὅτι Ἰουστινιανὴ πρώτη ἦν ἡ πόλις Λυχνιδός (Ἀχριδα) ἐπὶ τῆς ὁμωνύμου Λίμνης, καὶ λέγει ὅτι μητρόπολις τῆς Βουλγαρίας ὑπῆρξεν αἰεποτε ἡ Ἰλισσός, κατὰ Πολύβιον Λισσός, ἀργότερον Alessio, καὶ νῦν Lesch ἐπὶ τοῦ Ἀδρία.

Ὁ Νικηφόρος Γρηγορᾶς, ὀλίγον μεταγενέστερος τοῦ Καλλίστου, λέγει ὅτι οἱ ἀπὸ τῶν ὄχθων τοῦ Βόλγα ἐλθόντες, καὶ τὴν Ἰλλυρίαν καὶ Μακεδονίαν κατακλύσαντες Βούλγαροι, ἐξελέξαντο ὡς πρωτεύουσαν τὴν ὁμώνυμον τοῦ Ἰουστινιανοῦ μητρόπολιν. Ἀνεπτύχθησαν δὲ ἰδίως οἱ Βούλγαροι ἀπὸ τοῦ 678 μέχρι τοῦ 1010, ἰδρύσαντες Βασίλειον, οὐ πρωτεύουσα κατὰ τὸν MALTE BRUN (Γεωγραφία Β. 120, Τομ. VI, Σ. 242) ὑπῆρξεν ἡ Presthlaba, ἥτοι πιθανῶς ἡ Pristina (ἰδὲ τὸν χάρτην τοῦ KIEPERT). Ὁ D'ANVILLE, γράψας κατὰ τὸ 1760, φρονεῖ ὡς ἐκ τῆς συνωνυμίας, ὅτι Ἰουστινιανὴ πρώτη ἦν τὸ σημερινὸν Guistendil ἢ Kustendil, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Στρυμόνος, καὶ τίθησι τὴν δευτέραν Ἰουστινιανὴν εἰς Pristend. Ἀλλ' ἄλλοι φρονοῦσιν ὅτι τὸ Kustendil ἐστὶ παραφθορὰ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, τῆς πόλεως ἐκείνης κτισθείσης παρ' Αὐτοκράτορος φέροντος τοῦτο τὸ ὄνομα. Ὁ περιφανὴς γεωγράφος CREVIER τὴν δευτέραν Ἰουστινιανὴν ἔθηκεν εἰς τοὺς Σκούπους, καὶ τὴν πρώτην, ἢ Βεδεριανὴν εἰς Guistendil, τὴν δὲ γνώμην ταύτην παραδέχεται καὶ ὁ Γίββων. Ὅπως μὴ παρατείνωμεν ὑπὲρ τὸ δέον τὸν λόγον, παραλείπομεν πολλοὺς ἄλλους περὶ τοῦ θέματος τούτου γράψαντας, καὶ παρατηροῦμεν ἀπλῶς ὅτι, κατὰ τὴν σύγχρονον ἐν Βουλγαρίᾳ παράδοσιν, ἡ πατρίς τοῦ Ἰουστινιανοῦ εὐρηται παρὰ τὴν Πρισιρένδην, τὰ δὲ λείψανα τῆς Οὐλπιάνας παρὰ τὸ Kustendil. Φαίνεται δὲ ὅτι τὰ ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ δοθέντα ὀνόματα ἐξέλιπον ἤδη ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 6<sup>ου</sup> αἰῶνος, διότι ὁ Ἱεροκλῆς ἀναφέρει μόνον τ' ἀρχαία.

**Ὁ Καππαδόκης γέγων, θεῖα χάριτι.**

Ὁ παράδοξος οὗτος ἱστορικός χαρακτήρ διεγράφη μεθ' ἱκανῆς ἀκριβείας ἐν τῷ δράματι, ὅπως ὀλίγα μόνον προστεθῶσι περὶ αὐτοῦ ὡδε. Κατὰ τὸν Προ-



κόπιον ('Ανέκδοτα Ε. ε) ἡ Θεοδώρα πράγματι ἀνῆρ-  
 πασε τὴν μονογενῆ τοῦ Βελισαρίου θυγατέρα, ὅπως  
 ἐξαναγκάσῃ αὐτὴν εἰς γάμον, οὐχὶ μετὰ τοῦ Καππα-  
 δόκου, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ἐγγόνου αὐτῆς 'Αναστασίου,  
 ἐποφθαλμιῶντος τὴν μεγάλην τοῦ Στρατάρχου περι-  
 ουσίαν. Καίτοι δὲ οἱ δύο νέοι, ἀφ' οὗ ἅπαξ συνψι-  
 κησαν, ἠράσθησαν διαπύρως ἀλλήλων, ἡ 'Αντωνίνα,  
 ἐπιστρέψασα ἐξ 'Ιταλίας μετὰ ὀκτὼ μηνάς, διέλυσε  
 τὸν γάμον τοῦτον καὶ παρέλαβε τὴν παῖδα. 'Αλλὰ  
 καὶ ἡ διήγησις αὕτη, ὡς πάντα τὰ ἐν τοῖς 'Ανεκ-  
 δότοις, φαίνεται τοῦλάχιστον ὑπερβολικὴ, οὐδὲν  
 δὲ περὶ τῆς ἀρπαγῆς ταύτης λέγουσιν οἱ λοιποὶ  
 χρονογράφοι. 'Ιστορικὴ τυγχάνει ἐπίσης ἡ κατὰ τοῦ  
 Βελισαρίου ὑπόκωφος ἐνέργεια τοῦ 'Επαρχοῦ τῆς αὐ-  
 λῆς, καὶ ἡ ἀντιπολίτευσις αὐτοῦ κατ' αὐτῆς τῆς Θεο-  
 δώρας, ἥτις ἐπὶ τέλους περιέπλεξεν αὐτὸν εἰς τὴν  
 γνωστὴν ἐνέδραν (Προκ. Περσικοὶ πόλεμοι Α. 25).  
 'Η ὡς ὄργανον εἰς τὴν ἐπιβουλὴν ἐκείνην χρησι-  
 μεύσασα Εὐφημία, ἦν ἀποκαλούμεν ἐν τῷ ἡμετέρῳ  
 ἔργῳ ἀδελφὴν τοῦ Καππαδόκου, ἦν ἀληθῶς θυγάτηρ  
 αὐτοῦ. Μετὰ τὸν θάνατον τῆς Αὐτοκρατείας, ὁ  
 'Ιουστινιανὸς μετεκάλεσεν ἐξ Αἰγύπτου τὸν ποτὲ  
 πανίσχυρον 'Επαρχον (Αὐτόθι Β. 30), ἀλλ' οὐχὶ ὅπως  
 ἀποκαταστήσῃ αὐτὸν εἰς τὴν ἔξουσίαν, καθ' ἃ ἐκεῖνος  
 ἠλπίζε, διότι φαίνεται ὅτι ἐξηκολούθησε φέρων τὸ  
 ἱερατικὸν σχῆμα μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

### Τῶν «Κεφαλαίων τῶν τριῶν» ὑπέρμαχον.

'Η πολυθρόλλητος αὕτη ἔρις, κληροδόχημα τῆς  
 ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου, ἥτις συνεκροτήθη, ὡς γνω-  
 στόν, κατὰ τὸ 451, διετάρaxe τὸν Χριστιανικὸν κόσμον  
 ἐπὶ ἓνα ὁλόκληρον αἰῶνα, καὶ ἰδίως κατὰ τὴν μακρὰν  
 βασιλείαν τοῦ 'Ιουστινιανοῦ, ὅστις πλέον τοῦ δέοντος  
 ἀνεμίγη εἰς τὸ ἐν λόγῳ σκοτεινόν Ζήτημα. Οὐδεμία,  
 ὡς εἰκός, ἀποβαίνει ἐνταῦθα δυνατὴ λεπτομέρεια  
 περὶ τῆς διαμάχης ταύτης μεταξὺ τῶν ὀρθοδόξων ἢ  
 ἀκοιμήτων καὶ τῶν μονοφυσιτῶν ἢ ἀκεφάλων,  
 παρατηροῦμεν δὲ μόνον ὅτι ἐπρόκειτο περὶ τῆς φύ-  
 σεως τοῦ 'Ιησοῦ Χριστοῦ, καὶ ὅτι «τρία Κεφάλαια»  
 ἐκαλοῦντο τὰ ἔργα τοῦ Θεοδώρου Μοψουεστίας, πρὸ  
 καιροῦ ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων ἀποδοκιμαζόμενα, σὺν  
 τούτοις δὲ ἡ κατὰ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου συγγραφὴ  
 Θεοδωράτου τοῦ Κύρου, καὶ τὶς ἐπιστολὴ 'Ιβου τοῦ  
 'Εδεσσηνοῦ ἐπαινετικὴ τοῦ Μοψουεστίας, ἔργα ἅτινα  
 ἀπεφῆναιτο ὀρθόδοξα ἢ ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδος.

'Η ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν θρησκευτικῶν πεποιθῆ-  
 σεων διαφορὰ μεταξὺ τοῦ 'Ιουστινιανοῦ καὶ τῆς  
 Θεοδώρας ὑπῆρξε καταφανὴς ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους  
 τῶν 27 ἐτῶν, καθ' ἃ συνέζησαν. Καὶ ἡ μὲν συνετὴ  
 Θεοδώρα ἠκολούθει τὸ σύστημα τῶν προκατόχων  
 Αὐτοκρατόρων Ζήνωνος καὶ 'Αναστασίου, φρονούσα  
 ὅτι διὰ τινων παραχωρήσεων, μὴ ἀπαδουσῶν οὐσίω-

δῶς πρὸς τὴν ὀρθοδοξίαν, ἀπέβαινε δυνατὸς ὁ συμ-  
 βιβασμὸς πρὸς τὴν κυριωτάτην τοῦλάχιστον αἵρεσιν  
 τῶν μονοφυσιτῶν. 'Ο δὲ 'Ιουστινιανός, οὐδὲ ταύτην  
 τὴν ὁδὸν ἀκολουθήσας, οὐδὲ τὴν προδιαχαραχθεῖσαν  
 ὑπὸ τοῦ θείου αὐτοῦ 'Ιουστίνου, ὅστις συνετάχθη μὲν  
 τοῖς ἁκροῖς ὀρθοδόξοις, ἀλλ' οὐδένα ἐπεχείρησε κατὰ  
 τῶν αἵρετικῶν διωγμόν, ἐπεζήτησεν ἀπ' ἐναντίας  
 τὴν βίαιαν ἐπανόρθωσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότη-  
 τος, οὐκ' ὀλίγον παραβλάψας οὕτω τ' ἀληθὴ τοῦ  
 Κράτους συμφέροντα. Καὶ ἀναμφίλεκτον μὲν ὅτι  
 ἡ πολιτεία αὕτη οὐδόλως ἔφερε τὸν χαρακτῆρα τῶν  
 ἀγρίων ἐκείνων διωγμῶν, οἵτινες καθήμαξαν ἐτέρας  
 τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας σελίδας, διὸ καὶ πολλοὶ  
 τῶν 'Αρειανῶν καὶ ἄλλων αἵρετικῶν ξυμεινὰν ἀκατα-  
 δίκτοι. 'Αλλ' ἡ ἀστάθεια ἀκριβῶς αὕτη τοῦ 'Ιου-  
 στινιανοῦ, διαρκῶς ταλαντευομένου μεταξὺ τῶν  
 διχαζουσῶν τὴν αὐλὴν μερίδων, καὶ δηλοῦντος τὰς  
 προθέσεις αὐτοῦ διὰ τῆς ἀπαύστου ἐκδόσεως ἀντι-  
 φατικῶν ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων, ἀντὶ τῆς ἐπι-  
 ζητουμένης κατευνάσεως, ἀπ' ἐναντίας ἐδείνου τὰς  
 ἔριδας.

'Εν τέλει ὅμως κατὰ τὸ 544 ἀπεσπάσθη ὀριστι-  
 κῶς τῆς μερίδος τῶν ἁκρων, οἵτινες ἐζήτουν, ἢ τὴν  
 ὀλοσχερῇ τῶν μονοφυσιτῶν μετάνοιαν, ἢ τὸν διω-  
 γμόν, καὶ ἀσπασθεῖς τὴν προαίρεσιν τῆς Θεοδώρας,  
 κατεδίκασεν ἐπισήμως «τὰ τρία Κεφάλαια». Παρε-  
 δέχθησαν δὲ τὸ θέσπισμα τοῦτο, μετὰ τινος δισταγ-  
 μούς, οἱ Πατριάρχαι τῆς 'Ανατολῆς καὶ οἱ πλείστοι  
 τῶν 'Επισκόπων. Μόνος ἀντέστη ὁ Ἀρχιερεὺς τῆς  
 'Ρώμης Οὐῖγίλιος, ἀλλ' ὁ Αὐτοκράτωρ, καλέσας αὐτὸν  
 εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐπέτυχε κατὰ τὸ 548 τὴν  
 συναίνεσιν αὐτοῦ. Καὶ ἐπειδὴ ὀλίγον ἀργότερον ὁ  
 ἐν λόγῳ ἱεράρχης ἐξεδήλωσεν αὐθις δισταγμούς,  
 συνεκάλεσε κατὰ τὸ 553 ἐν Βυζαντίῳ τὴν πέμπτην  
 οἰκουμενικὴν Σύνοδον, εἰς ἣν πράγματι παρέστη ὁ  
 Οὐῖγίλιος ὡς ὑπερασπιστὴς τῶν «τριῶν Κεφαλαίων».  
 Τότε δὲ ἡ Σύνοδος διέλυσε τὴν πρὸς τὴν 'Ρωμαϊκὴν  
 ἔδραν ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν, κυρώσασα τὰ ὑπὸ  
 τοῦ 'Ιουστινιανοῦ θεσπισθέντα, ὥστε ἐν ἔτει 554  
 ὁ Οὐῖγίλιος παρητήθη πάσης περαιτέρω ἀντιστά-  
 σεως, τοσούτῳ μᾶλλον, καθόσον ἐθριάμβευεν ἀπὸ  
 τινος ἐν 'Ιταλίᾳ ὁ Ναρσῆς. 'Ο διάδοχος τοῦ ἐν λόγῳ  
 Πάπα, Πελάγιος ὁ Α'. ἀνεγνώρισεν ἐπίσης τὴν  
 πέμπτην Σύνοδον, ὥστε, καίτοι βεβαίως οὐδὲ πᾶσαι  
 κατέπαυσαν αἱ διενέξεις, οὐδὲ ὅλως ἰδῆσαν αἱ  
 θλιβεραὶ αὐτῶν συνέπειαι, ἐπῆλθεν οὐχ ἥττον  
 πολῦτιμός τις ἀνακωχῇ.

'Ο Προκόπιος, μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ ὑπερ-  
 βολῆς, λέγει ὅτι ὁ 'Ιουστινιανός, κύριον ἔχων μέλημα  
 «αἵματος ἀνθρωπεῖον τὴν γῆν ἔμπλεων γίνε-  
 σθαι καὶ χρήματα λιγέζεσθαι πλείω» ἐπενόησεν,





ὡς πρόχειρον πρὸς τοῦτο μέσον, καὶ τὴν καταδίωξιν τῶν αἵρέσεων. Καὶ δὴ, ἐν ψ' ἀφ' ἐνὸς ἀπηγόρευσε τοῖς ἀπειθοῦσι τὸ διαθέτειν τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν, καὶ πολλαχῶς αὐτοὺς ἠπειλήσεν, ἀφ' ἐτέρου ἐδήμεισε τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἀνήκοντας εἰς τὰ ἱερὰ τῶν Μοντανῶν, τῶν Σαββατιανῶν, καὶ ἰδίως τῶν Ἀρειανῶν, οἵτινες συνέκειντο ἐκ κειμηλίων χρυσῶν, καὶ λίθων πολυτίμων ἀμυθῆτων, καὶ κωμῶν παμπληθῶν, καὶ χώρας πολλῆς πανταχόθι τῆς γῆς. Συνεπεῖα δὲ τούτου *«πᾶσα ἡ Ῥωμαίων ἀρχὴ γόνου τε ἦν καὶ γυνῆς ἔμπλεως»*. — Ἀλλὰ τὰ δεινότερα συνέβησαν ἐν Φρυγίᾳ, ὅπου οἱ Μοντανοί, ἐγκλεισθέντες εἰς τοὺς Ναοὺς, οὓς εἶτα ἐνέπηρσαν, διεφθάρησαν πάντες, καὶ ἐν Παλαιστίνῃ, ὅπου οἱ Σαμαρεῖται, ἐπαναστάντες, καὶ ἐκλέξαντες Βασιλέα Ἰουλιανὸν τὸν Σαβάρου, κατεβλήθησαν μετὰ μεγάλης δυσχερείας, ἀφ' οὗ ἀπωλέσθησαν ἔξ αὐτῶν δέκα μυριάδες (Ἀνεκδοτ. ΙΗ'. ε—η).

Ὁ Κ. Παπαρρηγόπουλος, καίτοι παραδεχόμενος ὅτι ὁ Ἰουστινιανὸς ἀνενέωσεν ἅπαντας τοὺς ἀρχαιοτέρους κατὰ τῶν ἑτεροδόξων νόμους, προσεπιβαλὼν εἰς τοὺς παραβάτας ποινὴν θανάτου, ἔξ οὗ ἐπήγασαν ἀνήκεστα δεινά, θεωρεῖ οὐχ ἥττον ὡς ἔξωγκωμένα τὰ ὑπὸ τοῦ Προκοπίου λεγόμενα. Οὕτως, ἐν παραδείγματι, παρατηρεῖ ὅτι οἱ Σαμαρεῖται ἐπανέστησαν ἐπὶ τε Ζήνωνος καὶ Ἀναστασίου, οὐχὶ ἔνεκα θρησκευτικοῦ τινος διωγμοῦ, ἀλλὰ διότι οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων, κάτοχοι ὄντες τῶν κτημάτων, πολυτρόπως ἐπίεζον τοὺς γεωργοὺντας τὰ κτήματα ταῦτα. Πράγματι δὲ ὁ Προκόπιος λέγει βῆτῳ ὅτι γεωργοὶ ἦσαν οἱ ἐπαναστάντες, ἐν ψ' οἱ τὰς πόλεις οἰκοῦντες προσεποιήθησαν, ὅπως σωθῶσιν, ὅτι παρεδέχθησαν τὴν χριστιανικὴν πίστιν, ἀλλ' ἀποκλίνοντες πρὸς τοὺς Μανιχαίους καὶ Πολυθέους.

Πάντα τὰ πρὸς τὴν θρησκευτικὴν ἱστορίαν τῆς λαμπρᾶς τοῦ Ἰουστινιανοῦ Βασιλείας σχετιζόμενα ἀπεκλείσθησαν κατ' ἀρχὴν τοῦ ἡμετέρου ἔργου, ἀλλ' ἀρκεῖ, φρονούμεν, καὶ ἡ βραχεῖα αὕτη σημείωσις ὅπως ἀποδείξῃ ὅτι, ἂν ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ὁ Αὐτοκράτωρ ἐκεῖνος περιέπεσεν εἰς ἀναμφήριστα σφάλματα, ὅλως ἀνακριβῶς ἀφ' ἐτέρου χαρακτηρίζεται ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν τῆς δύσεως ὡς ἀμείλικτος καὶ πείσμων τῶν ἀντιφρονούντων διώκτης. Ἀλλῶς τε γνωστὴ τυγχάνει ἡ τυφλὴ ἐμπάθεια τῶν πλείστων ἐκ τῶν ἱστορικῶν τούτων κατὰ πάσης τῆς μεσαιωνικῆς ἡμῶν ἱστορίας, ἐμπάθεια πηγάσασα ἀκριβῶς ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐρίδων, καὶ ἦν δικαίως ἐστηλίτευσε πολλαχοῦ ὁ ἡμέτερος Παπαρρηγόπουλος.

*Ἄλλ' αἱ ἀρχαί μου διαφέρουσι τῶν σῶν.*

Πράγματι οἱ δύο οὗτοι μεγάλοι ἄνδρες, οἵτινες ὑπῆρξαν, οὕτως εἰπεῖν, οἱ δύο τοῦ Ἰουστινιανοῦ

βραχίονες καθ' ἅπασαν τὴν Βασιλείαν αὐτοῦ, διέφερον ἐν πάσι. Ἐν ψ' ὁ Καππαδόκης ἦν ἀμαθής, ἀπότομος, ὕβριστής καὶ ἄσωτος, ἔξαγοράζων ταῦτα πάντα διὰ μόνης τῆς φυσικῆς αὐτοῦ μεγαλοφυΐας, ὁ Τριβωνιανός, γεννηθεὶς εἰς Σίδην τῆς Παμφυλίας ἐκ γονέων Μακεδόνων, ὑπῆρξε τὸ ταμεῖον πασῶν τῶν γνώσεων καὶ πράξεων τοῦ αἰῶνος αὐτοῦ, συγγράψας ἐμέτρως καὶ πεζῶς βιβλιοθήκην ὁλόκληρον ἔργων φιλολογικῶν, πολιτικῶν, φυσικῶν καὶ φιλοσοφικῶν ἀναμφιλέκτου ἀξίας. Πλὴν τούτου ἦν εὐγλωττος, συνετός, μετριοπαθής, προσηγνής καὶ χαρίεις. Τοιαῦτα ἀρετὰ ἦσαν ἱκαναὶ ὅπως ἐπισκιάσωσι τὰ δύο ἐλαττώματα, ἅπερ ἀποδίδει αὐτῷ ὁ Προκόπιος, τὴν κολακείαν δηλονότι καὶ τὴν φιλοχρηματίαν, καὶ κατὰ λέξιν ἀκόμη λαμβανομένων τῶν αἰτιώσεων αὐτοῦ. Ἰδοὺ πῶς ἐκφράζεται *«Τριβωνιανὸς δὲ φύσεως μὲν δυνάμει ἐχρῆτο καὶ παιδείας ἐς ἄκρον ἀφίκετο τῶν κατ' αὐτὸν οὐδενὸς ἡσσον, ἐς δὲ φιλοχρηματίαν δαιμονίως ἐσπονδακῶς, οἷός τε ἦν κέρδους ἀεὶ τὸ δίκαιον ἀποδιδόσθαι, τῶν δὲ νόμων . . . τοὺς μὲν ἀνῆρει, τοὺς δὲ ἔγραψεν ἀπεμπολῶν τοῖς δεομένοις»*. Ὁ Κ. Παπαρρηγόπουλος εὐστόχως παρατηρεῖ ὅτι ὁ Προκόπιος, καίτοι οὐδεμίαν παραλείπων ἐν τοῖς Ἀνεκδότοις ἀφορμὴν κατηγορίας, ἐν μόνον ἀναφέρει παράδειγμα νομοθετήματος ἐπιτευχθέντος διὰ χρημάτων, ὅπερ πράγματι μόνον διασώζεται ἐν τοῖς γνωστοῖς Νόμοις τοῦ Ἰουστινιανοῦ, τὸ ἐξῆς: Ὑπῆρχε Πρίσκος τις, δεξιὸς πλαστογράφος, ἐν Ἑμέσῃ, ἧς ἡ ἐκκλησία ἐτύγχανε κληρονόμος ἐπιφανοῦς καὶ βαθυπλούτου Πατρικίου, τοῦ Μαμμιανοῦ. Χαλκεύσας δὲ ὁ Πρίσκος οὗτος χρεωστικὰ ἔγγραφα, ἐπιβαρύνοντα τοὺς προγόνους τῶν εὐπορωτέρων τῆς πόλεως πολιτῶν, οἵτινες ὑπετίθεντο δανεισθέντες παρὰ τοῦ Μαμμιανοῦ περὶ τὰ ἑκατὸν κεντηνάρια χρυσίου, καὶ παραχαράξας τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Ταβελλίωνος, ἡ συμβολαιογράφου, παρέδωκε τοὺς πλαστοὺς τούτους τίτλους, ἀντὶ ἀδράς ἀμοιβῆς, εἰς τοὺς ἐφόρους τῆς ἐκκλησίας. Ἄλλ' ὑπῆρχεν εἰσέτι δυσχερεῖα τις, ἡ παραγραφή, διὸ καὶ σπεύσαντες οἱ τελευταῖοι οὗτοι εἰς Βυζάντιον, καὶ ἀδρῶς τὸν Βασιλέα δωροδοκῆσαντες, ἐπέτυχον τὴν παράτασιν αὐτῆς ἀπὸ 30 καὶ 40 εἰς 100 ἔτη. Ἀπεστάλη δὲ τότε εἰς Ἑμεσαν ὡς διαιτητὴς ὁ Λογγίνος, ὅστις ἐν τούτοις, ἀνεκαλύψας πᾶσαν τὴν σκευωρίαν, ἐτιμώρησε τὸν Πρίσκον.

Ὁ ὀρισμὸς οὗτος ἀνεκλήθη ἀργότερον διὰ τῆς Νεαρᾶς 101 καὶ τοῦ Δόγματος 5 (Ἀνεκδοτ. ΚΗ. α). Ἀπ' ἐναντίας πάντες οἱ ἱστορικοὶ παραδέχονται ὡς ἀναμφιλέκτον τὴν αἰσχροκέρειαν τοῦ Κοιαιστόρος περὶ τὴν διανομὴν τῆς δικαιοσύνης, ἐπίσης δὲ βεβαία φαίνεται ἡ πρὸς τὴν κολακείαν τάσις αὐτοῦ. Ὁ



Προκόπιος διηγείται (Ανέκδοτα ΙΓ. γ') ότι, παρεδρεύων ποτέ τῷ Ἰουστινιανῷ, «*ἔφη περιδεὴς εἶναι μήποτε αὐτὸς ὑπὸ εὐσεβείας εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναληφθεὶς λάθω*». Ὁ δὲ Μιλήσιος Ἡσύχιος, γράφων κατὰ τὸ 540, (M. MÜLLER, *Fragm. Histor. IV*, 176) λέγει ὅτι «*Τριβωνιανὸς, κολακεύων Ἰουστινιανὸν τὸν βασιλέα, ἔπειθεν αὐτὸν ὅτι οὐκ ἀποθανεῖται, ἀλλ' εἰς οὐρανὸν ἀρπαγίσηται. Ἦν δὲ ὁ Τριβωνιανὸς Ἕλληρ καὶ ἄθεος*». Τὸν ἄριστον ἐν τούτοις τοῦ ἀνδρὸς ἔπαινον ἔπλεξεν αὐτὸς πάλιν ὁ Προκόπιος (Περσικ. Πόλεμ. Α. 25) διὰ τῶν ἐξῆς: «*Τριβωνιανὸς ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐπιβιὸς τῇ τιμῇ, ἐτελεύτησε νόσω, ἄλλο οὐδὲν ἄχαρι πρὸς οὐδενὸς παθὼν. Ἦν γὰρ αἰμύλος τε καὶ τᾶλλα ἡδὺς καὶ τῆς φιλοχρηματίας τὸ νόσημα ἐπισιναῖσαι ἱκανώτατος τῇ τῆς παιδείας περιουσίᾳ*». Ἀγνωστον πότε ἀκριβῶς ἐτελεύτησεν ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ. Κατὰ τὸν ISAMBERT συνέβη τοῦτο ἐν ἔτει 546, ἥτοι δύο χρόνους πρὸ τοῦ θανάτου τῆς Θεοδώρας. Ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς ἰσχυρίζεται ὅτι μέρος τῆς μεγάλης περιουσίας τοῦ Κοιαιίστορος κατεσχέθη ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος, καίτοι ἐγκατέλιπεν υἱὸν καὶ ἐγγόνους (ISAMBERT, *Histoire de Justinien Σ. 609*).

### Ὁ νέος Πρίγκιψ, ὁ λιτὸς καὶ σοβαρὸς.

Ὁ Προκόπιος ἐν τοῖς Ἀνεκδότοις ΙΓ. Ζ', ἐξαντλήσας πάντα δυνατὸν ψόγον, ἀναφέρει προσέτι ὅτι ὁ Ἰουστινιανὸς ἦν ἐγκρατέστατος περὶ τε τὸν ὕπνον καὶ τὰ σιτία «*ὥσπερ πάρεργον αὐτῷ τῆς γύσεως ἀγγαρευομένης τὰ τοιαῦτα*» διὸ καὶ πολυλάκις «*ἄκρω δακτύλῳ ἀπογενεσάμενος ἀπὴρ-λάσσετο*» ἐν ᾧ ἄλλοτε «*ὥραν καταδαρθῶν μίαν, κατέτριβε τὸν ἄλλον χρόνον περιπάτους ποιοῦμενος*».

### Τοῦ ἱερέως Θεοφίλου μαθητής.

Ὁ διδάσκαλος οὗτος τοῦ Ἰουστινιανοῦ συνέγραψε λατινιστὶ βιογραφίαν αὐτοῦ, ἣτις, οὐδέποτε δημοσιευθεῖσα, ἐτηρεῖτο ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Βατικανοῦ, καὶ ἐξ ἧς ὁ περικλεὴς ἔφορος τῆς συλλογῆς ἐκείνης Ἀλεμάννος ἠρύσθη (*Notes Histor. Σ. 68*) πολλὰς πληροφορίας, ἃς ἀντέγραψαν εἰτα καλῇ τῇ πίστει ὁ ἐκδότης τοῦ Ζωναραῖ Δυκάγγριος, ὁ LUDWIG, ὁ Ὁρέλλιος καὶ ὁ Δινδόρφιος, καθ' ὅσον ἀργότερον τὸ χειρόγραφον ἐκεῖνο ἀπώλετο. Ἦδη ὁ INVERNIZI, δικηγόρος ἐν Ῥώμῃ, γράφει τῷ Καρδινάλιῳ Ζελάδα, ἐφόρῳ τῆς βιβλιοθήκης κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὅτι καὶ αὐτὸς καὶ ἄλλοι σοφοὶ αὐτοῦ φίλοι, κατὰ βάθος γνωρίζοντες τὴν πλουσιωτάτην ἐκείνην ἀποθήκην, μάτην ἀνεζήτησαν τὸ ἐν λόγῳ χειρόγραφον.

Καὶ ὁ ISAMBERT δὲ κατὰ τὸ 1854 ἔγραψε τῇ ἐν Ῥώμῃ Γαλλικῇ πρεσβείᾳ, ὅπως προκαλέσῃ νέας ἐρεῦνας, ἀλλ' ἄνευ ἀποτελέσματος. Δι' ὃ καὶ εὐάρεστον βεβαίως ἀνακοινοῦμεν εἰδησιν εἰς τοὺς περὶ τὰ Βυζαντινὰ ἐντριβεῖς ἐκ τῶν ἡμετέρων, ἀγγέλλοντες ὅτι ἐπ' ἐσχάτων ἀνευρέθη τέλος τὸ πολύτιμον τοῦτο χρονικὸν ἐν ἐτέρᾳ βιβλιοθήκῃ τῆς αἰωνίου πόλεως.

Ἄλλοι χρονογράφοι, σύγχρονοι τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἀναφέρονται οἱ ἐξῆς: Ὁ **Ι. Λύδος**, οὗ τὰ σωζόμενα συμπεριελήφθησαν ἐν τῇ βυζαντινῇ συλλογῇ, καὶ ὁ **Πλούταρχος**, γραμματεὺς τοῦ Ἰουστινιανοῦ κατὰ τὸν Ἀλεμμάνον (Προλεγόμενα εἰς τ' Ἀνέκδοτα). ὁ **Ερμόλαος** καὶ ὁ ῥήτωρ **Πέτρος** ἔγραψαν ἐπίσης χρονικὰ ἀπολεσθέντα (Ἰδὲ Voss, Ἑλληνας ἱστορικοὺς Τ. Β.). Ὁ **Βίκτωρ**, Ἐπίσκοπος Τύννης, (τανὺν Τύνιδος) ἔγραψεν ἀπὸ τοῦ 554—556 ἐν Ἰσπανίᾳ χρονικὸν ἀτελές, δημοσιευθὲν κατὰ τὸ 1658 ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ I. Σκαλιγῆρου. **Θεόδωρος ὁ Λέκτωρ**, ἀκμάσας κατὰ τὸ 530 καὶ συγκαταλεγόμενος εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς συγγραφεῖς (VALOIS, 1673, Παρίσιοι καὶ ἔκδοσις Reading 1720). Ὁ **Κόριππος**, οὗ τὰ ποιήματα ἐξεδόθησαν τὸ πέμπτον ὑπὸ Βεκκέρου ἐν Βόννῃ κατὰ τὸ 1836, καὶ ὁ **Τζέτζης** συγγράψας τὴν Χιλιάδα. Τ' ἀποσπάσματα **Μενάνδρου** τοῦ Προλέκτορος συμπεριελήφθησαν ὑπὸ τοῦ πολλοῦ Μυλλέρου ἐν τῷ ΔΨ τόμῳ τῶν Ἑλλήνων ἱστορικῶν, καὶ περιέχουσι πολυτίμους πληροφορίας περὶ τῶν τελευταίων ἐτῶν τοῦ μεγάλου Αὐτοκράτορος. Ὁ αὐτὸς Μύλλερὸς ἐδημοσίευσεν καὶ τὰ λείψανα τοῦ ἀνωτέρω μνημονευθέντος ῥήτορος Πέτρου, ὃν ἰδιαζόντως ἐπαινοῦσιν οἱ ἱστορικοὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ. (Τόμ. Δ. Σ. 181—190). Ἀναφέρεται δ' ἐπίσης **Κυρίλλος τις** ἐκ Σκυθουπόλεως, βιογράφος τοῦ Ἁγίου Σάββα, θανὼν κατὰ τὸ 531, καὶ οὗ τὰ ἔργα ἐξεδόθησαν τῷ 1686.

Ἄλλ' ἐκ πάντων τῶν σωζομένων τὴν πρώτην κατέχει θέσιν ἀναμφιλέκτως ὁ **Προκόπιος**, γράψας 8 βιβλίᾳ ἀπερὶ τῶν Περσικῶν, Βανδηλικῶν καὶ Γοτθικῶν πολέμων, 6 βιβλίᾳ περὶ τῶν Κτισμάτων τοῦ Βασιλέως, καὶ τὰ διαβόητα Ἀνέκδοτα. Εἴτα δ' ἔρχονται ὁ Μυριναῖος **Ἀγαθίας**, γράψας ἐν 5 βιβλίοις τὴν συνέχειαν τοῦ Προκοπίου, ἀλλὰ θανὼν πρὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ὁ **Εὐάγγριος**, ἀποσπάσματα τινὰ τοῦ **Κασσιοδώρου**, ὁ **Θεοφάνης**, γράψας χρονογραφίαν ἀπὸ Διοκλητιανοῦ μέχρι Μιχαὴλ καὶ Θεοφυλάκτου, ἕτερος **Θεοφάνης**, ὁ Βυζάντιος, ἐκδοθεὶς κατὰ τὸ 1850 ὑπὸ Κ. Μυλλέρου, ὁ **Ἰωάννης Μαλάλας**, γράψας ἐν βιβλίοις ΙΗ'. γενικὴν χρονογραφίαν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἄχρι τῆς καθαιρέσεως τοῦ Βελισαρίου, καὶ **Παῦλος ὁ Σιλεντιάριος**, γράψας ἑκφρασιν (περιγραφὴν) τοῦ ναοῦ τῆς Ἀγ. Σοφίας καὶ τοῦ ἁμβωνος αὐτῆς. Πάντες οὗτοι





συμπεριελήφθησαν εἰς τὴν κατὰ τὸ 1837 ἐκδοθεῖσαν ἐν Βόννῃ μεγάλῃν συλλογὴν τῶν Βυζαντινῶν συγγραφέων.

**Νῦν διατῆται μετὰ σοῦ, τοῦ τρυφήλοῦ θαυδῶτος τῶν ὀργίων.**

Ὁ Προκόπιος, οὐχὶ πλέον εἰς τ' Ἀνέκδοτα, ἀλλ' εἰς τοὺς Περσικοὺς πολέμους Σ. 121 χαρακτηρίζει ὡς ἐξῆς τὸν ἄνδρα τοῦτον, τὸν συνδυάσαντα τὰς μεγίστας κακίας μετὰ σπανίων ἀρετῶν «**Ἰωάννης λόγων μὲν τῶν ἐλευθερίων καὶ παιδείας αὐτῆ- κοος ἦν . . . γνῶσεως δὲ ἰσχυρὴ πάντων γέγονε δυνατώτατος, ὧν ἡμεῖς ἴσμεν· γινῶναι γὰρ τὰ δέοντα ἱκανώτατος ἦν καὶ λίσιν τοῖς ἀπόροις εἶρεῖν . . . χρόνον γοῦν ὀλίγον χρήματα μεγάλα περιβαλλόμενος, ἐς κραιπάλῃν τινὰ ἐκλελά- κτικεν ὅρον οἶκον ἔχουσαν, ἄχρι μὲν ἐς τὸν τοῦ ἀρίστου καιρὸν ληξόμενος τὰς τῶν ὑπηκόων οὐσίας, μετὰ δὲ τὸ λοιπὸν καὶ οὐώματος ἔργοις ἀσελγεστάτοις ἀσχολούμενος.**»

**Ὁ Πρίγκιψ τῆς Χρυσομαλλοῦς τιμᾷ τὸ δέπνον τὸ θυμῆρες σήμερον.**

Ἡ Χρυσομαλλὴ αὕτη, ὡς καὶ ἡ Ἰνδάρῃ, διατελέσα- σαι ἄλλοτε ὀρχηστρίδες, συγκατέψκησαν ἀργότερον μετὰ τῆς Θεοδώρας ἐν τοῖς Ἀνακτόροις, συμμετέ- χουσαι, κατὰ τὸν Προκόπιον, εἰς τὴν διοίκησιν τῶν δημοσίων (Ἀνέκδοτα ΙΖ. κ). Ἡ Αὐτοκράτειρα, κα- θείρξασα Σατορνινόν τινα, υἱὸν τοῦ μαγίστρου Ερμογένοῦς, μεμνηστευμένον μετὰ παρθένου ἐλευ- θερίου καὶ κοσμίας, ἐξηνάγκασεν αὐτὸν εἰς γάμον μετὰ τῆς παιδὸς τῆς Χρυσομαλλοῦς, εἰς δὲν ὑπέκυψεν ἐκεῖνος «**κωκῶν καὶ οἰμῶζων**» — Ἡ Κομιτὴ οὐδὲν ἔχει τὸ ἱστορικόν.

**Ὡς συνοδὸν τὸν νέον Βελισάριον.**

Ὁ Βελισάριος, γεννηθεὶς ἐν Θράκῃ ἐκ γονέων ἀφα- νῶν, προσελήφθη ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ὡς δορυ- φόρος ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν διετελεῖ εἰσέτι «**νεανίας καὶ πρῶτον ὑπηρέτης**» ἥτοι ἀρτίως γενειάσκων (Περσ. Πολ. Α. 12). Ὁ Ἰουστινιανὸς χαρακτηρίζεται τότε ὡς Στρατηγός.

**Ὁ Πρίσκοις, ὁ Προκόπιος, καὶ ὁ Εὐδαίμων, οἱ γνωρίζοντες αὐτόν.**

Ὁ Προκόπιος (Ἀνέκδ. ΙΣΤ. γ.) ἀναφέρει Πρίσκοις τινὰ Παφλαγόντα, ἐπιστολογράφον τοῦ Αὐτοκράτο- ρος, ἄγαν μὲν πονηρόν, ἀλλὰ καὶ λίαν εὐνοοῦμενον. Διηγείται δὲ ὅτι ἡ Θεοδώρα, συλλαβοῦσα τὸν ἄνδρα «**ἄτε ὀφρνάζοντα καὶ αὐτῇ ἀντιτείνειν περὶ- μερον**» καὶ ἀποθρίξασα, ἐξώρισεν, ἀφ' οὗ πρῶτον ἐχειροτόνησεν αὐτὸν βιαίως διάκονον. Ὁ Θεοφάνης

(Ἔτος 6026 ἀπὸ Κτισ. κ.) διηγείται ὅτι «**Πρίσκοις ὁ Ὑπάτος ἀπὸ Νοταρίων τοῦ Βασιλέως, ἀναγκασθεὶς ὑπὸ Θεοδώρας, ἐδημιεύθη καὶ διάκονος Κυζίκου ἐχειροτονήθη**». Σχεδὸν δὲ αὐτολεξεῖ ἀναφέρει τὸ γεγονός καὶ Ἰ. ὁ Μαλάδας ἐν σ. 449. Κατὰ τὸν ISAMBERT σ. 447 πρόκειται ἐνταῦθα περὶ δύο διαφόρων προσώπων, ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη φαίνεται ἡμῖν ἀβάσιμος.

Ὁ δὲ Προκόπιος, ὁ περιφανέστερος τῶν ἱστορι- κῶν τοῦ μεσαίωνος, ἐγεννήθη τῷ 490 ἐν Καισαρείᾳ τῆς Παλαιστίνης, καὶ μεταβάς ἐν νεαρᾷ ἡλικίᾳ εἰς Βυζάντιον, ἐξήσκησε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δικηγόρου ἢ **ρήτορος**, οὐχὶ δὲ τοῦ ἱατροῦ, ὡς ἰσχυρίσθησαν νεώ- τεροί τινες συγγραφεῖς. (Ἰδὲ Ἀγαθίαν Α. Σ. 11 καὶ 14. Εὐάγγριον Δ. 1—41. Φώτιον εἰς Βιβλ. Α. Περσικ. Πολ. Σ. 139. Σουΐδαν εἰς Προκ. Σ. 442). Ὁ ISAMBERT, προτάξας τῆς ὑπ' αὐτοῦ φιλοπονηθείσης ἐκδόσεως καὶ μεταφράσεως τῶν Ἀνεκδότων ἐμβριθῇ περὶ τοῦ συγγραφέως μελέτην, παρατηρεῖ σὺν τοῖς ἄλλοις, ὅτι ὀλιγίστην ποιεῖται οὗτος μνειάν περὶ τῶν μεγάλων νομοθετημάτων τοῦ Ἰουστινιανοῦ; καὶ φρονεῖ ὡς ἐκ τούτου ὅτι ἡ ἔκφρασις ῥήτων σημαίνει μᾶλλον τὸν φιλόλογον, professeur de belles lettres ἢ τὸν δικηγόρον (ISAMBERT, Ἀνέκδ. Pref. VI).

• Πρὸ τῆς μεταφράσεως ταύτης ὑπῆρχον ἡ λατι- νικὴ τοῦ Ἀλεμάννου, ἣν παρεδέχθησαν ἀναλλοίωτον σχεδὸν οἱ μεταγενέστεροι, μηδὲ τοῦ Δινδορφίου ἐξαιρουμένου, καὶ 3 Γαλλικαί. Ἡ μία τούτων ἐδη- μοσιεῦθη κατὰ τὸ 1587 ἐν Παρισίοις εἰς ἀρχαίαν γαλλικὴν γλῶσσαν ὑπὸ Μαρτίνου FUMÉE, καὶ τυγ- χάνει ἀτελεστάτη. Ἡ δευτέρα κατὰ τὸ 1669, καίτοι ἀνώνυμος, ἀποδίδοται ὑπὸ τοῦ Ὁφμάννου ἐν τῷ λεξικῷ αὐτοῦ τῷ LEONOR DE MAUGER. Τὴν δὲ τρί- την ἐξεπόνθησε τὸ 1671 ὁ ἀκαδημαϊκὸς COUSIN, συγγραψας ὀκτάτομον ἱστορίαν τῆς Κωνσταντινου- πόλεως, ἐν ἣ κατεχωρίσθησαν μεταφράσεις τῶν κυριωτάτων Βυζαντινῶν συγγραφέων. Ὡς κείμενον ἔσχεν οὗτος καταφανῶς τὸ πρὸ μικροῦ τότε δημο- σιευθὲν ἑλληνολατινικὸν τοῦ P. MALTRET, ἀλλ' οὐχ ἥττον ὀλίγον ἀπέβη αὕτη πιστοτέρα τῶν προηγου- μένων.

Ἀμα δὲ βασιλεύσας ὁ Ἰουστινιανός, ἐνεπιστεύθη τῷ Βελισαρίῳ τὴν κατὰ Περσῶν στρατείαν, οὗτος δὲ παρέλαβεν ὡς **πάρεδρον**, ἢ **σύμβουλον** τὸν Προκόπιον. Τὶ ἀκριβὲς ἐσήμαινεν ὁ τίτλος οὗτος ἄγνωστον, ἀλλὰ πάντες παραδέχονται ὅτι ἦν ἀνώ- τερος τοῦ ἀπλοῦ γραμματέως. Ὁ Σουΐδας μάλιστα πρῶτος ἀπεκάλεσε τὸν Προκόπιον **Ἰλλούστριον**, τίτλον συνήθως ἀποδιδόμενον εἰς τοὺς Συγκλητικούς καὶ Πατρικίους, ἀλλ' οὐδεμία ὑπάρχει βεβαιότης ὅτι



ὁ ἡμέτερος ἱστορικὸς περιηλθέ ποτε εἰς τ' ἀνώτατα ταῦτα ἀξιώματα. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς δίκης τοῦ Βελισαρίου ἐν 563, ὁ Ἐπαρχος τῆς πρωτευούσης ἐκαλεῖτο Προκόπιος, ἀλλ' οἱ πλείστοι συγγραφεῖς πιστεύουσιν ὅτι πρόκειται περὶ ἀπλῆς συνωνυμίας, τοσοῦτῃ μᾶλλον, καθόσον ὁ Μαλάλας Σ. 494 οὐδὲν λέγει περὶ τῆς ταυτότητος.

Ἐπιστρέψας εἰς Βυζάντιον μετὰ τὴν κατατρόπωσιν τοῦ Καβάδου, ὁ Προκόπιος διέμεινε πιθανῶς ἐν τῇ αὐλῇ ἀπὸ τοῦ 527—31, καὶ παρέστη εἰς τὴν στάσιν τοῦ Νίκα. Κατὰ δὲ τὸ 533 ἠκολούθησε καὶ αὐθις τὸν Βελισάριον εἰς Ἀφρικὴν, ὡς διηγείται ὁ ἴδιος *«πρῶτον μὲν κατορρωδῆσας τὸν κίνδυνον, ὅψιν δὲ ὀνείρου ἰδὼν ὕστερον, ἢ αὐτὸν θαρσύνει ἐποίησε.»* (Βανδ. Πολ. Α. ιβ΄.) Ἐν Ἰταλίᾳ φαίνεται ὅτι μετέβη μόνον περὶ τὸ τέλος τοῦ Γοτθικοῦ πολέμου, διότι ὁμιλεῖ ὡς αὐτόπτης μόνον ἀπὸ τοῦ 536. Παρεβλήθη δὲ ὁ συγγραφεὺς ἡμῶν δικαίως, ἐὰν μὴ πρὸς τὸν Θεοκυδίδην καὶ Ξενοφῶντα, πρὸς τὸν Ἀρριανὸν τοῦλάχιστον καὶ Πολύβιον. Καὶ πράγματι ἔγραψεν, ἐν γλῶσση γλαφυρᾷ καὶ καθαρωτάτῃ διὰ τὴν ἐποχὴν, δύο βιβλία περὶ τῶν Περσικῶν πολέμων ἄχρι τῆς 4ης ἐκστρατείας τοῦ Χοσρόου ἐν 543, δύο περὶ τῶν Λιβυκῶν ἄχρι τοῦ 545, καὶ τέσσαρα περὶ τῶν Γοτθικῶν ἄχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Ρώμης ὑπὸ τοῦ Τωτίλα. Ἐν τῷ τετάρτῳ τῶν τελευταίων τούτων παρεισάγει τὴν συνέχειαν τῶν Περσικῶν, ἢ ὡς καλεῖ αὐτοὺς Μηδικῶν πολέμων περὶ τὸν Εὐξείνιον καὶ τὸν Καύκασον, περιγράφει τὴν τότε γνωστὴν οἰκουμένην, διηγεῖται τὰ κατὰ τοὺς Φράγκους καὶ Βρετανούς καὶ ἐπιστρέφων εἰς τὰ ἐν Ἰταλίᾳ κατορθώματα τοῦ Ναρσοῦ, ἀφικνεῖται μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Τωτίλα καὶ τῆς καθυποτάξεως ὁλοκλήρου τῆς Ἰταλίας ἐν 553. Πλὴν δὲ τῶν ἱστοριῶν τούτων, ἐν αἷς διαλάμπουσι τὰ ἔξοχα τοῦ συγγραφέως προτερήματα, ἔγραψεν ὀλίγον ἀργότερον βιβλία 6 περὶ τῶν Κτισμάτων τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἐν οἷς μεταβάλλεται εἰς εὐφραδὴ κόλακα, παραβάλλων τὸν Βασιλέα πρὸς τὸν Θεμιστοκλέα καὶ Κύρον, καὶ ἀποκαλὼν αὐτὸν εὐεργέτην καὶ σωτῆρα τῆς ἀνθρωπότητος. Κατὰ δὲ τὸ 559, μεταπίπτων ἀπὸ τὸ ἐνὸς εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον, συνέταξεν ἐν κρυπτῷ καὶ παραβύστῃ τὰ περιβόητα Ἀνέκδοτα, ἐν οἷς καταφέρεται κατὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, τῆς Θεοδώρας, καὶ πάσης αὐτῶν τῆς αὐλῆς, μετὰ παραφορὰς ἀκατονομάστου. Ἡ τριπλῇ αὕτη παλιμβουλία ἐξέπληξε πάντας τοὺς περὶ Προκοπίου γράψαντας, ὡς τινες, ὅπως παρακάμψωσι τὴν δυσχερεῖαν, ἰσχυρίσθησαν ὅτι τ' Ἀνέκδοτα εἰσὶν ὑποβολιμαῖα. Ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη ὀριστικῶς ἐγκατελείφθη μετὰ τὴν δημοσίευσιν κατὰ τὸ 1865 τῆς περὶ Προ-

κοπίου δεινῆς πραγματείας τοῦ Φίληκος ΔΑΗΝ. Καὶ πράγματι, πλὴν τῆς ταυτότητος τοῦ ὕφους καὶ πολλῶν ἄλλων ἀποδείξεων, ὡς ἐπιμελέστατα συνέλεξεν ὁ Γάλλος συγγραφεὺς, ὅτε Νικηφόρος Κάλλιστος καὶ ὁ Σουΐδας ἀποδίδουσι ῥητῶς τ' Ἀνέκδοτα τῷ Προκοπίῳ. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔπεται ὅτι, καίτοι ὁ ἐν τῷ δράματι ἡμῶν ὑποτιθέμενος πρὸς τὴν Θεοδῶραν ἔρως οὐδὲν ἔχει πιθανῶς τὸ ἱστορικόν, ἐξηγεῖ οὐχ ἥττον τὸ ἐν λόγῳ φαινόμενον, ὅσον καὶ αἱ λοιπαὶ προταθεῖσαι εἰκασίαι.

Ὁ Εὐδαίμων οὐδόλως τυγχάνει ἱστορικὸν πρόσωπον.

### Τίς τὴν ξυλὴν μήτραν ἐπενόησε;

Ἡ μήτρα αὕτη ἦν τεμάχιον εὐλου, ἐγκεκομμένην ἔχον τὴν λατινικὴν λέξιν *legi* (ἀνέγνω), δὲ ἥς ἐξεδηλοῦτο ἡ βασιλικὴ ἔγκρισ. Βαφείσης τῆς γραφίδος εἰς τὴν πορφυρᾷ μελάνην, ἡ χεὶρ τοῦ ἀναφαβήτου Ἀνακτος περιήγετο ὑπὸ τινος τῶν αὐλικῶν εἰς τὰς ἐντομάς, καὶ οὕτως ἐχάραττε τὰ γράμματα (Ἀνέκδ. ΣΤ΄. δ΄).

### Καὶ τίς τὴν χεῖρα καθωδήγει τρέμουνσαν;

Πανίσχυρος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην διετέλει ὁ Κοιαιστῶρ Πρόκλος, ἄγνωστον δὲ πότε ἀκριβῶς περιήλθεν εἰς τ' ἀνώτατα ἀξιώματα ὁ Καππαδόκης, καὶ πιθανόν ὅτι ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ προεχειρίσθη οὗτος Ἐπαρχος τῆς Αὐλῆς. Περιπίπτουσι ἐπομένως εἰς ἀναχρονισμόν, ὑποτιθέντες αὐτὸν προϊστάμενον ἤδη τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ Ἰουστίνου· ἀλλ' ἦν τοῦτο ἐπ' ἀνάγκης διὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ ἔργου ἡμῶν.

### Καὶ προθύμως ὤθησας αὐτὸν εἰς τὴν σπατάλην καὶ τὰ ὄργια.

Θεοφάνης ὁ Βυζάντιος, ἐν ἀποσπασματι διασωθέντι ὑπὸ τοῦ Φωτίου, (MÜLLER, Rec. des Hist. IV, 271) διηγεῖται ὅτι Ἰουστίνος ὁ Β΄. διώρισε κατὰ τὸ 572 Στρατηλάτην ἐν Περσίᾳ τὸν υἱὸν τοῦ Ἰουστινιανοῦ Θεόδωρον, ἐπικληθέντα Τζιρόν. Ὁ Ἀλεμάννος Σ. 35 εἰκάζει ὅτι ὁ Ἰουστινιανὸς ἀπέκτησε τὸν υἱὸν τοῦτον μετὰ τὸν θάνατον τῆς Θεοδώρας, ὅπερ ἀπίθανον, διότι ὁ Αὐτοκράτωρ, ἐξηκοντούτης τότε πλέον, διετέλει ὅλως εἰς τὰ δημόσια πράγματα ἀφωσιωμένος, καὶ περισπᾶτο ὑπὸ ποικίλων συμφορῶν. Ὡστε, ἢ πρόκειται περὶ ἐτέρου τινὸς ὁμωνύμου, ἢ ἐγγεννήθη ὁ παῖς ζωῆς τῆς Θεοδώρας, ἀλλ' ἐτηρήθη μεμακρυσμένος τῆς αὐλῆς. Τὴν ἐγκράτειαν τοῦ Ἰουστινιανοῦ, παρ' ὃ οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐμειώθη τὸ πρὸς τὴν Θεοδῶραν φίλτρον, ἀναγνωρίζουσιν ἄλλως τε πάντες οἱ συγγραφεῖς. Διὸ καὶ ὁ ISAMBERT, ὃν ἐνοχλεῖ ἡ ἀναμφίλεκτος αὕτη ἀρετὴ, ἀναφέρει ἀσμένως (Hist. de Just. 520) ὅτι ἐν τῷ 4ῳ κεφαλαίῳ τῆς 74ης Νεαρᾶς ὁ σεμνὸς Αὐτοκράτωρ



ἀνακηρύττει τὴν βιαιότητα τοῦ ἐρωτικοῦ πάθους. Ἡ ἀπόδειξις τυγχάνει ἀρνητική, διότι, προκειμένου περὶ νομιμοποιήσεως νόθων τέκνων διὰ τοῦ γάμου τῶν γονέων, λέγει μὲν ἀληθῶς ὅτι οὐδὲν τῆς ἐρωτικῆς μανίας μεθυστικώτερον, ἀλλὰ μᾶλλον ὅπως ἀποτρέψῃ τοὺς ἐπιρρεπεῖς, καὶ μετὰ ῥητὴν διαβεβαίωσιν ὅτι ὁ ἴδιος διατελεῖ ὁπαδὸς τῆς σωφροσύνης, ἣν συνιστᾷ τοῖς πάσι. Ἐν δὲ τῇ Νεαρᾷ Η'. ἀναγράφει τὰς ἀρετὰς τῆς Θεοδώρας, ἣν ἀποκαλεῖ εὐσεβεστάτην, *reverendissimam conjugem*.

### ὁ διάδοχος ἐν Βυζαντίῳ ἀνετράφη.

Περὶ τῆς νεότητος τοῦ Ἰουστινιανοῦ ὀλίγας εἰχομεν ἄχρι τοῦδε εἰδήσεις, ἀλλ' ἔσται βεβαίως ὑπὸ τὴν ἔποιν ταύτην πολῦτιμον τὸ ἀρτίως ἀνευρεθὲν χρονικὸν τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ Φιλοθέου. Ἐν ἀποσπάσματι τοῦ χειρογράφου τούτου παρ' Ἀλεμάννυ λέγεται ὅτι ὁ Ἰουστινιανὸς ἦν τριακοντούτης (*trigenarius*), ὅτε προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ Ἰουστίνου εἰς Βυζάντιον, βασιλεύοντος ἔτι τοῦ Ἀναστασίου. Ὁ *Invernizzi* σ. 7 φρονεῖ ἀπ' ἐναντίας ὅτι, παῖς ἀκόμη ἀφικθεὶς εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ἐπεδόθη εἰς τὰ γράμματα. Ἀλλὰ τοῦτο φαίνεται κατὰ τὸν Ὀφμάννον ἀνακριβές, διότι Βίκτωρ ὁ Τύνης διαβεβαίωσεν ὅτι ἡσπάσθη ἀμέσως τὸ στρατιωτικὸν στάδιον (σ. 7 *apud Scaliger*). Πιθανὸν ἐπομένως ὅτι ἡ ἀλήθεια κεῖται κατὰ τὸ σῶνθηες μεταξὺ τῶν δύο ἄκρων, τοῦ Ἰουστινιανοῦ εἰσελθόντος εἰς τὸν στρατὸν ἅμα τῇ ἀναρρήσει τοῦ θεοῦ αὐτοῦ ἐν 509. Ἐπειδὴ δὲ τότε διετέλει εἰκοσαετής, τὰ μαθήματα τοῦ Θεοφίλου διήκουσε βεβαίως ἀπὸ τῆς ἀφίξεως αὐτοῦ ἄχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ἀμφίβολον ἐπίσης, κατὰ τὸν αὐτὸν Ὀφμάννον, ἔαν πράγματι υἱοθετήσῃ ὑπὸ τοῦ Ἰουστίνου, καίτοι πολλάκις ἀποκαλεῖ αὐτὸν πατέρα (Νεαράι 28 καὶ 109. Εἰσαγ. § 3 περὶ δωρεᾶς κτλ.). Ὁ *Ludewig* ἀρνεῖται τὴν υἱοθέτησιν ταύτην, ὑποθέτων, ὡς εἶδομεν ἄλλαχού, ὅτι τὸ λατινικὸν αὐτοῦ ὄνομα ἦν ἀπλῆ μετάφρασις τοῦ σλαβικοῦ Οὐπράβδα, συγγενοῦς τῇ γερμανικῇ *Ufrecht*. Παραδέχεται δὲ τὴν γνῶμην ταύτην καὶ ὁ *Ritter* (*Notes sur Heinccius* § 382), ἐν ᾧ ἄλλοι, καὶ ἰδίως ὁ γραμματικὸς *Πρισκιανός*, σύγχρονος τοῦ Ἀναστασίου καὶ Ἰουστίνου, (Ἰδὲ προοίμιον εἰς τὰ ἔργα αὐτοῦ ὑπὸ *M. Corpet*, 1845), ἐπιμένουσιν ὅτι τὸ *Justinianus*, παράγεται ἐκ τοῦ *Justinus*, ὅπως τὸ *Tullianus* ἐκ τοῦ *Tullius*, ὑπεμφαίνον τὴν υἱοθέτησιν.

Μόλις περιβληθεὶς τὴν λευκὴν στολὴν τοῦ Κανδιδάτου, ὁ Ἰουστινιανὸς ἀπεστάλη ὡς ὁμηρος εἰς τὴν λαμπρὰν αὐλὴν τῆς Ῥαυέννης. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐκείνῃ

πρωτεύουσῃ τῶν Ὀστρογόθων σὺζονται εἰσέτι δύο ἐκκλησίαι, κτισθεῖσαι ἐπὶ Θεοδορίχου καὶ περιέχουσαι μωσαϊκά, ἅτινα παριστῶσι τὸν Ἰουστινιανὸν καὶ τὴν Θεοδώραν. Μία τῶν εἰκόνων τούτων ἐν τῇ Ναῷ τοῦ ἁγίου Βιταλίου (*St. Vital*) ὡς θέμα ἔχει, κατὰ τὸν *Ciamprini* Κεφ. XI, τὴν ἄφιξιν τοῦ νέου ὁμήρου. Ὁ μέγας Θεοδόριχος κάθηται παρὰ τράπεζαν. Πρὸ αὐτοῦ ἄρχων, ὅστις ὑποτίθεται πρέσβυς τοῦ Ἰουστίνου, δεικνύει πρὸς τ' ἀριστερὰ νεανίαν, τὸν Ἰουστινιανόν, ὑπὸ ἐτέρου τινὸς ἀκολουθούμενον, πιθανῶς τοῦ Θεοφίλου.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὅτι ἡ παιδεία τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἦν οὐχὶ τυχαία, μαρτυρεῖ ἐπαρκῶς ἡ εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἔριδας τῆς ἐποχῆς προσωπικὴ αὐτοῦ ἀνάμιξις. Ἡ Ε'. Σύνοδος ἀπεκάλεσιν αὐτὸν *Doctissimus*, ἀναφέρονται δ' ἐπιστολαὶ αὐτοῦ πρὸς τοὺς Πάπας Ὀρμίσδαν, Ἰωάννην Α'. καὶ Οὐγγίλιον (*Isambert*, *Hist. de Just.* 252, 272, 456). Πλὴν τούτου, κατὰ τὸν Θεοφάνη *Σ. 337*, συνέταξε Τροπάριον, ἀρχόμενον διὰ τῶν λέξεων «ὁ μορογενὴς υἱὸς καὶ λόγος τοῦ θεοῦ», ὅπερ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐψάλλετο ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις, πρὸς δὲ «ἐποίησε καὶ τὸ ὥρολόγιον τοῦ Μιλίου». Βίκτωρ ὁ Τύνης ἀναφέρει καὶ σύγγραμμα τοῦ Αὐτοκράτορος περὶ τῆς ἐνσαρκώσεως, ὅπερ ἐπέβαλεν εἰς τοὺς Ἐπισκόπους τῆς Ἰλλυρίας. Πρόκειται πιθανῶς περὶ τῆς Νεαρᾶς τῶν Εἰδῶν τοῦ Αὐγούστου, τῆς ἀφορώσης τὴν καταδίκην τοῦ Ἀνθίμου καὶ Σεβηριανοῦ, οἵτινες συνεζήτησαν τολμηρῶς περὶ τοῦ ἐν λόγῳ μυστηρίου. Πράγματι δὲ ἐν τῇ Α'. Κεφαλῇ τῆς Νεαρᾶς ταύτης (42), ἥτις ἀπευθύνεται εἰς τοὺς Ἐπισκόπους τούτους, ἀναφέρεται συγγραφὴ τις τοῦ Βασιλέως. Περὶ ἐτέρας αὐτοῦ συγγραφῆς ὁμιλεῖ ὁ Κεδρηνός, ἀπευθενθείσης εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Σύνοδον κατὰ τὸ 551 καὶ καταδικαζούσης τὰ δόγματα τοῦ Ὠριγένης. Ἀλλὰ τῆς Συνόδου ἐκείνης συνελθούσης κατὰ τὸ 553, ὁρθότερον φαίνεται, κατὰ Κύριλλον τὸν ἐκ Σκυθουπόλεως § 83, ὅτι ἡ ἐν λόγῳ συγγραφὴ ἀπηυθύνθη τῷ Πάπᾳ Οὐγγίλιῳ καὶ τοῖς λοιποῖς Πατριάρχαις ἐπὶ τῇ ἀφορμῇ, ἥτις ἐκεῖ ἐκτίθεται. Τέλος δὲ καὶ ὁ Προκόπιος διηγεῖται ὅτι, ἐν ᾧ ἄλλοτε τὰ διατάγματα τοῦ Βασιλέως ἔγραφον ὁ Κοιαιστὼρ καὶ τ' ἀπόρρητα οἱ λεγόμενοι Ἀσηκρήτις, ὁ Ἰουστινιανὸς «ἔγραψεν αὐτὸς, ὡς εἶπεν, ἅπαντα» καίτοι «τὴν γλῶτταν καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὴν διάνοιαν βαρβαρίζων», ὅπου καταφανὴς ἡ συνήθης ἐμπάθεια (Ἀνέκδ. ΙΔ. α').

### Εἰς τὰς ἀσέμνους παραστάσεις τῆς σκηνῆς.

Ὁ Προκόπιος ἐν τῇ Θ'. βιβλίῳ τῶν Ἀνεκδότων διηγεῖται μετ' ἀρχαϊκῆς ἀφελείας πάσας τὰς λεπτομερείας τῆς ἀκολασίας, εἰς ἣν περιέπεσαν ἡ Θεοδώρα



ἀπὸ τῆς πρώτης ἡλικίας. Ἀνεξετάστως δὲ παρέδεχθησαν ἔκτοτε τὴν Ζοφεράν ταύτην εἰκόνα οἱ μεταγενέστεροι. Καὶ ἀναμφίβολον μὲν ὅτι ἡ βάσις αὐτῆς τυγχάνει ἀληθῆς, ἀλλὰ πιστεύομεν ὅτι καὶ ὡδε τὸ μῖσος τοῦ συγγραφέως παρέσυρεν αὐτὸν εἰς ἀσυγγνώστους ὑπερβολάς. Μίαν τούτου ἀπόδειξιν θεωρεῖ ὁ Κ. Παπαρρηγόπουλος τὴν μέχρι προβεβηκυίας ἡλικίας διατήρησιν τοῦ ἀπαραιμύλου τῆς Θεοδώρας κάλλους, ὅπερ συνήθως φθείρεται ὑπὸ τῆς ἀκολάστου διαίτης. Ἀλλ' ἔχομεν καὶ ἄλλας πειστικωτέρας. Πρῶτον ἡ ἡμετέρα ἡρωὺς ἐκέκτο παιδείαν ἀσυνήθη διὰ γυναῖκα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καὶ οὐδαμῶς συμβιβαζομένην πρὸς τὴν δίαιταν, ἣν περιγράφει ὁ Προκόπιος. Ὁ Κασσιόδωρος Γ' 10, 20, ἀναφέρει ἀλληλογραφίαν, καὶ αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς τῶν Ἀνεκδότων δύο αὐτῆς ἐπιστολάς. Ὁ Θεόφιλος παρ' Ἀλεμάννῳ διηγεῖται πρὸς τούτοις ὅτι ἡ Βιγλενίτζα ἀντέτεινεν εἰς τὸν γάμον τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἰδίως διότι ἐφοβεῖτο τὴν βαθείαν τῆς μνηστῆς αὐτοῦ μάθησιν, (scitissimae et eruditissimae puellae) καὶ τὸν ἐλαφρόν καὶ δεσποτικὸν αὐτῆς χαρακτῆρα (adrogantioris ingenii). Σπουδαία ἔνδειξις θεωρεῖται δικαίως καὶ ἡ ἀμετάπτωτος τοῦ Βασιλέως ἀφοσίωσις, δημοσίως, ὡς εἶδομεν, ἀνακηρυχθεῖσα, ὁ δὲ LUDWIG παρατηρεῖ ὅτι ἄτοποι ἤθελον εἶναι, οἱ κατὰ τῆς ἀκολάστου διαίτης νόμοι, οἱ τότε δημοσιευθέντες (Περσ. Πολ. Α' καὶ Νεαρὰ ΙΔ'), ἐὰν ὑπενθύμιζον τὸν πρῶτον τῆς Ἀνάσσης βίον. Πλὴν τούτου, ἐν ᾧ κατὰ τ' Ἀνέκδοτα Θ. Ι'. ὁ Ἰουστινιανὸς ἀνήγαγεν αὐτὴν εἰς τὸ τῶν Πατρικίων ἀξίωμα ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν «ἐπλησίαζεν ὡς ἐρωμένη», ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς ἰσχυρίζεται (Σ. 198 σημ.) ὅτι οὐδέποτε περιεβλήθη τὴν τιμὴν ταύτην ἄταμος γυνή. Τοσαύτη δὲ ἦν ἡ ἐπιρροὴ αὕτη τῆς Θεοδώρας, ὥστε, κατὰ τὸν Προκόπιον, αἱ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα ἐπὶ θρησκευτικῶν καὶ ἄλλων τινῶν ζητημάτων φαινόμεναι αὐτῆς διαφωνίαι ἦσαν ἀπλῆ προσποιήσις, σκοποῦσα τὴν εὐχερεστέραν ἐξαπάτησιν τῶν διαφόρων μερίδων. Κατὰ δὲ τὸν Ζωναρὰν ἐκέκτο ἴσῃ τῷ Ἀνακτὶ ἰσχύϊ — «εἰ μὴ καὶ μᾶλλον», ἐν ᾧ παρὰ τῷ Σιλεντιαρίῳ Παύλῳ ἀπαντῶσιν οἱ ἑξῆς στίχοι, γραφέντες καταφανῶς μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆς.

*τῆς Βασιλίδος, κράτιστε, τῆς εὐδαίμονος,  
τῆς παντ' ἀρίστης, τῆς καλῆς καὶ πανσόφου,  
ἣν ζῶσαν ἔσχες εὖσεβῇ συνεργάτιν.*

*Μισθώσασα οἰκίαν εἰς τὸ Ἐμβολον.*

Ὁ ἀνώνυμος συγγραφεὺς, οὗ εὐρηται περιγραφή τῆς Κωνσταντινουπόλεως παρὰ Βανδουρίῳ (Imp. Orient. I. 48), λέγει ὅτι ἡ Θεοδώρα κατήγετο ἐκ Παφλαγονίας, καὶ ὅτι ἐλθοῦσα εἰς Βυζάντιον, ἐγκα-

τέστη ὡς ἐργάτις ἐρίων εἰς τὸ Ἐμβολον, ὅπου ἀργότερον ψυχοδόμησε τὸν Ναὸν τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος. Καὶ καθόσον μὲν ἀφορᾷ τὴν καταγωγὴν, πάντες οἱ λοιποὶ χρονογράφοι ἀποκαλοῦσιν αὐτὴν Κυπρίαν, τὴν δευτέραν δὲ ταύτην ἐν Βυζαντίῳ διαμονὴν ἀναφέρει καὶ ὁ Προκόπιος, λέγων ὅτι τότε — «ἠράσθη αὐτῆς Ἰουστινιανὸς ἐρωτὰ ἐξαίσιον οἶον», ἀλλὰ μὴ ὀνομάζων τὸ προάστειον, ὅπου κατήκισε. Ὁ Ναὸς τοῦ ἁγ. Παντελεήμονος ἴστατο ἐπὶ ἀπορρώγους ἄκρας παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Εὐξείνου (Κτίσμ. Α. Θ.), μέρους, ὅπερ φαίνεται ἀκατάλληλον πρὸς κατοικίαν. Πέραν δὲ τοῦ τεμένους, εἰς χῶρον καλούμενον Ἀργυριῶνιον, ὑπῆρχεν ἐκ παλαιοῦ καταγώγιον πτωχῶν «οἷς περ ἡ νόσος τ' ἀνίκεστα ἐλωβήσατο», ἐπισκευασθὲν ἐπίσης ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος. Ὡστε πιθανὸν ὅτι εὕρισκετο ἐκεῖ που μᾶλλον πενιχρά τις συνοικία, εἰς ἣν κατέφυγεν ἡ Θεοδώρα, περιελθοῦσα εἰς ἐσχάτην ἔνδειαν, ἀλλ' ἦν βεβαίως ἐγκατέλιπεν, ἀφ' οὗ, γνωρίσασα τὸν Ἰουστινιανόν — «δύναμιν ἐξαισίαν καὶ χρήματα ἐπιεικῶς μεγάλα περιβαλέσθαι ἵσχυσε» — (Ἀνέκδ. Θ. Ι'). Ὁ Κ. Παπαρρηγόπουλος ὁμιλεῖ γενικῶς περὶ οἰκίας εὐτελοῦς, ἣν ἀργότερον μετεσκεύασεν εἰς πολυτελὲς καταγώγιον. Ἀλλ' ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ Γίββων ὅτι ἀπίθανος ἀποβαίνει ἡ ἀνοικοδόμησις λαμπροῦ Ναοῦ εἰς μέρος ἀνακαλοῦν τοσαύτην αἰσχύνην, καὶ ὅτι ἐπομένως ἡ Θεοδώρα ἀπεσύρθη πιθανώτερον εἰς τὸ Ἐμβολον, ὅπως μονάσῃ, ἀφ' οὗ, ἐγκαταλειφθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἐκρηβόλου, περιήλθε πᾶσαν τὴν ἔω — «ἐργασία χρωμένη ἐν πόλει ἐκάστη, ἣν γε ὀνομάζοντι ἀνθρώπων οὐκ ἂν ποτε ἴλεως ὁ θεὸς εἴη» — (Ἀνέκδοτ. Θ. Θ').

*ἣν συνήρτησεν  
ἐπανοῦσα εἰς τὴν Ἀντιόχειαν.*

Ἡ Μακεδονία ἦν ὀρηκστὴ τῶν Βενέτων ἐν Ἀντιοχείᾳ, καὶ περιέβαλε τὴν Θεοδώραν ἐπανάκαμπτουςαν ἐξ Αἰγύπτου, διὸ καὶ ἀργότερον ἀπέκτισε μεγάλην ἐπιρροήν. (Ἀνέκδ. ΙΒ. Θ').

*Τὸν πανταχόθεν ἐγορμῶντα χεῖμαρρον  
παντοειδῶν βαρβάρων.*

Διὰ μακρῶν ἐξέθηκαν τὰ περὶ τῶν νέων τούτων ἐπιδρομῶν, ἀρξαμένων ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων τοῦ 6<sup>ου</sup> αἰῶνος, οἱ τε σύγχρονοι, Μαρκελλίνος, Προκόπιος, Ἀγαθίας καὶ Μαλάλας, καὶ οἱ μεταγενέστεροι, Θεοφάνης, Ζωναρὰς, Κεδρηνὸς καὶ Νικήφορος Γρηγοράς, ἀλλ' ἐπὶ τὸ τραγικώτερον οὗτοι καὶ συγκεχυμένως. Πράγματι δέ, καίτοι ἀνήκεστοι βεβαίως ὑπῆρξαν αἱ συμφοραὶ αὗται, ἔνια τῶν ἀναφερομένων ἀποβαίνουσιν ὅλως ἀπίστευτα. Ὁ Προκόπιος ἰδίως, παριστῶν τὸν Ἰουστινιανόν καὶ τὴν Θεοδώραν ὡς





δαίμονας παλαμναίους και φθορείς τῆς ὅλης ἀνθρωπότητος, καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι κατὰ τὴν βασιλείαν αὐτῶν ἐπωλέσθησαν μύρια μυριάδες μυριάδων ἀνθρώπων, ἤτοι ἵσόντων ἑκατομμυριοπλάσιον τῶν ὄλων κατοίκων τῆς γῆς. Ἡ φράσις αὕτη ἐστὶ καταφανὴς ἀπλοῦν ῥητορικὸν σχῆμα, καὶ ὅμως ἐμβριθὲς συγγραφεῖς, ἐν οἷς καὶ ὁ πολὺς Γίββων, ἀπέδωκαν αὐτῇ σημασίαν, καὶ παραλείψαντες αὐτογνωμόνως τὴν μίαν τῶν μυριάδων, περιώρισαν τὴν φθορὰν εἰς τὰς ἐτέρας δύο, ἤτοι εἰς 100 ἑκατομύρια. Τοῦτο ἤρκεσεν ὅπως ἀργότερον ὁ Φαλμεράϋερ διορθώσῃ ὀριστικῶς τὸ κείμενον τῶν Ἀνεκδότων, καὶ ἰσχυρισθῇ ὅτι, οὕτως ἔχοντος τοῦ πράγματος, ἐξέλιπεν ὅλως κατὰ τὸν μεσαίωνα ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ (Ἀνεκδ. ΙΗ, α'). Ὅτι ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ ἐπῆλθε σπουδαία ἐλάττωσις τῶν κατοίκων τοῦ ἀνατολικοῦ Κράτους φαίνεται βέβαιον, ἀλλ' ἀδικωτάτῃ ἀποβαίνει ἡ εἰς αὐτὸν ἐπίρριψις πάσης τῆς εὐθύνης, καθόσον κατὰ μέγα μέρος ὀφείλεται αὕτη εἰς τὰς δεινὰς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης θεομηνίας, τοὺς σεισμοὺς, τοὺς λοιμοὺς, τὰς πλημμύρας καὶ ἄλλας. Καὶ ὡς πρὸς αὐτάς δὲ τὰς ἐπιδρομὰς ἐπιτρέπεται βεβαίως ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι οὐδόλως ἀδεΐα ὑπῆρξεν ἡ πολιτικὴ τῶν τότε ἱσχυόντων, ἀλλὰ δυσχερὴς καθίσταται μετὰ τοσοῦτους αἰῶνας ἡ ἀκριβὴς ἐκτίμησις τῶν περιστάσεων καὶ τῶν πόρων τοῦ Κράτους, ὧν συνέπεια ὑπῆρξεν ἡ πολιτικὴ ἐκείνη. Ὅτι ἡ δι' ἀδρῶν ποσῶν ἐξαγρόσις τῶν αἰχμαλώτων, καὶ ἡ ἐντὸς τοῦ Κράτους ἐγκατάστασις πολλῶν τῶν βαρβάρων, εἰлкуσέ πως τὰς ἐπιδρομὰς φαίνεται πιθανόν, ἀλλ' ἴσως ἦν αὕτη ἡ μόνη τότε δυνατὴ σωτηρία ἐκ δεινότερων συμφορῶν. Ἀνακριβὲς δ' ἀφ' ἑτέρου ὅτι εἰς τοῦτο ὀφείλεται ἡ πρώτη τῶν εἰσβολῶν ἀφορμή, διότι αὗται, ἀπὸ τριῶν ἡδὴ αἰώνων περιοδικῶς ἐπισυμβαίνουσαι, ἦσαν φυσικαὶ συνέπειαι τῆς πρὸς εὐκραέστερα κλίματα μεταναστεύσεως τῶν ἀρκτικῶν ἐθνῶν. Ἀχαρὶς δ' ἐν τέλει ἀποβαίνει ἡ ἐπίρριψις τοιαύτης μομφῆς εἰς Ἀνακτα, ὅστις ἀνῆγειρεν ἐν ἀπάσῃ τῇ Ἰλλυρικῇ Χερσονήσῳ τὸ λαμπρὸν ἐκεῖνο τῶν ἀμυντικῶν ὀχυρωμάτων σύστημα, καὶ ὅστις διαρκεῖς καὶ συνήθως ἐπιτυχεῖς διεξήγαγε πρὸς τοὺς βαρβάρους ἀγῶνας.

### Τρισχίλιοι,

ὧς ἤκουσα, ἐν τούτῳ ἀπωλέσθησαν.

Λεπτομερῶς ἐκτίθησιν ὁ Προκόπιος τὰς θλιβεράς ταύτας μεταξὺ Βενέτων καὶ Πρασίνων ξιδίας, ὧν ὑπαιτίους θεωρεῖ τοὺς Βασιλεῖς, ἀναφανδὸν δῆθεν προστατεύσαντας τὴν πρώτην τῶν μερίδων τούτων κατὰ τῆς δευτέρας. Καὶ ἀληθὲς μὲν ὅτι κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς στάσεως τοῦ Νίκα οἱ Βένετοι προσηνέχθησαν μᾶλλον ὡς συμπολιτευόμενοι, ἀλλ'

ἀπὸ τῆς δευτέρας ἀμέσως ἡμέρας ἀμφοτέρα τὰ χρώματα συνεμάχησαν πρὸς ἀνατροπὴν τῶν καθεστώτων. Ὅπως δῆποτε δεινὴ ὑπῆρξεν ἡ πληρὴ αὕτη, ὡς μαρτυροῦσιν οἱ τε σύγχρονοι συγγραφεῖς καὶ αἱ διατάξεις, δι' ὧν ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπέδωξε τὴν περιστολὴν τοῦ κακοῦ, ἀπαγορεύσας ἐν τέλει ὁλοσχερῶς τὴν ἐξακολούθησιν τῶν ἀγώνων. Κατὰ τ' Ἀνεκδοτα Ζ. β'. δ'. τοιαύτας ἔλαβον διαστάσεις οἱ ἐμφύλιοι οὗτοι σπαραγμοὶ ὥστε *αὐπάσα ἡ Ῥωμαίων ἀρχὴ ἐκινήθη, ὥσπερ σεισμοῦ ἢ κατακλυσμοῦ ἐπιπεσόντος ἢ πόλεως ἐκάστης πρὸς τῶν πολεμίων ἀλούσης . . . . Ἕνισταμένοι τε κατὰ συμμορίας, ἐπειδὴν συσκοτάζοι ἐλωποδύτον τὸς ἐπιεικεστέρους . . . . τινὰς δὲ καὶ κτείνειν ἤξιουν.*

### Παρὰ τῆς ἀνισχύρου Κυβερνήσεως.

Ὁ Ἰουστινιανὸς ἐκατηγορήθη πρὸς τοῦτοις ὅτι, σφετεριζόμενος δῆθεν διὰ τῶν λογοθετῶν ἡ ἐπιμελητῶν τὰ εἰς τὸν στρατὸν ὠρισμένα χρήματα, ἐπήνεγκε μεγάλῃν αὐτοῦ ἐλάττωσιν (Ἀνεκδ. ΚΔ. δ'). Ὁ δὲ Ἀγαθίας καὶ Ἰωάννης ὁ Ἀντιοχεὺς ἰσχυρίζονται ὅτι, ἐν ᾧ ἄλλοτε τὸ Κράτος διετήρει ὑπὸ τὰ ὅπλα 645,000 ἀνδρῶν, ὁ ἀριθμὸς οὗτος περιορίσθη εἰς 150 χιλιάδας μόνον. Τοιαύτη κατάπτωσις τοῦ ἀρειμανίου φρονήματος φαίνεται ἀνεξήγητος ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν ἤκμασαν οἱ δύο περικλεέστεροι τοῦ μεσαίωνος Στρατηλάται, ὁ Βελισάριος καὶ Ναρσῆς, καὶ Στρατηγοί, οἱ ὁ Σολόμων, ὁ Πρίγκηψ Γερμανός, Ἰωάννης ὁ Ἀρμένιος, Πεισιδῆς ὁ Πριγκήπιος, οἱ Ἰσαυροὶ Ἀθηνόδωρος καὶ Ταρμονδός, Γερμανός ὁ Δωροθέου, καὶ τόσοι ἄλλοι. Ἀπ' ἐναντίας πιστεύομεν ὅτι ὀλίγαι Βασιλεῖαι ὑπῆρξαν στρατιωτικώτεραι ἐκείνης, ἥτις διεξήγαγεν ἐνδόξως τέσσαρας μακροὺς ὑπερορίους πολέμους, καὶ ἀνέκτησε πάσας τὰς ἀπὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς κυριαρχίας ἀποσπασθείσας χώρας. Πιθανώτερον ἐπομένως δοκεῖ ὅτι ὁ στρατὸς ἡλαττώθη ἤδη ἐπαισθητῶς ἐπὶ τῶν προκατὰχων τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ὁρθῶς δὲ παρατηρεῖ ὁ Κ. Παπαρηγόπουλος (Τομ. Γ'. Σ. 151) ὅτι δεκαπεντακισμύριοι ἄνδρες ἦσαν ἐπαρκεῖς πρὸς υπεράσπισιν τοῦ Κράτους, οἷον ἀφῆκεν αὐτὸ ὁ Ἰουστίνος, ὥστε σφάλμα τοῦ μεγαλεπήβολου αὐτοῦ διαδόχου ὑπῆρξε κυρίως ὅτι, μεταχειρισθεὶς τὰς δυνάμεις ἐκείνας εἰς στρατείας μεμακρυσμένας, ἀπεγύμνωσε τὸν ἀνατολικὸν Κόσμον τῶν φυσικῶν αὐτοῦ προμάχων, καὶ οὕτως ἐξέθηκεν αὐτὸν εἰς ἀνυπολόγιστα δεινὰ.

Περίεργος ἐν τούτοις ἡ ἀδικος, ὅσον καὶ θλιβερά φήμη, ἦν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐκτῆσαντο οἱ οὕτω καλούμενοι **Γραικοί**. Εἰς τῶν Στρατηγῶν τοῦ Οὐτίτιγιδος ἔμμεξε πικρῶς τοὺς κατοίκους τῆς Ἰταλίας



ὡς ὑποταχέντας εἰς τοὺς Γραικοὺς — «ἐξ ὧν τὰ πρότερα οὐδένα εἰς Ἰταλίαν ἵκοντα εἶδον, ὅτι μὴ τραγωδοῦς καὶ μίμους καὶ ναύτας λωποδύτας». Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ τῶν Γότθων Βασιλεὺς, ἐξαίρων τὸ φρόνημα τῶν περὶ αὐτόν, ἔλεγε περιφρονητικῶς περὶ τῶν ἀντιπάλων — «ὀλίγους τε ὄντας καὶ Γραικοὺς ἢ ἴσους». Ὁ δὲ Προκόπιος λέγει ὅτι οἱ Λογοθέται ἐλήστευον τοὺς στρατιώτας ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ἦσαν **Γραικοί**, ὥσπερ ἐτύχχανεν ἀδύνατον, ὅπως καὶ αὐτῶν τις ἀναδειχθῇ γενναῖος (Ἀνέκδ. ΚΔ. β'). Καὶ ὅμως οἱ Γραικοὶ οὗτοι ἤγαγον τὸν Οὐτίτιν δέσμιον εἰς Βυζάντιον, ἐπανειλημμένως δὲ καταθραύσαντες καὶ Γότθους, καὶ Βανδύλους, καὶ Φράγκους, καὶ Ἀλαμαννοὺς, καὶ Πέρσας, ἔστησαν τρόπαια κλεινά, ἅτινα μάτην ὑποσκάπτουσιν οἱ κακοβούλως τὰ γεγονότα διαστρέφοντες.

### Βανδύλοι καὶ Γεπίδαι διαφθείρουσι.

Ὁ Προκόπιος γράφει **Βανδίλοι** καὶ **Γήπαιδες**. Ἐν γένει μερίστη ἀστάθεια ὑπάρχει παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς περὶ τὴν γραφὴν τῶν κυρίων ἐθνικῶν καὶ γεωγραφικῶν ὀνομάτων, πρὸς ἀποφυγὴν δὲ συγχύσεως μετεχειρίσθημεν τοὺς συνηθεστέρους τύπους.

### Ὁ Αὐτοκράτωρ ὅτι Ἀναστάσιος τὸ μέγα τεῖχος ὠκοδόμησε.

Τὸ τεῖχος τοῦτο διήκεν ἀπὸ τοῦ Εὐξείνου μέχρι τῆς Προποντίδος κάτωθι τῆς Σιλυβρίας, ἔχον μῆκος 420 σταδίων καὶ πλάτος 20 ποδῶν, ἀπέχον δὲ τῆς Κωνσταντινουπόλεως σταδίους 280, ἐστέφετο ὑπὸ πύργων, κοινωνούντων δι' ἀνοιγμάτων, ἅτινα ἔφραζεν ἀργότερον ὁ Ἰουστινιανός, ὅπως καταστήσῃ δυσχερεστέραν τὴν ἐκπόρθησιν αὐτῶν. Οὕτως, ἐν ᾧ ὁ περίβολος τοῦ Κωνσταντίνου προήσπιζε μέρος μόνον τοῦ ἰσμοῦ μεταξὺ τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Κερατείου κόλπου, εὐρυνθείς δὲ ἀργότερον ὑπὸ τοῦ Ἐπαρχοῦ Κύρου, καὶ πάλιν μόνην τὴν πρωτεύουσαν ἐξησφάλιζε, τὸ τεῖχος τοῦ Ἀναστασίου περιέκλεισεν ἅπαν τὸ μεταξὺ τῶν δύο θαλασσῶν διάστημα, καὶ **τὴν πόλιν μικροῦ νῆσον ἀντὶ χειρρονήσου ἐποίησε** διασῶσαν τῶν ἀπαύστων ἐπιδρομῶν τὰς παρὰ τὸ Βυζάντιον ἀνθούσας κώμας καὶ λαμπρὰς ἐπαύλεις τῶν ἀστῶν.

### Οἱ τὴν κουρὰν τῶν Οὐγγῶν πιθιγίζοντες.

Ἡ κατηγορία αὕτη προσάπτεται τοῖς Βενέτοις, οἵτινες, οὐδόλως ἀπτόμενοι τοῦ μύστακος καὶ πύγματος, ἀλλ' ἐώντες αὐτοὺς κατακομῶν, ὡς οἱ Πέρσαι, ἀφ' ἐτέρου ἀπετέμνοντο τὰς ἔμπροσθεν τῶν ἐν κεφαλῇ τριχῶν ἄχρι τῶν κροτάφων, τὰς δὲ ὀπισθεν κατέλειπον μακροτάτας — «ὥσπερ οἱ

**Μασσαγέται. Διὸ καὶ Οὐγγικὸν τὸ τοιοῦτον εἶδος ἐκάλουν**» (Ἀνέκδ. Ζ. β').

### Ἡμεῖς οἱ Φοιδεράτοι εἰς τὸν χεῖμαρρον.

Φοιδεράτοι (Foederati) ἐκαλοῦντο οἱ πολυάριθμοι βάρβαροι, οἱ ἐντὸς τοῦ Κράτους ἀποκαταστάντες, καὶ κατ' ἀνάγκην μᾶλλον ἢ ἔνεκα τῆς ἀληθοῦς αὐτῶν χρησιμότητος, ἐπὶ ἀδρῶ μισθῷ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ προσληφθέντες. Ὅτι καθ' ὠρισμένας περιπτώσεις ἐφάνησαν χρήσιμοι οἱ βάρβαροι οὗτοι, εἴτε ὡς ἐπίκουροι τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, εἴτε κατ' ἄλλων ἐπιδρομῶν τασσόμενοι, ἀναμφίλεκτον. Ἀλλ' αἱ ἐκδουλεύσεις αὐταὶ εἰσὶν ἐλάχισται παραβαλλόμεναι πρὸς τὰ ἐπελθόντα δεινά, οὐ μόνον ἀμέσως διὰ καταστροφῶν καὶ δηλώσεων, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ὀλεθρίας ἐπιρροῆς, ἣν ἔσχεν ἡ εἰς τὰ δημόσια ἀνάμειξις τῶν ἀπολιτεῦτων τούτων στοιχείων, ἅτινα οὐσιωδῶς ἠλλοίωσαν τὸν χαρακτῆρα τοῦ ὅλου Κράτους. Ἐν μόνῃ τῇ πρωτεύουσῃ παρείχετο δωρεὰν κατοικία εἰς ἐπτακισμύριους τοιοῦτους βαρβάρους (Ἀνέκδ. ΚΓ. η').

### Σὲ εἶδον, Θεοδώρα, πρὸ ἐτῶν ποτε.

Ἡ πρώτη αὕτη συνάντησις οὐδὲν ἔχει τὸ ἱστορικόν, ἀλλὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ εὐρισκομένου, ὡς εἶδομεν, ἐν Βυζαντίῳ καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ Θεοδώρα ἐπεδείκνυτο ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ, φαίνεται φυσικωτάτη.

### Ἀρὰ καὶ γρίκη! τέλος ἀνευρίσκω σε, γυνὴ κατηραμένη.

Ὁ Τύριος Ἐκκεβόλος παρέλαβε τὴν Θεοδώραν εἰς Πεντάπολιν, καὶ μετ' ὀλίγον αὐθις ἀπέβαλεν αὐτήν, ἐκείνη δὲ τότε, διατρίψασα ἐφ' ἱκανὸν εἰς τὴν ἀκμάζουσαν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ περιελθοῦσα εἰτα πᾶσαν τὴν Ἀνατολήν, ἐπανεκάμψε τέλος εἰς Βυζάντιον. Τοιαύτη ἡ ἀφήρησις τῶν Ἀνεκδότων Θ. θ. Πᾶσα ἡ ἐν τῇ πλοκῇ τοῦ ἔργου ἡμῶν ἐπίλοιπος ἀνάμειξις τοῦ Ἐκκεβόλου τυγχάνει ἀπλοῦν δραματικὸν ἐπινόημα. Υἱὸν ἔσχεν ἡ Θεοδώρα, ἀλλὰ μετὰ τινος πλουσίου Ἀραβος, ὅστις ἐκάλεσε τὸν παῖδα Ἰωάννην, καὶ παρέλαβεν αὐτὸν εἰς Ἀραβίαν (Ἀνέκδ. ΙΖ. δ'). Θανόντος δὲ ἀργότερον τοῦ πατρός, καὶ ἀποκαλύψαντος αὐτῷ τὸ μυστήριον κατὰ τὴν ἐσχάτην ὥραν, ὁ Ἰωάννης ἔσπευσεν εἰς Βυζάντιον καὶ παρουσιάσθη εἰς τὴν Αὐτοκράτειραν, ἥτις ἐξηφάνισεν αὐτόν. Καίτοι ἐπομένως τὸ προϊόν τοῦτο τῶν πρώτων ἐρώτων τῆς Θεοδώρας οὐδὲν ἔχει τὸ κοινὸν πρὸς τὸν Ἀνθέμιον, καθ' ᾧ ὑποτίθεται ἐν τῷ ἡμετέρῳ δράματι, ἐστηρίχθημεν ὅπως δήποτε ἐπὶ γεγονότος ἀληθοῦς, περιέργον δὲ ὅτι, ἐν ᾧ ἡ ἱστορία ἀπεμνημόνευσε τὰ ὀνόματα τῶν ἀδελφῶν τοῦ δαιμονίου ἀρχιτέκτονος, ἀγνωστος τυγχάνει ὁ πατὴρ αὐτοῦ.



Ὁ Προκόπιος μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ κακεντρέχειας ἐπιλέγει καὶ τὰ ἐξῆς — «καὶ σὺν γὰρ μὲν ἐκείνῃ· πάντα δὲ τεχνάζουσα ἐξαμβλίσκειν εὐθὺς ἴσχυε» (Ἀνέκδοτα Θ. Ζ'). Ἄλλὰ ταῦτα εἰσι καταφανεῖς συκοφαντίαι.

**Καὶ εἰς τοῦ κάλλους τὴν ὑπάτην ἔκφρασιν.**

Πάντες οἱ συγγραφεῖς ἀνομολογοῦσι τὴν ἔξαισιν τῆς Θεοδώρας καλλονήν. Ὁ Προκόπιος (Ἀνέκδ. Ι. α) περιγράφει αὐτὴν ὡς ἐξῆς: «ἡ δὲ Θεοδώρα εὐπρόσωπος μὲν ἦν καὶ εὐχαρις ἄλλως· κολοβὸς δὲ καὶ ὠρακιῶσα οὐ παντάπασιν μὲν, ἀλλ' ὅσον ὑπόχλωρος εἶναι, γοργόν τε καὶ συνεστραμμένον αἶε βλέπουσα». Ἀλλαχοῦ δέ, ὁμιλῶν περὶ τοῦ ἀνδριάντος, ὃν ἀνήγειρεν αὐτῇ ἡ πόλις εἰς τὰς Ἀρκαδιανὰς (Κτισμ. Α. ια') ἐπιλέγει. «Καὶ ἡ μὲν εἰκὼν εὐπρόσωπος, ἀλλὰ τῆς Βασιλίδος τὸ κάλλος ἐλάσσων, ἐπεὶ αὐτῆς τὴν εὐπρέπειαν λόγῳ τε γράσαι, καὶ ἰνδάλματι ἀπομιμῆσθαι, ἀνθρώπῳ γε ὄντι, παντάπασιν ἀμήχανα ἦν». Πλὴν τούτου εὐρηται ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ ἐπιγράμμα Παύλου τοῦ Σιλεντιαρίου καταφανὺς ἐξυμνοῦν τὸ κάλλος τῆς Αὐτοκρατείας, καίτοι ἐνδοιᾶζει ὁ Ἀλεμάννος Σ. 69, τὸ ἐξῆς (τὸ 77<sup>ον</sup> τῆς Συλλογῆς PLANUD. 1814, II, 646).

**Ὅμματα μὲν κοῦρης μόλις ἡ γραφίς, οὔτε δὲ χαίτην**

**οὔτε σέλας χροῖης ἄηρ ἀπεπλάσματο.**

**Εἷ τις μαρμαρυγὴν δύναται Φαιθορτίδα γράφαι  
μαρμαρυγὴν γράφει καὶ Θεοδοριάδος.**

Εἰκὼν τῆς Θεοδώρας διεσώθη ἄχρις ἡμῶν ἐν τοῖς μωσαϊκοῖς τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Βιταλίου ἐν Ῥαυέννῃ, ἧς καὶ ἀνωτέρω ἐμνήσθημεν. Ὁ Ἀλεμάννος ἐδημοσίευσεν ἀντίγραφον αὐτῆς, ὅπερ ἀπεμνήθησαν ὁ Ὁρέλλιος καὶ Δινδόρφιος· ἀλλ' ἀκριβέστερον τυγχάνει τὸ ὑπὸ τοῦ CIAMPINI παρατεθὲν ἐν τῷ Τομ. II, Σ. 73. Κατ' ἐπιγραφὴν εὕρισκομένην ὑπὸ τὴν στοὰν τοῦ Ναοῦ ἐγκαινιάσθη οὗτος κατὰ τὸ 547, ἐν ἔτος πρὸ τοῦ θανάτου τῆς Αὐτοκρατείας. Συγγραφεῖς τινες ἀποροῦσι πῶς ἐπετεύχθη ἡ ἀνοικοδόμησις τῆς ἐν λόγῳ μητροπόλεως, εὕρισκομένων ἔτι ἐν Ῥαυέννῃ τῶν Γότθων, οἵτινες μόνον κατὰ τὸ 553 ὀριστικῶς ὑπὸ τοῦ Ναρσοῦ κατεβλήθησαν. Ἄλλ' οὗτοι λησμονοῦσι τὴν ὑπὸ τοῦ Βελισαρίου ἄλωσιν κατὰ τὸ 540, εἰς ἣν παρῆν καὶ ὁ Προκόπιος (Γοτθ. Πολ. Β. 29). Κατὰ δὲ τὸ 547 ὁ αὐτὸς Στρατηλάτης, διεξαγαγὼν ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ τὸν δεῦτερον κατὰ Περσῶν πόλεμον, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὅπως καταθραύσῃ τὸν Τωτίλαν. Ἄλλως

τε οἱ Ἀρχιεπίσκοποι τῆς Ῥαυέννης ἐξήσκουν τοσαύτην ἐπιρροήν, ὥστε πιθανῶς καὶ οἱ Γότθοι ἡγεμόνες, καίτοι Ἀρειανοὶ τυγχάνοντες, οὐδὲν παρενέβαλλον αὐτοῖς πρόσκομμα. Γνωρίζομεν δὲ ὅτι, διαρκούντος τοῦ πολέμου, οἱ Βασιλεῖς ἔπεμπον αὐτοῖς πλοῦσια δῶρα, καὶ ὅτι συνεχῆς ἐτύγχανε τότε ἡ ἐπικοινωνία μεταξὺ Ῥαυέννης καὶ Βυζαντίου.

Ὁ RUBEUS καὶ ὁ FABRI, Ἰταλοὶ συγγραφεῖς, ἰσχυρίσθησαν ὅτι ὁ Ἰουστινιανὸς καὶ ἡ Θεοδώρα, ἐλθόντες εἰς Ἰταλίαν, παρέστησαν εἰς τὰ ἐγκαίνια, τελεσθέντα τὴν 13<sup>ην</sup> τῶν καλενδῶν τοῦ Μαΐου (19 Ἀπριλίου) ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως Μαξιμιανοῦ μετὰ μεγάλης πομπῆς. Ὁ CIAMPINI παραδέχεται τοῦτο ἐν μέρει, ἀλλ' οὐδεὶς ἱστορικός ἀνέφερε τοιαύτην μεμακρυσμένην ἀποδημίαν. Ὁ Ἰουστινιανὸς πᾶσαν αὐτοῦ τὴν βασιλείαν κατέτριψεν ἐν Βυζαντίῳ καὶ Χαλκηδόνι, ὅπου συνέταξε τοὺς Νόμους αὐτοῦ, εἰς Ῥαυένναν δὲ μετέβη, ὡς εἶδομεν, ἅπαε μόνον. Ἡ δὲ Θεοδώρα ἐπασχεν ἥδη τότε δεινῶς ἐκ τοῦ καρκίνου, ὅστις ἀνῆρπασεν αὐτὴν κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος, ἀκριβῶς δὲ κατὰ τὸ 547 διεπραγματεύετο, ὡς παρατηρεῖ ὁ Ἀλεμάννος, δι' ἀλληλογραφίας μετὰ τῆς ἐν Ἰταλίᾳ διαμενούσης Ἀντωνίνας τὸν γάμον τῆς Ἰωαννίνας καὶ τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτῆς Ἀναστασίου (Γοτθ. Πολ. Β. Γ. Θεοφ. Ἔτος ΚΑ Ἰουστιν.). Ἐν τῷ ῥηθέντι μωσαϊκῷ ἀμφότεροι οἱ Βασιλεῖς παρίστανται νέοι, βεβαίως κατ' εἰκόνα ληφθεῖσαν ἐν Βυζαντίῳ ἐπὶ τῇ ἀναρρῆσει αὐτῶν. Ἡ Θεοδώρα ὀρθὴ φέρει διάδημα καὶ τὴν αὐτοκρατορικὴν περιβολήν· ἐκατέρωθεν δὲ φαίνονται γυναῖκες καὶ ἱερεῖς.

Ἐτέρα τῆς περικαλλοῦς Βασιλείσης παράστασις, ὑπῆρχεν εἰς τὰ ψηφωτὰ τῆς Χαλκῆς (Κτισμ. Α. Ι), ἀναφερόμενα ἐν τῇ οἰκίᾳ σκηνῇ τοῦ ἡμετέρου δράματος, ἀλλ' ἐντελῶς ἐκλιπόντα. Ἐπιστεύετο δ' ἐπὶ πολὺ ὅτι διεσώθησαν ἄχρις ἡμῶν καὶ νομίσματα φέροντα τῆς Θεοδώρας τὸ ὄνομα, ἀλλ' ἥδη ἀναγνωρίζονται ταῦτα ὑπὸ τε τοῦ SPANHEIM, τοῦ ECKELL, MOINET, καὶ τοῦ SAULCY ὡς ὑποβολιμαῖα.

Ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς περιγράφεται ὑπὸ τοῦ Ἰωάν. Μαλάδα Σ. 425 ὡς ἐξῆς «ὁ θεϊότατος Ἰουστινιανὸς ἦν κονδοειδής, εὖσθηθος, εὐρινος, λευκός, οὐλόθριξ, στρογγύλοψις, εὐμορφος, ἀναγάλας, ἀνθηροπρόσωπος, μισοπόλιος τὴν κάραν καὶ τὸ γένειον, μεγαλόφυγχος, χριστιανός». Ταῦτα δὲ ἀνομολογεῖ καὶ ὁ Προκόπιος (Ἀνέκδ. Η. δ'). «Τὸ μὲν οὖν σῶμα οὔτε μακρὸς οὔτε κολοβὸς ἦν, ἀλλὰ μέτριος ἦν, οὐ μέντοι ἰσχυρός, ἀλλὰ κατὰ βραχὺ εὐσαρκος, τὴν δὲ ὄψιν στρογγύλος τε καὶ οὐκ ἄμορφος». Ἄλλ' ὡσεὶ ἀσχάλλων ἐπὶ τοῖς ἀκουσίοις τούτοις ἐπαίνοις



προστίθουν ὅτι ὁμοιάζεν ἰδίως τὸν Δομιτιανόν, ὃν κατεκρεούργησαν οἱ Ῥωμαῖοι.

Νομίσματα τοῦ Ἰουστινιανοῦ ὑπάρχουσι πολλὰ χρυσὰ τε καὶ ἀργυρὰ, ἀλλὰ τὸ ἄριστον αὐτοῦ ὁμοίωμα παρέσχε μέγα χρυσὸν μετάλλιον, εὑρεθὲν ἐν Καισαρείᾳ τῆς Καππαδοκίας, κατὰ τὸ 1751, καὶ κλαπὲν ἐκ τοῦ ἐν Παρισίοις Μουσείου τῷ 1832 (Ἰδὲ περιγραφὴν τοῦ Boze. Ἀκαδ. τῶν ἐπιγραφῶν T. 26. Σ. 533).

Καὶ ἄλλη δὲ τοῦ Ἰουστινιανοῦ παράστασις, πλὴν τῆς ἥδη μνημονευθείσης, ὑπάρχει ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἀγ. Βιταλίου, τὴν αὐτοκρατορικὴν φέρουσα περιβολήν· ἀλλ' ὁ Κος. RAOUL ROCLETTE θεωρεῖ αὐτὴν μᾶλλον ὡς συνθηματικὴν, προτιμῶν προτομὴν εὐρίσκομένην ἐν ἄλλῃ ἐκκλησίᾳ τῆς αὐτῆς πόλεως, τῇ τοῦ Ἀγ. Ἀπολλιναρίου. Ἡ προτομὴ αὕτη, ψηφωτὴ ἐπίσης, ὑποτίθεται κατασκευασθεῖσα κατὰ τὸ 570, πέντε ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Βασιλέως, φέρει δὲ διάδημα καὶ γένειον. Ἡ δ' ἐν λόγῳ ἐκκλησίᾳ ἐκτίσθη κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοδορίου, θανόντος τῷ 526, ἀλλ' ἐξηγίσθη διαταγὴ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἕνεκα τῆς αἰρέσεως, εἰς ἣν ἀνήκεν ὁ μέγας τῶν Γόθων Ῥήξ. Καὶ αὕτη ἡ εἰκὼν ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ CIAMPINI (Vetera Mon. 1748, Τομ. II Σ. 89). Τέλος εἶδομεν ἀνωτέρῳ ὅτι ὁ Μαλάλας ἀποκαλεῖ τὸν Ἰουστινιανὸν μιζοπόλιον ἐν ἀρχῇ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ὅπερ φαίνεται ὑποστηρίζον τὴν γνώμην τῶν φρονούντων ὅτι ἦν 45 ἐτῶν κατὰ τὴν ἀνάρρῃσιν αὐτοῦ. Ἀλλ' ὁ Μένανδρος ἐν τοῖς ὑπὸ τοῦ Μυλλέρου διασωθεῖσιν ἀποσπάσμασι (Τομ. IV, Σ. 202) λέγει ὅτι ἦν *ἔτι νεῶς*, ὅτε ἐποίηε αἰχμαλώτους τὸν Γελίμερα καὶ Οὐττιγίν. Ὡστε πιθανώτερον φαίνεται ὅτι

ἐγεννήθη, ὡς ἀλλαχοῦ εἵπομεν, κατὰ τὸ 489, καὶ διέτρεχε τὸ 38<sup>ον</sup> ἔτος, ὅτε ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον.

### Ἀπαγορεύει, ὥς γνωρίζεις ἄλλως τε.

Ὁ Νόμος οὗτος, ὁ παρακλῶν τὸν γάμον γυναικὸς θεατρικῆς μετὰ Πατρικίου, ἐστὶ τὸ 23 ἄρθρον τοῦ τίτλου περὶ Γάμων (de nuntiis) τοῦ Κώδικος. Κατὰ τὸν Προκόπιον (Ἀνέκδ. I. α), ἐπισήμως ἐτελέσθη τὸ μυστήριον μόνον μετὰ τὸν θάνατον τῆς Αὐτοκρατείας Εὐφημίας, ἧτις, καίτοι *ἀγροῖκος κομιδῇ καὶ βάρβαρος . . . ποιηρίας ἐτύγγαεν ἀποτάτω*», διὸ καὶ παντὶ σθένει ἀντέστη εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἀνεπιού αὐτῆς. Ἐκλιπούσης δ' αὐτῆς, ὁ Ἰουστίνος *ἐγλίθη ἄζων καὶ ἐσχατογέρον γενόμενος, πρὸς τῶν ἀρχομένων γέλωτα ὄσπλεν*», κατέστη δὲ πανίσχυρος ὁ Ἰουστινιανός, ὅστις ἀνέτρεψε τέλος πάντα τὰ προσκόμματα, καὶ συνεζεύχθη ἐκείνην, ἣν περιπαθῶς ἠγάπα κατὰ τὸ 524. Ὡς διαβεβαίῳ δὲ ὁ Θεόφιλος (Ἀλεμάννος Σ. 66) ἡ μήτηρ αὐτοῦ Βιγλενίτζα ἀπέθανε συνεπείᾳ τούτου ἐκ θλίψεως (moerere contabuit).

### Τῶν Μαυραίων κρύφα τὴν καταστροφὴν.

Τὰ γεγονότα ταῦτα διηγούνται ὁ Κεδρηνός καὶ ὁ Θεοφάνης, ὅστις καταλέγει αὐτὰ εἰς τὸ ἔτος 6016 ἀπὸ Κτ. κ. ἥτοι 523 μ. Χ.

### Τοῦ Χοσρόου νιοθέτησιν.

Τὰ περὶ τῆς προτάσεως ταύτης τοῦ Βασιλέως τῶν Περσῶν ἐκτίθησι διὰ μακρῶν ὁ Προκόπιος, (Περσ. Πολ. Α. ια) ἰσχυρίζομενος ὅτι ὁ μὲν Ἰουστίνος καὶ Ἰουστινιανός περιχαρεῖς ἤκουσαν τὸ πρᾶγμα, παρεκώλυσε δὲ τὴν ἐκτέλεσιν ὁ πανίσχυρος τότε Κοιαιστὴρ Πρόκλος.

## ΜΕΡΟΣ Β'.

### Τὸ Αὐγουσταῖον, ἀγορὰ περιστυλός.

Τὴν περιγραφὴν τοῦ Αὐγουσταίου καὶ Βουλευτηρίου ἠρύσθημεν ἐκ τοῦ Προκοπίου (Κτισμ. Α. β'). Καὶ βεβαίως μὲν ἐκεῖ περιστάνται οἷα ἀνψκοδομήθησαν μετὰ τὴν στάσιν τοῦ Νίκα, ἀγνωστον δὲ πῶς εἶχον ἀκριβῶς πρὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀλλὰ ταῦτα εἰσὶ μικροὶ ἀναχρονισμοὶ συγγνωστέοι εἰς ἔργον μὴ καθαρῶς ἱστορικόν.

### Βασιλεὺς ἐχρίσθη Ῥωμαίων Ἰουστινιανός.

Πάντα τ' ἀφορῶντα τὰς Βυζαντινὰς ταύτας τελετὰς ἐλήφθησαν μετὰ τῆς δυνατῆς ἀκριβείας ἐκ τοῦ γνωστοῦ ὀγκώδους συγγράμματος τοῦ Αὐτοκρ.

Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου ᾠΕκθεσις τῆς Βασιλείου τάξεως». Ἐτηρήθη δὲ κατὰ τὸ ἐφικτόν ἡ ἰδιόρρυθμος καὶ τοσοῦτον χαρακτηριστικὴ γλῶσσα τοῦ πρωτοτύπου. Ὁ θρησκευτικὸς χαρακτὴρ πασῶν τούτων τῶν τελετῶν τυγχάνει τοσοῦτον καταφανής, ὥστε, τῇ ἀληθείᾳ, ὁ Αὐτοκράτωρ μετὰ πάσης τῆς αὐλῆς φαίνεται συμμετέχων διαρκoῦς ἱεροτελεστίας.

### Ἡ λαογίλις

### ἡμῶν Αὐγοῦστα καὶ τῆς Ῥώμης Ἀνασσα.

Ὁ Θεοφάνης, ὁμιλῶν περὶ τοῦ ἔτους 6016 ἡ 524, λέγει ὅτι ὁ Ἰουστίνος *ἔστυψε τὴν ἐαυτοῦ γυναῖκα τὴν Θεοδώραν Αὐγοῦσταν ἅμα τῷ*



**βασιλεύσαι αὐτόν».** Ἀλλὰ τὸ χωρίον τυγχάνει καταφανῶς παρεφθαρμένον, πρόκειται δὲ περὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Ὁ Ἰουστίνος τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Λουπικίαν, μετακληθεῖσαν Εὐφημίαν, παρέλαβεν ἐπὶ τοῦ θρόνου, ἅμα ἀναγορευθεὶς, ἥτοι 6 ἔτη ἑνωρίτερον. Ὁ Κεδρηγὸς ἀντέγραψε τὸ χωρίον τοῦ Θεοφάνους, οἷον ὑφίσταται, μὴ παρατηρήσας τὴν παραφθοράν, ἣτις ἐπομένως φαίνεται ἀρχαία.

**Ὅποτε εἰς τὸν θρόνον τὸν περίπυστον.**

Πᾶσαι σχεδὸν αἱ κατηγορίαι, αἱ εἰς τὴν σκηνὴν ταύτην, καὶ τὰς ἄλλας ὅπου ἐπιφαίνονται οἱ συνωμοταί, κατὰ τῶν Βασιλέων ἐκσπενδονιζόμεναι, ἐλήφθησαν ἐκ τῶν Ἀνεκδότων, εἰς ἃ γενικῶς παραπέμπομεν. Εἰσὶ δέ, ὡς εἰκός, ἐλάχιστον μέρος τῶν συρραπτομένων ὑπὸ τῆς ἐκτραχηλισθείσης φαντασίας τοῦ συγγραφέως. Τὰ περὶ φόρων καὶ μονοπωλίων εἰς Κ—ΚΔ.

**Μεγιστᾶνες καὶ Ἰλλούστριοι  
πρηνεῖς ἀμέσως ἐν τῇ κόφῃ πίπτονσι.**

Λεπτομερῶς ἐκτίθενται ἐν τῷ προμνησθέντι συγγράμματι Α. στ. οἱ περὶ τὴν ἐξιμοταξίαν νεωτερισμοὶ οὗτοι, οἵτινες ὀφείλονται εἰς τὴν προΐουσαν τῆς Βυζαντινῆς αὐλῆς λαμπρότητα, καὶ τὴν ἐπήρειαν τῶν ἀσιατικῶν ἰδεῶν μᾶλλον, ἢ εἰς ἀτομικὴν τινα ὑπεροψίαν τῶν τότε Βασιλέων. Ἀπ' ἐναντίας ἐκ τῆς εὐγενοῦς ἄλλως πολυπραγμοσύνης αὐτῶν ἐπήγασεν ἡ ἀναμφισβήτητος τότε συγκέντρωσις πολλῶν ὑπηρεσιῶν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀνακτοῦ. Διὸ καὶ λέγει ὁ Προκόπιος **«ἐώρα τις — τὰ μὲν δικαστήρια . . . ἀνδρῶν ἔρημα, ἐν δὲ τῇ τοῦ Βασιλέως αὐλῇ ὄχλον τε καὶ ὕβριν, καὶ ὠθισμὸν μέγαν, καὶ δουλοπρέπειαν».**

**Τὰς ἀρχὰς χειροτονεῖ  
καὶ τὰς ἱεροσύνας.**

Ὁ Προκόπιος λέγων ταῦτα προστίθῃσιν ὅτι, ἐξασκοῦσα τὴν ἀπόλυτον ταύτην ἐξουσίαν, ἐν μόνον εἶχε μέλημα **«μὴ καλὸς ἀγαθὸς τις ὁ τὸ ἀξίωμα μετιῶν εἴη».** (Ἀνέκδ. ΙΖ, στ').

**Παρδάλεις μόνον ἔπесαν τριάκοντα.**

Ὁ Μαρκελλίνος διηγεῖται ὅτι ὁ Ἰουστινιανός, καταστὰς Ὑπατος, διεκρίθη ἐπὶ ἀυσσώλῳ γενναϊοδωρίᾳ, δι' ἧς ἐκέρδισε τὴν εὐνοίαν τοῦ λαοῦ. Μεταξὺ ἄλλων διένειμε 288,000 ὀβολοὺς (solidi), ἥτοι 4,149,000 φράγ. καὶ παρέδωκεν εἰς τὸ ἀμφιθέατρον 20 λέοντας, 30 παρδάλεις καὶ πολλὰ ἄλλα θηρία. Εἰς ταῦτα βασιζόμενος ὁ Προκόπιος κατηγοροῦσεν αὐτόν (Ἀνέκδ. ΙΘ. β') ὡς σπαταλήσαντα, πρὶν ἢ καθεσθῆναι εἰς τὸν

θρόνον, τοῦ Ἀναστασίου τοὺς θησαυροὺς, ἀναβαίνοντας εἰς 320 κεντηνάρια χρυσοῦ.

**Παρτὸς πλουσίου παρευθὲς γενόμενος  
οἱ κληρονόμοι.**

Τῆς ὑποτιθεμένης ταύτης ἀπληστίας διάφορα παραδείγματα ἀναφέρονται διὰ μακρῶν ἐν τοῖς Ἀνεκδοτοῖς ΙΒ, β'. ΚΘ, δ. Ζ., καθόσον, κατὰ τὸν συγγραφέα, **«ἄλλου οὐδενὸς τῷ Βασιλεὶ τούτῳ ὅτι μὴ χρημάτων ἀφαιρέσεως, ἀεὶ ἐμελλεν».** Καὶ μέχρι μὲν τῆς στάσεως τοῦ Νίκα ἀπεγύμνουσαν ἀνὰ ἕνα τοὺς ὀλβιωτέρους πολίτας, παραχαράττοντες διαθήκας καὶ δωρητήρια, τότε δ' ἐδήμευσαν ἀθρόας τὰς οὐσίας πάντων τῶν Συγκλητικῶν. Ἐκ τούτων κατέστη δηλόν, λέγει ὁ Προκόπιος, καὶ εἰς ἐμὲ καὶ εἰς ἄλλους, ὅτι οὗτοι οὐδόλως ἦσαν ἄνθρωποι, ἀλλὰ δαίμονες παλαμναῖοι καὶ βροτολοιγοί, λαβόντες ἀνθρώπινον σῶμα, καὶ γενόμενοι ἀνθρωποδαίμονες, ὅπως οὕτως εἰχερέστερον καταστρέψωσι σύμπασαν τὴν οἰκουμένην ΙΒ. δ'.

**Τῶν οἰκετῶν ἐνίους παραπίσαντες.**

Ἡ ὅλως ἀπίθανος αὕτη ἱστορία εὕρηται ἐν τοῖς ἀνέκδ. ΙΒ. α'. Τὸ ἀβάσιμον αὐτῆς προδίδει αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς μεταχειριζόμενος τὴν λέξιν — διατεθρύλλεται.

**Ἀγροστον**

**ἐγοῖτα τότε παρ' αὐτῇ δαιμόνιον.**

Ἐνταῦθα πλέομεν ἐν καθαρᾷ τερατολογίᾳ, ἀναξίᾳ ἐμβριθοῦς συγγραφῆς, καθ' ἃ αἰσθάνεται αὐτὸς ὁ Προκόπιος, καίτοι ὑπὸ τοῦ πάθους τυφλούμενος, διότι λέγει **«Ταῦτα, οὐκ αὐτὸς θεασάμενος γράφω, ἀλλὰ τῶν τότε θεάσασθαι ἰσχυριζομένων ἀκούσας»** (ΙΒ, Ζ'). Διηγεῖται δὲ ὅτι αὕτη τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἡ μήτηρ ὠμολόγησε τὴν ἐκ φάσματος γέννησιν αὐτοῦ **«Ἦνικα γὰρ κῆεν ἐμελλεν, ἐπιγοιτῶν αὐτῇ δαιμόνιον οὐκ ὁρώμενον, ἀλλ' αἰσθῆσίν τινα παρασχόν, ἅτε ἄνδρα γυναικὶ πλησιάσαντα».** Πλὴν τούτου ἐθρυλλεῖτο ὅτι, καθ' ἣν ἐποχὴν ἀνῆκεν ἡ Θεοδώρα εἰς τὴν σκηνήν, τινὲς τῶν ἐραστῶν αὐτῆς ἐξεδιώχθησαν τοῦ δωματίου ὑπὸ δαιμονίου, ἐπισκίπτοντος νύκτωρ, καὶ εἶτα μετ' αὐτῆς διανυκτερεύοντος. Κατ' ἄλλην πάλιν φήμην, ὅτε διέμενεν ἡ Θεοδώρα παρὰ τῇ Μακεδονίᾳ, εἶδε κατ' ὄναρ ὅτι **«ἐπειδὴν εἰς Βυζάντιον ἵκοιτο τῷ τῶν δαιμόνων ἄρχοντι εἰς ἐντὴν ἦξεν . . . ἅτε γαμετὴν γυναῖκα».**

Ἐν τῷ αὐτῷ κεφαλαίῳ ἀναφέρονται καὶ τὰ περὶ τῶν μεταμορφώσεων τοῦ Ἰουστινιανοῦ, οἷα συντόμως ἐν τῷ δράματι ἐκτίθενται.



Εἰς ταῦτα πρῶτος εὐχερῶς παρέσυρεν  
ὁ Λέων τὸν Οὐπράβδαν.

Διὰ μελανῶν χρωμάτων περιέγραψεν ὁ Προκό-

πιος τὸν Ῥεφερενδάριον τοῦτον, προσθεὶς ὅτι  
«Οὗτος ὁ ἀνὴρ πρῶτος Ἰουστινιανὸν ἀνα-  
πείθει ἀπεμπολῶν χρημάτων τὰς δίκας».

## ΜΕΡΟΣ Γ'.

**Λεπτομερῶς τὸ πρᾶγμα διηγήθητε.**

Ἡ ἀφήγησις αὕτη ἐλήφθη ἐκ τῶν Περσικῶν πολέμων τοῦ Προκοπίου, ἐκ τῶν Λιβυκῶν δὲ καὶ Γοθικῶν τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως τὰ περὶ τῶν στρα-  
τειῶν ἐν ἄλλαις τοῦ δράματος σκηναῖς λεγόμενα. Καίτοι δ' ἐπεζητήσαμεν κατὰ τὸ ἐφικτὸν τὴν μνείαν τῶν κυριωτέρων γεγονότων, ἀτελέστατον, ὡς εἰκός, παρέχομεν μόνον ἀπαύγασμα τῶν μακρῶν ἐκείνων ἀγώνων, ὧν ἡ ἀφήγησις πληροὶ τόμους ὁλοκλήρους.

**Εἰς μάτην πρᾶξεν μοι ζητεῖς αὐθαίρετον.**

Καὶ διαφόρους ἄλλας τοιαύτας βιαιοπραγίας ἀπο-  
δίδωσι τῇ Θεοδώρῃ ὁ Προκόπιος. Οὕτως διηγείται ὅτι ὑπῆρχον ἐν Βυζαντίῳ δύο νέαι χῆραι «οὐκ ἐκ πατρός τε καὶ τριγονίας ὑπὶ τῶν μόνον, ἀλλ' ἀνέκαθεν αἵματος τοῦ πρώτου.» Ταύτας «ἐπι-  
καλοῦσα μὴ σωφρόνως βιοῦν» ἐξηνάγκασεν εἰς γάμον μετὰ δύο ἀνδρῶν «ἀγγελαίων» καὶ «βδελυ-  
ρῶν», καίτοι, ὅπως σωθῶσι, κατέφυγον εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀγ. Σοφίας καὶ «εἶχοντο ἀπρὸς τῆς κολυμβήθρας.» Ἡ δὲ μήτηρ αὐτῶν «οὔτε ἀποκλαῦσαι, οὔτε ἀνομιῶσαι τολμῶσα τὸ πάθος, παρῆν τῇ ἐγγύῃ.» Ἀργότερον ἐν τούτοις ἡ Αὐτοκράτειρα «ἀποσείσαμένη τὸ μῖσος», διώρισεν ἀμφοτέ-  
ρους τοὺς συζύγους ἄρχοντας, ἀλλὰ «ταῖς κόραις παραφυγῇ οὐδ' ὥς γέγονε.» Ἀνέκδ. ΙΖ, γ'.

Καθ' ὅμοιον δὲ τρόπον «πολλάκις τὴν νύμφην ἐκ τῆς παστάδος ἀποβιβάσασα . . . ἀννέ-  
μαιον τὸν νύμφιον ἀγῆκε.» Τοιοῦτόν τι ἐπαθεν ὁ Ῥεφερενδάριος Λεόντιος, καὶ ὁ Σατορνίνος, ὅστις, ὡς εἶδομεν, ἐνυμφεῦθη ἀργότερον κατ' ἀνάγκην τὴν παῖδα τῆς Χρυσομαλλοῦς ΙΖ. ζ'.

**Ὅλον σύμπλεγμα,  
ἀμυντικῶν γρουρίων ἀνεγείροντες.**

Λεπτομερῇ περιγραφῇ τῶν καταπληκτικῶν τού-  
των ὀχυρωματικῶν ἔργων τοῦ Ἰουστινιανοῦ παρέχει ἡμῖν τὸ περὶ Κτισμάτων σύγγραμμα τοῦ Προκο-  
πίου, εἰς ὃ καὶ παραπέμπομεν διὰ τὰ καθέκαστα. Συγγριδὼν ἐκαλεῖτο τὸ σημερινὸν Βελιγρᾶδιον.

**Τὴν δύναμιν τὴν νέαν ὑπελόγησα.**

Ἴσως νομίσωσιν τινες ὅτι ληροῦμεν λέγοντες ὅτι τὴν δύναμιν τοῦ ἀτμοῦ ἀνεκάλυψεν, οὐχὶ ὁ Νεύτων, ἀλλ' ὁ ἡμέτερος Ἀνθέμιος πρὸ 13 αἰώνων. Καὶ ὅμως τὸ σπουδαῖον τοῦτο, καὶ τοῖς πολλοῖς ἄγνω-  
στον γεγονὸς τυγχάνει ἀναμφίλεκτον. Ὁ Ἀγαθίας Ε. ζ'. διηγείται, ὅτι ἐγγὺς τοῦ Ἀνθεμίου κατΐκει Ζήνων τις, ῥήτωρ ἢ δικηγόρος καὶ γνωριμώτατος τῷ Βασιλεῖ. Ἐκέκτητο δὲ οὗτος δόμον τινὰ ὑπε-  
ρβον, εὐρύν, καὶ περιεργότατα πεποικιλμένον, ἐν ᾧ συνήθως ἡστία τοὺς φίλους αὐτοῦ. Τὰ ὑπὸ τὸν δόμον δὲ τοῦτον δωμάτια ἀνῆκον τῷ Ἀνθεμίῳ ὅστις ἐρίσας πρὸς τὸν Ζήνωνα, καὶ καταρρητο-  
ρευόμενος ὑπ' αὐτοῦ, μετεχειρίσθη πρὸς ἐκδίκησιν τὴν ἰδίαν τέχνην. Καὶ δὴ «λεβήτας, μεγάλους ὑδατος ἐμπλήσας, ἔστῃσε πολλαχοῦ τοῦ δω-  
ματίου, μεθ' ὃ πῦρ ἀνῆκε σφοδρὸν ὑπὸ τοὺς τῶν λεβήτων πυθμένας, καὶ φλόγα ἐξῆψε μεγά-  
λην· αὐτίκα δὲ . . . ἀτμός ἐπήρτο πολὺς . . . οὐκ ἔχων δὲ ὅπῃ διαχυθεῖ . . . βιαιότερον ἀνεπέμπετο . . . ἕως τῇ στέγῃ ἐδόνησεν ἀπα-  
σαν καὶ διέσεισε . . . οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Ζήνωνα ἐταράττοντο καὶ ἐδείμαινον.» Τὸ γεγονὸς τοῦτο πολὺν ἐπροξένησεν ἐν Βυζαντίῳ κρότον, ἔλεγον δὲ οἱ πολλοὶ «ὁ μηχανοποιός, τὴν αἰτίαν διαγνοὺς ὅθεν κινεῖσθαι τὴν γῆν συμβαίνει, παραπλήσια ἔδρασε, καὶ τῇ τέχνῃ τὴν φύσιν ἀπεμιμήσατο.» Τὰ χωρία ταῦτα ὀλίγην καταλείπουσιν ἀμφιβολίαν. Ἡ μερίστη ἐφεύρεσις τοῦ αἰῶνος ὀφείλεται πράγματι εἰς τὸν δαιμόνιον τῆς Ἀγ. Σοφίας ἀρχιτέκτονα. Καὶ ἀληθὲς μὲν ὅτι ὁ Ἀνθέμιος ἀμυδρῶς μόνον διέγνω τὴν σημασίαν αὐτῆς, ἀλλ' ὀλίγον τι πλέον ἐποίησε καὶ ὁ Νεύτων, ἄλλοι δ' ὑπῆρξαν οἱ τὴν ἀνακάλυψιν χρησιμοποίησαντες. Ὁ σπινθὴρ ἀνάπτει τὴν πυρ-  
καϊὰν μόνον ὅταν πέσῃ ἐπὶ εὐφλέκτου ὕλης. Ἐπὶ Ἀνθεμίου ἀνέλαμψεν εἰς μάτην, καὶ παρήλθον 13 ὅλοι Ζοφεροὶ αἰῶνες πρὶν ἢ ἕτερος μέγας νοὺς γεννήσῃ αὐτὸν καὶ αὐθις. Ὅτι αὐτὸς ὁ Ἀνθέμιος ἀνετίναξε διὰ τοῦ ἀτμοῦ τὸ θαυμάσιον αὐτοῦ ἔργον ἐστί, φυσικῶ τῷ λόγῳ, δραματικῇ χρησιμοποίησιν τῶν διαφορῶν ἱστορικῶν γεγονότων.





Ἀνακριβές πρὸς τούτοις, ὡς πάντες οἶδασιν, ὅτι ὁ θόλος (TRULLUM) τῆς Ἐκκλησίας κατέπεσε κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἐγκαινίων. Τοῦ πρώτου λίθου τεθέντος, κατὰ τὰς πιθανωτέρας εἰδήσεις, τῇ 23 Φεβρουαρίου 532, τεσσαράκοντα ἡμέρας μετὰ τὴν στάσιν τὰ ἐγκαινία ἐγένοντο, ὅπερ ἀληθῶς θαυμάσιον, πέντε μόνον ἔτη ἀργότερον, τῇ 13 Ἰανουαρίου 537. Ὁ δὲ θόλος κατέπεσεν ἐν μηνὶ Φεβρουαρίῳ κατὰ τὸν σεισμόν τοῦ 558, ὅτε οὔτε Ἀνθέμιος πλέον ὑπῆρχεν, οὔτε Ἰσιδωρος, δι' ὃ καὶ ὁ Ἰουστινιανὸς ἀνέθηκε τὴν ἐπισκευὴν εἰς τὸν ἀνεπιὸν τοῦ τελευταίου τούτου Ἰσιδωρον τὸν νεώτερον. Οὗτος δὲ ἀνεδείχθη πράγματι ἐφάμιλλος τοῦ ἔργου, κτίσας τὸν θόλον, οἷος σήμερον εὐρίσκεται, στερεώτερον ἅμα καὶ εἴκοσι πόδας ὑψηλότερον. Γραφικώτατα διηγούνται τὴν θεομηνίαν ταύτην ὁ Ἀγαθίας Ε. γ': στ'. θ', ὁ Μαλάλας ΙΗ. Σ. 488, καὶ ὁ Θεοφάνης ἐν ἔτει 6049.

Ὁ Κ. Παπαρρηγόπουλος, παραβάλλων τοὺς μερίστους Ναοὺς τοῦ κόσμου, λέγει ὅτι τὸ μέγιστον ἀνάλωμα ἀπῆτησεν ἡ ἀγ. Σοφία, δαπανηθέντων 3000 κεντηναρίων χρυσοῦ, ἥτοι 360,000,000 δρχ., ἐν ψὶ διὰ τὸν Ναὸν τοῦ ἁγίου Πέτρου ἔδαπανήθησαν μόνον 300,000,000. Καὶ ὅμως, ἐν ψὶ ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ τεμένους ἐκείνου ἀπῆτησεν 120 ὅλα ἔτη, ἡ τῆς ἀγ. Σοφίας συνετελέσθη ἐντὸς πέντε ἐνιαυτῶν, τρανὸν τοῦτο μαρτύριον τῶν ἀφθόνων μέσων, καὶ τῆς μεγάλης ζωτικότητος, ἣν ἐκέκτητο τὸ Βυζαντινὸν Κράτος.

Ὁραίαν περιγραφὴν τοῦ περικλεοῦς Ναοῦ παρέχει ἡμῖν ὁ Προκόπιος εἰς τὸ περὶ Κτισμ. Α. α'. ἀλλ' ἔτι πολυτιμότερον τυγχάνει ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην τὸ ἄχρις ἡμῶν διασωθὲν ποίημα Παύλου τοῦ Σιλεντιαρίου, οὗ παρέχομεν οἶονε ἀπαύγασμα ἐν τῇ οἰκείᾳ σκηνῇ τοῦ ἡμετέρου δράματος. Κατὰ τὸν Ἀγαθίαν ὁ Παῦλος, υἱὸς τοῦ Κύρου, ἦν ἀνὴρ ἐπιφανὴς καὶ πλουσιώτατος. Εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν ποιημάτων αὐτοῦ, ἦν ἐξεπόνθησεν ὁ Ἰμμ. Βέκκερος, Βόννη 1836, προστετέθησαν περιγραφὴ τοῦ Ναοῦ ὑπὸ τοῦ Δουκαγγίου, εἰς λατινικὴν γλῶσσαν, καὶ ἄλλη ὑπὸ τοῦ Βανδουρίου εἰς γαλλικὴν, μετὰ διαφόρων σχεδίων καὶ εἰκόνων.

### Ὁμοίως ἐπετέθη εἰς τοὺς Ἕλληνας.

Μία τῶν δεινοτάτων κατηγοριῶν, ὅσαι κατὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐξετοξεύθησαν, ἐστὶ καὶ ὅτι προέβη εἰς τὴν κατάργησιν τῶν ἐν Ἀθήναις περιπύστων Σχολῶν, ὅπως ἐξαλείψῃ οὕτω τὰ τελευταῖα ἵχνη τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ βίου. Οἱ νεώτεροι μάλιστα συνδυάζουσι μετὰ τοῦ γεγονότος τούτου τὴν πρὸς Χοσρόην πολυθρύλλητον ἀποδημίαν τῶν ἐπτὰ τελευταίων

ἀντιπροσώπων τῆς ἀρχαίας φιλοσοφίας, Δαμασκηνοῦ τοῦ Σύρου, Σιμπλικίου τοῦ Κίλικος, Εὐλαμίου τοῦ Φρυγός, Πρισκιανοῦ τοῦ Λυδοῦ, Ἑρμεία τε καὶ Διογένηος τῶν ἐκ Φοινίκης, καὶ Ἰσιδώρου τοῦ Γαζαίου. Δικαίως ὅμως ἀμφιβάλλει περὶ τούτου ὁ Κ. Παπαρρηγόπουλος, καθόσον ὁ διὰ μακρῶν διηγούμενος τὸ γεγονὸς Ἀγαθίας λέγει ἀπλῶς ὅτι οἱ ἐν λόγῳ Ἀλεξανδρίνοι ἀπῆλθον εἰς Περσίαν *«ἐπειδὴ αὐτοῖς ἢ παρὰ Ῥωμαίοις κρατοῦσα δόξα οὐκ ἤρεσκε»*, τὴν δὲ κατάργησιν τῶν Σχολῶν οὐδόλως ἀναφέρει ὁ Ἀγαθίας, οὐδ' ὁ ἐπίσης σύγχρονος καὶ τοσοῦτον εἰς τὸν ψόγον ἐπιρρηπῆς Προκόπιος. Τὰ περὶ αὐτῆς γνωρίζομεν ἐκ τοῦ Μαλάλα, λέγοντος ὅτι ἐν ἔτει 529 ὁ Ἰουστινιανὸς *«Θεοπίσας πρόσταξιν ἔπεμψεν εἰς Ἀθήνας, κελεύσας μηδένα διδάσκειν φιλοσοφίαν μήτε νόμιμα ἐξηγεῖσθαι»*. Ταῦτα δ' ἐπικυροῖ καὶ ἄλλος ἀνώνυμος χρονογράφος, εἰπὼν ὅτι ὁ Βασιλεὺς *«ἐκέλευσε μηδένα τολμᾶν διδάσκειν φιλοσοφίαν καὶ ἀστρονομίαν»*. Ἀλλὰ τότε πρὸς τι ἔπεμψεν ὁ Ἰουστινιανὸς εἰς Ἀθήνας, κατὰ τὸ αὐτὸ ἐκείνο ἔτος, τὸν νέον αὐτοῦ Κῶδικα, καὶ πῶς διετηρήθησαν ἄχρι τῆς Ὀθωμανικῆς κατακτῆσεως, ἐπισυμβάσης μόλις μετὰ ἓνα αἰῶνα, αἱ πολυάριθμοι Σχολαὶ τῆς Ἀσίας; Ὡστε φαίνεται ὅτι πρόκειται, οὐχὶ περὶ ῥητῆς τινος καταργήσεως, ἀλλὰ περὶ ἀποβολῆς μᾶλλον ἐκ τῆς καθηγεσίας τῶν σοφιστῶν, ῥητόρων, καὶ γραμματικῶν, τῶν ἐμμενόντων εἰς τὸ ἀρχαῖον θρήσκευμα, ἐξ οὗ ἐπῆλθε καὶ ἡ παρακμὴ τῶν Σχολῶν. Τοῦτο φαίνεται ὑποδηλῶν καὶ ὁ Προκόπιος ἐν Ἀνεκδ. ΚΣΤ. β, ὅπου λέγει ὅτι οἱ ἱατροὶ καὶ διδάσκαλοι ἐστερήθησαν τὰς ἐκ τοῦ δημοσίου χορηγουμένας αὐτοῖς συντάξεις. Προστίθῃσι δὲ ὅτι, τῶν θεωρικῶν κατασχεθέντων ὑπὲρ τοῦ ταμείου, ἐν ψὶ ἤρουν τὰ ἵπποδρόμια, καὶ θέατρα, καὶ κυνηγέσια, ἡμελεῖτο δὲ ὁ φωτισμὸς τῶν πόλεων, ἐπεκράτει πανταχοῦ λύπη καὶ κατῆφεια, καὶ ἦν ὁ βίος τοῖς πᾶσιν ἀγέλαστος. — *Ἄλλο τε τὸ παράπαν οὐδὲν ἐγέρετο τοῖς ἀνθρώποις ἐν διηγήμασιν . . . ἢ συμφοραὶ τε καὶ πάθη, καὶ καινότερων ἀτυχημάτων ὑπερβολή.*

Ἡκουσα

μομφὰς ποικίλας.

Μεταξὺ ἄλλων, κατηγορεῖται ὁ Ἰουστινιανὸς ὡς καταργήσας χάριν οἰκονομίας τὰς σκευοφόρους τοῦ στρατοῦ καμήλους, τοὺς κατασκότους, καὶ τοὺς πλείστους τῶν ταχυδρόμων. Περὶ τῶν δύο τούτων τελευταίων ὑπηρεσιῶν παρέχουσιν ἡμῖν τ' Ἀνέκδοτα (Λ. α'—γ') περιέρχους πληροφορίας. Ὡς κατὰ σκοποὶ *«ἄνδρες πολλοὶ ἐν δημοσίῳ τὸ ἀνέκαθεν*





ἐοπιζοντο», οἵτινες, εἰσχωροῦντες παρά τοῖς πολεμίοις, καί πάντα διερευνώμενοι, ἐφώτιζον τοὺς ἄρχοντας. Οἱ δὲ ταχυδρόμοι διήνουν «δέκα ὁδὸν ἡμερῶν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ» ἵππων δοκιμωμάτων ὡς τεσσαράκοντα τεταγμένων ἐν ἐκάστῳ σταθμῷ καὶ ἀναλόγων ἱπποκόμων, ὥστε ἤλαυνον διαρκῶς.

### Ἑσκαδάλισεν

#### ἡ Ἀντωνίνα πᾶσαν τὴν ὑφήμιον.

Διὰ μακρῶν ἐκτραγυδεῖ ὁ Προκόπιος τὴν ἱστορίαν τῶν οἰκογενειακῶν περισπασμῶν τοῦ Βελισαρίου, καὶ τῶν μετὰ τοῦ νέου Θεοδοσίου σχέσεων τῆς Ἀντωνίνας (Ἀνεκδ. Α. Β. Γ.). Ἀλλὰ περὶ τούτων μόλις παροδικῶς ἐγένετο μνεῖα ἐν τῷ ἡμέτερῳ ἔργῳ, διότι ἀποτελοῦσιν ὕλην ἱκανὴν πρὸς ὅλως ἄσχετον δράμα. Ὁ μοναχὸς Ἀμοῖνος, γράψας ἱστορίαν τῆς Γαλλίας κατὰ τὸν ΙΑ'. αἰῶνα, διηγεῖται ὅτι ὁ Ἰουστινιανὸς καὶ ὁ Βελισάριος εἰσῆλθον ἡμέραν τινὰ εἰς ἐν τῶν καταγωγῶν τοῦ Βυζαντίου, καὶ ἐξέλεξαν δύο ἀδελφάς, ἃς ἐνυμφεύθησαν, ὁ μὲν τὴν Ἀντωνίαν, ὁ δὲ τὴν Ἀντωνίναν (Αμοιν Ι. II, 5). Ὁ μῦθος οὗτος ἐστὶν ἀνάξιος ἀνασκευῆς. Ἡ Ἀντωνίνα κατήγετο ἀληθῶς ἐκ πάππου καὶ πατρὸς ἡνιόχων, μητρὸς δὲ διαγωγῆς ἐπιληψίμου. Βέβαιον ἐπίσης ὅτι ὀλίγον ἐσεβάσθη τὴν πίστην, ἣν ὤμοσε τῷ Βελισαρίῳ, συζευχθεῖσα αὐτὸν «μήτηρ ἴδῃ παίδων γενομένη πολλῶν» καὶ ὅτι παρέσχεν εὐπρόσδεκτον ἀφορμὴν τῷ Προκοπίῳ, λέγοντι ὅτι «ἀπεσείσατο θείων τε καὶ ἀνθρωπίνων πράγματων δέος». Ἄλλως ὅμως ἀνεδείχθη γυνὴ εὐφύης καὶ γενναία, συνάψασα δὲ στενάς μετὰ τῆς Θεοδώρας σχέσεις, καὶ περιελθοῦσα εἰς τὸ ἀξίωμα τῆς Ζωστῆς, ἐφάνη χρησιμωτάτῃ τῷ συζύγῳ ἐν πολλαῖς περιστάσεσι. Κατὰ τ' Ἀνεκδοτα ἐν ἀρχῇ «ἐς αὐτὴν ἡ Θεοδώρα ἡγριαίνετο καὶ ἐσεσίρει», ἀλλ' ἐμαλάχθη μετὰ τὰς πολυτίμους ὑπηρεσίας, ἃς παρέσχεν αὐτῇ κατὰ τὸν φόνον τοῦ Σιλβερίου, καὶ τὴν καθάρισιν τοῦ Καππαδόκου. Προέβη δὲ καὶ μέχρι φανεράς προστασίας τῶν ἐρώτων τῆς Ζωστῆς· ὥστε τοῦ Θεοδοσίου φυγόντος εἰς Ἐφεσον, ἀνεκάλεσεν αὐτόν, καὶ μεταπεμψαμένη τὴν Ἀντωνίναν, ἀφ' οὗ ἐκρυπεν αὐτόν ἐν τῷ Παλατίῳ «ὧ φιλότῃ Πατρικίᾳ, ἔγῃ, μάργαρον εἰς χεῖρας τὰς ἐμὰς τῇ προτεραίᾳ ἐμπέπτωκεν οἷον οὐδεὶς ποτ' ἀνθρώπων εἶδεν». Ἀπορούσης δὲ τῆς Ἀντωνίνας, ἐξήγαγε τὸν νεανίαν ἐξ οἰκίδιου τινὸς τῶν εὐνοῦχων, καὶ παρέδωκεν αὐτόν τῇ ἐρωμένη (Ἀνεκδ. Γ. στ). Ἀργότερον δ' ἐμελέτησε καὶ τὴν εἰς Στρατηγὸν προαγωγὴν τοῦ Θεοδοσίου, ὃν «κατασχοῦσα ἐν Παλατίῳ, τρυφῆς τε καὶ τῆς ἄλλης εὐπαθείας ἡξίου».

Ἀλλὰ νόσος, ἀφαρπάσασα αὐτόν προῶρως, παρεκώλυσε τὴν ἐκτέλεσιν τῆς προθέσεως ταύτης.

Ἐν Ἀνεκδ. Α. ε—Ζ ἀποδίδεται τῇ Ἀντωνίνᾳ κακούργημα φοβερόν. Δούλης τινός, τῆς Μακεδονίας, καταπροδούσης ἐν Συρακούσαις τῷ Βελισαρίῳ τὰ ὑπ' αὐτῆς θεαθέντα, καὶ παρασχούσης μάρτυρας δύο παῖδας, ὑπηρετοῦντας ἐν τῷ κοιτῶνι, ἡ Ἀντωνίνα συνέλαβε τὴν τε γυναῖκα καὶ τὰ παῖδια «οὓς δὴ ἅπαντας πρῶτα τὰς γλώττας, ὥσπερ λέγουσιν, ἀποταμοῦσα, εἴτα κατὰ βραχὺ κρεουργήσασα καὶ θηλακίους ἐμβεβλημένη, ἐς τὴν θάλατταν, ὀκνήσει οὐδεμιᾷ, ἔρριψε». Οὐδὲν ἔχομεν ἕτερον ἐνδόσιμον περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ τραγικοῦ τούτου γεγονότος, ἀλλ' ἐμβάλλει ἡμᾶς εἰς ἐνδοιασμοὺς τὸ «ὥσπερ λέγουσι».

Θλιβερόν δ' ἐν τῇ ἱστορίᾳ ταύτῃ πρόσωπον διαδραματίζει καὶ ὁ Φώτιος, υἱὸς τῆς Ἀντωνίνας, οὐχὶ νόθος, ἀλλ' ἐκ πρώτου γάμου, καθ' ᾧ δοκεῖ, διότι ὁ Βελισάριος ὁμιλεῖ περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ (Κεφ. Β. β). Ὁ Φώτιος οὗτος ἐμίσει τὸν Θεοδόσιον, διότι «καίπερ νῖδς ὢν ἐν οὐδενὶ ἐγίγνετο λόγῳ» ἐν ᾧ ἐκεῖνος συνέλεξε περιούσιαν ὑπέρογκον (ἐκατὸν κεντηνάρια χρυσίου, 11,000,000 φράγκ.) ἐκ Καρχηδόνης καὶ Ραυέννης, ὅπου ἐξήσκησεν ἀπόλυτον ἐξουσίαν. Διὸ καὶ ἀργότερον, συμμαχήσας τῷ Βελισαρίῳ κατ' αὐτοῦ, κατεδιώχθη ἀπηνῶς ὑπὸ τε τῆς μητρὸς καὶ τῆς Αὐτοκρατορίας, ἥτις ἐτήρησεν αὐτόν ἐπὶ τρία ἔτη καθειργμένον ἐν τῷ Παλατίῳ, καὶ δις ἀπέσπασεν αὐτόν ἐκ τῶν ἱερῶν, εἰς ᾧ κατέφυγεν. Ἐν τέλει δέ, προτραπείς κατ' ὄναρ ὑπὸ τοῦ Προφήτου Ζαχαρίου, ἐφυγεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ περιεβλήθη τὸ μοναχικὸν σχῆμα. Ἐκ τῆς καθεύξεως αὐτοῦ μανθάνομεν, ὅτι «ἦν δὲ οἰκίδια τῇ Θεοδώρα ἀπόκρυφα μὲν καὶ ὅλως λεληθότα, ξοφώδῃ δὲ καὶ ἀγεῖτονα, ἔρθα δὴ οὔτε νυκτός, οὔτε ἡμέρας δῆλωσις γίνεται».

### Καὶ κομίζουσιν

#### ὡὰ σκολήκων τῆς μετάξης.

Τὸ σπουδαιότατον τοῦτο διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ γεγονός ἀφηγεῖται ὁ Προκόπιος εἰς Γοθ. Πολ. Δ. ιζ, ἐν δὲ τοῖς Ἀνεκδ. ἀναφέρει τὰς υπερόγκους τιμὰς, εἰς ἃς ἐπωλεῖτο τὸ πολῦτιμον νῆμα μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτοῦ, καταστὰν μονοπώλιον τοῦ Κράτους. Καὶ δὴ, ἡ μὲν κοινὴ βαφὴ ἔξ χρυσῶν (84 φράγκ.) τὴν οὐγκίαν, τὸ δὲ βασιλικὸν βάμμα, τὸ καλούμενον ὀλόστρον, τεσσάρων καὶ εἴκοσι χρυσῶν (338 φράγκ.). Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπεδιώχθη ἡ καταστροφὴ τῶν ἐν Βηρυτῷ καὶ Τύρῳ ἐργοστασίων, ἡναγκάσθησαν δὲ πάντες οἱ τοῦ εἶδους τούτου τεχνῖται εἰς ἐργασίαν διὰ μόνον τὸν ἐφε-



στῶτα τῶν βασιλικῶν θησαυρῶν. Εἰς τὸ αἷωμα τοῦτο προεχειρίσθη τότε Πέτρος ὁ Βαρσυάμας, Μανιχαῖος, μάγος, καὶ φαρμακεύς, ὃν ἐκτόπως ἡγάπα ἡ Θεοδώρα ἀκριβῶς ἔνεκα τῶν ἐλαττωμάτων αὐτοῦ τούτων — «*μάγοις τε γὰρ καὶ φαρμακεῦσι καὶ αὐτῇ ὁμιλήσασα ἐν παιδὸς . . . διεβίω*». ΚΒ. Ζ. ΚΕ. Ξ.

Θεοφάνης ὁ Βυζάντιος (Fragm. des Hist. Grecs ap. CH. MÜLLER Σ. 270) ἀποδίδωσι τὴν εἰσαγωγὴν ταύτην, οὐχὶ εἰς μοναχοὺς, σταλέντας ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἀλλ' εἰς Πέρσιν μεταβάντα ἄνευ ἐντολῆς. Προστίθῃσι δὲ ὅτι ὁ Ἰουστινιανὸς ἐπέδειξε τὴν νέαν βιομηχανίαν τοῖς Τούρκοις, οἵτινες τότε ἀναφαίνονται ἐν τῇ ἱστορίᾳ, καὶ μεγάλως ἔξεπλάγησαν, διότι ἄχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὡς διάδοχοι τῶν Περσῶν, ἐκέκτηντο τὸ μονοπώλιον τοῦ ἐν λόγῳ ἐμπορίου. Ὁ Ζωναρᾶς (ΙΔ. 69) ἀφηγεῖται τὸ γεγονός, ὅπως καὶ ὁ Προκόπιος. Ὁ ISAMBERT ('Ανέκδοτα Notes Hist. 258) δημοσιεύει ἐμβριθῆ μελέτην περὶ τοῦ ὕλου θέματος, λέγει δὲ ὅτι, κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Πλινίου, οἱ κάτοικοι τῆς Κῷ ἡσυχολοῦντο ἤδη εἰς τὴν βιομηχανίαν ταύτην, καὶ ὅτι τοσοῦτον αὐτὴ διεδόθη μετὰ τὸν Ἰουστινιανὸν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ὥστε ἀπεκλήθη αὕτη Μωρέας. Τὸ ἐφ' ἡμῖν πιστεύομεν ὅτι τὸ ἐν λόγῳ ὄνομα ὀφείλεται μᾶλλον εἰς τὸ σχῆμα τῆς Χερσονήσου ἐκείνης. Ἐν Σικελίᾳ εἰσῆλθη ἡ βιομηχανία τῆς μεταξὺ κατὰ τὰς Σταυροφορίας, ἀργότερον δὲ εἰς Πεδεμόντιον καὶ Γαλλίαν. Ἐν Λουγδούνῳ ἰδρύθη τὸ πρῶτον ἐργοστάσιον κατὰ τὸ 1460.

**Ἄρεοβίνδε! Ἑλεος, Βασίλισσα!**

Ὁ Ἄρεοβίνδος οὗτος ἦν «*βάρβαρος μὲν τὸ γένος, ἀλλ' εὐπρεπὴς καὶ νεανίας*» ὑπηρετῶν ὡς ταμίας τῆς Αὐτοκρατείας. Ἐμπεσοῦσης δὲ εἰς αὐτὸν ὑποψίας, ἡ Θεοδώρα «*καίπερ τοῦ ἀνθρώπου τέως δαιμονίως ἐρώσα . . . πικρότατα αὐτὸν . . . αἰκίζεσθαι ἔγωγ*» μεθ' ὃ ἐγένετο ἄφαντος ('Ανέκδ. ΙΣΤ. δ').

**Ἀρησυχία, Βασίλειῦ, παράδοξος.**

Τὴν φοβερὰν στάσιν τοῦ Νίκα περιέγραψαν διὰ μακρῶν ὁ Μαρκελλίνος, ὁ Προκόπιος. Περσ. Πολ.

Α. 24, ὁ Μαλάλας ΙΗ. 473, τὸ Πασχάλιον χρονικὸν εἰς ἔτος 630, ὁ Θεοφάνης εἰς ἔτος 6024 καὶ ὁ Ζωναρᾶς ΙΔ, στ'. Ἀναφέρουσι δ' ἐπίσης τὸ γεγονός συντομώτερον ὁ Νικηφόρος Κάλλιστος ΙΖ, ι', ὁ Κεδρηνός, καὶ Βίκτωρ ὁ Τύνης. Ἡ ἡμετέρα παράστασις ἐστὶν ἀπάνθισμα πάντων τούτων τῶν κειμένων. Τὴν διὰ τοῦ Μανδάτορος περιεργωτάτην συνομιλίαν τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ τῶν δῆμων, ἧς τὰ πρακτικὰ φαίνεται ὅτι κατετέθησαν εἰς τὸ Λεύκιωμα (Ἐπαρχεῖον τῆς Πόλεως), διέσωσεν ἡμῖν ὁ Θεοφάνης. Ὁ Κεδρηνός περιγράφει τὰ ἐν τῷ Βαλανεῖφ «ὁ Ζεύξιπος» καταστραφέντα θαυμάσια ἀγάλματα, ἐν οἷς ἐπρώτευσεν τὸ τοῦ Ὁμήρου. Τὸ δὲ Πασχάλιον διηγεῖται ὅτι, ὅποτε ἀνήλθεν ὁ Βασίλειος εἰς τὸ «*Ἰαπικόν*», αἰωρῶν τ' ἄχραντα μυστήρια, καὶ προτείνων εἰς τὰ πλήθη ἄφειν τῶν ἁμαρτιῶν «*Πολλοὶ τοῦ δήμου ἀνέκραξαν "Ἀῖγονστε Ἰουστινιανέ, τοῦ Βίγκυς", ἄλλοι δ' ἔκραξαν "ἐπιτορκεῖς σγάνδαρι"*». Τὴν Ξενοφανῆ ταύτην λέξιν μεταφράζουσιν οἱ ἐκδόται διὰ τοῦ λατινικοῦ asine, ἐρωτῶμεν δὲ τοὺς περὶ τὴν ἡμετέραν γλωσσολογίαν ἀσχολουμένους, ἐὰν μὴ εὐρέθῃ τυχὸν οὕτως ἡ ἐτυμολογία τῆς κοινῆς λέξεως *γάνδαρε*, ἥτις ἄχρι τούδε μάτην ἀνεζητήθη. Καὶ ὁ Προκόπιος λέγει περὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐν τοῖς Ἀνεκδότοις Η. β', ὅτι ἦν «*ἡλίθιος ὑπερφνωῶς καὶ τοθεῖ ὄρω ἐμφορὴς, οἷος τῷ τὸν χαλινὸν ἔλκοντι ἐπέσθαι, σὺγρὰ οἱ σιοιμένων τῶν ὥτων*».

**Καλοπόδιος ὁ Σπαθάριος μὲ ἀδικεῖ.**

Ὁ Καλοπόδιος τυγχάνει ἰδίᾳ γνωστὸς ὡς ἐκ τῆς στάσεως τοῦ Νίκα, ὅτε ὑπὸ τῶν πλειόνων συγγραφέων ἀναφέρεται, ἀλλ' ὑπῆρξε καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τῶν πιστῶν λειτουργῶν τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Τὴν λέξιν Σπαθάριος ὁ ISAMBERT μεταφράζει διὰ τοῦ débauché (Hist. de Just. Σ. 452). Τοῦ ῥήματος σπαθᾶω ἔχοντος καὶ τὴν ἔννοιαν ταύτην, ἴσως πράγματι, ὅπως τὸ ὄνομα τοῦ Καλοποδίου ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸ περὶ Τζαγγαρίων λογοπαίγνιον, ἕτερον τοιοῦτο προεκάλεσε καὶ ὁ τίτλος αὐτοῦ. Ἡ τῶν λογοπαϊγνίων αὕτη χρῆσις ἐν στιγμῇ οὕτω φοβερᾷ ἐπακριβῶς χαρακτηρίζει τὸν εὐτράπελον τοῦ Βυζαντίου ὄχλον.



## ΜΕΡΟΣ Δ'.

**Μεταβάσα χθὲς  
εἰς τὸ Ἡραῖον ἔμεινα κατάπληκτος.**

Τὴν περιγραφὴν ταύτην τοῦ Ἡραίου ἢ Ἱερείου ἐλάβομεν ἐκ τῶν Κτισμάτων τοῦ Προκοπίου Δ. ια. Εἰς αὐτὸ δὲ βεβαίως ἀναφέρεται τὸ ἐξῆς ὠραῖον δίστιχον, ὅπερ ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ ἀποδίδεται τῷ Μαξίμῳ Πλανύδῃ.

**Τοῦτον Ἰουστινιανὸς ἀγακλέα δέματο χῶρον  
ῥῥατι καὶ γαίῃ κάλλος ἐπικρεμάσας.**

Ὡς ἐξυμνοῦντα τὸ λαμπρὸν ἐκεῖνο προάστειον θεωροῦνται ἐπίσης καὶ τὸ 73<sup>ον</sup> ἐπίγραμμα τοῦ Ἀγαθίου Σ. 381, καὶ δύο τοιαῦτα Παύλου τοῦ Σιλεντιαρίου. Περὶ τῆς τοποθεσίας αὐτοῦ ἰδὲ ISAMBERT Ἀνέκ. Note 157. Σ. 464. Ἐκ τῶν Ἀνεκδότων ΙΕ, ια'. μανθάνομεν, ὅτι ἡ Θεοδώρα «ἐν προαστείοις τοῖς ἐπιθαλαττίοις τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους, καὶ οὐχ ἥμισυ ἐν τῷ καλουμένῳ Ἡραίῳ διατριβὴν εἶχε».

**Ἑλληνικὰ ὁ ἄμβων καὶ τὸ θέατρον.**

Πράγματι πολὺ πρὸ τοῦ 6<sup>ου</sup> αἰῶνος κοινὴ γλῶσσα τοῦ ἀνατολικοῦ Κράτους ἦν ἡ ἑλληνικὴ, παραφθαρεῖσα μὲν διὰ τῆς εἰσαγωγῆς πολλῶν ξένων λέξεων, ἀλλ' ὑπὸ πολλῶν εἰσέτι γλαφυρῶς γραφομένη. Ἦδη ἀπὸ τοῦ Ἀρκαδίου συνετάσσοντο Ἕλληνιστὶ αἱ ἀποφάσεις καὶ ἀπὸ τοῦ Θεοδοσίου αἱ διαθήκαι. Ἕλληνιστὶ πρὸς τούτοις ἐγράφησαν καὶ οἱ κανόνες τῶν Συνόδων. Ὡστε, ἐὰν ὁ Ἰουστινιανὸς τὰς νομικὰς αὐτοῦ συλλογὰς συνέταξε λατινιστὶ, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν ὅλην αὐτοῦ πολιτείαν, σκοποῦσαν, ὡς εἶδομεν, τὴν ἀνίδρυσιν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Κράτους. Ἀλλὰ, μόνις ἐτέθησαν εἰς χρῆσιν οἱ Κώδικες, ἐδημοσίευσεν κατ' ἀνάγκην ἐπίσημον αὐτῶν Ἑλληνικὴν μετάφρασιν. Οὐ μόνον δὲ ἡ γλῶσσα τῶν προπατόρων διητηρεῖτο εἰσέτι ἀκμαία, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρχαῖον τῆς Ἑλλάδος θρήσκευμα πλείστους ἤριθμει ὁπαδοὺς ἄχρι τέλους τοῦ ἐννάτου αἰῶνος. Ὅπως οὖν εὐκρινῇ ἰδεάν τῆς ἰσχύος ταύτης τῆς εἰδωλολατρείας παρέχει ἡμῖν ἡ εἰδήσις, ὅτι, ἐτάσεως γενομένης διαταγῇ τοῦ Βασιλέως, εὐρέθησαν ἐν μόνῃ τῇ Φρυγίᾳ, τῇ Καρίᾳ, καὶ τῇ Λυδίᾳ ἐπτακισμῦριοι ἐθνικοί, ζῶντες οἱ πλεῖστοι ἐν τῇ ὑπαίθρῳ χώρᾳ. Οὕτως δ' ἔχοντας τοῦ πράγματος εἰς τὰς μεμακρυσμένας ἐκεῖνας ἐπαρχίας, ποία ἦν ἂρά γε ἡ κατάστασις ἐν τῇ πρωτευούσῃ, καὶ ἰδίως ἐν Ἑλλάδι, ὅπου διητηροῦντο ἀκμαῖαι αἱ ἀρχαῖαι παραδόσεις, ὑποθαλπόμεναι ὑπὸ τῶν ἐν Ἀθήναις Σχολῶν, καὶ τῆς Νεοπλατωνικῆς φιλο-

σοφίας, ἥς τότε ἤκμασαν οἱ δύο περιφανέστερο μύσται, ὁ Πρόκλος ἐν Ἀθήναις καὶ ὁ Ὀλυμπιόδωρος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ὁ Ἱ. Μαλάλας Σ. 449 ἐπικυροῖ τ' ἀνωτέρω, ὁμίων περὶ γενικοῦ τινος διωγμοῦ τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἐπομένως ἦσαν πολυάριθμοι «Ἐν αὐτῷ τῷ χρόνῳ διωγμὸς γέγονεν Ἑλλήνων μέγας καὶ πολλοὶ ἐδημεύθησαν· καὶ ἐκ τούτου πολλὸς θόβος γέγονεν. Ἐθέσπισε δὲ ὁ αὐτὸς Βασιλεὺς ὥστε μὴ πολιτεύεσθαι τοὺς ἑλληνίζοντας, τοὺς δὲ τῶν ἄλλων αἰρέσεων ὄντας, ἀφανεῖς γενέσθαι τῆς Ῥωμαϊκῆς πολιτείας, προθεσμίαν τριῶν μηνῶν λαβόντας εἰς τὸ γενέσθαι αὐτοὺς κοινωνοὺς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως». Καθ' ὅμοιον δὲ σχεδὸν τρόπον διηγεῖται τὰ γεγονότα ταῦτα καὶ ὁ Θεοφάνης Σ. 276, καὶ ὁ Προκόπιος, ὅστις λέγει «Ἐντεῦθεν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας καλουμένους τὴν δίωξιν ἤγειν, αἰκισόμενός τε τὰ σώματα καὶ τὰ χρήματα λιψόμενος» (Ἀνέκδ. ΙΑ. Θ). Ὀλίγον δὲ κατωτέρω ἀναφέρει πῶς ἐνίους ἐξ αὐτῶν, οὓς καλεῖ μετεωρολόγους, ὡς ἐτάζοντας τοὺς ἀστέρας, ἐπόμεπυσεν ὁ Ἰουστινιανὸς διὰ τῆς πόλεως ἐπὶ καμῆλων «γέροντας τε καὶ ἄλλως ἐπιηκεῖς ὄντας» (Ἀνέκδ. ΙΑ. ια). Ὡστε ἡ καταδίωξις τυγχάνει ἀναμφήριτος, καὶ ὅμως πολλοὶ τῶν ἀνωτέρων λειτουργῶν τοῦ Κράτους καὶ αὐλικῶν ἦσαν ἔτι ἐθνικοί, αὐτὸς δὲ ὁ Τριβωνιανός, ὡς εἶδομεν, καλεῖται Ἕλλην καὶ ἄθεος.

**Πρὸς τὴν ὠραίαν καὶ σοφὴν Ἀμαλασοῦνθαι.**

Καὶ ἡ περικαλλὴς αὕτη Βασίλισσα τῶν Γότθων παρέχει τῷ Προκοπίῳ ἀφορμὴν εἰς δεινὴν κατηγορίαν. Ὅτε, λέγει, ἐμελέτησε τὴν εἰς Βυζάντιον φυγὴν, καθ' ἃ ἀνωτέρω (ἐν τοῖς Γοτθικοῖς πολέμοις) ἐρρέθη «λογισαμένη ἡ Θεοδώρα ὡς εὐπατρίδης τε ἡ γυνὴ καὶ Βασιλὶς εἶναι, καὶ ἰδεῖν μὲν εἰς πρεπὲς ἄγαρ, ἐπινοεῖν δὲ ὅτι ἂν βοῦλοιο μάλιστα» πρὸς δὲ μεγαλοπρεπὲς καὶ ἀρρενωπός, ἐν ᾧ ἀφ' ἐτέρου ἐγνώριζε τὸν ἐλαφρόν χαρακτῆρα τοῦ Αὐτοκράτορος, κατελήφθη ὑπὸ σφοδρᾶς Ζηλοτυπίας, καὶ ἀπεφάσισε τὴν καταστροφὴν τῆς Ἀμαλασοῦνθας. Διὸ καὶ πεμφθέντος μετ' ὀλίγον εἰς Ἰταλίαν ὡς πρεσβευτοῦ τοῦ Πέτρου, προσέθηκεν εἰς τὰς ἐπισήμους δοθείσας αὐτῷ ἐντολὰς καὶ τὴν μυστικὴν ταύτην «ὅτι τάχιστα ἐξ ἀνθρώπων τὴν γυναῖκα ἀφανεῖν», ὅπερ πράγματι ἐγένετο, τοῦ Πέτρου ὠθήσαντος τὸν Θεοδᾶτον εἰς τὸ γνω-





στὸν κακούργημα, καὶ ἀμειφθέντος εἶτα διὰ τοῦ ἀξιώματος τοῦ Μαγίστρου, καίτοι ἐτύγχανε μισητὸς τοῖς πᾶσι. Ἐπιλέγει δὲ ὁ συγγραφεὺς ὅτι σήμερον

μόνον ἀνακοινοὶ τὰς εἰδήσεις ταύτας, καθόσον πρότερον «ἐκπύστοις ποιῆσθαι τὰς ἀληθείας, δέει τῆς Βασιλίδος ἀδύνατα ἦν» (Ανέκδ. ΙΣΤ'. β').

## ΜΕΡΟΣ Ε΄.

### Κυρίου γόβος, καὶ βρυγμός καὶ ὀδυρμός.

Παράδοξος ὄντως ἡ συρροὴ τῶν φυσικῶν δυστυχιμάτων, ἅτινα ἐνέπλησαν τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς Βασιλείας τοῦ Ἰουστινιανοῦ, καὶ λεπτομερῶς περιγράφονται ὑπὸ τῶν συγχρόνων. Τὸ μέγα τῆς Ἀντιοχείας πάθος, οὗ ἡρανίσθημεν τὴν περιγραφὴν ἐκ τοῦ Ι. Μαλάλα Σ. 419, συνέβη πράγματι κατὰ τὸ 526, βασιλεύοντος ἔτι τοῦ Ἰουστίνου, ἦν δὲ τὸ πέμπτον τῆς πόλεως ἐκείνης. Ἐν ἔτος πρότερον (αὐτόθ. Σ. 417) ἕτερος σεισμός κατέστρεψε τὸ Δυρράχιον, τὴν Κόρινθον, τὴν Ἐδεσσαν, καὶ μέρος τῆς Κιλικίας, προξενήσας οὐ μικρὰς ζημίας ἐν αὐτῷ τῷ Βυζαντίῳ. Ὀλίγον δ' ἄργότερον ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς ἀναφέρει πάθος δεινὸν τῆς ἐν Μυσίᾳ Πομπηίουπόλεως, ὅπου «ἐσχίσθη ἡ γῆ καὶ ἐχαώθη τὸ ἥμισυ τῆς πόλεως μετὰ τῶν οἰκούντων, καὶ ἦσαν ὑπὸ τὴν γῆν, καὶ ὁ ἥχος αὐτῶν ἐφύετο τοῖς περισθαιῖσι, καὶ πολλὰ ἐφλοτιμύσατο ὁ Βασιλεὺς εἰς τὴν ἐκχούσιν» (Σ. 436). Τὸ ἕκτον τῆς Ἀντιοχείας πάθος, ὅτε ἡ πόλις αὕτη μετεκλήθη Θεοῦπολις, περιγράφεται ἐν Σ. 442, ἀπωλέσθησαν δὲ τότε ψυχαὶ πεντακισχίλια, καὶ ἑπτακισχίλια πεντακόσια ἐν Λαοδικείᾳ. Πλὴν τούτων δὲ καὶ πολλὰ ἕτερα παρεμφερῆ δυστυχήματα ἀναφέρονται ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως (Σ. 448, 456 κπλ.).

Ὁ Θεοφάνης Σ. 264 ἰσχυρίζεται ὅτι τοῦ μεγάλου ἐν Ἀντιοχείᾳ σεισμοῦ προηγήθησαν πυρκαϊαί, διαρκέσαις ἔξ μηνας, καὶ ἀποτεφρώσασαι τὴν πόλιν ἀπὸ τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἁγ. Στεφάνου ἕως τοῦ Πραιτωρίου «καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο γινῶναι πόθεν τὸ πῦρ ἀνίπτετο.» Ἐπελθούσης δὲ τέλος τῆς θεομηνίας, ἥς ὁμοία «οὐ γέγονεν ἐν ἄλλῃ πόλει ἐν πάσαις γενεαῖς — ὁ εὐσεβέστατος Βασιλεὺς Ἰουστίνος ἐπῆρεν τὸ διάδημα τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ τὴν πορφύραν καὶ ἐπένθησεν ἐν σάκκῳ ἡμέρας πολλὰς.» ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς διηγεῖται καὶ τὸ ἕκτον πάθος τῆς αὐτῆς πόλεως, ἐπιλέγων καὶ τὰ ἑξῆς περιέργα — «Γέγονε δὲ καὶ χειμὼν μέγας καὶ βαρύτατος· καὶ ἐλιτάνενον οἱ ἀπομείναντες πάντες ἀννυπόδητοι, κλαίοντες, καὶ ῥιπτοῦντες ἐάντους πρηγεῖς εἰς τὰς χιόνας,

κράζοντες τὸ Κύριε ἔλέησον». Ταῦτα δὲ μέχρις οὗ, τῇ συμβουλῇ θεοσεβοῦς ἀνθρώπου ἰδόντος περὶ τούτου ὄναρ, ἔγραψαν εἰς τὰς θύρας αὐτῶν «Χριστὸς μεθ' ἡμῶν, στήτε. Καὶ τούτου γενομένου ἔστι ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ (Σ. 273).

Κατὰ τὸ Πασχάλιον χρονικὸν συνέβη περὶ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν σεισμός μέγας, ἀβλαβὴς ἐν Βυζαντίῳ, καθ' ὃν συνέρρευσαν οἱ κάτοικοι ἐν τῷ φόρῳ τοῦ Κωνσταντίνου «καὶ ξυμειναι πᾶσαν τὴν νύκτα ἀγρυπνοῦντες καὶ εὐχόμενοι. Πρωΐας δὲ γενομένης ὁ πᾶς δῆμος ἐξεβόησε . . . ὁ σταυρωθεὶς σῶσον ἡμᾶς καὶ τὴν πόλιν. Αὔγουστε Ἰουστινιανέ, τοῦ Βίγκας. Ἄρον καῦσον τὸν τόμον . . . τῆς συνόδου. Χαλκηδόνος».

Καὶ οἱ λοιποὶ δὲ χρονογράφοι περιέχουσι πάντες συντομωτέρας ἀφηγήσεις τῶν αὐτῶν γεγονότων, ἔξ ὧν καθίσταται δῆλον ὅτι τὰ σεισμικὰ φαινόμενα ἦσαν ἀσυγκρίτως συνεχέστερα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς χώραις. Προβαίνει ἄρα ψυχραίνόμενος ὁ φλοιὸς τῆς γῆς. Περὶ τοῦ λοιμοῦ ἀποβαίνει περιττὴ πᾶσα ἰδιαιτέρα μνεία, διότι ἡ φοβερὰ αὕτη νόσος, ἥτις ἔκτοτε ἀπεκαλεῖτο *θανατικόν*, τυγχάνει γνωστοτάτη, καὶ ἀπεκλείσθη τῆς Εὐρώπης πρὸ ἡμίσεως μόλις αἰῶνος διὰ τῶν δραστηρίων μέτρων τοῦ τότε Πασᾶ τῆς Αἰγύπτου Μεχμέτ Ἀλῆ. Ἡ λαμπρὰ περιγραφή, ἣν ἐποίησεν ὁ Προκόπιος τῆς θεομηνίας ταύτης ἐν Περσ. Πολ. Β. κβ', διακαίως παραβάλλεται πρὸς τὴν εἰκόνα, ἣν κατέλιπεν ἡμῖν ὁ Θουκυδίδης τοῦ μεγάλου λοιμοῦ τῶν Ἀθηνῶν.

Σοβαρὰς ζημίας ἐπὶνεγκον πρὸς τούτοις καὶ πλημμύραι, ὧν πολλαὶ καὶ δεινὰ ἀναφέρονται ὑπὸ τῶν συγγραφέων. Καὶ πιθανὸν μὲν ὅτι ἡ ἔλλειψις τῶν ἀναγκαίων προφυλακτικῶν ἔργων καθίστα βλαβερώτερα τὰ φυσικὰ ταῦτα φαινόμενα, ἀλλ' οὐχ ἥττον πιστεύομεν ὅτι ἐπὶ τὸ ὑπερβολικώτερον ἐνίοτε ἔξετέθησαν τὰ συμβάντα. Οὕτως ὁ Θεοφάνης λέγει ὅτι «τούτῳ τῷ ἔτει (Κτισμ. κόσμ. 6037 ἢ 545 μ. Χ.), ἐπανεστὴ ἡ θάλασσα τῇ Θράκῃ μίλια τέσσαρα καὶ ἐκάλυψεν αὐτὴν ἐπὶ τὰ μέρη Ὀδύσσου (Βάρνης), καὶ Διονυσοπόλεως (Βαλτσικίου), καὶ τὸ Ἀγροδίσιον (Καονάκ). Καὶ πολλοὶ ἐπνίγησαν ἐν τοῖς ὕδασι». Ὁ



ISAMBERT (Hist. de Just. σ. 595) ισχυρίζεται ὅτι καὶ ὁ Μαλάλας ἀναφέρει ὁμοίον γεγονός ἐν σ. 481, ἀλλὰ παρενόησε τὸν συγγραφέα, ὅστις διηγεῖται μόνον ὅτι γυνὴ τις, οἰκοῦσα πλησίον τῆς Χρυσῆς πύλης, ἐφλυάρησε λέγουσα «**ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέρχεται ἡ θάλασσα καὶ πάντας λαμβάνει**». Συνεπεία τούτου τὰ πλήθη ἐθορυβήθησαν, τοσοῦτω μᾶλλον καθ' ὅσον «**ἠκούετο ὅτι καὶ πόλεις πολλὰ κατεπόθησαν**», καὶ συνέρρουσαν λιτανεύοντα εἰς τὸν Ναὸν τοῦ ἁγίου Διομήδους. Ὁ δὲ Βασίλευς ἔπεμψε Ναρσῆν τὸν Κουβικουλάριον ὅπως ἐτάσῃ τὰ γενόμενα. Ἀλλ' οὐδόλως προστίθουσιν, ἂν ἐπηλήθευσεν ἡ πρόρρησις. Πλὴν τούτων καὶ πολλὰ ἄλλα ὁμοία συμβάματα μνημονεύονται.

Εἰς τοὺς ἀναβρασμοὺς τούτους τῆς θαλάσσης ὀφείλεται ἴσως καὶ ἡ ἐν τῷ Βοσπόρῳ ἐμφάνισις τοῦ κήτους (Προκ. Γοτθ. Πολ. Γ. κγ'. καὶ Ἀνεκδ. ΙΕ. ια'), ὅπερ, ἀφ' οὗ ἐπὶ πεντήκοντα ἐνιαυτοὺς ἠνώχλησε τοὺς κατοίκους, καὶ πολλὰ κατέδυσε πλοῖα, τέλος ἐξώκειλε παρὰ τὸ στόμιον τοῦ Σαγγάριδος ποταμοῦ. Εἶχε δὲ τὸ θηρίον τοῦτο μήκος πῆχυν τριάκοντα καὶ εὖρος δέκα. Οἱ Βυζάντιοι ἐκάλουν αὐτὸ Πορφυρίωνα. Τέλος οὐχὶ ὀλιγώτερον τῶν ἀληθῶν τούτων συμφορῶν ἐφόβησε τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὁ κατὰ τὸ 557 ἐπιφανεὶς μέγας κομήτης, περὶ οὗ λέγει ὁ Θεοφάνης «**καὶ ἐφάνη πῦρ ἐν τῷ οὐρανῷ ὥς εἶδος λόγχης ἀπὸ ἄρκτου ἕως δυσμῶν**» Σ. 357.

**Ἐσώθη ὡς προδότης εἰς τὸ Κόμβεντον.**

Τὰ περὶ τῆς δυσμενείας ταύτης, εἰς ἣν ὑπέπεσεν ὁ Βελισάριος, ἠρύσθημεν ἐκ τῶν συγχρόνων Μαλάλα Σ. 493 καὶ Θεοφάνους Σ. 367, ὧν ἡ ἀφήγησις φέρει τὸν τύπον τὴν γνησιότητος. Παράδοξος δὲ ἡ διαστροφή, ἣν ὑπέστη τὸ γεγονός τοῦτο προϊόντων τῶν αἰώνων. Ἦδη ἐν τῇ ΙΑ'. ἑκατονταετ. Μιχαὴλ ὁ Γλυκὰς λέγει ἐπὶ τὸ τραγικώτερον ὅτι ὁ τῶν Γότθων, τῶν Βανδάλων, τῶν Περσῶν, καὶ τῶν Οὐννων νικητῆς ἐκάθητο ἀναμένων τὸν δῆμιον. Ἐν δὲ τῇ ΙΒ'. ὁ Ζωναρὰς βεβαίῳ ὅτι ὁ μέγας Στρατηλάτης ἀπεβίωσεν ἐν τῇ εἰρκτῇ, καὶ πρὸ τῆς λήξεως αὐτῆς ὁ ποιητὴς τῆς Χιλιάδος Ἰωάννης Τσέτσης διέπлатτε τὸν ἔκτοτε περίφημον καταστάνα μῦθον, καθ' ὃν ὁ Βελισάριος, τυφλωθεὶς, ἐζήτη τὸν ἐπιούσιον ἄρτον ἐν μέσῃ ἀγορᾷ. Οἱ ἐξῆς στίχοι ἀλγεινῶς ἤχησαν διὰ τῶν αἰώνων.

**Ἐκπωμα ξύλινον κρατῶν ἐβόα τῷ μιλίῳ Βελισαρίῳ ὀβολὸν δότε τῷ στρατηλάτῃ, ὃν τύχῃ μὲν ἐδόξασεν ἀποτυγχεῖν δὲ φθόρος.**

Ὁ Γάλλος MARMONTEL ἐπίστευεν ἔτι εἰς τὸν μῦθον τοῦτον, ὃν μετὰ πλείστης χάριτος ἐξέθηκεν

ἐν τῷ γνωστῷ αὐτοῦ συγγράμματι. Ἀλλ' ἤδη ὁ LEBEAU IX, 469, καὶ ἀργότερον ὁ Γίββων, ἀκριβέστερον ἐξελέξαντες τὰ γεγονότα, κατέδειξαν ὅτι οὐδεμίαν ἔχει πραγματικὴν βάσιν, καὶ προέκυψεν ἐκ συγχύσεως πρὸς τὰς τύχας τοῦ Καππαδόκου, οὗ γνωστὸν ἦδη τὸ τραγικὸν τέλος. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὸ γεγονός τοῦτο συνέβη πράγματι τέσσαρα ἔτη μετὰ τὸ τελευταῖον ἀνδραγάθημα τοῦ Βελισαρίου, καὶ οὐχί, ὡς ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἔργῳ ὑπεμφαίνεται, πρὸ αὐτοῦ.

Ἀλλ' ὁ μέγας Στρατάρχης καὶ ἄλλοτε ἀφηρέθη πάσας αὐτοῦ τὰς τιμὰς, ὡς τοῦλάχιστον ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐν τοῖς Ανεκδ. διηγήσεως (Δ. α—κ) τοῦ Προκοπίου, ἥτις καταφανῶς οὐδεμίαν ἔχει πρὸς τ' ἀνωτέρω σχέσιν. Τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀσθενήσαντος, λέγει, διεδόθη ψευδὴς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ εἰδήσις μέχρι τοῦ ἐν Ἀνατολῇ στρατοπέδου, κατηγορήθησαν δὲ ὁ Βελισάριος καὶ ὁ Βούτης, ὑπὸ Πέτρου τοῦ Στρατηγοῦ καὶ Ἰωάννου τοῦ Φαγᾶ, ὡς ἀπειλήσαντες τὴν παρακώλυσιν τῆς ἐκλογῆς τοῦ διαδόχου. Ταῦτα μαθοῦσα ἡ Θεοδώρα μετεκάλεσε πάντας εἰς Βυζάντιον. Καὶ ὁ μὲν Βούτης, διακριθεὶς ἄλλοτε παρὰ τὴν Δάραν, (Περσ. Πολ. Α. ιγ') καὶ διορισθεὶς ἀργότερον διοικητῆς τῆς Ἀρμενίας καὶ Στρατηγός (Αὐτ. Β. γ'. στ'. ιγ') ἐρρίφθη εἰς ὑπόγειον λαβυρινθῶδες καὶ παρεμφερὲς τῷ Ταρτάρῳ, ὅπερ ὑπῆρχεν ἐν τῷ Παλατίῳ, διαμείνας δ' ἐν αὐτῷ ὑπὲρ τὰ δύο ἔτη, ἐξῆλθε τέλος ἀμβλυώτων καὶ νοσώδης. Ὁ δὲ Βελισάριος ἐπαύθη, διορισθέντος ἀντ' αὐτοῦ τοῦ Μαρτίνου, καὶ ἀπεγυμνώθη τῶν δορυφόρων αὐτοῦ, ὧν, ὡς εἶδομεν, εἶχεν 7000 (Γοτθ. Πολ. Α. Σ. 282), τῶν ὑπασπιστῶν, καὶ τῶν οἰκετῶν. Ἦν δὲ «**πικρὸν θέαμα, καὶ ἄπιστος ὄψις, Βελισάριος ἰδιώτης ἐν Βυζαντίῳ, σχεδὸν τι μόνος, σύντρους δὲ καὶ σκνθρωπός, καὶ τὸν ἐξ ἐπιβουλῆς ὀρρωδῶν θάνατον**». Πλὴν τούτου, μαθοῦσα ἡ Βασιλὶς ὅτι ὁ Στρατηγὸς ἀπεκόμιζε πολλὰ χρήματα ἐξ Ἀνατολῆς, ἔπεμψεν εὐνοῦχον, καὶ ἀφῆρεσιν αὐτὰ πάντα. Πρὸ μικροῦ δὲ καθαιρεθέντος τοῦ Καππαδόκου, ἐτύγχανεν ἡ Ἀντωνίνα φιλάτη μὲν τότε τῇ Θεοδῶρᾳ, καὶ εἰς διάστασιν πρὸς τὸν ἄνδρα. Ἐν τούτοις τὴν πρωΐαν, ἀπελθὼν ὁ Βελισάριος εἰς τὸ Παλάτιον μετ' ἀκολουθῶν «**οἰκτρῶν καὶ ὀλίγων**» καὶ οὐ μόνον πεισθεὶς περὶ τῆς δυσμενείας τῶν Ἀνάκτων, ἀλλὰ καὶ ὑβρισθεὶς ὑπ' ἀνθρώπων «**μοχθηρῶν καὶ ἀγελαίων**» ἐπέστρεφε κατ' οἶκον, καὶ «**ἐς τὸ δομάτιον ἀναβὰς ἐπὶ τῆς στιβάδος καθῆστο μόνος . . . ἰδρῶν καὶ ἰλιγγίων . . . φόβοις τε ἀνδραποδῶδεσι, καὶ μερίμναις ἀποκναιόμενος γιλοψύχοις τε καὶ ὅλως ἀνάνδροις**». Μεσιτευσάσης δὲ τῆς Ἀντωνίνης, ἀφίκετο αἰφνης περὶ τὴν ἐσπέραν ὁ Κουαδράτος, κομίζων ἐπιστολήν





τῆς Βασιλίσσης, καὶ ἔστη παρὰ τὴν θύραν τοῦ ἀνδρῶνιτου, ἐν ᾧ ὁ Βελισάριος *«χεῖρας καὶ πόδας ἐπὶ στιβάδος ἐκλύνσας, ὑπτιος ἔκειτο, πρὸς τὴν ἀναίρεσιν ἐτοιμώτατος»*. Ἀλλ' ἡ ἐπιστολὴ περιεῖχεν ἄφεσιν ἁμαρτιῶν χάριν τῆς Ἀντωνίνας. *«Πολλὰ ὀφείλουσα τῇ σῇ γυναικί, ἔλεγεν ἡ Θεοδώρα, ἐκείνη τὴν σὴν δωροῦμαι ψυχὴν»*. Εἰς τὸ ἀκουσμα τοῦτο ὁ Βελισάριος *«μέγα ἄρθεις ἐγ' ἰδονῆς»* προσέπεσεν ἀσπαζόμενος τὰς κνήμας καὶ τοὺς πόδας τῆς γυναικός, καὶ *«ἀνδράποδον αὐτῆς τὸ ἐνθένδε πιστὸν ὁμολόγει, οὐκ ἀνὴρ ἔσθθαι»*. Ἡ δὲ Βασίλις *«τριάκοντα χρυσοῦ κεντηράρια τῷ Βασιλεῖ δοῦσα, τ' ἄλλα Βελισαρίῳ ἀπέδοτο»*.

Καθ' ἃ δὴλον, πᾶσα αὕτη ἡ ἀφήγησις σκοπεῖ ἰδίως τὴν ἔξευτέλισιν τοῦ ἀτομικοῦ χαρακτήρος τοῦ Στρατηλάτου. Ἡ ἀφοσίωσις αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀπιστον σὺζυγον διήρκεσεν ἄχρις ἐσχάτων, καὶ ὁ Προκόπιος ῥητῶς μαρτυρεῖ ὅτι κατὰ τὴν Β' αὐτοῦ ἐν Ἰταλίᾳ στρατείαν, *«εἵπετο τῇ γυναικί καταστάς ἐκτόπως εἰς αὐτὴν ἐρωτόληπτος, καὶ ταῦτα ἐξήκοντα ἡδὴ γεγονῶτα ἔτη»*. Ὡστε φαίνεται πιθανὸν ὅτι, ἐὰν ἡ γυνὴ αὕτη εἶχεν ἐλαττώματα, εἶχεν ἀφ' ἑτέρου καὶ μεγάλα πλεονεκτήματα (Ἀνεκδ. Δ. Θ.) Ὁ Βελισάριος ἀπεβίωσε κατὰ Μάρτιον τοῦ 565, ὡς δὲ λέγει ὁ Θεοφάνης Σ. 371 *«ἡ τοῦτου περιουσία ἦλθεν εἰς τὸν δεσποτικὸν οἶκον τῆς Μαρίας»*. Ὁ ISAMBERT εἰκάζει ὅτι τοῦτο ἐγένετο διότι ἡ Ἀντωνίνα καὶ ἡ Ἰωαννίνα ἀπεβίωσαν πρὸ αὐτοῦ. Πράγματι δὲ ὁ Ζωναρᾶς (ΙΔ. Σ. 69) λέγει ὅτι ἡ ἐν λόγῳ περιουσία κατεσχέθη ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος, ὁπερ συνήθως ἐγίνετο ἐπὶ ἀκλήρων. Καὶ ἀληθές μὲν ὅτι ἔζη ἀκόμη ὁ υἱὸς τῆς Ἀντωνίνας Φώτιος, ἀλλ' ὡς μοναχὸς καὶ μεταλλάξας ὄνομα.

Περὶ τῆς ἀσθενείας αὐτοῦ, ἥτις προεκάλεσε τ' ἀνωτέρω γεγονότα, ὁμιλεῖ ὁ Ἰουστινιανὸς εἰς τὰς Νεαρὰς 59 καὶ 131. Κατὰ τὸν Μεταφραστὴν, ἀριόγραφον τοῦ 12<sup>ου</sup> αἰῶνος, ἦν αὕτη πάθησις τῆς κύστεως, καὶ ἰάθη ὑπὸ τοῦ ἁγ. Σαμψῶνος, εἰσέτι ζῶντος. Ἀλλὰ κατὰ τὸν Καρδινάλιον Βαρόνιον ὁ ἄγιος ἐκεῖνος ἀπεβίωσε πολὺ πρότερον. Πλὴν δὲ ταύτης καὶ ἄλλας τρεῖς ὑπέστη ὁ Ἰουστινιανὸς σοβαρὰς ἀσθενείας. Ἡ μία ἐξ αὐτῶν προήλθεν ἐκ βρέυματος δεινοῦ, προσβαλόντος τὸ γόνυ κατὰ τὸ 23 ἔτος τῆς Βασιλείας αὐτοῦ, ἥτοι τῷ 550, μετὰ τὸν θάνατον τῆς Θεοδώρας. Ἀλλ' ἐσώθη θίξας τὰ λείψανα 40 ἁγίων, πάλαι ποτὲ στρατιωτῶν Ῥωμαίων τοῦ 12<sup>ου</sup> λεγεῶντος, ἀνευρεθέντα ἐν τῷ Ναῷ τῆς ἁγ. Εἰρήνης. *«Ἐλαιον γὰρ ἐξαπιναιῶς ἐπιπρεῦσαν ἐκ τούτων τῶν ἁγίων λειψάνων, ὑπερβλύσαν*

*δὲ τὸ κιβώτιον . . . τὴν ἐσθῆτα τοῦ Βασιλέως κατέκλυσεν ὅλην, ἀλουργὸν οὔσαν, διὸ δὴ ὁ χιτῶν, οὕτω καταβεβρεγμένος, διασώζεται»*. (Κτισμ. Α. Ζ'). Ἐκ τῆς δευτέρας δέ, σπουδαιοτάτης οὔσης, διέσωσαν αὐτὸν ἐπιφανέντες οἱ ἄγιοι Κοσμάς καὶ Δαμιανός, διὸ καὶ *«κάλλει τε καὶ μεγέθει τὸν Νεῶν αὐτὸν κατελάμπρυνε, καὶ φωτὸς αἴγλη»*. (Αὐτόθι). Τὴν τρίτην τέλος ὑπέστη ἐπανακάμπτων ἐκ Θράκης, ὅπου μετέβη πρὸς ἐπιθεώρησιν τῶν τευχῶν, κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 560. Καθ' ἃ διηγέται ὁ Θεοφάνης, καίτοι ἐπρόκειτο περὶ κεφαλαγίας *«ἐρημίσθη ἐν Κωνσταντινουπόλει ὅτι ἐτελεύτησεν ὁ Βασιλεὺς»*, διὸ καὶ ἐπῆλθε ταραχὴ, τῶν δῆμων ἀρπασάντων τοὺς ἄρτους ἐκ τῶν ἀρτοποιείων καὶ κλεισθέντων τῶν ἐργαστηρίων, μέχρις οὗ ἡ Σύγκλητος, συνελθοῦσα *«ἐποίησε γῶτα ἄψαι εἰς πᾶσαν τὴν πόλιν, ὅτι ὑγίανεν ὁ Βασιλεὺς»*, καὶ οὕτω τὸ πλῆθος καθυσόχασε.

Ἐτελεύτησε δὲ ὁ Ἰουστινιανὸς κατὰ Θεοφάνην (Σ. 372) μηνὶ Νοεμβρίῳ τοῦ ἔτους 565, βασιλεύσας ἔτη 38, μῆνας 7 καὶ ἡμέρας 12. Ἐπῆλθε δὲ τὸ γεγονός «θεοῦ προσθάσαντος» κατὰ τὴν ἑκφρασιν τοῦ συγγραφέως, διότι ὀλίγον πρότερον *«τὸ περὶ θθαρτοῦ καὶ ἀφθάρτου κινήσας δόγμα»* κατέπεμψε πανταχοῦ *«ἰδικτον ἀλλότριον εἰσεβείας»*. Ὀλίγους μῆνας πρὸ τούτου, κατὰ Μάρτιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἐτελεύτησεν, ὡς εἶδομεν, καὶ ὁ Βελισάριος, οὕτω δὲ συνήνησεν ὁ τάφος τοὺς δύο ἐκείνους ἄνδρας, οἵτινες ὁμοῦ συνέζησαν βίον μακρὸν πλήρη περιπετειῶν, καὶ ὧν ὁ εἰς ὑπῆρξεν ὁ κυριώτατος παράγων τοῦ κλέους τοῦ ἐτέρου. Κατὰ τὸν Κεδρηνὸν ὁ βίος τοῦ Ἰουστινιανοῦ διήρκεσε δύο ἔτη ἡμέρας, τὸ δὲ Πασχάλιον χρονικὸν ὡς ἡμέραν τελευτῆς ἀναφέρει τὴν 14 Νοεμβρίου, ἄγνωστον δὲ ποῖον τὸ ἄμεσον αὐτῆς αἷτιον, οὐδὲ ὀρίζει τις τῶν συγχρόνων συγγραφέων ποία ἦν ἀκριβῶς ἡ ἡλικία αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ὁ LEBEAU (LX, 455) λέγει ὅτι διέτρεχε τὸ ὀγδοηκοστὸν δεύτερον ἔτος. Ἀλλὰ τοῦτο ἀπίθανον, διότι ὁ θεῖος αὐτοῦ Ἰουστίνος, θανὼν κατὰ τὸ 77<sup>ον</sup> αὐτοῦ ἔτος, καλεῖται *τυμβογέρον* καὶ *πέμπελος*, ἐν ᾧ οὐδὲν τοιοῦτον λέγεται περὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, καίτοι ὁ Ἀγαθίας ῥητῶς μνημονεύει ὅτι ὁ ἀνταγωνιστὴς αὐτοῦ Χοσρόης ἀφίκετο μέχρι τοῦ 80<sup>ου</sup> ἔτους. Πιθανὸν ὅτι διέτρεχε τὸ 75<sup>ον</sup> ἔτος, καὶ ὅτι ἐπομένως ἐγεννήθη κατὰ τὸ 489, ἐν ᾧ ἄλλοι ὡς ἔτος γεννήσεως ὀρίζουσι τὸ 483, καθ' ὃπολογισμὸν πάντοτε, διότι οὐδὲν περὶ τούτου γνωρίζομεν. Κατὰ τὸ Πασχάλιον χρονικὸν ὁ Ἰουστίνος ἐτελεύτησε τῇ πρώτῃ Αὐγούστου, ἡμέρᾳ Κυριακῇ καὶ ὥρᾳ τρίτῃ, ὁ δὲ Ἰουστινιανός, ὅστις κατὰ Θεοφάνην (Σ. 266) προσελήφθη συνάρχων τέσσαρας



μήνας πρότερον, ἤτοι τὴν 4<sup>ην</sup> Ἀπριλίου, ἡμέραν τοῦ Πάσχα, ἐβασίλευσεν ἐν συνόλῳ 38 ἔτη καὶ 11 μήνας (Πασχ. Σ. 617). Τέλος κατὰ Θεόφιλον, ὁ Ἰουστινιανὸς ἐγγεννήθη βασιλεύοντος τοῦ Ζήνωνος, καὶ πατριαρχέοντος ἐν Βυζαντίῳ τοῦ Ἀκακίου. Ὁ πρῶτος ἀπεβίωσε τὴν 9<sup>ην</sup> Ἰουλίου 491, καὶ ὁ δεύτερος, κατ' Αὐγουστον τοῦ 489, ἔτους, ὅπερ, ὡς γνωστόν, παρεδέχθημεν διὰ τὴν γέννησιν. Ἡ δὲ ἐνδεκάτη τοῦ Μαΐου ἐξάγεται ἐκ τοῦ Θεοφάνους, λέγοντος ὅτι κατὰ τὸ 21 καὶ 28 ἔτος τῆς Βασιλείας αὐτοῦ ἐωρτάσθη ἡ ἐπέτειος αὕτη τὴν 5<sup>ην</sup> τῶν εἰδῶν τοῦ Μαΐου. Διὰ πλειοτέρας λεπτομερείας ἰδὲ ISAMBERT (Hist. de Just. Σ. 206), ὅστις ἐξηγεῖ τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἐξελέγχονται ἀμοιβαίως αἱ διάφοροι ἐν χρήσει χρονολογίαι, αἱ ὀλυμπιάδες, ἐπινεμήσεις κτλ. Τὸν Ἰουστινιανὸν θανόντα ἄλλοι μὲν ἀνύψωσαν εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἄλλοι δὲ κατέρριψαν εἰς τὰ τάρταρα, μόλις δὲ οἱ μεταγενέστεροι ἱστορικοὶ ἀπηλλάγησαν ἐν μέρει τῆς ἐμπαθείας ταύτης, ἥτις ἐπήγαγεν ἐκ τῆς εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐριδας ἀναμίξεως τοῦ Βασιλέως ἐκείνου. Ὁ Εὐάγγελος πέμπει αὐτὸν κατ' εὐθείαν εἰς τὴν κόλασιν. Ὁ Νικηφόρος Κάλλιστος ἐλπίζει τὸ θεῖον ἔλεος ἔνεκα τῆς εὐσεβείας αὐτοῦ, τῶν ἀρετῶν, καὶ τῶν πολυπληθῶν Ναῶν, οὓς ἀνήγειρε. Ὁ Πάπας Ἀγάθων, ἐν ἐπιστολῇ ὑπογραφείσῃ ὑπὸ 125 ἐπισκόπων κατὰ τὸ 680, λέγει ὅτι ἡ μνήμη αὐτοῦ εὐλογεῖται ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν. Ὁ δὲ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννης ὁ Χαλκηδόνιος συγκατέλεξεν αὐτὸν μεταξὺ τῶν ἁγίων 6 αἰῶνας μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ.

Ὁ διάδοχος καὶ ἀνεψιὸς τοῦ Ἰουστινιανοῦ Ἰουστίνος ὁ Β'. Στρατηγὸς τότε καὶ Κουροπαλάτης, ἀναβὰς ἐπὶ τὸν θρόνον μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ Σοφίας, ἐκίδευσεν τὸν Ἰουστινιανὸν πολυτελέστατα, καταθεὶς τὸν νεκρὸν ἐν Μαυσωλείῳ, ὅπερ ὁ ἴδιος ἀνήγειρεν ἐκ Σαρδικῆς λίθου παρὰ τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων Ἀποστόλων.

### Κατετρόπως τοὺς Ὀστρογότθους ὁ Ναρσῆς.

Ὁ Ναρσῆς κατήγετο ἐκ Περσαρμενίας. Μαχόμενος δὲ κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ τῆς πρώτης τοῦ Βελισαρίου στρατείας παρὰ τὰς Δάρας, νητομόλησε πρὸς αὐτοῦς, καὶ οὕτως ἤρχισε τὸ περικλεές αὐτοῦ στάδιον (Προκ. Περσ. Πολ. 59). Τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἐν Ἰταλίᾳ στρατείαν διεξήγαγε κατὰ τὸ 552—3, ἤτοι 5 ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τῆς Θεοδώρας, ἀλλ' ἐμνημονεύσαμεν τῶν γεγονότων τούτων ἐν τῇ ἡμετέρῳ δράματι κατ' ἀναχρονισμόν, ὅπως καταρτίσμεν ὅτι πληρεστέραν εἰκόνα τῆς Βασιλείας τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Πράγματι δὲ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς πλεόν ἐκείνης, ἄχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, οὐδὲν γενναῖον

ἔργον ἐπετέλεσεν ὁ τῆς πιστῆς αὐτοῦ ἀρωγῷ στερηθεὶς Βασιλεὺς. Κατὰ τὸν Θεοφάνην ἐν ἔτει 552 «αἰγούστω μηνὶ ἐπινίκια ἦλθεν ἀπὸ Ῥώμης Ναρσῆ τοῦ Κονβικουλαρίου, καὶ ἐξάρχον Ῥωμαίων· συμβαλὼν γὰρ πόλεμον μετὰ Τωτίλα, Ῥηγὸς τῶν Γότθων, κατὰ κράτος ἐνίκησεν, καὶ ἔλαβε τὴν Ῥώμην, καὶ ἐσφαξε τὸν Τωτίλαν, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἡμαχμένα, σὺν τῷ διαλίθῳ καμηλανκίῳ ἔπειμψεν ἐν Κωνσταντινουπόλει». Καθεσθεὶς ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ῥουέννης ὁ Ναρσῆς διψήκησε τὴν Ἰταλίαν ἐπὶ 15 ὅλα ἔτη ὡς ἀνεξάρτητος σχεδὸν Ἡγεμῶν, τὸν τίτλον φέρων τοῦ Δουκὸς ἢ Ἐξάρχου. Μόλις δὲ μετὰ καιρὸν ὑπὸ τοὺς διαδόχους αὐτοῦ ἀπεσπάρθησαν καὶ αἰθῆς αἱ βόρειαι Ἰταλικαὶ χῶραι τῆς ἐν Βυζαντίῳ ἀρχῆς.

Ὁ Ἀγαθίας περιγράφει τὸν μέγαν τούτον ἄνδρα ὡς ἐξῆς «ἦν γὰρ ὁ Ναρσῆς ἔμφρων ἐς τὰ μάλιστα, καὶ δραστήριος, καὶ δεινὸς ἀρμόσασθαι τῷ παρεμπίπτοντι... καὶ ταῦτα τομίας γε ὦν, καὶ ἐν τοῖς Βασιλείοις τρυφερώτερόν ἀνατεθραμμένος. Ἦν δὲ ἄρα καὶ τὸ σῶμα βραχύς, καὶ ἐς ἰσχύτητα ἐκδεδητημένος. Τὸ δὲ ἀνδρεῖον καὶ μεγαλουργὸν ἐς τοσοῦτον ἐπέκτειτο, ἐς ὅσον ἀμέλει καὶ ἀπιστεῖσθαι (Α. 1στ'). Εἰς ταῦτα δὲ συμφωνεῖ καὶ ὁ Προκόπιος, ἀπονέμων αὐτῷ πολλαχοῦ τὰ εὐγενέστερα τῶν προτερημάτων.

### Ὅπερ ὡς μετέωρον ἐπὶ τῆς γῆς παρῆλθεν εὐεργετικόν.

Κατὰ τὸν Κεδρηνὸν ἡ Θεοδώρα ἀπεβίωσε τὴν 11 Ἰουλίου. Κατὰ τὸν Προκόπιον «ἡ δὲ βασιλὶς Θεοδώρα νοσήσασα ἐξ ἀνθρώπων ἡγνάνιστο, ἐνιαυτοὺς ἕνα τε καὶ εἴκοσι τῇ βασιλείᾳ ἐπιβιώσασα καὶ μῆνας τρεῖς» (Γοτθ. Πολ. Γ. κθ'). Ὡστε, στεφθεῖσα κατὰ τὴν 7<sup>ην</sup> Ἀπριλίου 527, ἀπέθανε κατ' Ἰούνιον τοῦ 548. Ὁ Μαλάκας λέγει τὴν 28, τὰ δὲ ἀποσπάσματα τῆς Ἐκκλησ. Ἱστορίας τὰ ὑπὸ τοῦ Κράμερ συλλεγέντα (Σ. 112) τὴν 20. Καὶ ὁ Ζωναρὰς δὲ (ΙΔ. Σ. 69) λέγει ὅτι κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος κατέπεσεν ὁ θόλος τῆς ἁγ. Σοφίας. Βίκτωρ ὁ Τύνης ἀποδίδει τὴν τελευταίαν αὐτῆς ῥητὴν εἰς καρκίνον, καὶ παριστᾷ τὸ γεγονός ὡς θεῖαν τιμωρίαν τῆς ἀσεβείας αὐτῆς. Ἄλλ' ὁ τε Θεοφάνης (Σ. 353), καὶ ὁ Κεδρηνὸς μαρτυροῦσιν ὅτι «ἐκοιμήθη ἡ Βασίλισσα Θεοδώρα εὐσεβῶς».

Ὁ Γίββων Κεφ. 40, I. μετὰ πολλοῦ δικαίου κατακρίνει τὸν Καρδ. Βαρόνιον ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ αὐστηρότητι, μεθ' ἧς ἔκρινε Βασίλισσαν, ἥτις, ἐὰν ἔσχεν ἐλαττώματα, ἔσχεν ἀναμφηρίστως πολὺ μείζονας ἀρετάς, καὶ ἀπομνεῖ ἀείποτε ἱστορικὸς χαρακτήρ ἐκ τῶν



πρωτευόντων. Πράγματι δέ, ἀναζητῶν τις ἐφάμιλλον, ἀνατρέχει ἐν τῷ παρελθόντι ἄχρι τῆς Σεμιράμιδος, καὶ κατέρχεται μετ' αὐτὴν ἄχρι τῆς Β<sup>α</sup>ς Αἰκατερίνης.

Πάντες οἱ συγγραφεῖς μαρτυροῦσιν ὅτι ὁ Ἰουστινιανὸς ἐπένησεν ἐκ μέσης καρδίας τὴν μεγαλεπήβολον αὐτοῦ συμβίαν, εἰς ἧς τὴν μνήμην ἔμεινε πιστός, καὶ ἀφ' οὗ ἀπώλεσεν αὐτὴν, περιπεσὺν εἰς μαρασμόν, ἐπεδόθη σχεδὸν ὁλοσχερῶς εἰς τὰς θεολογικὰς διαμάχας.

Πλὴν τῶν ῥητῶς μνημονευομένων εἰς τὰς ἀνωτέρω σημειώσεις, τὰ ἐπίλοιπα τοῦ δράματος ἡμῶν πρόσωπα, ἦτοι ὁ Πηγάσιος, ὁ Σολώμων, ὁ Κουαδράτος, ὁ Ἀμάντιος, ὁ Καλλίγονος, ὁ Ψὸς καὶ ἡ Κομιτῶ, οὐδὲν

ἔχουσι τὸ κυρίως ἱστορικόν, καθ' ὅσον τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἀναφέρονται μόνον ὑπὸ τῶν συγγραφέων.

Περιττὴ δὲ ἡ παρατήρησις ὅτι περιωρίσθημεν ὧδε εἰς τ' ἀπολύτως ἀπαραίτητα, ὅπως διαφωτισθῶσι ζητήματά τινα σχετικὰ πρὸς τὸ δράμα, ἐν ᾧ κατ' ἀνάγκην παρελείψαμεν πλείστα ἕτερα, καὶ ἀπεφύγομεν πᾶσαν ἀπλὴν παραπομπήν. Ἐκάστης σχεδὸν λέξεως τοῦ ἔργου ἡμῶν στηριζομένης ἐπὶ χωρίου τινὸς συγγραφῆς, καὶ ἀναριθμητῶν ὄντων τῶν ἐν αὐτῷ μνημονευομένων γεγονότων, ἀνέφικτος, ὡς εἰκός, ἀποβαίνει ἢ διὰ σημειώσεων ἀνάπτυξις καὶ τῶν κυριωτέρων μόνον ἐξ αὐτῶν, ἂνευ τῆς συγγραφῆς τόμων ὁλοκλήρων.





# ΠΑΡΑΛΕΙΠΤΕΑ,

ΑΠΟ ΤΗΣ ΣΚΗΝΗΣ ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ.

| Σελis | Στήλη | ΑΠΟ ΤΟΥ ΣΤΙΧΟΥ               | ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ ΣΤΙΧΟΥ         | Σελis | Στήλη |
|-------|-------|------------------------------|--------------------------|-------|-------|
| 13    | 2     | Τί λέγεις φίλη;              | Ἐπὶ τῇ ἀνευρέσει.        | 14    | 1     |
| 17    | 2     | ὦ! τοῦτο ἀποβαίνει.          | Τί λέγετε εἰς ταῦτα;     | 18    | 1     |
| 36    | 2     | Καὶ τὴν μορφὴν ἀγγέλλου.     | Εὐγνωμοσύνην.            | 37    | 2     |
| 37    | 1     | Ὁμολογῶ σοι.                 | Τὰς σκέψεις ἄφες.        | 38    | 1     |
| 38    | 1     | Εἰς σύσκεψιν ἀπόψε.          | Ἄν οὕτως ἔχη.            | 33    | 2     |
| 49    | 1     | Καὶ ὅμως ὀλίγη.              | Τὸ νοστιμώτερον.         | 50    | 1     |
| 50    | 2     | Εἶχέ τι τὸ προπετές.         | Σήμερον ἄρχεται.         | 51    | 2     |
| 55    | 2     | Ἡ εὐφορος Δακία.             | Δεινότερον τὸ πρᾶγμα.    | 55    | 2     |
| 56    | 1     | Καὶ μέχρι τέλους.            | Θαυμάσια ἐν πᾶσι.        | 56    | 1     |
| 57    | 1     | Ὁ κύκλος βαθμιαίως.          | Σὺ ποῖαν ἔχεις γνῶμην;   | 58    | 2     |
| 59    | 1     | Ἐκεῖ συντόνως.               | Ἐβρίφθω κύβος.           | 59    | 2     |
| 60    | 2     | Τὴν Θεσσαλίαν πᾶσαν.         | Ὁ Στρατηγὸς τῆς Θράκης.  | 60    | 2     |
| 61    | 2     | Ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου.          | Διὰ τοὺς λόγους τούτους. | 62    | 1     |
| 79    | 2     | Δουλοπρεπῶς πληροῦσι.        | Ἀπίστευτος ἡ τέχνη.      | 81    | 1     |
| 81    | 2     | Ὁ θεὸς διοράται.             | Καὶ μοναχὸς τις.         | 83    | 2     |
| 87    | 2     | Φεῦ, οὕτως ἔχει.             | Προετοιμάσας πάντα.      | 88    | 2     |
| 89    | 1     | Διὰ τοὺς πυρολάτρας          | Μεγάλῃ νίκη ὄντως.       | 89    | 2     |
| 89    | 2     | Φαιδρὸν τὸ μέλλον.           | Ὁ δὲ Στρατάρχης.         | 90    | 2     |
| 91    | 2     | Τοσοῦτον φόβον.              | Καὶ ἤδη προσηκόντως.     | 95    | 1     |
| 95    | 1     | Εἰς τοῦτο ἔχεις.             | Ἐπείγει ἄρα.             | 95    | 2     |
| 95    | 2     | Ἐμμέτρως τόμους.             | Ἡ προθυμία, Ἄναξ.        | 95    | 2     |
| 109   | 1     | Ἐφεύρεσις ἐκείνου.           | Δεινῶς ἐπίσης.           | 110   | 1     |
| 110   | 1     | Οἱ ἐκ τῶν Σχολαρίων.         | Τὰς πράξεις ταύτας.      | 111   | 2     |
| 112   | 2     | Τίς ἀγνοεῖ ἡ χάρις.          | Ἐν γένει φαίνεται μοι.   | 113   | 1     |
| 128   | 1     | Πόσῃν χαρὰν ἔχει.            | Εἰς πολλὰ ἔτη ὀρίζει.    | 128   | 2     |
| 129   | 1     | Φοβοῦμαι μή, ἐὰν ὀνομάσω.    | Καλοπόδιος ὁ Σπαθᾶριος.  | 129   | 1     |
| 133   | 1     | Σὺ, ὦ πρωτασηκρήτις.         | Ἐν τῇ θαλάσῃ.            | 133   | 2     |
| 135   | 2     | Παρὰ τῶν ἀγαλμάτων.          | Καὶ ὅμως ἐπὶ τέλους.     | 136   | 1     |
| 151   | 1     | Ὑπὲρ τὸ δεὸν αὐστηρά.        | Τῆς πρωτευούσης.         | 151   | 2     |
| 152   | 1     | Διὰ τῶν νέων.                | Ἰλιγγιᾶ τὸ πνεῦμα.       | 154   | 1     |
| 154   | 1     | Γενναιοδύρως.                | Τὸ Κράτος τῶν Βανδῆλων.  | 155   | 2     |
| 157   | 1     | Τετρακοσίους.                | Τὸ ἔαρ ἤδη.              | 157   | 2     |
| 158   | 1     | Κατάπληκτον ὄρας με.         | Σὺ τοῦτο λέγεις.         | 159   | 1     |
| 159   | 2     | Ἴδὲ καὶ ἄχρι τοῦδε.          | Ἐπιμελοὺς μελέτης.       | 161   | 1     |
| 162   | 2     | Παράδοξον, ὦ φίλε.           | Πλὴν τ' ἄνθη ἀναμένει.   | 163   | 2     |
| 164   | 2     | Καὶ ὅμως ἦσαν.               | Ἐν μόνον πλεόν.          | 171   | 1     |
| 173   | 1     | Πάντων θαυμασιώτερα.         | Ἐγὼ ἰδίως ἐθαύμασα.      | 173   | 1     |
| 175   | 1     | Πλὴν δὲ τούτου εὐνοϊκώταται. | Τὰ πάντα ἐπομένως.       | 176   | 2     |
| 181   | 1     | Ἀλλὰ ταχέως ὑπετάγη.         | Νοστιμωτάτῃ αὐτῇ.        | 183   | 2     |
| 183   | 2     | Ὁ Θεοδότος ἅμα.              | Ἐν τέλει ἀπεσύρθη.       | 187   | 2     |



| Σελίς | Στήλη | ΑΠΟ ΤΟΥ ΣΤΙΧΟΥ              | ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ ΣΤΙΧΟΥ          | Σελίς | Στήλη |
|-------|-------|-----------------------------|---------------------------|-------|-------|
| 197   | 1     | Ναί, ὦ χρυσοχίτον.          | Θεοειδεῖς ὑμνοπόλοι.      | 199   | 1     |
| 212   | 1     | Ὅπερ ἔχει σπουδαιότητα.     | Χθές καθήρεθη.            | 213   | 2     |
| 223   | 2     | Ἐμάθετε τὰ τελευταῖα.       | Ἔτι δεινότερα.            | 224   | 1     |
| 224   | 2     | Σύμφημι, ἀλλ' ἀναμφίλεκτον. | Τὸ παράδοξον ἐστὶν ὅτι    | 225   | 1     |
| 226   | 1     | Θρυλλεῖται ὅτι.             | Γενναῖα ὄντως.            | 227   | 1     |
| 228   | 1     | Εἰς τὰ καταπεσόντα.         | Τὴν Κίβηριν καὶ Θῆσκον.   | 228   | 2     |
| 229   | 2     | Τὰ ἔργα πάντες.             | Ἡ ἑορτὴ ἐγγίζει.          | 232   | 1     |
| 237   | 2     | Σταδίων μόλις.              | Ἡ ὕβρις τῶν βαρβάρων.     | 238   | 2     |
| 240   | 1     | Εἰπέ τὰ γεγονότα.           | Τὸ πέμπτον οὕτω.          | 242   | 2     |
| 243   | 1     | Καὶ ἀλλαχόθεν.              | Ναί, πλὴν ἐν ᾧ εἰς χώρας. | 243   | 1     |
| 245   | 1     | Ἡ εἰμαρμένη ὅταν.           | Νῦν ἀπολούεις, Κύριε.     | 245   | 1     |

Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀνωτέρω πίνακος ἀποβαίνει εὐχερεστάτη ἡ ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν διαγραφὴ τῶν καταδεικνυομένων χωρίων. Ἐὰν θεωρηθῶσι πολλοὶ πρὸς θεατρικὴν παράστασιν καὶ οἱ ἀπομένοντες 7000 στίχοι, οὐδὲν παρακωλύει τὴν παράλειψιν καὶ ἐτέρων τινῶν περικοπῶν, διηγηματικῆς μᾶλλον φύσεως, κατὰ τρόπον μὴ παραβλάπτοντα τὴν οἰκονομίαν τοῦ ὅλου.

Ἐκ τῶν ὀλίγων τυπογραφικῶν παροραμάτων, ἅτινα παρεισέφρησαν ἐν τῇ παρούσῃ ἐκδόσει, τὰ ἑξῆς εἰσὶ τὰ σπουδαιότερα· Σελίς 16, στήλη 1, ἀντὶ ἐν κύπελλον γράφε ἐν κύπελλον. Σελ. 16, στ. 2, ἀντὶ γήνους γράφε γήνας. Σελ. 18, στ. 2, ἀντὶ εἰς τὴν σωτηρίαν γράφε εἰς σωτηρίαν. Σελ. 19, στ. 1, Σελ. 33, στ. 1 καὶ Σελ. 39, στ. 2, ἀντὶ δικαιότατον γράφε μέγα δίκαιον. Σελ. 21, στ. 1, ἀντὶ ἀναζητήσας τὴν λήθην γράφε ἀναζητήσας λήθην. Σελ. 23, στ. 2, ἀντὶ εἰσαρμῶντας γράφε εἰσορμῶντας. Σελ. 24, στ. 1, ἀντὶ εὔσαρρον γράφε εὔσαρκον. Σελ. 30, στ. 1, ἀντὶ μῦρον γράφε μύρον. Σελ. 37, στ. 2, ἀντὶ ἀφ' οὗ τυφλώττης γράφε ἀφ' οὗ τυφλώττεις. Σελ. 41, στ. 2, ἀντὶ καὶ τὴν ὀρμὴν γράφε καὶ τὴν ὀργὴν. Σελ. 45, στ. 1, ἀντὶ τὰς ἡδεῖς γράφε τοὺς ἡδεῖς. Σελ. 49, στ. 2, ἀντὶ κατεδικασθεῖς γράφε καταδικασθεῖς. Σελ. 60, στ. 2, ἀντὶ αἰχμαλώταν γράφε αἰχμαλώτων. Σελ. 64, στ. 1, ἀντὶ μὴ θραύης γράφε μοὶ θραύεις. Σελ. 66, στ. 2, ἀντὶ ψυχῆς γράφε ψυχῆς. Σελ. 82, στ. 1, ἀντὶ καταργεῖ τίθησι γράφε καταργεῖ καὶ τίθησι. Σελ. 85, στ. 2, ἀντὶ βλοσυρῶς γράφε βλοσυρῶς. Σελ. 125, στ. 1, ἀντὶ πᾶς βαίνοισι γράφε πῶς βαίνοισι. Σελ. 131, στ. 2, ἀντὶ οἱ Σχολάριοι γράφε οἱ Σχολάριοι. Σελ. 140, στ. 1, ἀντὶ παραπονῆσαι γράφε παραπονέσθαι. Σελ. 142, στ. 2, ἀντὶ ἀσυνῆς γράφε ἀσυνῆς. Σελ. 155, στ. 1, ἀντὶ πρὸς βορᾶν γράφε βορρᾶν. Σελ. 168, στ. 1, ἀντὶ ἀνηούχως γράφε ἀνησύχως. Σελ. 176, στ. 2, ἀντὶ πρωτοσηκρήτις γράφε πρωτασηκρήτις. Σελ. 192, στ. 1, ἀντὶ θεός γράφε θεός. Σελ. 210, στ. 1, ἀντὶ εὐδὺς γράφε εὐθὺς. Σελ. 222, στ. 1, ἀντὶ οὗται γράφε αὐται. Σελ. 235, στ. 2, ἀντὶ ὑγοῦνται γράφε ἡγοῦνται. Σελ. 242, στ. 1, ἀντὶ ῥαγδαίως ἅπαντα γράφε καὶ ῥαγδαίως ἅπαντα. Σελ. 245, στ. 1, ἀντὶ ἐκ Χερρονήσου γράφε καὶ Χερρονήσου. Σελ. 256, στ. 1, ἀντὶ ἄλλῶς τε γράφε ἄλλως τε.





Τύποις  
ΤΟΥ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ



Γ. ΔΡΟΥΓΟΥΛΙΝΟΥ ΕΝ ΛΕΙΨΙΑΙ

MDCCCLXXXIV.



















